1:
38096

ALEX.
in
Aristot.

BIBLIOTECA
DE LA
Universidad de Salamanca.
Sala Est. Tab Núm.

·ALEXAHNA·

¶ Aphthonius. Hermogenes & cæteri græci.
¶ Camariotes abbreviator Hermogenis & Aphthonij
¶ Interpres innominatus aphthonij græce
¶ Interpretes hermogenis. Syrianus. Sopater. Marcellin?
¶ Theon
¶ Interpres innominatus idearũ hermogenis

¶ Cicero
¶ Victorinus
¶ Quintilianus
¶ fortunatianus
¶ Martianus
¶ Aquila romanus cum Ruffo. & Sulpitio Victore &c.
¶ Trapezuntius georgius
¶ Bucoldianus
¶ Georgius Valla

1a
38096

Ἀλεξάνδρου τοῦ ἀφροδισιέως, εἰς τὰ, τοῦ Ἀριστοτέλους, πρότερα ἀναλυτικά, ὑπόμνημα.

Alexandri aphrodisiensis, in priora analytica Aristotelis, commentaria.

num. 37. cap. 6. num. 41.

Augustino Nipho de Medicis Suessano peripateticorum principi, Antonius Francinus Varchiensis Felicitatem.

Nihil est, meo quidẽ iudicio, Augustine ornatissime, magis hoĩs ꝓpriũ, & qđ illum magis deo similẽ reddat, q̃ cũ possis, prodesse q̃plurimis. hoc aũt multis & illis ualidissimis argumentis (quod non ignoras) cõfirmari posset, ex quibus illud nobis dixisse satis sit, quod sepissime dicere solebat, & paulo anteq̃ ex hac uita migrat, nobis dixit, Marcellus Virgilius Secretarius Florentinus, orbis lumen, italiæ decus, urbis Florentinæ ornamentum. cui tantũ credebamus, quantũ antiquitas credere solebat illi, qui Apollinis oraculo sapiẽtissimus est iudicatus. Tibi cæterisq; cum potes prodesse non desinas, adde q̃ hinc Platonẽ hinc Aristotelem, hinc te ipsum huius felicissimum interpretẽ, ut alios omittam, tam multa monumentis litterarum demãdasse affirmauerim, ad cõem. s. oĩum τῶν ὄντων καὶ τῶν ἐσομένων utilitatem. Nos uero, ne illis quæ in cæteris ꝓbamus defuisse uideamur, olim, quoad potuimus, optimos quosq;, tum grecos tum latinos auctores, laceros, mutilos, suis numeris perturbatos, nostris lucubratiõibus, collatis in unũ multis antiquissimis exemplaribus, nisi ad pristinam integritatem redactos (non. n. hoc dixisse ausim) at saltem meliores factos excudendo, studiosis profuimus, & adhuc prodesse cogitamus. nam cum oẽs fere poetas, oratores historiarũq; scriptores excuserimus, nos ad dialecticem cõuertimus, mox ethicem physicemq; aggressuri si dij cœptis nostris aspirauerint, est naq; in animo Aristotelis omnia opera a Marcello Virgilio olim castigata, in lucem edere. nuper autẽ Ἀλεξάνδρου τ' Ἀφροδισιέως, de quo multa dicenda forent quæ ne in hac nr̃a præfatione longiores simus omittimus, εἰς τὰ τοῦ Ἀριστοτέλους πρότερα ἀναλυτικὰ ὑπόμνημα excusimus, tuisq; felicissimis auspicijs in lucem prodire uolumus, non quia te interprete indigere credamus, sed ut interpres sub interpretis tutela, felicius in uulgus prodeat. Præterea iudicij tui grauitatem, ingenii magnitudinem, egregiam latinæ græcæq; linguæ eruditionem, tum quia hæc omnibus nota sunt, tum quia hæ tuæ laudes maiori præconio celebrandæ forent. Vt iure optimo Leo Pont. Max. acerrimus ingeniorum pẽsitator & iudex te familiæ suæ cognomine donatum uoluerit. suscipe ergo lęta frõte munusculum hoc nostrum & de Antonio Varchiensi nunquã a te uiso tantum tibi polliceaaris, quantum de amicorum optimo. Vale longumq; tibi & cæteris litterarum amatoribus uiue.

Ἀλεξάνδρου τοῦ Ἀφροδισιέως, εἰς τὸ, τῶν, τοῦ Ἀριστοτέλους, προτέρων ἀναλυτικῶν, πρῶτον, ὑπόμνημα.

Ἡ Λογική τε, καὶ συλλογιστικὴ πραγματεία, ἡ νῦν ἡμῖν προκειμένη ὑφ' ἣν ἥ τε ἀποδεικτική, καὶ ἡ διαλεκτική τε, καὶ πειραστική, ἔτι τε σοφιστικὴ μέθοδος, ἔστι μὲν ἔργον φιλοσοφίας. χρῶνται δὲ αὐτῇ, καὶ ἄλλαι τινὲς ἐπιστῆμαί τε, καὶ τέχναι. ἀλλὰ παρὰ φιλοσοφίας λαβοῦσαι ταύτης γὰρ ἥ τε εὕρεσίς ἐστι, καὶ ἡ σύστασις, καὶ ἡ πρὸς τὰ κυριώτατα χρῆσις. οὖσα δὲ ἔργον αὐτῆς, τῆς μὲν, καὶ μέρος εἶναι φιλοσοφίας δοκεῖ. οἱ δὲ, οὐ μέρος, ἀλλ' ὄργανον αὐτῆς φασὶν εἶναι. οἱ μὲν οὖν μέρος αὐτὴν λέγοντες, ἐνεχείρησαν ἐπὶ τοῦτο, διότι ὡς περὶ τὰ ἄλλα ἃ ὁμολογεῖται πρὸς ἁπάντων, μέρη φιλοσοφίας εἶναι, ἡ φιλοσοφία καταγίνεται, ἔργον ποιουμένη, τήν τε εὕρεσιν αὐτῶν, καὶ τὴν τάξιν τε, καὶ τὴν σύστασιν, οὕτω δὴ καὶ περὶ τὴν πραγματείαν ταύτην. οὖσα δὲ ταύτης ἔργον, οὐδετέρου τῶν λοιπῶν τῆς φιλοσοφίας μερῶν μόριόν ἐστιν, οὔτε τοῦ θεωρητικοῦ, οὔτε τοῦ πρακτικοῦ. ἄλλο γὰρ τό τε, ὑποκείμενον ταύτῃ, κἀκείνων ἑκατέρᾳ. καὶ διαφέρουσα ἡ πρόθεσις καθ' ἑκάστην αὐτῶν. οἷς τε διαφέρουσιν ἐκεῖνα ἀλλήλων ἀντιδιαιρεῖται ἀλλήλοις, τούτοις καὶ ἡ μέθοδος αὕτη ἑκατέρας ἐκείνων διαφέρουσα, εὐλόγως ἀντιδιαιρεῖται αὐταῖς. καὶ γὰρ τῷ ὑποκειμένῳ διαφέρουσα ἐκείνων, ἀξιώματα γὰρ καὶ προτάσεις τὰ ὑποκείμενα ταύτῃ. καὶ τῷ τέλει, καὶ τῇ προθέσει. ἡ γὰρ ταύτης πρόθεσις, τὸ διὰ τῆς ποιᾶς συνθέσεως τῶν προτάσεων, ἐκ τῶν τιθεμένων τε, καὶ συγχωρουμένων, ἐξ ἀνάγκης τι συναγόμενον δεικνύναι, ὃ οὐδετέρας ἐκείνων τέλος. οἱ δὲ μὴ μέρος αὐτὴν, ἀλλ' ὄργανον φιλοσοφίας εἶναι λέγοντες, οὔ φασιν αὔταρκες εἶναι, πρὸς τὸ μέρος εἶναί τι τέχνης τινὸς, ἢ ἐπιστήμης τὸ τὴν τέχνην, ἢ τὴν ἐπιστήμην, καὶ περὶ ἐκεῖνο καταγίνεσθαι τὸ μόριον ὁμοίως ὡς καὶ περὶ ἕκαστον τῶν ἄλλων μερῶν αὐτῆς, περὶ ἃ πραγματεύεται. κρίνεσθαι γὰρ τὸ μέρος. οὐκ ἀπὸ τῆς περὶ αὐτὸ σπουδῆς τε, καὶ πραγματείας μόνης. ἀλλ' ὅταν προσῇ τούτου τὸ καὶ τὸ τέλος αὐτοῦ καὶ τὴν σύστασιν μὴ πρὸς ἄλλο τι τῶν, περὶ ἃ καὶ αὕτη ~~αὐτὴ ἡ~~ ἐπιστήμη πραγματεύεται τὴν ἀναφορὰν ἔχειν, μηδὲ ἐκείνου χάριν ζητεῖσθαί τε, καὶ συνίστασθαι. τὸ γὰρ ἐπ' ἄλλων τινῶν, χρείαν, τῶν ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἐπιστήμην, ἢ τέχνην ὄντων τὴν ἀναφορὰν ἔχον, οὐκ ἂν ἀντιδιαιροῖτο, δέον πως ἐκείνοις. ὧν χάριν ἐστί τε, καὶ γίνεται. οὐδ' ἂν μέρος ὁμοίως ἐκείνοις εἴη ὂν τούτων χάριν, τὸ γὰρ ἐπί τινα τὴν ἀναφορὰν ἔχον, καὶ οὗ τὸ τέλος πρὸς τὴν ἄλλων εὕρεσίν τε, καὶ σύστασιν συντελοῦν, διὰ τοῦτο σπουδάζεται, ὄργανον ἐκείνων ἐστίν. ὡς γὰρ ἐπὶ τῶν διαφερουσῶν τεχνῶν, τὸ τέχνης τινὸς ἔργον. ἄλλης τινός ἐστι τέχνης ὄργανον. οὕτως δὴ καὶ ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐπιστήμης, καὶ τέχνης γινόμενά τινα. ἣν δὲ τὴν τάξιν ἔχει πρὸς ἄλληλα. ἔσται τὸ μὲν ὄργανον αὐτῶν, τὸ δὲ προηγούμενον, ἔργον τε καὶ

f. Τούτῳ

(1) b- 1626 5361

.i. praecipua magis, & dignior

.i. quae non sunt instrumenta

μέρος. οὐδὲ γὰρ ἡ σφῦρα, καὶ ὁ ἄκμων, ὄργανον ὄντα, κωλύεταί τι τῆς χαλκευτικῆς εἶναι, διότι αὐτῆς ἐστιν ὄργανα. ἔτι δὲ συμβαίνει τοῖς μέρος αὐτὸ φιλοσοφίας λέγουσι. τὸ φιλοσοφίας μέρος ὄργανον εἶναι, λέγειν τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν. ὅσαι πρὸς τὴν τῶν οἰκείων κατασκευήν τε, καὶ σύστασιν, συλλογισμοῖς τε, καὶ ἀποδείξεσι χρῶνται. χρῶνται γὰρ αὐτοῖς οὐ μήν, ὡς μέρεσιν οἰκείοις, οὔτε γὰρ τῶν διαφόρων ἐπιστημῶν οἷόν τε ταὐτὸν εἶναι μέρος, οὔτε τις ἐκείνων περὶ τὴν σύστασιν αὐτῶν, καὶ τὴν εὕρεσιν πραγματεύεται. ὥστε εἶεν ἂν αὐτοῖς, ὡς ὀργάνοις χρώμεναι. εἰ δὲ τοῦτο, ἀρχιτεκτονικωτέρα δὲ ἀεὶ τέχνη τε, καὶ ἐπιστήμη ἡ πρὸς τὸ οἰκεῖον ἔργον χρωμένη ὀργάνῳ καὶ τέλει τινὸς τέχνης, τῆς τὸ ἴδιον ἔργον ἐπὶ τὴν ταύτης χρείαν ἀναφερούσης. ὡς ἔχει χαλινοποιητικὴ μὲν πρὸς ἱππικήν. ναυπηγικὴ δὲ πρὸς κυβερνητικήν, εἶεν ἂν καὶ φιλοσοφίας ἕτεραι τελεώτεραι κατ᾽ αὐτοὺς ἐπιστῆμαί τε, καὶ τέχναι, ὧν ὄργανον τὸ ταύτης μέρος. εἰ δὲ μὴ πᾶσαν λέγοιεν τὴν λογικὴν πραγματείαν πρὸς εὕρεσίν τε, καὶ σύστασιν τῶν κατὰ φιλοσοφίαν ζητουμένων τὴν ἀναφορὰν ἔχειν, ἢ τῶν κατ᾽ ἄλλην ἐπιστήμην τε, καὶ τέχνην τινὰ θεωρουμένων τε, καὶ ζητουμένων. ἀλλ᾽ εἶναί τινα ἐν αὐτῇ θεωρούμενά τε, καὶ ζητούμενα, ἃ πρὸς οὐδέν ἐστι χρήσιμα. πρῶτον μὲν συγχωρήσουσιν εὐλόγως ὑπὸ τῶν ἀρχαίων. οἳ μέχρι χρείας προήγαγον τὴν λογικὴν πραγματείαν, ὄργανον αὐτήν, ἀλλὰ μὴ μέρος λέγεσθαι. εἶτα δὲ κατ᾽ αὐτοὺς τὸ μὲν χρήσιμον αὐτῆς ἐστιν ὄργανον. τὸ δὲ οὐ χρήσιμον ἔσται μέρος ὄν. εἰ δὲ τὸ χρήσιμον βέλτιόν τε, καὶ πλέονος σπουδῆς τε, καὶ πραγματείας ἄξιον. καὶ κατ᾽ αὐτοὺς ἔσται τὸ μὲν βέλτιον τῆς λογικῆς μόριον, ὄργανον φιλοσοφίας καὶ τῶν ἄλλων τεχνῶν τε, καὶ ἐπιστημῶν. τὸ δὲ ἐλάττονος σπουδῆς ἄξιον μέρος. καίτοι τὸ ὄργανον ἐν πᾶσι τοῦ ὡς μέρους ἔργου, δευτέραν χώραν ἔχει. εἰ τί μὲν σπουδάζοιτο ὡς γυμνάσιον τῆς διανοίας πρὸς εὕρεσιν τῶν ἐν τοῖς μέρεσι τῆς φιλοσοφίας ζητουμένων. καὶ οὕτως ἂν τὴν τοῦ ὀργάνου χώραν ἔχοι. εἰ δὲ διὰ τὴν ἐν αὐτοῖς ἀληθείας γνῶσιν, μόριον ἂν γένοιτο τῆς θεωρητικῆς. ἐκείνης γὰρ ἡ γνῶσις τέλος. τί δὲ τὸ καλὸν ἔχουσα, ἡ τῶν ἀχρήστων κατὰ τὴν λογικὴν μέθοδον θεωρία σπουδῆς ἂν ἀξιοῖτο, ὡς οὖσα τῆς φιλοσοφίας μέρος; τὰ γὰρ σπουδῆς ἀξιούμενα δεόντως, ἢ ἐπ᾽ ἄλλα τινὰ τὴν ἀναφορὰν ἔχει, ἃ ἔστι δι᾽ αὑτὰ αἱρετά, ἢ ἐν αὑτοῖς ἔχει τὸ τῆς σπουδῆς ἄξιον. οὐ γὰρ ἡ τοῦ παντός, καὶ ἡ τοῦ τυχόντος γνῶσις φιλοσοφίας ἀξία. ἔνια γοῦν ἄμεινον ἀγνοεῖσθαι. ἀλλ᾽ ἡ τῶν θείων τε, καὶ τιμίων, τοιαῦτα δὲ ἔσται, ὧν ἡ φύσις δημιουργὸς τέχνη τις οὖσα θεία. τὸ γὰρ θεωρεῖν, καὶ ἀπ᾽ αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος δῆλόν ἐστιν, ὡς ἔστι περὶ τὴν τῶν θείων ὄψιν τε, καὶ γνῶσιν. σημαίνει γὰρ τὸ ὁρᾶν τὰ θεῖα. διὸ καὶ τὴν θεωρητικὴν φιλοσοφίαν ἐπιστήμην φαμὲν εἶναι θείων τε, καὶ τῶν φύσει γινομένων καὶ συνεστώτων. ἡ γὰρ τῶν τοιούτων γνῶσις, δι᾽ αὑτὴν σπουδῆς ἀξία. ἔνθα δὲ τὰ θεωρούμενα μήτε ἐπ᾽ ἄλλα τινὰ τὴν ἀναφορὰν ἔχει. μήτε ἐν αὐτοῖς τὸ σπουδαῖόν τι, καὶ τίμιον, ἡ τούτων γνῶσις οὖσα παντάπασι περιττή, οὐδ᾽ ἂν οἰκεία φιλοσοφίας εἴη οὖσα ματαιοπονία τις. παντὸς γὰρ μᾶλλον οἰκεῖον φιλοσοφίᾳ,

Nihil impedit aliquam rem esse simul opus & instrumentum alterius.

Deductio ad inconveniens

Partem alicuius rei digniorem esse quam instrumentum ad illam.

θεωρεῖν. unde dicatur. nota

Contemplativae philosophiae officium.

Quaedam melius ignorari

:: f. κυρίως

τὸ μηδὲν εἰκῇ ὥσπερ οὖν μὴ πράττειν, οὕτως δὴ μήτε θεωρεῖν. ἀλλ᾽ ἔχειν ὅρον ὁμοίως τῇ πράξει, καὶ τῇ θεωρίᾳ. οὐ γὰρ ὅμοια τὰ κατὰ γεωμετρίαν, ὡς οἴονταί τε, καὶ παραβάλλουσι τῷ τῆς διαλεκτικῆς ἀχρήστῳ μέρει. πρῶτον μὲν, γὰρ οὐδὲ γεωμετρία τῆς κυρίως λεγομένης φιλοσοφίας μέρος ὥς φασιν αὐτοί. ἔπειτα δὲ καὶ ἡ ἀστρολογία μόριόν πως οὖσα τῆς γεωμετρίας περὶ θείων τε, καὶ φυσικῶν οὐσιῶν ποιεῖται τὴν θεωρίαν. ὧν ἡ γνῶσις ἐν αὐτῇ τὸ καλόν, καὶ τίμιον ἔχει. πρὸς δὲ τούτοις πάμπολλά ἐστι, τῶν ἀπὸ τῆς γεωμετρίας πρὸς φιλοσοφίαν χρήσιμα. διὸ εἰκότως σπουδάζεται. τό τε γὰρ μὴ περὶ τῶν αἰσθητῶν μόνον τὸν λόγον ποιεῖσθαι, ἀλλὰ περὶ τῶν ἐκπεπτωκότων τε, τὴν αἴσθησιν, καὶ νοητῶν, χρησιμώτατον τῇ κατὰ φιλοσοφίαν θεωρίᾳ. εἴγε αἱ ἀσώματοί τε, καὶ νοηταὶ οὐσίαι, πρῶται καὶ τιμιώτεραι τῶν αἰσθητῶν. ὧν ὁ φιλόσοφος θεωρητικός. ἔτι ἡ γεωμετρία, ἐκ νέων προσεθίζει περὶ γραμμῶν, καὶ ἐπιπέδων, καὶ στερεῶν. καὶ ἰδίᾳ περὶ ἑκάστου διδάσκουσα τὸν λόγον ποιεῖσθαι. ὧν οὐδέν ἐστιν αἰσθητόν. τό τε γὰρ διαιρεῖν ἀπ᾽ ἀλλήλων τῷ λόγῳ δύνασθαι, τὰ διαφέροντα μὲν ἀλλήλων, κατὰ τὴν οὐσίαν, τῇ μέντοι ὑποστάσει τε, καὶ ὑπάρξει, μὴ δυνάμενα χωρὶς ἀλλήλων εἶναι, ἀναγκαιότερον πρὸς τὴν φιλόσοφον θεωρίαν. τάς τε γὰρ ἀρχὰς τῶν φύσει συνισταμένων. αὗται δέ εἰσιν, ὕλη τε, καὶ εἶδος, οὕτως λαμβάνει. ἀχώριστα γὰρ τῇ ὑποστάσει ταῦτα ἀλλήλων. καὶ οὐ δυνάμενα θάτερον αὐτῶν εἶναι χωρὶς θατέρου. ἀλλὰ καὶ τὰς τῶν νοητῶν διαφοράς, καὶ τὸν ἀριθμὸν τῶν γενῶν, οἷς πάντα τὰ ὄντα ὑποτάσσεται, διὰ τοῦ, τῷ λόγῳ χωρίζειν τὰ συγκεχυμένα ποιεῖται. ἐπεὶ τά τε ἐννέα γένη ἐν ὑποκειμένῳ τῇ οὐσίᾳ ἐστὶ καὶ ἀδύνατα χωρὶς αὐτῆς ὑποστῆναι, καὶ πρὸς τοῦτο δὴ ἀναγκαία. οὕτως ἦν ἡ γεωμετρία καὶ χρήσιμος. ἐθίζουσα χωρὶς μὲν περὶ γραμμῆς λέγειν, ὡς φύσεώς τινος οὔσης καθ᾽ αὑτήν, χωρὶς δὲ περὶ ἐπιπέδου καὶ στερεοῦ, ὧν οὐδὲν ἔξω τοῦ φυσικοῦ σώματος, οἷόν τε ὑποστῆναι. ἔτι δὲ συλλογισμοῖς τε καὶ ἀποδείξεσι πρὸς τὰς τῶν κειμένων αὐτῇ δείξεις χρωμένη, προσεθίζει καὶ ἐν τοῖς κατὰ φιλοσοφίαν, μὴ μυθώδεσι φλυαρίαις ἐπακολουθοῦντας, πιστεύειν περὶ τῶν προκειμένων. ἀλλ᾽ ἀποδείξεις αὐτῶν ἀπαιτεῖν. καὶ μόνα ἡγεῖσθαι πιστά, τὰ ἐξ αὐτῶν γνώριμα. ἢ δι᾽ ἀποδείξεως τεθέντα. καὶ ἀναλογίαις δὲ καὶ συμμετρίαις χρῆται πρὸς τὰς τῶν οἰκείων δείξεις. δι᾽ ὧν πολλὰ καὶ τῶν κατὰ φιλοσοφίαν δείκνυται. ὧν οὐδέν, οἷόν τε παρὰ τῆς ἀχρήστου διαλεκτικῆς συντελοῦν εἰς φιλοσοφίαν λαβεῖν. διὸ καὶ ὡς παντάπασιν ἄχρηστός τε οὖσα καὶ περιττή, δικαίως ἂν τῆς φιλοσόφου θεωρίας ἐξορίζοιτο. οὐκ ἐπεὶ ὄργανον δὲ καὶ οὐ μέρος φιλοσοφίας ἡ ἀναλυτική, διὰ τοῦτο ἐλάττονος ἡμῖν ἔσται σπουδῆς ἀξία. ἡ γὰρ σπουδὴ τῶν ὀργάνων, τῇ, τῶν γινομένων ἢ δεικνυμένων δι᾽ αὐτῶν ἀξίᾳ κρίνεται. πλείστου δὲ τὰ κατὰ φιλοσοφίαν ὄντα ἄξια, δι᾽ ἀποδείξεως δείκνυται. τά τε γὰρ ἄλλα τὰ ἐν φιλοσοφίᾳ, πάσης πλείστης ἄξια σπουδῆς. καὶ πρὸ τῶν ἄλλων ἡ θεωρία τε, καὶ γνῶσις τῆς ἀληθείας οἰκειοτάτη τε. τοῖς γὰρ ἀνθρώποις ἡ ἀλήθεια, καὶ μέγιστον ἀγαθόν. καὶ ὅτι μὲν οἰκεῖο-

Maxime proprium philosophiae quod.

Geometriam esse partem philosophiae proprie dictae

Astrologiam partem quodam modo esse geometriae. notandum hoc pro Quintiliano qui in primo idem quoque tradit

Maxime proprium hominibus veritas & maximum bonum.

Omnes homines a natura cupe scire q liqueat

ταῖς τε, δῆλον ἐκ τοῦ, ὡς παρὰ τῶν ἄλλων ζώων ἑκάστῳ ἐστί τι οἰκεῖον τι, καὶ κατὰ φύσιν. τῷ μὲν, τὸ τρέχειν, τῷ δὲ, τὸ ἵπτασθαι. τῷ δὲ, τὸ θηρᾶν. τῷ δὲ, τὸ φυλάττειν. τῷ δὲ, τὸ ἀχθοφορεῖν. καὶ ἄλλῳ, ἄλλο. οὕτως δὲ καὶ τῷ ἀνθρώπῳ οἰκεῖόν τι, καὶ κατὰ φύσιν εἶναι ἐπιστήμην τε, καὶ θεωρίαν. πάντες γὰρ ἄνθρωποι τοῦ εἰδέναι ὀρέγονται φύσει. οὗ σημεῖον, τό τε τῶν αἰσθήσεων ταύτας προτιμᾶν, αἳ πλείονος αὐτῆς γνώσεώς εἰσιν αἴτιαι. καὶ τὸ εὐθὺς ἐκ νέου, φιληκόους τε, καὶ φιλομύθους εἶναι. τὰ γὰρ παιδία σπουδάζει περὶ τὴν τῶν μύθων ἀκρόασιν, ὡς οὔσης κατὰ φύσιν τοῖς ἀνθρώποις τῆς γνώσεως. καίτοι μηδὲν ἄλλο παρὰ τὴν γνῶσιν αὐτῶν ἐκ τῶν μύθων λαμβάνοντα. καὶ κρίνεταί γε τὰ εὐφυέστερα αὐτῶν, τῇ σπουδῇ, τῇ περὶ τὴν τῶν μύθων ἀκρόασιν. ὡς οὔσης κατὰ φύσιν τοῖς ἀνθρώποις, τῆς ἐπιστήμης τε, καὶ γνώσεως. ἔτι δὲ, ἐκ τοῦ, τῇ τῆς ἀληθοῦς γνώσει, μάλιστά τε, καὶ φανερώτατα, τῶν ἀλόγων ζώων τὸν ἄνθρωπον διαφέρειν. τῶν μὲν γὰρ ἀρετῶν καὶ τῶν κατ' αὐτὰς πράξεών ἐστιν ἴχνη τινὰ εὑρεῖν, καὶ ἐν τοῖς ἀλόγοις ζώοις, τὰ μὲν γὰρ ἀνδρείας αὐτῶν μετέχειν δοκεῖ. τὰ δὲ, σωφροσύνης. τὰ δὲ, δικαιοσύνης. ἤδη δέ τινα αὐτῶν καὶ φρόνιμα εἶναι προσυπείληπται. τὰ δέ τινα ἐλευθέρια. ὡς ἔστι μαθεῖν ἐκ τῆς περὶ ζώων ἱστορίας ἀριστοτέλει γεγραμμένοις ἐν βιβλίοις πλείοσιν. ἀληθείας δὲ καὶ τοῦ θεωρητικοῦ νοῦ παντάπασιν ἄγευστα τυγχάνει. ἀλλὰ καὶ μέγιστον τῶν ἀνθρωπίνων ἀγαθῶν ἡ θεωρία. ἀλήθεια γὰρ πάντων μὲν ἀγαθῶν. θεοῖς ἡγεῖται, πάντων δὲ ἀνθρώποις. εἰ γάρ τι δεῖ περὶ τῶν ὑπὲρ ἡμᾶς ἀποφαίνεσθαι, οὐκ ἄλλην τινὰ τοῖς θεοῖς ἐνέργειαν παρὰ ταύτην ὑποληπτέον. τὸ γὰρ κατά τινα τῶν ἄλλων ἀρετῶν αὐτοὺς ἐνεργεῖν λέγειν. οὐδαμῶς ὁμολογούμενον. εἴγε περὶ πάθη μὲν αἱ ἀρεταὶ τούτων οὖσαι μετρητικαί. καὶ ταῦτα ῥυθμίζουσι. ἀπαθὲς δὲ τὸ θεῖον. ἔτι δὲ αἱ μὲν ἠθικαὶ ἀρεταὶ, μετὰ προαιρέσεως,, ἐδείχθησαν γὰρ ἕξεις οὖσαι προαιρετικαί. ἀλλὰ μὴν ἡ προαίρεσις ὄρεξίς ἐστι βουλευτική. ἡ δὲ βουλὴ περὶ τῶν βουλευτῶν. βουλευόμεθα δὲ περὶ τῶν ἐφ' ἡμῖν, ἄδηλον δὲ πῶς ἀποβήσεται, οὐδ' ἂν βουλευτόν τι ἐν αὐτοῖς εἴη. εἰ δὲ μὴ τοῦτο, οὐδὲ βουλή. εἰ δὲ μὴ βουλὴ, οὐδὲ προαίρεσις. εἰ δὲ μὴ προαίρεσις, οὐδ' ἀρετὴ τοιαύτη. τοῖς μὲν οὖν θεοῖς, συνεχής τε, καὶ ἀδιάλειπτος ἡ τῆς ἀληθείας θεωρία. τοῖς δὲ ἀνθρώποις οὐχ οἷόν τε κατ' αὐτὴν ἐνεργεῖν, πολλαὶ γὰρ αἱ κατὰ τὸν βίον περιστάσεις αἷς συγκεκλήρωνται, αἳ ἀπάγουσιν αὐτοὺς τῶν τιμιωτέρων. οὐ μὴν ἀλλὰ ἐφ' ὅσον οἷός τε ἐστὶν ἀνακύψας ἀπὸ τῶν παθῶν τε, καὶ τῶν ἀνθρωπίνων περιστάσεων κατὰ τὴν θείαν τε, καὶ δικαίως καλουμένην θεωρίαν ἐνεργεῖ ὁρῶν τὰ τιμιώτατα. ὅταν δὴ κατὰ ταύτην τὴν δύναμιν τῆς ψυχῆς ἐνεργῇ ὁμοίας ἐνεργείας ἐνεργῶν τοῖς θεοῖς, ὁμοιοῖτ' ἂν αὐτοῖς. εἰ δὴ τὸ, θεῷ ὁμοιοῦσθαι μέγιστον ἀγαθὸν ἀνθρώπῳ. τοῦτο δ' αὐτῷ διὰ θεωρίας τε, καὶ γνώσεως τῆς ἀληθοῦς περιγίνεται. ἡ δὲ τἀληθοῦς γνῶσις δι' ἀποδείξεως, δικαίως ἂν πλείστης ἀξιοῖτο τιμῆς καὶ σπουδῆς. διὰ δ' αὐτὴν, καὶ ἡ συλλογιστική. εἴγε ἡ ἀπόδειξις συλλογισμός τις. τοῦτο τοι καὶ πρῶτον περὶ συλλογισμοῦ ὁ ἀριστοτέλης πρὸ τοῦ περὶ ἀποδείξεως λέ-

Aristotel — *Egregiu hoc* — *ἀπόδειξις συλλογισμός τις*

De Syllogismo agi in hoc libro. de demonstratioe in posterio.

γειν, πραγματεύεται ἐν τούτοις, οἷς ἡ ἐπιγραφὴ περὶ προτέρων ἀναλυτικῶν, διδάσκων ἡμᾶς τί ἐστι συλλογισμὸς, καὶ ἐκ τίνων σύγκειται, καὶ πόσα σχήματά ἐστι συλλογιστικά. καὶ τίνες αὐτῶν διαφοραί. τύπῳ γάρ τινι κοινῷ, τὰ σχήματα ἔοικεν. ἐν οἷς ἔστιν ἐναρμόσαντα ὕλην. εἶδός τι ἀναμάξασθαι. ταὐτὸν γὰρ ἐπὶ ταῖς διαφόροις ὕλαις. ὡς γὰρ ἐπὶ τῶν τύπων τῶν αὐτῶν ἡ διαφορὰ, οὐ κατὰ τὸ εἶδος γίνεται, καὶ τὸ σχῆμα τῆς ἐναρμοζομένοις, ἀλλὰ κατὰ τὴν ὕλην, οὕτω δὴ καὶ ἐπὶ τῶν σχημάτων τῶν συλλογιστικῶν. λέγει δὲ καὶ πόσαι καθ' ἕκαστον σχῆμα συζυγίαι. καὶ τίνες τούτων εἰσὶ συλλογιστικαί. καὶ τίνες ἀσυλλόγιστοι. καὶ τίνες διαφοραὶ τῶν καθ' ἕκαστον σχῆμα συλλογισμῶν, πρὸς ἀλλήλους, καὶ τίνες μὲν τέλειοι τῶν συλλογισμῶν, καὶ αὐτόθεν γνώριμοι, καὶ οὐ δεόμενοι ἀποδείξεως. τίνες δὲ ἀτελεῖς καὶ οὐκ ἀναπόδεικτοι. καὶ πόθεν τοῖς ἀτελέσιν εἴρηται τὸ εἶναι συλλογισμοῖς. λέγει δὲ ἐν αὐτοῖς καὶ περὶ εὑρέσεως προτάσεων. πῶς ἂν εὑρίσκωμεν προτάσεις πρὸς τὸ καθ' ἕκαστον σχῆμα τῶν οἰκείων εὐπορεῖν συλλογισμῶν λέγει δὲ καὶ περὶ ἀναλύσεως συλλογισμῶν. καὶ καθόλου ὅσα τῆς συλλογιστικῆς ἐστιν ἴδια πραγματείας. περὶ τούτων εἰπὼν ἐν τοῖς δυσὶ τοῖς προτέροις ἀναλυτικοῖς. μετὰ ταῦτα τὸν περὶ ἀποδείξεως, περὶ ἧς ἐνθάδε προτίθεται, ποιήσεται λόγον, ἐν τοῖς ἐπιγεγραμμένοις ὑστέροις ἀναλυτικοῖς, ἃ καὶ αὐτά ἐστι δύο. διὰ τοῦτο καὶ ἐπιγράφεται πρότερα μὲν ἀναλυτικὰ τὰ περὶ συλλογισμῶν. ὕστερα δὲ τὰ περὶ ἀποδείξεως. ἐπειδὴ πρότερος ὁ συλλογισμὸς τῆς ἀποδείξεως τῇ φύσει. μεμαθήκαμεν γὰρ καὶ ἐν ταῖς κατηγορίαις ὅτι ἐστὶ πρότερα τῇ φύσει τὰ μὴ ἀντιστρέφοντα κατὰ τὴν τοῦ εἶναι ἀκολούθησιν ἐκείνοις, οἷς τιθεῖσιν αὐτὰ ἕπεται. τοιαῦτα δ' ἐστὶ, καὶ τὰ γένη. πᾶν γὰρ γένος ἑκάστου τῶν ὑπ' αὐτὸ εἰδῶν πρότερον τῇ φύσει. τῷ, τῷ μὲν εἴδει τιθέντι πάντως τὸ γένος ἕπεσθαι, μηκέτι δὲ τῷ γένει τὸ εἶδος. ὁμοίως δὲ ἔχει καὶ τὰ εἴδη, πρὸς τὰ, ὧν ἐστιν εἴδη. πρότερα γὰρ καὶ αὐτὰ ἐκείνων. οὕτω δὲ ἔχει καὶ ὁ συλλογισμὸς πρὸς ἀπόδειξιν ἀποδείξεως μὲν γὰρ οὔσης πάντως ἔσται συλλογισμός. ἡ γὰρ ἀπόδειξις συλλογισμός τις. συλλογισμοῦ δὲ ὄντος, οὐ πάντως ἐστὶν ἀπόδειξις. διὰ τὸ συλλογισμὸν εἶναι καὶ διαλεκτικόν τινα, καὶ σοφιστικόν. ἐπεὶ τοίνυν πρότερον μὲν συλλογισμὸς, ὕστερον δὲ ἀπόδειξις. εἰκότως ἐν οἷς μὲν βιβλίοις περὶ τοῦ προτέρου τὸν λόγον ποιεῖται, ταῦτα πρότερα ἐπέγραψεν, ἐν οἷς δὲ περὶ τοῦ ὑστέρου, ταῦτα ὕστερα. ἀναλυτικὰ δὲ, ὅτι ἡ παντὸς συνθέτου εἰς τὰ, ἐξ ὧν ἡ σύνθεσις αὐτοῦ ἀναγωγὴ, ἀνάλυσις καλεῖται. ἀντεστραμμένως γὰρ ἡ ἀνάλυσις ἔχει τῇ συνθέσει. ἡ μὲν γὰρ σύνθεσις, ἀπὸ τῶν ἀρχῶν ὁδός ἐστιν, ἐπὶ τὰ, ἐκ τῶν ἀρχῶν. ἡ δὲ ἀνάλυσις ἐπάνοδός ἐστιν ἐπὶ τὰς ἀρχὰς, ἀπὸ τοῦ τέλους. οἵ τε γὰρ γεωμέτραι ἀναλύειν λέγονται, ὅταν ἀπὸ τοῦ συμπεράσματος ἀρξάμενοι κατὰ τὴν τάξιν τῶν εἰς τὴν τοῦ συμπεράσματος δεῖξιν ληφθέντων, ἐπὶ τὰς ἀρχὰς, καὶ τὸ πρόβλημα ἀνίωσιν. ἀλλὰ καὶ ὁ τὰ σύνθετα σώματα ἀνάγων, εἰς τὰ ἁπλᾶ σώματα. ἀναλύσει χρῆται, καὶ ὁ τῶν ἁπλῶν ἕκαστον, εἰς τά, ἐξ ὧν αὐτοῖς τὸ εἶναι. ὧν ἐστιν ὕλη καὶ εἶδος, ἀναλύει. ἀλλὰ καὶ

Materia huius libri — *Cur vocetur priora & posteriora* — *Aristotelis* — *Pulchra haec* — *ἀνάλυσις .i. resolutio qd!*

ὁ τὸν λόγον εἰς τὰ μέρη τοῦ λόγου διαιρῶν, καὶ ὁ τὰ μέρη τοῦ λόγου εἰς τὰς συλλαβὰς, καὶ ὁ ταύτας εἰς τὰ στοιχεῖα ἀναλύει. ἀναλύειν δὲ ἰδίως λέγονται, καὶ οἱ τοὺς συνθέτους συλλογισμοὺς ἀναλύοντες εἰς τοὺς ἁπλοῦς. ἀλλὰ καὶ οἱ τοὺς ἁπλοῦς εἰς τὰς προτάσεις, ἐξ ὧν αὐτοῖς τὸ εἶναι. ἀλλὰ καὶ τὸ τοὺς ἀτελεῖς συλλογισμοὺς εἰς τοὺς τελείους ἀνάγειν, ἀναλύειν λέγεται. ἀλλὰ καὶ τὴν τῶν τιθεμένων συλλογισμῶν ἀναγωγὴν εἰς τὰ οἰκεῖα σχήματα, ἀνάλυσιν λέγουσιν. ὅθεν καὶ κατὰ τοῦτο τὸ σημαινόμενον τῆς ἀναλύσεως μάλιστα, ἀναλυτικὰ καὶ ταῦτα ἐπιγέγραπται. ὑπογράφει γάρ τινα ἡμῖν μέθοδον ἐπὶ τέλει τοῦ πρώτου, δι' ἧς τοῦτο ποιεῖν δυνησόμεθα. ἀλλὰ καὶ πῶς τὴν τῶν ἁπλῶν συλλογισμῶν εἰς τὰς οἰκείας προτάσεις, ἐξ ὧν αὐτοῖς τὸ εἶναι, καὶ αὐτῶν ἀναγωγὴν ποιεῖν δυνησόμεθα. εὑρήσομεν δέ που αὐτὸν λέγοντα. καὶ πῶς οἱ σύνθετοι συλλογισμοὶ γίνονται, ἐκ τῶν ἁπλῶν, καὶ πῶς αὐτοὺς εἰς ἐκείνους ἀνάξομεν. ἐν οἷς μὲν οὖν περὶ τῆς τῶν συλλογισμῶν ἀναλύσεως πεπραγμάτευται, ταῦτα ἀναλυτικὰ πρότερα. ἐν οἷς δὲ περὶ τῶν ἀποδείξεων, ταῦτα δὲ ἀναλυτικὰ μὲν καὶ αὐτὰ, ὕστερα δὲ ἐπιγράφει.

ἓν δὲ πρὸ διδασκαλίας χρησιμώτατον, τὸ δεῖν τῶν ἐκθησομένων τὸν σκοπὸν, καὶ τὴν πρόθεσιν λέγειν. οἱ γὰρ εἰδότες ἐπὶ τί τῶν λεγομένων ἕκαστον τὴν πρόθεσιν καὶ τὴν ἀναφορὰν ἔχει, ῥᾷον μανθάνουσι τῶν οὐκ εἰδότων. παραπλησία γὰρ τῶν οὕτως μανθανόντων ἡ διαφορὰ τοῖς ὁδὸν βαδίζουσι τὴν αὐτήν. ὧν οἱ μὲν ἴσασι τὸ πέρας τῆς ὁδοῦ ἔνθα ἀφικέσθαι δεῖ. οἱ δὲ, ἀγνοοῦσι. καὶ γὰρ ἐκείνων οἱ μὲν εἰδότες, ῥᾷόν τε βαδίζουσι, καὶ χωρὶς καμάτου ἀνύουσι τὸ προκείμενον. οἱ δ' ἀγνοοῦντες κάμνουσι μᾶλλον. ἐν πᾶσι γὰρ ἡ ἀγνωσία ἀπειρίᾳ τινὶ ἔοικε. τοῦτο δὴ οὕτως ὂν χρήσιμον, ἔν τε ταῖς ἄλλαις πραγματείαις, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον εἴωθε ποιεῖν. καὶ δὴ καὶ ἐνταῦθα. εὐθὺς γὰρ ἐν ἀρχῇ λέγεται, τί ποτέ ἐστι τὸ προκείμενον αὐτῷ. καὶ ταχέως εἰπὼν καὶ διὰ βραχέως, ἐφεξῆς ἔχεται τῶν λόγων ἐπὶ τὰ προκείμενα. καὶ γὰρ ἀρχή ἐστιν ὡς περ ἐν τοῖς γενομένοις τὸ οὗ ἕνεκεν, οὕτως καὶ ἐν τοῖς λεγομένοις. τὸ γὰρ οὗ χάριν τινὰ λέγεται τουτέστιν ὁ σκοπὸς, αἴτιον τῶν ἐκείνου χάριν λεγομένων. εἰ δὲ ἀρχὴ, ὡς ἀπὸ ἀρχῆς ἐντεῦθεν ἄρχεσθαι χρή. ἔστι δὲ καὶ πρὸς τὴν κρίσιν συντελῶν τοῖς τε λέγουσι τῶν λεγομένων. καὶ τοῖς μανθάνουσιν, ὧν ἀκούουσι γνωριζόμενος ὁ σκοπός. ἅμα δὲ ἡμᾶς διὰ τοῦ τὴν πρόθεσιν ταύτην εἰπεῖν εἶναι τῆς περὶ συλλογισμῶν πραγματείας, τὸ περὶ ἀποδείξεως εἰπεῖν, διδάσκει. ὅτι προηγούμενον ἔργον τῆς συλλογιστικῆς πάσης μεθόδου χρὴ τὸν περὶ ἀποδείξεως ἡγεῖσθαι λόγον. καὶ γὰρ ἡ περὶ τὰ ἄλλα εἴδη τοῦ συλλογισμοῦ πραγματεία τῷ φιλοσόφῳ γίνεται, καθόσον καὶ τὸν περὶ ἐκείνων διειληφέναι, χρήσιμον πρὸς ἀπόδειξιν καὶ τὴν τοῦ ἀληθοῦς εὕρεσιν. ὅ, τε γὰρ ἐν τοῖς διαλεκτικοῖς γυμνασάμενος συλλογισμοῖς, καὶ τὸ πιθανὸν, καὶ τὸ περικείμενον τἀληθῆ συνορᾶν δυνάμενος, ῥᾷον τἀληθὲς εὑρίσκει, οὐκ ἀπατώμενος ὑπὸ τῆς ὁμοιότητος τοῦ πιθανοῦ τῆς, πρὸς τἀληθές. ἀλλ' εἰδὼς αὐτῶν τὴν διαφοράν. ὅ, τε τοὺς σοφιστικοὺς λόγους εἰδὼς, ὅπως γίνονται, δύναιτ' ἂν τὸ ψεῦδος φυλάττεσθαι. ἥ

Cōpositi & simplices syllogismi & pfecti & imp̄fecti

Vnde hoc opus appellet̄ analytica

δὲ τούτου φυγὴ, πλεῖστα πρὸς τὴν τἀληθοῦς εὕρεσιν συνεργεῖ. παραπλήσιον δὲ καὶ ἐν τοῖς ἠθικοῖς πεποίηκε, τῷ ἐνταῦθα. καὶ γὰρ ἐκεῖ προειπών. ἡ μὲν οὖν μέθοδος τούτων ἐφίεται πολιτική τις οὖσα, καὶ εἰπὼν τὴν πρόθεσιν εἶναι αὐτῷ περὶ πολιτείας, καὶ τῆς πολιτικῆς δυνάμεως. μετὰ δέκα βιβλία, περὶ ἐκείνης ποιεῖται τὸν λόγον, ὡς ὄντος ἀναγκαίου πρῶτον εἰπεῖν περὶ τῶν ἠθῶν, τῶν ἀνθρωπίνων ὁποῖά τινα χρὴ εἶναι ταῦτα τῶν συμπληρούντων τὴν πόλιν, ταῦτα γὰρ πρῶτα τῆς πόλεως μέρη.

Ethice q̄ rōe præcedat politicē

Πρῶτον εἰπεῖν, περὶ τί, καὶ τίνος ἐστὶν, ἡ σκέψις. ὅτι περὶ ἀποδείξεως, καὶ ἐπιστήμης ἀποδεικτικῆς.

Εἰπὲ μὲν διὰ βραχέων, τίς ἡ πρόθεσις, καὶ τίς, ὁ σκοπὸς, πάσης τῆς ἀναλυτικῆς ἐπιστήμης. προσθεὶς δὲ τὸ περὶ τί, ὅ περ ἐστὶ ζητητικῆς πεύσεως ἀπαιτητικόν, καὶ τὸ τίνος γενικῆς πεύσεως ὂν, τὴν ἀπόδοσιν ἐποιήσατο κατὰ ζητητικὴν πεῦσιν. μόνον εἰπὼν περὶ ἀπόδειξιν, καὶ ἐπιστήμην ἀποδεικτικὴν, ἡμῖν καταλιπὼν τὸ μετασχηματίσαι, καὶ εἰς γενικὴν πεῦσιν τὰ εἰρημένα. γράφεται δὲ ἔν τισιν, οὐ διὰ τοῦ ν. ἀλλὰ διὰ τοῦ σ. ἐπιστήμης ἀποδεικτικῆς, καὶ εἴη ἂν οὕτως ἐχούσης τῆς γραφῆς πρὸς ἑκάτερον τῶν προτεθέντων ἀπηντηκώς. πρὸς μὲν τὸ, περὶ τί, διὰ τοῦ, περὶ ἀπόδειξιν. πρὸς δὲ τὸ, τίνος, διὰ τοῦ, ἐπιστήμης ἀποδεικτικῆς. δύναιτο δ' ἂν, καὶ διὰ τοῦ σ. γεγραμμένου τοῦ, ἐπιστήμης ἀποδεικτικῆς, τὰ προειρημένα τὸ περὶ τί, καὶ τίνος, μὴ εἰρῆσθαι περὶ τοῦ ὑποκειμένου ἀμφοτέροις. ἀλλὰ τὸ μὲν ἕτερον τὸ περί τι, περὶ τοῦ ὑποκειμένου, περὶ γάρ τι ὑποκείμενον, τὸ δέ τινος, περὶ τῆς θεωρούσης τὸ ὑποκείμενον, ἕξεως. ὡς εἶναι περὶ μὲν ὑποκείμενον τὴν ἀπόδειξιν, θεωρούσης δὲ ταύτην, τῆς ἀποδεικτικῆς ἐπιστήμης, καὶ εἴη ἂν πρὸς ἑκάτερον τῶν προτεθέντων, οἰκείως οὕτως ἀπηντηκώς. ἔστι δὲ ἡμῖν ἀπόδειξις. συλλογισμὸς ἀποδεικτικός. ἐπιστήμη δὲ ἀποδεικτικὴ, ἕξις. ἀφ' ἧς οἷόν τε ἐστὶν ἀποδεικτικῶς συλλογίζεσθαι. τὸ γὰρ περὶ ἀποδείξεως εἰπεῖν, ἐπιστήμης ἐστὶν ἀποδεικτικῆς, καὶ τοῦ ταύτην ἔχοντος.

Dᵃ
ἀπόδειξις
ἀποδεικτικὴ ἐπιστήμη

Εἶτα διορίσαι τί ἐστι πρότασις.

Ἐπεὶ ἀναγκαῖος μὲν εἰς τὸν περὶ ἀποδείξεως λόγον, ὁ περὶ συλλογισμοῦ, ὡς φθάνομεν εἰρηκότες. ὁ δὲ συλλογισμὸς, ἐκ προτάσεων σύγκειται. αἱ δὲ προτάσεις ἐξ ὅρων. εἰκότως περὶ τούτων λέγει πρὸ τοῦ περὶ συλλογισμοῦ λέξαι, ἐξ ὧν τῷ συλλογισμῷ τὸ εἶναι. οὐδὲ γὰρ περὶ ὀνομάτων οἷόν τε εἰδέναι, τῷ μὴ εἰδότι περὶ συλλαβῶν, καὶ στοιχείων. μετὰ δὲ περὶ συλλογισμοῦ προτίθεται εἰπεῖν. ἐνδεικνύμενος ἡμῖν, ὅτι διὰ τοῦτον. καὶ τὸν περὶ ἐκείνων ποιεῖται λόγον. ὥσπερ καὶ τὸν, περὶ συλλογισμῶν, διὰ τὸν περὶ ἀποδείξεως. τίνες δέ εἰσι τέλειοι, συλλογισμοὶ, καὶ

τινὲς ἀτελεῖς, αὐτὸς προϊὼν ποιεῖται γνώριμον. καὶ τὸ ἐν ὅλῳ δὲ εἶναι, καὶ τὸ ἐν μηδενί. τοῦτο γάρ ἐστι σημαινόμενον ὑπὸ τοῦ εἶναι, ἢ μὴ εἶναι, ὅτι ταῦτά ἐστι. τὸ μὲν, τῷ κατὰ παντός. τὸ δὲ, τῷ κατὰ μηδενός, σημαίνει τὴν καθόλου κατάφασιν. καὶ τὴν καθόλου ἀπόφασιν, ὡς προϊὼν, γνώριμον ποιήσει. ἐπεὶ δὲ χρήσεται, ἐν τῇ τῶν συλλογισμῶν ἀποδόσει. καὶ τῶν συζυγιῶν ὅλως τῶν ἐν τοῖς σχήμασι τῷ ἐν ὅλῳ εἶναι ἄλλο τι, ἄλλῳ τινὶ, καὶ τῷ ἐν μηδενὶ, διὰ τοῦτο προλέγει περὶ αὐτῶν.

Πρότασις μὲν οὖν ἐστὶ λόγος καταφατικὸς, ἢ ἀποφατικός τινος κατά τινος, οὗτος δὲ, ἢ καθόλου, ἢ ἐν μέρει, ἢ ἀδιόριστος.

Ἔστι μὲν ὁ λόγος τῆς προτάσεως κἀκεῖνος, ὃν τῆς ἀποφάνσεως ἀπέδωκεν ἐν τῷ περὶ ἑρμηνείας. λόγος γάρ, ἐν ᾧ τὸ ἀληθεύειν, ἢ ψεύδεσθαι ὑπάρχει, οὐ μὴν ἀλλ᾽ ἰδίως τὴν πρότασιν ὁρίζεται. καὶ γὰρ εἰ ταὐτὸν κατὰ τὸ ὑποκείμενον πρότασίς τε, καὶ ἀπόφανσις, ἀλλὰ τῷ λόγῳ τε, διαφέρει, καθόσον μὲν γάρ, ἢ ἀληθής ἐστιν, ἢ ψευδής, ἀπόφανσίς ἐστι. καθόσον δὲ καταφατικὸς, ἢ ἀποφατικὸς, λέγεται πρότασις, ἢ ὁ μὲν ἀποφαντικὸς λόγος, ἐν τῷ ἀληθὴς, ἢ ψευδὴς, εἶναι ἁπλῶς τὸ εἶναι ἔχει, ἡ δὲ πρότασις ἤδη, ἐν τῷ πῶς ἔχειν ταῦτα. διὸ αἱ μὴ ὁμοίως ἔχουσαι αὐτά, λόγοι μὲν οἱ αὐτοί. προτάσεις δὲ οὐχ αἱ αὐταί. δοκεῖ δὲ ἀπὸ τῶν ὑπὸ τὴν πρότασιν, τὴν πρότασιν ὁρίζεσθαι, τούτου δὲ αἴτιον, ἐπεὶ εἶπεν ἐν τῷ περὶ ἑρμηνείας, ὅτι ἐστὶν εἷς πρῶτος λόγος ἀποφαντικὸς, κατάφασις, εἶτα ἀπόφασις, ἐν οἷς δὲ τάξις ἐστὶ, καὶ τὸ μὲν πρῶτόν ἐστι, τὸ δὲ ὕστερον τῶν ὑποτεταγμένων, ὡς ἐν τῷ ὑστέρῳ τὸ πρῶτον ἐμφαίνεσθαι, ἐν τούτοις τὸ κοινῶς αὐτῶν κατηγορούμενον, οὐχ ὡς γένος αὐτῶν κατηγορεῖται. ἐν γὰρ τοῖς γένεσι τὰ εἴδη ἐπίσης ἀντιδιαιρεῖται ἀλλήλοις. καὶ οὐ τὸ μὲν, πρῶτόν ἐστιν αὐτῶν, τὸ δὲ ὕστερον. ἐπεὶ τοίνυν ἡ πρότασις οὐ γένος, οὐδὲ φύσις ἐστί τις ἄλλη παρὰ τὰ ὧν κατηγορεῖται, καὶ ἐν οἷς αὐτῇ τὸ εἶναι, ὡς ἐπὶ τῶν γενῶν ἐστι, διὰ τοῦτο ἐκ τῆς καταφάσεως, καὶ τῆς ἀποφάσεως ὧν κατηγορεῖται, ἐδήλωσεν αὐτήν. καὶ γὰρ τὸ, ἐν τῷ περὶ ἑρμηνείας εἰρημένον, ἴσον ἐστὶ τούτῳ. τὸ, ἔστιν οὖν ἁπλῆ ἀπόφανσις, φωνὴ σημαντικὴ, περὶ τοῦ εἰ ὑπάρχει τι, ἢ μὴ ὑπάρχει. ἀλλὰ καὶ τὸ, ἀποφάνσεως τὸ ἕτερον μόριον, ἓν καθ᾽ ἑνός (ὡς ἐν τοῖς ὑστέροις ἀναλυτικοῖς λέγει) ἴσον τούτοις τῷ ὅρῳ, οὐκέτι προσέθηκε τὸ, κατὰ ποσὸν, ἢ τοὺς χρόνους, ὅτι ἐν τῇ ἀντιφάσει, ταῦτα συνείληπται. εἰσὶ γὰρ καὶ κατὰ ταῦτα αἱ ἀντιφάσεις. ὅμοιον τούτοις, καὶ τὸ, λόγος ἀποφαντικός τινος, περί τινος. εἰ μὴ ἄρα οὗτος κοινότερος. ὅτι ἐν αὐτῷ οὔπω συμπαρείληπται οὔτε, ἡ κατάφασις οὔτε, ἡ ἀπόφασις. ὡς δὲ πολλαχῶς λεγομένης τῆς προτάσεως, ἔοικε καὶ θεόφραστος, ἐν τῷ περὶ καταφάσεως φρονεῖν. αὐτὴν οὖν οὐχ ὁρίζεται. ἀλλὰ κατάφασιν, καὶ ἀπόφασιν. εἰσὶ δὲ οὗτοι οἱ ὅροι προτάσεως οὐ πάσης. ἀλλὰ τῆς ἁπλῶς τε, καὶ καλουμένης κατηγορικῆς. τὸ γάρ τι κατά τινος ἔχειν, καὶ τὸ καθόλου, ἢ ἐν μέρει, ἢ ἀδιόριστον, ἴδια ταύτης. ἡ

πρότασις / ἀπόφανσις

Nota regulā

Aristot

Aristot

Theophr

i. videlicet προτάσεις

cf. διὰ τοῦ

γὰρ ὑποθετικὴ, οὐκ ἐν τῷ τὶ κατά τινος λέγεσθαι. ἀλλ᾽ ἐν ἀκολουθίᾳ, ἢ μάχῃ τὸ ἀληθές, ἢ ψεῦδος ἔχει. ἔστι δὲ οὐδὲ τῆς διαλεκτικῆς, ὁ ἀποδιδόμενος ὁρισμός. ἐκείνη γὰρ ἐν ἐρωτήσει, ἀλλὰ μόνης τῆς συλλογιστικῆς. τὸ δὲ, τὶ κατά τινος, καὶ τὸ τῆς ἀποφάσεως εἶπεν. ἐπεὶ καὶ ἐν τῇ ἀποφάσει ὑποκείμενός τις ὅρος ἐστὶ, καὶ κατηγορούμενος. τὸ γάρ τι κατά τινος νῦν, οὐ τοῦ καταφατικοῦ δηλωτικόν ἐστιν. ἀλλὰ τοῦ κατηγορουμένου, ὃ κατηγορεῖται, ἢ καταφατικῶς, ἢ ἀποφατικῶς. ἐν μέντοι τῷ περὶ ἑρμηνείας ὁριζόμενος τὴν κατάφασιν, ἢ ἀπόφασιν, τῷ, κατά τινος, ἐπὶ τῆς καταφάσεως ἐχρήσατο. ἐπὶ δὲ τῆς ἀποφάσεως οὐκέτι τῷ κατά τινος, ἀλλὰ τῷ ἀπό τινος, εἰπὼν αὐτὴν ἀπόφασιν εἶναι τινὸς ἀπό τινος. δύο δὲ ὄντων οἷς, ἡ κατηγορικὴ πρότασις ὁρίζεται. ποιῷ γάρ, καὶ ποσῷ, ἀμφότερα παρέλαβεν, ἐν τῷ τῆς προτάσεως λόγῳ. τὸ μὲν ποιὸν δι᾽ αὐτοῦ εἰπεῖν λόγον. αὐτὴν εἶναι καταφατικὸν, ἢ ἀποφατικόν. αὕτη γὰρ προτάσεων πρώτη καὶ κοινὴ ποιότης. τὸ δὲ ποσὸν διὰ τοῦ εἰπεῖν. οὗτος δὲ, ἢ καθόλου, ἢ ἐν μέρει, ἢ ἀδιόριστος. καὶ νῦν μὲν ἐκτίθεται τὰ σημαινόμενα. ἐπὶ πλέον δὲ περὶ αὐτῶν, ἐν τῷ περὶ ἑρμηνείας εἴρηκε. σημειωτέον δὲ, ὅτι οὐχ ὁμοίως ἔν τε τούτοις, καὶ ἐν τοῖς ὑστέροις ἀναλυτικοῖς ἀποδίδωσι τὸ καθόλου.

In q̄ habeat veritatē propositio categorica & hypothetica.

Propositio syllogistica & dialectica q̄ differant.

Duo esse q̄bus categorica propos. diffinit

Διαφέρει δὲ ἡ ἀποδεικτικὴ πρότασις τῆς διαλεκτικῆς, ὅτι ἡ μὲν ἀποδεικτικὴ λῆψις θατέρου μορίου τῆς ἀντιφάσεως ἐστίν.

Εἰπὼν τὸν κοινὸν λόγον τῆς προτάσεως, προτίθησι καὶ τὰς διαφορὰς, αἷς διαφέρει ἀλλήλων, ἥ τε ἀποδεικτικὴ, καὶ ἡ διαλεκτική. ἅμα μὲν δεικνὺς, ὅτι, ἐν ταύταις ἐστὶν, ὁ κοινός τε καὶ ἀποδεδομένος λόγος τῆς προτάσεως. καὶ οὐ κατὰ τοῦτό ἐστιν αὐταῖς ἡ διαφορά, ἐν πάσαις γὰρ ταῖς προτάσεσι ταῖς συλλογιστικαῖς ὁ ἀποδεδομένος λόγος. οὐ μὴν καὶ ἐν τῇ ἐρωτήσει. οὐδὲ γὰρ ἁπλῶς ἐκείνη πρότασις. ἀλλὰ τὸ ὅλον διαλεκτικὴ πρότασις. ἅμα δὲ καὶ ἐπεὶ ἐν τοῖς τοπικοῖς ὁριζόμενος τὴν πρότασιν, λόγῳ ἀποδέδωκεν αὐτῆς ὅτι ἐστὶ πρότασις διαλεκτικὴ ἐρώτησις ἔνδοξος, ἵνα μή τις ὑπολάβῃ τῆς καθόλου προτάσεως ἐκεῖνον εἶναι λόγον, καὶ ἐνταῦθα διαστέλλεται καὶ τῶν προτάσεων τὰς διαφοράς. δεικνὺς ὅτι τῆς κοινῶς λεγομένης προτάσεως τῆς πρὸς τὸ συλλογίσασθαι λαμβανομένης, ὁ ἀποδιδόμενος νῦν λόγος ἐστὶν, ἀλλ᾽ οὐχ, ὁ ἐν τοῖς τοπικοῖς εἰρημένος. ἐκεῖνος γὰρ διαλεκτικῆς ἐστι, προτάσεως λόγος. καὶ ταύτης οὐδέπω συλλογιστικῆς. κατὰ γὰρ τὰς διαφορὰς τῶν συλλογισμῶν, διαφοραὶ, καὶ προτάσεών εἰσιν. ὄντος τινὸς κοινοῦ προτάσεως λόγου ὥσπερ οὖν καὶ συλλογισμοῦ. ἐπὶ πλέον μὲν οὖν περὶ τῆς ἀποδεικτικῆς προτάσεως τίνι τῶν ἄλλων διαφέρει, ἐν τοῖς ὑστέροις ἀναλυτικοῖς διαλαμβάνει. καὶ γὰρ τῇ ὕλῃ διαφέρει αὐτῶν. ἀληθεῖά τε γὰρ καὶ πρότερα, καὶ γνώριμος, καὶ ἀναγκαία, καὶ τῇ χρήσει τε, καὶ τῇ λήψει, ὅτι μὴ ἐρωτᾷ ὁ ἀποδεικτικός. νῦν δὲ ἐνδείκνυται αὐτῆς τὴν πρὸς τὴν διαλεκτικὴν πρότασιν διαφοράν,

Interrogatio nō ē simpliciter propositio sed dialectica propositio

∴ cf. τρόπου

ἀπὸ τοῦ τρόπου τῆς λήψεως πρῶτον· ὅτι μὴ ἐρωτήσει κεῖται ἡ ἀποδεικτική, μηδὲ δι' ἐρωτήσεως λαμβάνεται. ὁ μὲν γὰρ ἐρωτῶν τὴν ἀντίφασιν, ὡς παρεσκευασμένος παντὶ τῷ ὑποκειμένῳ ὑπὸ τοῦ ἀποκρινομένου ἐνστῆναι, καὶ ἀναιρεῖν αὐτό, διὰ τοῦ ἑπομένου ὑπ' αὐτοῦ συλλογισμοῦ. δι' ὧν ἐκεῖνος ἀποκρινόμενος δίδωσιν, οὕτως ἐρωτᾷ. τοιοῦτος δέ ἐστιν ὁ διαλεκτικός, ὁ ἐξ ἐνδόξων συλλογιζόμενος. εὐπορῆσαι γὰρ οἷόν τε ἐνδόξων, καὶ πρὸς τὰ ἀντικείμενα, ὁ δὲ ἀποδεικνύς, οὐκ ἐκ πάντων τῶν δοθέντων ἀποδείξει. οὐ γὰρ οἷόν τε, τὰ ἀντικείμενα ἀλλήλοις, ἀληθῆ εἶναι. οὐκ ἐρωτᾷ οὖν ὁ ἀποδεικνύς, ἀλλὰ παρ' ἑαυτοῦ λαμβάνει. τὸ γὰρ ἀκόλουθον ταῖς ἀρχαῖς λαμβάνει, καὶ ταῖς ὑποθέσεσιν, ὡς ἐν τῇ γεωμετρίᾳ γινόμενον ὁρῶμεν. οὐ γὰρ ὁ βουλόμενος δεῖξαι τὰς τρεῖς τοῦ τριγώνου γωνίας δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας, διὰ προτάσεων δείκνυσιν ἐξ ἐρωτήσεως δοθεισῶν. ἐρώτησιν δὲ ἀντιφάσεως εἶπε τὴν διαλεκτικὴν πρότασιν, νῦν ἀντὶ τοῦ δι' ἐρωτήσεως ἀντιφάσεως λαμβανομένην. ὡς δῆλον ἐκ τοῦ ἐπιφερομένου. τοῦ, οὐδὲν δὲ διοίσει. οὔτε γὰρ ὁ ἐρωτῶν, διὰ τῆς ἐρωτήσεως συλλογίζεται. ἀλλὰ διὰ τοῦ τῆς ἐρωτήσεως. ὑποθέσεις δὲ τῶν ἀποδείξεων αἱ ἀρχαί. ὅπου οὐκ ἔστιν ἀπόδειξις τῶν τοιούτων προτάσεων, καὶ τῶν ἀρχῶν, ἀλλ' ἢ ὡς ἐναργεῖς, καὶ αὐτόθεν γνώριμοι τίθενται, ἢ ὡς τοῖς τοιούτοις ἑπόμεναι. τὸ δὲ μὴ δι' ἀποδείξεως λαμβανόμενον, ὑπόθεσίν τι, καὶ ὑποτίθεσθαι καλοῦμεν. καὶ κοινότερον, ἐπὶ θέσιν. ἐκ τούτων δὴ τὴν ἀπόδειξιν ποιεῖται. εἰπὼν δὲ τὴν κατὰ χρῆσιν διαφορὰν αὐτῶν, προστίθησιν ἐφεξῆς καὶ τὴν κατὰ τὴν ὕλην. πρῶτον δείξας, ὅτι κοινός ὁ ἀποδεδομένος τῆς προτάσεως ὅρος, καὶ ἐφαρμόζων, καὶ τῇ διαλεκτικῇ, καὶ τῇ ἀποδεικτικῇ, ὅταν εἰς συλλογισμῶν λαμβάνηται γένεσιν. εἰπών, οὐδὲν δὲ διοίσει πρὸς τὸ γενέσθαι τὸν ἑκατέρου συλλογισμόν, καὶ γὰρ καὶ ὁ ἀποδεικνύων, καὶ ὁ ἐρωτῶν, συλλογίζεται, λαβών τι κατά τινος ὑπάρχειν, ἢ μὴ ὑπάρχειν. ὃς ἦν ἀποδεδομένος προτάσεως λόγος. καὶ γὰρ εἰ ὁ τρόπος τῆς λήψεως αὐτῶν διάφορος, ἀλλά τά γε λαμβανόμενα, κατὰ τὸν τῆς προτάσεως κοινωνεῖ λόγον. τῇ λαμβανομένῃ οὖν διαλεκτικῇ προτάσει, ὁ εἰρημένος κοινὸς τῆς προτάσεως λόγος ἐφαρμόζει, οὐ τῇ ἐρωτωμένῃ. καὶ γὰρ τῇ ἀποδεικτικῶς ληφθείσῃ, καὶ τῇ διαλεκτικῶς, κοινὸν τὸ κατάφασιν εἶναι, ἢ ἀπόφασίν τινος, κατά τινος ἡ προτάσει πρὸς τὸν κοινῶς, καὶ ἁπλῶς συλλογισμὸν χρώμεθα. τὸ γὰρ καταφατικόν τι, καὶ ἀποφατικὸν αὐτῶν πρὸς συλλογισμὸν χρήσιμον. ἐδήλωσε δὲ ἡμῖν διὰ τῆς λέξεως ταύτης, ὅπως καὶ ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως, τὸ κατά τινος ἁρμόζει, εἰπών, τί κατά τινος ὑπάρχειν, ἢ μὴ ὑπάρχειν. καὶ προσθεὶς δὲ τοῖς ἑξῆς τὸν προειρημένον τρόπον, τοῦτο δηλοῦν ἔοικεν. ὅτι κοινόν ἐστι τό, κατά τινος. ἢ τό, τὸν προειρημένον τρόπον, δηλωτικόν ἐστι τοῦ, καθόλου. ἢ ἐν μέρει. ἢ ἀδιορίστως. ποιεῖται δέ τινα, καὶ τῆς διαλεκτικῆς προτάσεως διαίρεσιν. ἄλλην μὲν γάρ φησιν εἶναι τήν, πυνθανομένου, καὶ ἐρωτῶντος. ἐρώτησις γάρ ἐστιν ἀντιφάσεως. ἥτις ἐστὶν ἐν τῇ παρ' ἄλλου αἰτήσει. ἥτις οὐδέπω λόγος ἀποφαντικός, οὐδὲ κατάφασις, ἢ ἀπόφασις. ἄλλην δέ, τοῦ συλλογιζομένου,

Hypothesis → Thesis

Dialecticae propositionis diuisio.

∴ gtenius

συλλογιζομένου, ἣ καὶ μέρος ἐστὶ τοῦ συλλογισμοῦ γινομένη. ἥτις ἐστὶν ἀπὸ τῆς ὕλης. ἡ γὰρ ἐρώτησις ἀντιφάσεως, οὐκ ἔστι συλλογισμοῦ μέρος. τί δὲ τό, φαινομένου καὶ ἐνδόξου, εἴρηκεν ἐν τοῖς τοπικοῖς.

Τί μὲν οὖν ἐστι πρότασις. καὶ τίνι διαφέρει συλλογιστική τε, καὶ ἀποδεικτική, καὶ διαλεκτική.

Εἴρηκεν ὅτι ἡ μὲν πρότασίς ἐστι, λόγος καταφατικός, ἢ ἀποφατικός τινος κατά τινος. καὶ οὗτος ὁ λόγος εἴη ἂν τῆς συλλογιστικῆς προτάσεως. ἡ δὲ ἀποδεικτική, πρότασίς ἐστιν. ὡς μὲν ἐνθάδε εἴρηκεν ἀληθής, καὶ διὰ τῶν ἐξ ἀρχῆς ὑποθέσεων εἰλημμένη. ὡς δὲ ἐν τοῖς ὑστέροις ἀναλυτικοῖς, ἡ ἀληθής, καὶ ἄμεσος, καὶ πρώτη, καὶ γνωριμωτέρα, καὶ αἰτία τοῦ συμπεράσματος. ἡ δὲ διαλεκτική, πυνθανομένῳ μὲν ἐρώτησις ἀντιφάσεως, συλλογιζομένῳ δὲ λῆψις τοῦ φαινομένου, καὶ ἐνδόξου. εἴη δ' ἂν καὶ σοφιστική, (ἧς οὐκ ἐμνημόνευσε νῦν) λῆψις τοῦ φαινομένου καὶ ἐνδόξου. ἡ γὰρ ἐπιπόλαιον τὸ πιθανόν, καὶ εὐφωρατώτερον ἔχουσα, σοφιστικὴ πρότασίς ἐστι. δι' ἀκριβείας δὲ περὶ αὐτῶν λέγει, περὶ μὲν τῆς ἀποδεικτικῆς, ἐν τοῖς ὑστέροις ἀναλυτικοῖς. περὶ δὲ τῆς διαλεκτικῆς, ἐν τοῖς τοπικοῖς. περὶ δὲ τῆς σοφιστικῆς, ἐν τοῖς σοφιστικοῖς ἐλέγχοις. ἃ πάντα ἕπεται τῇ κοινῇ περὶ συλλογισμῶν πραγματείᾳ. καὶ εἴη ἂν διὰ τοῦ εἰπεῖν, ὅτι ἐν τοῖς ἑπομένοις ῥηθήσεται, ὅτι πρῶτα τῇ τάξει ταῦτα τὰ βιβλία, ἐκείνων τῶν πραγματειῶν, δεδηλωκώς.

Ὅρον δὲ καλῶ, εἰς ὃν διαλύεται ἡ πρότασις.

Ἔοικεν ἐνδείκνυσθαι καὶ αὐτό. ὅτι μὴ σύνηθες τὸ τοῦ ὅρου ὄνομα, μηδὲ γνώριμον ἐπὶ τοῦ τῆς προτάσεως ποσούμενον μέρους, εἰπών, ὅρον δὲ καλῶ. διὰ τοῦτο καὶ περὶ προτάσεως τὸν λόγον ἐποιήσατο, ὅτι ἐκ τῆς προτάσεως, καὶ τὴν τοῦ ὅρου ἀπόδοσιν ἔμελλε ποιεῖσθαι. εἰσὶ δὲ ὅροι, ἐν τῇ ἁπλῇ προτάσει, ὄνομα, καὶ ῥῆμα. εἴρηνται δὲ ὅροι, τὰ τῆς προτάσεως μέρη, ἀπὸ τοῦ τούτοις ὁρίζεσθαι τὴν πρότασιν. καὶ ἐκ τούτων αὐτὴν συγκεῖσθαι. ἔστι δὲ ὁ μέν, καθ' οὗ κατηγορεῖται, ὁ ὑποκείμενος ὅρος, περὶ οὗ καὶ ὁ λόγος γίνεται. ὁ δὲ κατηγορούμενος, ὁ ἐπιφερόμενος τῷ ὑποκειμένῳ, καὶ λεγόμενος περὶ αὐτοῦ. πᾶσα γὰρ πρότασις κατηγορική, ἐξ ὑποκειμένου ὅρου, καὶ κατηγορουμένου σύγκειται. τὸ δὲ προστιθεμένου, ἢ διαιρουμένου, ἢ τοῦ εἶναι, ἢ μὴ εἶναι προσέθηκεν, ἵνα μή τινες ἀγνοήσαντες ὅ, τι ἔστι τρίτον προσκατηγορεῖται ἐν τῇ προτάσει, διαιροῦντες τὴν πρότασιν, τὸ εἶναι, ἢ μὴ εἶναι, τρίτον ὅρον ἡγοῦνται εἶναι. οὐ γὰρ ὅρος ἐν ταῖς τοιαύταις προτάσεσι τὸ ἔστιν. ἀλλὰ προστιθέμενον μὲν σύνθεσιν σημαίνει τοῦ κατηγορουμένου καὶ τοῦ ὑποκειμένου. καὶ ἔστι καταφάσεως δηλωτικόν, ἀποφατικῶς δὲ λεγόμενον, διαιρεῖ τε, καὶ χωρίζει τοὺς ὅρους ἀπ' ἀλλήλων, καὶ ἔστιν ἀποφάσεως δη-

Demóstratio qd

Dialectica propositio

Sophistica propositio

ὅρος qd et unde

Propositio categorica

ἐστιν nó esse terminú sed copulá propositionis

/. st. προστιθεμένου

Omne propositionem in duos terminos dividi

In hac propositione Socrates est. illud uerbum est non ee termini.

Propositio perfecta est oratio & cui nihil desideratur.

δηλωτικόν. εἰς γὰρ δύο ὅρους πᾶσα διαιρεῖται πρότασις. ὅτι γὰρ μήτε ὅρος, τὸ ἐστι, μήτε ὅρου μόριον, δῆλον εἶναι δοκεῖ ἐκ τοῦ, καὶ τὴν κατάφασιν, καὶ τὴν ἀπόφασιν τὰς ἀντικειμένας, ἐκ τῶν αὐτῶν ὅρων συγκεῖσθαι. δοκεῖ δὲ ὅρος γίνεσθαι τὸ ἐστιν, ὅταν μόνον κέηται. δοκεῖ γὰρ τότε τὸ ἐστι, κατηγορούμενος ὅρος εἶναι. οὐ μὴν ἀλλ' εἰ ἀκριβολογοῖτό τις, οὐδὲ τότε ἐστὶ καθ' αὑτὸ ὅρος, τὸ ἐστιν. ἡ γὰρ λέγουσα πρότασις σωκράτης ἐστιν, ἴσον δύναται τῇ σωκράτης ὤν ἐστιν, ἐν ᾗ γίνεται τὸ ὢν μὲν, τὸ ἐστιν. ὁ δὲ κατηγορούμενος ὅρος οὗτός ἐστιν. ἐπειδὴ δὲ τῷ ὢν, τὸ ἐστιν, ἴσον δοκεῖ δύνασθαι ἐγκεκλιμένον ἀπ' αὐτοῦ συντομίας χάριν, καὶ τοῦ μὴ ταυτὸν λέγειν δοκεῖν, μόνον συντάσσεται τῷ ὑποκειμένῳ. οὕτως δὲ συνταχθὲν, ὅρος γίνεται καὶ τῆς προτάσεως μόριον. ἐπὶ δὲ συντιθεμένου ἢ διαιρουμένου, προσέθηκε τοῦ εἶναι, ἢ μὴ εἶναι. ἀκαταλληλότερον μέν πως τῇ ἑρμηνείᾳ δοκεῖ κεχρῆσθαι. διὰ τὴν τοῦ μὴ εἶναι πρόσθεσιν. δοκεῖ γὰρ αὔταρκες εἶναι τὸ, προστιθεμένου, ἢ διαιρουμένου τοῦ εἶναι. ἡ μὲν γὰρ πρόσθεσις τοῦ εἶναι, κατάφασιν ποιεῖ, ἡ δὲ διαίρεσις, ἀπόφασιν. οὐ μὴν, ἀλλὰ καὶ προσέθηκεν αὐτὸ, ὑπὲρ τοῦ δηλῶσαί τινα τρόπον τοῦ εἶναι διαιρουμένου, ἀπόφασις γίνεται. διαίρεσις γάρ ἐστι, καὶ ἡ παντελὴς ἄρσις τοῦ ἐστί. διαίρεσίς ἐστι, καὶ ἡ μετὰ τοῦ ἀποφατικοῦ μορίου σύνταξις. ὁποῖόν ἐστι τὸ οὐκ ἔστιν. ἀλλὰ τέλεον μὲν ἀφαιρεθέντος τοῦ, ἐστὶν, ἀπὸ τῆς προτάσεως, καὶ οὕτως διαιρεθέντος, οὔτε ἀπόφασις τὸ καταλειπόμενον, οὔτε πρότασις ὅλως. ὁ γὰρ ἀφελὼν ἀπὸ τῆς προτάσεως τῆς σωκράτης λευκός ἐστι, τὸ ἐστὶ, καὶ καταλιπὼν τὸ σωκράτης λευκὸς, οὔτε ἀπόφασιν πεποίηκεν, οὔτε ἔτι πρότασιν, τὸ καταλειπόμενον τετήρηκεν. ἡ γὰρ πρότασις, τέλειός ἐστι λόγος, καὶ ἀνελλιπής. ὑπὲρ τοῦ συνδεῖξαί τινα τρόπον, καὶ διαιρεῖν τὸ, ἐστιν, ἐν τῇ ἀποφάσει, προσέθηκε τὸ μὴ εἶναι. ἵν' ᾖ προστιθεμένου μὲν τοῦ, ἐστὶν, ἐν ταῖς καταφάσεσιν. διαιρουμένου δὲ τοῦ αὐτοῦ τούτου, ἐν ταῖς ἀποφάσεσι. καὶ γινομένου μὴ εἶναι. οὐ γὰρ τέλεον διαιρουμένου, καὶ ἀφαιρουμένου. ἢ προσέθηκε τὸ, προστιθεμένου, ἢ διαιρουμένου τοῦ εἶναι, ἢ μὴ εἶναι, ὑπὲρ τοῦ ἐνδείξασθαι, ὅτι ταῦτα τὸ εἶναι, ἢ μὴ εἶναι, οὐ μόριά ἐστι τῆς προτάσεως οὐδὲ ὅροι, ἀλλ' ἔστιν ἔξωθεν τῶν ὅρων, καὶ τὸ εἶναι, καὶ τὸ μὴ εἶναι, ἢ προστιθέμενα τοῖς κατηγορουμένοις ὅροις ἔξωθεν ἐν τῇ τῶν προτάσεων εἰς τοὺς ὅρους διαιρέσει, ἢ χωριζόμενα αὐτῶν. οὐδὲ γὰρ πλέον, ὡς πρὸς τὴν εἰς τοὺς ὅρους τῶν προτάσεων διαίρεσιν, ποιεῖ ταῦτα προστιθέμενα ἢ ἀφαιρούμενα. δοκοῦσι γὰρ, οἱ ὅροι εἶναι τῆς, σωκράτης λευκός ἐστι, τὸ σωκράτης καὶ τὸ λευκός. καὶ εἴη ἂν καταλληλότερον, ἡ λέξις ἔχουσα, εἰ οὕτως λέγοιτο. προστιθεμένου τοῦ εἶναι, ἢ μὴ εἶναι, ἢ διαιρουμένου. ἢ ἄτοπον, τὸ μηδόλως λέγειν, τὸ, ἐστιν, ἐν ταῖς οὕτως ἐχούσαις προτάσεσι κατηγορεῖσθαι. καὶ ταῦτα διδύμου ἐν τῷ πρώτῳ περὶ λέξεως δεικνύντος τοῦτο διὰ πλειόνων.

Eudem'

An sit absurdu dictu in hac propositione Socrates iustus est. hoc uerbum est nullatenus praedicari. ex eiusdem auctoritate.

> Συλλογισμὸς δέ ἐστι λόγος ἐν ᾧ τεθέντων τινῶν, ἕτερόν τι τῶν κειμένων ἐξ ἀνάγκης συμβαίνει, τῷ ταῦτα εἶναι.

:. i. an per modu dubitationis ut in problematis

//. st. πλεῖστοι

Εἰπὼν περὶ προτάσεων, καὶ περὶ τῶν τῶν προτάσεων μορίων, ἃ ὠνόμασεν ὅρους, ἀκολούθως ἀποδίδωσι τί ποτέ ἐστι συλλογισμός. ὅτι μὲν οὖν λόγος τίς ἐστιν, ὁ συλλογισμὸς, καὶ ὡς γένει τῷ λόγῳ ἐστὶ, δῆλον. λαβὼν δὲ τὸ κοινὸν γένος αὐτοῦ. ὃ τῶν ὁριστῶν τῆς κοινῆς φύσεώς ἐστι δηλωτικὸν καθ' ἣν τῶν διαφορόντων κατὰ γένος χωρίζεται. τοῦτο γὰρ ἐν τοῖς ὁριζομένοις, ἡ τοῦ γένους θέσις δύναται. δεῖ μὲν γὰρ ὑπὸ τοῦ ὅρου τὸ ὁριζόμενον πάντως χωρισθῆναι. ὧν δὲ τῶν διαφορόντων αὐτῷ. τὰ μὲν, πλεῖω ἀφέστηκε τούτου ὅσα οὐ ταὐτοῦ κεκοινώνηκε τοῦ γένους. τὰ δὲ ἐγγυτέρω τέ ἐστι, καὶ ὁμογενῆ αὐτῷ. τῶν μὲν οὖν ἀνομογενῶν τὸ γένος αὐτὸ χωρίζει, τῶν δὲ ὁμογενῶν, αἱ διαφοραί. διὸ πρότερον ἐν τοῖς ὁρισμοῖς λαμβάνεται τὸ γένος. χωριστικὸν ὂν τῶν πλείστων διαφορόντων. λαβὼν δὲ τὸ γένος τοῦ συλλογισμοῦ μετὰ ταῦτα διὰ τῶν διαφορῶν τούτου, τὴν οἰκείαν καὶ ἴδιον οὐσίαν τοῦ συλλογισμοῦ, συντιθεὶς ταύτας τῷ γένει ἔδειξε. διὰ μὲν τοῦ τεθέντων τινῶν, ἐνδειξάμενος τό γε δεῖν εἶναί τινας προτάσεις εἰλημμένας, ἢ συγχωρουμένας ὑπὸ τοῦ συλλογιζομένου. ὃ οὐ πᾶς ἔχει λόγος. τί γὰρ ἐν τῇ εὐχῇ τίθεται, ἢ ἐν τῇ ἐντολῇ, ἢ ἐν τῇ ἐρωτήσει, ἢ ἐν τῇ κλήσει; δοκεῖ δέ τισι τὸ τεθέντων, μὴ αὐτὸ μόνον σημαίνειν τὸ ληφθέντων, ἀλλὰ καὶ τὸν τρόπον δηλοῦν τῶν λαμβανομένων. ὅτι γὰρ κατηγορικὰς εἶναι δεῖ τὰς λαμβανομένας προτάσεις δηλοῦται διὰ τοῦ τεθέντων, ταύτας γὰρ ὡρίσατο. δείξει γὰρ, ὅτι αἱ ὑποθετικαὶ προτάσεις, αὐταὶ καθ' αὑτὰς, οὐ ποιοῦσι συλλογισμόν. διὰ τοῦτο, τεθέντων εἶπεν, οὐ ληφθέντων, καὶ προσέτι. ὅτι μηδὲν δεῖ τὸ τιθέμενον εἶναι μηδὲ μίαν πρότασιν, τὸ τεθέντων δηλοῖ. ἀλλὰ τὸ ἐλάχιστον δύο. οὐ γάρ εἰσι συλλογισμοὶ, οἱ λεγόμενοι ὑπὸ τῶν νεωτέρων μονολήμματοι. ὁ γὰρ συλλογισμὸς, ἀπ' αὐτοῦ τοῦ ὀνόματος, σύνθεσίν τινα δηλοῖ λόγων. οἷς γὰρ ἂν ᾖ τὸ σὺν προσκείμενον, συμπλοκὴν τούτων καὶ σύνθεσιν δηλοῖ, καὶ σύνοδον σημαίνει. ὁμοίως τὸ συμμαχεῖν, μαχομένων γάρ. καὶ τὸ συμπαλαίειν παλαιόντων. καὶ τὸ συζητεῖν δὲ ζητούντων. ἀλλὰ καὶ τὸ συμψηφίζειν ψήφων δηλοῖ σύνθεσιν, οὕτως καὶ συλλογισμὸς, σύνθεσίς ἐστι λόγων. οἱ δὲ μονολήμματοι λεγόμενοι, δοκοῦσιν εἶναί ποτε συλλογισμοὶ, τῷ τὴν ἑτέραν τῶν προτάσεων διὰ τὸ εἶναι γνώριμον τοὺς ἀκούοντας προστιθέναι. τὸ γὰρ ἀναπνεῖς, ζῇς ἄρα, δοκεῖ συλλογισμὸς εἶναι, ὅτι παρ' αὑτοῦ προστίθησιν ὁ ἀκούσας τὴν δευτέραν πρότασιν εἶναι γνώριμον. ὁ ἀναπνέων, ζῇ. ἐπεὶ εἴγε μὴ ἦν γνώριμος αὕτη, οὐδεὶς ἂν συνεχώρει τὸ συμπέρασμα, τὸ ζῇς ἄρα ἀπὸ τοῦ, ἀναπνεῖς, ἀλλ' ἀπῄτει τὴν αἰτίαν. βούλεται γὰρ ὁ συλλογισμὸς τὸ συμπέρασμα ἀθροίζειν ἐκ τῶν προτάσεων, ὃ οὐ γίνεται ἐκ μιᾶς προτάσεως. καὶ γὰρ εἰ ὅτι μάλιστα ἕποιτο ἐξ ἀνάγκης ἑνί τινι. ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο ἤδη καὶ συλλογισμός. οὐ γὰρ ἐπεὶ ὁ συλλογισμὸς, ἀναγκαίως ἔχει τὸ συμπέρασμα ἑπόμενον τοῖς κειμένοις, ἤδη καὶ εἴ τι ἀναγκαίως ἕπεταί τινι, τοῦτο συλλογιστικῶς ἕπεται. ἐπὶ πλέον γὰρ τὸ ἀναγκαῖον τοῦ συλλογισμοῦ. ἐν γοῦν ταῖς ἀκολουθίαις, καὶ ταῖς σχέσεσι, καὶ συνεχέσι, καὶ συνημμένοις, τοῖς ὑγιέσιν, ἐξ ἀνάγκης ἀκολουθεῖ τῷ ἡγουμένῳ τὸ ἑπόμενον.

Quid in diffinitione faciant genus & diff.

Hypotheticas propositiones ipsas per se ipsas non facere syllogismum.

Syllogismos μονολημμάτους nō eē syllogismos

Latius patere necessarium quam syllogismi

σχέσεις
ἀκολουθίαι
συνεχῆ
συνημμένοι ὑγιεῖς

///. st. συνεχέσι in co. sc.

νον, ἀλλ᾽ οὐ συλλογισμὸς ἤδη τοῦτο. ἐν γὰρ τῷ, εἰ ἡμέρα ἐστὶ, φῶς ἐστιν, ἐξ ἀνάγκης ἕπεται τῷ ἡμέραν εἶναι, τὸ φῶς εἶναι, ἀλλ᾽ οὐ συλλογιστικῶς, καὶ τῷ κλέπτοντι ἕπεται, τὸ ἁμαρτάνειν. καὶ τῷ ὑβρίζοντι τὸ ἀδικεῖν, ἀλλ᾽ οὐ διά τοῦτο συλλογισμὸς ταῦτα. ἴδιον γὰρ συλλογισμοῦ, τὸ διὰ πλειόνων τὸ ἀναγκαῖον δεικνύναι, διὸ οὐδ᾽ ἂν αἱ μὲν λέξεις ὦσι πλείους τῶν τιθεμένων, ταὐτὸν δὲ ταῦτα σημαίνει τῷ πρώτῳ, οὐδ᾽ οὕτω συλλογισμὸς ἐκ τῶν τοιούτων ἔσται. καὶ γὰρ ὁ οὕτως ἔχων λόγος, τῇ δυνάμει μονολήμματος. ἡμέρα ἐστὶν, ἀλλὰ καὶ οὐχὶ οὐχ ἡμέρα ἐστί. φῶς ἄρα ἐστί. τὸ γὰρ οὐχὶ, οὐχ ἡμέρα ἐστὶ, τοῦ ἡμέρα ἐστὶ, μόνῃ τῇ λέξει διαφέρει. τὸ οὖν τιθέντων τινῶν ἐστὶ δηλωτικόν. τὸ δὲ ἕτερόν τι τῶν κειμένων ἐξ ἀνάγκης συμβαίνειν. χωρίζει τὸν συλλογισμὸν, ἐπακτικοῦ λόγου. τὸ γὰρ ἀναγκαίως ἕπεσθαι τοῖς κειμένοις τὸ συμπέρασμα δηλοῖ. ὃ οὔτε ὁ παραδειγματικὸς, οὔτε ὁ ἐπακτικὸς ἔχουσι. καίτοι καὶ ἐν ἐκείνοις τίθενταί τινα, ἤ τι, ἢ ὅτι ἕτερον τῶν κειμένων τὸ συμπέρασμα πάλιν δὲ καλῶς, τὸ δεῖν ἕτερον εἶναι τῶν τιθέντων τὸ συμπέρασμα, προσέθηκεν, ἄχρηστον, γὰρ καὶ συλλογιστικῆς χρείας φορτικόν. τὸ, τὸ ὁμολογούμενον κείμενον ἀποφέρειν. τὸ γὰρ χρειῶδες οὐ παρέχεται τὸ, εἰ ἡμέρα ἐστὶν, ἀλλὰ μὴν ἡμέρα ἐστὶν, ἡμέρα ἄρα ἐστὶ, καὶ ὅλως οἱ λεγόμενοι ὑπὸ τῶν νεωτέρων ἀδιαφόρως περαίνοντες. τοιοῦτοι δὲ καὶ οἱ διφορούμενοι, οἷός ἐστιν, εἰ ἡμέρα ἐστὶν, ἡμέρα ἐστίν. ἀλλὰ μὴν, ἡμέρα ἐστὶν, ἡμέρα ἄρα ἐστί. σχῆμα μὲν γὰρ συλλογιστικὸν δύναται καὶ τὸ τοιοῦτον εἶναι, καὶ συζυγίας συλλογιστικῆς, συλλογισμὸς δὲ οὐδαμῶς. ὄργανον γὰρ ὁ συλλογισμὸς, καὶ χρείας τινὸς χάριν, καὶ δείξεως παραλαμβανόμενον, ὥστε τὸ μὴ χρήσιμον, οὐδὲ συλλογισμὸς. ὅτι δὲ οὐδὲ χρήσιμον τὸ τοιοῦτον εἶδος, μανθάνοιμεν ἂν, εἰ ἐπέλθοιμεν τὰ τῶν συλλογισμῶν εἴδη, καὶ ἐξετάσαιμεν τίνι αὐτῶν οἰκεῖον τὸ τῶν κειμένων τι ἀποφέρειν ἐστί. πότερον γὰρ τῷ ἀποδεικτικῷ; ἀλλ᾽ οὗτός γε τὸ ἄδηλον πειρᾶται διὰ τῶν φανερῶν καὶ γνωρίμων ἐκκαλύπτειν, καὶ τὸ ὕστερον διὰ τῶν πρώτων. ἀλλὰ τῷ διαλεκτικῷ; ἀλλὰ καὶ οὗτος, ὃ μὴ βούλεται συγχωρεῖν ὁ προσδιαλεγόμενος, τοῦτο πειρᾶται διὰ τῶν ἐνδόξων, καὶ ὧν συγχωρεῖ δεικνύναι, εἰς ἀντίφασιν περιάγων. ἀλλὰ τῷ ὁριστικῷ; ἀλλὰ καὶ τούτῳ πρόσκειται εἰς ἀντίφασιν, ἢ εἰς φαινομένην ἀντίφασιν περιαγαγεῖν τὸν ἀποκρινόμενον ἐξ ὧν δίδωσιν, οὐχ ὃ δίδωσι γοῦν συμπεραίνεται, ἀλλ᾽ ἐξ ὧν δίδωσιν, ὃ μὴ βούλεται δοῦναι. δῆλον οὖν ὡς ἄλλο τι τῶν διδομένων ἐπίσης εἰ δ᾽ ἐστὶ τὸ γένος ἐν τοῖς εἴδεσιν αὐτοῦ. καὶ ἔστιν ὁ συλλογισμὸς γένος τῶν αὐτοῦ εἰδῶν. οὐδενὶ δὲ αὐτῶν ταὐτὸν τῷ εἰλημμένῳ τὸ ἀποφερόμενον, οὐδ᾽ ἂν ἐν συλλογισμῷ εἴη ὅλως. ὁ γὰρ ἐξ ἀντιφάσεως διαιρετικὸς συλλογισμὸς, οὐχ ὡς ταὐτὸν τῷ μεταλαμβανομένῳ ἢ (ὡς οἱ νεώτεροί φασι) προσλαμβανομένῳ, τὸ συμπέρασμα ἀποφέρει. ὁ γὰρ λέγων ἤτοι ἡμέρα ἐστὶν, ἢ οὐκ ἔστιν ἡμέρα, εἶτα προσλαμβάνων τὸ ἕτερον τῶν ἐν τῷ διαιρετικῷ, ἢ τὸ ἀποφατικὸν, τὸ, ἀλλὰ μὴν οὐκ ἔστιν ἡμέρα, ἢ τὸ καταφατικὸν τὸ, ἡμέρα ἐστὶν, ἔχει μὲν οὖν συναγόμενα. ἢ τὸ, οὐκ ἄρα ἡμέρα ἐστίν. ἢ τὸ ἡμέρα ἄρα ἐστίν. ὃ δοκεῖ ταὐτὸν εἶναι τῷ προσειλημμένῳ. τῷ ἀλλὰ μὴν οὐκ ἔστιν

Syllogismi ἀδιαφόρως περαίνοντες

Syllogismi διφορούμενοι

Syllogismu organo ee utilitatis alicuius & demõstrationis causa sumptum.

γένος ἐστὶ ἐν τοῖς εἴδεσιν αὐτοῦ

Syllogismus cõtradictorius ex divisione

μεταλαμβανομένῳ ἢ ὡς νεώτεροί φασι προσλαμβανομένῳ

ἢ ἡμέρα ἐστίν. deest ex philopono qui hunc ipsum syllogismum adducit

Vel dies est, vel dies nõ est
Sed dies est
Ergo dies est

ἢ ἡμέρα ἐστὶ ἢ ἡμέρα ἐστὶ
ἀλλὰ μὴν ἡμέρα ἐστὶ
ἡμέρα ἄρα ἐστίν

ἑπόμενον) τῇ προσλήψει. appellat ~~...~~ πρόσληψιν assumptionem

ἤτοι συμπεραθέν. sed male ut sequentia indicant

ἐστιν ἡμέρα, ἢ τῷ, ἀλλὰ μὴν ἡμέρα ἐστίν. οὐ μὴν ὡς ταὐτὸν αὐτῷ ὂν ἀποφέρεται, ἀλλ᾽ ὡς ἀντικείμενον τῷ ἑτέρῳ τῶν ἐν τῷ διαιρετικῷ. συμβαίνει δὲ τὸ, ἐκείνῳ ἀντικείμενον ἐν τοῖς τοιούτοις συλλογισμοῖς ταὐτὸν γίνεσθαι τῇ προσλήψει. πάμπολυ δὲ διαφέρει τοῦ προηγουμένως ταὐτόν τινι τῶν κειμένων λαβεῖν τὸ συμπέρασμα, τὸ λαβεῖν μὲν αὐτὸ ὡς ἄλλο, συμπεσεῖν δὲ αὐτῷ τὸ ταὐτὸν αὐτῷ γίνεσθαι. οὐδέποτε οὖν ἄλλοτε, ἢ τότε ταὐτὸν γίνεται τὸ ἀντικείμενον τῷ ἑπομένῳ τῇ προσλήψει ἢ τοιαύτῃ ἀποφορᾷ. καὶ τότε οὖν, ὡς ἕτερον λαμβάνεται. εἴ γε ἕτερόν ἐστι τὸ εἶναι τῷ δέ τινι, καὶ τὸ εἶναι ἀντικειμένῳ τοῦ ἑτέρου τῶν ἐν τῇ διαιρέσει. τῇ λέξει οὖν ταὐτὸν οὐ τῇ δυνάμει. καὶ τότε ἐστὶν οὕτως. ὃ ἀναγκαῖον, καὶ τοὺς ἀπὸ τῆς στοᾶς λέγειν. εἴ γε ἐν τοῖς διαιρετικοῖς, καὶ τοῖς διαζευκτικοῖς συλλογισμοῖς φασι τῇ προσλήψει θατέρου τῶν ἐν τῷ διεζευγμένῳ, τὸ ἀντικείμενον ἕπεσθαι τοῦ λοιποῦ τῆς συλλογιστικῆς συμπλοκῆς. εἰ δὲ τοῦτο, οὐκ ἂν εἴη συλλογισμὸς κατ᾽ αὐτούς. ἔτι ἔνθα προσληφθέντος τοῦ ἑτέρου μὴ τὸ ἀντικείμενον, τὸ δ᾽ αὐτό τι τῷ προσληφθέντι τῶν ἐν τῷ διαζευκτικῷ ἀποφέρεται. ὥστε οὐ συλλογιστικὴ ἡ ἀποφερομένη συμπλοκή εἰ ταὐτὸν τῷ προσλαμβανομένῳ, τῶν ἐν τῷ διαζευκτικῷ ἀποφέρει ἡ συλλογιστική. καὶ κατ᾽ αὐτοὺς οὐχ ὡς ταὐτὸν εἰλῆφθαι τῷ προειλημμένῳ τὸ ἀποφερόμενον. οὐ γὰρ εἰ συμπέπτωκε τῷ αὐτῷ ἅμα τι ἀντικειμένῳ εἶναι τῷ ἑτέρῳ τῶν ἐν τῷ διαιρετικῷ. καὶ τῷ ἑτέρῳ αὐτῶν. τῷ αὐτῷ γίνεσθαι εἴδει, καὶ ταὐτόν. ἐστιν αὐτῷ τότε εἶναι τῷ αὐτῷ τῷ ἑτέρῳ. καὶ τὸ εἶναι ἀντικειμένῳ τοῦ ἑτέρου. εἰ γὰρ ἦν ἀλλήλοις ταῦτα, ἐν πᾶσι τοῖς διαιρετικοῖς τὸ ἀντικείμενον τῷ ἑτέρῳ, εὐθὺς ἂν, καὶ ταὐτὸν ἦν τῷ λοιπῷ. διαφέρονται δὲ ἐν τοῖς πλείστοις, καὶ ἐν οἷς ἅμα τῷ αὐτῷ ὑπάρχει, οὐχ ὡς ταῦτα ὑπάρχειν. ὥστ᾽ οὐδὲ λαμβάνων αὐτῶν τι ὡς ἀντικείμενον τῷ ἑτέρῳ, ὡς ταὐτὸν ἂν τῷ ἑτέρῳ, λαμβάνοις γοῦν τοῖς μὴ ἐξ ἀντικειμένων τῷ ἑτέρῳ, ὡς ταὐτὸν ἂν τῷ ἑτέρῳ, λαμβάνοις γοῦν τοῖς μὴ ἐξ ἀντικειμένων διαιρετικοῖς, ὡς τοῖς ἐξ ἐναντίων οὐδετέρῳ τῶν κειμένων, ὧν ταὐτὸν συμπέρασμα. οὐδὲ τῇ λέξει. ὅτι μὴ συμπίπτει ἀεὶ τούτων τὸ ἀντικείμενον τῷ ἑτέρῳ, τῷ λοιπῷ ταὐτὸν εἶναι. ἐν γὰρ τῷ ἤτοι ἡμέρα ἐστὶν, ἢ νύξ ἐστιν, ἀλλὰ μὴν οὐκ ἔστιν ἡμέρα, νὺξ ἄρα ἐστίν. τὸ ὅλον τοῦτο, οὔτε τῇ προσλήψει. ἡ γὰρ πρόσληψις, ἀλλὰ μὴν οὐκ ἔστιν ἡμέρα τῶν ἀμφοτέρων ἑτέρον ἐστὶ, τὸ νὺξ ἄρα ἐστίν. ἀλλὰ μὴν οὐδὲ οἱ διφορούμενοι λεγόμενοι ὑπ᾽ αὐτῶν, συλλογιστικοί. οἷός ἐστιν, εἰ ἡμέρα ἐστὶν, ἡμέρα ἐστίν. ἀλλὰ μὴν ἡμέρα ἐστὶν, ἡμέρα ἄρα ἐστίν. οὔτε γὰρ τὴν χρείαν τοῦ συλλογισμοῦ παρέχεται. ἔτι τε εἰ ἡ τοῦ ἑπομένου πρόσληψις ἐν τοῖς συνεχέσιν ἀσυλλόγιστος. ἐν δὲ τοῖς τοιούτοις συνεχέσι ταὐτὸν τὸ ἡγούμενον τῷ ἑπομένῳ, ἡ πρόσληψις οὐ μᾶλλον τοῦ ἑπομένου ἢ τοῦ ἡγουμένου γίνεται. οὐ γὰρ ἀληθὲς τὸ αὐτὸ αὐτῷ τινι ἕπεσθαι, ἤδη καὶ πρὸς συλλογισμὸν τὸ τοιοῦτον συνημμένον. ὡς γὰρ οὐδὲ τὸ ἀπρόσληπτον. οἷόν ἐστι τὸ ἵππος ἐστὶ ζῷον, ἢ ἀλλ᾽ εἰ καὶ τὸ ἀμφότερα προσλαμβάνειν. καὶ τὸ ἡγούμενον καὶ τὸ ἑπόμενον, ἀσυλλόγιστον εἴη ἂν καὶ ταῦτ᾽ ἐλεγχόμενος ὁ τοιοῦτος λόγος. ἐν οἷς γὰρ ταὐτὸν τὸ

Conclusio debet ee opposita alteri parti divisionis

Divisivi & disiunctivi syllogismi

ἡγούμενον
ἑπόμενον
πρόσληψις
συνημμένον

Quid sit πρόσληψις hinc accipe

διφορούμενοι q sint

Aut dies est, aut nox est
Sed dies est,
Ergo nox non est

ἤτοι ἡμέρα ἐστὶ ἢ νύξ ἐστιν
ἀλλὰ μὴν οὐκ ἔστιν ἡμέρα
νὺξ ἄρα ἐστίν.

ἢ ὁμολογούμενον τῷ ἑπομένῳ, ἡ πρόσληψις, ἢ ἀμφοτέρων, ἢ οὐδετέρων, ἢ μᾶλλον τοῦ ἑπομένου γίνεται, καὶ ὁμοιότατον οὕτως. ἀλλ᾽ εἰ καὶ τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβάνειν ἀσυλλόγιστον, καὶ τούτων ὁ τοῦτο τὴν ἐπιφορὰν τῶν κειμένων τινὶ, ὑπεύθυνος λόγος. ὃ γὰρ βούλεται δεῖξαι, τοῦτο προσλαμβάνει. ἔτι αὐτὸς ἀρχόμενος τῆς πραγματείας, ὃ τέλος αὐτῆς, καὶ σκοπός ἐστι, προέθετο· ἀπόδειξις γάρ, καὶ ἐπιστήμη ἀποδεικτική· ὥσθ᾽ ὅσα μηδὲν εἰς ταύτην συντελεῖ, οὐκ ἂν οἰκεῖα τῆς προκειμένης εἴη πραγματείας. καὶ γὰρ ἐπαγωγὴν μὲν ἄτοπον μὴ λέγειν τῶν εἰλημμένων τι, καὶ κειμένων ἐπιφέροιτο ἐν τῷ ἐπακτικῷ λόγῳ. συλλογισμὸν δὲ ἀξιοῖ εἶναι, καὶ τὸν τοιοῦτον λόγον. τὸ δ᾽ ἐξ ἀνάγκης συμβαίνειν, οὐ τοῦ ἀναγκαῖον εἶναι τὸ συμπέρασμα δηλωτικόν ἐστι. τοῦτο γὰρ ἐπὶ τῶν ἀναγκαίων μόνων γίνεται προτάσεων. ἀλλὰ τοῦ ἐξ ἀνάγκης ἀκολουθεῖν τοῖς κειμένοις, ἄν τε ὑπάρχον ᾖ, ἄν τε ἐνδεχόμενον, ἄν τε ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα. καὶ γὰρ κἂν ἐνδεχόμενον ᾖ τὸ συμπέρασμα, ἀλλ᾽ ἐξ ἀνάγκης τι, καὶ αὐτὸ ἕπεται ταῖς προτάσεσιν ἐν ταῖς συλλογιστικαῖς συζυγίαις. οὐ γὰρ τοῦ τὴν συμπεραινομένην δεῖ πρότασιν ἀναγκαίαν εἶναι, ὁ λόγος ἐστὶ δηλωτικός, ἀλλὰ τῆς τοῦ συμπεράσματος πρὸς τὰς προτάσεις ποιᾶς σχέσεως μηνυτική. κἂν οὖν ληφθῇ πρότασις πᾶς ἄνθρωπος κατάκειται, καὶ ταύτῃ προσληφθῇ ἡ λέγουσα πᾶς ὁ κατακείμενος κοιμᾶται, ἐξ ἀνάγκης μὲν ἀκολουθήσει τὸ, πᾶς ἄνθρωπος κοιμᾶται. οὐ μὴν ἀναγκαῖόν ἐστι τὸ πάντα ἄνθρωπον κοιμᾶσθαι. τὸ δὲ, τῷ ταῦτα εἶναι τίνος χάριν τῷ τοῦ συλλογισμοῦ ὅρῳ προσέθηκεν, αὐτὸς ἐξηγήσατο. εἰπών, λέγω δὲ τῷ ταῦτα εἶναι, τῷ διὰ ταῦτα συμβαίνειν. ὃ καὶ αὐτὸ ἐπεὶ δοκοῦν ἀσάφειάν τινα ἔχειν· τὸ γὰρ διὰ ταῦτα, αἰτίας ἐστὶ δηλωτικόν· δύναται δὲ καὶ μὴ δι᾽ αἰτίων συλλογισμὸς γίνεσθαι. τῆς γὰρ ἀποδείξεως ἴδιον τοῦτο. δεῖ μὲν γὰρ αἰτίας τοῦ συμπεράσματος τὰς προτάσεις εἶναι, εἰ συλλογισμὸς ἔσται. οὐ μέντοι δεῖ πάντως τὰ ὑπὸ τῶν προτάσεων δηλούμενα, αἴτια εἶναι τοῦ πράγματος τοῦ δηλουμένου ὑπὸ τοῦ συμπεράσματος. δύναται γάρ τις καὶ δι᾽ ὑστέρων, τὰ πρότερα συλλογίσασθαι. ὡς ὁ, ἐκ τοῦ, γάλα ἔχειν, τὸ, τετοκέναι δεικνύς. καὶ διὰ τῆς τέφρας, τὸ πῦρ. καὶ ὅλως οἱ διὰ σημείων συλλογισμοὶ τοιοῦτοι. οὐ γὰρ τὸ ὕστερον τοῦ προτέρου αἴτιον. διὰ τοῦτο, καὶ τὸ, διὰ ταῦτα εἶναι, ἐξηγήσατο εἰπών. τῷ μηδενὸς ἔξωθεν ὅρου προσδεῖν πρὸς τὸ γενέσθαι τὸ ἀναγκαῖον. τουτέστι τὸ αὐτάρκεις εἶναι τοὺς κειμένους ὅρους πρὸς τὸ συμπέρασμα. διὰ ταύτης τῆς προσθέσεως, ἅμα δεικνύς, ὅτι μὴ εἰσὶν οἱ λεγόμενοι μονολήμματοι συλλογισμοί. προσδέονται γὰρ, καὶ ἐκεῖνοι ἔξωθέν τινος ὅρου καὶ προτάσεως πρὸς τὸ συμπέρασμα. ὃν ὅρον καὶ πρότασιν, προστίθησι ποῦ, πρὸς ὃν ὁ λόγος τὸ εἶναι γνώριμον. καθόλου γὰρ ἐπεὶ εἴη συναιρούμενον μὲν οὐ μὴν ἐκ τῶν κειμένων. ἀλλ᾽ ἑτέρας προτάσεως προσληφθείσης, τὸ τοιοῦτον, ἀναγκαῖον μὲν ἐνθήσεται. οὐ μὴν συλλογισμὸς ἤδη τοῦτο. ὁποῖοί εἰσι, καὶ οἱ ἀμεθόδως περαίνοντες λόγοι παρὰ τοῖς στωϊκοῖς. οἷον εἰ λέγοι τις, τὸ πρῶτον τοῦ δευτέρου μεῖζον, τὸ δὲ δεύτερον τοῦ τρίτου, τὸ ἄρα πρῶτον τοῦ τρίτου μεῖζον. τοῦτο γὰρ ἀναγκαίως μὲν ἕπεται, οὐ

σχέσεως. respectus convenientiae

Potest ex posterioribus colligi id quod prius est.

μονολήμματοι συλλογισμοί de qbus late philoponus in hos ipsos libros

ἀμεθόδως περαίνοντες λόγοι παρὰ τοῖς στωϊκοῖς quos nugus appellat a primo ad ultimum.

|| θ. αἰσχροκερδής

:: videlicet τὰς κυρίως προτάσεις

μὴν καὶ συλλογισμῷ, εἰ μὴ προσληφθήσεταί τις ἔξωθεν πρότασις. ἡ λέγουσα τὸ τοῦ μείζονος μεῖζον, καὶ τοῦ ἐλάττονος ἐκείνου μεῖζόν ἐστι. τοιοῦτόν ἐστι, καὶ τὸ, ἐν τῷ πρώτῳ τῶν Εὐκλείδου στοιχείων θεώρημα. τὸ, ἥδε τῇ δὲ ἴση, καὶ ἥδε ἄρα τῇ δὲ ἴση. καὶ γὰρ τὸ ἀληθὲς μέν, ἀλλ᾽ ἐνδεῖ ἡ καθόλου πρότασις, ἵνα συνάγηται συλλογιστικῶς. ἔστι δὲ αὕτη τὰ τῷ αὐτῷ ἴσα καὶ ἀλλήλοις ἐστὶν ἴσα. οὕτως ἔχει καὶ τὸ παρὰ Πλάτωνι ἐν πολιτείᾳ. εἰ θεοῦ ἦν παῖς, οὐκ ἦν αἰσχροκερδής, εἰ δὲ αἰσχροκερδής οὐκ ἦν θεοῦ παῖς, οὐκ ἄρα ἄμφω. καὶ γὰρ τοῦτο, οὐ διὰ τῶν κειμένων συνάγεται, ἀλλὰ προσλήψει τῆς καθόλου προτάσεως. ᾧ ἑκατέρῳ τῶν ἀντικειμένων τὸ θατέρῳ ἕπεται ἀντικείμενον, ταῦτα ἀδύνατον ἄμφω ὑπάρχειν ἅμα τῷ αὐτῷ. ταύτῃ γὰρ τῇ προτάσει οὔσῃ καθόλου, προσληφθείσης τῆς, τῷ δὲ θεοῦ παῖδα εἶναι, καὶ τῷ αἰσχροκερδεῖ, ἕπεται ἑκατέρῳ αὐτῶν τὸ ἀντικείμενον θατέρῳ, ἐπὶ τούτοις συμπέρασμα οὐκ ἄρα ἄμφω ταῦτα τῷ αὐτῷ. τῷ μὲν γὰρ θεοῦ παῖδα εἶναι, ἕπεται τὸ ἀντικείμενον τῷ αἰσχροκερδεῖ, τῷ ἀντικειμένῳ. ἡ γὰρ ἀπόφασις αὐτῷ, τῷ δὲ, αἰσχροκερδεῖ πάλιν ἡ ἀπόφασις τοῦ, θεοῦ παῖδα εἶναι, καὶ ὅλως τοιοῦτον τὸ εἶδός ἐστι τῶν λόγων. οὓς οἱ νεώτεροι λέγουσιν ἀμεθόδως περαίνοντας. οἷον ἔστι καὶ τὸ ἡμέρα ἐστίν. ἀλλὰ σὺ λέγεις ὅτι ἡμέρα ἐστίν, ἀληθεύεις ἄρα. οὐ γὰρ συλλογισμὸς τοῦτο, ἔσται δὲ προστεθείσης τῆς καθόλου προτάσεως, τῆς ὁ τὸ ὂν εἶναι λέγων, ἀληθεύει. ἧς προστεθείσης τῆς, ὁ δὲ ἡμέρας οὔσης, ἡμέραν εἶναι λέγων, τὸ ὂν εἶναι λέγει. συμπέρασμα ἐπὶ τοῖς κειμένοις, ὁ ἄρα ἡμέρας οὔσης ἡμέραν εἶναι λέγων, ἀληθεύει. διὰ τοῦτο οὖν τοὺς λόγους τοὺς μονολημμάτους, καὶ διὰ τοὺς ἀμεθόδως περαίνοντας, πρόσκειται τῷ ταῦτα εἶναι. καὶ ἔτι διὰ τοὺς μὴ ἔχοντας κυρίως προτάσεις. ἀλλ᾽ ὀφείλοντας τὰς ἐκείνας μεταληφθῆναι. ἵνα γένωνται συλλογιστικοί. ὡς ὁ λόγος ἔχει, ὁ λέγων. μὴ οὐσίας ἀναιρουμένης οὐκ ἀναιρεῖται οὐσία. ὅδε ἐστὶν ἀναιρούμενον, καὶ τὸ ἐκ τούτων ἀναιρεθήσεται. τὰ μέρη ἄρα τῶν οὐσιῶν οὐσίαι. οὗ καὶ αὐτὸς ἐπιτελεῖ τοῦ λόγου μνημονεύει. οὐ γὰρ τῷ ταῦτα εἶναι, τὸ συμπέρασμα. ἀλλὰ δεῖ μεταληφθῆναι τὰς προτάσεις. παραιτοῖτ᾽ ἂν διὰ τῆς προσθήκης ταύτης, καὶ οἱ παρέλκον τι προσκείμενον ἔχοντες. ὡς εἴπομεν ἐν οἷς ἐστι τῶν σοφισμάτων τὰ, τὸ αἴτιον αἰτιώμενα. πειρῶνται δέ τινες καὶ τὸ τεθέντων, ὡς μὴ δεόντως εἰρημένον συκοφαντεῖν. λέγοντες τὴν θέσιν, ἐπὶ σωμάτων λέγεσθαι κυρίως τῶν τόπον κατεχόντων. ἀσώματον δὲ εἶναι τὸν λόγον. μὴ δεῖν δὲ κατ᾽ αὐτὸν τὸν Ἀριστοτέλην, μεταφοραῖς ἐν τοῖς ὁριστικοῖς λόγοις κεχρῆσθαι. ἀλλ᾽ οὗτοι ἐοίκασι τὴν αἰτίαν ἀγνοεῖν δι᾽ ἣν οὐ χρὴ μεταφοραῖς ἐν τοῖς ὁριστικοῖς λόγοις κεχρῆσθαι. ἔστι δὲ αὕτη, ὅτι ἀσαφεστέρους τοὺς λόγους συμβαίνει γίνεσθαι. ὥστε τὰς τοιαύτας χρὴ μεταφορὰς φυλάττεσθαι. κἂν ποτε δὲ ἡ μεταφορὰ διὰ συνηθείας γνωριμωτέρα τῶν κυρίως λεγομένων ᾖ, οὐκέτ᾽ ἂν ὁ ταύτῃ χρώμενος ἁμαρτάνοι. πλήρεις δὲ ἡ συνήθεια τῆς προειρημένης μεταφορᾶς. διὸ καὶ Πλάτων ὡς ἐναργεῖ αὐτῇ ἐν Θεαιτήτῳ χρῆται. λέγων θὲς δή μοι κήρινον ἐκμαγεῖον ἐν τῇ ψυχῇ.

Euclides

Plato

Nota generale regulam

Orationes nō habentes proprie propositiones

Calumnia quorundā in Aristotelē

In diffinitionibus nō ee utē dum metaphora & cur? praeceptū Aristotelis

θεοῦ παῖς — αἰσχροκερδής

bonū — malū

Plato

αὐτός. ſ. · l. ſ. ὅρου ut in co. scr. sed magis placet ut legatur ἄλλου

Τέλειον μὲν οὖν καλῶ συλλογισμὸν, τὸν μηδενὸς ἄλλου προσδεόμενον παρὰ τὰ εἰλημμένα, πρὸς τὸ φανῆναι τὸ ἀναγκαῖον.

Imperfecti syllogismi diff°

Δοκεῖ προχείρως σκοποῦσι, τοῦ τελείου συλλογισμοῦ τὸν προειρημένον ὅρον ἀποδεδωκέναι. εἶπε γὰρ ἐπ' αὐτοῦ, τὸ μηδενὸς ὅρου προσδεῖν πρὸς τὸ γενέσθαι τὸ ἀναγκαῖον. λέγει δὲ ἀτελῆ συλλογισμὸν εἶναι, τὸν προσδεόμενον, ἢ ἑνὸς, ἢ πλειόνων. εἰ δὲ τοῦτο, οὐδ' ἂν συλλογισμοὶ εἶεν ἔτι οἱ ἀτελεῖς. τοιοῦτοι δὲ, οἱ ἐν δευτέρῳ σχήματι καὶ τρίτῳ συλλογισμοί, οὓς μᾶλλον πάντων λέγει καὶ αὐτὸς συλλογισμοὺς εἶναι. ἀλλὰ καὶ ἀρχόμενος, ὡς περὶ συλλογισμῶν τῶν ἁπλῶν εἴρηκε. τῶν γὰρ συλλογισμῶν προέθετο ζητῆσαι ποῖος τέλειος, καὶ ποῖος ἀτελής. ὧν γάρ φησι προσδεῖσθαι τὸν ἀτελῆ, οὐχ ὡς ἔξωθεν αὐτῶν ὀφειλόντων προσληφθῆναι λέγει, ἀλλ' ὡς ἐνυπαρχόντων μὲν ἐν τοῖς κειμένοις, δεομένων δὲ δείξεως. λέγει γὰρ ἐπ' αὐτῶν, ἅ ἐστι μὲν ἀναγκαῖα διὰ τῶν ὑποκειμένων ὅρων. οὐ μὴν εἴληπται διὰ προτάσεων. εἰ δ' ἔστι τὰ, ἐξ ὧν τὸ συμπέρασμα ἐν τοῖς κειμένοις, εἴη ἂν καὶ ἐπὶ τοῖς ἀτελέσι συλλογισμοῖς συναγόμενον συμπέρασμα τῷ ταῦτα εἶναι. ὥς τε καὶ οὗτοι συλλογισμοί. οὐκέτι δὲ καὶ ἀτελεῖς συλλογισμοί, οἱ ἀμεθόδως περαίνοντες, ἔξωθεν γὰρ αὐτοῖς προστίθεται τὸ τῆς συναγωγῆς αἴτιον. ἑνὸς μὲν οὖν προσδέονται οἱ ἀτελεῖς συλλογισμοί, οἱ μιᾶς ἀντιστροφῆς δεόμενοι πρὸς τὸ ἀναχθῆναι εἰς τῶν ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι τῶν τελείων καὶ ἀναποδείκτων, πλειόνων δὲ, ὅσοι διὰ δύο ἀντιστροφῶν εἰς ἐκείνων τινὰ προϊὼν δείξει. καὶ οἱ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς δεικνύμενοι ἀτελεῖς, καὶ αὐτοί. ὅσοις προσδεῖ τινος προσθήκης λόγου πρὸς τὸ συμπέρασμα συναχθῆναι. οὗτοι, οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἂν εἶεν συλλογισμοί, ὧν λόγων εἰσὶ, καὶ οἱ ἀμεθόδως περαίνοντες. οἷς δὲ τὸ ἐνδέον δυνάμει ἐν τοῖς κειμένοις ἐστί, βοηθείας δὲ δεῖται, καὶ τοῦ ἐκκαλυφθῆναι. οὗτοι συλλογισμοὶ μέν εἰσιν ἀλλ' ἀτελεῖς. οὗτοι δ' εἰσιν, οἱ οὐκ ἀναπόδεικτοι. οἱ ἐν τῷ δευτέρῳ, καὶ τρίτῳ σχήματι. πῶς οὖν ἐστιν ἐν τοῖς ἀδυνάτοις; οὐκ ἔξωθεν τὰ λαμβανόμενα, ἢ ἔξωθεν μὲν τὰ λαμβανόμενα, καὶ οὐδὲ δυνάμει ὄντα ἐν τοῖς κειμένοις ὥσπερ αἱ ἀντιστροφαί; ἀλλὰ τὰ λαμβανόμενα, οὐ τοῦ προκειμένου εἰσὶ συλλογιστικὰ ἀλλ' ἄλλου τινός. ἐκεῖνος γὰρ ὁ συλλογισμὸς τὸ ἀδύνατόν τι εἶναι ἀναιρεθὲν τῆς τούτου θέσεως αἴτιον. διὸ τοῦτο μὲν οὐ διὰ συλλογισμοῦ φαμὲν, ἀλλ' ἐξ ὑποθέσεως δείκνυσθαι. ὁ δὲ συλλογισμὸς, ἄλλου.

Quam intelligentiam capiat imperfectos esse syllogismos secundae & tertiae figurae

Imperfecti syllogismi qui

Qui omnino no sunt syllogismi

Quaestio

Solo

Τὸ δὲ ἐν ὅλῳ εἶναι ἕτερον ἑτέρῳ, καὶ τὸ κατὰ παντὸς κατηγορεῖσθαι θατέρου θάτερον, ταὐτόν ἐστιν.

Οἷς προϊόντος τοῦ λόγου μέλλει χρῆσθαι (ἔστι δὲ ταῦτα, τὸ κατὰ παντὸς, καὶ τὸ ἐν ὅλῳ, καὶ τὸ κατὰ μηδενός. καὶ τὸ ἐν μηδενὶ τόδε τῷδε) πρῶτον ταῦτα γνώριμα ποιεῖ, καὶ διδάσκει ἡμᾶς. τί μέν ἐστι τὸ ἐν ὅλῳ εἶναι, καὶ τὸ κατὰ παντὸς,

ἀναπόδεικτοι συλλογισμοί. syllogismi secundae & tertiae figurae

Syllogismi pfecti & ἀναπόδεικτοι syllogismi primae figurae qa videlicet ipsi no demonstratur p alios sed alij p ipsos

Lege philoponi charta. 11.

καὶ ὅτι ταὐτά ἐστιν ἀλλήλοις ἀμφότερα ταῦτα ἐπὶ τῆς καθόλου καταφατικῆς προτάσεως λεγόμενα. τί δὲ τὸ κατὰ μηδενὸς, καὶ τὸ ἐν μηδενί. καὶ ὅτι ἀεὶ ταῦτα ἀλλήλοις ἐστὶ ταὐτά. λέγεται δὲ καὶ ἐπὶ τῆς καθόλου ἀποφατικῆς προτάσεως. τὸ οὖν κατὰ παντός φησιν ἐστὶν, ὅταν μηδὲν ᾖ λαβεῖν τοῦ ὑποκειμένου, καθ' οὗ θάτερον οὐ λεχθήσεται. τουτέστιν ὅταν μηδὲν ᾖ λαβεῖν τοῦ ὑποκειμένου, καθ' οὗ τὸ κατηγορούμενον οὐ ῥηθήσεται. ἐπεὶ γὰρ πᾶσα πρότασις κατηγορικὴ ἐξ ὑποκειμένου ἐστὶ, καὶ κατηγορουμένου, τότε λέγεται ὁ κατηγορούμενος, κατὰ παντὸς τοῦ ὑποκειμένου ἀληθῶς, ὅταν μηδὲν ᾖ λαβεῖν τοῦ ὑποκειμένου, καθ' οὗ τὸ κατηγορούμενον οὐ ῥηθήσεται. οἷον τὸ ζῷον κατὰ παντὸς ἀνθρώπου. οὐδένα γὰρ ἄνθρωπόν ἐστι λαβεῖν, καθ' οὗ τὸ ζῷον οὐ ῥηθήσεται. οὕτως δὲ ἐχόντων ὁ ἄνθρωπος ἐν ὅλῳ γίνεται τῷ ζῴῳ. τουτέστι περιεχόμενον ὑπ' αὐτοῦ ὡς ὅλου. μέρος γάρ πως πρὸς τὸ καθόλου τὸ ἐν ὅλῳ. τὸ γὰρ ἐν ὅλῳ σημαντικόν ἐστι, τοῦ μὴ ἔξω πίπτειν τι τοῦ λεγομένου ἐν ὅλῳ εἶναι ἐκείνῳ, ἐν ᾧ λέγεται ὡς ἐν ὅλῳ. οὐ γὰρ τὸ παρεκτεινόμενόν τινι διὰ παντὸς ἐν ὅλῳ λέγεται μόνον. ἐν ὅλῳ γὰρ καὶ τὸ ἐπὶ μέρους ἐστίν. ἐνδέχεται γὰρ καὶ ἐπὶ πλέον εἶναι τὸ κατὰ παντός τινα λεγόμενον. ὡς τὸ ζῷον τοῦ ἀνθρώπου, ἐνδέχεται καὶ ἐπ' ἴσης, ὡς τὸ γελαστικὸν τοῦ ἀνθρώπου. ἐν δὲ τοῖς οὕτως ἔχουσι, κατὰ παντὸς μὲν λεγόμεθα ἀπὸ τοῦ κατηγορουμένου ἀρχόμενοι, οὕτως γάρ ἐστι τὸ κατὰ παντός, ἐν ὅλῳ δὲ ἀπὸ τοῦ ὑποκειμένου, οὕτως γάρ ἐστι τὸ ἐν ὅλῳ. σημειωτέον δὲ ὅτι οὐχ ὁμοίως ἔν τε τούτοις, καὶ ἐν τοῖς ὑστέροις ἀναλυτικοῖς ἀποδίδωσι τὸ καθόλου. ἀποδοὺς δὲ τί ποτέ ἐστι τὸ κατὰ παντὸς, φησὶν ὅτι καὶ τὸ κατὰ μηδενὸς ὡσαύτως, οὐ τοῦτο λέγων ὅτι ταὐτά ἐστι τὸ κατὰ παντὸς καὶ τὸ κατὰ μηδενός (ἐναντία γάρ ἐστιν) ἀλλ' ὅτι δυνατὸν ὁρίσασθαι αὐτὸ, ὁρμωμένους ἀπὸ τοῦ παρὰ τοῦ κατὰ παντὸς εἰρημένου. ὅταν γὰρ μηδὲν ᾖ λαβεῖν τοῦ ὑποκειμένου καθ' οὗ τὸ κατηγορούμενον ῥηθήσεται, τοῦτό ἐστι τὸ κατὰ μηδενός. οἷον τὸ χρεμετιστικὸν κατ' οὐδενὸς ἀνθρώπου. οὐδεὶς γάρ ἐστιν ἄνθρωπος, καθ' οὗ τὸ χρεμετιστικὸν κατηγορεῖται. κατ' οὐδενὸς οὖν ἀνθρώπου τὸ χρεμετιστικόν ἐστιν. ἐν οὐδενὶ δὲ τῷ χρεμετιστικῷ ὁ ἄνθρωπος. ἀμφότερα γὰρ ταῦτα λέγεται ἐπὶ τῆς καθόλου ἀποφατικῆς προτάσεως.

Quid sit κατὰ παντός.

Omnis categorica ex subiecto constat & praedicato

ἐν ὅλῳ qd

κατὰ μηδενός

ἐν οὐδενί

Ἐπεὶ δὲ πᾶσα πρότασίς ἐστιν, ἢ τοῦ ὑπάρχειν, ἢ τοῦ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν, ἢ τοῦ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν.

Τῷ, πᾶσα πρότασις, δεῖ, τὸ, κατηγορικὴ προσυπακούειν. περὶ γὰρ τῶν τοιούτων προτάσεών τε, καὶ συλλογισμῶν, τὸν λόγον ποιεῖται νῦν. ὧν καὶ τὸν λόγον ἀπέδωκεν. ἐπειδὴ τοίνυν πᾶσα πρότασις κατηγορικὴ, ἢ τοῦ ὑπάρχειν, ἢ τοῦ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν, ἢ τοῦ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν, ὅρον ὅρου κατηγορούμενον ἔχει ἢ καταφατικῶς, ἢ ἀποφατικῶς, τουτέστιν ὡς ὑπάρχοντα τῷ ὑποκειμένῳ, ἢ μὴ ὑπάρχοντα. τῶν δὲ ὑπαρχόντων τισὶ τὰ μὲν ἀεὶ ὑπάρχει. τὰ δέ, ποτὲ μὲν ὑπάρ-

ιβ. αὗται

ἀναγκαία καταφατικὴ ἀληθής

ἀναγκαία ἀποφατικὴ ἀληθής

ὑπάρχουσα καταφατικὴ ἀληθής

ὑπάρχουσα ἀποφατικὴ ἀληθής

χει ποτὲ δὲ οὐχ ὑπάρχει. εἰ μὲν οὖν ἀεὶ ὑπάρχει τὸ ὑπάρχειν λεγόμενον, καὶ οὕτως λαμβάνοιτο ὑπάρχον, ἀναγκαία γίνεται ἡ πρότασις ἡ τοιαύτη καταφατικὴ ἀληθής, ἀναγκαία δὲ ἀποφατικὴ ἀληθὴς ἡ τὸ μηδέποτε πεφυκὸς ὑπάρχειν τινί, μὴ ὑπάρχειν αὐτῷ λαμβάνουσα. εἰ δὲ μὴ ἀεὶ ὑπάρχει τὸ κατηγορούμενον τῷ ὑποκειμένῳ, εἰ μὲν κατὰ τὸ ἐνεστὸς ὑπάρχει, ἡ τοῦτο μηνύουσα πρότασις, ὑπάρχουσα γίνεται καταφατικὴ ἀληθής, ὁμοίως καὶ ὑπάρχουσα ἀποφατικὴ ἀληθής, ἡ τὸ νῦν μὴ ὑπάρχον, μὴ ὑπάρχειν λέγουσα. εἰ δὲ μὴ ὑπάρχει ἐπὶ τοῦ παρόντος, τὸ κατηγορούμενον τῷ ὑποκειμένῳ δυνάμενον αὐτῷ ὑπάρχειν, καὶ οὕτως ὡς δυνάμενον λαμβάνοιτο, ἐνδεχομένη καταφατικὴ ἀληθὴς ἡ πρότασις. ἡ δὲ ἐνδεχόμενον ὑπάρχειν, ἢ τὸ ὑπάρχον, ἢ τὸ μὴ ὑπάρχον μὲν οἷόν τε δὲ ὑπάρχειν καὶ μὴ ὑπάρχον λέγουσα, ἐνδεχομένη ἀποφατικὴ ἀληθής. ψευδεῖς δέ γε, αἱ μὴ τοῦτον ἔχοντα τὸν τρόπον ὡς οὕτως ἔχοντα μηνύουσιν. δηλωτικαὶ γὰρ οὖσαι τῆς ὑπάρξεως τῶν ὑπ᾽ αὐτῶν λεγομένων αἱ προτάσεις, ὡς ἂν ἐκεῖνα ἔχει ὑπάρξεως, οὕτως ἔχουσι καὶ αὐταὶ συνεξομοιούμεναι τῷ τῶν δηλουμένων ὑπ᾽ αὐτῶν τρόπῳ. ἔτι ἐπεὶ πᾶν τὸ ὑπάρχον τινὶ ἀχώριστόν ἐστιν αὐτοῦ, καὶ καθ᾽ αὑτὸ ὑπάρχον, ἢ χωριστόν, εἰ μὲν ἀχώριστον ἦν, ἡ τοῦτο δηλοῦσα πρότασις ἀναγκαία, εἰ δὲ χωριστόν, ἐνδεχομένης ἡ μὲν τὸ παρὸν ἤδη δηλοῦσα, ὑπάρχουσα. ἡ δὲ τὸ κεχωρισμένον, ἤγουν τὸ μήπω παρόν, οἷόν τε δὲ ὑπάρξαι, ἐνδεχομένη ἰδίως.

ἀναγκαία πρότασις

ἐνδεχομένη πρότασις

ὑπάρχουσα

ἐνδεχομένη ἰδίως.

Τούτων δὲ αἱ μέν, καταφατικαί, αἱ δὲ ἀποφατικαί, καθ᾽ ἑκάστην πρόσρησιν. τρεῖς διαφορὰς προτάσεων εἰπὼν ἀναγκαίαν, ὑπάρχουσαν, ἐνδεχομένην, καθ᾽ ἑκάστην τούτων διαφορὰν τὰς μὲν καταφατικὰς γίνεσθαι τῶν προτάσεων, τὰς δέ, ἀποφατικάς. καὶ γὰρ ἀναγκαία καταφατική, καὶ ἀναγκαία ἀποφατική ὡς προείρηκα μέν, ὁμοίως καὶ ὑπάρχουσα, καὶ ἐνδεχομένη. ὥστ᾽ ἓξ διαφοραὶ προτάσεων αὗται. τὸ δὲ καθ᾽ ἑκάστην πρόσρησιν, τὸ καθ᾽ ἑκάστην πρὸς κατηγορίας διαφοράν, καὶ καθ᾽ ἑκάστην προσθήκην τρόπου δηλοῖ. οὐ γὰρ ἀξιοῖ τὰς προτάσεις ἀπὸ τῶν κειμένων ἐν αὐταῖς καὶ δηλουμένων, ὑπ᾽ αὐτῶν λαμβάνειν τὸ ἀναγκαῖον, καὶ τὸ ὑπάρχον, καὶ τὸ ἐνδεχόμενον. ἀλλὰ ἀπὸ τῆς προσθήκης τῆς προστιθεμένης, καὶ πρὸς κατηγορουμένης τῆς λεγούσης, ὅτι τόδε τῷδε ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει, ἢ ἐνδέχεται ὑπάρχειν. οὕτως γὰρ ἔσονταί τινες, καὶ ἀληθεῖς ἀναγκαῖαι, καὶ ψευδεῖς, ὁμοίως καὶ ὑπάρχουσαι, καὶ ἐνδεχόμεναι. οὐδεὶς γὰρ ἂν λόγος ψευδὴς γένοιτο, εἰ μόνος οὗτος ὁ τρόπος λέγοιτο, ὁ δηλῶν τὴν τῶν πραγμάτων φύσιν, καὶ ὢν τοιοῦτος ὁποῖα τὰ δηλούμενα. ἐπεὶ δὲ λέγομεν τὸν ἀποφαντικὸν λόγον τὸ ἀληθές, καὶ τὸ ψεῦδος ὁμοίως δέχεσθαι. λεγόμενα δὲ κατάφασίν τινα ἀληθῆ, καὶ ἄλλην τινὰ ψευδῆ, τήν, οὐχ ὡς ἔχει τὸ, περὶ οὗ λέγεται, λέγουσαν, οὕτως ὁροῦμεν, καὶ ἀναγκαίαν τινὰ ψευδῆ. ψευδὴς γάρ ἐστιν ἀναγκαία ἡ λέγουσα, τὸ μὴ ἀναγκαῖον, ἀναγκαῖον. δεῖ ἄρα ταῖς προτάσεσι προσκεῖσθαι, τὰς προσρήσεις, καὶ τοὺς τρόπους.

Necessaria falsa est. τὸ μὴ ἀναγκαῖον, ἀναγκαῖον

ἀναγκαία / ὑπάρχουσα / ἐνδεχομένη — πρότασις

Πάλιν δὲ τῶν καταφατικῶν, καὶ ἀποφατικῶν, αἱ μὲν καθόλου, αἱ δὲ ἐν μέρει, αἱ δὲ ἀδιόριστοι.

Τούτων ταῖς προειρημέναις προτάσεσι προστιθεισῶν τῶν διαφορῶν, γίνονται αἱ πᾶσαι προτάσεις κατηγορικαί, ὀκτωκαίδεκα. τρεῖς μὲν καταφατικαὶ ἀναγκαῖαι, καθόλου, ἐπὶ μέρους, ἀδιόριστος. τρεῖς δὲ ταύταις ἀντικείμεναι ἀποφατικαί. ὁμοίως δὲ καὶ ὑπάρχουσαι. τρεῖς μὲν καταφατικαί. τρεῖς δὲ ἀποφατικαί. καὶ αἱ ἐνδεχόμεναι, τὸν αὐτὸν τρόπον. ὡς τετράκις ἓξ πᾶσαι ἔσονται, αἱ κατ᾽ εἶδος ἀλλήλων διαφέρουσαι. ἐξ ὧν οἱ κατηγορικοὶ συλλογισμοὶ συντίθενται. οὐσῶν δὴ τούτων τε καὶ τοσούτων προτάσεων, ἑξῆς πειρᾶται περὶ ἀντιστροφῶν αὐτῶν τὸν λόγον ποιεῖσθαι. ἐπειδὴ οἱ πλεῖστοι τῶν ἐν δευτέρῳ καὶ τρίτῳ σχήματι συλλογισμῶν (πάντων ἀτελῶν ὄντων) πρὸς τὸ ἐνδείκνυσθαι συλλογιστικῶς δέονται τῶν κατὰ τὰς προτάσεις ἀντιστροφῶν. ἢ μιᾶς ἢ πλειόνων, ὡς δειχθήσεται. ἄξιον δὲ ἔδειξεν ἐπισκέψεως εἶναί τι διὰ τί ποτε περὶ συλλογισμῶν καὶ σχημάτων ἐν τούτοις τὸν λόγον ποιούμενος, παραλαμβάνει καὶ τὰς τῶν προτάσεων κατὰ τὴν ὕλην διαφοράς. ὑλικαὶ γὰρ διαφοραί, τὸ, οὕτως, ἢ οὕτως ὑπάρχειν. ἤδη γὰρ δόξουσιν αἱ τοιαῦται διαφοραὶ τῶν προτάσεων οὐχ ἁπλῶς ἀλλὰ πρὸς συλλογισμὸν συντελεῖς. ἀλλὰ πρὸς τὸ τοιοῦτον, ἢ τοιοῦτον αὐτὸν εἶναι ἀποδεικτικόν, ἂν οὕτως τύχοι, ἢ διαλεκτικόν, ἢ αἱ διαφοραὶ αἱ τοιαῦται τῶν προτάσεων πρὸς συλλογιστικὴν μέθοδόν τε καὶ πραγματείαν, ἀναγκαῖαι καθόλου. τό, τε γὰρ μὴ ὁμοίως γίνεσθαι τὰς ἀντιστροφὰς τῶν κατὰ τοὺς προειρημένους τρόπους διαφερουσῶν προτάσεων. διὰ δὲ τῶν ἀντιστροφῶν τοὺς πλείους τῶν ἐν τοῖς παρὰ τὸ πρῶτον σχῆμα συλλογισμῶν δείκνυσθαι συνάγοντας, ἀναγκαία ἡ κατὰ τοὺς τρόπους τούτους αὐτῶν διαίρεσις. ἄλλως μὲν γὰρ ἐπὶ τῶν ἀναγκαίων καὶ ἐπὶ τῶν ὑπαρχουσῶν, ἄλλως δὲ ἐπὶ τῶν ἐνδεχομένων ἀντιστρεφόμεναι αἱ προτάσεις ποιοῦσι τοὺς συλλογισμούς. ἀλλὰ τὸ μιγνυμένας ἀλλήλαις τὰς κατὰ τούσδε ἢ τούσδε τοὺς τρόπους διαφερούσας προτάσεις, διαφοράν τινα ποιεῖν συλλογισμῶν, καὶ κατὰ τοῦτο πρὸς τὴν συλλογιστικὴν πραγματείαν ἡ κατὰ τούσδε τοὺς τρόπους διαφορὰ τῶν προτάσεων ἀναγκαία. χωρὶς οὖν τῆς ὕλης αὐτοὺς τοὺς τρόπους προστιθεὶς ταῖς προτάσεσι, καθολικὰς ἐπ᾽ αὐτῶν τὰς δείξεις ποιεῖται. οὐ παρὰ τήνδε, ἢ τήνδε τὴν ὕλην, δεικνὺς τὴν διαφορὰν γινομένην τῶν συλλογισμῶν, ἀλλὰ παρὰ τὸν προκείμενον τρόπον. οὖσιν οὖν αἱ ἀποδείξεις αὗται καθολικαί, ἴδιαι ἂν εἶεν τῆς περὶ συλλογισμῶν πραγματείας. ὅτι γὰρ ὡς πρὸς τὴν συλλογιστικὴν μέθοδον τῶν τρόπων τούτων χρησίμων ὄντων μνημονεύει, δῆλον ἐκ τοῦ εἶναι μὲν προτάσεων καὶ κατ᾽ ἄλλους τινὰς τρόπους διαφοράς. καὶ τὸ, καλῶς προσκείμενον, καὶ τὸ, κακῶς. καὶ τὸ, μακρῶς, καὶ τὸ, βραχέως. καὶ τὸ ταχέως, καὶ τὸ, βραδέως, τρόποι προτάσεων εἰσὶ διάφοροι. οἷον Σωκράτης καλῶς διαλέγεται. ἢ μακρῶς. ἢ συντόμως. ἀλλ᾽ οὐδενὸς τοιούτου μνημονεύει ποιούμενος

Categoricae propositiones 18.

Materiales differentiae in propositionibus quae sint

Multos esse τρόπους

τὴν τῶν προτάσεων διαίρεσιν, ὅτι μηδὲν πρὸς γένεσιν ἢ διαφορὰς συλλογισμῶν συντελοῦσι. πρὸς μὲν οὖν τὴν τῶν συλλογισμῶν γένεσίν τε, καὶ σύστασιν, ἡ τῶν τρόπων τούτων διαφορὰ χρήσιμος. οὐκέτι δέ, καὶ πρὸς τὴν τῶν εἰδῶν τοῦ συλλογισμοῦ. οὐ γὰρ κατ' αὐτὴν τὴν προαίρεσιν, αἱ τῶν συλλογισμῶν διαφοραὶ τοῦ ἀποδεικτικοῦ, καὶ τοῦ διαλεκτικοῦ. καὶ τοῦ σοφιστικοῦ, ἀλλὰ καθ' ἣν αὐτὸς δείκνυσιν ἐν ταῖς οἰκείαις αὐτῶν πραγματείαις. ἐκεῖ γὰρ πολλὰ περὶ ταύτης τῆς θεωρίας καλῶς σαφηνίζων ἐδήλωσεν.

Τὴν μὲν οὖν ἐν τῷ ὑπάρχειν καθόλου στερητικήν, ἀνάγκη τοῖς ὅροις ἀντιστρέφειν.

Ἐφεξῆς τοῖς εἰρημένοις περὶ ἀντιστροφῶν προτάσεων ποιεῖται τὸν λόγον. χρήσιμος γὰρ αὐτῷ ἡ τοῦδε τοῦ θεωρήματος διδασκαλία, πρὸς τοὺς ἀτελεῖς συλλογισμούς, τοὺς ἐν τῷ δευτέρῳ, καὶ τρίτῳ σχήματι συναγομένους, ὡς ἔφαμεν. οἱ γὰρ πλεῖστοι αὐτῶν δείκνυνται συλλογιστικοὶ δι' ἀντιστροφῆς, ἢ δι' ἀντιστροφῶν. λέγεται δὲ πλεοναχῶς, ἡ ἀντιστροφή. καὶ γὰρ ἐπὶ συλλογισμῶν ἀντιστροφὴ γίνεται. καὶ λέγονται συλλογισμοὶ ἀντιστρέφειν. λέγεται οὖν ὁ, τῷ συλλογιστικῷ λόγῳ ἀντιστρέφων, συλλογιστικὸς καὶ αὐτὸς εἶναι. ἀλλ' οὗτοι μὲν σὺν ἀντιθέσει ἀντιστρέφουσιν. ὅταν γὰρ τὸ ἀντικείμενον τοῦ συμπεράσματος λαβόντες τὴν ἑτέραν τῶν προτάσεων προσλαβώμεθα συλλογιστικῶς τὸ ἀντικείμενον τῇ ἑτέρᾳ προτάσει συνάγωμεν. τὸ γὰρ τῷ συλλογιστικῷ τρόπῳ ἀντιστρέφον οὕτως, καὶ αὐτὸ συλλογιστικόν ἐστιν. ἀλλὰ περὶ μὲν τῆς τῶν συλλογισμῶν ἀντιστροφῆς, διδάξει ἡμᾶς ἐν τῷ δευτέρῳ τῆσδε τῆς πραγματείας. ἔστι δὲ ἐν προτάσεσιν ἀντιστροφὴ σὺν ἀντιθέσει. ἀντιστρέφει γὰρ τῇ ἄνθρωπος ζῷόν ἐστι, ἡ λέγουσα τὸ, μὴ ζῷον οὐδὲ ἄνθρωπός ἐστιν. ἐν προτάσεσι ἐστὶν ἀντιστροφὴ καὶ ὅταν ἡ καταφατικὴ τῇ ἀποφατικῇ τῇ ὁμοίως λαμβανομένῃ συναληθεύῃ. οὕτως λέγεται ἀντιστρέφειν ἡ ἐνδεχομένη καταφατική, τῇ ἐνδεχομένῃ ἀποφατικῇ. οἷον εἰ ἀληθές ἐστι τὸ ἐνδέχεσθαι πάντα ἄνθρωπον περιπατεῖν ὡς ἐνδεχόμενον, ἀληθές ἐστι καὶ τὸ ἐνδέχεσθαι μηδένα ἄνθρωπον περιπατεῖν. λέγεται, καὶ ἀντιστροφὴ τῶν ὅρων μετὰ τοῦ συναληθεύειν. ἀντιστροφὴ δὲ τῶν ὅρων ἐστίν, ὅταν ἐναλλὰξ τὸ μὲν ὑποκείμενον τῶν ὅρων κατηγορούμενον ποιῶμεν, τὸ δέ πως κατηγορούμενον ποιῶμεν, τηροῦντες τῆς ἀντιστρεφομένης προτάσεως τὴν ποιότητα. ἁπλῶς μὲν οὖν ἡ ἐναλλαγὴ τῶν ὅρων κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον ἀντιστροφὴ καλεῖται, οἷον πᾶς ἄνθρωπος ζῷον, πᾶν ζῷον ἄνθρωπος, ἀντεστράφησαν γὰρ οἱ ὅροι. ὅταν δὲ πρὸς τῇ ἀντιστροφῇ, καὶ συναληθεύωσιν ἀλλήλαις αἱ ἀντιστρεφόμεναι προτάσεις ὁμοίως λαμβανόμεναι, ἀντιστρέφειν ἑαυταῖς αἱ προτάσεις αὗται λέγονται. περὶ τῆς τοιαύτης τοίνυν τῶν προτάσεων ἀντιστροφῆς τὸν λόγον ποιεῖται νῦν. καὶ δείκνυσι τίνες μὲν τῶν προειρημένων προτάσεων ἀντιστρέφουσιν ἀλλήλαις, τίνες δὲ οὔ. δειχθήσεται δὲ ὅτι ὧν μὲν αἱ ἀντικείμεναι ἀντιστρέφουσιν ἀλλή-

Marginalia (left page): Multis modis dr ἡ ἀντιστροφή — Antistrophe in propositionibus cū ἀντιθέσει — Antistrophe terminorum — Diffa. inter anastrophē terminorū & anastrophē propositionum — ἀντιστρέφει passiue — τῷ ὑποκειμένῳ deest ex co.

λαις, καὶ αὗται ἀντιστρέφουσιν. ὧν δὲ αἱ ἀντικείμεναι μὴ ἀντιστρέφουσιν, οὐδὲ αὗται ἀντιστρέφουσιν. οἷον ἀντίκειται ἀντιφατικῶς, τῇ μὲν καθόλου ἀποφατικῇ, ἡ ἐπὶ μέρους καταφατική. τῇ δὲ καθόλου καταφατικῇ, ἡ ἐπὶ μέρους ἀποφατική. ἡ μὲν οὖν καθόλου ἀποφατικὴ ἑαυτῇ ἀντιστρέφει ὡς δείξει. ἀληθοῦς γὰρ οὔσης τῆς καθόλου ἀποφατικῆς, ἀληθὴς γίνεται, καὶ ἡ ἀνάπαλιν κατὰ τοὺς ὅρους ὁμοίως λαμβανομένη. οἷον, οὐδεὶς ἄνθρωπος ἵππος, ἀληθής. ἀληθὴς καὶ οὐδεὶς ἵππος ἄνθρωπος. καὶ ἡ ἐπὶ μέρους δὲ καταφατικὴ ἥτις ἀντίκειται τῇ καθόλου ἀποφατικῇ, ἀντιστρέφει καὶ αὐτή. ἀληθοῦς γὰρ οὔσης τῆς ἐπὶ μέρους καταφατικῆς, ἀληθὴς γίνεται καὶ ἡ ἀνάπαλιν κατὰ τοὺς ὅρους ταύτῃ λαμβανομένη. οἷον, τὶς ἄνθρωπος μουσικὸς ἀληθής, καὶ ἡ λέγουσα τὶ μουσικὸν ἄνθρωπος. καὶ αὗται μὲν οὖν ἀντιστρέφουσιν ἑαυταῖς. ἡ δὲ καθόλου καταφατική, οὐκ ἀντιστρέφει ἑαυτῇ. οὐδὲ γάρ, εἰ ἀληθές ἐστι τὸ πάντα ἄνθρωπον ζῷον εἶναι, ἤδη ἀληθὴς γίνεται, ἡ καὶ τὸ πᾶν ζῷον ἄνθρωπον εἶναι λέγουσα, οὕτως γὰρ ἂν ἀντέστρεφεν ἑαυτῇ. ἀντιστρέφει δὲ αὐτή, τῇ ἐπὶ μέρους καταφατικῇ λεγούσῃ τὶ ζῷον ἄνθρωπον εἶναι. ὥστε ἡ ἐπὶ μέρους καταφατική, καὶ πρὸς ἑαυτὴν ἀντιστρέφει, καὶ πρὸς τὴν καθόλου καταφατικήν. ὥς μέντοι ἡ καθόλου καταφατικὴ οὐκ ἀντιστρέφει ἑαυτῇ, οὕτως οὐδ' ἡ τῇ καθόλου καταφατικῇ ἀντικειμένη, ἡ ἐπὶ μέρους ἀποφατική, οὐδὲ ἑαυτῇ ἀντιστρέφει. οὐδὲ γάρ, εἰ ἀληθές ἐστι τὸ, τὶ ζῷον μὴ εἶναι ἄνθρωπον, ἀληθές γίνεται, καὶ τὸ, τινὰ ἄνθρωπον μὴ εἶναι ζῷον. οὐκ εἴ τινες δέ ποτε ἐν αὐταῖς συναληθευόμεναι ληφθεῖεν ἐν ταῖς ἀντιστροφαῖς, διὰ τοῦτο τὸ εἰρημένον ὑφ' ἡμῶν διαβάλλεται. ἱκανὸν γὰρ ἐπὶ πάντων τῶν τοιούτων πρὸς ἀναίρεσιν τοῦ καθόλου καὶ τὸ ἐπί τινος δεῖξαι μὴ οὕτως ἔχον. τὰ γὰρ μὴ ἐπὶ πάντων ἀληθευόμενα, οὐ παρὰ τῆς οἰκείας φύσεως τὸ ἀντιστρέφειν ἔχει, ἀλλὰ παρὰ τὴν τινὸς ὕλης ἰδιότητα. λέγει δὲ περὶ τῶν τοιούτων κατὰ τὰς προτάσεις ἀντιστροφῶν. καὶ πειρᾶται μὴ ἐκ τοῦ ἐναργοῦς μόνον, ἀλλὰ λόγοις τισὶ καθολικοῖς προχρώμενος, τὰς ἐν αὐταῖς ἀντιστροφὰς δεικνύναι. περὶ δὲ τῶν ἀδιορίστων οὐ λέγει. ὅτι μηδὲν χρήσιμοι πρὸς συλλογισμούς εἰσιν αὗται, καὶ ὅτι ἴσον ταῖς ἐπὶ μέρους δύνανται.

Πρῶτον μὲν οὖν ἔστω στερητικὴ καθόλου ἡ α, β, πρότασις. εἰ οὖν μηδενὶ τῷ β, τὸ α, ὑπάρχει, οὐδὲ τῷ α οὐδενὶ ὑπάρξει τὸ β.

Θεόφραστος μὲν οὖν καὶ Εὔδημος, ἁπλούστερον ἔδειξαν τὴν καθόλου ἀποφατικὴν ἀντιστρέφουσαν ἑαυτῇ. τὴν γὰρ καθόλου ἀποφατικήν, ὠνόμασαν καθόλου στερητικήν, τὴν δὲ δεῖξιν οὕτως ποιοῦνται. κείσθω, τὸ α, κατὰ μηδενὸς τοῦ β. εἰ δὲ κατὰ μηδενὸς ἀπέζευκται, καὶ τὸ β, ἄρα, παντὸς ἀπέζευκται τοῦ α. εἰ δὲ τοῦτο, κατ' οὐδενὸς αὐτοῦ. οὕτως μὲν οὖν ἐκεῖνοι. ὁ δὲ Ἀριστοτέλης δοκεῖ προχρώμενος τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ, ἀντιστρέφουσαν αὐτὴν δεικνύναι. γίνεται δὲ ἡ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγή, ὅταν οὐ βουλόμεθα δεῖξαι, τὸ ἀντικείμενον ὑπο-

Marginalia (right page): + al. τῇ λεγούσῃ. Vel potius lege ἀντιστρέφει γὰρ αὐτῇ ἡ ἐπὶ μέρους καταφατικὴ ἡ λέγουσα & c. q sequentia indicant — Vniuersalis negatiua reciprocat & particularis affir. — Vniuersalis affirma. & pticul. nega. nō reciprocat — Indefinitas aeq pollere particularib9. & inutiles ad syllogismos ee. — Theophrastus — Eudemus — Deductio ad impossibile quomodo fiat

α. πτηνόν
β. ἄνος

οὐδεὶς ἄνος πτηνόν
οὐδὲν πτηνὸν ἄνος
τὶ πτηνὸν ἄνος. ergo
ἄνος τις πτηνόν. quod est contra pma concessam

Hæc probanda est p deductione ad imposs. qa non conceditur ab aduersario

Hic est areola quaedam uacua in codice scrip. | α. f. δι' ἀλλήλων ex philopono | f. τινὶ τὸ α τῷ β. ὑπάρχει. uel sic. ὡς τὸ α. τινὶ τῷ β. ... melius prior le[ctio]

θέμενοι, καὶ προσλαμβάνοντες αὐτοῦ τι τῶν ὁμολογουμένων καὶ κειμένων, ἀναιρεθὲν ἔν τι τῶν ἐναργῶς συλλογιστικῶν. δι' ὃ γὰρ ὑποτιθεὶς ἀναιρεῖται τὸ ἐναργὲς καὶ ὁμολογούμενον, τοῦτο ἐλέγχεται ψεῦδος ὂν διὰ τῆς τοιαύτης ἀπαγωγῆς, τούτου δὲ δειχθέντος ψεύδους, τὸ ἀντικείμενον αὐτῷ ἀληθὲς ὂν εὑρίσκεται· ἐπειδὴ ἐπὶ παντὸς θάτερον μόριον τῆς ἀντιφάσεως ψεῦδος, θάτερον δὲ ἀληθές, ὃ ἦν τὸ προκείμενον καὶ δεικνύμενον τούτῳ τῷ τρόπῳ. τῷ ἔπειτα μὲν καὶ οἱ γεωμέτραι χρῶνται, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ οἱ διαλεκτικοί. δοκεῖ δὲ ὁ Ἀριστοτέλης νῦν αὐτῷ προσχρῆσθαι· φησὶ γὰρ ὅτι εἰ μηδενὶ τῷ β, τὸ α, ὑπάρχει, οὐδὲ τῷ α, οὐδενὶ ὑπάρξει τὸ β, ὃ βούλεται δεῖξαι. εἰ γὰρ μὴ συγχωροίη τις τοῦτο, δῆλον ὡς τὸ ἀντικείμενον τούτῳ, ἀληθὲς φήσει. τὸ β, τινὶ τῷ α, ὑπάρχειν. τῷ γὰρ μηδενὶ τὸ, τινὶ ἀντίκειται ἀντιφατικῶς, ὡς ἐν τῷ περὶ ἑρμηνείας δέδειχεν. ὑποθέμενος δὲ τὸ β. τινὶ τῷ α, ὑπάρχειν, λαμβάνει ὅτι τινὶ τῷ α, τὸ β, ὑπάρχειν· τὸ γὰρ γ, μόριόν τι ὂν τοῦ β. καὶ διὰ τοῦτο δείκνυσιν ὅτι καὶ τὸ α, τινὶ τῷ β. ὑπάρξει. πάνυ δὲ διὰ βραχέων τὸ προκείμενον ἔδειξε. διὸ καί τινες αὐτὸν οἴονται διὰ τῆς ἐπὶ μέρους καταφατικῆς ὡς ἀντιστρεφούσης, τὴν δεῖξιν πεποιῆσθαι. οἳ, καὶ ἐπεγκαλοῦσιν αὐτῷ ὡς χρωμένῳ τῇ δι' ἀλλήλων δείξει. θέλων μὲν γὰρ τὴν καθόλου ἀποφατικὴν δεῖξαι ἀντιστρέφουσαν, προσχρῆται εἰς τὴν τούτου δεῖξιν τῇ ἐπὶ μέρους καταφατικῇ ὡς φασί, καὶ τῇ ταύτης ἀντιστροφῇ. δεικνὺς δὲ μετ' ὀλίγον πάλιν τὴν ἐπὶ μέρους καταφατικὴν ἀντιστρέφουσαν, τῇ καθόλου ἀποφατικῇ προσχρῆται, ὡς ἀντιστρεφούσῃ. ὁ δὲ τοιοῦτος τρόπος τῆς δείξεως μοχθηρὸς ὁμολογουμένως. οὐ μὴν τοῦτο Ἀριστοτέλης πεποίηκεν, ὡς οἴονται. τὴν μὲν γὰρ ἐπὶ μέρους καταφατικὴν ὁμολογουμένως δείξει διὰ τῆς καθόλου ἀποφατικῆς ἀντιστρεφούσης, τὴν δὲ καθόλου ἀποφατικὴν οὐ δείκνυσι νῦν διὰ τοῦ τὴν ἐπὶ μέρους καταφατικὴν λαβεῖν ἀντιστρέφουσαν. δείκνυσι μὲν γὰρ τὸ προκείμενον, ἀλλ' οὐ χρῆται αὐτῷ ὁμολογουμένῳ καὶ κειμένῳ. δείκνυσι δὲ διὰ τοῦ ἐφθακότος δεδεῖχθαί τε, καὶ κεῖσθαι. ἔστι δὲ ταῦτα, τό, τε κατὰ παντός, καὶ τὸ κατὰ μηδενός, καὶ ἐν ὅλῳ καὶ ἐν μηδενί, τούτοις γὰρ προσχρώμενος, δείκνυσι τὴν τῆς καθόλου ἀποφατικῆς ὑπαρχούσης ἀντιστροφήν· κειμένου γὰρ τοῦ, τὸ α μηδενὶ τῷ β, φησὶν ἕπεσθαι τούτῳ, τό, καὶ τὸ β μηδενὶ τῷ α. εἰ γὰρ τὸ β, τινὶ τῷ α, ὑπάρχει, ἔστω· τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ἀντικείμενον, τῷ ἀντικειμένῳ καὶ δεῖ τὸ ἕτερον αὐτῶν ἀληθὲς εἶναι· ὑπαρχέτω τῷ γ, ἔστω γὰρ τοῦτό τι τοῦ α ᾧ ὑπάρχει τὸ β, ἔσται δὴ τὸ γ ἐν ὅλῳ καὶ τὸ κατὰ παντὸς αὐτοῦ ῥηθήσεται τὸ α. ἦν δὲ τὸ γ, τι τοῦ β, καὶ τὸ α ἄρα κατά τινος τοῦ β κατηγορηθήσεται. ἀλλ' ἔκειτο κατὰ μηδενὸς τὸ α τοῦ β. ἦν δὲ κατὰ μηδενός, τὸ μηδὲν εἶναι τοῦ β, καθ' οὗ τὸ α κατηγορηθήσεται. ὅτι δὲ μὴ διὰ τῆς ἐπὶ μέρους καταφατικῆς ὡς ἀντιστρεφούσης τὴν δεῖξιν πεποίηται, δῆλον, καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς λέξεως. οὐ γὰρ εἶπεν εἰ γὰρ τινί, τὸ β, τῷ α, καὶ τὸ α, τῷ β, τινί. τοῦτο γὰρ ἦν τὸ διὰ τῆς ἐπὶ μέρους, καταφατικῆς δεῖξαι. τὴν γοῦν ἐπὶ μέρους καταφατικὴν δείκνυσιν ἐν τοῖς ἑξῆς ἀντιστρέφουσαν. προσχρώμενος τῇ τῆς καθό-

Deductio ad impossibile quomodo fiat

Quidam reprehendunt aristotelem

Probatio reciproca i. δι' ἀλλήλων uitiosa

α. Volatile
β. homo

Nullus homo ÷ uolatile; ergo
Nullum uolatile est ho.
γ. Quoddam uolatile est homo. ergo
Quidam homo est uolatilis

. i. per hos terminos dici de omni & de nullo

uidetur deesse. τῷ α.

α f. κατηγορούμενον. co. f. | f. ἐπὶ ut in co. f. | αὐτό. β. | καί. ex. co. f.

λου ἀποφατικῆς ἀντιστροφῇ, οὕτως ἐχρήσατο εἰπών. εἰ γὰρ μηδενί, οὐδὲ τὸ α, οὐδενὶ τῷ β. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ὡς ὁμολογουμένῳ χρῆσθαι. ὅδε, οὐ λαμβάνει μὲν ὡς ὁμολογούμενον, τὸ τὴν μὲν ἐπὶ μέρους καταφατικὴν ἀντιστρέφειν. ἐκθέμενος δὲ τοῦ α, τι τὸ γ, ἐπὶ τούτου τὴν δεῖξιν ποιεῖται, καθ' οὗ οὐκ ἔστι τὸ β κατά τινος. διὸ οὐ τῇ ἐπὶ μέρους ἀντιστροφῇ ἀλλὰ τῷ κατὰ παντός, καὶ ἐν ὅλῳ ῥητέον αὐτὸν κεχρῆσθαι πρὸς τὴν δεῖξιν, ἣ ἀμείνων ἐστὶ καὶ οἰκειότατον τοῖς λεγομένοις, τὸ δι' ἐκθέσεως αἰσθητικῶς λέγειν τὴν δεῖξιν γεγονέναι, ἀλλὰ μὴ τὸν εἰρημένον τρόπον μηδὲ συλλογιστικῶς. τοιοῦτος γὰρ ὁ διὰ τῆς ἐκθέσεως τρόπος δι' αἰσθήσεως γίνεται, καὶ οὐ συλλογιστικῶς. τοιοῦτον γάρ τι λαμβάνεται τὸ γ, τὸ ἐκτιθέμενον ὃ αἰσθητὸν μόριόν ἐστι τοῦ α, ὄντος τοῦ γ, αἰσθητοῦ τινος, καὶ καθέκαστα, λέγοιτο τὸ β, ἤγουν τοῦ β, μόριον τὸ αὐτὸ γ ὂν ἐν αὐτῷ ὥστε τὸ γ εἶναι ἀμφοτέρων μόριον, καὶ ἐν ἀμφοτέροις αὐτοῖς κατηγορουμένου δὴ τὸ α, τοῦ γ ὄντος ἰδίου μορίου, κατά τινος ἂν τοῦ β, κατηγοροῖτο. ἐπεὶ τοῦ β, τὸ γ μόριόν ἐστιν ὄν γε ἐν αὐτῷ. οἷον εἰ κείμενον εἴη τὸν ἄνθρωπον μηδενὶ ἵππῳ ὑπάρχειν, καὶ μὴ συγχωροίη τις τοῦτο, τὸν ἵππον μηδενὶ ἀνθρώπῳ ὑπάρχειν. ἂν δὴ ληφθῇ, λέγοιτο ἂν τινὶ ἀνθρώπῳ οὗτος, οἷον Θέων ἔσται, καὶ ὁ ἄνθρωπος τινὶ ἵππῳ ὑπάρχει. ἐπειδὴ ὁ Θέων, καὶ ἄνθρωπος, καὶ ἵππος εἶναι ἐλήφθη. ἀδύνατον δὲ τοῦτο. ὅμως λέγοιτο γὰρ τὸ τὸν ἄνθρωπον μηδενὶ ὑπάρχειν ἵππῳ. ἀμέλει καὶ ἐπὶ τοῦ τρίτου σχήματος χρώμενος τῇ δι' ἐκθέσεως δείξει, οὕτως κέχρηται, ὡς οὔσῃ αἰσθητικῇ ἀλλ' οὐ συλλογιστικῇ. διὸ καὶ ἐνταῦθα κέχρηται αὐτῇ. οὐδέπω γὰρ περὶ τῶν συλλογιστικῶν δείξεων γνώριμον. ἐπεὶ δὲ ταύτῃ τῇ δείξει προσχρώμενον ἔνεστι καὶ τὴν ἐπὶ μέρους καταφατικὴν ἀντιστρέφουσαν δεικνύναι, τῷ ἕπεσθαι τοῖς προειρημένοις κἀκεῖνο, ἡγοῦνταί τινες διὰ τῆς ἀντιστροφῆς τῆς ἐπὶ μέρους καταφατικῆς πεποιῆσθαι τὴν δεῖξιν αὐτόν, οὐ μὴν καὶ πεποίηκεν οὕτως. οὐ γὰρ προσχρώμενός ἐστιν, τῇ ἀντιστροφῇ τῆς ἐπὶ μέρους καταφατικῆς. τὸ γὰρ α, λαμβάνει τινὶ τῷ β, ὑπάρχειν, οὐχ ὅτι ἀντιστρέφον, ἀλλ' ὅτι τὸ γ, μόριον ὂν τοῦ α, καὶ τοῦ β, μόριόν ἐστιν. ἐπήνεγκε γοῦν τὸ γὰρ γ, τοῦ β, τί ἐστιν. ᾧ εἵπετο καὶ τὸ ἀντιστρέφειν, ἀλλ' αὐτός γε οὐ προσεχρῆτο αὐτῷ. ἐπεὶ τῇ αὐτῇ δείξει ἔνεστι χρησαμένους δεῖξαι καὶ τὴν καθόλου καταφατικὴν τὴν ἐπὶ μέρους ἀντιστρέφουσαν. ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο, καὶ Ἀριστοτέλης αὐτῇ νῦν κέχρηται. ὅτι γὰρ ἄλλη, τῆς δι' ἀντιστροφῆς δείξεως, ἡ δι' ἐκθέσεως.

ἐπὶ τοῦ τρίτου σχήματος δέδειχε. λαβὼν γὰρ συζυγίαν ἐν ᾗ τὰ ἄκρα ἀμφότερα κατὰ παντὸς τοῦ μέσου κατηγορεῖται. καὶ δείξας πρῶτον δι' ἀντιστροφῆς τῆς ἑτέρας τῶν προτάσεων, τὸ συναγόμενον συλλογιστικῶς, μετὰ ταῦτα καὶ δι' ἐκθέσεως τὴν δεῖξιν ποιεῖται, ὡς ἄλλης οὔσης παρὰ τὴν δι' ἀντιστροφῆς, ὁμοιοτάτην δὲ τῇ δι' ἐκθέσεως ἐκεῖ δείξει. ἣ νῦν ἐπὶ τῆς ἀντιστροφῆς κέχρηται καὶ αὕτη μὲν ἡ δεῖξις ἡ ἐπὶ τῆς καθόλου ἀποφατικῆς, ᾗ Ἀριστοτέλης κέχρηται. οὔτε τῇ δι' ἀλλήλων προσκεχρημένος δείξει, οὔτε τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ συλλογιστικῶς. ἦν γὰρ οὐδὲ αὕτη κατὰ καιρὸν ἡ δεῖξις, οὐ

δι' ἐκθέσεως αἰσθητικῶς & non syllogistice

δεῖξις δι' ἐκθέσεως

Diuersas esse probationes, per conuersionem & per expositionem

Nullus equus est homo. Ergo
Nullus homo est equus
Quidam homo est equus. Ergo
Quidam equus ÷ ho.

α. Equus
β. Homo
γ. Theo. equus

.i. quod .i. est pars τῆς .α.

∴ f. πάρα aliam .n. affert probationem ex theophrasto præter supradictas

∴ uidetur superfluere

v quæ .s. est propositio contraria eius quæ negatur ná ex .2. cotradictorijs contradictoria eius quæ negatur ut falsa erit uera.

δὲ γὰρ εἰ ἐφαρμόζει τοῖς εἰρημένοις ἡ διὰ ἀδυνάτου δεῖξις, ἤδη, καὶ οὕτως διὰ αὐτῆς ἔδειξε τὸ προκείμενον. ἄλλος γάρ, καὶ τῆς τοιαύτης δείξεως ὁ καθεστηκὼς τρόπος. ἡ γὰρ δι᾽ ἀδυνάτου δεῖξις τοῦ προκειμένου ἐν τρίτῳ σχήματι γίνεται. ὑποτεθέντος γὰρ τοῦ, τὸ β, τινὶ τῷ α, τουτέστιν τῷ γ, παντὶ ὅ ἐστι τι, τοῦ α, καὶ προσληφθείσης προτάσεως τῆς τὸ α, κατὰ παντὸς τοῦ γ, οὔσης ἐναργοῦς, συνάγεται ἐν τρίτῳ σχήματι τό, τὸ α, τινὶ τῷ β, ὑπάρχειν, ὅ ἐστιν ἀδύνατον. ἔκειτο γὰρ μηδενὶ αὐτῷ ὑπάρχειν, ἄκαιρος δὲ νῦν καὶ ἡ διὰ τοῦ τρίτου σχήματος δεῖξις, ἀμέλει μὴ δὲ λέγειν περὶ τὰ εἰρημένα, δεικτικὸν εἶναι τοῦ δεῖν ἀντιστρέφειν καὶ τὸ β, τῷ α, εἰ τὸ α, τῷ β, ἀντιστρέφοιτο. ὃ οἱ περὶ θεόφραστον ὡς ἐναργὲς ὂν λαμβάνουσι χωρὶς δείξεως. ἔνεστι δὲ καὶ διὰ συλλογισμοῦ δεῖξαι διὰ τοῦ πρώτου σχήματος γινομένου. ὡς καὶ αὐτὸς προχρῆται τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ. εἰ γάρ τις μὴ λέγοι ἀντιστρέφειν τὴν καθόλου ἀποφατικήν, κείσθω τὸ α, μηδενὶ τῷ β, εἰ δὲ μὴ ἀντιστρέφει, ἔστω τὸ β, τινὶ τῷ α, γίνεται δὴ ἐν πρώτῳ σχήματι, τὸ α, τινὶ τῷ α, μὴ ὑπάρχειν. ὅπερ ἄτοπον. ἀλλ᾽ ἄκαιρον τὸ διὰ συλλογισμοῦ δεικνύναι μηδέπω περὶ συλλογισμῶν εἰδότας. διὸ χρηστέον ὡς αὐτὸς ἐξέθετο τρόπῳ τῆς δείξεως. δείξας δὲ ταύτην ἀντιστρέφουσαν, προσχρῆται τοῖς δεδειγμένοις πρὸς τὰ ἐφεξῆς δεικνύμενα. ὅτι γὰρ ἡ ἐπὶ μέρους καταφατικὴ ἀντιστρέφει, πάλιν δὲ προσχρησάμενος τῇ τῆς καθόλου ἀποφατικῆς ἀντιστροφῇ, δείκνυσιν. εἰ γὰρ τὸ α τινὶ ὑπάρχει τῷ β, καὶ τὸ β τινὶ ὑπάρχει τῷ α. εἰ γὰρ μηδενί, οὕτω γὰρ ἀντίκειται τῇ τινί, οὐδὲ τὸ α οὐδενὶ ὑπάρξει τῷ β. ἀντιστρέφουσα γὰρ δέδεικται ἡ καθόλου ἀποφατική. ἀλλ᾽ ἔκειτο τινὶ τῷ β, τὸ α, ὑπάρχειν, καὶ τὸ β, ἄρα τινὶ τῷ α ὑπάρξει. ἀλλὰ καὶ ἡ καθόλου καταφατική, ὅτι ἐπὶ μέρους ἀντιστρέφει, ὁμοίως δείκνυται. εἰ γὰρ τὸ α, παντὶ τῷ β, καὶ τὸ β τινὶ τῷ α. εἰ γὰρ μηδενί, γίνεται καθόλου ἀποφατική, ἥτις ἐδείχθη ἀντιστρέφουσα ἑαυτῇ. ὥστε ἔσται καὶ τὸ α, οὐδενὶ τῷ β. κεῖται δὲ παντὶ ὑπάρχειν. οὐ τοῦτο δὲ λέγεται, ὅτι ἡ καθόλου καταφατική, οὐδέποτε ἑαυτῇ ἀντιστρέφει. ἀντιστρέφει γὰρ ἐπὶ ὕλης τινός, οἷον ἐπὶ τῶν ἐξισαζόντων καὶ ἰδίων. ἀλλ᾽ ἐπεὶ μὴ ἀεί, ἀεὶ δὲ τῇ ἐπὶ μέρους. καὶ γὰρ ὅταν ἡ καθόλου ἀντιστρέφουσα, καὶ τότε ἡ ἐπὶ μέρους ἀληθὴς διὰ τοῦτο αὕτη ἀντιστρέφειν αὐτῇ λέγεται. καὶ γὰρ αἱ ἀντιστροφαὶ ὅλως καὶ αἱ κατὰ σχήματα συναγωγαί, οὐ παρὰ τὴν τῆς ὕλης ἰδιότητα γίνονται ὡς, προείπον ἤδη (αὕτη γὰρ ἄλλοτ᾽ ἀλλοία) ἀλλὰ παρὰ αὐτὴν τὴν τῶν σχημάτων φύσιν. διὸ καθολικαὶ αἱ ἀποδείξεις ἐπ᾽ αὐτῶν. τὴν δὲ ἐπὶ μέρους ἀποφατικήν, ὅτι μὴ ἀντιστρέφει, ἔδειξεν ἐπὶ ὕλης. εἰ γὰρ ἔστιν ὅτι καὶ ἐφ᾽ ὧν μὴ ἀντιστρέφει, ἀπώλεσε τὸ καθόλου. οὔσης γὰρ ἀληθοῦς τῆς, ἄνθρωπος οὐ παντὶ ζῴῳ ὑπάρχει ἢ τινὶ ζῴῳ ὑπάρχει, οὐκέτι ἀληθὴς γίνεται ἡ λέγουσα, τὸ ζῷον οὐ παντὶ ἀνθρώπῳ ἢ τινὶ ἀνθρώπῳ οὐχ ὑπάρχει. οὐδὲ γὰρ τοῦ ἀντικειμένου, αὐτοῦ ληφθέντος, ἀδύνατόν τι ἕπεται. ὡς περὶ τῶν ἀντιστρεφουσῶν δέδειχεν. ἀντίκειται μὲν γὰρ τῷ τινὶ μή, τὸ παντί. ληφθέντος δὲ τοῦ β, τῷ α, παντὶ ὑπάρχειν. ἀκολου/

Theophrastus

ὡς ἐναργὲς λαμβάνουσι χωρὶς δείξεως

Particularis affirmati conuersio

Quidá hó ÷ docti
Quoddam doctú ÷ hó
Nullú doctú ÷ hó
Nullus hó ÷ docti

Vniuersalis affirmatiuæ cóuersio

Omnis hó ÷ docti
Quoddá doctú ÷ hó
Nullú doctú ÷ hó
Nullus hó ÷ docti

Particul. negatiuá nó conuerti

Quoddam uolatile, est hó
Omne uolatile, est uolatile ergo
Quidam hó ÷ uolatile
quod ÷ impossibile & repugnat suppositioni Nullus hó ÷ uolatile

Syllogismus in .3.m. 3. figuræ

4. f. 2

Nullus hó ÷ uolatile
Quoddá uolatile ÷ hó
Quoddá uolatile nó ÷ uolatile. Syllogismus in .4. modo primæ figuræ.

|| f. μηδενί

ω. f. αὐτῶν in co. scr.

//. Verba .n. aristotelis sunt τινὶ ἐνδέχεσθαι &c.

βάσει, καὶ τὸ α, τινὶ τῷ β, ὑπάρχειν. ἔκειτο δὲ αὐτῷ τινὶ μὴ ὑπάρχειν. οὐκ ἔστι δὲ ἀδύνατον ὃ τινὶ ὑπάρχει, τοῦτο, καὶ τινὶ μὴ ὑπάρχειν. ὁ γοῦν ἄνθρωπος τινὶ ζῴῳ μὴ ὑπάρχων, καὶ ὑπάρχει τινί.

Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἕξει καὶ ἐπὶ τῶν ἀναγκαίων προτάσεων.

Ὁμοίως φησὶ ταῖς κατὰ τὸ ὑπάρχον, καὶ τὰς ἀναγκαίας ἀντιστρέφειν προτάσεις, καὶ δείκνυσι, πρῶτον, καὶ ἐπὶ τούτων τὴν καθόλου στερητικὴν ἀντιστρέφουσαν ἑαυτῇ οὕτως.

Εἰ μὲν γὰρ ἀνάγκη τὸ α, τῷ β μηδενὶ ὑπάρχειν, ἀνάγκη, καὶ τὸ β, τῷ α μηδενὶ ὑπάρχειν, εἰ γὰρ τινὶ ἐνδέχεται, καὶ τὸ α, τῷ β τινὶ ἐνδέχοιτο.

Ἡ μὲν καθόλου ἀποφατικὴ ὑπάρχουσα ἐδείχθη ἀντιστρέφειν. ἐπεὶ δὲ ἡ ἀναγκαία καθόλου ἀποφατικὴ τῆς μὲν ὑπαρχούσης καθόλου ἀποφατικῆς διαφέρει τῷ ἐξ ἀνάγκης, καθ᾽ ὃ τῆς δειχθείσης ἡ δεικνυμένη νῦν διαφέρει (ἔστι δὲ τοῦτο τὸ ἀναγκαῖον) κατὰ τοῦτο τὴν δεῖξιν ποιεῖται. εἰ γὰρ μή, ἐξ ἀνάγκης τὸ β τῷ α, μηδενὶ ὑπάρχει. ἀλλὰ ἐνδέχοιτο τινὶ ὑπάρχειν (αὕτη γὰρ ἀναίρεσις, καὶ ἀντίφασις πρὸς τὴν καθόλου ἀποφατικὴν ἀναγκαίαν. ὡς ἐν τῷ περὶ τῆς καταφάσεως δέδεικται λόγῳ) καὶ τὸ α, φησὶ τῷ β, ἐνδέχοιτο τινί. ἀλλ᾽ ἔκειτο ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ ὑπάρχειν. δοκεῖ δὲ καὶ ἐνταῦθα πάλιν διὰ τῆς ἐνδεχομένης ἐπὶ μέρους καταφατικῆς ἀντιστρεφούσης, τὴν δεῖξιν περὶ τῆς ἀναγκαίας καθόλου ἀποφατικῆς πεποιῆσθαι. καίτοι μηδέπω περὶ τῶν κατὰ τὰς ἐνδεχομένας ἀντιστροφῶν εἰρηκώς. ἢ, τὸ μὲν ἀντικεῖσθαι τῇ καθόλου ἀναγκαίᾳ ἀποφατικῇ τὴν ἐπὶ μέρους, καταφατικὴν ἐνδεχομένην εἶχεν ὁμολογούμενον. ἀντιφάσεις γάρ. διὸ καὶ τοῦτο ἔλαβε. λαβὼν δὲ αὐτό, ἐπεὶ καὶ τὸ ὑπάρχει τινί (εἰ μὴ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει) ἐνδέχεσθαι. καὶ ἐνδεχομένως ὑπάρχειν λέγεται. ἡ δὲ αὐτῷ δεδειγμένον τὸ τὴν ἐπὶ μέρους ὑπάρχουσαν ἀντιστρέφειν ἑαυτῇ ταύτῃ προσεχρήσατο. ἀνελὼν γὰρ τὸ ἀναγκαῖον διὰ τοῦ τινὶ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν τῷ, τὸ τινὶ ὑπάρχον ὅτι ὑπάρχει ἀντιστρέφει, τὸ δὲ ἐνδεχόμενον τινὶ ὑπάρχειν, ἤτοι ἤδη ὑπάρχον (αὐτὸ οὐχ) ἢ οἷόν τε ἐστὶν ὑπάρξαι ποτέ. ὁπότ᾽ ἂν δὲ ὑπάρχει, ἀντιστρέφει οὕτως ἔσται τὸ ἐξ ἀνάγκης (μηδενὶ ὑπάρχον, ὑπάρχον ποτὲ τινὶ ἐκείνῳ. ὅπερ ἀδύνατον) ὅτι δὲ τὸ ἐνδεχόμενον ἐπὶ τοῦ ὑπάρχοντος μὲν (οὐκ ἐξ ἀνάγκης δὲ) λέγεται ὀλίγον προελθὼν διαιρούμενος τὸ ἐνδεχόμενον λέγει. σημαίνει γάρ φησιν αὐτὸ ὥσπερ τὸ ἀναγκαῖον, οὕτω δὲ καὶ τὸ μὴ ἀναγκαῖον ἀλλὰ ὑπάρχον. ἐφ᾽ οὗ καὶ νῦν αὐτῷ κέχρηται. καὶ εἴη ἂν τῷ ἐξ ἀνάγκης μηδενί, τὸ ἐνδεχόμενον τινὶ ὑπάρχον ἢ ὑπάρξον, ἀντικείμενον. ἐπὶ δὲ τοῦ ἀναγκαίου τὸ μὲν ἐστιν ἀναγκαῖον ἁπλῶς. τὸ δέ, μετὰ διορισμοῦ λέγεται. ὡς τὸ ἄνθρωπος ἐξ ἀνάγκης παντὶ γραμματικῷ ἐστ᾽ ἂν ᾖ γραμματικός. αὕτη οὐχ ἁπλῶς ἐστιν ἡ πρότασις ἀναγκαία. δέδειχε δὲ αὐτῶν τὴν διαφοράν, καὶ θεόφραστος. οὐ γὰρ ἀεὶ γραμματικός ἐστι. ἀλλ᾽ οὐδὲ ἄνθρωπος

πρὸ τοῦ ἀναγκαίου nota .i.

ἐνδεχόμενον

videt deesse οὐχ

ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ ἐνδεχόμενον τινί

Theophrastus

||| credo legendum inuerso ordine ἀντιστρέφει, μὴ ἀπολώλεκε τὸ καθόλου. i. & si in aliqua má conuertatur, non idcirco generalis regula perit quæ ÷ nó conuerti.

Necesse ÷ nullum lapidem esse hominé. Ergo
Necesse ÷ nullum hominem esse lapidem
Cótingit est quendam hominem eé lapidé,
Cótingit est quendá lapidem esse hómine
Necesse est nullum hominé esse lapidé
Contingens ÷ aliqué hominé eé lapidé
Oppo.

ὁ. deest ex co. scr. ∴ ι. αὐτὸ

γραμματικός. ἐπεὶ τοίνυν διαφέρει, δεῖ ἡμᾶς εἰδέναι ὅτι περὶ τῶν ἁπλῶς, καὶ κυρίως ἀναγκαίων τὸν λόγον πεποίηται νῦν ὁ ἀριστοτέλης, αἱ γὰρ οὕτως ἀναγκαῖαι ἀντιστρέφουσιν.

Εἰ δὲ ἐξ ἀνάγκης τὸ α παντὶ, ἢ τινὶ τῷ β ὑπάρχει, καὶ τὸ β, τινὶ τῷ α, ἀνάγκη ὑπάρχειν.

De conuersione uniuersalis affir. & parti. affirma. in parti. affir.

Ὅτι, καὶ τῇ καθόλου καταφατικῇ ἀναγκαίᾳ, καὶ τῇ ἐπὶ μέρους καταφατικῇ ἀναγκαίᾳ, ἀντιστρέφει ἡ ἐπὶ μέρους καταφατικὴ ἀναγκαία ὁμοίως δείκνυσιν. ὡς ἔδειξεν ἐπὶ τῆς στερητικῆς καθόλου. εἰ μέλλει γὰρ τὸ α ἢ παντὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν, ἢ τινί· τὸ δὲ β, μὴ ὑπάρχειν τινὶ τῷ α, ἐξ ἀνάγκης, ἐνδέχοιτ' ἂν αὐτῷ ποτε μηδενὶ ὑπάρχειν, ἀπόφασις γὰρ τῆς ἀνάγκη τινί, τὸ οὐκ ἀνάγκη τινί, ἴσον δύναται τῷ ἐνδέχεται μηδενί. ἐπεὶ τὸ οὐκ ἀνάγκη τινί, καὶ οὐδενὶ ἀνάγκη ταὐτά. ὅτι μηδενὶ ὑπάρχει τὸ β, τῷ α. οὐδ' ἂν τὸ α, οὐδενὶ τῷ β, ὑπάρχει. δέδεικται γὰρ, ὡς οὐδ' ἂν τὸ α, ἢ παντὶ, ἢ τινὶ τῷ β, ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχῃ. παρείασε δὲ αὐτὸς τὸ παντὶ, καὶ ἠρκέσθη τῷ λαβεῖν, ὅτι μηδὲ τὸ α, ἐστὶν ἐξ ἀνάγκης τινὶ τῷ β. ἀντὶ γὰρ τοῦ εἰπεῖν εἰ γὰρ μηδενὶ ἀνάγκη, ἁπλῶς εἶπεν, εἰ γὰρ μὴ ἀνάγκη, ὅτι οὐ πεποίηται τὴν δεῖξιν ἐπὶ τῆς ἐνδεχομένης ἀποφατικῆς, δῆλον. οὐδὲ γὰρ ἀντιστρέφειν αὐτὸ δοκεῖ αὐτῇ, ἀλλ' ἐπὶ τὴν ὑπάρχουσαν ἀποφατικὴν ἤγαγε. καὶ ταύτης ἀφελὼν τὸ ἀναγκαῖον, ὃ ἐδήλωσε διὰ τοῦ μηκέτι χρήσασθαι τῷ ἐνδεχομένῳ, ἀλλ' ἁπλῶς τῷ, εἰ γὰρ μὴ ἀνάγκη. ἡ γὰρ ὑπάρχουσα αὐτῷ ἀντιστρέφουσα κεῖται. ἐξ οὗ δῆλον ὅτι, καὶ ἐπὶ τῆς πρὸ ταύτης δείξεως τὸ, τινὶ ἐνδέχεται. ἀκουστέον, ὡς εἰρημένον ἐκεῖ ἀντὶ τοῦ, εἰ γὰρ τινὶ ἐνδεχομένως ὑπάρχει. καὶ τῇ ἐπὶ μέρους δὲ ἀποφατικῇ ἀναγκαίᾳ, οὐδεμίαν φασὶν ἀντιστρέφειν. διότι μηδὲ τῇ ὑπαρχούσῃ ἀντιστρέφει. τουτέστι διὰ τὸ ἐπὶ ὅρων, καὶ ὕλης τινὸς, ὁμοίως ὅτι μὴ ἀντιστρέφει δείκνυσθαι. ἐπὶ γὰρ τῶν αὐτῶν ὅρων ὁ ἔλεγχος. ὁ γὰρ ἄνθρωπος τινὶ ζῴῳ ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρχει. καὶ τὸ ζῷον παντὶ ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει.

De Particularis negatiuæ conuersione

ἐπὶ τῶν αὐτῶν ὅρων ὁ ἔλεγχος

Ἐπεὶ δὲ τῶν ἐνδεχομένων ἐπειδὴ πολλαχῶς λέγεται τὸ ἐνδέχεσθαι.

De Significationibus τοῦ ἐνδεχομένου

Τὴν τοῦ ἐνδεχομένου ὁμωνυμίαν, ἔδειξεν ἡμῖν, καὶ ἐν τῷ περὶ ἑρμηνείας. καὶ γὰρ κατὰ τοῦ ἀναγκαίου τῷ ἐνδέχεσθαι χρώμεθα. ὡς ὅταν εἴπωμεν τὸ ζῷον ἐνδέχεσθαι κατὰ παντὸς ἀνθρώπου, καὶ κατὰ τοῦ ὑπάρχοντος, ἂν εἴπωμεν τὸ ὑπάρχον τινὶ, ἐνδέχεται ὑπάρχειν. ἐδήλωσε δὲ νῦν τὸ ὑπάρχον, διὰ τοῦ μὴ ἀναγκαῖον εἰπεῖν. ἐπεὶ ταύτῃ τοῦ ἀναγκαίου διαφέρει τὴν εἰς τὸν παρόντα χρόνον ὕπαρξιν κοινὴν ἔχων πρὸς αὐτό. καὶ σημειωτέον τὴν λέξιν. ὅτι τὸ ὑπάρχον ἐνδεχομένως τῷ ὑπὸ τῆς ὑπαρχούσης προτάσεως σημαινομένῳ ταὐτόν ἐστι. λέγεται δὲ, καὶ κατὰ τοῦ δυνατοῦ τὸ ἐνδεχόμενον, ὃ μετ' ὀλίγον τί ποτε σημαίνει ἐρεῖ λέγων. ὅσα δὲ τῷ, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, καὶ τῷ πεφυκέναι ἐνδέχεσθαι λέγεται,

ἐνδέχεσθαι. in co. scr.

Necesse omnẽ hominẽ uel quendam eẽ animal
Necesse est quoddam animal esse hominem
Nõ necesse est quoddam animal eẽ hominem
Contingit nullum animal esse hominem
~~Contingit~~ nullus ergo homo est animal.

ι. haec duo uerba μὴ ἀναγκαῖον quibus usus aristoteles

καθ' ὃν τρόπον ὁρίζομεν τὸ ἐνδεχόμενον. ὁμωνύμου δὲ ὄντος τοῦ ἐνδεχομένου. καὶ κατὰ τοσούτων κατηγορουμένου. τὰς μὲν καταφατικὰς ἐνδεχομένας προτάσεις, καθ' οὗ τὸ ἐνδέχεσθαι λαμβάνεται. αἵ τε κατὰ τοῦ ἀναγκαίου, αἵ τε κατὰ τοῦ ὑπάρχοντος, αἵ τε κατὰ τοῦ δυνατοῦ, ὁμοίως φησὶν ἀντιστρέφειν. τῇ μὲν καθόλου καταφατικῇ τὴν ἐπὶ μέρους καταφατικήν. ὁμοίως δὲ καὶ τῇ ἐπὶ μέρους καταφατικῇ, καὶ αὐτὴ τὴν ἐπὶ μέρους καταφατικήν, καὶ δείκνυσι τοῦτο τοῖς προειρημένοις, καὶ δεδειγμένοις προσχρώμενος. εἰ γὰρ τὸ α παντὶ τῷ β, ἢ τινὶ ἐνδέχεται, καὶ τὸ β, τινὶ τῷ α, ἐνδέχοιτ' ἄν. εἰ γὰρ μηδενὶ ἐνδέχοιτο, γίνεται καθόλου ἀποφατική, ἥτις ἐδείχθη ἀντιστρέφουσα ἑαυτῇ. εἰ μὲν οὖν τὸ δυνατὸν σημαίνοιτο τῷ ἐνδέχεσθαι, γίνεται τὸ ἀποφατικὸν τὸ λαμβανόμενον, καὶ ὑποτιθέμενον καθόλου ἀναγκαῖον. τοιοῦτο γὰρ τὸ οὐκ ἐνδέχεται τινί, ὃ ἐδείχθη ἀντιστρέφον. εἰ δὲ τὸ ὑπάρχον, ὑπάρχουσα πάλιν γίνεται καθόλου ἀποφατικὴ ὑποτιθεμένη. ἣ καὶ αὐτὴ ἐδείχθη ἀντιστρέφουσα. καὶ εἰ ἀναγκαῖον δὲ εἴη τὸ σημαινόμενον ὑπὸ τοῦ ἐνδέχεσθαι παντὶ, ἢ τινὶ τὸ α, τῷ β, ἐδείχθη καὶ ἐπὶ τούτου, ὅτι τὸ ἀντικείμενον αὐτῷ, καθόλου ἀποφατικὸν ἐνδεχόμενον, οὕτως ἕξει ὡς ποτὲ αὐτῷ μηδενὶ ὑπάρχειν. οὕτως γὰρ ἀληθὲς τὸ ἐνδεχόμενον. κεῖται δὲ ἡ ὑπάρχουσα ἀποφατικὴ ἀντιστρέφουσα. οὕτως τὴν δεῖξιν ἐποιήσατο ἐπὶ τῆς ἀναγκαίας τῆς τε καθόλου καταφατικῆς, καὶ τῆς ἐπὶ μέρους. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν καταφατικῶν πασῶν, ὁμοίως φησὶν ἕξειν τὰς ἀντιστροφάς. ἐπὶ δὲ τῶν ἀποφατικῶν οὐκέτι. ἀλλ' ὅσα μὲν μὴ ἀναγκαίως ὑπάρχοντα ὑπὸ τοῦ ἐνδέχεσθαι σημαίνεται, ἢ ὅσα ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχοντα. τὴν γὰρ ὑπάρχουσαν ἀποφατικὴν ἐδήλωσε διὰ τοῦ εἰπεῖν ἢ τοῦ μὴ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν. τὰ μὲν οὖν τούτων σημαντικὰ ἐνδεχόμενα ὁμοίως ἀντιστρέφειν εἰκότως. οὐδὲν γὰρ ἄλλο, ἢ ὀνόματος γέγονεν ὑπαλλαγὴ παρ' αὐτῶν. τὰ δὲ σημαινόμενα, ταὐτά ἐστι τοῖς φθάνουσι δεδεῖχθαι. ἐπειδὴ τῶν οὕτως λεγομένων ἐνδεχομένων, τῇ μὲν καθόλου ἀποφατικῇ ἡ καθόλου ἀποφατικὴ ἀντιστρέφει, τῇ δὲ ἐπὶ μέρους οὐδεμία. τῶν δὲ παραδειγμάτων τὸ μὲν τὸν ἄνθρωπον ἐνδέχεσθαι μὴ εἶναι ἵππον, τῆς ἀναγκαίας ἀποφατικῆς ἐστι σημαντικόν. τὸ δὲ τὸ λευκὸν ἐνδέχεσθαι μηδενὶ ἱματίῳ ὑπάρχειν τῆς ὑπαρχούσης, καὶ αἱ ἀντιστροφαὶ αὐτῶν, ἃς παρέθετο, σαφεῖς. τὸ δὲ, εἰ γὰρ τινὶ ἀνάγκη, καὶ τὸ λευκὸν ἱματίῳ τινὶ ἔσται ἐξ ἀνάγκης εἶπεν. ἐπεὶ ἔδει μὲν τῇ ἐνδεχομένῃ καθόλου ἀποφατικῇ τὴν ἐπὶ μέρους καταφατικὴν ἀναγκαίαν ἀντιτιθέναι. ἣν δὲ ἡ ὑπάρχουσα κατὰ τὴν λέξιν ἐνδεχομένη κειμένη, καὶ ἡ ἀντικειμένη δὴ αὐτῇ κατὰ τὴν λέξιν ἀναγκαῖον ἐξ ἦν τὸ μέντοι σημαινόμενον ὑπ' αὐτῆς, ἐπὶ μέρους καταφατικὸν ὑπάρχον ἔσται. τοῦτο γὰρ ἀντίκειται τῷ καθόλου ἀποφατικῷ ὑπάρχοντι. κἂν τὸ κυρίως δὲ ἀναγκαῖον ἐπὶ μέρους καταφατικὸν ληφθείη, δέδεικται καὶ τὸ αὐτῷ ἀντιστρέφον. ὁμοίως δέ φησι καὶ ἐπὶ τῆς ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς δῆλον ὅτι ἕξει. οὐδεμία γὰρ ἀντιστρέφει τῇ ἐπὶ μέρους ἀποφατικῇ ἐνδεχομένῃ, ὅταν ἢ τὸ ἀναγκαῖον, ἢ τὸ ὑπάρχον σημαίνῃ.

δυνατόν
ὑπάρχον
ἀναγκαῖον

Vniuersalis negatiuæ possibilis conuersio

Particularis negatiuæ conuer-

ι. αὐτῇ

» Ὅσα δὲ τῷ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, καὶ τῷ πεφυκέναι, ἐνδέχεσθαι λέγεται. »

Ἢν τρίτον ὑπὸ τοῦ ἐνδεχομένου σημαινόμενον, τὸ δυνατὸν, ὃ νῦν τί ποτέ ἐστιν δηλοῖ λέγων· ὅσα δὲ τῷ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, καὶ τῷ πεφυκέναι λέγεται. παρέθετο δὲ τοῦτο μόνον τοῦ ἐνδεχομένου, τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, καὶ τὸ πεφυκὸς (τὸ γὰρ πεφυκὸς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ) ὅτι μόνον τοῦτο πρὸς συλλογιστικὴν χρείαν ἐστὶ χρήσιμον. ἔστι μὲν γὰρ τοῦ δυνατοῦ καὶ τὸ ἐπ᾽ ἴσης, καὶ τὸ ἐπ᾽ ἔλαττον, ἀλλὰ χρηστὸν εἰς ἐπὶ τῆς τοιαύτης ὕλης οὐδὲν ἧττον, ἢ μᾶλλον τοῦ δεικνυμένου συλλογιστικῶς ὑπάρχειν τὸ ἀντικείμενόν ἐστιν. ἐπειδή γε τὸ ἐπ᾽ ἔλαττον, καὶ μᾶλλον τοῦ συναγομένου τὸ ἀντικείμενον, ὡς καὶ αὐτὸς ἐν τοῖς περὶ τῶν ἐνδεχομένων συλλογισμοῖς ἐρεῖ. περὶ δὴ μόνου ποιεῖται τὸν λόγον τοῦ ἐνδεχομένου καὶ δυνατοῦ, τοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ τοῦ πεφυκότος τε καὶ κατὰ φύσιν. ὃ καὶ αὐτὸ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐστίν. ἐπειδὴ ἐκ τῶν τοιούτων καὶ δείκνυταί τινα τῶν κατὰ φύσιν γινομένων. καὶ εἰσί τινες τέχναι περὶ τὸ οὕτως ἐνδεχόμενον, ὡς αἱ στοχαστικαί. λαβὼν γὰρ ὁ ἰατρὸς τὸ, τὸν οὕτω νοσοῦντα ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὑπὸ πλήθους ἐνοχλεῖσθαι, καὶ τὸ τὸν ὑπὸ πλήθους ἐνοχλούμενον, διὰ φλεβοτομίας θεραπεύεσθαι, συνάγει τὸ, τὸν οὕτως νοσοῦντα ἐνδέχεσθαι ὑπὸ φλεβοτομίας θεραπευθῆναι. ὃ λαβὼν χρῆται τῇ φλεβοτομίᾳ. διὸ καὶ ἔστιν ἐν συλλογιστικῇ χρείᾳ. ἐπειδὴ τούτου τοῦ λεγομένου, οὕτως ἐνδέχεσθαι, οὐκέτι ὁμοίως φησὶν ἕξειν τὰς ἀποφατικὰς ἀντιστροφὰς ὡς ἐδείχθησαν ἔχουσαι ἐπὶ τοῦ ἀναγκαίου καὶ τοῦ ὑπάρχοντος. ἐπὶ μὲν ἐκείνων καθόλου ἀποφατικὴ, ἀντέστρεφεν ἑαυτῇ, τῇ δὲ ἐπὶ μέρους ἀποφατικῇ οὐκ ἦν τις ἀντιστρέφουσα. ἐπὶ δὲ τούτων τὴν μὲν καθόλου ἀποφατικὴν ἐνδεχομένην, οὔ φησιν ἀντιστρέφειν πρὸς ἑαυτὴν, ἀλλὰ δηλονότι πρὸς τὴν ἐπὶ μέρους. τοῦτο γὰρ βούλεται, τὴν δὲ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴν ἀνάπαλίν πως, ἢ ὡς ἐπ᾽ ἐκείνων τῶν τρόπων εἶχον. τὴν δὲ αἰτίαν τῆς τοιαύτης ἀντιστροφῆς, φανερὰν φησὶ ποιήσειν. ἐπειδὰν περὶ τῶν ἐξ ἐνδεχομένων προτάσεων συλλογισμῶν λέγῃ.

τὸ δυνατὸν triplex ee

στοχαστικαὶ τέχναι, quarum medicina

» Νῦν δὲ τοσοῦτον ἡμῖν ἔστω πρὸς τοῖς εἰρημένοις δῆλον, ὅτι τὸ ἐνδέχεσθαι »
» μηδενὶ, ἢ τινὶ μὴ ὑπάρχειν, καταφατικὸν ἔχει τὸ σχῆμα. »

Τὸ λεγόμενον ὑπ᾽ αὐτοῦ νῦν τὸ, τὸ ἐνδέχεσθαι ἐν αἷς ἂν προτάσεσιν ᾖ προσκατηγορούμενον κατάφασιν ἐκείνων εἶναι, ὥσπερ καὶ ἐν αἷς χωρὶς τοῦ ἐνδέχεσθαι τὸ ἔστι προσκατηγορεῖται, ἀληθές τε ἐστι καὶ εἴρηται καὶ δέδεικται ἐν τῷ περὶ ἑρμηνείας. οὐ μὴν αὐτάρκης αἰτία αὕτη τοῦ τὰς ἐνδεχομένας ἀποφατικὰς, ἐπεὶ καὶ καταφάσεις εἰσὶν, ὁμοίως ἀντιστρέφειν ταῖς ἄλλαις καταφάσεσι, τὴν ἐπὶ μέρους πρὸς ἀμφοτέρας τήν τε τῆς καθόλου, καὶ τὴν ἐπὶ μέρους. εἰ γὰρ ἦν αὐτάρκες τοῦτο, ἔδει καὶ ἐπὶ τῶν ἀναγκαίων οὕτως ἔχειν. καὶ γὰρ τὸ ἀναγκαῖον ἐν αἷς ἂν εἴη προτάσεσι προσκατηγορούμενον, καταφάσεις ἐδείχθησαν οὖσαι καὶ αὗται.

αὗται. ἀλλ᾽ ὅμως καίτοι οὕτως ἐχουσῶν αὐτῶν, ἔδειξε τὰς μὲν καθόλου ἀποφατικὰς ἀναγκαίας ἀντιστρεφούσας αὐτὰς, καίτοι καταφάσεις οὔσας. ἡ γὰρ ἀναγκαία ἀποφατικὴ κατάφασις ἁπλῶς οὖσα, τὸ ὅλον ἀποφατικὴ ἀναγκαία λέγεται. τῇ δέ γε ἐπὶ μέρους ἀναγκαίᾳ ἀποφατικῇ, οὐδεμία ἀντέστρεφεν. οὐχ ὡς αἰτίαν οὖν ταύτην ἀποδιδοὺς τοῦ μὴ ἀντιστρέφειν τὴν καθόλου ἐνδεχομένην ἀποφατικὴν ἔθηκεν αὐτὸς (καὶ γὰρ ὑπέθετο αὐτὸ ὡς ὕστερον φανερὸν ποιήσων) παραμυθίας δὲ χάριν τοῦ, ὡς καταφάσεσιν ἡμᾶς προσέχειν αὐταῖς, δεῖν καὶ οὕτως ζητεῖν αὐτῶν τὰς ἀντιστροφάς. ἐπεί τήν γε ἀληθῆ αἰτίαν δι᾽ ἣν ὡς καταφάσεις ἀντιστρέφειν δεῖ, ἀποδώσει προελθών. διότι γὰρ ἀντιστρέφει τὸ καθόλου ἐνδεχόμενον ἀποφατικὸν, καὶ τὸ καθόλου ἐνδεχόμενον καταφατικὸν ἀλλήλοις, καὶ συναληθεύουσι κατὰ τὴν τάξιν τὴν αὐτὴν, φυλαττομένων τῶν ὅρων ἐπὶ τοῦ οὕτως λεγομένου ἐνδεχομένου, διὰ τοῦτο αὐτῶν καὶ αἱ ἀντιστροφαὶ ὡς καταφατικαὶ γίνονται. ὃ γὰρ ἐνδέχεται μηδενὶ ὑπάρχειν, τοῦτο ἐνδέχεται καὶ παντὶ ὑπάρχειν. καὶ ὃ παντὶ ἐνδέχεται, καὶ μηδενί. ὃ ἐπ᾽ ἄλλων οὐκ ἔστι προτάσεων, ἢ μόνων τῶν οὕτως ἐνδεχομένων. κατὰ τοῦτο οὖν ἰσοδυναμοῦσα ἡ καθόλου ἀποφατικὴ τῇ καθόλου καταφατικῇ (οὖσα καὶ ἄλλως κατάφασις) ὁμοίως ἐκείνῃ ἀντιστρέφει. οὐ διότι τὸ ἐνδέχεται, προσκατηγορούμενον ἔχει. εἰ γὰρ ἴσον δυναμένης τῆς ἀποφάσεως τῇ καταφάσει, ἀντιστρέφει ἡ καθόλου ἀποφατικὴ, ἀντιστρέφοι ἂν καὶ ἡ καθόλου καταφατικὴ ἐνδεχομένη πρὸς αὐτήν. τοῦτο δ᾽ ἔστι ψεῦδος. εἰ γὰρ τοῦ α ἐνδεχομένου τῷ β μηδενὶ καὶ παντὶ λέγοι τις, καὶ τὸ β, τῷ α ἐνδέχεσθαι μηδενὶ, τῷ καὶ παντὶ ἐνδέχεσθαι. εἴη ἂν ἡ καθόλου καταφατικὴ ἐνδεχομένη ἀντιστρέφουσα αὐτῇ. ὅπερ οὐκ ἔστιν ἀληθές. οὐ γὰρ εἰ πάντα ἄνθρωπον ἐνδέχεται λευκὸν εἶναι, ἤδη καὶ πᾶν λευκὸν ἐνδέχεται ἄνθρωπον εἶναι. Ἀριστοτέλης μὲν οὖν διὰ ταῦτα τὴν καθόλου ἀποφατικὴν ἐνδεχομένην, οὔ φησιν ἀντιστρέφειν αὐτῇ. Θεόφραστος δὲ καὶ ταύτην ὁμοίως ταῖς ἄλλαις ἀποφατικαῖς φησιν ἀντιστρέφειν. περὶ ὧν τῆς διαφορᾶς, ὅταν περὶ τῶν ἐνδεχομένων λέγωμεν, ἐπὶ πλέον ἐροῦμεν.

Aristoteles

Theophrastus

» Κατὰ δὲ τὰς ἀντιστροφὰς, ὁμοίως ἕξουσι ταῖς ἄλλαις. »

Εἰπὼν τὰς ἐνδεχομένας ἀποφατικὰς, καταφατικὰς εἶναι, κατὰ τὰς ἀντιστροφὰς αὐτάς φησιν ὁμοίως ἕξειν ταῖς ἄλλαις δηλονότι ταῖς καταφατικαῖς, ἀντιστρέφειν γὰρ καὶ τῇ καθόλου ἀποφατικῇ ἐνδεχομένῃ, καὶ τῇ ἐπὶ μέρους, τὴν ἐπὶ μέρους καταφατικήν. τοιαύτη γὰρ ἡ τῶν καταφατικῶν ἀντιστροφή.

» Διωρισμένων δὲ τούτων λέγωμεν ἤδη διὰ τίνων καὶ πότε, καὶ πῶς »
» γίνεται πᾶς συλλογισμός. ὕστερον δὲ λεκτέον περὶ ἀποδείξεως. »

Ἐφεξῆς τοῖς προειρημένοις λέγειν προστίθεται, ὧν ἕνεκα, καὶ περὶ ἐκείνων εἶπεν. ἔστι δὲ τὸ διὰ τίνων οἱ συλλογισμοὶ γίνονται, ὅτι διὰ προτάσεων. ἐπεὶ δὲ διὰ ποιᾶς προτάσεων συνθέσεως οἱ συλλογισμοὶ γίνονται, διὰ τοῦτο προσέθηκε τῷ διὰ τίνων, τὸ καὶ πότε, καὶ πῶς. σημαντικὰ δέ ἐστι, τὸ μὲν πότε, τῶν συζυγιῶν καὶ τῶν σχημάτων. ὅτι κατὰ ὅρον τινὰ δεῖ κοινωνεῖν τὰς προτάσεις. ἐν οἷς σχή-

Ex duabus negatiuis neq: ex duab[us] particularibus nō fit syllogism[us]

μασι, καὶ ἐν αἷς συζυγίαις οἱ συλλογισμοί. καὶ ἔτι τῆς τῶν προτάσεων ποιότητος. οὐ γὰρ ἐκ πασῶν συντιθεμένων προτάσεων γίνονται συλλογισμοί. οὔτε γὰρ ἐκ δύο ἀποφατικῶν. οὔτε ἐκ δύο ἐν μέρει, ὡς δείξει. τὸ δὲ πῶς, τὸ καθ' ἕκαστον τῶν σχημάτων συζυγιῶν, καὶ τίνων συλλογιστικῶν ἐστι δηλωτικόν. καὶ γὰρ εἰ ἐκ προτάσεων γίνεται συλλογισμός, οὐχ ὁπωσοῦν συντιθεμένων γίνεται, ἀλλ' ἐν τάξει τῇ οἰκείᾳ. διά τε γὰρ προτάσεων οἱ συλλογισμοὶ τριῶν, καὶ ἐν σχήμασιν οἷς δεῖ, καὶ ἐν τούτοις κατὰ ποιὰν τῶν προτάσεων πρὸς ἀλλήλας συμπλοκήν. καθ' ἕκαστον γὰρ σχῆμα, καὶ ἀσυλλόγιστοι, καὶ συλλογιστικαὶ εἰσὶ συζυγίαι παρὰ τὴν ποιὰν τῶν προτάσεων σύνθεσιν. διὰ τίνων μὲν οὖν, διὰ γὰρ τῶν προτάσεων. πότε δὲ καὶ πῶς, ἐκ γὰρ τοιῶνδε προτάσεων, καὶ οὕτω συντιθεισῶν, ὡς εἶναι τὸ μέν τι τοιαύτας δεῖν λαμβάνεσθαι. τὸ δὲ πῶς, τῆς ποιᾶς δὲ συνθέσεως δηλωτικόν.

Cur appellentur priora & posteriora analytica

Τὴν δ' αἰτίαν τοῦ προθέμενον λέγειν περὶ ἀποδείξεως πρῶτον περὶ συλλογισμῶν τὸν λόγον ποιεῖσθαι, αὐτὸς σαφῶς ἀποδέδωκεν ἐνταῦθα. διότι γὰρ καθόλου μᾶλλον ὁ συλλογισμός. καὶ πῶς καθόλου, ἐδίδαξε διὰ τοῦ δεῖξαι ὅτι μὴ ἀντιστρέφει, ἡ μὲν γὰρ ἀπόδειξις συλλογισμός τις. ὁ δὲ συλλογισμὸς οὐ πᾶς ἀπόδειξις. οὕτως δὲ ἔχων ὁ συλλογισμὸς πρὸς τὴν ἀπόδειξιν. πρῶτός ἐστιν αὐτῆς. αὕτη γὰρ καὶ ἡ τῆς συγγραφῆς αἰτία. τῶν προτέρων ἀναλυτικῶν, καὶ ὑστέρων συγγράφεσθαι τάσδε τὰς πραγματείας, ὡς ἔφαμεν. ἔδει γὰρ τὸν μέλλοντα τὴν ἀπόδειξιν ὁρίζεσθαι, καὶ τιθέναι ἐν γένει τὸν συλλογισμόν, πρῶτον ἐγνωκέναι τί ποτ' ἐστὶ συλλογισμός, καὶ διὰ τίνων γίνεται, καὶ πότε, καὶ πῶς ἐχόντων πρὸς ἄλληλα.

Hypotheticos nō ee proprie syllogismos sed categoricos tantum.

Ποιεῖται δὲ τὸν λόγον εἰκότως πρῶτον περὶ τοῦ πρώτου σχήματος. προσέθηκε δὲ τὸ πᾶς συλλογισμός, καίτοι περὶ τῶν κατηγορικῶν μόνον ποιούμενος τὸν λόγον ὅτι μόνους τούτους ἡγεῖται κυρίως εἶναι συλλογισμούς, ὡς καὶ προϊὼν δείξει. τὸν γὰρ ἐξ ὑποθέσεως, οὐδένα τὸ προκείμενον συλλογίζεσθαι.

Σχῆμα πρῶτον.

Ὅταν οὖν ὅροι τρεῖς οὕτως ἔχωσι πρὸς ἀλλήλους, ὥστε τὸν ἔσχατον, ἐν ὅλῳ εἶναι τῷ μέσῳ. καὶ τὸν μέσον ἐν τῷ πρώτῳ, ἢ εἶναι, ἢ μὴ εἶναι, ἀνάγκη τῶν ἄκρων εἶναι συλλογισμὸν τέλειον.

Γίνεται μὲν ὁ λόγος αὐτῷ περὶ τῶν σχημάτων τῶν συλλογιστικῶν. ἐν οἷς σχήμασι, πάντες οἱ τέλειοι, καὶ ἀτελεῖς συλλογισμοί, τὴν σύστασιν λαμβάνουσι. καὶ ποιεῖται τὸν λόγον πρῶτον περὶ τοῦ λεγομένου πρώτου σχήματος. ἐν ᾧ ἡ τῶν πλειόνων γένεσις συλλογισμῶν. ἐπειδή ἐστιν ὁ συλλογισμὸς πίστις τις. πιστοῦται γὰρ διά τινων ὁ συλλογιζόμενός τι καὶ δείκνυσι. διὰ γὰρ τῶν πεπιστευμένων, τὸ ἀμφισβητούμενον πιστὸν ὁ συλλογιζόμενος ποιεῖ. οὐ πᾶσα δὲ πίστις συλλογισμός. οὐδὲν χεῖρον ἴσως ὀλίγα προειπεῖν περὶ πίστεως. γνωριμώτερα γὰρ οὕτως καὶ ἡ συλλογιστικὴ πίστις ἔσται. πᾶς δὴ ὁ πιστούμενός τι, καὶ γνώριμον βουλόμενος ποιῆσαι, ἐξ ἄλλου, ἢ ἄλλων αὐτὸ πιστοῦται. αὐτὸ γὰρ ἐξ ἑαυτοῦ οὐδὲν δείκνυται καὶ πιστοῦται. ἐπεὶ πάντ' ἂν οὕτως ἦν πιστά. ἐπεὶ τοίνυν ἐξ ἄλλου, ἤτοι ἐκ τοῦ ὅλου τι,

Syllogismū cōfirmationem quandā ee. nō autem oem confirmationē syllogis[mum] ee

ι. ſ. πιστοῦσθαι

ll. ſ. θεόγνις. in co. scr. lll. ſ. ἐπιθυμουμένου ut paulo post

Quod cōfirmat uel est pars illi[us] p quod cōfirmat uel pars partis

καὶ καθόλου, καὶ περιέχοντος δείκνυσι τὸ προκείμενον, ὃ ἦν μέρος τι ὂν τοῦ, δι' οὗ ἡ πίστις. ὅλως τι οὖν ἐκ τοῦ δεικνύμενον τὸ ὅλον. ἢ ἐκ μέρους τινὸς τῶν ὑπὸ τὸ ὅλον μερῶν τι. ὅταν μὲν οὖν μέρος ἐκ μέρους παραδεικνύμενον ᾖ καὶ πιστούμενον, τὸ τοιοῦτον καὶ ἡ οὕτως γινομένη πίστις, παράδειγμα καλεῖται. ὡς ὁ κωλύων Διονυσίῳ φυλακὴν διδόναι τοῦ σώματος Συρακουσίους αἰτοῦντι. ὡς εἰ λαβὼν βοηθουμένου τῇ τυραννίδι, καὶ πιστούμενος τοῦτο, διὰ τοῦ ὅτι καὶ Πεισίστρατος αἰτήσας παρὰ Ἀθηναίων λαβὼν ἐτυράννησε καὶ Θεογένης παρὰ Μεγαρέων, ἑκάτερον γὰρ τούτων, καὶ τὸ δεικνύμενον καὶ τὸ δι' οὗ δείκνυται καὶ κωλύεται, μέρος ἐστὶ τοῦ ὅλου, τοῦ ὅτι οἱ φυλακὴν αἰτοῦντές του σώματος, πάντες ἐπιτίθενται τυραννίδι. ὁ δὲ διὰ τοῦ ἑτέρου μέρους πιστὸν ποιήσας, χρῆται αὐτῷ πρὸς τὸ ἕτερον. ὡς λόγος δεικτικὸς μέρους διὰ μέρους γνωρίμου καὶ πιστοῦ, ἀγνοουμένου τινὸς καὶ ἀμφισβητουμένου.

Pisistratus — *Dionysius* — *Theognes* — *παράδειγμα qd* — ſ. ὁ δὲ

ὅταν δὲ ἐκ τῶν μερῶν ᾖ τὸ ὅλον πιστούμενόν τι, καὶ δεικνύμενον, τὸ τοιοῦτον ἐπαγωγὴ καλεῖται. οἷον, ἄνθρωπος τὴν κάτω γένυν κινεῖ. καὶ ἵππος, καὶ κύων, καὶ βοῦς, καὶ πρόβατον, καὶ πᾶν ἄρα ζῷον. λόγος δὲ τῆς ἐπαγωγῆς διὰ τῶν καθ' ἕκαστα γνωρίμων καὶ πιστῶν, ὁδὸς ἐπὶ τὸ καθόλου ἄγνωστον. ἄμφω δὲ ταῦτα ἥ τε ἐπαγωγή, καὶ τὸ παράδειγμα, τὸ μὲν πιθανὸν ἐν αὐτοῖς ἔχει. τὸ δὲ ἀναγκαῖον οὐκ ἔχει. τὸ δ' ἐπὶ πλέον περὶ τούτων τῶν πίστεων, καὶ αὐτὸς ἐν τῷ δευτέρῳ δείκνυσιν αὐτῶν τήν τε πρὸς τὴν συλλογιστικὴν πίστιν διαφορὰν καὶ ὅτι αὗται χρήσιμοι πῶς ὑπάγονται τῇ πίστει τῇ συλλογιστικῇ. διὸ ὡς πρὸς τὰ προκείμενα ἱκανὰ τὰ νῦν περὶ αὐτῶν εἰρημένα.

ἐπαγωγή & diff. eius

ὅταν δὲ ἐκ τοῦ ὅλου τὸ μέρος λαμβάνῃ τὴν πίστιν, ἡ τοιαύτη πίστις ἤδη συλλογιστικὴ καλεῖται. καὶ ἔστιν ἀναγκαστικωτάτη τῶν πίστεων αὕτη. ὃ γὰρ τῷ καθόλου τε, καὶ παντὶ συμβέβηκέ τε, καὶ ὑπάρχει, τοῦτ' ἐξ ἀνάγκης καὶ τῷ ἐν τούτῳ ὄντι καὶ περιεχομένῳ. ὁ γὰρ πᾶσαν δικαιοσύνην καλὸν λαβών, πᾶν δὲ τὸ καλὸν ἀγαθόν. διὰ τοῦ ὅλου τε, καὶ καθόλου τοῦ πᾶν τὸ καλὸν ἀγαθὸν εἶναι, μέρος ὂν τοῦ πᾶν τὸ καλὸν ἀγαθὸν εἶναι. εἴγε καὶ ἡ δικαιοσύνη καλόν, τίς δὲ ὁ τοῦ συλλογισμοῦ λόγος ἀποδέδωκεν.

Syllogistica cōfirmatio & firmissima omnium.

Ἐπεὶ τοίνυν ὁ συλλογισμὸς δεῖξίς τινος ἐστὶν ἀμφισβητουμένου διά τινων ὁμολογουμένων. τὸ δὲ ἀμφισβητούμενον καὶ εἰς δεῖξιν προτεινόμενον πρόβλημα καλεῖται, εἴπωμεν βραχέα περὶ αὐτοῦ. ἔστι δὴ τὸ πρόβλημα, τῷ γένει πρότασις. τὸ γὰρ αὐτὸ τῷ γένει, πρόβλημα. καὶ λῆμμα. καὶ ὁμολόγημα. καὶ συμπέρασμα. καὶ ἀξίωμα. πάντα γὰρ προτάσεις, τῇ σχέσει τὴν διαφορὰν ἔχοντα. προτιθέμενον γὰρ εἰς δεῖξιν ὡς μὴ γνώριμον, πρόβλημα καλεῖται. λαμβανόμενον δὲ εἰς ἄλλου δεῖξιν, λῆμμα καὶ ὁμολόγημα, ὡς παρὰ τῶν, καὶ ἰδίως προτάσεις. ἀξίωμα δὲ, ὅταν ἀληθὲς ᾖ καὶ ἐξ ἑαυτοῦ γνώριμον. δεδειγμένον δὲ συμπέρασμα. τὸ γὰρ δειχθέν, γίνεται συμπέρασμα τῶν δι' ὧν ἐδείχθη. ἐπεὶ τοίνυν τὸ πρόβλημα πρότασίς τῷ γένει, πᾶσα δὲ πρότασις ἐξ ὑποκειμένου ὅρου ἐστὶ καὶ κατηγορουμένου. τοῦ μὲν ὑποκειμένου ὄντος, τοῦ, περὶ οὗ ὁ λόγος. κατηγορουμένου δὲ, τοῦ περὶ τούτου λεγομένου. καὶ ὑποκειμένου μὲν ὄντος, ᾧ ὁ κατὰ τὸ ποσὸν ὁρισμὸς τῆς προτά-

λ. τῷ co. sc.

Syllogismus qd: — *Problema qd* — *Problema, λῆμμα, ὁμολόγημα, idē, συμπέρασμα, ἀξίωμα* — *Subiectū, Prædicatū qd*

Μάτου δη. Nota modū ·lo·

πᾶσα δικαιοσύνη καλόν
πᾶν τὸ καλὸν ἀγαθόν
πᾶσα δικαιοσύνη ἀγαθόν

∴ σ. καλά

 ·i· h uerbu ἐστιν

ὁρισμοί

πᾶς
οὐδείς
τίς
οὐ πᾶς

στέως προστίθεται· τὸ πᾶς, ἢ οὐδείς, ἢ τὶς, ἢ οὐ πᾶς. ᾧ δὲ τὸ ἔστιν, ἤτοι ἴσον τοῦ,
τὸ δυνάμενον· καὶ τὸ ἔχον ἐν αὐτῷ δυνάμει αὐτὸ τοῦτο κατηγορουμένου. δύο
δ᾽ ἤδη ὅρων ὄντων τῶν ἐν τῷ προβλήματι, τοῦ μὲν, ὑποκειμένου. τοῦ δὲ, κατηγορουμέ-
νου, ὃν δεῖ ὑπάρχοντα, ἢ μὴ ὑπάρχοντα δεῖξαι τῷ ὑποκειμένῳ, τρίτου τινὸς
ὅρου δεῖ πρὸς τὴν ἐκείνου δεῖξιν. ὃς προσληφθεὶς, ἢ συνάξει τοὺς ἐν τῷ προβλή-
ματι, ἢ χωρίσει καὶ διαστήσει. δεῖ δὲ τοῦτον τὸν προσλαμβανόμενον ἔξωθεν ὅ-
ρον, σχέσιν τινὰ ἔχειν ποιάν, πρὸς τοὺς ἐν τῷ προβλήματι δύο ὅρους. οὗτος δὲ
ληφθεὶς, μέσος ἀμφοτέρων γίνεται καὶ διαιρεῖ τὸ πρόβλημα. καὶ ποιεῖ τὴν
μίαν πρότασιν, ἐν ἑκατέρῳ αὐτῶν, καὶ αὐτὸς προσλαμβανόμενος, καὶ ἑκατέ-
ρῳ συντιθέμενος τῶν ἐν τῷ προβλήματι ὅρων ἐν μέρει. ποτὲ μὲν τῷ ὑποκειμένῳ.
ποτὲ δὲ τῷ κατηγορουμένῳ. καὶ τούτῳ γνωρίζεται ὁ μέσος ἔξωθεν παρειλημμέ-
νος, τῷ δὶς λαμβάνεσθαι καὶ ἐν ἀμφοτέραις ταῖς προτάσεσιν εἶναι. καὶ κα-
λεῖται ἡ τοιαύτη τῶν προτάσεων συμπλοκή, συζυγία. συζυγία γάρ ἐστι κοινω-
νία δύο προτάσεων κατὰ ἕνα ὅρον ὅς ἐστι μέσος. τῶν γὰρ διαφερουσῶν προτάσεων
αἱ μὲν, οὐδ᾽ ὅλως κοινωνοῦσιν ἀλλήλαις. ὡς ἡ πᾶν δίκαιον καλόν, καὶ ἡ πᾶσα ἡδο-
νὴ ἀγαθόν. αἱ δὲ κοινωνοῦσιν ἀλλήλαις. καὶ τῶν κοινωνουσῶν, αἱ μὲν, κατὰ ἕνα ὅρον
κοινωνοῦσιν, αἱ δὲ, κατὰ τοὺς δύο. ἐν μὲν οὖν ταῖς κατὰ δύο ὅροις κοινωνούσαις
προτάσεσιν, αἵ τε ἀντιθέσεις τῶν προτάσεών εἰσι. καὶ αἱ ἀντιστροφαί. ὅταν μὲν
γὰρ οὕτω κοινωνῶσι τῶν ὅρων, ὡς τὴν αὐτὴν αὐτοὺς τάξιν φυλάττειν ἐν ταῖς προτά-
σεσι, διαφέρειν δὲ ἢ κατὰ τὸ ποιόν, ἢ κατὰ τὸ ποσόν, ἢ κατ᾽ ἄμφω, αἱ ἀντιθέ-
σεις εὑρίσκονται αὐτῶν, καὶ αἱ τῶν ἀντιθέσεων διαφοραί. ὅταν δὲ τούς τε ὅρους
ὁμοίως ἔχωσι κειμένους, καὶ τὸ ποσὸν ταυτὸν ἐν ἀμφοτέραις, διαφέρωσι δὲ
κατὰ τὸ ποιόν, αἱ μὲν καθόλου ὦσιν, ἐναντίαι γίνονται. ἡ γὰρ καθόλου καταφα-
τικὴ τῇ καθόλου ἀποφατικῇ. ὅταν ἐπὶ τῶν αὐτῶν ὅρων ὦσι, καὶ τῆς αὐτῆς τά-
ξεως, καὶ τὸ καταφατικὸν μόνον καὶ ἀποφατικὸν διαφέρουσιν, ἐναντίαι εἰσίν.
ὅταν δὲ ὦσιν ἐπὶ μέρους ἀμφότεραι, ὑπεναντίαι καλοῦνται. αἳ δοκοῦσιν μὲν
ἀντιθέσεις ἔχειν πρὸς ἀλλήλας, οὐ μὴν ἀντίκεινταί γε. ὅταν δὲ τὸ μὲν ποιὸν ταυ-
τὸν ἔχωσι πρὸς τῇ ὁμοίᾳ τάξει τῶν ὅρων, διαφέρωσι δὲ κατὰ τὸ ποσόν, ὑπάλ-
ληλοι γίνονται. αἵτινες, οὐκ εἰσὶν ὅλως ἀντικείμεναι. οὕτως γὰρ ἔχουσι πρὸς ἀλ-
λήλας, ἥ τε καθόλου καταφατικὴ πρὸς τὴν ἐπὶ μέρους καταφατικήν, καὶ ἡ
καθόλου ἀποφατικὴ πρὸς τὴν ἐπὶ μέρους ἀποφατικήν. ὅταν δὲ καὶ κατὰ τὸ
ποσόν, καὶ κατὰ τὸ ποιὸν ὦσι διαφέρουσαι, καὶ τοὺς αὐτοὺς ἔχωσιν ὅρους, καὶ
ὁμοίως τεταγμένους, τότε ἀντίφασιν ποιοῦσιν. οὕτως ἔχουσιν ἥ τε καθόλου κα-
ταφατική, καὶ ἡ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴ πρὸς ἀλλήλας. καὶ ἡ καθόλου ἀποφα-
τική, καὶ ἡ ἐπὶ μέρους καταφατικὴ πάλιν πρὸς ἀλλήλας. ἀντιφατικῶς γὰρ
αἱ τοιαῦται ἀντίκεινται. ὅταν δὲ κοινωνῶσι μὲν κατὰ τοὺς δύο ὅρους αἱ προτά-
σεις ἀλλήλαις, μὴ τὴν αὐτὴν δὲ τάξιν ἔχωσιν ἐν αὐταῖς οἱ ὅροι, ἀλλὰ ἀνάπα-
λιν λαμβάνωνται, ἐν ταῖς οὕτω κοινωνούσαις εἰσὶν αἱ τῶν προτάσεων ἀντιστρο-

Terminu extra sumptum .i. mediu habere quanda habitudiné ad duos alios

συζυγία qd?

In propositionibus duos terminos communicatibus oppositiones & conuersiones inueniri.

Contrariæ

Subcontrariæ

Subalternæ

Contradictoriæ

Conuersiones

ω. σ. ἐπὶ μέρους

φαί. ἔστι γὰρ προτάσεως ἀντιστροφή, κοινωνία δύο προτάσεων κατὰ τοὺς ὅ-
ρους ἀνάπαλιν τιθεμένους μετὰ τοῦ συναληθεύειν. ὅταν μὲν οὖν κατὰ τὸ ποιὸν
διαφέρωσιν αἱ τοιαῦται ἀντιστροφαί, γίνονταί τι, καὶ λέγονται τῶν προτάσε-
ων σὺν ἀντιθέσει. ὅταν δ᾽ αἱ αὐταὶ κατὰ τὸ ποιὸν ὦσιν, αἱ οὕτως λαμβανόμεναι,
καὶ συναληθεύουσαι ἀντιστροφαὶ χωρὶς ἀντιθέσεως γίνονται. τῶν δ᾽ οὕτως ἀντι-
στρεφουσῶν, αἱ μὲν πρός τε τὸ ποιόν, καὶ τὸ ποσὸν ταυτὸν φυλάττουσιν, ὡς αἱ κα-
θόλου ἀποφατικαὶ ἐδείχθησαν ὑπάρχουσαί τι, καὶ ἀναγκαῖαι. ὁμοίως καὶ αἱ
ἐπὶ μέρους καταφατικαί. αἱ δέ τινες, τὸ μὲν ποιὸν ταυτὸν ἔχουσι κατὰ δὲ τὸ
ποσὸν διαφωνοῦσιν. ὡς αἱ πρὸς τὰς καθόλου καταφατικὰς ἀντιστρέφουσαι. εἰ-
σὶ γὰρ αἱ ἐπὶ μέρους καταφατικαί. ὁμοίως δὲ καὶ πρὸς τὰς καθόλου ἀποφατι-
κὰς ἐνδεχομένας. καὶ γὰρ πρὸς ταύτας, αἱ ἐπὶ μέρους καταφατικαί, ἐνδεχό-
μεναι ἀντιστρέφουσι. καὶ τοιαύτη μὲν ἡ κατὰ τοὺς δύο ὅρους τῶν κοινωνουσῶν
ἀλλήλαις προτάσεων διαφορά. αἱ δὲ κατὰ ἕνα ὅρον κοινωνοῦσαι, ποιοῦσι μὲν τὰς
δύο συζυγίας ὡς προεῖπον. κατὰ δὲ τὴν διαφορὰν τοῦ μέσου πρὸς τοὺς ἄκρους
τοὺς ἐν τῷ προβλήματι κοινωνοῦντας, ἡ τῶν συλλογιστικῶν σχημάτων γίνεται
διαφορά. ὁ γὰρ μέσος οὗτος ὁ δὶς λαμβανόμενος, καὶ ἑκατέρῳ τῶν ἄκρων συν-
τασσόμενος [illegible] τοῦ προβλήματος μέρος, ἢ οὕτως λαμβάνεται, ὡς καὶ τὴν
θέσιν μέσην ἔχειν ἐκείνων, τοῦ μὲν ὑποκειμένου ἐν τῷ προβλήματι κατηγορού-
μενος, τῷ δὲ κατηγορουμένῳ ὑποκείμενος. ὡς ἔχει ἐκ τοῦ προβλήματος τοῦ, πότε-
ρον πᾶν δίκαιον ἀγαθόν, ἢ οὔ. ἔξωθεν γὰρ ὅρος παραληφθεὶς τὸ καλόν, καὶ κα-
τηγορηθεὶς μὲν τοῦ δικαίου, ὃς ἦν ὑποκείμενος. ὑποτεθεὶς δὲ τῷ ἀγαθῷ ὃς ἦν κα-
τηγορούμενος, ἐποίησε συζυγίαν τοιαύτην. πᾶν δίκαιον καλόν. πᾶν καλὸν ἀγα-
θόν. ἡ τοιαύτη τοῦ μέσου θέσις, καὶ ἡ οὕτως γινομένη τῶν προτάσεων κατὰ τὸν
μέσον ὅρον κοινωνία. καλεῖται σχῆμα πρῶτον. ἐν ᾗ γὰρ συζυγίᾳ ὁ μέσος δὶς λαμ-
βανόμενος, τοῦ μέν, κατηγορεῖται τῶν ἐν τῷ προβλήματι ὅρων, τῷ δέ, ὑπόκει-
ται, τοῦτο τὸ σχῆμα πρῶτον καλεῖται. εἰ πάλιν ὁ μέσος ἀμφοτέρων τῶν ἐν τῷ
προβλήματι ὅρων κατηγορεῖται, ὡς γίνεται ἐπὶ τῆς τοιαύτης συζυγίας. ζη-
τουμένου γὰρ εἰ ὁ λίθος χρηματιστικόν ἐστιν, ἢ οὔ. μέσος ὅρος ληφθεὶς τὸ λογι-
κόν, καὶ κατηγορηθεὶς ἀμφοτέρων ἐκείνων, τοῦ τε λίθου καὶ τοῦ χρηματιστικοῦ.
τοῦ μὲν λίθου καταφατικῶς, τοῦ δὲ χρηματιστικοῦ ἀποφατικῶς, ποιεῖ συζυγί-
αν τοιαύτην. πᾶς λίθος λογικόν, οὐδὲν χρηματιστικὸν λογικόν. ἡ τοιαύτη τοῦ μέ-
σου πρὸς τοὺς ἄκρους κοινωνία ποιεῖ τὸ δεύτερον λεγόμενον σχῆμα. γίνεται καὶ
τρίτη τοῦ μέσου πρὸς τοὺς ἄκρους κοινωνία διαφέρουσα τῶν προειρημένων. ἔστι δὲ
αὕτη, ὅταν ἀμφοτέροις τοῖς ὅροις τοῖς ἐν τῷ προβλήματι ὁ μέσος λαμβα-
νόμενος, ὑποκείμενος ᾖ. οἷον εἰ εἴη ζητούμενον, εἰ οὐσία τις ἔμψυχός ἐστιν, ἢ οὔ.
ληφθείη δὲ μέσος ὅρος τὸ ζῷον, καὶ ὑποτεθείη ἀμφοτέροις τοῖς ὅροις, τῇ τε οὐ-
σίᾳ, καὶ τῷ ἐμψύχῳ, καὶ γένοιτο πᾶν ζῷον οὐσία ἐστί, πᾶν ζῷον ἔμψυχόν ἐστι, τὶς
ἄρα οὐσία ἔμψυχός ἐστιν. ἐν γὰρ τῇ τοιαύτῃ συζυγίᾳ ὁ μέσος ἀμφοτέροις

∴ ἐστί σ. ut paulo post ἐπὶ τῆς [illegible] τῆς συζυγίας

Conuersio qd?

Conuersio σὺν ἀντιθέσει

Conuersio χωρὶς ἀντιθέσεως

Vniuersales neg

Particulars aff

Vniuersals aff

Particulars neg

De propositionibus uno tantu termino communicantibus.

συζυγία

Prima figura

Secunda figa

Tertia figa

Medius terminus prædicatur de subiecto conclusionis & subijcitur prædicato conclusionis. In prima figura

∴ γ. μέντοι

ὑπόκειται. ἡ ποιά τις συμπλοκὴ τοῦ μέσου πρὸς τοὺς ἄκρους, τὸ λεγόμενον τρίτον σχῆμα ποιεῖ, καὶ ἔστι μόνα ταῦτα τὰ τρία σχήματα. ὅτι καθόλου μὲν ἡ τοῦ μέσου λῆψις ἦν τῶν συζυγιῶν, καὶ τῶν σχημάτων γεννητική. παρὰ δὲ τοὺς προειρημένους τρόπους ἀδύνατον κατ' ἄλλην τινὰ σχέσιν ἐν τρισὶν ὅροις, μέσον ὅρον πρὸς τοὺς ἄκρους τοὺς δύο συνταχθῆναι. πᾶς δὲ συλλογισμὸς ἁπλοῦς ἐκ τριῶν ὅρων, καὶ δύο προτάσεων ὡς δείξει. ἐπειδὲ καθ' ἕκαστον σχῆμα καὶ συλλογιστικαί τινές εἰσι συζυγίαι. καὶ ἀσυλλόγιστοι, περὶ τούτων ποιήσεται τὸν λόγον, καὶ δείξει πόσοι, καὶ τίνες οἱ καθ' ἕκαστον σχῆμα συλλογισμοί, καὶ πρῶτόν γε τὸν λόγον περὶ τοῦ πρώτου σχήματος ὡς ἤτον ποιεῖται. εἰκότως γὰρ πρῶτον τοῦτο, ἐν ᾧ ὁ μέσος, οὐ τῇ πρὸς τοὺς ἄκρους σχέσει μόνον, ἀλλὰ καὶ τῇ τάξει μέσος ἐστί, καὶ τῇ θέσει. οἷς γὰρ σχήμασι τῆς γενέσεως ὁ μέσος ὅρος αἴτιος, τούτων καὶ τῆς τάξεως ἂν εἰκότως αὐτὸς εἴη κύριος. πρωτεύοι οὖν τὸ σχῆμα τῶν ἄλλων, ἐν ᾧ τυγχάνει μέσος ὁ αὐτὸς ὢν κατὰ πάντα. ἔτι οἱ μὲν ἐν τούτῳ τῷ σχήματι γινόμενοι συλλογισμοί, τέλειοί εἰσιν. ἀτελεῖς δ' οἱ ἐν τοῖς ἄλλοις, καὶ παρὰ τούτου βοηθούμενοι, πρότερον δὲ τὸ τέλειον τοῦ ἀτελοῦς. ἔχει δὲ καὶ τὰ δύο σχήματα τὴν γένεσιν ἀπὸ τοῦ πρώτου. οὐσῶν γὰρ δύο προτάσεων ἐν αὐτῷ. τῆς μὲν πρὸς τῷ μείζονι ἄκρῳ. τῆς δὲ πρὸς τῷ ἐλάττονι. ἔστι δὲ μείζων ὅρος, ὁ ἐν τῷ προβλήματι κατηγορούμενος. ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τῷ συμπεράσματι, μείζων λεγόμενος ὅτι ἔστιν οὗ πλέον οὐ κατηγορεῖται, οὐκ ἀεὶ μὲν γὰρ τοῦτο. ἔστι γάρ ποτε καὶ ἐπίσης. ἀλλὰ τὸ μὲν ἐπίσης ποτὲ γίνεσθαι. κοινόν ἐστι, τῷ τε κατηγορουμένῳ καὶ τῷ ὑποκειμένῳ. ὅτε δὲ μὴ εἰσὶν ἴσοι, ἴδιον τοῦ κατηγορουμένου, τὸ ἐπὶ πλέον λέγεσθαι. τοῦ δὲ ὑποκειμένου τὸ ἐπ' ἔλαττον. λέγω δὲ ἐν ταῖς ἀληθέσι προτάσεσιν. οὐδέποτε γὰρ ἀνάπαλιν. ἀπὸ τοῦ ἰδίου δὴ ἑκάτερος, καὶ ὅτε δὴ εἰσὶν ἴσοι ἔχει τὸ ὄνομα. ὁ μὲν κατηγορούμενος μείζων λέγεσθαι. καὶ ὅτε ἐστὶν ἴσος. ἐπεὶ ἴδιον αὐτοῦ τὸ ποτὲ μὲν μείζον. μηδέποτε δὲ ὡς ὁ ὑποκείμενος ἐλάττων. τούτου γὰρ τοῦτο ἴδιον. οὐδέποτε γὰρ μείζων οὗτος. οὐσῶν οὖν δύο προτάσεων ἐν τῷ α' σχήματι τῆς μὲν ἐχούσης τὸ μέσον συντεταγμένον τῷ κατηγορουμένῳ, καὶ μείζονι, διὰ τοῦτο καὶ αὐτῆς μείζονος λεγομένης, τῆς δὲ ἐχούσης τὸ μέσον, τῷ ὑποκειμένῳ καὶ ἐλάσσονι συντασσόμενον. καὶ διὰ τοῦτο καὶ αὐτῆς ἐλάττονος λεγομένης. ἡ ἑκατέρας τούτων τῶν προτάσεων ἀντιστροφή, ἑκάτερον ἐκείνων τῶν σχημάτων γεννᾷ. ὥς τε καὶ κατὰ κοινοῦ, τοῦτο πρῶτον ἐκείνων ὅτι καὶ τῶν ἄλλων γεννητικόν. ἐπεὶ δὲ ἔνεστιν ἐν συλλογισμῷ κύριον τὸ καθόλου. ἴδιον γὰρ τῆς συλλογιστικῆς πίστεως τὸ ἐκ καθόλου δεικνύναι. καὶ ἔστιν ἡ μείζων πρότασις καθόλου ἡ ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι εἰ συλλογιστικὴ εἴη ἡ συζυγία. ἡ τῆς μείζονος, καὶ κυριωτέρας ἀντιστροφῆς. τὸ πρῶτον καὶ κυριώτερον τῶν λοιπῶν σχημάτων γεννήσεως. γίνεται δὲ ἀντιστραφείσης ἐκείνης ὁ μέσος ἀμφοτέρων κατηγορούμενος, εἰκότως μέσον σχῆμα καὶ δεύτερον, ἐν ᾧ ὁ μέσος ἀμφοτέρων κατηγορεῖται. τρίτον δὲ καὶ ἔσχατον, τὸ κατ' ἀντιστροφὴν γινόμενον τῆς ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι, ἐλάττονος προτάσεως ἧς ἀντιστραφείσης, ὁ μέσος ἀμφοτέροις ὑποκείμενος γίνεται. ἔτι καὶ διὰ τοῦτο τὸ πρῶτον, πρῶτόν ἐστι σχῆμα. ὅτι ἐν

Prima figura cur teneat p[ri]mum locum

Maior extremitas quæ sit & unde dicatur

Maior propositio unde dicta & item minor.

Secunda figura cur eum locum habeat

Tertia figura

∴ σ. σχῆμα

τῷ σχήματι τούτῳ, συνάγεται πάντα τὰ προβλήματα, καὶ καθόλου καταφατικά, καὶ καθόλου ἀποφατικά. καὶ ἐπὶ μέρους καταφατικά, καὶ ἀποφατικά. ὥστε καὶ διὰ τοῦτο εὐλόγως τοῦτο πρῶτον. ὁλόκληρον, καὶ τέλειον πάντη ὄν. ἐπὶ γὰρ τῶν δύο τῶν λοιπῶν σχημάτων οὐ συνάγονται πάντα. δύο γὰρ ὄντων καθ' ἑκάστην πρότασιν. ποιότητι καὶ ποσοῦ. καὶ ὄντος ἐν μὲν ποσῷ, τιμιωτέρου τοῦ καθόλου. ἐν δὲ τῷ ποιῷ τοῦ καταφατικοῦ, ἑκάτερον αὐτῶν πλεονεκτεῖ κατά τι θατέρου. τὸ μὲν δεύτερον τοῦ τρίτου, τῷ ἐν αὐτῷ καθόλου συνάγεσθαι. ὃ ἦν ἄμεινον ἐν ποσῷ. καταφατικὸν γὰρ οὐδὲν ἐν τούτῳ τῷ σχήματι δείκνυται. τὸ δὲ τρίτον τοῦ δευτέρου, τῷ ἐν τούτῳ πάλιν τὸ καταφατικὸν συνάγεσθαι ὃ ἦν τιμιώτερον ἐν ποιῷ. καθόλου γὰρ οὐδὲν ἐν τούτῳ τῷ σχήματι συνάγεται. ἐπεὶ ἴδιον μᾶλλον συλλογισμοῦ, τὸ καθόλου, ἢ τὸ καταφατικόν. καὶ γὰρ ἡ γένεσις αὐτῷ ἐκ τούτων, καὶ τούτῳ τῶν ἄλλων πλείστων διαφέρει. εἰκότως τὸ ἐν τῷ ἰδίῳ τοῦ συλλογισμοῦ πλεονεκτοῦν σχῆμα καὶ τοῦτο ἔχον, προτάσσεται τοῦ μηδὲν δεικνῦντος καθόλου. ᾧ καὶ δεύτερος ἀναπόδεικτος. πλεονεκτῶν τοῦ τρίτου τῷ τὴν πρὸ αὐτοῦ τάξιν ἔχειν. ἀλλὰ καὶ ὄντος συλλογισμοῦ. τοῦ μέν, ἀποδεικτικοῦ. τοῦ δὲ διαλεκτικοῦ. τοῦ δὲ σοφιστικοῦ. καὶ τιμιωτάτου μὲν τοῦ ἀποδεικτικοῦ. δευτέραν δὲ ἔχοντος τάξιν τοῦ διαλεκτικοῦ. καὶ τρίτην τοῦ σοφιστικοῦ, τῷ μὲν ἀποδεικτικῷ τὸ πρῶτον σχῆμα οἰκειότατον. οἱ γὰρ ἀποδεικνύντες κυρίως. καθόλου καταφατικὰ συμπεραίνονται. διὰ τοιούτων γὰρ ἡ ἀπόδειξις. ἃ μόνον διὰ τοῦ πρώτου δείκνυται σχήματος. ὅθεν εὐλόγως καὶ διὰ τοῦτο, πρῶτον. τῷ δὲ διαλεκτικῷ τὸ δεύτερον. σχεδὸν γὰρ ὁ διαλεκτικὸς ἀεὶ τὰ τιθέμενα ὑπὸ τοῦ προσδιαλεγομένου ἀνασκευάζειν πειρώμενος ἀποφατικὰ συνάγει. τούτοις δὲ τὸ δεύτερον ἀνάκειται σχῆμα. οἱ δὲ σοφισταὶ ἀδιόριστα ὁρῶντες, καὶ συνάγοντες, τῷ τὸ ἀδιόριστον ἴσον δύνασθαι τῷ ἐπὶ μέρους. ἐπὶ μέρους δὲ πάντα ἐν τῷ τρίτῳ σχήματι συνάγεσθαι. οἰκεῖον ἂν τοῦτ' ἔχοιεν τὸ σχῆμα. ἡ μὲν οὖν ποιότης τῶν σχημάτων καὶ ἡ τάξις. καὶ ἡ τῆς τάξεως αἰτία, αὕτη τε καὶ διὰ ταῦτα. δεῖ δὲ ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι τῷ ἔχοντι τὸν μὲν μείζονα ὅρον κατηγορούμενον τοῦ μέσου. τὸν δὲ μέσον τοῦ ἐσχάτου, καὶ ἐλάττονος. τὸν μὲν ἐλάττονα καὶ ἔσχατον ὅρον ἐν ὅλῳ εἶναι τῷ μέσῳ ἐξ ἀνάγκης. ἢ ὅλον, ἢ μέρος αὐτοῦ, εἰ μέλλει συλλογισμὸς ἔσεσθαι. οὕτως δ' ἐχόντων τῶν ὅρων τούτων πρὸς ἀλλήλους, ἔσται ἡ ἐλάττων πρότασις. ἐλάττων δὲ ἡ πρὸς τῷ ἐλάττονι ἄκρῳ. ἢ καθόλου καταφατική, ἢ ἐπὶ μέρους καταφατική, καταφατικὴ δὲ πάντως. μὴ γὰρ οὔσης ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι ταύτης καταφατικῆς, ἀδύνατον γενέσθαι συλλογισμόν. τὴν δὲ μείζονα πρότασιν ἀναγκαῖον εἶναι πάλιν καθόλου, εἰ μέλλει συλλογισμὸς ἔσεσθαι ἐν πρώτῳ σχήματι. ἐπεὶ γὰρ ἐν ὅλῳ τῷ μέσῳ ὅρῳ ὁ ἐλάττων ἐστί, καὶ κατὰ μέρος αὐτοῦ δύναται εἶναι. εἰ καί ποτε ἴσος αὐτῷ λαμβάνεται, καὶ μείζων ὁ μέσος τοῦ ἐλάττονος, εἰ μὴ κατὰ παντὸς τοῦ μέσου ὁ μείζων ἄκρος κατηγοροῖτο. κατὰ δὲ μέρος αὐτοῦ, οὐκ ἐξ ἀνάγκης. οὐδ' ὁ ἐλάττων ὅρος περιλαμβάνοιτο ὑπ' αὐτοῦ. δύναται γὰρ ἑτέρου τινὸς μέρους τοῦ μέσου ὁ μείζων κατηγορεῖσθαι εἰ ἐπὶ μέρους εἴη καὶ μὴ τούτου, ὅ ἐστιν, ἢ ὅλον ὁ

In q[ua]ntitate potius est universale in q[ua]litate affirmativum

Pulcherrima d[ifferentia] inter secũdã & .3. figurã & ro[tio] ordinis illorum

Alia ratio ordinis figurarum

In p[rim]a f[igura] oportet maiorẽ extremi predicari de medio & mediũ de minore

In p[rim]a f[igura] minor prop[ositio] debet esse affirm[ativa], aut univer[salis] aut p[ar]ticula[ris].

Omne animal ÷ substãtia
Omnis homo ÷ animal
Omnis homo ÷ substantia

·/· uel uacat, uel legendũ τὸ

·i· ex eo quod pse nõ omnino constat sed conceditur quasi constaret

Pulchra cõparatio ad intelligentiã rei propositæ.

Obseruatio in prima figura

Quattuor genera propositionũ

De conclusione primæ figuræ attende.

Quũ dicitur syllogismũ eẽ ex positis ·i· concessis quæ sint illa concessa· eximium documentũ

Cõclusionẽ sẽp simile eẽ peioribꝰ assumptis

ἐλάττων ὅρος, ἢ μόριος αὐτοῦ. ὡς γὰρ ὁ μὲν, μόριος τοῦ προσώπου τρωθεὶς οὐ πάντως ἤδη τὸν ὀφθαλμὸν τέτρωται. ὁ δὲ πᾶν αὐτὸ τετρωμένος, ἔχει καὶ τὸν ὀφθαλμὸν τετρωμένον ὄντα ἐν ὅλῳ τῷ προσώπῳ. οὕτως καὶ ἐπὶ τῆς προκειμένης συζυγίας. ὁ μὲν ἄκρος ὅλον τὸν μέσον περιλαμβάνων, καὶ τὰ μόρια αὐτοῦ πάντα συμπεριείληφεν, ὁ δὲ μορίου αὐτοῦ οὐ πάντως ἤδη, καὶ τοῦτο ὅ ἐστιν, ἢ ὅλον ὁ ἐλάττων ὅρος, ἢ μόριος αὐτοῦ. ἔστω οὖν καὶ ἡ μείζων πρότασις ἐξ ἀνάγκης καθόλου, ἢ καταφατικὴ, ἢ ἀποφατική. καὶ ἕξει ἐν πρώτῳ σχήματι, ἡ μὲν μείζων πρότασις, τὸ μὲν ποσὸν ὡρισμένον, ἀόριστον δὲ τὸ ποιόν. ἡ δὲ ἐλάττων, ἀνάπαλιν. τὸ μὲν ποιὸν, ὡρισμένον ἕξει (πάντως γάρ ἐστι καταφατικὸν) ἀόριστον δὲ τὸ ποσὸν, καὶ γὰρ καθόλου οὔσης τῆς καταφατικῆς, καὶ ἐπὶ μέρους, συλλογισμὸς ἔσται. ὥστε ἔσται ἡ μὲν μείζων πρότασις ἐν πρώτῳ σχήματι, ἢ καθόλου καταφατικὴ, ἢ καθόλου ἀποφατική. ἡ δ᾽ ἐλάττων, καταφατικὴ, ἢ καθόλου, ἢ ἐπὶ μέρους. τεσσάρων δ᾽ οὐσῶν προτάσεων, δύο μὲν καθόλου, ἢ καταφατικῆς ἢ ἀποφατικῆς, δύο δὲ καταφατικῶν, ἢ καθόλου, ἢ ἐπὶ μέρους, συμπλεκομένων τούτων τέσσαρες γίνονται συμπλοκαί. διὸ καὶ τέσσαρες συλλογισμοὶ τοῦ πρώτου σχήματος. ἡ γὰρ καθόλου οὖσα, ἡ ἐλάττων καταφατικὴ συνταχθήσεται τῇ μείζονι οὔσῃ καὶ αὐτῇ καθόλου καταφατικῇ, ἡ μένουσα αὐτὴ καθόλου καταφατικὴ τῇ μείζονι καθόλου ἀποφατικῇ συνταχθήσεται. ἡ γενομένη ἐπὶ μέρους καταφατικὴ συνταχθήσεται τῇ μείζονι ποτὲ μὲν καθόλου καταφατικῇ οὔσῃ, ποτὲ δὲ καθόλου ἀποφατικῇ. τὸ δὲ συμπέρασμα ἀεὶ ἐν πρώτῳ σχήματι παρὰ μὲν τῆς μείζονος προτάσεως τὸ ποιὸν ἕξει. ὁποία γὰρ ἂν ἡ μείζων ᾖ, ἄν τε καταφατικὴ, ἄν τε ἀποφατικὴ, καὶ τὸ συμπέρασμα τοιοῦτον ἔσται. τὸ δὲ ποσὸν παρὰ τῆς ἐλάττονος. καθόλου μὲν γὰρ οὔσης τῆς ἐλάττονος, ἔσται καὶ τὸ συμπέρασμα καθόλου. εἰ δὲ ἐπὶ μέρους ἐστὶν ἐκείνη, ἐπὶ μέρους καὶ τὸ συμπέρασμα. ὁρίζεται δὲ τὸ συμπέρασμα ὑπὸ τῆς ἐν ἑκατέρᾳ προτάσει ἀορίστου. ὃ καὶ αὐτὸ μαρτύριον ἂν εἴη τοῦ ἐκ τῶν τιθέντων γίνεσθαι τὸν συλλογισμὸν, τουτέστιν ἐκ τῶν συγχωρουμένων. συγχωρεῖται γὰρ ταῦτα ἃ καὶ μὴ συγχωρηθῆναι δύναται. ἃ δ᾽ ἐστὶν ἀναγκαῖα, καὶ ὧν ἀναιρουμένων οὐκ ἂν γένοιτο συλλογισμὸς, ταῦτα οὐκ ἂν εἴη τιθέμενα, καὶ συγχωρούμενα. ὅτι οὖν ἐκ τῶν τιθέντων, δῆλον ἐκ τοῦ τούτοις ὅμοιον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα, τοῖς συγχωρηθεῖσιν, οὐ τοῖς ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχουσι. καὶ γὰρ εἰ τῷ ὡρισμένῳ τῶν προτάσεων ἐγίνετο ὅμοιον τὸ συμπέρασμα, ἀεὶ ἂν ἓν καὶ ταυτὸ συνήγετο. καθόλου γὰρ καταφατικὸν, καταφατικὸν μὲν διὰ τὴν ἐλάττω, καθόλου δὲ διὰ τὴν μείζω, καὶ οὐκ ἄλλο τι ἂν οἷόν τ᾽ ἦν δεῖξαι συλλογιστικῶς ἐν πρώτῳ σχήματι. ἔτι οὕτως γίνεται τῷ, τῷ χείρονι τῶν λαμβανομένων, ὅμοιον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. ὅταν μὲν οὖν ἀμφότεραι αἱ προτάσεις ὦσι καθόλου τε, καὶ καταφατικαὶ, καὶ τὸ συμπέρασμα γίνεται τοιοῦτον. καὶ εἰκότως ἂν ὁ τοιοῦτος συλλογισμὸς, τὴν πρώτην ἔχει τάξιν, ἔχων ἐν τῷ συμπεράσματι, καὶ τὸ ἐν ποσῷ, καὶ τὸ ἐν ποιῷ βέλτιον. μεταπεσούσης δὲ τῆς μείζονος εἰς τὸ καθόλου ἀποφατικὸν, ὁ

Maior Vniuer. affir. / Minor Vniuer. affir.	Primꝰ modꝰ	
Maior Vniuer. nega. / Minor Vniuer. affir.	2ꝰ modꝰ	
Maior uniuersa. affir. / Minor particul. affir.	Tertiꝰ modꝰ	
Maior uniuers. nega / Minor particula. affir.	Quartꝰ modꝰ	

·i· illa ·s· q̃ si negatis non fieret syllogismꝰ illa nõ erunt cõcessa

ὁ δια· rf·

·/·i· eo q̃ sequitur

Secundꝰ modꝰ primæ fi.

Tertius modꝰ primæ fig.

Duo alij modi præter iam dictos in pᵃ figura

Impossibile in determinata existẽte maiore syllogismũ fieri

In singulis figuris propositionũ cõiugãs fieri 36.

Sẽp syllogismũ fieri ex peiore præmissarũ parte & in qn̄to & in quali

δεύτερον ἔχων τάξιν, τὸ γὰρ ἐν τῷ ἰδίῳ τοῦ συλλογισμοῦ, βέλτιον, ἔχει πάλιν οὗτος ὁ συλλογισμός. εἰ καὶ μὴ ἀμφότερα. τὸ γὰρ καθόλου. ἂν δὲ ἡ ἐλάττων μεταπέσῃ, καὶ ἐπὶ μέρους γένηται. καθόλου μὲν καταφατικῆς οὔσης τῆς μείζονος, ἐπὶ μέρους δὲ τῆς ἐλάττονος, καταφατικὸν ἔσται τὸ συμπέρασμα. καὶ τρίτος οὗτος τῆς τάξεως συλλογισμὸς, πλεονεκτῶν τοῦ μετ᾽ αὐτὸν, τῷ ἐν τῷ ποιῷ βελτίονι. καταφατικὸς μὲν γὰρ οὗτος, ἐκεῖνος δὲ ἀποφατικός. ὅταν δὲ οὔσης τῆς ἐλάττονος ἐπὶ μέρους καταφατικῆς, ἡ μείζων γένηται καθόλου ἀποφατικὴ, γίνεται τὸ συμπέρασμα ἐπὶ μέρους ἀποφατικόν. καὶ ἔσχατος οὗτος συλλογισμὸς ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι, τοῦ μὲν, κατὰ τὸ ποιὸν, τοῦ δὲ, κατ᾽ ἄμφω ἐλαττούμενος τῶν πρὸ αὐτοῦ. καὶ τοσαῦται μὲν αἱ ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι συλλογιστικαὶ συζυγίαι καὶ οὕτως εὑρίσκονται, εἰ ἐπὶ τῶν διωρισμένων προτάσεων λαμβάνοιντο. εἰ δὲ καὶ τὰς ἐξ ἀδιορίστων συζυγίας συναριθμοίμεθα, δύο ἄλλοι συλλογισμοὶ ἐν πρώτῳ σχήματι εὑρίσκονται. τῆς ἐλάττονος ἀδιορίστου καταφατικῆς λαμβανομένης, καὶ συνταττομένης ποτὲ μὲν τῇ μείζονι καθόλου οὔσῃ καταφατικῇ, ἧς συζυγίας τὸ συμπέρασμα ἀδιόριστον καταφατικὸν ἔσται, ποτὲ δὲ τῇ μείζονι καθόλου ἀποφατικῇ ληφθείσῃ, ἧς τὸ συμπέρασμα ἀδιόριστον ἀποφατικόν. ἀδύνατον γὰρ τῆς μείζονος ἀδιορίστου ληφθείσης, συλλογισμὸν γενέσθαι. ἀεὶ δὲ δοκεῖ τὸ συμπέρασμα, ὅμοιον γίνεσθαι τῷ χείρονι τῶν ἐν ταῖς προτάσεσιν εἰλημμένων, καὶ κατὰ ποσὸν, καὶ κατὰ τὸ ποιόν. τοσαῦται μὲν οὖν ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι αἱ συλλογιστικαὶ συζυγίαι. αἱ δὲ πᾶσαι ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἔσονται συζυγίαι. εἰ καὶ τὰς ἀδιορίστους συναριθμοίη τις, λϛʹ. καθ᾽ ἕκαστον σχῆμα, ἑξαχῶς τῆς προτάσεως συντιθεμένης τῇ ἑτέρᾳ, ὁμοίως καὶ αὐτῆς ἑξαχῶς λαμβανομένης. οὔσης μὲν γὰρ τῆς μείζονος καθόλου καταφατικῆς, ἓξ ἔσονται συζυγίαι, τῆς ἐλάττονος, ἢ καθόλου ληφθείσης καταφατικῆς, ἢ καθόλου ἀποφατικῆς, ἢ ἐπὶ μέρους καταφατικῆς ἢ ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς, ἢ ἀδιορίστου καταφατικῆς, ἢ ἀποφατικῆς. εἰ δὲ εἴη πάλιν ἡ μείζων καθόλου ἀποφατικὴ, πάλιν ἓξ ἄλλαι συμπλοκαὶ τῆς ἐλάττονος ἑξαχῶς αὐτῇ, καθὰ προειρήκαμεν, συντίθεσθαι δυναμένης. ἑξαχῶς δὲ πάλιν ἡ ἐλάττων τῇ μείζονι συντεθήσεται. κἂν ἀόριστος καταφατικὴ ληφθῇ. ὁμοίως δὲ καὶ ἰσαχῶς, ἀδιορίστου αὐτῆς ἀποφατικῆς ληφθείσης. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον, καὶ ἐπὶ μέρους λαμβανομένης, ποτὲ μὲν καταφατικῆς ποτὲ δὲ ἀποφατικῆς μεταπιπτούσης, ἑξαχῶς τῆς μείζονος, καὶ γινομένης αὐτῆς, ποτὲ μὲν καθόλου καταφατικῆς, ποτὲ δὲ καθόλου ἀποφατικῆς, ποτὲ δὲ μερικῆς καταφατικῆς, ποτὲ δὲ μερικῆς ἀποφατικῆς, ποτὲ δὲ ἀδιορίστου καταφατικῆς ἢ ἀποφατικῆς, τῷ καθ᾽ ἑκάστην διαφορὰν ἑξαχῶς αὐτῇ τὴν ἐλάττονα συντίθεσθαι, ἔσονται ἑξάκις ἓξ αἱ πᾶσαι τῶν προτάσεων ἐν τούτῳ τῷ σχήματι συμπλοκαί. αἱ αὐταὶ δὲ καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις δυσί. ἐξαιρουμένων δὲ τῶν ἀδιορίστων, ἔσονται αἱ πᾶσαι συμπλοκαὶ, τετράκις τέσσαρες, αἳ γίνονται δεκαέξ. ἐξ ὧν ὑφαιρουμένων τεσσάρων τῶν συλλογιστικῶν, αἱ καταλειπόμεναι

quod s. nõ est nisi tantum 4 quũ sint 12 asyllogistoe ut dixit in initio huius faciei.

γίνονται ἀσυλλόγιστοι δώδεκα. συλλογιστικαὶ δὲ καὶ δόκιμοι συζυγίαι λέγονται, αἳ μὴ συμμεταβάλλουσι τῇ τῆς ὕλης διαφορᾷ, μηδὲ ἀλλοτε ἀλλοῖον συνάγουσί τι, καὶ δεικνύουσι, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ πάσης ὕλης ὅμοιόν τι. καὶ ταὐτὸ εἶδος ἐν τῷ συμπεράσματι φυλάττουσιν. ἡ δὲ συμμεταπίπτουσα τῇ ὕλῃ. καὶ συμμετασχηματιζομένη, καὶ ἄλλοτε ἀλλοῖον, καὶ μαχόμενον ἔχουσα τὸ συμπέρασμα, ἀσυλλόγιστός τε, καὶ ἀδόκιμος συζυγία. ὡς ἄνθρωπος ἀδόκιμος, ὁ μὴ ἑστὼς τὴν γνώμην μηδὲ βεβαίως ποιούμενος τὸν λόγον. ἐπὶ τοῦ πρώτου σχήματος πρῶτον διὰ παραδείγματος αὐτὸ ὁποῖόν ἐστιν ἐνεδείξατο εἰπών.

Ὅταν οὖν ὅροι τρεῖς οὕτως ἔχωσι πρὸς ἀλλήλους, ὥστε τὸν ἔσχατον ἐν ὅλῳ εἶναι τῷ μέσῳ, καὶ τὸν μέσον ἐν ὅλῳ τῷ πρώτῳ εἶναι ἢ μὴ εἶναι.

αὗται γὰρ παραδείγματα τὸ μὲν τοῦ πρώτου συλλογισμοῦ, τὸ δὲ τοῦ δευτέρου. εἴη δ' ἂν ὁ λόγος τοῦ πρώτου σχήματος οὗ λέγει, ὃν ἐξ ἀρχῆς ἀποδέδωκε. λέγων περὶ τοῦ μέσου ὅρου. ἐν ᾧ γὰρ σχήματι ὁ μέσος, αὐτός τε ἐν ἄλλῳ ἐστὶ, καὶ ἄλλος ἐν τούτῳ, τοῦτό ἐστι πρῶτον σχῆμα. ὁ γὰρ μέσος ἐν τούτῳ, τοῦ μὲν κατηγορεῖται τῶν ὅρων, τῷ δὲ, ὑπόκειται. μέσου δὲ λόγον οὐ καθόλου ἀποδέδωκεν, ἀλλὰ τοῦ ἐν πρώτῳ σχήματι. εἴη δ' ἂν καθόλου, μέσος ὅρος ἐν συζυγίᾳ, ὁ δὶς λαμβανόμενος, καὶ ὁ ἐν ἀμφοτέραις ὢν ταῖς προτάσεσι, καὶ καθ' ὃν κοινωνοῦσιν αἱ ἐν ταῖς συζυγίαις προτάσεις ἀλλήλαις. ἐδήλωσε διὰ τῆς λέξεως, καὶ τὴν αἰτίαν, τοῦ πρῶτον εἶναι σχῆμα τοῦτο εἰπών, ἀνάγκη τῶν ἄκρων εἶναι συλλογισμὸν τέλειον. ἐν ᾧ γὰρ οἱ τέλειοι συλλογισμοὶ, τοῦτο εἰκότως σχῆμα πρῶτον. οὐ τοῦτο δὲ λέγει, ὅτι ἐν ᾗ συζυγίᾳ ὁ μέσος, καὶ αὐτὸς ἐν ἄλλῳ ἐστὶ, καὶ ἄλλος ἐν τούτῳ, καὶ ἔχει ὁ μέσος καὶ τὴν θέσιν μέσην, πάντως αὕτη συλλογιστικὴ, καὶ συλλογισμὸς τέλειος ἐξ αὐτῆς γίνεται. ἐπεὶ οὕτως ἔσονται πᾶσαι αἱ ἐν τούτῳ τῷ σχήματι συζυγίαι συλλογιστικαί. ἀλλὰ τὸ λεγόμενόν ἐστιν, ὅταν οὕτως ἔχωσιν ὡς προείρηκα, μὴ παρατιθέμενοι. πῶς δὲ εἶπεν, ὥστε φησὶ τὸν ἔσχατον ἐν ὅλῳ εἶναι τῷ μέσῳ, καὶ τὸν μέσον ἐν τῷ πρώτῳ ἢ εἶναι ἢ μὴ εἶναι. τότε γὰρ οὕτως ἐχουσῶν τῶν προτάσεων, τῶν ἄκρων συλλογισμὸς γίνεται πρὸς ἀλλήλους τέλειος. συλλογισμὸν δ' εἶπε νῦν, τὸ συμπέρασμα. ποιεῖται δὲ τὴν ἀρχὴν τῆς τῶν συλλογισμῶν διδασκαλίας, ποτὲ μὲν ἀπὸ τοῦ ἐν ὅλῳ, ποτὲ δὲ ἀπὸ τοῦ κατὰ παντός. ἐπεὶ ἑκάτερον αὐτῶν, ἀρχή τίς ἐστι, καὶ πρῶτον. τὸ μὲν γὰρ ἐν ὅλῳ ἀρχὴ, καὶ πρῶτον πρὸς ἡμᾶς. ἡμῖν γὰρ γνωριμώτερα τὰ ἐν ὅλῳ. καὶ ὑποκείμενα μᾶλλον τῶν ἐπὶ πλέον λεγομένων. ἐγγυτέρω γὰρ τῶν αἰσθητῶν ταῦτα. τὸ δὲ κατὰ παντὸς πάλιν τῇ φύσει πρῶτον. καθολικώτερον γὰρ καὶ γενικώτερον. τὰ δὲ κοινὰ, τῇ φύσει πρῶτα. οὕτως δὲ καὶ ἀρχαί.

Εἰ γὰρ τὸ α κατὰ παντὸς τοῦ β, καὶ τὸ β κατὰ παντὸς τοῦ γ, ἀνάγκη τὸ α κατὰ παντὸς τοῦ γ κατηγορεῖσθαι.

ἀπὸ στοιχείων τὴν διδασκαλίαν ποιεῖται. ὑπὲρ τοῦ δεῖξαι ἡμῖν, ὅτι οὐ παρὰ τὴν ὕλην γίνεται τὰ συμπεράσματα, ἀλλὰ παρὰ τὸ σχῆμα, καὶ τὴν τοιαύτην τῶν προτάσεων συμπλοκὴν, καὶ τὸν τρόπον. οὐ γὰρ ὅτι ἡ δε ἡ ὕλη συνάγεται συλλογιστικῶς

Medij diff° particulariter m. p. f. & generaliter m omnibus.

syllogismos pfectos ee primae f:

Aliquando Aristoteles appellat co̅clusione̅ syllogismum

Cur aristo. incipit nunc ἀπὸ τοῦ ἐν ὅλῳ. Nunc ἀπὸ τοῦ κατὰ παντὸς

a β Γ

Omnis ho est animal
Socrates est homo
Socrates ÷ animal

s. al. ho

Omnis ho ÷ animal
Omne animal est s.
Omnis ho ÷ s.

Cur Aristot. in exemplis modorũ utatur elementis

στικῶς τόδε, ἀλλ' ὅτι ἡ συζυγία τοιάδε. τὰ οὖν στοιχεῖα τοῦ καθόλου καὶ ἀεὶ ἐπὶ παντὸς τοῦ ληφθέντος τοιοῦτον ἔσεσθαι τὸ συμπέρασμα, δεικτικά εἰσιν. ἐδίδαξε δὲ ἡμᾶς ὅτι τὸ ἐν ὅλῳ εἶναι ἕτερον ἑτέρῳ, καὶ τὸ κατὰ παντὸς λέγεσθαι θατέρου θατέρου, ταὐτόν ἐστι. χρησάμενος οὖν τῷ ἐν ὅλῳ ἐν τῇ τοῦ σχήματος ἐκθέσει, μεταλαβὼν, τῷ κατὰ παντὸς χρῆται. ἃ ἐστιν ἀμφω ἐν τῇ καθόλου καταφατικῇ προτάσει. ὑπομιμνήσκει δὲ ἡμᾶς, πῶς καὶ τὸ κατὰ παντὸς ἀποδέδωκεν. ὅταν γὰρ μηδὲν ᾖ λαβεῖν τοῦ ὑποκειμένου, καθ' οὗ τὸ κατηγορούμενον οὐ ῥηθήσεται. ὑπὲρ τοῦ ἐνδείξασθαι, ὅτι οὐδενὸς ἔξωθεν ἐπὶ τῆς τοιαύτης συναγωγῆς χρεία, πρὸς τὸ φανερὸν γενέσθαι τὸ ἀναγκαῖον, ἀλλ' ἱκανὰ τὰ κείμενα. τὸ γὰρ κατὰ παντὸς ὅ ἐστι κείμενον, καὶ εἰλημμένον διὰ τῶν προτάσεων, ἱκανὸν πρὸς τὴν δεῖξιν τῆς συναγωγῆς, διὰ τοῦτο καὶ τέλειοι, οἱ οὕτως ἔχοντες συλλογισμοὶ, καὶ κυρίως ἀναπόδεικτοι. ἔστι γὰρ μείζων μὲν ἄκρος τὸ α, μέσος δὲ ὅρος τὸ β, ἐλάττων δὲ ἄκρος, τὸ γ. εἰ δὲ τὸ γ ἐν ὅλῳ τῷ β, τὸ β κατὰ παντὸς τοῦ γ. ἀντιστρέφει γὰρ ταῦτα ἀλλήλοις. οὐδὲν ἄρα ἐστὶ λαβεῖν τοῦ γ, καθ' οὗ τὸ β οὐ ῥηθήσεται. πάλιν εἰ τὸ β ἐν ὅλῳ τῷ α. τὸ α κατὰ παντὸς τοῦ β. οὐδὲν ἄρα τοῦ β ἐστὶ λαβεῖν καθ' οὗ τὸ α οὐ λέγεται. εἰ οὐδὲν οὖν ἐστὶ λαβεῖν τοῦ β καθ' οὗ τὸ α οὐ λέγεται, τι δὲ τοῦ β τὸ γ ἐστὶν, ἐξ ἀνάγκης καὶ κατὰ τοῦ γ ῥηθήσεται. αὐτόθεν οὖν ἐναργὴς ἡ τῶν τοιούτων συλλογισμῶν συναγωγὴ γινομένη καὶ πιστουμένη διὰ τῶν κειμένων, τοῦ τε κατὰ παντὸς, καὶ τοῦ κατὰ μηδενὸς, καὶ μηδενὸς ἔξωθεν ἄλλου προσδεομένη. χρῆται δὲ τῷ κατὰ παντὸς, καὶ τῷ κατὰ μηδενὸς ἐν τῇ διδασκαλίᾳ, ὅτι διὰ τούτων γνώριμος ἡ συναγωγὴ τῶν λόγων. καὶ ὅτι οὕτως λεγομένων, γνώριμα ὅ τε κατηγορούμενος, καὶ ὁ ὑποκείμενος. καὶ ὅτι πρῶτον τῇ φύσει τὸ κατὰ παντὸς, τοῦ ἐν ὅλῳ αὐτῷ ὡς προείρηται. ἡ μέντοι χρῆσις ἡ συλλογιστικὴ ἐν τῇ συνηθείᾳ, ἀνάπαλιν ἔχει. οὐ γὰρ ἡ ἀρετὴ λέγεται κατὰ πάσης δικαιοσύνης. ἀλλ' ἀνάπαλιν πᾶσα δικαιοσύνη, ἀρετή. διὸ δεῖ καὶ κατ' ἀμφοτέρας τὰς ἐκφορὰς, γυμνάζειν ἑαυτούς. ἵνα τῇ τε χρήσει παρακολουθεῖν δυνάμεθα, καὶ τῇ διδασκαλίᾳ.

Ὁμοίως δὲ εἰ καὶ τὸ μὲν α κατὰ μηδενὸς τοῦ β.

Ἐκθέμενος τὸν πρῶτον συλλογισμὸν ἐν πρώτῳ σχήματι, τὸν ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν, καθόλου καταφατικὸν συνάγοντα. τοῦ δευτέρου πάλιν μνημονεύει. τοῦ ἐκ καθόλου ἀποφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ καθόλου καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος, καθόλου ἀποφατικὸν συνάγοντος, καί φησιν. ὅτι ὁμοίως καὶ ἐπὶ τούτου, ἐκ τοῦ κατὰ μηδενὸς καὶ ἐκ τοῦ κατὰ παντὸς, γνώριμος ἡ συναγωγή. διὸ καὶ τέλειος, καὶ ἀναπόδεικτος. οὗτος εἰ γὰρ κατὰ παντὸς τὸ β τοῦ γ, οὐδὲν ἔσται τοῦ γ καθ' οὗ τὸ β οὐ ῥηθήσεται, τι ἄρα ἐστὶ τὸ γ τοῦ β. ἐὰν δὲ τὸ α κατὰ μηδενὸς λέγηται τοῦ β, οὐδὲν ἔσται τοῦ β, καθ' οὗ κατηγορηθήσεται τὸ α. ἦν δέ τι τοῦ β τὸ γ. κατ' οὐδενὸς ἄρα τοῦ γ τὸ α.

i. predicatur

Εἰ δὲ τὸ μὲν πρῶτον παντὶ τῷ μέσῳ ἀκολουθεῖ, τῷ δὲ ἐσχάτῳ τὸ μέσον μηδενὶ, οὐκ ἔσται συλλογισμός.

Ratio syllogis. n non pendet a materia sed a copulatioe pposita i. συζυγία.

ἐν ὅλῳ εἶναι ἕτερον ἑτέρῳ, καὶ τὸ κατὰ παντὸς λέγεσθαι θατέρου θατέρου idem esse.

κατὰ παντὸς qd Perfecti & ἀναπόδεικτοι συλλογισμοί

κατὰ παντὸς pl. natura ꝗm τὸ ἐν ὅλῳ i. p.lu predicatu ꝗm subiectum

De Secundo modo p.ae f.ae

ἀναπόδεικτοι συλλογισμοί

ἀναπόδεικτος

Nullũ animal lapis
Oı̃s ho animal
Nullus homo lapis

a β Γ

lapis al ho

∴ ἡ· ἄλλης in· co· f· ≈ i· in eadem συζυγία

ἀκολουθεῖν dixit praedicari

Ἀκολουθεῖν μὲν εἶπε τὸ κατηγορεῖσθαι· τὸ γὰρ κατηγορούμενον ἀκολουθεῖ τῷ ὑποκειμένῳ. εἰπὼν δὲ περὶ τῶν συλλογιστικῶν συζυγιῶν, τῶν ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι, εἰ καθόλου εἶεν ἀμφότεραι αἱ προτάσεις, παρατίθεται καὶ τὰς ἀσυλλογίστους· αἳ γίνονται, καθόλου τῶν προτάσεων οὐσῶν. τεσσάρων γὰρ γινομένων συζυγιῶν ἐν πρώτῳ σχήματι, εἰ ἀμφότεραι εἶεν αἱ προτάσεις καθόλου, αἱ μὲν δύο συλλογιστικαί τε εἰσὶ καὶ δόκιμοι ἃς ἐξέθετο, αἱ δὲ δύο ἀσυλλόγιστοι, ἥ τε ἔχουσα τὴν ἐλάττονα ἀποφατικὴν, τὴν δὲ μείζονα καταφατικὴν, ἧς νῦν ἐμνημόνευσε, καὶ ἡ ἀμφοτέρας ἔχουσα ἀποφατικάς. τοῦ μὲν οὖν τὴν ἐγκειμένην συζυγίαν ἀσυλλόγιστον εἶναι, αἴτιον, ὅτι ἡ ἐλάττων ἀποφατικὴ ἐλήφθη· εἰρήκαμεν γὰρ, ὅτι ἀδύνατον ἐν πρώτῳ σχήματι συλλογισμὸν γενέσθαι, ἀποφατικῆς οὔσης τῆς ἐλάττονος προτάσεως. ὅτι γὰρ οὕτως ἐχουσῶν τῶν προτάσεων, οὐδὲν ἀναγκαῖον συνάγεται, ὅ ἐστιν ἴδιον συλλογισμοῦ, αὐτὸς μὲν δείκνυσι τῇ τῆς ὕλης παραθέσει. καὶ γὰρ καθόλου καταφατικὸν ἐπί τινος ὕλης δείξει δυνάμενον συνάγεσθαι. καὶ πάλιν ἐπ᾽ ἄλλων, καθόλου ἀποφατικόν. ὃ ἐναργέστατον σημεῖον τοῦ μηδεμίαν ἔχειν τὴν συζυγίαν ταύτην ἰσχὺν συλλογιστικὴν, εἴ γε τά τε ἐναντία, καὶ τὰ ἀντικείμενα ἐν ταὐτῷ δείκνυται, οἷον τὰ ἀλλήλων ἀναιρετικά. ἐν ᾗ γὰρ αἱ συζυγίᾳ καθόλου καταφατικὸν, καὶ καθόλου ἀποφατικὸν δείκνυται, ἐν ταύτῃ οὐδὲν οἷόν τε συνάγεσθαι συλλογιστικῶς, τῷ δεῖν μὲν τὸ συναγόμενον συλλογιστικῶς ἐπὶ πάσης τῆς ὕλης τὸ αὐτὸ εἶναι, καὶ ἔτι ἢ καθόλου καταφατικὸν εἶναι, ἢ καθόλου ἀποφατικὸν, ἢ ἐπὶ μέρους καταφατικὸν, ἢ ἀποφατικόν. ἀναιρεῖσθαι δὲ τὴν μὲν καταφατικὴν ἀμφοτέραν ὑπὸ τοῦ καθόλου ἀποφατικοῦ, πάλιν δ᾽ αὖ τὰ ἀποφατικὰ ὑπὸ τοῦ καθόλου καταφατικοῦ. τοῦτο δὲ ἐμήνυσεν εἰπὼν ὥστ᾽ οὔτε τὸ κατὰ μέρος, οὔτε τὸ καθόλου γίνεσθαι ἀναγκαῖον. οὐχ ὅτι δὲ ἐὰν ἡ ἀντίφασις ἐν συζυγίᾳ τινὶ συναγομένη δειχθῇ, ἀναιρεῖται τὸ δύνασθαί τι ἐν αὐτῇ συνάγεσθαι συλλογιστικῶς. αἱ μὲν γὰρ καθόλου καταφατικὸν, καὶ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν συνάγονται, οὐδὲν κωλυθήσεται τὸ ἐπὶ μέρους καταφατικὸν συνάγεσθαι συλλογιστικῶς. ὑπ᾽ οὐδετέρου γὰρ τούτων τῶν κειμένων ἀναιρεῖται. ἢν δὲ ἡ ἑτέρα ἀντίφασις ἡ δεικνυμένη, δυνήσεται τὸ συλλογιστικῶς συναγόμενον εἶναι ἐπὶ μέρους ἀποφατικόν. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτου, μετ᾽ ὀλίγον ῥηθήσεται. νῦν δὲ ἡμεῖς προσθῶμεν, καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ ἀσυλλόγιστον εἶναι τὴν συζυγίαν τὴν ἐκκειμένην. εἰ γὰρ τὸ γ ἐν μηδενὶ τῷ β, τὸ β κατ᾽ οὐδενὸς τοῦ γ, οὐδὲν ἄρα ἔσται λαβεῖν τοῦ γ, καθ᾽ οὗ τὸ β ῥηθήσεται. κεχώρισται δὲ τὸ γ τοῦ β. καὶ κατ᾽ οὐδὲν αὐτῷ συνῆπται. τὸ δέ γε α κατὰ παντὸς τοῦ β κεῖται. ἀλλ᾽ ἐπεὶ τὸ κατὰ παντός τινος λεγόμενον, δύναται καὶ ἐπὶ πλέον εἶναι αὐτοῦ (διὰ τοῦτο γὰρ ὁ κατηγορούμενος ὅρος μείζων καλεῖται) δύναται τὸ α τοιοῦτον εἰλῆφθαι. ὡς πᾶν τε τὸ β περιειληφέναι. καὶ ἔτι ἔχειν τινὰ μόρια ὑπερβάλλοντα τὴν τοῦ β περίληψιν. οἷς δὲ ὑπερβάλλει τοῦ β τὸ α μέρεσιν αὐτοῦ, δύναται τούτοις καὶ τὸ γ περιλαμβάνειν, καὶ μὴ περιλαμβάνειν. γίνεται οὖν παρὰ τὴν τῆς ὕλης διαφορὰν τἀναντία ἀληθῆ ἐπὶ τῆς τοιαύ-

Propositum syllogismi proprium colligere necessarium

Differt

Quare praedicatum dicitur maior extremitas

α β γ

Omnis hō animal
Nullus equus hō
Omnis equus animal

Omnis hō animal
Nullus lapis hō
Nullus lapis animal

animal. hō equus

∴ πρὸ α· ff· //· f· μέσον

ut linea ultima faciei sequentis

Omnis homo est animal
Nullus lapis est homo
Nullus lapis est animal

της τῶν προτάσεων συμπλοκῆς. αἱ δὲ οὕτως ἔχουσαι συμπλοκαὶ ἀσυλλόγιστοι. ἔστω γὰρ τὸ μὲν α ζῷον, τὸ δὲ β ἄνθρωπος, τὸ δὲ γ, ἵππος. ζῷον παντὶ ἀνθρώπῳ, ἄνθρωπος οὐδενὶ ἵππῳ. ζῷον παντὶ ἵππῳ. τῷ γὰρ ὑπερεκτείνειν τοῦ ἀνθρώπου τὸ ζῷον, περιέχει καὶ τὸν ἵππον. οὐ κατὰ τὴν τοῦ μέσου κοινωνίαν αὐτὸς, καὶ ἀντί· ἐὰν δὲ ἀντὶ τοῦ ἵππος λίθος τεθῇ, ἡ μὲν ἀλήθεια τῶν προτάσεων ὁμοία. καὶ γὰρ τὸ ζῷον κατὰ παντὸς ἀνθρώπου, καὶ ἄνθρωπος κατ᾽ οὐδενὸς λίθου, καὶ τὸ ζῷον κατ᾽ οὐδενὸς λίθου. ἀδόκιμος δὲ αὕτη ἡ συζυγία. οὐκ αὐτὴ τὴν ὕλην εἰδοποιοῦσα. ἀλλὰ συμμεταπίπτουσα τῇ ἐκείνης διαφορᾷ, καὶ μηδὲν ἀναγκαῖον συνάγουσα ἐκ τῶν κειμένων. εἰπὼν δὲ, καὶ γὰρ παντὶ καὶ μηδενὶ ἐνδέχεται τὸ πρῶτον τῷ ἐσχάτῳ ὑπάρχειν, ἐπήνεγκεν, ὥστε οὔτε τὸ κατὰ μέρος, οὔτε τὸ καθόλου γίνεσθαι ἀναγκαῖον. οὐ γὰρ μόνον ἀναιρεῖται ὑπὸ τῆς καθόλου ἀποφατικῆς τὸ καθόλου καταφατικὸν, ὡς εἰρήκαμεν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπὶ μέρους καταφατικόν. ἡ γὰρ ἀντίφασις ἐνταῦθα, καὶ πάλιν ὑπὸ τοῦ καθόλου καταφατικοῦ, οὐ τὸ καθόλου ἀποφατικὸν ἀναιρεῖται μόνον, ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπὶ μέρους ἀποφατικόν. ὥστε ἐν τῷ δεῖξαι τἀναντία συναγόμενα, ὅτι μηδὲ ἐπὶ μέρους τι συνάγεται κατὰ συλλογιστικὴν ἀνάγκην ἔδειξεν.

Οὐδ᾽ ὅταν μήτε τὸ πρῶτον τῷ μέσῳ, μήτε τὸ μέσον τῷ ἐσχάτῳ μηδενὶ ὑπάρχῃ.

Μετελήλυθεν ἐπὶ τὴν ἐκ δύο καθόλου ἀποφατικῶν ἐν πρώτῳ σχήματι συζυγίαν. καὶ δείκνυσι, καὶ ταύτην ἀσυλλόγιστον οὖσαν, τῇ τῶν ὅρων πάλιν παραθέσει. ὧν περὶ τὴν διαφορὰν, καὶ παντὶ καὶ μηδενὶ ὑπάρχειν φαίνεται τὸ α τῷ γ. αἰτία δὲ τοῦ μηδὲν συνάγεσθαι ἐν τῇ τοιαύτῃ συζυγίᾳ συλλογιστικῶς, ὅτι ὁ μέσος οὐδεμίαν ἔχει σχέσιν πρὸς οὐδέτερον τῶν ἄκρων. ἀλλ᾽ οὕτως ἔχει ὡς εἰ καὶ μηδὲ τὴν ἀρχὴν ἐλήφθη. περὶ δὲ τοῦτον ὁ συλλογισμός. οὕτως γὰρ ἐχόντων αὐτῶν, δύναται καὶ περιέχειν ὑπὸ τὸ α, τὸ γ, καὶ μὴ περιέχειν. εἰ γὰρ εἴη τὸ α ἐπιστήμη. τὸ β γραμμή. τὸ γ ἰατρική. οὐσῶν ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων καθόλου ἀποφατικῶν, ἡ ἐπιστήμη τῇ ἰατρικῇ πάσῃ ὑπάρξει. εἰ δὲ ἀντὶ τῆς ἰατρικῆς μονὰς τεθείη, ἢ λίθος, αἱ μὲν προτάσεις ὁμοίως ἀληθεῖς, οὐδεμιᾷ δὲ μονάδι ἐπιστήμη ὑπάρξει, οὐδὲ λίθῳ.

Ex duabus universalibus negatiuis nil seq

μηδὲ τὰ ἔχω

Καθόλου μὲν ὄντων, δῆλον ἐν τούτῳ τῷ σχήματι.

Εἰρήκαμεν ὅτι τεσσάρων οὐσῶν συζυγιῶν ἐν πρώτῳ σχήματι, καθόλου τῶν προτάσεων λαμβανομένων, δύο γίνονται συλλογιστικαὶ, δύο δὲ ἀσυλλόγιστοι.

Καὶ ὅτι ὄντος τοῦ συλλογισμοῦ, τοὺς ὅρους ἀναγκαῖον ἔχειν.

Ἀντιστρέψας εἶπε. καὶ γὰρ συλλογισμοῦ ὄντος ἐν πρώτῳ σχήματι ἐκ καθόλου προτάσεων, ἀνάγκη τὴν εἰρημένην πρότασιν καὶ θέσιν ἔχειν τοὺς ὅρους πρὸς ἀλλήλους. καὶ τῶν ὅρων οὕτως ἐχόντων καὶ κειμένων, ἀνάγκη συλλογισμὸν εἶναι. ὅτι μὲν οὖν εἰ καθόλου καταφατικὸν εἴη συμπέρασμα, ἀνάγκη ἐκ τοιούτων προτάσεων καὶ οὕτω κειμένων, ὡς ἐδείξαμεν, γίνεσθαι αὐτὸ, δῆλον. ἐν ἄλλῳ γὰρ

α β γ

Nulla linea scietia
Nulla medicina linea
Omnis medicina scietia

μηδὲ τὰ ἔχω

Nulla linea est scientia
Nullus lapis est linea
Nullus lapis est scientia

ἐπιστήμη γραμμή ἰατρική

11· ς· σχήματι

Quaestio

σχήματι οὐδὲν καθόλου συνάγεται καταφατικόν. πῶς δὲ ἔτι ἀληθὲς ἐπὶ τοῦ ἀποφατικοῦ καθόλου συμπεράσματος; δόξει γὰρ οὐκ ἀναγκαῖον εἶναι, εἰ ἔστι καθόλου ἀποφατικὸν συμπέρασμα συλλογιστικῶς γεγονός, καὶ τοὺς ὅρους οὕτως ἔχειν ὡς εἰρήκαμεν ἐν τῇ δευτέρᾳ συζυγίᾳ τῶν ἐν πρώτῳ σχήματι. δύναται γὰρ ταυτὸν συμπέρασμα συλλογιστικῶς δειχθῆναι, καὶ ἄλλως ἐχόντων τῶν ὅρων. καὶ γὰρ ἐν δευτέρῳ σχήματι τὸ καθόλου ἀποφατικὸν δείκνυται, καὶ διχῶς γε. ὥστ᾽ οὐκ ἀληθὲς δόξει τὸ, ὄντος συλλογισμοῦ, τοὺς ὅρους ἀναγκαῖον ἔχειν ὡς εἴρηται. μή ποτε δεῖ οὖν προσυπακούειν ἵν᾽ ἀληθὲς ᾖ τὸ λεγόμενον, καὶ ἐν τούτῳ τῷ σχήματι. ὡς προείρηκε διὰ τοῦ καθόλου μὲν ὄντων τῶν ὅρων τούτῳ τῷ σχήματι.

Solo

ὥστε καὶ ἀναφέρειν περὶ τῶν ἐν τούτῳ τῷ σχήματι λέγει. δύναται δέ τις καὶ ἐπὶ τῶν ἐν δευτέρῳ σχήματι, τῶν τὸ καθόλου ἀποφατικὸν συναγόντων, λέγειν τὸ εἰρημένον, καὶ ἁρμόζειν. καὶ γὰρ κἀκεῖ εἰ καὶ μὴ ἡ τάξις τῶν προτάσεων οὕτως κεῖται, ὡς ἄλλως ἐχόντων τῶν ὅρων πρὸς ἀλλήλους, καὶ οὐχ ὡς ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι, ἀλλὰ καὶ τῇ γε δυνάμει οὕτως ἔχουσι. κατὰ γοῦν τὴν εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα διὰ τῶν ἀντιστροφῶν τῶν προτάσεων ἀνάλυσιν, δείκνυνται συλλογιστικαὶ οὖσαι αἱ συζυγίαι. ὥστε καὶ τὸ οὕτως ἔχουσιν οἱ ὅροι πρὸς ἀλλήλους, ὡς εἴρηκεν, ἐπὶ τῆς ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι δευτέρας συζυγίας. εἰς γὰρ ταύτην ἀνάγονται οἱ καθόλου ἀποφατικοὶ ἐν δευτέρῳ συνάγοντες σχήματι ὡς προϊὼν δείξει.

Εἰ δ᾽ ὁ μὲν καθόλου τῶν ὅρων, ὁ δ᾽ ἐν μέρει, πρὸς τὸν ἕτερον.

In una & eadem propositione ex terminis potest alter universalis esse alter particularis

Οὐκ ἀργῶς μοι δοκεῖ προστεθεικέναι τὸ, ὁ δ᾽ ἐν μέρει πρὸς τὸν ἕτερον. δύναται γὰρ καὶ ἐν μιᾷ καὶ τῇ αὐτῇ προτάσει τῶν ὅρων, ὁ μὲν καθόλου εἶναι, ὁ δ᾽ ἐν μέρει. καθόλου μὲν ὁ ὑποκείμενος ὅρος λαμβανόμενος, ἐν μέρει δὲ ὁ κατηγορούμενος, οὗ μέρος κατὰ τοῦ ὑποκειμένου λέγεται. οὐ γὰρ πᾶν ζῷον κατὰ τοῦ ἀνθρώπου. μέρος γὰρ τοῦ ζῴου κατὰ παντὸς ἀνθρώπου ἐν τῇ προτάσει τῇ λεγούσῃ πᾶς ἄνθρωπος ζῷον, τὶ γὰρ ζῷον κατ᾽ ἀνθρώπου, ἀλλὰ καὶ ἡ, τὸ ζῷον κατά τινος ἐμψύχου, ἔχει τὸν μὲν καθόλου τῶν ὅρων, τὸν δ᾽ ἐν μέρει. διὰ τοῦτο καὶ ἡ ἀντιστροφὴ τῆς τοιαύτης προτάσεως, ἐπὶ μέρους γίνεται. ἵν᾽ οὖν ἐν συμπλοκῇ προτάσεων δηλώσῃ τὸ καθόλου, καὶ ἐν μέρει τῶν ὅρων, καὶ μὴ ἐν προτάσει μιᾷ μηδ᾽ ἐν ἀντιστροφῇ, προσέθηκε τὸ, πρὸς τὸν ἕτερον. τουτέστιν, ὅταν καθόλου κατηγορῆταί τις ὅρος, καὶ οὗτος ἄλλου τινὸς ἐπὶ μέρους κατηγορεῖται. ἢ ἔτι ἁπλούστερον, ὅταν ὁ αὐτὸς ὅρος πρὸς μὲν ἄλλον ὅρον καθόλου ᾖ, πρὸς δὲ ἄλλον, ἐπὶ μέρους ἐν τῇ προειρημένῃ συμπλοκῇ. τοῦτον γὰρ τὸν τρόπον ἐπὶ μέρους αὐτοῦ λαμβανομένου, γίνεται συζυγία καὶ συμπλοκὴ προτάσεων. εἰρηκὼς δὲ περὶ τῶν συζυγιῶν τῶν ἐν πρώτῳ σχήματι ἐκ δύο καθόλου, μεταβαίνει πάλιν ἐπὶ τὰς συζυγίας, ἐν αἷς ἡ ἑτέρα πρότασις ἐπὶ μέρους ἐστί, τῆς ἑτέρας οὔσης καθόλου. καὶ δείκνυσι, τίνες εἰσὶν αἱ τοιαῦται, καὶ πόσαι, καὶ ποῖαι αὐτῶν συλλογιστικαί. καὶ πρῶτόν γε ταύτας ἐκτίθησι. δύο δ᾽ εἰσὶν αἱ δόκιμοι καὶ ἐν ταῖς τοιαύταις συζυ-

Eximie hoc & ut dignum est tanto auctore

γίαις, ἥ τε καθόλου καταφατικὴν τὴν μείζω πρότασιν ἔχουσα, τὴν δὲ ἐλάττω ἐπὶ μέρους καταφατικήν, καὶ ἡ τῆς ἐλάττονος οὔσης ἐπὶ μέρους καταφατικῆς, τὴν μείζονα ἔχουσα καθόλου ἀποφατικήν. ὧν ἀμφοτέρων ὁμοῦ ἐμνημόνευσεν εἰπών, ὅταν μὲν τὸ καθόλου τεθῇ πρὸς τῷ μείζονι ἄκρῳ, ἢ κατηγορικὸν, ἢ στερητικὸν, τὸ δ᾽ ἐν μέρει πρὸς τῷ ἐλάττονι κατηγορικὸν, ἀνάγκη συλλογισμὸν γενέσθαι τέλειον. οὕτως μὲν γὰρ τῆς μείζονος καθόλου τε καταφατικῆς, ἐπὶ μέρους καταφατικὸν ἔσται τὸ συναγόμενον. καθόλου δὲ ἀποφατικῆς δειχθείσης, ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν συναχθήσεται. τῷ γὰρ δεῖν τὴν ἑτέραν ἐπὶ μέρους εἶναι, ληφθῆναι δὲ τὴν μείζονα καθόλου, πάντως ἡ ἐλάττων ἐπὶ μέρους ἔσται. εἴρηκε δὲ, ὅτι καὶ κατηγορική.

Ὅταν δὲ πρὸς τῷ ἐλάττονι ἢ ἄλλως πως ἔχωσιν οἱ ὅροι, ἀδύνατον.

Προειπὼν περὶ τῆς μείζονος προτάσεως, ὅτι καὶ στερητικῆς αὐτῆς οὔσης, ἔσται συλλογισμὸς, ἐπήνεγκεν. ὅταν δὲ πρὸς τῷ ἐλάττονι δηλονότι τὸ στερητικὸν μετατεθῇ, ὡς εἶναι ταύτην μὲν ἐπὶ μέρους ἀποφατικήν, τὴν δὲ μείζονα καθόλου μὲν, καταφατικὴν δὲ ἢ ἀποφατικήν. τὸ δὲ ἢ ἄλλως πως ἔχωσι, δηλωτικόν ἐστι τοῦ, ἂν μὲν ἡ μείζων, τὸ ἐπὶ μέρους εἶναι μεταλάβοι, ἡ δὲ ἐλάττων τὸ καθόλου. οὕτως γὰρ ἐχουσῶν οὐ γίνεται συλλογισμός. δύναται δὲ καὶ τὸ ὅταν πρὸς τῷ ἐλάττονι, τὸ καθόλου μετενεχθῇ, καὶ ὅσον γε ἐπὶ τοῖς φερομένοις, τουτέστι τὸ λεγόμενον καὶ εἶναι τὸ, καὶ ἄλλως πως ἔχωσιν οἱ ὅροι, εἰρημένον περὶ τῆς ἐλάττονος προτάσεως. ἂν μὴ μεταλάβοι μὲν αὕτη τὸ καθόλου. μένουσα δὲ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴ ληφθείη.

Λέγω δὲ μείζω μὲν ἄκρον, ἐν ᾧ τὸ μέσον ἐστίν. ἔλαττον δὲ, τὸ ὑπὸ τὸ μέσον ὄν.

Maior & minor termini

Δεῖ πάντων τῶν λεγομένων ἀκούειν, ὡς ἐπὶ τοῦ πρώτου σχήματος λεγομένων. καὶ γὰρ καὶ τὸ νῦν λεγόμενον, οὕτως ἔχει ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι. μεῖζον μὲν ἐν ᾧ τὸ μέσον ἐστίν. ἔλαττον δὲ τὸ ὑπὸ τὸ μέσον ὄν. ἦν γὰρ ἐν τούτῳ σχήματι ὁ μέσος, τῷ μὲν ὑποκείμενος, τῷ δὲ κατηγορούμενος. ἐπεὶ ἔν γε τῷ δευτέρῳ σχήματι καὶ ὁ μείζων, καὶ ὁ ἐλάττων ἐν τῷ μέσῳ ἐστίν. ὑπ᾽ οὐδένα γὰρ ὁ μέσος. ἀνάπαλιν δὲ ἐν τῷ τρίτῳ. ὁ μέσος οὐχ ὑπὸ τὸν μείζονα μόνον ἐστίν, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τὸν ἐλάττονα, οὐδεὶς γὰρ ἐν τῷ μέσῳ. σαφῶς δὲ ὅτι ὁ κατηγορούμενος ἐν τῷ συμπεράσματι, οὗτος καὶ ἐν ταῖς προτάσεσι μείζων ἐστί. καὶ περὶ τοῦτον ἡ μείζων πρότασις ἔδειξεν. ς· aristoteles

In 2 figura & maior & minor termini in medio sunt & in 3ª e contrario medius sub utrumque terminum

Ὑπαρχέτω γὰρ τὸ μὲν α παντὶ τῷ β, τὸ δὲ β τινὶ τῷ γ. οὐκοῦν εἰ ἔστι κατὰ παντὸς κατηγορεῖσθαι τὸ ἐν ἀρχῇ λεχθὲν, ἀνάγκη τὸ α τινὶ τῷ γ ὑπάρχειν. καὶ εἰ τὸ μὲν α μηδενὶ τῷ β ὑπάρχει, τὸ δὲ β τινὶ τῷ γ, ἀνάγκη τὸ α τινὶ τῷ γ μὴ ὑπάρχειν.

Praedicatum in conclusione est maior terminus in propositionibus

/.1. ad illa textus verba. ὅταν δὲ πρὸς τῷ ἐλάττονι. addere potes vel intellige τὸ καθόλου μετενεχθῇ

Τρίτος ἀναπόδεικτος
Τέταρτος ἀναπόδεικτος

Tertius ἀναπόδεικτος

Ἡ μὲν συζυγία τοῦ τρίτου ἀναποδείκτου, ὅς ἐστιν ἐπὶ μέρους καταφατικὸν ἔχων τὸ συμπέρασμα. εἰ γὰρ τὸ β τινὶ τῷ γ, τὶ τοῦ γ ἐν ὅλῳ ἐστὶ τῷ β· κατὰ παντὸς δὲ τοῦ β τὸ α, οὐδὲν ἄρα ἐστὶ τοῦ β καθ' οὗ οὐ ῥηθήσεται τὸ α. τὶ δὲ τῷ β ἐστὶ τοῦ γ, κατὰ τούτου ἄρα τὸ α ῥηθήσεται. ὁμοίως δὲ ἕξει καὶ ὁ τέταρτος ἀναπόδεικτος, ὁ ἔχων τὴν μὲν μείζονα καθόλου ἀποφατικήν, τὴν δὲ ἐλάττονα ἐπὶ μέρους καταφατικήν. εἰ γὰρ εἴη τὶ τοῦ γ ἐν ὅλῳ τῷ β, τὸ δὲ β ἐν μηδενὶ τῷ α, τὸ α τινὶ τῷ γ οὐχ ὑπάρξει. τὶ μὲν γὰρ τοῦ γ ὑπὸ τὸ β. οὐδὲν δ' ἐστὶ τοῦ β λαβεῖν, καθ' οὗ τὸ α ῥηθήσεται. ὥστε οὐδὲ κατά τινος τοῦ γ ἐκείνου, ὃ ἦν τὶ τοῦ β. ὁμοίως ταῖς τοιαύταις συναγωγαῖς γίνονται. καὶ εἰ ἀδιόριστον καταφατικὴν τὴν ἐλάττονα προτείνωμεν, τηρήσωμεν δὲ τὴν μείζονα, ποτὲ μὲν καθόλου καταφατικήν, ποτὲ δὲ καθόλου ἀποφατικήν. πάντες δὲ οἱ προειρημένοι τέλειοι. πάντες γὰρ τῷ κατὰ παντὸς μόνῳ, ἢ τῷ κατὰ μηδενὸς χρώμενοι, ὅ ἐστι κείμενον, φανερὰν τὴν συναγωγὴν ἔχουσιν.

Quartus ἀναπόδεικτος

Omnes .4. modi prædicti, primæ figuræ perfecti sunt .i. τέλειοι & cur.

Ἐὰν δὲ πρὸς τὸ ἔλαττον ἄκρον τὸ καθόλου τεθῇ ἢ κατηγορικὸν ἢ στερητικόν, οὐκ ἔσται συλλογισμός.

Λέγει μὲν περὶ τῶν συζυγιῶν τῶν ἐχουσῶν τὴν μὲν ἑτέραν πρότασιν καθόλου, τὴν δὲ ἑτέραν ἐπὶ μέρους. εἰπὼν δὲ περὶ τούτων ἐν αἷς τὸ καθόλου ἦν πρὸς τῇ μείζονι προτάσει, τὸ δὲ ἐπὶ μέρους πρὸς τῇ ἐλάττονι ὂν καταφατικόν. καὶ δείξας ὅτι συλλογιστικαὶ αἱ τοιαῦται συζυγίαι, προσθεὶς δὲ καὶ τὰς ἐν αἷς ἀντὶ τοῦ ἐπὶ μέρους τὸ ἀδιόριστον ἔχει ἡ ἐλάττων πρότασις, τῶν ἄλλων τῶν αὐτῶν μενόντων, δύο γὰρ καὶ οὕτως λαμβανομένης τῆς ἐλάττονος ἐγίνοντο συλλογισμοί, νῦν ἐπελήλυθεν ἐπὶ τὰς ἐναλλάξ. αὗται δέ εἰσιν αἱ ἔχουσαι τὴν ἐλάττονα πρότασιν καθόλου. γίνεται δὲ ταύτης οὔσης καθόλου ἡ μείζων πρότασις ἢ ἐπὶ μέρους ἢ ἀδιόριστος. οὔσης δὲ ταύτης ἢ ἐπὶ μέρους ἢ ἀδιορίστου, ἀσυλλόγιστοι πᾶσαι αἱ συμπλοκαὶ ὡς προειρήκαμεν. δείκνυσιν οὖν ἐκτιθέμενος τὰς συμπλοκὰς ταύτας καὶ συζυγίας, ὅτι εἰσὶν ἀσυλλόγιστοι. πάλιν χρώμενος τῇ τῆς ὕλης παραθέσει, ἐφ' ἧς εὑρίσκεται τὰ ἐναντία συναγόμενα. τὸ δέ, κατὰ μέρος θάτερον, ἀντὶ τοῦ τῆς μείζονος. αὕτη γὰρ γίνεται κατὰ μέρος.

Vtens materia in qua inueniuntur contraria collecta

Οἷον, εἰ τὸ μὲν α, τινὶ τῷ β ὑπάρχει, ἢ μὴ ὑπάρχει. τὸ δέ, β, παντὶ τῷ γ ὑπάρχει. ὅροι τοῦ μὲν ὑπάρχειν, ἀγαθόν, ἕξις, φρόνησις, τοῦ δὲ μὴ ὑπάρχειν, ἀγαθόν, ἕξις, ἀμαθία.

Ὅτι καὶ καταφατικῆς καὶ ἀποφατικῆς οὔσης τῆς μείζονος προτάσεως εἰ μὲν ἐπὶ μέρους εἴη, ἀσυλλόγιστος ἡ συμπλοκή. εἰ γὰρ τὸ μὲν α κατά τινος τοῦ β λέγοιτο. τὸ δὲ β κατὰ παντὸς τοῦ γ, οὐδὲν μὲν ἔσται τοῦ γ, καθ' οὗ, οὐ ῥηθήσεται τὸ β. ὥστε τὶ τοῦ β τὸ γ. τὸ δὲ α κατά τινος τοῦ β λεγόμενον, δύναται καὶ κατὰ τούτου τοῦ μέρους αὐτοῦ λέγεσθαι. ὅ ἐστι τοῦ γ. δύναται καὶ κατ' ἄλλου. ἐπὶ πλέον γὰρ τὸ β τοῦ γ κατηγορεῖται, οὐκ ἐξ ἀνάγκης ἄρα, ἢ ὑπάρξει, ἢ οὐχ ὑπάρξει

Quidam habitus bonum
Omnis stultitia habitus
Nulla stultitia bonum

Quidam habitus bonum
Omnis prudentia habitus
Omnis prudentia bonum

ὑπάρξει τὸ α τῷ γ. οἷον εἰ εἴη τὸ α, ἀγαθόν, τὸ δὲ β, ἕξις, τὸ δὲ γ, φρόνησις. τὸ μὲν γὰρ ἀγαθὸν κατά τινος ἕξεως, ἡ δὲ ἕξις, κατὰ πάσης φρονήσεως. τὸ ἀγαθὸν κατὰ πάσης φρονήσεως. εἰ δ' εἴη τὸ γ ἀμαθία, λαμβάνει δὲ τὴν ἀμαθίαν, ὡς ἕξιν, ἢ ἀφροσύνην, ἢ κακίαν, πάλιν ἔσται τὸ ἀγαθὸν ὁ μείζων ἄκρος, οὐδεμιᾶς οὔτε ἀμαθίας, οὔτε ἀφροσύνης τῆς ἕξεως, ὃς ἦν μέσος ὅρος, κατ' αὐτῶν καθόλου κατηγορούμενος. ὥστε ἀδόκιμος ἡ συζυγία. ὁμοία ἡ δεῖξις καὶ εἰ τὸ α τινὶ τῷ β μὴ ὑπάρχον καὶ ἐπὶ τῶν αὐτῶν ὅρων. ὡς γὰρ τινὶ ὑπάρχει τὸ α. οὕτω δύναται καὶ τινὶ μὴ ὑπάρχειν. τὸ γοῦν ἀγαθὸν οὕτως τινὶ ἕξει ὑπάρξει, ὅτι καὶ τινὶ οὐχ ὑπάρξει.

ἀμαθία

οὐδεμιᾶς ἀμαθίας κατηγορούμενος. nota modum loquendi in datiuo

Πάλιν εἰ τὸ μὲν β μηδενὶ τῷ γ, τὸ δὲ α τινὶ τῷ β ὑπάρχει, ἢ μὴ ὑπάρχει, ἢ μὴ παντὶ ὑπάρχει.

Τὸ μὲν τινὶ μὴ ὑπάρχει, ἢ μὴ παντί, ἀμφότερα τῆς ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς ἐστι δηλωτικὰ τῇ λέξει διαφέροντα. τῷ γὰρ μὴ ὑπάρχει, προσθετέον τό, τινί, ὡς ἀπὸ κοινοῦ ἐρρημένον. ὅτι δὲ μηδὲ αἱ τοιαῦται συμπλοκαὶ συνακτικαὶ αἱ ἔχουσαι τὴν ἐλάττονα καθόλου ἀποφατικήν, ἐπὶ μέρους δὲ τὴν μείζονα, δείκνυσιν. ὁμοίᾳ γὰρ ὁδῷ χρώμενοι, εὑρήσομεν τὸ α καὶ ὑπάρχον ποτὲ παντὶ τῷ γ. καὶ μηδενὶ ὑπάρχον. ἔστω γὰρ τὸ μὲν α λευκόν. τὸ δὲ β ἵππος, τὸ δὲ γ κύκνος. ἵππος δὲ οὐδενὶ κύκνῳ. τὸ δὲ λευκὸν παντὶ κύκνῳ. τὸ γὰρ λευκόν, ἐν ᾧ ὑπερβάλλει τὸν ἵππον, οὗ ἐπὶ πλέον αὐτοῦ, καὶ κατηγορούμενον, τοῦτο νῦν περιείληφε τὸ γ, ὅ ἐστι κύκνος. ᾧ οὐδενὶ ἵππος ὑπάρχει. ἐὰν δὲ ποιήσωμεν τὸ γ ἀντὶ τοῦ κύκνου, κόρακα, καὶ ἵππος οὐδενὶ κόρακι, ἀλλ' οὐδὲ τὸ λευκόν, ἐπὶ τῶν αὐτῶν ὅρων ῥηθήσεται καὶ εἰ ἡ μείζων πρότασις, ἀδιόριστος ἢ καταφατικὴ ἢ ἀποφατικὴ ληφθείη. ἐπεὶ τὸ ἀδιόριστον, ὡς ἴσον τῷ ἐπὶ μέρους λαμβάνεται. σημειωτέον δὲ ὅτι, ἐν ᾗ μὲν αἱ συζυγίᾳ ἡ ἐλάττων καθόλου ἐστὶ καταφατική, τῆς μείζονος οὔσης ἐπὶ μέρους, τὸ ἀσυλλόγιστον διὰ τὴν μείζονα ἐπὶ μέρους οὖσαν. ἐν ᾗ δὲ τῆς μείζονος ἐπὶ μέρους οὔσης, ἢ ἀδιορίστου, ἡ ἐλάττων καθόλου ἐστὶν ἀποφατική, τὸ ἀσυλλόγιστον παρ' ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων, καὶ γὰρ παρὰ τῆς μείζονος, ἐπὶ μέρους γάρ, καὶ παρὰ τῆς ἐλάττονος ὅτι ἀποφατική.

deesse uidetur λευκὸν οὐ παντὶ ἵππῳ tum ex ipsa ratione tum ex philopono

Indeterminatum æquipollet particulari

Οὐδ' ὅταν τὸ μὲν πρὸς τῷ μείζονι ἄκρῳ, καθόλου γένηται, ἢ κατηγορικὸν ἢ στερητικόν, τὸ δὲ πρὸς τῷ ἐλάττονι στερητικὸν κατὰ μέρος, οὐκ ἔσται συλλογισμός.

Τὸ μὲν τινὶ μὴ ὑπάρχειν, ἢ μὴ παντὶ ὑπάρχειν, πάλιν ταὐτόν ἐστιν. δείξας δὲ διὰ τῶν πρώτων, ἀσυλλογίστους συζυγίας ἐφ' ὧν ἡ μείζων ἦν ἐπὶ μέρους, νῦν δείκνυσιν ἀσυλλογίστους, καὶ ἐν αἷς οὔσης τῆς μείζονος καθόλου, ἢ καταφατικῆς, ἢ ἀποφατικῆς, ἡ ἐλάττων ἐπὶ μέρους ἐστὶν ἀποφατική, δι' οὗ δείκνυται πῶς εἶπεν ἐν τοῖς ἐπάνω τό, ὅταν δὲ πρὸς τὸ ἔλαττον ἢ καὶ ἄλλως πῶς ἔχωσιν οἱ ὅροι. γίνεται δὲ ἐν ταῖς τοιαύταις συμπλοκαῖς τὸ ἀσυλλόγιστον πάλιν περὶ τὴν ἐλάττονα οὖσαν ἀποφατικήν. ἡ δεῖξις δὲ αὐτῷ τοῦ, ταύτας ἀσυλλογίστους εἶναι

Ex maiore uniuersali affirma. aut nega. & minore particulari negat. nil seq.

rf. To

Quidam equus non est albus
Nullus cygnus est equus
Omnis cygnus est albus

Quidam equus non est albus
Nullus coruus est equus
Nullus coruus est albus

11. ff. h co. scr. — *4 1. quando minor est uniuersalis negatiua* — *Alex. n. … figurae habere … uniuer. … affir.*

τῆς συζυγίας, γέγονεν ἐπὶ μέρους τὸ γ, ᾧ κεῖται αὐτῷ μὴ ὑπάρχειν τὸ β. τοῦτο γὰρ λαβὼν δείκνυσι διὰ τῆς παραθέσεως τῶν ὅρων, πάλιν καὶ παντὶ καὶ μηδενὶ αὐτῷ τὸ α ὑπάρχον. οὕτως γὰρ οἰκείως δείκνυσθαι ἔμελλε τὸ τῆς ἐκκειμένης συζυγίας ἀσυλλόγιστον. εἰ γὰρ ἐπὶ παντὸς τοῦ γ, οὐ προσεχὴς ἔτι ὁμοίως ἡ δεῖξις. ὡς γὰρ ὅτε τὸ β μηδενὶ τῷ γ ὑπῆρχεν, ἀσυλλόγιστος ἐδείκνυτο ἡ συζυγία. τῷ, ᾧ μηδενὶ ὑπῆρχε τὸ β, τούτῳ τὸ α, καὶ παντὶ καὶ μηδενὶ ὑπάρχειν δυνάμενον, οὕτως ὅτε τὸ β κεῖται τινὶ τῷ γ μὴ ὑπάρχειν, ἀσυλλόγιστος ἂν δείκνυται. εἰ δ' εἴη ἐν τούτῳ τῷ γ καὶ παντὶ καὶ μηδενὶ τὸ α ὑπάρχειν δυνάμενον, ᾧ αὐτοῦ μέρος τὸ β οὐχ ὑπῆρχεν. ἔτι ἐπεὶ οὔσης τῆς ἐλάττονος ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς δύναται κατὰ τὸ αὐτὸ ἡ αὐτὴ καὶ ἐπὶ μέρους εἶναι καταφατική, τὸ γὰρ τινὶ μὴ ὑπάρχον, οὐδὲν κεκώλυται καὶ τινὶ ἐκείνῳ ὑπάρχειν. ὅταν δὲ ὑπάρχουσα ἐπὶ μέρους ἡ καταφατικὴ ἡ ἐλάττων, συλλογισμὸς γίνεται τῆς μείζονος καθόλου οὔσης, καὶ καταφατικῆς, καὶ ἀποφατικῆς ὡς δέδεικται. ἑκατέρα γὰρ τῶν προτάσεων γίνεται τὸ ἴδιον ἔχουσα. καὶ ἡ ἐλάττων τὸ καταφατικόν, καὶ ἡ μείζων τὸ καθόλου. οὔσης δὲ συλλογιστικῆς τῆς συζυγίας ταύτης, οὐκ ἐνῆν ὅρους λαβεῖν τοῦ παντὶ καὶ τοῦ μηδενὶ τὸ α τῷ γ ὑπάρχειν, κειμένου τοῦ β τινὶ τῷ γ μὴ ὑπάρχειν. εἰ καί τινι ὑπάρχει, οὐκ ἂν εἴη λαβεῖν τοῦ παντὶ καὶ μηδενὶ τὸ α τῷ γ ὑπάρχειν. οὕτως γὰρ ἂν διεβάλλοντο καὶ ἀνῃροῦντο καὶ αἱ συλλογιστικαὶ συζυγίαι, ἥ τε ἔχουσα τὸ β τινὶ τῷ γ ὑπάρχον, τὸ δὲ α παντὶ τῷ β, ἢ τὸ μὲν β τινὶ τῷ γ, τὸ δὲ α μηδενὶ τῷ β. ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς τὸ καταφατικὸν συναγούσης συζυγίας, ἀδύνατον ληφθῆναι τοῦ μηδενὶ ὑπάρχειν τὸ α τῷ γ. ἐπεὶ συλλογιστικῶς αὐτῷ τινὶ ὑπάρχει. ἐκ δὲ τῆς, τὸ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν συλλογιζομένης, πάλιν ἀδύνατον τοῦ παντὶ ληφθῆναι, συλλογιστικῶς δεικνυμένου τοῦ τινὶ μὴ ὑπάρχειν τὸ α τῷ γ. καὶ ἀνῃροῖτ' ἂν καὶ ταῦτα ἑκατέρα, εἰ ὅροι εὑρίσκοντο τοῦ τε παντὶ τὸ α τῷ γ, καὶ τοῦ μηδενὶ ἐπὶ τῆς τοιαύτης συζυγίας. διὰ τοῦτο οὖν ἐπεὶ μὴ οἷόν τε ἐστίν, ἐπὶ μὲν τοῦ γ ἁπλῶς τὴν δεῖξιν οὐ ποιεῖται. λαμβάνει δὲ ἐπ' αὐτοῦ, ταῦτα τὰ μόρια. οἷον τὸ β οὐχ ὑπάρχει. κεῖται γὰρ τινὶ τῷ γ ἐκείνῳ μὴ ὑπάρχειν. καὶ παρατιθέμενος ὕλην τινά, δείκνυσι τούτων οἷς μόριά ἐστιν οὖσι τοῦ γ τὸ β οὐχ ὑπῆρχε. τῷ μὲν παντὶ ὑπάρχον τὸ α. τῷ δὲ οὐδενί. ἔνεστι δὲ κατὰ τῶν τοῦ γ μορίων τὸ β καθόλου ἀποφατικῶς κατηγορήσαντας. ὡς καθόλου ἀποφατικῇ τῇ ἐλάττονι χρωμένους δεικνύναι τὴν εἰρημένην συμπλοκὴν ἀσυλλόγιστον. εἰ γὰρ τὸ μὲν α κατὰ παντὸς τοῦ γ, τὸ δὲ β κατ' οὐδενὸς τούτων, ἃ μόρια τοῦ γ ὄντα εἴληπται δύναται α ἐπὶ πλέον ὂν τοῦ β. ἐνδέχεται γὰρ τοιοῦτον εἶναι αὐτὸ ὡς ὑπερέχειν τοῦ β καὶ περιέχειν ταῦτα τὰ τινὰ τοῦ γ οἷς οὐχ ὑπῆρχε τὸ β. καὶ μὴ περιέχειν. ἀδόκιμος δὲ ἡ οὕτως ἔχουσα συζυγία. ὅροι οὓς παρατίθεται κατὰ μὲν τοῦ α ζῷον. κατὰ δὲ τοῦ β ἄνθρωπος κατὰ δὲ τοῦ γ ὅλου ἔστω λευκόν. ᾧ τινι ὁ ἄνθρωπος οὐχ ὑπάρχει καὶ ὑπάρχει. εἰ ἐπὶ μέρους δέ ἐστιν ἡ β γ ἀποφατική. καὶ μὴ δύναται ἐπὶ τοῦ γ ἀποφα-

11. 1. facientes minorem uniuersalē negatiuā

Omnis homo est animal

α. ζῶον
β ἄνος
γ λευκόν

11. ff. ἄτομος ut statim patet

τικὸν δειχθῆναί τε καὶ συναχθῆναι. οὕτω ληφθέντων. ἀλλ' οὐδὲ καθόλου καταφατικόν, ἂν ἡ πάλιν ἡ α β καθόλου ἀποφατικὴ εἰλημμένη, εἰλήφθω τινὰ τοῦ λευκοῦ. καθ' ὧν οὐδὲ ἄνθρωπος λέγεται. ἔστω ταῦτα κύκνος καὶ χιών. οὔτε γὰρ κατὰ κύκνου ὁ ἄνθρωπος λευκοῦ ὄντος, οὔτε κατὰ χιόνος. τὸ δὲ ζῷον κατὰ μὲν τοῦ κύκνου παντός, κατὰ δὲ χιόνος μηδεμιᾶς. καὶ οὕτως ἐπὶ μέρους τοῦ γ ᾧ οὐχ ὑπῆρχε τὸ β, ἐδείχθη ἡ τοιαύτη συζυγία, ἀδόκιμός τε καὶ ἀσυλλόγιστος. ἐπὶ δὲ τῶν συμπλοκῶν, τῶν ἐκ δύο ἐπὶ μέρους ἡ παράθεσις τῶν ὅρων αὐτῷ δι' ὧν ἀσυλλογίστους ἐλέγχει τὰς τοιαύτας συμπλοκάς, οὐκέτι γίνεται ἐπὶ μέρους τοῦ γ. ᾧ τινι κεῖται τὸ α. ἀλλ' ἐφ' ὅλου τοῦ γ. ὅτι ἀσυλλόγιστος ἡ ἐκ δύο ἐπὶ μέρους συμπλοκή. ὁμοίως ἄν τε τὸ β τῷ γ τινὶ μὴ ὑπάρχῃ. ὡς καὶ ὑπάρχειν τινί, ἄν τε καὶ μηδενὶ αὐτῷ ὑπάρχῃ. τῷ οὖν μὴ παρακεῖσθαι συζυγίαν τινὰ συλλογιστικὴν τῇ τοιαύτῃ τῶν προτάσεων συμπλοκῇ. οἷόν τε ἦν ἐφ' ὅλου τοῦ γ ὅρων εὐπορῆσαι τοῦ παντί, καὶ τοῦ μηδενί. εἰ δὲ ὅλῳ τῷ γ καὶ μηδενί, δῆλον ὡς καὶ τῶν μορίων αὐτοῦ ἑκάστῳ. ὥς τε καὶ ᾧ τὸ β οὐχ ὑπῆρχεν οὕτως ὁ ἔλεγχος. καὶ εἰ, ἡ α β καθόλου ληφθείη ἀποφατική. ἔστωσαν γὰρ οἱ ὅροι ἐπὶ μὲν τοῦ α, ἄψυχον. ἐπὶ δὲ τοῦ β, ἄνθρωπος, τὸ δὲ γ, λευκόν. καὶ εἰλήφθω πάλιν ὧν μὴ κατηγορεῖται λευκῶν ὁ ἄνθρωπος, κύκνος καὶ χιών, τὸ γὰρ ἄψυχον, ἀνάπαλιν χιόνι μὲν πάσῃ, κύκνῳ δὲ οὐδενί, διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων, τοῦ τε κύκνου καὶ τῆς χιόνος. ἐδείχθη. καὶ ὅτε ἦν ἡ μείζων καθόλου καταφατικὴ ἀσυλλόγιστος ἡ συζυγία. οὔτε προσχρῆται τῷ καθόλου ἀποφατικῷ ἐν τῇ τῶν ὅρων ἐκθέσει μεταλαμβάνων τὸ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν τῆς ἐλάττονος προτάσεως εἰς τὸ καθόλου ἀποφατικὸν ὡς οἴονταί τινες. οὔτ' εἰ προσχρῆται, διὰ τοῦτο ὑποληπτέον αὐτὸν μὴ δεικνύναι τὴν προκειμένην συζυγίαν ἀσυλλόγιστον. μᾶλλον γὰρ τῷ καθόλου προσχρῆται, ὁ ἐπὶ παντὸς τοῦ γ δεικνὺς τῷ παντὶ καὶ μηδενί, ἢ ὁ ἐπὶ μέρους αὐτοῦ. ἔτι δὲ εἰ μὴ οἷόν τε ἦν λαβεῖν μόρια τινὰ τοῦ ἐσχάτου ὅρου, οἷς οὐχ ὑπάρχει καθόλου ὁ μέσος, καλῶς ἂν ἐνίσταντο τῇ τοιαύτῃ μεταλήψει οἱ ἐνιστάμενοι, τοῦτο δ' ἂν ἦν, εἰ ἦν ἄτομος καὶ μὴ εἶχε μόρια, ἀλλὰ μὴν οὐχ οἷόν τε ἀτόμου ὄντος αὐτοῦ, ἀληθὲς εἶναι τό, τινὶ αὐτὸ μὴ ὑπάρχειν τὸ μέσον. οἱ γὰρ διορισμοὶ τὸ παντί, καὶ μηδενί, καὶ τὸ τινί, καὶ τινὶ μή, τὸ καθόλου προστίθενται, ὡς ἐν τῷ περὶ ἑρμηνείας δέδεικται. δῆλον ὡς καθόλου ἐστὶν ὁ ἔσχατος ὅρος, ἀλλ' οὐχὶ ἄτομος, καὶ ἕξει τό τι, οὐ μόνον τί, ἀλλὰ καί τινα, ὧν, κατηγορεῖται εἴ τινι αὐτῷ εἴληπται μὴ ὑπάρχειν ὁ μέσος. ὡς γὰρ ἐφ' οὗ παντὸς παρέθετο. τοιούτου δ' ὄντος, ἥ τε ἔκθεσις ἀληθὴς καὶ ἡ μετάληψις ἡ εἰς τὸ καθόλου, καὶ ἡ διὰ τούτου δεῖξις τοῦ ἀσυλλόγιστον εἶναι τὴν κειμένην συζυγίαν ἀληθὴς καὶ ὑγιής. ἐλέγχει δὲ καὶ οὕτως ἀσυλλογίστους οὔσας τὰς ἐγκειμένας δύο συζυγίας. ἔτι ἐπεὶ τὸ τινὶ οὐχ ὑπάρχει, λέγεται ἀδιορίστως. καὶ γὰρ μηδενὸς ὑπάρχοντος ἀληθὲς τό, τινὶ μὴ ὑπάρχειν, καὶ εἴ τινι, τὴν γὰρ οὐχ ὡς ὡρισμένον τὸ ἀληθὲς ἔχουσαν, ἀδιόριστον εἶπε νῦν, τινὶ γοῦν χιόνι τὸ θερμὸν μὴ ὑπάρχειν, ἀληθές ἐστιν εἰπεῖν, καίτοι οὐδε-

Cygnus. Nix.

Inanimatū. hō. albū.

Cygnus. Nix.

l. τὸ … δεῖ διελέγχεσθαι

μὴ χιόνι τὸ θερμὸν ὑπάρχει. ὁμοίως καὶ ἵππῳ τινί, ἄνθρωπον μὴ ὑπάρχειν, ὅτι καὶ οὐδενί. ἐμνημόνευσε δὲ τοῦ οὕτως ἀδιορίστου, καὶ θεόφραστος ἐν τῷ περὶ καταφάσεως. τὸ γὰρ εἶναί τι τούτων, καὶ τὸ, τὸ ἕτερον εἶναι, ἀδιόριστα λέγει. τὸ μὲν εἶναί τι τούτων, ὅτι καὶ πάντων ὄντων, ἀληθές, καὶ τῶν μὲν ὄντων, τῶν δὲ, μή, τὸ δὲ, τὸ ἕτερον εἶναι, ὅτι καὶ τοῦτο ἀληθές, καὶ ἀμφοτέρων ὄντων, καὶ τοῦ ἑτέρου μόνου. ἐπεὶ τὸ ἀληθὲς τοίνυν οὐ διώρισται τοῦ ἐπὶ μέρους ἀποφατικοῦ, ἀλλ᾽ ἔστι καὶ ἐπὶ τοῦ ἐπὶ μέρους ἰδίως ἀποφατικοῦ, καὶ ἐπὶ τοῦ καθόλου ἀποφατικοῦ ἀληθευόμενον. τὸ γὰρ τὰς ὑπ᾽ ἀλλήλοις καλουμένας συναληθεύεσθαι, εἶναι δὲ ὑπάλληλον τὴν ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴν τῇ καθόλου ἀποφατικῇ, ἀληθὴς δέ ἐστιν αὕτη. ὅταν ἐστὶν ἡ καθόλου ἀποφατικὴ ἀληθής, καὶ εἰ καθ᾽ αὑτὴν λαμβάνοιτο. ἂν δὴ λάβωμεν τὸ, τινὶ μὴ ὑπάρχειν, εἰ γὰρ μὴ ἐπὶ πάσης τῆς τοιαύτης συζυγίας, οἷόν τε τοιούτων ὅρων εὐπορῆσαι, ἀλλ᾽ ἱκανὸν καὶ ἔστι τι παρατιθὲν, ἀσυλλόγιστον δεῖξαι τὴν συμπλοκήν, ἀδιόριστον ἔχον τἀληθές, ὅταν δὴ τὸ, μηδενὶ ὑπάρχειν ἀληθές ἐστι καὶ τοιούτους ὅρους παραθώμεθα, δεικνύοιτ᾽ ἂν ἐπὶ τοῦ οὕτως ἐπὶ μέρους ἀποφατικοῦ, ἀσυλλόγιστος ἡ συμπλοκή, καὶ τῷ παντί, καὶ τῷ μηδενὶ τῷ γ τὸ α ὑπάρχειν. δέδεικται γὰρ τοῦτο, ὅτε ἦν ἡ ἐλάττων καθόλου ἀποφατική, διὰ ὅρων, ζῴου, καὶ ἀνθρώπου, καὶ ἵππου, καὶ λίθου. εἰ δὲ ἐπί τινος ὕλης δεικνύοιτο ἀσυλλόγιστος ἡ συζυγία, ἡ ἔχουσα τὴν ἐλάττονα ἐπὶ μέρους ἀποφατικήν. ἦν καθόλου ἀσυλλόγιστος. εἰ γὰρ ἦν συλλογιστική, ἔδει καὶ ὅτε οὕτως ἀληθὴς λαμβάνεται, ἡ ἐπὶ μέρους ἀποφατική, τῷ ὑπὸ τὴν καθόλου ἀποφατικὴν εἶναι. οὐδὲν γὰρ ἔλαττον ἀληθής ἐστι καὶ τότε, ἢ ὅτε καθ᾽ ἑαυτὴν λαμβάνοιτο, μὴ διαβάλλεσθαι μηδὲ διαλέγεσθαι τῇ τῆς ὕλης παραθέσει. τοῦτο γὰρ ἐδήλωσεν εἰπών. ἦν γὰρ καὶ ἐπὶ τούτων, δεῖ δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἑξῆς λέξεως ἀντὶ τοῦ δέ, τὸν γὰρ σύνδεσμον μεταλαβεῖν. γίνεται γὰρ οὕτως σαφέστερον τὸ λεγόμενον. ὁμοίως γὰρ δειχθήσεται ὥσπερ εἰ, εἰ καὶ καθόλου ἦν στερητικὸν εἰλημμένον. ἀδιόριστον δὲ εἶπε τὸ τινὶ μή, οὐχ ὡς τῆς προτάσεως οὔσης ἀδιορίστου, διωρισμένη γάρ ἐστιν ἐπὶ μέρους. τὸ δ᾽ ἐπὶ μέρους διορισμός, ὥσπερ καὶ τὸ καθόλου, ἀλλ᾽ ὡς τοῦ ἀληθοῦς, τοῦ ὑπ᾽ αὐτοῦ σημαινομένου, μὴ διωρισμένου τῷ δύνασθαι ἀληθὲς αὐτὸ εἶναι καὶ εἰ μηδενὶ ὑπάρχει, ὃ λαμβάνεται τινὶ μὴ ὑπάρχειν, ὡς ἤδη προεῖπον. ἐπὶ μὲν οὖν τούτου τοῦ σχήματος ἀδιόριστον ἐχούσης τῆς ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς τὸ ἀληθές (καὶ γὰρ καθ᾽ αὑτὴν καὶ διὰ τὴν καθόλου) κατ᾽ ἀμφότερα ἔδειξεν αὐτὴν ἀσυλλόγιστον, καὶ εἰ καθ᾽ αὑτὴν λαμβάνοιτο καὶ εἰ διὰ τὴν καθόλου. εἰ μὲν καθ᾽ αὑτὴν τῇ ἐκθέσει τῷ λαβεῖν, ᾧ τινι οὐχ ὑπάρχει. εἰ δὲ διὰ τὴν καθόλου, τῷ ἐκείνους λαβεῖν τοὺς ὅρους. οἷς γὰρ ἐν ὅλῳ οὖσι τῷ ἐσχάτῳ ὅρῳ, ἐλαμβάνετο μὴ ὑπάρχειν ὁ μέσος, τούτοις λαμβάνεται μὴ ὑπάρχειν, καὶ ὅταν χωρισθῶσι τοῦ ὅλου, καὶ ληφθῶσι καθ᾽ αὑτούς. ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ, καὶ τῷ τρίτῳ σχήματι ἀρκεῖται πρὸς τὴν δεῖξιν τοῦ ἐν ταῖς τοιαύταις συμπλοκαῖς ἀσυλλογίστου, μόνῳ τῷ ἐπὶ μέρους ἀποφατικῷ ἀδιορίστῳ. τὸ δ᾽ αἴτιον τοῦ ἀσυλλόγιστον εἶναι τὴν ἔχουσαν

Theophra

Sunni. δε. p. …

Cur appellauerit aristoteles particularem negatiuam indeterminatam .ι. ἀδιόριστον

τῇ ἐκθέσει

Ois hō animal
Quidā bos nō est hō
Quidā bos nō est al

Ois hō animal
Quidam lapis nō est hō
Quidam lapis nō est al

τὴν ἐλάττονα ἐπὶ μέρους ἀποφατικήν. ὅτι τὸ μὲν μέρος τοῦ γ, γίνεται τοῦ β κεχωρισμένον. τὸ δὲ α περιέχον τὸ β πᾶν, διὰ τὸ β, οὐ περιέξει τὸ μέρος τοῦ γ, τὸ ἔξω αὐτοῦ κείμενον. οἷς μέντοι μέρεσιν αὐτοῦ ὑπάρχει τὸ β μείζονος ὂν αὐτοῦ, δύναται τούτοις, καὶ περιλαμβάνειν τὸ μέρος τοῦ γ, ἐφ᾽ οὗ λευκός τινός. καὶ πάλιν μὴ περιλαμβάνειν τὸ αὐτό. καὶ ὅταν ἡ καθόλου ἀποφατικὴ ἡ μείζων ὅροι ἐφ᾽ ὧν ἤλεγξε, καὶ ταύτην τὴν συμπλοκήν, ἄψυχον, ἄνθρωπος, κύκνος, καὶ χιών.

Ὁμοίως δὲ δειχθήσεται, καὶ εἰ τὸ καθόλου τεθείη στερητικόν.

Ἤτοι τὸ λεγόμενόν ἐστιν ὁμοίως γὰρ δειχθήσεται, ἢ ὁμοίως οὖν, ἵνα ᾖ τῷ δέ, ἀντὶ τοῦ γὰρ κεχρημένος, ἢ ἀντὶ τοῦ οὖν. ὁμοίως γὰρ ἀσυλλόγιστος ἡ συζυγία δειχθήσεται. ἡ ἔχουσα τὴν ἐλάττονα ἐπὶ μέρους ἀποφατικήν, τῇ ἐχούσῃ τὴν αὐτὴν καθόλου ἀποφατικήν. ἔφασκε δὲ ἐκείνην δεδεῖχθαι, ἢ τῇ ἐπὶ τοῦ ἀδιορίστου δείξει, ἰδίᾳ ἐπ᾽ ἀμφοτέρων χρῆται τῶν συμπλοκῶν τῆς τε ἐν ᾗ ἡ μὲν μείζων καθόλου καταφατική, ἡ δ᾽ ἐλάττων ἐπὶ μέρους ἀποφατική. καὶ τῆς ἐχούσης τὴν μὲν μείζονα πάλιν καθόλου ἀποφατικήν, τὴν δ᾽ ἐλάττονα ἐπὶ μέρους ἀποφατικήν. ποιησάμενος οὖν τὸν λόγον πρῶτον ἐπὶ τῆς ἐχούσης τὴν μείζονα καθόλου καταφατικήν, ὁμοίως φησὶ δειχθήσεται, καὶ εἰ ἡ μείζων καθόλου οὖσα, εἰς τὸ ἀποφατικὸν μεταληφθείη.

Οὐδέ γε ἄμφω τὰ διαστήματα κατὰ μέρος ᾖ, ἢ κατηγορικῶς, ἢ στερητικῶς.

Δεικνύειν, ὅτι κἂν ἀμφότεραι ὦσιν ἐπὶ μέρους αἱ προτάσεις, ὅπως ἂν ἔχωσι ποιότητος, ἀσυλλόγιστοι αἱ συζυγίαι, αἵτε ἀμφότεραι καταφατικαί, αἵτε ἀμφότεραι ἀποφατικαί, αἵτε ἡ μὲν μείζων καταφατική, ἡ δὲ ἐλάττων ἀποφατική, αἵτε ἀνάπαλιν. ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ἂν ἀδιόριστοι, ἢ ἀμφότεραι καταφατικαί, ἢ ἀμφότεραι ἀποφατικαί, ἢ ἡ μὲν μείζων καταφατική, ἡ δὲ ἐλάττων ἀποφατική, ἢ ἀνάπαλιν. κοινοὶ δὲ πασῶν ὅροι τῶν ὀκτὼ συζυγιῶν, τοῦ μὲν ὑπάρχειν, ζῷον, λευκόν, ἵππος, τοῦ δὲ μὴ ὑπάρχειν, ζῷον, λευκόν, λίθος. δῆλον δὲ τὸ αἴτιον τοῦ, τὰς τοιαύτας συμπλοκὰς πάσας ἀσυλλογίστους εἶναι. τῷ γὰρ μὴ εἰλῆφθαι καθόλου ὁ μέσος, οὐ κατὰ ταυτὸν ἀμφοτέροις κοινωνῶν, ἀλλὰ δυνάμενος τίθεσθαι κατ᾽ ἄλλο καὶ ἄλλο, σχεδὸν οὐδὲ μέσος ἐστὶν αὐτῶν. εἰκότως δὲ ἐκ δύο ἐπὶ μέρους προτάσεων, οὐδὲν συνάγεται συλλογιστικῶς. ὅτι κεῖται ἡ συλλογιστικὴ πίστις, διὰ τοῦ καθόλου πιστοῦσθαι, καὶ δεικνύναι τι τῶν ὑπ᾽ αὐτό. ὅσοι δὲ ἡγοῦνται ἐκ δύο ἐπὶ μέρους συλλογιστικῶς τι συνάγεσθαι, ὡς οἱ τοὺς παρὰ τοῖς στωϊκοῖς λεγομένους ἀμεθόδως περαίνοντας παρεχόμενοι εἰς δεῖξιν τούτου, καὶ ἄλλα τινὰ παραδείγματα ἀθροίζοντες, ἢ διαβάλλειν πειρῶνται τὰ ὑπ᾽ ἀριστοτέλους εἰρημένα παραδείγματα εἰς ἔλεγχον τοῦ εἶναι ἀσυλλόγιστον τὴν τοιαύτην συμπλοκήν, δείξαντες αὐτὴν ψευδῆ, καὶ λέγοιεν ἄν τι, εἰ δὲ μὴ ἔστωσαν ὅτι ἱκανόν, καὶ τὸ ὄντι παρατιθὲν ἀσυλλόγιστον ἐργάζεσθαι συζυγίαν. πρὸς τῷ καὶ τὰ παραδείγματα, ἃ παρέχονται μὴ τοῖς λαμβανομένοις, καὶ τιθεμένοις ἔχειν

Cur existente particulari negatiua minore, nō fiat syllogi. in p.a figurae.

δε. poni p. …

Cur ex duabus particularib[us] aut indefinitis nihil sequatur

Syllogistica fides amat p[er] generalitatem cōfirmare

ἀμέθοδοι συλλογισμοί

ll. ff. 75 …

Quoddam album est animal
Quidam equus est albus
Quidam equus est animal
Quoddam album est animal
Quidam lapis est albus
Quidam lapis est animal.

∴ f. darij & ferio

ἐξ ἀνάγκης ἑπόμενον τὸ συμπέρασμα, μηδὲ τῷ ταῦτα εἶναι, ἀλλὰ τῷ ἀληθῆ εἶναι ἐπ' αὐτῶν τὴν καθόλου πρότασιν, παρ' ἣν ἔχοντες τὸ συμπέρασμα, ἐν τῇ τῶν προτάσεων συλλήψει παραλείποντες ἐκείνην, τὴν ἐλάττονα εἰς δύο διαιροῦσιν. πάντες γὰρ οὕτως συνάγουσιν, τῶν λεγομένων ὑπ' αὐτῶν ἀμεθόδως περαίνειν, οἱ τὰς δύο προτάσεις ἐπὶ μέρους ἔχοντες. ῥᾷον δὲ ἐπὶ τῶν παραδειγμάτων ὧν παρέχονται, τοῦτο δεικνύναι. καὶ τἄλλα δὲ ὅσα ἡμαρτημένως λαμβάνοντες βιαζόμενοι δεικνύναι συλλογιστικὴν τὴν τοιαύτην συζυγίαν, οὐ χαλεπὸν ἐλέγχειν.

Φανερὸν οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων ὡς ἐὰν ᾖ συλλογισμὸς ἐν τούτῳ τῷ σχήματι κατὰ μέρος, ἀνάγκη τοὺς ὅρους ἔχειν ὡς εἴπομεν.

Ἔδειξεν ὅτι ἐπὶ τοῖς ἐπὶ μέρους συλλογισμοῖς (δύο δὲ οὗτοι ἦσαν) τὴν μὲν μείζονα δεῖν καθόλου εἶναι, ἢ καταφατικὴν ἐφ' οὗ καταφατικὸν ἦν τὸ συμπέρασμα, ἢ ἀποφατικὴν ἐφ' οὗ ἀποφατικόν, τὴν δὲ ἐλάττονα καταφατικὴν ἐπὶ μέρους ἐν ἀμφοτέροις τοῖς συλλογισμοῖς.

Δῆλον δὲ καὶ ὅτι πάντες, οἱ ἐν αὐτῷ συλλογισμοὶ τέλειοί εἰσιν.

Perfecti syllogismi diff[initio] τελείου

Ὡρίσατο τὸν τέλειον συλλογισμὸν τοῦ μηδενὸς ἄλλου προσδεόμενον παρὰ τὰ εἰλημμένα, πρὸς τὸ φανῆναι τὸ ἀναγκαῖον. φησὶ δὲ πάντας τοὺς ἐν τούτῳ δεδειγμένους τῷ σχήματι συλλογισμοὺς τελείους εἶναι. ἐπειδὴ πάντες ἐπιτελοῦνται διὰ τῶν ἐξ ἀρχῆς εἰλημμένων, καὶ οὐδενὸς ἄλλου προσδέονται. ἔστι δὲ τὰ ἐξ ἀρχῆς λαμβανόμενα δι' ὧν τὸ ἐν αὐτοῖς ἀναγκαῖον φανερόν ἐστιν. τό τε κατὰ παντὸς ἴσον ὂν τῷ ἐν ὅλῳ, καὶ τὸ κατὰ μηδενὸς καὶ ἐν μηδενί.

Καὶ ὅτι πάντα τὰ προβλήματα δείκνυνται διὰ τούτου τοῦ σχήματος.

Διὰ ταῦτα μάλιστα πρῶτον τοῦτο τὸ σχῆμα. διὸ καὶ αὐτὸς ταῦτα πάντα προειπὼν ἐπήνεγκε, καλῶ δὲ τὸ τοιοῦτον, σχῆμα πρῶτον, ὡς ἀποδεδωκὼς τὰς αἰτίας, τοῦ τοῦτο εὐλόγως καλεῖν πρῶτον. αὐτὸς μὲν τούτους τοὺς ἐγκειμένους συλλογισμοὺς δ', ἔδειξε προηγουμένως ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι γινομένους. θεόφραστος δὲ προστίθησιν ἄλλους πέντε τοῖς τέτταρσι, τούτους οὐκέτι τελείους, οὐδ' ἀναποδείκτους ὄντας. ὧν μνημονεύει καὶ ἀριστοτέλης, τῶν μὲν ἐν τούτῳ τῷ βιβλίῳ προελθών, τῶν δέ, ἐν τῷ μετὰ τοῦτο τῷ δευτέρῳ κατ' ἀρχάς. τῶν μὲν τριῶν τῶν κατὰ ἀντιστροφὴν τῶν συμπερασμάτων γινομένων, τοῦ τε πρώτου ἀναποδείκτου, καὶ τοῦ δευτέρου, καὶ τοῦ τρίτου, ἐν τῷ δευτέρῳ κατὰ τὰς ἀρχάς, ἐν οἷς ζητεῖ εἰ ἐνδέχεται πλείονα συμπεράσματα γενέσθαι ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς κειμένοις. τῶν δὲ καταλειπομένων δύο ἐν τούτοις οἷς λέγει, ὅτι τῶν ἀσυλλογίστων συζυγιῶν, αἱ μὲν ὁμοιοσχήμονες τέλειοί εἰσιν ἀσυλλόγιστοι. ἐν δὲ ταῖς ἀσυλλογίστοις ταῖς ἐχούσαις τὸ ἀποφατικὸν καθόλου, καὶ οὔσαις ἀνομοιοσχήμοσι, συνάγεταί τι ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος ὅρου πρὸς τὸν μείζονα. αὗται δέ εἰσιν ἐν πρώτῳ σχήματι δύο συμπλοκαί, ἥ τε ἐκ καθόλου καταφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ καθόλου ἀποφατικῆς τῆς

Theophrastus addit qnq: alios modos ad supradictos 4 aristo. q neq: sunt τέλειοι neq: ἀναπόδεικτοι. quorum etiam aristoteles fecit mentionem tum in hoc libro tum in sequente

ἀναποδείκτους

f. ὅταν

ἐλάττονος, καὶ ἡ ἐξ ἐπὶ μέρους καταφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ καθόλου ἀποφατικῆς τῆς ἐλάττονος. αἱ γὰρ παρὰ ταύτας συζυγίαι, ἢ συλλογιστικαί εἰσιν, ἢ ὁμοιοσχήμονες, ἢ οὐκ ἔχουσι τὴν ἐλάττονα καθόλου ἀποφατικήν. ὧν τὸν μὲν ὄγδοον, τὸν δὲ ἔννατον θεόφραστος λέγει. συνάγεται δὲ ἀντιστρεφομένων ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος ὅρου πρὸς τὸν μείζονα συμπέρασμα. ὃ εἰ μὲν ἀντέστρεφεν, ἦσαν ἂν ἀναγκαίως καὶ προηγουμένως, ἑκάτεραι τῶν συζυγιῶν, συλλογιστικαὶ δι' ἀντιστροφῆς τοῦ συμπεράσματος δεικνύουσαι τὸ προκείμενον. ἐπεὶ δὲ μὴ ἀντιστρέφει, πρὸς μὲν τὴν τοῦ προκειμένου δεῖξιν ἀσυλλόγιστοι αἱ συζυγίαι. ἄλλο μέντοι δύναται δι' αὐτῶν συλλογιστικῶς συνάγεσθαι. ἐπισημανούμεθα δὲ περὶ αὐτῶν, ἐπειδ' ἂν κατ' ἐκείνους γενώμεθα τοὺς τόπους.

Theophrastus

De Secunda figura

Σχῆμα δεύτερον.

Ὅταν δὲ τὸ αὐτὸ, τῷ μὲν παντί, τῷ δὲ μηδενὶ ὑπάρχῃ, ἢ ἑκατέρῳ παντί, ἢ οὐδενί.

Diff. 2. f.

Εἰπὼν περὶ τοῦ πρώτου σχήματος, καὶ τῶν ἐν αὐτῷ συζυγιῶν, καὶ δείξας τίνες μέν εἰσιν αὐτῶν συλλογιστικαί, τίνες δὲ ἀσυλλόγιστοι, μεταβέβηκεν ἐπὶ τὸ δεύτερον σχῆμα. καὶ περὶ τῶν ἐν τούτῳ συζυγιῶν πάλιν ποιήσεται τὸν λόγον κατὰ ταὐτά. ἔστι δὲ τὸ δεύτερον σχῆμα ὡς ἔφαμεν, ἐν ᾧ ὁ κοινὸς ὅρος καὶ μέσος, ἀμφοτέρων τῶν ἐν τῷ προκειμένῳ προβλήματι κατηγορεῖται, ὃ ἔδειξεν εἰπών. ὅταν δὲ τὸ αὐτό, τῷ μὲν παντί, τῷ δέ, μηδενὶ ὑπάρχῃ, ἢ ἑκατέρῳ παντί, ἢ μηδενί. τοῦτο γὰρ ἴσον ἐστί, τῷ, ὅταν δὲ τὸ αὐτό. τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ μέσον καὶ δὶς λαμβανόμενον. τῷ μὲν, τῶν ἄκρων παντὶ ὑπάρχει. καὶ κατὰ παντὸς αὐτοῦ κατηγορεῖται, ἢ κατὰ ἑτέρου τῶν ἄκρων, κατὰ παντὸς λέγηται, ἢ κατὰ μηδενός. πάλιν δὲ καὶ τοῦτο τὸ σχῆμα, ὡς καὶ τὸ πρῶτον, διὰ τοῦ παραθέσθαι παραδείγματα, φανερὸν ἐποίησε πῶς ἔχει τὸν μέσον ὅρον ἐν αὐτῷ ὅτι κατηγορούμενον ἀμφοτέρων. τὰ δὲ παραδείγματα οἷς κέχρηται τῶν συζυγιῶν ἐστι δηλωτικὰ τῶν ἐκ καθόλου δύο προτάσεων. περὶ ὧν πρῶτον λέγει. ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἐν πρώτῳ σχήματι πασῶν δὲ ἐμνημόνευσε τῶν ἐκ καθόλου προτάσεων. εἰπών, ὅταν δὲ τὸ αὐτό, τῷ μέν, παντί, τῷ δέ, μηδενὶ ἢ ἑκατέρῳ παντί, ἢ μηδενί. ὅτι ὁ μέσος γίνεται κατηγορούμενος ἐκείνου ᾧ ὑπέκειτο (ὑπέκειτο δὲ τῷ μείζονι ἄκρῳ) κατηγορεῖτο δὲ καὶ τοῦ ἐλάττονος, ἀμφοτέρων ἄρα γίνεται κατηγορούμενος, τῆς μείζονος ἀντιστραφείσης. ὢν δὲ κατηγορούμενος, βελτίονα χώραν ἐπὶ τοῦ δευτέρου σχήματος ἔχει. εἴ γε μεῖζον ἦν τὸ κατηγορεῖσθαι τοῦ ὑποκεῖσθαι. εἰκότως οὖν ἐστι καὶ τοῦτο τὸ σχῆμα δεύτερον. ὅτι ὁ μέσος (δι' ὃν ὁ συλλογισμὸς) τὴν οἰκείαν θέσιν ἀπολέσας, ἣν εἶχεν ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι τῶν καταλειπομένων δύο τὴν καιριωτέραν τοῦ θέσιν ἔχει. ἔστι δὲ συλλογιστικὴ συζυγία ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι. ἐν ᾗ ἐστιν ἡ μείζων πρότασις καθόλου. ταύτης γὰρ οὔσης ἐπὶ μέρους οὐδεὶς ἔσται συλλογισμὸς ἐν δευτέρῳ σχήματι, καὶ εὐλόγως. ἀφ' ἧς γὰρ προτάσεως ἀντιστραφείσης ἐκ τοῦ πρώ

Maius est praedicari quam subijci quam ob rem 2 figura est ubi medium praedicatur de utraque extremitate.

In 2. f. existente prima propositione particulari nil sequitur

// . f. ἀντιστρεφούσης

του σχήματος ἡ γένεσις αὐτῷ, ταύτης τὸ ἴδιον φυλάσσεται. καὶ ἐν ταῖς ἐν δευτέρῳ σχήματι συλλογιστικαῖς συζυγίαις. τὴν δὲ δευτέραν πρότασιν δεῖ τὴν ἐλάττονα, ἢ ἐπὶ μέρους, ἢ καθόλου εἶναι. καὶ γὰρ καθόλου οὖσα, καὶ ἐπὶ μέρους, συλλογιστικά. δεῖ δὲ αὐτὴν ἐξ ἀνάγκης κατὰ τὸ ποιὸν ἀντικειμένην εἶναι τῇ μείζονι, καὶ ἀνομοιοσχήμονα. εἰ μὲν ἐκείνη εἴη καταφατική, αὐτὴ ἀποφατική, εἰ δ᾽ ἐκείνη ἀποφατική, αὐτὴ καταφατική. ὁμοιοσχημόνων γὰρ οὐσῶν, οὐ γίνεται συλλογισμὸς ἐν δευτέρῳ σχήματι. οὔτε γὰρ ἐκ δύο ἀποφατικῶν, ὅτι ἐν οὐδενὶ σχήματι ἡ τοιαύτη συζυγία συλλογιστική, οὔτε ἐκ δύο καταφατικῶν ὡς δειχθήσεται. οὕτω δὲ ἐχουσῶν τῶν συλλογιστικῶν προτάσεων. καὶ ἐν τούτῳ τῷ σχήματι, τέσσαρες ἔσονται συλλογιστικαὶ συμπλοκαί, τῇ μείζονι προτάσει εἰ μὲν καταφατικὴ εἴη, συντασσομένης τῆς ἐλάττονος, ἢ καθόλου, ἢ ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς. εἰ δὲ ἡ μείζων ἀποφατικὴ ληφθείη, τῆς ἐλάττονος, ἢ καθόλου, ἢ ἐπὶ μέρους γινομένης καταφατικῆς.

Μέσον δὲ ἐν αὐτῷ λέγω, τὸ κατηγορούμενον ἀμφοῖν.

Οὕτως ἂν εἴη, καὶ ὁ λόγος τοῦ δευτέρου σχήματος. ἐν ᾧ ὁ μέσος, ἀμφοτέρων τῶν ἄκρων.

Πρῶτον δὲ τῇ θέσει.

Διὰ τῆς καταγραφῆς τῶν ὅρων, καὶ τῆς λέξεως ἐδήλωσεν ἡμῖν, ὅτι τῆς μείζονος προτάσεως, τῆς ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι ἀντιστραφείσης, τὸ δεύτερον σχῆμα γέγονεν. ἡ γὰρ θέσις, καὶ ἡ τάξις ἣν εἴρηκε τῶν ὅρων, καὶ τὸ προτετάχθαι τὸν μέσον καὶ μετ᾽ αὐτὸν κεῖσθαι, τὴν ἀντιστροφὴν ἐκείνης δηλοῖ τῆς προτάσεως.

Μεῖζον δὲ ἄκρον τὸ πρὸς τῷ μέσῳ κείμενον.

Ζητεῖ, εἰ φύσει ἐν δευτέρῳ σχήματι μείζων τίς ἐστι, καὶ ἐλάττων ἄκρος, καὶ τίνι οὗτος κριθήσεται. εἰ γὰρ ἐστιν ἀδιάφορον, ἐξέσται οἷον ἂν συντάξει βουληθῶμεν ἐν τῇ θέσει τῷ μέσῳ, τοῦτον λέγειν μείζονα. τοῦτο δὲ ἐπεὶ ἀποφατικὰ μέν, τὰ ἐν τούτῳ τῷ σχήματι συναγόμενα, τὰ δὲ καθόλου ἀποφατικά, ἀλλήλοις ἀντιστρέφει. ὥστε κατὰ τοῦτο οὐδὲν μᾶλλον ὁ ἕτερος τοῦ ἑτέρου μείζων ἐστίν, ἐν ταῖς καθόλου ἀποφάσεσιν. εἴ γε μείζων μέν ἐστιν ὁ κατηγορούμενος, οὗτοι δὲ ἐπίσης ἀλλήλων ἀντικατηγοροῦνται. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν καθόλου καταφατικῶν, μείζων ὁ κατηγορούμενος, ὅτι καὶ ἐπὶ πλέον, διὰ τοῦτο γὰρ οὐδὲ ἀντιστρέφει. ὥστε φύσει αὐτῷ τὸ μείζονα εἶναι ὑπάρχει. ἐπεὶ δὲ τῶν καθόλου ἀποφατικῶν, οὐκέτι τοῦτο ἀληθές. τὸ μὲν οὖν λέγειν ὡς Ἑρμῖνος οἴεται ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι τὸν μείζονα ἄκρον εἶναι, ἐὰν ἀμφότεροι ὁμογενεῖς ὦσιν ὧν ὁ μέσος κατηγορεῖται, τὸν ἐγγύτερον τοῦ κοινοῦ γένους αὐτῶν. ἂν γὰρ ὦσιν οἱ ἄκροι, ὄρνεον, καὶ ἄνθρωπος ἐγγύτερον τοῦ κοινοῦ γένους αὐτῶν τοῦ ζώου, τὸ ὄρνεον τοῦ ἀνθρώπου. καὶ ἐν τῇ πρώτῃ διαιρέσει, διὸ καὶ μείζων ἄκρος τὸ ὄρνεον. καὶ καθόλου ἐν τοῖς ὁμογενέσιν ὁ οὕτως ἔχων πρὸς τὸ κοινὸν γένος, μείζων. εἰ δὲ εἶεν ἴσον ἀφεστῶτες ἀμφότεροι τοῦ κοινοῦ γένους, ὡς ἵππος καὶ ἄνθρωπος, δεῖν προσκοπεῖν τὸν μέσον τὸν κατηγορούμενον αὐτῶν, τίνος μὲν δι᾽ αὑτὸν κατηγορεῖται, τίνος δὲ δι᾽ ἄλλον κατηγορούμενον, καὶ συγκρί-

[Marginal manuscript notes:] 2.a f.a potest secunda prop. esse particul. uel uniuers. & differt a prima, qualitate necessario — Quattuor modi 2.ae f.ae quo pacto fiat — Diff.o 2.ae f.ae — Quaestio, an in 2.a figura sit maior & minor extremitas. — Maior terminus quae praedicatur de medio quam est amphor. & ideo in uniuersalib. affirmatiuis non conuertitur. — Herminus — De maiore extremitate in 2.a figura secundum herminum — quia uidelicet excelsius & ab auib. incipit diuisio animalis in celestia uel aerea & terrestria & aquatica. patet hoc magis ex exemplo quod subdit. uel propter rationem quae immediate sequitur de equo & homine

νειν τὸν δι᾽ ὃν κατηγορεῖται τοῦ ἑτέρου, τῷ δι᾽ ὃν καθ᾽ ἑαυτὸν κατηγορεῖται. κἂν ᾖ ἐκεῖνος δι᾽ ὃν ἐγγυτέρω τοῦ κοινοῦ γένους αὐτῶν, τοῦ ἑτέρου κατηγοροῖτο. καὶ τοῦτον οὗ κατηγορεῖται ὁ μέσος, διὰ τὸ ἐγγυτέρω τοῦ κοινοῦ γένους μείζονα λέγειν. οἷον εἰ εἶεν οἱ μὲν ἄκροι. ἵππος, καὶ ἄνθρωπος, κατηγοροῖτο δὲ αὐτῶν, τὸ λογικόν, καὶ τοῦ μὲν ἵππου ἀποφατικῶς, τοῦ δὲ ἀνθρώπου, καταφατικῶς. ἐπεὶ τὸ λογικόν, οὐ καθ᾽ αὑτὸ ἀποφάσκεται τοῦ ἵππου, ἀλλὰ διὰ τὸ ἄλογον αὐτὸν εἶναι. τὸ δὲ λογικὸν δι᾽ αὑτὸ καταφάσκεται τοῦ ἀνθρώπου, ἐγγυτέρω τοῦ κοινοῦ γένους αὐτῶν ἐστι τοῦ ζώου. ὁ ἵππος ἤπερ ὁ ἄνθρωπος. ἔσται δὴ καὶ ὁ ἵππος, μείζων τοῦ ἀνθρώπου ἄκρος, καίτοι ἴσον ἀφεστῶτος τοῦ γένους τοῦ οἰκείου αὐτοῦ. ὅτι μεῖζον δι᾽ ὃν ἀπὸ τούτου κατηγορουμένου κατηγοροῖτο ὡς ἀλόγου αὐτοῦ, οὐχ ὡς ἵππου τὸ λογικὸν ἀποφάσκεται τοῦ, τοῦ ἀνθρώπου καταφασκομένου τοῦ λογικοῦ καθ᾽ αὑτό. εἰ δὲ μὴ εἶεν ὁμογενεῖς οἱ ἄκροι, ἀλλὰ διαφερόντων γενῶν, μείζονα αὐτῶν θετέον τὸν ἐν τῷ οἰκείῳ γένει ἐγγυτέρω ὄντα αὐτῶν, οἷον, ἂν κατηγορῆται τι χρώματος, καὶ ἀνθρώπου, μείζων ἄκρος τὸ χρῶμα. ἐγγυτέρω γὰρ τοῦτο τῆς ποιότητος, ἢ ὁ ἄνθρωπος τῆς οὐσίας. ἄτομον γὰρ εἶδος ὁ ἄνθρωπος. τὸ δὲ χρῶμα, οὐ. ἂν δὲ ἴσον πάλιν ἀπέχωσιν ἀμφότεροι τῶν οἰκείων γενῶν, ἐπὶ τὸν κατηγορούμενον ἐπανιέναι καὶ ζητεῖν τίνος μὲν αὐτῶν δι᾽ αὑτόν. τίνος δὲ δι᾽ ἄλλον κατηγορεῖται. κἂν ᾖ, δι᾽ ὃν κατηγορεῖται τοῦ ἑτέρου, ἐγγυτέρω τοῦ οἰκείου γένους. καὶ τούτου δι᾽ ἐκεῖνον κατηγοροῖτο, μείζονα ἡγητέον ἄκρον, οἷον εἰ εἶεν ὅροι λευκόν, καὶ ἄνθρωπος, τὸ μέν, ἐν ποιῷ, ἄτομον εἶδος, τὸ δέ, ἐν οὐσίᾳ, κατηγορῆται δὲ τὸ λογικόν, καταφατικῶς μέν, τοῦ ἀνθρώπου, ἀποφατικῶς δέ, τοῦ λευκοῦ. ἀλλὰ τοῦ μὲν ἀνθρώπου, καθ᾽ ὃ ἄνθρωπος καταφάσκεται. τοῦ δὲ λευκοῦ οὐ καθὸ λευκὸν ἀποφάσκεται. ἀλλὰ καθὸ ἄψυχόν ἐστιν. ἐπεὶ τὸ ἄψυχον δι᾽ ὃ τοῦ λευκοῦ τὸ λογικὸν ἀποφάσκεται, κοινότερον καὶ καθολικώτερον, καὶ ἐγγύτερον τῆς οὐσίας τῆς ἀψύχου, ἢ ὁ ἄνθρωπος τῆς ἐμψύχου, καὶ τὸ λευκὸν διὰ τοῦτο μείζων ὅρος τοῦ ἀνθρώπου. τὸ δὴ ταῦτα λέγειν, καὶ ζητεῖν καὶ φύσει δεικνύναι ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι τὸ μεῖζον ἄκρον, πρὸς τῷ περιεργίαν ἔχειν οὐδὲ ἀληθές ἐστι. πρῶτον μὲν γὰρ ἂν μὴ αὐτοὺς ἀφ᾽ ἑαυτῶν τοὺς ληφθέντας ὅρους ἐξετάζωμεν. ἀλλὰ καθ᾽ οὓς ὁ κατηγορούμενος ὅρος οὐχ ὑπάρχει, ἀεὶ ἐν τῇ ἀποφατικῇ προτάσει ὁ μείζων ὅρος ἔσται. ἴσος γὰρ ὁ μείζων οὕτως ἔσται τῷ μέσῳ. ἢ οὕτως καὶ οὕτως ὑπ᾽ ἀρχῆς εἰλημμένος, ἢ δι᾽ ὃν ἀποφάσκεται γινόμενος τοιοῦτος, οὕτως ἔχειν πρὸς τὸν μέσον μείζονα ἀποφασκόμενον. ὁ γὰρ μέσος, οὐχ ὑπάρχει, ᾧ κεῖται μὴ ὑπάρχειν. διότι τὸ ἀντικείμενον αὐτῷ, καὶ ἀντιδιῃρημένον ὑπάρχει τῷ ὑποκειμένῳ, τὸ δὲ ἀντικείμενον τῷ μέσῳ, καὶ ἀντιδιῃρημένον, ἴσον ἐστὶν αὐτῷ. ἢ γὰρ διὰ τοῦτο αὐτό, ἢ διά τι ἄλλο ἐπὶ πλέον τοῦ μέσου ὄν, ὡς ὅταν τὸ λογικὸν διὰ τὸ ἄψυχον ἀποφάσκηταί τινος. ἴσον γὰρ γίνεται τότε ὅταν διὰ τὸ ἄλογον. τὸ γὰρ λογικὸν ἴσον τῷ ἀλόγῳ. δι᾽ ὃν τοῦ ἵππου ἀποφατικῶς τὸ λογικὸν κατηγορεῖται. ἢ οὖν τούτῳ μὲν ἴσος, ὁ μέσος, οὐκ ἀποφάσκεται ὁ ἐλάττων αὐτοῦ γίνεται. ὅταν διὰ τὸ ἄψυχον τὸ λογικὸν ἀποφάσκηταί τινος.

[Marginal manuscript notes:] comparare illud praedicatum per quod medium dicitur de alio — ἵππος ἄνθρωπος λογικόν — Contra herminum

τὸ γὰρ ἄψυχον τῷ ἐμψύχῳ ἴσον. ὑφ' οὗ τὸ λογικὸν μεῖζον ὂν τοῦ ἑτέρου, οὐ καταφάσκεται. ἐπεὶ γὰρ ὁ κατηγορούμενος καταφατικῶς μείζων τοῦ ὑποκειμένου αὐτοῦ, οὐκ ἀποφάσκεται ὁ μέσος, ἢ οὐ καταφάσκεται ὁ μέσος, εἴγε ἡ αἰτία, δι' ἣν ἀποφάσκεται ἴσον, ἢ μείζων αὐτοῦ τοῦ μέσου, ὃς μείζων ἐστὶ τοῦ ὑποκειμένου αὐτῷ ἐν τῇ καταφατικῇ προτάσει. ὥστε καὶ ἡ ἀποφατικὴ πρότασις, ἀεὶ μείζων ἔσται τῆς καταφατικῆς. ἀλλὰ μὴν λέγει ὁ Ἀριστοτέλης, καὶ πρὸς τῷ ἐλάσσονι τὸ ἀποφατικὸν τίθεσθαι. ὁ οὖν δεύτερος συλλογισμὸς ἐν τούτῳ τῷ σχήματι τὴν ἐλάττονα ἔχει καθόλου ἀποφατικήν. ἔτι διὰ τί ἐπὶ μόνων τῶν ἀποφατικῶν ἡ μετάληψις, καὶ ἡ ζήτησις ἔσται τοῦ, δι' ὃν κατηγορεῖται ἀποφατικῶς. καὶ γὰρ κἀπὶ τῆς καταφάσεως, τὸ αὐτὸ ζητηθήσεται. τὸ γὰρ λογικὸν τοῦ ἀνθρώπου ἢ καὶ καθ' αὑτό. ἀλλ' οὐ πρῶτον. οὐδὲ ᾗ αὐτός, ἀλλ' ᾗ λογικός. ὥστε εἰ τοῦ μὲν ἵππου διὰ τὸ ἄλογον, τὸ λογικὸν ἐκ τῆς αὐτῆς γὰρ διαιρέσεως. οὐδ' ἔστιν ἡ μείζων εὕρηται καὶ κατὰ τὴν ἐκκειμένην μέθοδον. διὸ οὕτως μὲν οὐ χρὴ τὴν κρίσιν ποιεῖσθαι τῆς καταφάσεως τῆς ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι μείζονος. καθόλου γὰρ τὸ δύνασθαι καὶ τὸ καταφατικὸν εἶναι πρὸς τῷ μείζονι ὅρῳ, καὶ τὸ ἀποφατικόν, ἐν τούτῳ τῷ σχήματι, ὁποῖος ἂν ὅρος εὑρεθῇ κατὰ τὴν προειρημένην μέθοδον μείζων, οὗτος καὶ ὡς μείζων, καὶ ὡς ἐλάττων λαμβανόμενος, ποιήσει τὴν συζυγίαν συλλογιστικήν. ὁ πάσχων οὐκέτ' ἂν εἴη μείζων ἐν τούτῳ τῷ σχήματι. οὐ γὰρ ἁπλῶς μείζονος ὅρου ζήτησις. ἀλλὰ τοῦ ἐν τούτῳ μείζονος. ἀλλ' οὐδὲ ἁπλῶς πάλιν ῥητέον μείζονα. τὸν ἐν τῷ συμπεράσματι τοῦ συλλογισμοῦ κατηγορούμενον, ὡς δοκεῖ τισιν. οὐδὲ γὰρ οὗτος δῆλος. ἄλλοτε γὰρ ἄλλο ἔσται, οὐχ ὡρισμένος, τῷ ἀντιστρέφειν τὴν καθόλου ἀποφατικήν. καὶ ὁ τέως μείζων, αὖθις ἐλάττων, καὶ φήμη ἔσται τὸν αὐτὸν καὶ μείζω, καὶ ἐλάττω ποιεῖν. οὔτε οὖν φύσει τίς ἐστιν ἐν τοῖς ἀποφατικοῖς μείζων, οὔθ' ἁπλῶς ἐκ τοῦ συμπεράσματος χρὴ τὸν μείζω λαμβάνειν. οὐδὲ γὰρ οὕτως ὡρισμένος ἔσται. τό, τε συμπέρασμα ἔχει κατηγορούμενον, τὸν ἐν ταῖς προτάσεσιν εἰλημμένον ὡς μείζονα. ὥστε οὐ τὸ συμπέρασμα, τοῦ μείζονος δεικτικόν, ἀλλὰ τὸ λαβεῖν τινα μείζονα, αἴτιον τοῦ, καὶ ἐν τῷ συμπεράσματι τοῦτον κατηγορεῖσθαι. ἀλλ' οὐδὲ λέγειν οἷόν τέ ἐστιν. ὅτι μηδέ ἐστί τις ἐν αὐτῷ μείζων. ὥρισται γὰρ τὸ δεῖν τὴν μείζονα πρότασιν ἐν αὐτῷ καθόλου εἶναι. εἰ μέλλει ἔσεσθαι συλλογιστικὴ συμπλοκή, μείζων δὲ πρότασις, ἐν ᾗ γὰρ ὁ μείζων ἐστὶν ὅρος. τίνα εἶναι οἰητέον ἐν δευτέρῳ σχήματι μείζονα ὅρον; δεῖ δὴ μείζονά τε ἡγεῖσθαι ὅρον, καὶ πρῶτον τιθέναι, ὃν ἐν τῷ προβλήματι βουλόμεθα δεῖξαί τε καὶ συναγαγεῖν, ὃν κατηγορούμενον ἔχομεν. πᾶς γὰρ ὁ συλλογιζόμενος ὁρίσας παρ' αὑτῷ πρῶτον ὃ βούλεται δεῖξαι, οὕτως εἰς τοῦτο τῶν οἰκείων εὑρεῖ προτάσεων. οὐ γὰρ ἀπὸ τύχης περιπίπτει τῷ συμπεράσματι. τὸν δὴ ἐν τῷ προκειμένῳ προβλήματι εἰς τὴν δεῖξιν κατηγορούμενον τοῦτον, θετέον μείζονα. καὶ γὰρ εἰ ἀντιστρέφει, καὶ διὰ τοῦτο γίνεται ὁ αὐτὸς καὶ ὑποκείμενος. ἀλλ' ἔν γε τῷ, ἡμῖν εἰς τὸ δεῖξαι προκειμένῳ, κατηγορούμενος ἦν τε καὶ μένει. διὰ τοῦτο γὰρ κἂν ἄλλο γένηται συμπέρασμα, αὐτὸ

Nota

Notandū hoc documentū sūmope. de prædicato conclusionis

Maior propositio est in qua maior est extremitas

Quæ sit maior extremitas.

Conclusio nō monstrat maiorem aut minorē extremitatem. Sed quã ex propositionibus cōstituit eē minorē extremitatem eam in conclusione facimus prædicatum. Elegans præceptio

στρέφομεν αὐτό, ὥστε ἡμῖν τοῖς δεικνύουσι καὶ συλλογιζομένοις, καὶ τάττουσι τοὺς ὅρους, οὗτος μείζων. ἐπεὶ μὴ τῇ αὐτῶν φύσει ἐν τοῖς ἀποφατικοῖς τὸ μεῖζον καὶ τὸ ἔλαττον, ἀλλ' ἐν τῇ τοῦ συμπεράσματος προθέσει. δῆλον διότι ὁ ἐν τῷ προβλήματι κατηγορούμενος, καὶ ἐν τῷ συμπεράσματι κατηγορούμενος γίνεται.

Τέλειος μὲν οὖν οὐκ ἔστι συλλογισμὸς ἐν τούτῳ τῷ σχήματι, δυνατὸς δὲ ἔσται, καὶ καθόλου καὶ μὴ καθόλου τῶν ὅρων ὄντων.

Τελείους λέγει συλλογισμούς, τοὺς ἐκ τῶν κειμένων, φανερὸν τὸ ἀναγκαῖον ἔχοντας, οἷον ἐδείχθησαν ἔχοντες οἱ ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι. ἀτελεῖς δὲ τοὺς ἔξωθεν προσδεομένους τινός, ἢ τινῶν, ἃ ἔστι μὲν ἀναγκαῖα διὰ τῶν ὑποκειμένων ὅρων, οὐ μὴν εἴληπται διὰ προτάσεων. τοιοῦτοι εἰσίν, οἵ τε ἐν τούτῳ τῷ σχήματι, καὶ οἱ ἐν τῷ τρίτῳ. οἱ μὲν γὰρ τρεῖς τῶν ἐν τούτῳ τῷ σχήματι, ἀντιστροφῆς προσδέονται πρὸς τὸ φανερὸν τὸ ἐν αὐτοῖς ἀναγκαῖον γενέσθαι. ὁ δὲ τέταρτος διὰ μὲν ἀντιστροφῆς οὐ δείκνυται, διὰ δὲ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, δείκνυται αὐτοῦ ἡ ἀνάγκη τῆς συναγωγῆς. τὸ δέ, δυνατὸς ἔσται καὶ καθόλου, καὶ μὴ καθόλου τῶν ὅρων ὄντων, δηλωτικόν ἐστι τοῦ, ἐξ ἀμφοτέρων καθόλου τῶν προτάσεων οὐσῶν, δύνασθαι γενέσθαι συλλογισμόν, καὶ ἐν τούτῳ τῷ σχήματι, καὶ μὴ οὐσῶν ἀμφοτέρων καθόλου ἀλλὰ δηλονότι τῆς ἑτέρας ἐν μέρει, τουτέστι τῆς ἐλάττονος, ἀμφοτέρων γὰρ ἐν μέρει οὐσῶν, οὐδεὶς γίνεται συλλογισμός. ἀλλ' οὐδ' ἂν ἡ μείζων ἐν μέρει γένηται ὡς εἰρήκαμεν.

De perfectis & imperfectis syllogismis. Nota

Καθόλου μὲν ὄντων, ἔσται συλλογισμός. ὅταν τὸ μέσον τῷ μέν, παντὶ τῷ δέ, μηδενὶ ὑπάρχῃ, κἂν πρὸς ὁποτερῳοῦν ᾖ τὸ στερητικόν. ἄλλως δέ, οὐδαμῶς.

Ὅτι δεῖ ἀνομοιοσχήμονας κατὰ τὸ ποιὸν εἶναι τὰς ἐν τούτῳ τῷ σχήματι προτάσεις εἰ μέλλοιμεν συλλογιστικὴν συζυγίαν ποιήσειν, εἰρήκαμεν. ὅταν δὲ ἀμφότεραι μὲν ὦσιν αἱ προτάσεις καθόλου, ὦσι δὲ καὶ ἀνομοιοσχήμονες, συλλογισμὸς ἔσται, ἄν τε εἴη ἡ μὲν μείζων ἀποφατική, ἡ δὲ ἐλάττων καταφατική, ἐάν τε καὶ ἀνάπαλιν. ἀμφότεραι γὰρ αἱ συζυγίαι οὕτως ἔχουσαι, συλλογιστικαί, συνάγουσι καθόλου ἀποφατικόν. εἰσὶ δὲ καὶ ἐν τούτῳ τῷ σχήματι καθὰ προείρηται, συλλογιστικαὶ συζυγίαι τέσσαρες, ὥσπερ καὶ ἐν τῷ πρώτῳ, δύο μὲν ἐκ καθόλου προτάσεων, δύο δὲ ἐκ τῆς ἑτέρας τῆς ἐλάττονος, ἐν μέρει. τάξις δὲ τῶν συλλογισμῶν τούτων ἥδε. πρῶτοι μὲν εἰσὶν οἱ δύο οἱ ἐκ τῶν καθόλου συνάγοντες καθόλου ἀποφατικά, οὐδὲ γὰρ καταφατικὸν ἐν τούτῳ συνάγεται τῷ σχήματι. ὅτι μηδ' ἐξ ὁμοιοειδῶν προτάσεων. οὗτοι δὲ πρῶτοι. τὸ καθόλου γὰρ τοῦ ἐν μέρει τιμιώτερόν τε καὶ πρῶτον. τούτων δὲ πάλιν τῶν δύο, πρῶτος ἂν εἴη, ὁ τὴν μείζονα πρότασιν ἔχων καθόλου τε καὶ ἀποφατικήν, τὴν δ' ἐλάττονα καθόλου καταφατικήν. μιᾶς γὰρ ἀντιστροφῆς οὗτος δεῖται, πρὸς τό, τὸ ἀναγκαῖον τὸ ἐν αὐτῷ φανῆναι. ἀντιστραφείσης γὰρ τῆς μείζονος προτάσεως, ἀνάγεται εἰς τὸν δεύτερον ἀναπόδεικτον ὡς δειχθήσεται. ὁ δὲ ἔχων τὴν μείζονα, καθόλου καταφατικήν, μετ' ἐκεῖνον ἂν τάσσοιτο. δύο γὰρ ἀντιστροφῶν οὗτος δεῖται πρὸς τὸ δειχθῆναι τὸν μείζονα ἄκρον, μηδενὶ τῷ ἐλάττονι ἄκρῳ ὑπάρχοντα, πλείονος δὴ βοη-

Primus modus

Nulla conclusio in 2a fig. est affir

Cur p. modus in 2a f. sit prim. potius quã secundus &c. & cur secūdi sit loc. 2.

Secundus mod.

ἀναπόδεικτον

ἀναπόδεικτος

θείας δεόμενος τοῦ πρὸ αὐτοῦ, εἰκότως μετ' ἐκεῖνον τέτακται ἀτελέστερος ὢν αὐτοῦ. δειχθήσονται δὲ καὶ ἐν τούτῳ δύο ἀντιστροφαῖς· ἐπὶ δὲ τῶν δύο τῶν ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν συναγόντων, δεῖ μὲν ὡς εἰρήκαμεν τὴν μείζονα πρότασιν ἔχειν τὸ καθόλου, γίνεται δὲ ἡ ἐλάσσων ἐν ἀμφοτέροις ἐπὶ μέρους. ἐν ᾧ μὲν οὖν ἡ μείζων, καθόλου τέ ἐστι καὶ ἀποφατική, ἡ δὲ ἐλάττων ἐπὶ μέρους καταφατική, τρίτος οὗτος ἔσται. ἐπεὶ δι' ἀντιστροφῆς τῆς μείζονος προτάσεως, τὸ ἀναγκαῖον τὸ ἐν αὐτῷ φανερὸν γίνεται. ἀντιστραφείσης δὴ ταύτης γίνεται ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι τέταρτος ἀναπόδεικτος. ἡ γὰρ ἀντιστροφὴ εἰ καὶ μὴ ἄντικρυς εἴληπται ἐν ταῖς προτάσεσιν, ἀλλὰ δυνάμει γε. διὸ καὶ ἧττον ἀτελὴς οὗτος τοῦ μετ' αὐτόν, ὃς ἔχει τὴν μὲν μείζονα πρότασιν, καθόλου καταφατικήν, τὴν δὲ ἐλάττονα, ἐπὶ μέρους ἀποφατικήν. οὗτος γὰρ οὐχ οἷός τε δειχθῆναι δι' ἀντιστροφῆς, ἀλλὰ πλείονος δεῖται βοηθείας. διὰ γὰρ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, τὸ ἐν τούτῳ δείκνυται ἀναγκαῖον. ἐν ᾗ δείξει ἔξωθεν πρότασίς τις παραλαμβάνεται, ἣ οὐχ ὑπὸ τῶν κειμένων δηλοῦται, οὐ μὴν ἐπ' ἄλλων ὅρων, καὶ ἐπ' ἄλλου δειχθέντος τὸ προκείμενον συνάγεται. ὁ μὲν γὰρ συλλογισμὸς γίνεται τοῦ ἀντικειμένου. ἀδυνάτου δὲ ἐκείνου φανέντος, τῇ ἐκείνου ἀναιρέσει τοῦτο τίθεται ὂν ἀντικείμενον αὐτῷ ὡς δειχθήσεται. οἱ δὲ δι' ἀντιστροφῶν συνάγοντες, αὐτὸ τὸ προκείμενον συλλογίζονται. δεόμενος δὲ τοσαύτης βοηθείας, εἰκότως ἀτελέστερός τέ ἐστι, καὶ τὴν ἐσχάτην χώραν ἔχει τῶν ἐν τούτῳ τῷ σχήματι. ἐπεὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ τρεῖς δεικνύμενοι δι' ἀντιστροφῆς δύνανται δείκνυσθαι καὶ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, ὁ δὲ τέταρτος, οὐκέτι δι' ἀντιστροφῆς δυνάμενος δείκνυσθαι, διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, μόνον τὴν πίστιν λαμβάνει τοῦ συλλογισμὸς εἶναι. ἐξετάζων δὲ καὶ τὰς ἐν τούτῳ τῷ σχήματι συζυγίας, τίνες εἰσί, καὶ πόσαι μὲν καὶ ποῖαι συλλογιστικαί, ποῖαι δὲ ἀσυλλόγιστοι, οὐ διὰ τοιούτων στοιχείων ποιεῖται τὰς τῶν συζυγιῶν ἐκθέσεις, ὧν περ καὶ ἐπὶ τοῦ πρώτου σχήματος. ἀλλὰ τῶν, μ, ν, ξ, μέσον μὲν λαμβάνων, τὸ μ, τὸ ἀμφοτέρων κατηγορούμενον, καὶ τὴν πρώτην ἔχον τάξιν ἐν τῇ καταγραφῇ. μείζονα δὲ ἄκρον, τὸ ν, ἐφεξῆς κείμενον μετὰ τὸν μέσον, ἔσχατον δὲ καὶ ἐλάττονα, τὸ ξ. ὅτι δὲ μηδὲ μιᾶς οὔσης στερητικῆς προτάσεως, οὐκ ἔσται συλλογιστικὴ συζυγία ἐν τούτῳ τῷ σχήματι ἐδήλωσεν εἰπὼν ἂν πρὸς ὁποτερονοῦν ᾖ τὸ στερητικόν, ἄλλως δὲ οὐδαμῶς. εἰσὶ δὲ ἐν τούτῳ τῷ σχήματι ἀσυλλόγιστοι συζυγίαι χωρὶς τῶν ἀδιορίστων δεκαδύο, ὡς δείκνυσιν, ἐπεὶ καὶ πᾶσαι ἑκκαίδεκα.

Κατηγορείσθω γὰρ τὸ μ, τοῦ μὲν ν μηδενός, τοῦ δὲ ξ παντός. ἐπεὶ οὖν ἀντιστρέφει τὸ στερητικόν.

Ἐδείχθη ἐν τοῖς ἐπάνω ὅτι ἡ καθόλου στερητικὴ ὑπάρχουσα, ἑαυτῇ ἀντιστρέφει. ἐπεὶ οὖν εἴληπται ἡ μείζων πρότασις καθόλου ἀποφατική, κεῖται γὰρ τὸ μ μηδενὶ τῷ ν, ἀλλ' ἀντιστραφῇ, ἔσται καὶ τὸ ν μηδενὶ τῷ μ, κεῖται δὲ καὶ τὸ μ παντὶ τῷ ξ. οὕτως δὲ ἐχουσῶν τῶν προτάσεων, γίνεται ὁ δεύτερος συλλογισμὸς

Tertius modus & cur prior inter duos postremos

Quartus modus

μ. ν. ξ. i. animal lapis. homo.

Cóbinationes inutiles. 12. præter indefinitas 4. itaq: sūt. 16.

Primus mod[us]

Nullus lapis āl
Omnis homo animal
Nullus homo lapis — Cesare

Nullum animal lapis
Oīs homo animal
Nullus homo lapis — Celaren.

μ. ζῶον
ν. ἄψυχον
ξ. ἄνος

τῶν ἐν πρώτῳ σχήματι συνάγων καθόλου ἀποφατικόν, τὸ ν μηδενὶ τῷ ξ. τοῦτο δὴ συναχθήσεται καὶ ὑπὸ τῆς ἐκκειμένης συζυγίας, ἔστω τὸ μὲν μ ζῶον, τὸ δὲ ν, ἄψυχον. τὸ δὲ ξ ἄνθρωπος. εἰ δὴ τὸ ζῶον κατ' οὐδενὸς ἀψύχου, καὶ ἀντιστρέφει. τὸ ἄψυχον κατ' οὐδενὸς ζώου, τὸ δὲ ζῶον κατὰ παντὸς ἀνθρώπου, τὸ ἄψυχον ἄρα κατ' οὐδενὸς ἀνθρώπου. καὶ οὗτος μὲν ὁ πρῶτος τῶν ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι συλλογισμός, καὶ διὰ τοιαύτης βοηθείας τελούμενος.

Πάλιν, εἰ τὸ μ τῷ μὲν ν παντί, τῷ δὲ ξ οὐδενί, οὐδὲ τὸ ξ τῷ ν οὐδενὶ ὑπάρξει.

Δέον ἐπενεγκεῖν τὸ ὀφεῖλον συμπέρασμα δειχθῆναι ἐν τῇ τοιαύτῃ συμπλοκῇ. ἔστι δὲ τοῦτο, ὅτι τὸ ν οὐδενὶ τῷ ξ. κεῖται γὰρ τὸ ν μείζων ἄκρος, διὸ δεῖ καὶ κατηγορεῖσθαι αὐτὸν ἐν τῷ συμπεράσματι. εἶτα οὕτως ἐλθεῖν ἐπὶ τὸ δεῖξαι πῶς τοῦτο συνάγεται, ὁ δὲ τὸ συμπέρασμα τὸ τελευταῖον παρέλιπε, τὴν δὲ ἀπόδειξιν λέγει δι' ἧς δειχθήσεται τὸ συμπέρασμα τοῦτο. λέγει γὰρ ὅτι οὐδὲ τὸ ξ τῷ ν οὐδενὶ ὑπάρξει, καὶ τοῦτο πρῶτον δείκνυσι συμπέρασμα γινόμενον, ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ συζυγίᾳ. ἐπεὶ γὰρ κεῖται ἡ ἐλάττων ἡ μ ξ καθόλου ἀποφατική, ἀντιστρέφει δὲ τὸ καθόλου ἀποφατικόν, οὐδὲ τὸ ξ τῷ μ οὐδενὶ ὑπάρξει, τὸ δὲ μ παντὶ τῷ ν ὑπέκειτο ὑπάρχον, ἐξ ὧν συνάγεται τὸ ξ μηδενὶ τῷ ν. καὶ ὃ μὲν εἶπεν ἔσεσθαι συμπέρασμα, οὕτως ἔδειξεν, ἀντιστρέψας τὴν ἐλάττω πρότασιν. ἐπεὶ δ' οὐκ ἦν τοῦτο προκείμενον δεῖξαι (ἔκειτο γὰρ ἐν τῇ συζυγίᾳ μείζων ὅρος τὸ ν. δεῖ δὲ τὸν μείζονα ἐν τῷ συμπεράσματι κατηγορεῖσθαι) ἀντιστρέφει τὸ συμπέρασμα καθόλου ὂν ἀποφατικόν, καὶ οὕτως δείκνυσι τὸ ν μηδενὶ τῷ ξ ὑπάρχον, ὃ ἔδει δειχθῆναι συναγόμενον. δύο οὖν ἐδέησεν ἡμῖν ἀντιστροφῶν πρὸς τὴν τοῦ προκειμένου δεῖξιν. καὶ γὰρ τὴν πρότασιν ἀντιστρέψαμεν τὴν ἐλάττονα, καὶ τὸ συναγόμενον συμπέρασμα. ἔστω ζῶον ἐπὶ τοῦ μ, ἄνθρωπος ἐπὶ τοῦ ν, ἄψυχον ἐπὶ τοῦ ξ. ζῶον παντὶ ἀνθρώπῳ, ζῶον οὐδενὶ ἀψύχῳ· ἡ δεῖξις, ἄψυχον οὐδενὶ ζώῳ, ζῶον παντὶ ἀνθρώπῳ, ἄψυχον οὐδενὶ ἀνθρώπῳ, καὶ ἄνθρωπος ἄρα οὐδενὶ ἀψύχῳ. τὸ δέ, ὥστ' ἔσται ὁ αὐτὸς συλλογισμός, προσέθηκε δεικτικὸν ὄν, ὅτι διὰ τοῦ αὐτοῦ συλλογισμοῦ, καὶ τοῦτο δειχθήσεται τὸ συμπέρασμα, τὸ ν μηδενὶ τῷ ξ δι' οὗ ἐδείχθη καὶ τὸ ξ οὐδενὶ τῷ ν. ἐδείχθη δὲ ἐκεῖνο συναγόμενον, διὰ τοῦ δευτέρου τῶν ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι ἀντιστραφείσης τῆς καθόλου ἀποφατικῆς. ὥστε καὶ τοῦτο δι' ἐκείνου. τὸ γὰρ ἀντιστρέφειν τὸ καθόλου ἀποφατικὸν αὐτῷ, ὅπερ ἦν τὸ συμπέρασμα, κεῖται ὁμολογούμενον, καὶ οὐδὲν δεῖ ἄλλου συλλογισμοῦ τινος πρὸς τοῦτο.

Ἔστι δὲ δεικνύναι ταῦτα, καὶ εἰς τὸ ἀδύνατον ἀπάγοντας.

Λέγει ὅτι καὶ τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ χρωμένους ἔστι δεῖξαι τὰς προειρημένας συζυγίας συλλογιστικάς τε οὔσας, καὶ συναγούσας τὸ καθόλου ἀποφατικόν. τὸν μὲν οὖν πρῶτον συλλογισμὸν οὕτως δείξομεν· κείσθωσαν αἱ προτά

Nullū mortuū āl
Nullū āl mortuū
Oīs homo animal
Nullus hō mortuū

Secūdus mod[us]

Maior extremitas debet prædicari in cōclusiōe

Maiorē extremitatem prædicari in conclusione

1. ſ.

Oīs hō animal
Nullū mortuū āl.
Nullū mortuū hō

Nullū animal mortuū
Omnis hō animal
Nullus hō mortuū
Nullū mortuū hō
— Celaren. p transpositione præmissar[um] & conuersione cōclusiōis
— p conuersione cōclusionis in se ipsa usitata ∴ n. uniuersalis negat.

Oīs homo animal
Nullū animal mortuū
Nullū mortuū homo
— Syllogismus per cōuersionem minoris in se ipsam

Nullum mortuum animal
ōis homo animal
Nullus hō mortuū
Quidam mortuus hō
Quidam hō mortu[us]

Quidam mortuus hō
Oīs homo animal
Quidā mortuus āl
> Indarij cf. ἰδοὺ

ἐπὶ παντὸς θάτερον μόριον τῆς ἀντιφάσεως

εις, τὸ μ τῷ ν οὐδενί, τὸ μ παντὶ τῷ ξ. λέγω ὅτι καὶ τὸ ν, τῷ ξ οὐδενί. εἰ δὲ μὴ τοῦτο, τὸ ν, τινὶ τῷ ξ ὑπαρχέτω. ὃ ἀντικείμενόν ἐστι τῷ μηδενί. δεῖ δὲ ἢ τοῦτο ἢ ἐκεῖνο συνάγεσθαι. ἀεὶ γὰρ παντὸς θάτερον μόριον τῆς ἀντιφάσεως. ἐπεὶ τοίνυν τὸ ν τινὶ τῷ ξ κεῖται ὑπάρχειν, ὑπάρξει δηλονότι καὶ τὸ ξ τινὶ τῷ ν, διὰ τὸ τὴν ἐπὶ μέρους καταφατικὴν ἀντιστρέφειν ἑαυτῇ. κεῖται δὲ τὸ μ παντὶ τῷ ξ ὑπάρχειν. γίνεται οὖν συζυγία, τὸ μ παντὶ τῷ ξ, τὸ ξ τινὶ τῷ ν, τὸ ἄρα μ τινὶ τῷ ν ὅπερ ἀδύνατον. ὑπέκειτο γὰρ τὸ μ οὐδενὶ τῷ ν ὑπάρχον. εἰ δὲ ἢ τὸ ἀδύνατον ἠκολούθησε τοῦτο παρὰ τὸ τεθῆναι τὸ ν τινὶ τῷ ξ ὑπάρχον, ἡ ὑπόθεσις ἄρα ἀδύνατός τε καὶ ψευδής. εἰ δὲ τοῦτο ψεῦδος, τὸ ἀντικείμενον αὐτῷ ἀληθές. ἀντίκειται δὲ τῷ, τὸ ν τινὶ τῷ ξ ὑπάρχειν, τὸ μηδενὶ ὑπάρχειν αὐτῷ τῷ ξ, τὸ ν. τὸ ν ἄρα οὐδενὶ τῷ ξ. ὃ προέκειτο δεῖξαι. ἢ οὕτως ἄμεινον δεικνύναι. λέγω ὅτι τὸ ν τῷ ξ οὐδενὶ ἐπὶ τῇ κειμένῃ συζυγίᾳ. εἰ γὰρ ψεῦδος φήσει τις τοῦτο, ὑποκείσθω τὸ ἀντικείμενον, τὸ ν τινὶ τῷ ξ ὑπάρχειν. κεῖται δὲ καὶ τὸ μ τῷ ν οὐδενί. συνάγεται ἐν πρώτῳ σχήματι, τὸ μ τῷ ξ τινὶ μὴ ὑπάρχειν. ἀλλ' ἔκειτο τὸ μ παντὶ τῷ ξ ὑπάρχειν, ψεῦδος γὰρ ἡ ὑπόθεσις. τὸ ἀντικείμενον ἄρα αὐτῇ ἀληθές, τὸ ν μηδενὶ τῷ ξ. πάλιν κείσθω ἡ δευτέρα συζυγία, τὸ μ τῷ ν παντί, τὸ μ τῷ ξ μηδενί, λέγω ὅτι τὸ ν τῷ ξ μηδενί. εἰ γὰρ τινί, κεῖται δὲ καὶ τὸ μ τῷ ν παντί, ἔσται τὸ μ τινὶ τῷ ξ ὑπάρχον. ὅπερ ἀδύνατον. οὐδενὶ γὰρ ὑπῆρχε τὸ μ τῷ ξ. ψευδὴς ἄρα ἡ ὑπόθεσις δι' ἣν συνήχθη τοῦτο, ἡ θεῖσα τὸ ν τινὶ τῷ ξ ὑπάρχειν. ἀληθὲς ἄρα τὸ ἀντικείμενον αὐτῇ, τὸ, τὸ ν μηδενὶ τῷ ξ. κἂν ἀντιστρέψωμεν δὲ τὴν ὑπόθεσιν, καὶ ποιήσωμεν τὸ ξ τινὶ τῷ ν, καὶ προσλάβωμεν τὴν τὸ μ τῷ οὐδενί, συνάγεται πάλιν ἀδύνατον τὸ, τὸ μ τινὶ τῷ ν μὴ ὑπάρχειν. ἔκειτο γὰρ αὐτῷ παντὶ ὑπάρχειν.

cf. ἄρα

Deductio ad impossibile fit etiā alio modo præter supradictum modum in p. modo

Deductio ad impossibile in 2. m.

Ὅτι μὲν οὖν γίνεται συλλογισμὸς οὕτως ἐχόντων τῶν ὅρων φανερόν.

Δ είξας τὰς προειρημένας δύο συζυγίας συλλογιστικὰς ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι διά τε τῶν ἀντιστροφῶν καὶ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, ἐπισημαίνεται, ὅτι οὐ τέλειοι οὗτοι οἱ συλλογισμοὶ τῷ προσδεηθῆναι ἀποδείξεως ἔξωθεν πρὸς τὸ, τὸ ἐν αὐτοῖς ἀναγκαῖον φανερὸν γενέσθαι.

Quare dicantur syllogismi imperfecti

Ἐὰν δὲ τὸ μ παντὸς τοῦ ν καὶ τοῦ ξ κατηγορῆται, οὐκ ἔσται συλλογισμός.

Δ είξας τὰς συλλογιστικὰς συζυγίας ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι καθόλου οὐσῶν ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων, παρατίθεται καὶ τὰς ἀσυλλογίστους, καὶ τῇ τῆς ὕλης παραθέσει δεικνὺς καὶ παντί, καὶ μηδενὶ δυνάμενον ἐν αὐταῖς ὑπάρχειν τὸν μείζονα ἄκρον τῷ ἐλάττονι, ἐλέγχει αὐτῶν τὸ ἀσυλλόγιστον. εἰσὶ δὲ αἱ καταλειπόμεναι συζυγίαι καθόλου ἀμφοτέρων οὐσῶν τῶν προτάσεων, αἱ ὁμοιοσχήμονες, ἥ τε ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν, καὶ ἡ ἐκ δύο ἀποφατικῶν. πρώτην οὖν προχειρίζεται τὴν ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν. ἐν ᾗ τὸ μ παντὶ τῷ ν ὑπάρχει, καὶ τῷ ξ. ὅρους δὲ παρατίθεται, τοῦ παντὶ ὑπάρχειν τὸ ν τῷ ξ. οὐσίαν ἐπὶ τοῦ μ, ζῷον ἐπὶ τοῦ ν, ἄνθρωπον ἐπὶ τοῦ ξ. ἡ γὰρ οὐσία καὶ ζῴῳ παντί, καὶ ἀνθρώπῳ παν-

De inutilibus combinationibus in 2a. figura.

Nullus hō mortuum
Quidā hō mortuū
Nullū mortuū animal
Quidā hō nō animal
Ferio

Omnis hō animal
Nullus lapis animal
Nullus lapis homo
Camestres

Quidam lapis hō
Omnis hō animal
Quidam lapis āl

Quidam hō lapis
Nullus lapis animal
Quidā hō nō est āl

Oē animal substa
Omnis hō substa
Omnis hō animal

Omne āl substātia
Omnis lapis substa
Omnis lapis animal

cf. ἐγγὺς τούτων   ξ. ἀριθμός

ω. 1. si mediū prædicatur de utraq: extremitate erit maius utraq:

cf. animatū. inanimatum & alias differentias

τί, καὶ τὸ ζῷον ὅπερ ἦν τὸ ν, ἀνθρώπῳ παντί, ὃ ἔκειτο ἐπὶ τοῦ ξ. τοῦ δὲ μηδενὶ τὸ ν τῷ ξ ὑπάρχειν, τίθησιν ἐπὶ τοῦ ξ ἀριθμόν. φανερώτερον δ' ἂν εἴη τὸ λεγόμενον, λίθου τεθέντος. πάλιν γὰρ αἱ μὲν προτάσεις, ἀληθεῖς ὁμοίως. ἡ γὰρ οὐσία, καὶ ζῴῳ παντί, καὶ λίθῳ. ζῷον δὲ οὐδενὶ λίθῳ. τὸν δὲ ἀριθμὸν αὐτός, ἤτοι ἀντὶ μονάδος ἔλαβε. λέγουσι γὰρ τὴν μονάδα οὐσίαν, οὐ γάρ φασιν αὐτὴν ποσόν, τῷ μήτε συνεχὲς εἶναι μήτε διωρισμένον, οὐσίαν δέ. τῷ τῶν ἐναντίων εἶναι δεκτικήν, ἐναντία γὰρ ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ πέρας, ἅπερ ἐν ἀριθμῷ μονὰς ἔχει ἄμφω. εἰ δὲ ἔστι μονὰς τὸ ἀδιαίρετον ἐν ποσῷ, καὶ σημεῖον τὸ ἀδιαίρετον ἐν μεγέθει, καὶ νῦν τὸ ἀδιαίρετον ἐν χρόνῳ. εἴη ἂν ἐν γένει τούτοις, ταῦτα γὰρ ποσά. ἔτι ἡ μονὰς μόριον ἐστὶν ἀριθμοῦ. ὁ γὰρ ἀριθμὸς σύγκειται ἐκ μονάδων. τὸ δὲ τοῦ ποσοῦ μόριον, ποσόν. ἄμεινον δὴ λέγειν αὐτόν, κοινότερον κεχρῆσθαι τῷ παραδείγματι, ὥσπερ οὖν καὶ ἐπ' ἄλλων χρώμενος εὑρεθήσεται, οὐ πάνυ ἐξητασμένον τοῖς παραδείγμασιν. ἐπεὶ κατὰ τῶν πυθαγορείων ἡ δόξα. οὐσία γὰρ κατὰ τοὺς πυθαγορικούς, οἱ ἀριθμοί. εἴτε ἀρχαὶ τῶν οὐσιῶν. αἴτιον δὲ τοῦ μὴ εἶναι ἐν δευτέρῳ σχήματι συλλογιστικὴν συζυγίαν τὴν ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν. ὅτι ὁ μέσος ὅρος ἀμφοτέρων κατηγορεῖται, μείζων δὲ ὁ κατηγορούμενος. μείζων τοίνυν ἀμφοτέρων ὤν, δύναται κατ' ἄλλο μὲν αὐτοῦ μόριον, τοῦ ἑτέρου ἄκρου κατηγορεῖσθαι, κατ' ἄλλο δέ, τοῦ ἑτέρου, καὶ οὕτως, οὐδὲν γίνεται κοινὸν ἔχοντα τὰ ἄκρα πρὸς ἄλληλα, ἀλλὰ κατ' ἄλλο κοινωνοῦσι τοῦ μέσου. δεῖ γάρ τινος ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ κοινωνεῖν τοὺς ἄκρους, εἰ μέλλει συλλογισμὸς ἔσεσθαι. ὁμοίως δὲ ἐλέγχει καὶ τὴν ἐκ δύο καθόλου ἀποφατικῶν συζυγίαν, ἀσυλλόγιστον, ὅρους παραθέμενος τοῦ τε παντὶ καὶ τοῦ μηδενί, ἐπὶ μὲν τοῦ μ γραμμήν, ἐπὶ δὲ τοῦ ν ζῷον, ἄνθρωπον δὲ ἐπὶ τοῦ ξ καὶ λίθον. ἡ γὰρ γραμμή, οὐδενὶ ζῴῳ, καὶ οὐδενὶ ἀνθρώπῳ, καὶ οὐδενὶ λίθῳ. καὶ τὸ ζῷον ἀνθρώπῳ μὲν παντί, λίθῳ δὲ οὐδενί. δι' ἣν δ' αἰτίαν ἐκ δύο ἀποφατικῶν προτάσεων οὐδὲν συνάγεται, φθάνομεν εἰρηκέναι. τούτοις δ' ἐπιφέρει τὸ ὅτι ἂν ᾖ συλλογισμὸς ἔχων συμπέρασμα καθόλου ἐν δευτέρῳ σχήματι, ἀνάγκη αὐτὸν ἔχειν προτάσεις, οἵας εἴρηκα μὲν ἀνομοιοσχήμονας. τὴν μὲν καθόλου ἀποφατικήν, τὴν δ' ἑτέραν καθόλου καταφατικήν. ἄλλως δέ, οὐκ ἂν γένοιτο. αἱ γὰρ παρὰ ταύτας τῶν καθόλου προτάσεων συμπλοκαὶ ἐν τούτῳ τῷ σχήματι, ἐλέγχησαν οὖσαι ἀσυλλόγιστοι.

Vnitatē substātiam eē qa nō fit quātitas qa ādicitur & q ratione mitat

Non accuratus in exemplis Aristoteles

Elegans ratio

Quod neq: ex duabus univer. aff. neq: ex duabus univer. nega. fiat syllogism. in 2a fig.

Ἐὰν δὲ πρὸς τὸν ἕτερον ᾖ καθόλου τὸ μέσον.

Ε ἰρηκὼς περὶ τῶν συζυγιῶν τῶν ἀμφοτέρας τὰς προτάσεις ἐχουσῶν καθόλου, καὶ δεδειχὼς τάς τε συλλογιστικὰς αὐτῶν καὶ τὰς ἀσυλλογίστους, νῦν λέγει περὶ τῶν ἐκ καθόλου καὶ ἐπὶ μέρους συγκειμένων δεικνὺς τίνες εἰσὶ καὶ ποῖαι μὲν αὐτῶν αἱ συλλογιστικαί, ποῖαι δὲ αἱ ἀσυλλόγιστοι. δεικνὺς δὲ καὶ ἐν ταύταις τὰς ἀνομοιοσχήμονας οὔσας συλλογιστικάς, φυλαττομένου τοῦ καθόλου τῇ μείζονι προτάσει. αἳ καὶ αὐταί, γίνονται δύο. ποτὲ μὲν ἀποφατικῆς καθόλου τῆς μείζονος, συντιθεμένης καὶ καταφατικῆς ἐπὶ μέρους τῇ ἐλάττονι, ποτὲ δὲ καταφατικῆς μὲν τῆς μείζονος οὔσης, ἐπὶ μέρους δὲ ἀποφατικῆς τῆς ἐλάττονος.

De duobus posterioribus modis

Nullum animal linea
Nullus homo linea
Nullus homo animal

Εἰ γὰρ τὸ μ τῷ μὲν ν μηδενί, τῷ δὲ ξ τινὶ ὑπάρχει, ἀνάγκη τὸ ν τινὶ τῷ ξ μὴ ὑπάρχειν.

Tertius mod. 2ae f.ae

Δείκνυσι ταύτην συλλογιστικὴν τὴν συζυγίαν, προσχρησάμενος τῇ τῆς καθόλου ἀποφατικῆς τῆς μ ν ἀντιστροφῇ. εἰ γὰρ τὸ μ μηδενὶ τῷ ν, καὶ τὸ ν οὐδενὶ τῷ μ. κεῖται δὲ τὸ μ τινὶ τῷ ξ, γίνεται συζυγία ἡ τοῦ τετάρτου συλλογισμοῦ ἐν πρώτῳ σχήματι. τὸ ν τῷ μ οὐδενί, τὸ μ τῷ ξ τινί· ἐξ ἧς συνήγετο τὸ ν τινὶ τῷ ξ μὴ ὑπάρχειν. τοῦτο δὴ καὶ ἐν τῇ προκειμένῃ συζυγίᾳ ἐν δευτέρῳ σχήματι ἔσται συμπέρασμα. ἔστι δὲ δεῖξαι τοῦτο καὶ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. κείσθω γὰρ τὸ μ τῷ μὲν ν μηδενί, τῷ δὲ ξ τινί. λέγω ὅτι καὶ τῷ ξ τινὶ οὐχ ὑπάρξει τὸ ν. εἰ γὰρ μὴ τοῦτο, τὸ ἀντικείμενον αὐτῷ τὸ ν παντὶ τῷ ξ. κεῖται δὲ καὶ τὸ μ τῷ ν οὐδενί. συναχθήσεται κατὰ τὸν δεύτερον ἐν πρώτῳ σχήματι, τὸ μ τῷ ξ οὐδενί. ὅπερ ἀδύνατον. κεῖται γὰρ τὸ μ τινὶ τῷ ξ ὑπάρχειν. ψευδὴς ἄρα ἡ ὑπόθεσις δι᾽ ἧς συνήχθη τοῦτο. τὸ ἄρα ἀντικείμενον αὐτῇ ἀληθές, ἀντίκειται δὲ τῇ τὸ ν τῷ ξ παντί, ἡ λέγουσα τὸ ν τινὶ τῷ ξ μὴ ὑπάρχειν.

Πάλιν εἰ τὸ μὲν μ παντὶ τῷ ν, τῷ δὲ ξ τινὶ μὴ ὑπάρχει, ἀνάγκη τὸ ν τινὶ τῷ ξ μὴ ὑπάρχειν, εἰ γὰρ παντὶ ὑπάρξει.

Quartus & ultim. modus 2ae f.ae q non reducitur ad ullum anapodictorum p conversione ut supra dicti tres.

Οὐκέτι τοῦτον τὸν συλλογισμὸν δείκνυσι δι᾽ ἀντιστροφῆς, ἀνάγων εἴς τινα τῶν ἀναποδείκτων, ὡς ἔδειξε τοὺς πρὸ αὐτοῦ τρεῖς ἐν δευτέρῳ σχήματι, αἴτιον δὲ ὅτι μὴ ἐγχωρεῖ δεῖξιν τοιαύτην ἐπὶ τῆς ἐγκειμένης συζυγίας ποιήσασθαι. οὔτε γὰρ ἂν τὴν μείζονα καθόλου οὖσαν καταφατικὴν ἀντιστρέψωμεν, οὐ γὰρ ἔτι καθόλου μένει διὰ τὸ τὴν καθόλου καταφατικὴν πρὸς τὴν ἐπὶ μέρους καταφατικὴν ἀντιστρέφειν, οὔτε δὲ ἐν πρώτῳ σχήματι οὔτε ἐν δευτέρῳ, συλλογιστικὴ συζυγία ἐστίν, ἐν ᾗ ἡ μείζων ἐπὶ μέρους. ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ὅλως συλλογιστικὴ συζυγία ἐν ᾗ αἱ δύο ἐπὶ μέρους, ἡ μὲν μείζων διὰ τὴν ἀντιστροφήν, ἡ δὲ ἐλάττων ὅτι καὶ εἰλῆφθαι τὴν ἀρχὴν ἐπὶ μέρους. τῇ μὲν οὖν τῆς μείζονος προτάσεως ἀντιστροφῇ διὰ τοῦτο οὐχ οἷόν τε χρήσασθαι. τὴν δὲ ἐλάττονα ἐπὶ μέρους οὖσαν ἀποφατικήν, ἀδύνατον ἀντιστρέψαι. οὐ γὰρ ἀντιστρέφει ἡ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴ ὑπάρχουσα, τῇ ἐπὶ μέρους ἀποφατικῇ. τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ χρώμενος, δείκνυσι τὴν προκειμένην συζυγίαν συλλογιστικήν. εἰ γὰρ μή ἐστιν ἀληθὲς ἐπὶ ταῖς κειμέναις προτάσεσι, τὸ, τὸ ν τινὶ τῷ ξ μὴ ὑπάρχειν, ἀληθές ἐστι τὸ ἀντικείμενον αὐτῷ. ἔστι δὲ τοῦτο, τὸ, τὸ ν παντὶ τῷ ξ ὑπάρχειν. κεῖται δὲ καὶ τὸ μ παντὶ τῷ ν ὑπάρχειν. γίνεται δὴ ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι ἡ συζυγία, ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν. ἐξ ὧν συναχθήσεται τὸ μ παντὶ τῷ ξ. ὅπερ ἀδύνατον. κεῖται γὰρ τινὶ αὐτῷ μὴ ὑπάρχειν. ψευδὸς ἄρα τὸ ὑποτεθὲν τὸ παντὶ τῷ ξ τὸ ν ὑπάρχειν. τὸ ἄρα ἀντικείμενον αὐτῷ ἀληθές, τὸ, τὸ ν τινὶ τῷ ξ μὴ ὑπάρχειν.

Nullus lapis animal / Quidam homo animal / Quidam homo non est lapis — festino

Nullum animal lapis / Quidam homo animal / Quidam homo non est lapis — ferio

Nullus lapis animal / Quidam homo animal / Quidam homo non est lapis // Omnis homo est lapis / Nullus lapis animal / Nullus homo est animal

Omnis homo animal / Quidam lapis non est animal / Quidam lapis non est homo // Omnis lapis homo / Omnis homo animal / Omnis lapis est animal

Καὶ εἰ τὸ μ, τῷ μὲν ν παντὶ ὑπάρχει, τῷ δὲ ξ μὴ παντί.

Ἐπὶ τοῦ τινὶ μὴ ὑπάρχειν τὴν δεῖξιν ποιησάμενος, ἐπεὶ τὸ τινὶ μὴ ὑπάρχειν ἰσοδυναμοῦν τῷ μὴ παντί, κατὰ τὴν λέξιν διαφέρει, μεταλαβὼν ἀντὶ τοῦ τὸ μ τινὶ τῷ ξ μὴ ὑπάρχειν, τίθησι τὸ μ οὐ παντὶ τῷ ξ ὑπάρχειν. καὶ λέγει τὸν αὐτὸν συλλογισμόν, καὶ διὰ τῆς αὐτῆς δείξεως, κἂν ὡς τὴν λέξιν ταύτην μεταληφθῇ τὸ ἐπὶ μέρους ἀποφατικόν. ὁμοίως γὰρ καὶ τὸ συμπέρασμα, τῇ λέξει διοίσει. συναχθήσεται γὰρ τὸ ν οὐ παντὶ τῷ ξ. τοιοῦτός ἐστιν ὁ ὑποσυλλογιστικὸς ὑπὸ τῶν νεωτέρων λεγόμενος, ὁ λαμβάνων μὲν τὸ ἰσοδυναμοῦν τῇ προτάσει τῇ συλλογιστικῇ, ταὐτὸν δὲ καὶ ἐκ ταύτης συνάγων. τὸ γὰρ τινὶ μὴ ὑπάρχειν τῷ μὴ παντὶ ὑπάρχειν ἰσοδύναμον ὄν, μετείληπται. ἀλλ᾽ ἐκεῖνοι μὲν λέγουσι τοὺς τοιούτους συλλογισμούς, ὡς τὴν φωνὴν καὶ τὴν λέξιν βλέποντες. ἀλλὰ Ἀριστοτέλης πρὸς τὰ σημαινόμενα ὁρῶν, ἐφ᾽ ὧν ὁμοίως σημαίνεται, οὐ πρὸς τὰς φωνὰς τὸν αὐτόν φησι συνάγεσθαι συλλογισμόν, καὶ ἐν τῇ τοιαύτῃ τῆς λέξεως ἐν τῷ συμπεράσματι μεταλήψει, ἀλλ᾽ ἡ συλλογιστικὴ ὅλως συμπλοκή. ἄξιον δὲ ἐπιστῆσαι, πῶς ἡ εἰς τὸ ἀδύνατον ἀπαγωγή, ἔξωθεν τὴν ὑπόθεσιν πρὸς τὴν τοῦ προκειμένου δεῖξιν λαμβάνουσα, ἐστὶ συλλογιστική. εἴγε συλλογισμὸς ἦν, ὁ μὴ δεόμενος ἔξωθεν τινὸς πρὸς τὸ γενέσθαι τὸ ἀναγκαῖον, ὡς εἶπεν ὁριζόμενος τὸν συλλογισμόν. ἢ καὶ ἐν ταῖς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγαῖς τὸ μὲν προκείμενον δείκνυσι, καὶ τὴν πίστιν λαμβάνει διὰ τῶν προκειμένων. ἡ δὲ ὑπόθεσις ἄλλο τι δείκνυσι, μὴ πρὸς ἄλλο συμπέρασμα λαμβάνεται. ὃ ἀδύνατον δειχθὲν οὐ δι᾽ ἄλλου τινός, ἢ διὰ τῶν κειμένων, τῇ αὐτοῦ ἀναιρέσει συναναιρεῖ τὴν ὑπόθεσιν, ἧς ἀναιρεθείσης, τὸ προκείμενον πιστὸν γίνεται. δι᾽ ὧν δὲ δείκνυται, ἡ ὑπόθεσις ἀδύνατος, ταῦτ᾽ ἐστὶ δεικνύντα τὸ λεγόμενον συμπέρασμα ἐξ ἀνάγκης ἑπόμενον ταῖς ληφθείσαις προτάσεσιν. ἦν δὲ τὸ ν μὴ παντὶ τῷ ξ. διὰ γὰρ τοῦ, τὸ μ κατὰ παντὸς μὲν τοῦ ν κατηγορεῖσθαι, μὴ παντὸς δὲ τοῦ ξ, τοῦτο ἐδείχθη. παραφυλακτέον δέ, ὅτι ἐν μὲν τῷ δευτέρῳ σχήματι ἐν τῇ συζυγίᾳ τῇ ἐχούσῃ τὸ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν τῇ συλλογιστικῇ, δεῖ εἶναι τὴν μείζονα καθόλου καταφατικήν, τὴν δὲ ἐλάττονα, ἐπὶ μέρους ἀποφατικήν. οὕτω γὰρ μόνως ἐχόντων αὐτῶν, ἡ δι᾽ ἀδυνάτου δεῖξις προχωρεῖ. δι᾽ ἧς αὕτη ἡ συζυγία μόνης δείκνυται συλλογιστική. ἂν δὲ ληφθῶσιν ἀνάπαλιν ἔχοντες οἱ ὅροι, οὐκ ἔτι ἰσχύει ἐπ᾽ αὐτῶν ἡ δι᾽ ἀδυνάτου δεῖξις. διὸ οὐδὲ συλλογιστικὴ ἔτι οὕτως ληφθεῖσα ἡ συζυγία. ἐπὶ δέ γε τοῦ τρίτου σχήματος, ἡ ἕκτη συζυγία τῶν συλλογιστικῶν, ἡ ἔχουσα καὶ αὐτὴ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴν τὴν ἑτέραν, τὴν δὲ ἑτέραν καθόλου καταφατικήν, ἥτις καὶ αὐτὴ δείκνυται διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, ἀνάπαλιν ταύτης ἔχει. δεῖ γὰρ ἔχειν ἐν ἐκείνῳ τῷ σχήματι τὴν μείζονα πρότασιν τὸ ἐπὶ μέρους ἀποφατικόν, τὴν δὲ ἐλάσσονα, τὸ καθόλου καταφατικόν, τῷ δεῖν ἐν ἐκείνῳ τῷ σχήματι, τὴν μείζονα πρότασιν πάντως εἶναι ἀποφατικήν, τὴν δὲ ἐλάσσονα καταφατικήν, εἰ μέλλοι ἔσεσθαι συλλογισμός. οὕτως γὰρ ἔχουσα ἡ συλλογιστικὴ δείκνυται δι᾽ ἀδυνα-

Τινὶ μὴ & μὴ παντί voce differre tm

ὑποσυλλογιστικός.

Quaestio elegans

Solo

f. bocardo / i. nullo modo 6. 3ae figurae

ξ. corvus
ζ. subst.ª
μ. animal

του. αἱ δ᾽ ἀνάπαλιν ἔχουσαι αἱ προτάσεις, ἀσυλλόγιστος ἡ συμπλοκή, ὡς ὅρους θέμενοί τι, καὶ δείξομεν μετ᾽ ὀλίγον.

Ἐὰν δὲ τοῦ μὲν ξ παντὸς, τοῦ δὲ ν μὴ παντὸς κατηγορῆται τὸ μ, οὐκ ἔσται συλλογισμός.

Δ Δείξας τίνες εἰσὶ συλλογιστικαὶ συμπλοκαὶ, καὶ ἀνομοίων οὐσῶν κατὰ τὸ ποιὸν καὶ κατὰ τὸ ποσὸν τῶν προτάσεων, νῦν πρῶτον τὰς ἀσυλλογίστους παρατίθεται καὶ δεικνύει, τίνες εἰσὶν, ἀνομοίων οὐσῶν κατ᾽ ἄμφω τὰ προειρημένα, τῶν προτάσεων. ἔφαμεν δὲ δεῖν, εἰ μέλλοι συλλογισμὸς ἔσεσθαι ἐν δευτέρῳ σχήματι, τὴν μείζονα πρότασιν τὸ καθόλου ἔχειν. πᾶσα δὲ ἡ μὴ οὕτως ἔχουσα συζυγία, ἀδόκιμός τε καὶ ἀσυλλόγιστος. ὅροι δι᾽ ὧν ἐλέγχει ἀσυλλόγιστον τὴν ἐγκειμένην συζυγίαν, τοῦ μὲν παντὶ ὑπάρχειν τὸ ν τῷ ξ, ζῶον, οὐσία, κόραξ. τὸ γὰρ ζῶον, οὐ πάσῃ μὲν οὐσίᾳ, κόρακι δὲ παντὶ, καὶ ἡ οὐσία παντὶ κόρακι. τοῦ δὲ μηδενὶ, ζῶον, λευκὸν, κόραξ. τὸ γὰρ ζῶον, λευκῷ μὲν οὐ παντὶ, κόρακι δὲ παντὶ, καὶ τὸ λευκὸν, οὐδενὶ κόρακι. ἀσυλλόγιστος δὲ ἡ συζυγία, διότι ἡ μείζων, κατὰ τὰ μόρια αὐτῆς ἐκπίπτει τῆς πρὸς τὸ μέσον κοινωνίας, τούτοις ἀσυλλογίστως καὶ περιέχειν τὸν ἐλάσσονα ὅρον δύναται, καὶ μὴ περιέχειν.

Lex 2ª figurae

Οὐδ᾽ ὅταν τοῦ μὲν ξ μηδενὸς, τοῦ δὲ ν τινός.

Γ Ἀλλὰ γὰρ καὶ ἐν ταύτῃ τῇ συζυγίᾳ, ἡ μείζων πρότασις ἐπὶ μέρους γίνεται. ὅροι τοῦ μὲν ὑπάρχειν παντὶ τῷ ξ, τὸ ν, ζῶον, οὐσία, μονὰς, μέσον ζῶον. τὸ γὰρ ζῶον, τινὶ μὲν οὐσίᾳ, μονάδι δὲ οὐδεμιᾷ, καὶ ἡ οὐσία, πάσῃ μονάδι. δόξῃ δὲ προσχρῆται τῶν πυθαγορικῶν οἷς ἐδόκει ἡ μονὰς, οὐσία εἶναι. ὡς προεῖπε καὶ πρὸ ὀλίγου τῷ ἀριθμῷ. ἡ δὲ αὐτὴ δεῖξις, κἂν ἀντὶ τῆς μονάδος ληφθῇ λίθος. τοῦ δὲ μὴ ὑπάρχειν, ζῶον, οὐσία, ἐπιστήμη. τὸ γὰρ ζῶον, οὐσίᾳ μὲν τινὶ, ἐπιστήμῃ δὲ οὐδεμιᾷ, καὶ οὐσία, οὐδεμιᾷ ἐπιστήμῃ. ἡ αὐτὴ αἰτία, καὶ ἐν ταύτῃ τῇ συζυγίᾳ τοῦ, αὐτὴν ἀσυλλόγιστον εἶναι.

ν. Sª
μ. al
ξ. Lapis

Ὅταν μὲν οὖν ἀντικείμενον ᾖ τῷ καθόλου, τὸ κατὰ μέρος.

Ε Δείξας ἀνομοιοσχημόνων οὐσῶν τῶν προτάσεων, καὶ κατὰ τὸ ποιὸν καὶ κατὰ τὸ ποσόν. τὴν γὰρ κατὰ τὸ ποιὸν διαφορὰν ἐσήμανεν εἰπών, ὅταν μὲν οὖν ἀντικείμενον ᾖ τῷ καθόλου, τὸ κατὰ μέρος, τίνες μὲν συλλογιστικαὶ συζυγίαι, τίνες δὲ ἀσυλλόγιστοι. ἡ μὲν γὰρ ἔχουσα τὴν μείζονα πρότασιν καθόλου ἀποφατικὴν, τὴν δὲ ἐλάττονα ἐπὶ μέρους καταφατικήν. καὶ ἡ τὴν μείζονα ἔχουσα καθόλου καταφατικὴν, τὴν δὲ ἐλάττονα ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴν, αὗται συλλογιστικαί, αἱ δὲ παρὰ ταύτας, ἀσυλλόγιστοι. ἐφεξῆς δὲ δείκνυσιν, ὅτι, ὥσπερ ἐπὶ τῶν καθόλου αἱ ὁμοιοσχήμονες ἦσαν ἀσυλλόγιστοι, οὕτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν τὴν ἑτέραν μὲν ἐχουσῶν καθόλου, τὴν δὲ ἑτέραν ἐπὶ μέρους. αἵτινες οὐκ ἐπ᾽ ἀντικείμενον τῷ καθόλου τὸ κατὰ μέρος ἔχουσι. πᾶσαι γὰρ αἱ ἐν δευτέρῳ σχήματι ὁμοιοσχήμονες συζυγίαι ἀσυλλόγιστοι. ὅπερ ἐδήλωσε καὶ αὐτὸς εἰπών. οἷον ἀμφότεραι στερητικαὶ, ἢ κατα-

Quaedã Sª nõ ÷ al
Oĩs corvus est al
Qdã corvus nõ ÷ subst.
Quoddam albũ nõ ÷ al
Omnis corvus ÷ al
Quidam corvus nõ ÷ alb

Quaedam substª animal
Nullus lapis animal
Quidam lapis nõ ÷ S
Quaedam substª animal
Nulla scientia animal
Quaedam scientia nõ ÷ S

Nulla nix est nigrum
Quoddam animal nõ ÷ nigrũ
Quoddam animal nõ ÷ nix.

φατικαί. λαμβάνει δὲ πρώτην συζυγίαν ἐξ ὁμοιοσχημόνων, τὴν ἔχουσαν τὴν μείζονα καθόλου ἀποφατικὴν, τὴν δὲ ἐλάττονα ἐπὶ μέρους ἀποφατικήν.

Οἷον, τὸ μ τῷ μὲν ν μηδενὶ, τῷ δὲ ξ τινὶ μὴ ὑπαρχέτω. ἐνδέχεται δὴ καὶ παντὶ, καὶ μηδενὶ τῷ ξ τὸ ν ὑπάρχειν.

Ζ Ἐπιχειρεῖται μὲν τῇ τῶν ὅρων παραθέσει δεῖξαι ἐπ᾽ αὐτῶν τὸ ἀσυλλόγιστον, τὸ, παντὶ καὶ μηδενὶ τὸ ν τῷ ξ ὑπάρχειν, ὡς δυνάμενον ἐπὶ τῆς τοιαύτης συζυγίας ἐλέγξαι καὶ δεῖξαι τὸ ἀσυλλόγιστον τῆς συμπλοκῆς. λαβὼν δὲ ὅρους τοῦ μηδενὶ, μέλαν, χιὼν, ζῶον. τὸ γὰρ μέλαν χιόνι μὲν οὐδεμιᾷ, ὅ ἐστι μείζων ἄκρος ὢν κατὰ τοῦ ν, ζώῳ δὲ τινὶ οὐχ ὑπάρχει. ὅ ἐστιν ἐλάττων ἄκρος ὢν ἐπὶ τοῦ ξ, καὶ χιὼν, οὐδενὶ ζώῳ, μεταβὰς ἐπὶ τὸ λαβεῖν καὶ τοῦ, παντὶ ὅρους (οὕτως γὰρ ἔμελλεν ἀσυλλόγιστος ἡ συζυγία δειχθήσεσθαι) ἐφίστησιν ἡμᾶς πρῶτον, πῶς μὲν εἰλημμένης τῆς ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς ἀληθοῦς τῆς μ ξ, οἷόν τ᾽ εὑρῆσαι καὶ τοῦ παντὶ ὑπάρχειν τὸ ν τῷ ξ, ὅρων, πῶς δὲ εἰλημμένης ἀδύνατον. ἐπεὶ γὰρ τὸ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν (ὥσπερ οὖν καὶ τὸ καταφατικὸν) ἀληθεύεται καὶ τῷ, τὰς ὑπὲρ αὐτὰς, τὰς καθόλου ἀληθεῖς εἶναι, καὶ τῷ, τὰς ὑπεναντίας αὐταῖς, ἡ λέγουσα τὸ ν τινὶ τῷ ξ μὴ ὑπάρχειν, ἀληθὴς, κἂν μηδενὶ τὸ ν τῷ ξ ὑπάρχῃ. ὑπὸ ταύτην γὰρ τέτακται καὶ ἀκολουθεῖ αὐτῇ, καὶ ἔστιν ὑπάλληλος αὐτῇ. ἀληθὴς δέ. κἂν ἡ μὲν τὸ ν τῷ ξ μηδενὶ λέγουσα, ψευδὴς ᾖ, ἡ δὲ τινὶ τὸ ν τῷ ξ τιθεῖσα, ἀληθής. ἥ ἐστιν ὑπεναντία τῇ λεγούσῃ τὸ ν τινὶ τῷ ξ μὴ ὑπάρχειν. ἂν δὴ οὕτως ληψώμεθα τὸ μ τινὶ τῷ ξ μὴ ὑπάρχειν, ὅτι καὶ τινὶ ὑπάρχει, οὐ δυνησόμεθα ὅρων εὑρεῖν δεικνύντων τὸ ν παντὶ τῷ ξ ὑπάρχειν. τοῦτο δὲ τὸ αἴτιον. ὅτι ἡ λέγουσα συζυγία τὸ μ τῷ ν μηδενὶ, τῷ δὲ ξ τινὶ ὑπάρχειν, συλλογιστική ἐστιν ἤδη δεδειγμένη οὖσα, συνάγουσα ἐπὶ μέρους ἀποφατικόν. τὸ γὰρ ν τινὶ τῷ ξ ἀνάγκη μὴ ὑπάρχειν. εἰ δὲ συλλογιστικῶς καὶ ἐξ ἀνάγκης ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν συνάγεται, ὅταν ᾖ τὸ μ τινὶ τῷ ξ μὴ ὑπάρχειν, ὡς καὶ τινὶ ὑπάρχειν, δηλονότι οὐκ εὑρήσομεν ὅρων τῶν ἐχόντων τὸ ν παντὶ τῷ ξ. οὕτως γὰρ ἀναιροῖτο ἂν τὸ, ἐξ ἀνάγκης ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν συνάγεσθαι, ἐν τῇ συζυγίᾳ τῇ ἐχούσῃ τὸ μ μηδενὶ μὲν τῷ ν, τινὶ δὲ τῷ ξ ὑπάρχον. ἐπειδὴ εἴληπται νῦν οὕτως, τὸ μ τινὶ τῷ ξ μὴ ὑπάρχειν ὡς καὶ ὑπάρχειν τινί. αὕτη μὲν ἡ αἰτία τοῦ, οὕτως ἀληθοῦς λαμβανομένης τῆς μ ξ, μὴ δύνασθαι ληφθῆναι ὅρους τοῦ, τὸ ν παντὶ τῷ ξ. αὐτὸς δὲ δείκνυται διὰ τοῦ ἀδυνάτου. ὅτι οὕτως κειμένης ἀληθοῦς εἶναι τῆς ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς τῆς μ ξ, ἀδύνατον τὸ ν παντὶ τῷ ξ ὑπάρξαι. εἰ γὰρ ᾖν κείμενον τὸ ν παντὶ τῷ ξ, κειμένου τοῦ μ μηδενὶ τῷ ν, γίνεται ἐν πρώτῳ σχήματι τὸ μ μηδενὶ τῷ ξ. ὅπερ ἀδύνατον. ὑπέκειτο γὰρ οὕτως τὸ μ τινὶ τῷ ξ μὴ ὑπάρχειν, ὡς καὶ ὑπάρχειν τινί. οὕτως μὲν οὖν λαμβανομένης τῆς ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς, οὐχ οἷόν

Nigrū μ. medium
Nix ν
Animal ξ

ἐφίστησιν ἡμᾶς

De veritate particularis affirmativae & negativae attende

D. 1. m materia contingenti ... necessario ... necessaria

1. festino

Deductio ad impossibile

Omne animal nix
Nulla nix ÷ nigrū
Nullũ animal nigrũ
Celare

Nullū animal linea
Quidam hō nō est linea
Quidam hō nō ē al. immo e. c.
Omnis hō est al

μ. γραμμή
ν. ζῶον
ξ. ἄνθρωπος

τ' ἀντιπερίστασιν τοῦ παντὶ τὸ ν τῷ ξ ὑπάρχειν, ὅρων. ἀλλ' ἐπεὶ τὸ, τινὶ μὴ ὑπάρ-
χειν τὸ μ τῷ ξ, οὐ μόνον, ὅτε καὶ τινὶ ὑπάρχει, ἀληθές ἐστιν. ἀλλ' οὐδὲν ἧττον,
καὶ ὅτε μηδενί, τῷ ἀδιόριστον εἶναι τῆς ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς τὸ ἀληθές, ἀν
ληφθῇ τὸ, τινὶ μὴ ὑπάρχειν, οὕτως ἀληθές, ὡς καὶ μηδενί. τουτέστιν ἐφ' ὕλης, ἐ-
φ' ἧς καὶ οὐδενὶ τῷ ξ ὑπάρχει τὸ ν. οὐδὲν γὰρ ἧττον, καὶ τότε ἀληθής ἐστιν ἡ
ἐπὶ μέρους ἀποφατική, ἀντιπερισομένων ὅρων πρὸς τὸ δεῖξαι τὸ ν καὶ παντὶ τῷ
ξ. ἐδείξαμεν γὰρ, ὅτι ἐκ τῶν δύο καθόλου ἀποφατικῶν οὐσῶν, οὐδὲν συνάγεται
τοῦ παντὶ τὸ ν τῷ ξ ὑπάρχειν. ὅροι, γραμμή, τὸ μ. ζῶον, τὸ ν. ἄνθρωπος,
τὸ ξ. ἡ μὲν γὰρ γραμμή, οὐδενὶ ζώῳ, καὶ τινὶ οὐχ ὑπάρχει ἀνθρώπῳ, ἐπεὶ καὶ
μηδενί. ζῶον δὲ παντὶ ἀνθρώπῳ. τῇ αὐτῇ δείξει χρῆται, καὶ ἀμφοτέρων οὐ-
σῶν καταφατικῶν, τῆς μὲν μείζονος καθόλου τῆς μ ν, τῆς δὲ ἐλάττονος,
ἐπὶ μέρους τῆς μ ξ. τοῦ μὲν γὰρ μηδενὶ ὑπάρχειν, ὅρων ἀντιπερεῖ. λευκὸν γὰρ ἐπὶ
τοῦ μ, κύκνον ἐπὶ τοῦ ν. λίθον ἐπὶ τοῦ ξ. τὸ μὲν γὰρ λευκὸν, κύκνῳ μὲν παντὶ,
λίθῳ δὲ τινί, καὶ κύκνος οὐδενὶ λίθῳ. τοῦ δὲ παντὶ οὐκέτι, ἀν ἡ ἡ ἐπὶ μέρους κα-
ταφατικὴ οὕτως εἰλημμένη ὡς συναληθευομένη τῇ ἐπὶ μέρους ἀποφατικῇ. ἀ-
ποφατικῆς γὰρ οὔσης πάλιν ἐπὶ μέρους τῆς ἐλάττονος, καὶ καταφατικῆς κα-
θόλου μείζονος, ἐν τούτῳ τῷ σχήματι συνάγεται ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν συμ-
πέρασμα συλλογιστικῶς ὡς δέδεικται. ὄντος δὲ ἀληθοῦς τοῦ τινὶ μή, ἐν τῇ τοι-
αύτῃ συζυγίᾳ, ἀδύνατον ἀντιπερῆσαι ὅρων τοῦ, παντί, ἀναιρεθήσεται οὕτως, καὶ δια-
βληθήσεται ἡ συλλογιστικὴ συζυγία. εἰ γὰρ παντὶ ὑπάρχῃ, καὶ ᾧ τινὶ συλλο-
γιστικῶς ἐδείχθη μὴ ὑπάρχον. ὑπάρχοι ἄν. οὕτως οὖν ἀληθοῦς οὔσης τῆς ἐπὶ μέ-
ρους καταφατικῆς, οὐχ οἷόν τ' ἀντιπερῆσαι πάλιν ὅρων τοῦ, παντὶ τὸ ν τῷ ξ
ὑπάρχειν. εἰ γὰρ τὸ ν, παντὶ τῷ ξ, εἴη δὲ καὶ τὸ μ παντὶ τῷ ν, τὸ μ παν-
τὶ τῷ ξ ὑπάρξει. ἀλλ' ἔκειτο τινὶ μὴ ὑπάρχειν. οὕτως γὰρ ἦν ἀληθὴς ἡ μείζων,
ἐπὶ μέρους οὖσα καταφατική. ἀλλ' ἐπεὶ ἀδιόριστον τὸ ἀληθὲς τῆς ἐπὶ μέρους
καταφατικῆς. οὐ γὰρ μόνον τότε ἀληθής ἐστιν, ὅτε καὶ ὑπεναντία αὐτῇ ἀληθής,
ἀλλὰ καὶ ὅτε ἡ καθόλου καταφατικὴ ὑφ' ἥν ἐστιν, ὅταν οὕτω ληφθῇ ἀληθὴς εἶ-
ναι ὡς διὰ τὴν καθόλου ὑφ' ἣν ἐστι. καὶ ἐπὶ τοιούτων διαβληθήσεται ἡ συζυγία ὅ-
ρων, ὡς ἤδη διεβλήθη. ἐκ δύο γὰρ καθόλου καταφατικῶν ὅτι μηδὲν συνάγεται
ἐν τούτῳ τῷ σχήματι ἐδείχθη. ὥστε διὰ τοῦτο οὐδ' εἰ ἡ ἑτέρα μὲν καθόλου κατα-
φατικὴ ληφθείη. ἡ δ' ἑτέρα ἐπὶ μέρους καταφατική, οὐδὲν συναχθήσεται. ἐπὶ
ἀμφοτέρων γὰρ ἀληθὴς γίνεται ἡ ἐπὶ μέρους καταφατική, καὶ τῆς καθόλου
καταφατικῆς οὔσης ἀληθοῦς, καὶ τῆς ὑπεναντίας αὐτῇ. αὔταρκες δὲ πρὸς
δεῖξιν ἀσυλλογίστου συζυγίας, τὸ κἄν ποτε καὶ ἐπί τινος ὕλης ἀντιπερῆσαι, καὶ παν-
τὶ καὶ μηδενὶ δεικνυούσης. ὅροι τοῦ παντὶ τὸ ν τῷ ξ, οὐσία. ζῶον. ἄνθρω-
πος. ἡ γὰρ οὐσία παντὶ ζώῳ, καὶ τινὶ ἀνθρώπῳ. ὅτι καὶ παντὶ τῷ ἀδιορίστῳ τῆς
ἐπὶ μέρους προτάσεως προσχρησάμενος, ἤδη καὶ ἐπὶ τοῦ πρώτου σχήματος, ἔ-
δειξεν ἀσυλλόγιστον τὴν ἐκ καθόλου ἀποφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ ἐπὶ μέρους

μ. λευκόν
ν. κύκνος
ξ. λίθος

Oīs cygnus albū
Quidam lapis albū
Quidā lapis cygnus
~~Ois cygnus lapis~~
Ois lapis cygnus
Ois cygnus albū
Ois lapis albū

Dupliciter uera ē ē partic. aff.

Oē animal sa
Quoddā homo sa
Quidā hō animal.

Nullum uitium scientia
Quidam habitus nō ē scientia
Quidam habitus non ē uitium

Oīs scientia habitus
Quædam qualitas habitus
Quædam qualitas scientia

ἀποφατικῆς τῆς ἐλάττονος. ἀλλὰ ἐκεῖ μὲν, καὶ τῇ ἐκθέσει προσχρησάμενος, ἤ-
λεγξε τὴν οὕτως ἔχουσαν συζυγίαν. ἐνταῦθα δὲ ἠρκέσθη τῷ ἀδιορίστῳ τῆς ἐπὶ
μέρους. ἔνεστι μέντοι καὶ ἐπὶ τῶν προειρημένων συμπλοκῶν δεῖξαι ἐπὶ ὅρων καὶ
διὰ τῆς ἐκθέσεως τὸ ἀσυλλόγιστον αὐτῶν, εἰ μὲν ἀμφότεραι εἶεν ἀποφατικαί,
λαβόντας ὅρους, ἐπιστήμην. κακίαν, ἕξιν. ἐπιστήμη γὰρ οὐδεμιᾷ μὲν κακίᾳ. τινὶ
δὲ ἕξει οὐχ ὑπάρξει. καὶ οἷς οὐχ ὑπάρξει τῆς ἕξεως ἡ ἐπιστήμη, εἰ λήφθω ἀνδρεία,
καὶ δειλία. οὐ γὰρ ἐπιστῆμαι αἱ ἀρεταί. κακία δ' ἡ οὐδὲ μιᾷ μὲν ἀνδρείᾳ, πάσῃ δὲ
δειλίᾳ. ἀλλὰ κἂν ληφθῇ ἡ ἀρετὴ οὐδεμιᾷ κακίᾳ, ἡ ἀρετὴ τινὶ ἕξει οὔ. καὶ οἷς τῆς
ἕξεως ἡ ἀρετὴ οὐχ ὑπάρξει, εἰ ληφθῇ ἰατρική, καὶ δειλία, καὶ κακία, πάσῃ
μὲν δειλίᾳ. οὐδεμιᾷ δὲ ἰατρικῇ. εἰ δὲ εἶεν ἀμφότεραι καταφατικαί, ἔστωσαν οἱ
ὅροι, ἕξις, ἐπιστήμη, ποιότης. ἡ γὰρ ἕξις, πάσῃ μὲν ἐπιστήμῃ. τινὶ δὲ ποιότητι. καὶ οἷς,
ἡ ἕξις τῆς ποιότητος ὑπάρξει. εἰ λήφθω ἀκολασία, καὶ γραμματική. ἐπιστήμη
γοῦν πάσῃ μὲν γραμματικῇ, οὐδεμιᾷ δὲ ἀκολασίᾳ. ὁ αὐτὸς λόγος, κἂν ληφθῇ
οὐσία παντὶ μὲν ζώῳ, τινὶ δὲ λευκῷ. καὶ οἷς ὑπάρχει λευκοῖς ἡ οὐσία, ληφθείη
κύκνος, καὶ χιών. ζῶον γὰρ παντὶ μὲν κύκνῳ. χιόνι δὲ οὐδεμιᾷ. ἀριστοτέλης μὲν
οὖν οὕτως διέλαβε τὰς προειρημένας συζυγίας, ὅτι ἀσυλλόγιστοι, τῷ ἀντιπερῆσαι
ὕλης, καὶ τοῦ παντί, καὶ μηδενί. ἱκανὴν γὰρ ταύτην ἡγεῖται διαβολὴν ἀσυλλο-
γίστου συζυγίας. τὸ δὲ ἡγεῖσθαι δύνασθαι διαβάλλεσθαι τὰς προειρημένας συ-
ζυγίας. κἂν δείξῃ τις ὅτι μηδενὶ καὶ τινὶ τὸ ν, τῷ ξ, διότι ἀντιφάσεις ταῦ-
τα. ὡς ἄλλοι τέ τινες τῶν ἀρχαίων καὶ ἑρμῖνος, λέγει. ἐφ' ἧς γὰρ συζυγίας φησὶ
τὴν ἀντίφασιν ἔνεστι συναγομένην δεῖξαι, εὔλογον ταύτην μηδὲν ἀσυλλόγιστον
λέγειν τῆς, ἐν ᾗ τὰ ἐναντία συνάγεται. ἀσυνύπαρκτα γὰρ καὶ ταῦτα ὁμοίως ἐκεί-
νοις. καὶ παρατίθεσθαι ὅρους τὸ, τινί, ἄψυχον, ἔμψυχον. σῶμα σάρκινον. τὸ γὰρ
ἄψυχον, ἐμψύχῳ μὲν οὐδενί. σώματι δὲ σαρκίνῳ, ἢ καὶ ἁπλῶς σώματι τὶ τινὶ
οὐχ ὑπάρχει. καὶ τὸ ἔμψυχον, τινὶ σαρκίνῳ σώματι, καὶ ἁπλῶς τινὶ σώματι
οὐχ ὑπάρχει, τοῦτο δὴ οὐδαμῶς ὑγιές, οὐδὲ αὔταρκες εἰς συζυγίας διαβολήν.
συγχωρηθήσεται μὲν γὰρ τούτῳ μηδέτερον συνάγεσθαι συλλογιστικῶς. διότι
ἐστὶν ἀναιρετικά. ὅρων μέντοι τις ἔστιν ἐπὶ τοῖς κειμένοις δύνασθαι συνάγεσθαι
ἐπὶ μέρους ἀποφατικόν. τὸ γὰρ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν ὑπ' οὐδετέρου τῶν προει-
ρημένων ἀναιρεῖται. τὰ γὰρ εἰς ἔλεγχον ἀσυλλογίστου συζυγίας παρατιθέμενα,
οὐ μόνον δεῖ αὐτὰ μὴ δύνασθαι συνυπάρχειν ἀλλήλοις, ἀλλὰ καὶ πάντων εἶ-
ναι ἀναιρετικὰ τῶν, συλλογιστικῶς δεικνυσθαι δυναμένων. τὸ δὴ ἐπὶ μέρους
ἀποφατικὸν πῶς ἂν διαβληθείη, εἰ μὴ εἴη ὕλης ἀντιπερῆσαι, καὶ τοῦ παντί. ἔτι καὶ
ἐν ταῖς ὁμολογουμέναις συζυγίαις συλλογιστικαῖς ἐστιν εὑρεῖν ὁμολογουμένην ἀν-
τίφασιν. ἢ οὖν κἀκείνας ἀσυλλογίστους ἐροῦμεν, ἢ οὐδὲ αὐτὴ διὰ τοῦτ' ἀσυλ-
λογιστός. ἰδοὺ γὰρ ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι οὔσης συλλογιστικῆς συζυγίας, τῆς ἐκ
καθόλου ἀποφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ ἐπὶ μέρους καταφατικῆς τῆς ἐλάτ-
τονος, ἐχούσης ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν συμπέρασμα, ἔστιν ὅρων ἀντιπερῆσαι, καὶ

Si sint ambæ affirmatiuæ

Herminus

Nota

Ut in. 4. modo. 1. ferio

Nullus equus homo
Quidam quadrupes est equus
Quidam qdrupes nō est hō

Nullus cygnus est nix
Quoddam album est cygn
Quoddam album est nix

Termini in quibus nulli & in quibus [illegible]

τοῦ, μηδενὶ καὶ τοῦ, τινί. ἄνθρωπος γὰρ οὐδενὶ ἵππῳ. ἵππος τινὶ τετράποδι, καὶ ἄνθρωπος οὐδενὶ τετράποδι. τοῦ δ' ἔτι, χιὼν οὐδενὶ κύκνῳ. κύκνος τινὶ λευκῷ. χιὼν τινὶ λευκῷ. καὶ ἐν τῇ τὴν μείζονα δὲ ἐχούσῃ καθόλου καταφατικήν, ἔστι λαβεῖν ὅρους καὶ τοῦ παντί, καὶ τοῦ τινὶ μή. τοῦ μὲν παντί, οὐσία, ζῷον, ἄνθρωπος. τοῦ δ' ἔτι τινὶ μή, οὐσία, ζῷον, λευκόν. ἀλλὰ κἂν λαβόντες τὴν ἐκκειμένην συζυγίαν, τὴν ἔχουσαν τὴν μείζονα καθόλου ἀποφατικήν, ὑποθώμεθα τὸ α τινὶ τῷ γ ὑπάρχειν, οὐδὲν ἀδύνατον ἀπαντᾷ. ὥστε οὐκ ἀναιρεῖται τό, τινί. ἔδει χ' ἔχειν δὲ ὅτι καὶ μηδενί. καὶ πῶς φησὶν οὐκ ἀναιρεθήσεται ἡ διὰ ἀδυνάτου δεῖξις, εἰ ἐν συλλογιστικῇ συζυγίᾳ δύναιτο δείκνυσθαι τὰ ἀντικείμενα. εἰ γὰρ τοῦτο μόνον ἔσται συναγόμενον. ἔτι οὐ τὸ ἀντικείμενον ἀδύνατον, ἀλλὰ καὶ ἄλλο τι οὐχ οἷόν τε δείκνυσθαι καὶ τὸ ἀντικείμενον. οὐ οὐκέτ' ἂν ἡ διὰ ἀδυνάτου δεῖξις χώραν ἔχει. εἰ γὰρ ἐν τῇ συζυγίᾳ τῇ συναγούσῃ ἐπὶ μέρους καταφατικὸν ἐν πρώτῳ σχήματι, δύναται καὶ καθόλου καταφατικόν, καὶ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν συνάγεσθαι. οὐδέτερον δὲ τούτων οἷόν τε δειχθῆναι διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, λαβόντων καὶ ὑποθεμένων τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἐπὶ μέροις καταφατικοῦ, διαβάλλοιτ' ἂν ἡ συναγωγή, καὶ οὐ χρήσιμος. ἐπιδεδεῖχθαι μὲν πάσης συλλογιστικῆς συμπλοκῆς δείκνυσθαι τὸ συμπέρασμα, καὶ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. τοῦτο δ' οὐχ οἷόν τε, εἰ καὶ τὰ ἀντικείμενα ἀλλήλοις συνάγεται. οὐδέτερον γὰρ τῶν ἀντικειμένων, ἔσται τῆς ἀδυνάτου. καὶ οὕτως οὐδὲ μία συμπλοκὴ συλλογιστικὴ συνάγεται συλλογιστικῶς. ἢ οὐ καὶ τὸ ἀντικείμενον οἷόν τε ἀληθὲς εἶναι. οὐδὲ τοῦτο τὸ παρ' ἡμῶν εἰρημένον. διὸ οὐκ ἀναιρεῖται ἡ διὰ τοῦ ἀδυνάτου δεῖξις. μόνον γὰρ συνάγεται τοῦτο συλλογιστικῶς, οὗ τὸ ἀντικείμενον ἀδύνατον. οὐ μὴν ἀδύνατον ἄλλων τινῶν παρὰ τὸ συλλογιστικῶς δεικνύμενον, ἀντικειμένων ἀλλήλοις, ἐπί τινων ὑλῶν γίνεσθαι, καὶ ἐν αὐτῇ συναγωγὴν οὐκέτι συλλογιστικῶς, ὧν ὑποκειμένων συνάγεσθαι, οὐδὲν ἀδύνατον ἀπαντᾷ. ἐν γὰρ τῇ τὸ ἐπὶ μέρους καταφατικὸν συναγούσῃ, τοῦ μὲν τούτῳ ἀντικειμένου ἀδύνατον ὅρων εὐπορῆσαι. ἔστι δὲ τοῦτο τό, μηδενί, τοῦ μέντοι παντί, καὶ τινὶ μή, οὐκ ἀδύνατον. ὧν οὐδέτερον οὔτε ἀντίκειται τῷ τινί, οὔτε δείκνυται συλλογικῶς συναγόμενον, οὔτε τοῦ καθόλου καταφατικοῦ ὑποτεθέντος συνάγεσθαι ἀδύνατόν τι ἕπεται, οὔτε τοῦ ἐπὶ μέρους ἀποφατικοῦ. μόνου δὲ τοῦ ἀντικειμένου τῷ ἐπὶ μέρους καταφατικῷ ὑποτεθέντος, τὸ ἀδύνατον ἕπεται. τοῦτο γὰρ ἦν τὸ ἑπόμενον συλλογιστικῶς. ἡ χρῆσις οὖν ᾗ χρῆται Ἑρμῖνος, οὐχ ἱκανὴ διαβάλλειν συζυγίαν, καὶ ἀσυλλόγιστον ἀποφῆναι. διὸ εὐλόγως Ἀριστοτέλης ἐλέγχει τὰς ἀσυλλογίστους μόνῃ τῇ τοῦ παντός, καὶ μηδενὸς παραθέσει. ἐν γὰρ τούτοις, οὐδὲν οἷόν τε δείκνυσθαι συλλογιστικῶς. τῷ, πάντως τοῦ λαμβανομένου συνάγεσθαι συλλογιστικῶς, εὑρίσκεται τὸ ἀναιρετικὸν καὶ ἀντικείμενον, ἐφ' ὕλης τινὸς γινόμενον ἀληθές. καθόλου δὲ ἐν αἷς συζυγίαις συλλογιστικαῖς, τὸ ἐπὶ μέρους ἢ συμπεράσματος, τῷ, τὸ ἐπὶ μέροις ἀορίστως ἀληθὲς εἶναι. καὶ γὰρ μετὰ τῆς καθόλου, ὑφ' ἥν ἐστιν, ἀληθὴς ἡ ἐπὶ μέρους, καὶ

Notandum

Herminus reprehenditur

i. & intellige utramq: negatiuam.

μετὰ τῆς ἑαυτῇ ὑπεναντίας, καθ' ἑκάτερα τοὺς τρόπους ἀληθῆ λαμβάνοντες αὐτήν, ποτὲ μὲν εὐπορῆσαι ὅρων δεικνύντων τὸ καθόλου, ὑφ' ὅ ἐστιν ἡ λαμβανομένη ἐπὶ μέρους. ποτὲ δὲ τὸ ὑπεναντίον τῷ εἰλημμένῳ καὶ συνηγμένῳ ἐπὶ μέρους. ὃ οὐδαμῶς ἀναιρετικόν ἐστι τοῦ ὑπεναντίου αὐτῷ ἐπὶ μέροις.

Ἐὰν δὲ τὸ καθόλου πρὸς τῷ ἐλάττονι ἄκρῳ ἔστι. καὶ τὸ μ τῷ μὲν ξ μηδενί. τῷ δὲ ν τινὶ μὴ ὑπάρχῃ.

Δ Δείξας ἀσυλλογίστους συζυγίας ἐν δευτέρῳ σχήματι, τὰς ὁμοιοσχήμονας, τὰς ἐχούσας πρὸς τῷ ἐλάττονι τὸ ἐπὶ μέρους, τὸ δὲ καθόλου πρὸς τῷ μείζονι. νῦν λαμβάνει τὰς ὁμοιοσχήμονας τάς, ἀλλὰ πάλιν ἐχούσας τὸ ἐπὶ μέροις, πρὸς τῷ μείζονι. τὸ δὲ καθόλου πρὸς τῷ ἐλάττονι. καὶ τῇ τῶν ὅρων παραθέσει, τὸ ἀσυλλόγιστον δείκνυσιν αὐτῶν. αἱ δὲ συζυγίαι αὗται κατ' ἄμφω ἀσυλλόγιστοι ἐν τῷ σχήματι τούτῳ, διά τε τὸ ὁμοιόσχημον τῶν προτάσεων. καὶ διὰ τό, τὴν μείζονα ἐπὶ μέρους λαμβάνεσθαι. ὅτι δὲ μηδέτεραι συλλογιστικαί, ἐλέγχει ἀμφοτέρως παραθέμενος τοὺς ὅροις. οὐκέτι τῷ τῆς ἐπὶ μέροις ἀδιορίστῳ προσχρώμενος. ὡς γὰρ ἂν ᾖ ἡ μείζων ἐπὶ μέροις οὖσα ἀληθής. ἄντε διὰ τὴν καθόλου ἄντε δι' αὑτήν, τῷ τὴν ἐπὶ μέρους καταφατικὴν τὴν ὑπεναντίαν αὐτῇ ἀληθῆ εἶναι, ἀσυλλόγιστος γίνεται ἡ συζυγία τῶν ὁμοιοσχημόνων οὐσῶν τῶν προτάσεων ἐν τῷ σχήματι τούτῳ, μηδένα γίνεσθαι συλλογισμόν. τοῦ μὲν οὖν παντὶ ὑπάρχειν, ὅροις παρατίθεται, λευκόν, ζῷον, κόρακα. τὸ γὰρ ζῷον παντὶ κόρακι. τοῦ δὲ μηδενί, λευκόν, λίθον, κόρακα. ὁ γὰρ λίθος οὐδενὶ κόρακι. τὸ γὰρ λευκόν, καὶ ζῴῳ τινὶ καὶ λίθῳ τινί. κόρακι δὲ οὐδενί. ὁμοίως δείκνυσι, καὶ εἰ ἀμφότεραι ληφθεῖεν καταφατικαί, ἡ δὲ μείζων ἐπὶ μέρους. τοῦ μὲν γὰρ μὴ ὑπάρχειν λευκόν, ζῷον, χιών. τὸ γὰρ ζῷον, οὐδεμιᾷ χιόνι. τοῦ λευκοῦ τινὶ μὲν ζῴῳ ὑπάρχοντος. πάσῃ δὲ χιόνι. τοῦ δὲ ὑπάρχειν, λευκόν, ζῷον, κύκνος. τὸ γὰρ ζῷον, παντὶ κύκνῳ. ὁμοίως τοῦ λευκοῦ ζῴῳ μὲν τινὶ ὑπάρχοντος, κύκνῳ δὲ παντί.

Maior uniuersa. & minor par.

Maior particularis. minor uniuersalis utraq: negati.

Maior particul. & minor uniuersa. affirmatiua

Ἀλλ' οὐδ' εἰ τινὶ ἑκατέρῳ ὑπάρχει ἢ μὴ ὑπάρχει.

Ε Εἰπὼν περὶ πασῶν τῶν συζυγιῶν τῶν ἐχουσῶν τὴν μὲν ἑτέραν καθόλου, τὴν δ' ἑτέραν ἐπὶ μέρους, καὶ δείξας δύο μόνας συλλογιστικὰς ἐν αὐταῖς, αἳ γὰρ τὴν μείζονα καθόλου ἔχουσι, καὶ ἀντικειμένην τῇ ἐπὶ μέρους κατὰ τὸ ποιόν, ἐδείχθησαν συλλογιστικαί, αἱ δ' ἄλλαι πᾶσαι ἀσυλλόγιστοι οὖσαι ἐδείχθησαν. νῦν μέτεισιν ἐπὶ τὰς ἀμφοτέρας ἐπὶ μέρους. καὶ περὶ πασῶν ἅμα ποιεῖται τὸν λόγον. καὶ διὰ τῶν αὐτῶν παραδειγμάτων, πασῶν ἐλέγχει τὸ ἀσυλλόγιστον. ὡς ἐποίησεν ἐπὶ τοῦ πρώτου σχήματος. συγκαταριθμεῖ δὲ καὶ τὰς ἀδιορίστους ταῖς ἐπὶ μέρους, ὡς ὁμοίως ἐκείναις, ἀσυλλογίστοις. καὶ ἴσον αὐταῖς δυναμένας. καὶ διὰ τῶν αὐτῶν ἐλεγχομένας. εἰπὼν δὲ ὅτι ἢ οὐδ' εἰ τινὶ ἑκατέρῳ ὑπάρχει, ἢ μὴ ὑπάρχει. δηλονότι ἑκατέρῳ τινὶ ἢ μὴ τινί, προσέθηκε τό, ἢ μηδετέρῳ παντί. τῇ λέξει διαφέρον, τοῦ ἑκατέρῳ τινὶ μὴ ὑπάρχειν. ἀμφότερα γάρ, δηλωτικά ἐστι τῶν ἐπὶ μέροις ἀποφατικῶν. οἱ δὲ ὅροι τοῦ μὲν παντὶ ὑπάρχειν, λευκόν, ζῷον, ἄνθρωπος. τοῦ δὲ μηδενί,

Ambae particulares

[illegible]
[illegible]
Quoddam animal nō ē albū
Nullus coruus est albū
Quidā Nullus coruus nō est animal
Quidam lapis non est albus
Nullus coruus ē albus
Quidam coruus nō ē lapis

Quoddam animal albū
Quidā hō albus
Quidā homo animal

Quoddam animal album
Omnis nix alba
Quaedam nix animal

Quoddā al albū
Oīs cygnus albº
Quidā cygnº al

Quoddam animal album
Quoddam inanime album
Quoddam inanime animal

λευκόν, ζῷον, ἄψυχον. λευκὸν γὰρ καί τινι ζῴῳ καί τινι ἀνθρώπῳ καὶ ὑπάρχει καὶ οὐχ ὑπάρχει. καὶ τῷ μὲν ἑτέρῳ αὐτῶν, τινὶ ὑπάρχει. τῷ δ' ἑτέρῳ αὐτῶν τινὶ οὐχ ὑπάρχει. καὶ παραλλάξ. καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ ἑτέρου, ἀδιορίστως, ἐπὶ δὲ τοῦ ἑτέρου, διωρισμένως ἐπὶ μέρους. καὶ τὸ ζῷον παντὶ ἀνθρώπῳ. ὁμοίως πάλιν τὸ μὲν λευκόν, τῷ τε ζῴῳ καὶ τῷ ἀψύχῳ, κατὰ πάσας τάς τε ἐν μέρει, καὶ τὰς ἀδιορίστους μεταθέσεις, τὸ δὲ ζῷον, οὐδενὶ ἀψύχῳ.

Φανερὸν οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων, ὅτι ἐάν τε οὕτως ἔχωσιν οἱ ὅροι πρὸς ἀλλήλους ὡς ἐλέχθησαν, γίνεται συλλογισμὸς ἐξ ἀνάγκης.

Δ εἰ προσυπακούειν πάλιν ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι. οὐ γὰρ ἁπλῶς ἂν ἢ καθόλου ἀποφατικὸς συλλογισμός, ἢ ἐπὶ μέρους ἀποφατικός, δεῖ τὰς προτάσεις οὕτως ἔχειν. καὶ γὰρ ἐν πρώτῳ σχήματι συλλογισμὸς τούτων, οὐκ ἐν δευτέρῳ μόνον.

Α ἢ ἐνυπάρχει τοῖς ὅροις ἐξ ἀνάγκης, ἢ τίθενται ὡς ὑποθέσεις.

Ε ξ ἀνάγκης μὲν ἐνυπάρχει τοῖς ὅροις, καὶ ταῖς προτάσεσι ταῖς κειμέναις, τὸ τῶν ἀντιστροφῶν. αἷς πρὸς τὴν τελείωσιν τῶν συλλογισμῶν, προσεχρησάμεθα. ἐν οἷς ἡ δεῖξις δι' ἀντιστροφῆς. αἱ γὰρ τῶν προτάσεων ἀντιστροφαί, ἐνυπάρχουσι ταῖς εἰλημμέναις προτάσεσι. τίθενται δὲ ὡς ὑποθέσεις, αἷς χρώμεθα πρὸς τὴν τῶν ἀτελῶν συλλογισμῶν δεῖξιν, ἐν ταῖς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγαῖς, ὡς καὶ αὐτὸς ἐδήλωσε. τὸ γὰρ ἀντικείμενον, οὗ δείκνυμεν ὑπόθεσιν λαβόντες. καὶ οὕτως τοῦ ἀδυνάτου συλλογισμὸν ποιήσαντες, καὶ συναγωγήν, διὰ τούτου τὴν ὑπόθεσιν ἀνελόντες, κατασκευάζομεν αὐτῆς τὸ ἀντικείμενον, ὃ ἦν προκείμενον. δῆλον δέ, καὶ ὅτι πάντα τὰ ἐν τούτῳ τῷ σχήματι συμπεράσματα, ἀποφατικά.

Deductio ad impossibile quomodo fit

De Tertia figura

Σχῆμα τρίτον.

Ὅταν δὲ τῷ αὐτῷ, τὸ μέν, παντὶ τὸ δὲ μηδενὶ ὑπάρχῃ, ἢ ἄμφω παντί, ἢ μηδενί, τὸ μὲν σχῆμα τὸ τοιοῦτον καλῶ τρίτον. μέσον δὲ ἐν αὐτῷ λέγω, καθ' οὗ ἄμφω κατηγορούμενα, ἄκρα δὲ τὰ κατηγορούμενα, μεῖζον δὲ ἄκρον τὸ πορρώτερον τοῦ μέσου, ἔλαττον δὲ ἐγγύτερον.

Ε πὶ τὸ τρίτον μέτεισι σχῆμα. ὁποῖον δ' ἐστὶ καὶ τίνα τὴν τοῦ μέσου θέσιν ἔχει, διὰ παραδείγματος πάλιν ἐδήλωσε, λαβὼν τὰς ἐν τούτῳ τῷ σχήματι ἐκ τῶν καθόλου προτάσεων συζυγίας. ἐν ᾧ ὁ μέσος, ἀμφοτέροις ὑπόκειται τοῖς ἄκροις. τοιοῦτον ἐστὶν ὡς ἔφαμεν τὸ τρίτον σχῆμα. τρίτον δὲ ὂν καὶ τὴν ἐσχάτην τάξιν ἔχον, οὕτω τέτακται. καὶ ὅτι οὐδὲν ἐν αὐτῷ καθόλου συνάγεται. καὶ ὅτι οἱ σοφιστικοὶ συλλογισμοί, μάλιστα ἐν τούτῳ τῷ σχήματι γίνονται ἀδιόριστα, καὶ ἐπὶ μέρους συμπεραινόμενοι. ἔσχατος δὲ τῶν συλλογισμῶν ὁ σοφιστικός, καὶ ὅτι ἑκατέρου σχήματος τοῦ τε δευτέρου, καὶ τοῦ τρίτου, τὴν γένεσιν ἐχόντων ἀπὸ τοῦ πρώτου, ἐκ τῆς χείρονος προτάσεως ἡ γένεσις τούτων. ἑκατέρα γὰρ τῶν ἐν ἐκείνῳ προτάσεων ἀντιστραφεῖσα, ποιεῖ τούτων τι τῶν σχημάτων, ὡς ἤδη εἰρήκαμεν. τῆς μὲν γὰρ μείζονος ἀντιστραφείσης, τὸ δεύτερον ἐγένετο. τῆς δ' ἐλάττονος, τὸ τρίτον. ὥστε εἴη γένεσις αὐτοῦ, παρὰ τῆς χείρονος τῶν ἐν πρώτῳ σχήματι προτάσεων. ἡ γὰρ

Figura tertia cur tertia & ultima

Eximiae rationes

∴ ἑκατέρου

cf. 4

+ cf. 15. ex cod. scr.

ἐλάττων χείρων καθὸ ἐλάττων, εἰκότως καὶ αὐτὸ ἔσχατον. εἰσὶ δὲ καὶ ἐν τούτῳ τῷ σχήματι ὡς πρὸ οὖν, καὶ ἐν τῷ πρὸ τούτου, ἐν πάσῃ συζυγίᾳ ἓξ ἄνευ τῶν ἐξ ἀδιορίστων προτάσεων. ταύτας γὰρ ὡς ἴσον ταῖς ἐπὶ μέρους δυναμένας παρῃτησάμεθα. συλλογιστικαὶ δ' ἐν τούτῳ συζυγίαι πλείονες. ἓξ γάρ. τῶν δὲ πρὸ τούτου ἑκάτερον, τέσσαρας εἶχε τὰς συλλογιστικάς. τὸ δ' αἴτιον, ὅτι δεῖ μὲν πάλιν ἐν τούτῳ τῷ σχήματι εἰ μέλλοι συλλογισμὸς ἔσεσθαι, τὴν ἐλάττονα πρότασιν, καταφατικὴν ἐξ ἀνάγκης εἶναι. εἰ γὰρ ἀποφατικὴ αὕτη, οὐκ ἂν γένοιτο συλλογισμὸς ἐν τρίτῳ σχήματι. ἡ δὲ μείζων ὁπωσοῦν ἔχουσα ληφθεῖσα, ταύτης οὔσης καταφατικῆς, συλλογισμὸς γίνεται, μόνον τοῦτο φυλασσόντων ἡμῶν τὸ μὴ ἀμφοτέρας ἀποφατικὰς ἢ ἐπὶ μέρους εἶναι. ἐκ γὰρ δύο ἐπὶ μέρους, οὐδείς γίνεται συλλογισμὸς ἐν οὐδενὶ σχήματι. ὥσπερ καὶ ἐξ ἀποφατικῶν δύο. ἡ δὲ μείζων καὶ ἐλάττων προτάσεις, ὁμοίως καὶ ἐν τούτῳ ληφθήσονται ὡς καὶ ἐν δευτέρῳ. τούτων δὲ τηρουμένων ἓξ γίνονται συλλογιστικαὶ συζυγίαι. διὸ τοσαῦται καὶ ἐν τούτῳ τῷ σχήματι συλλογιστικαὶ συζυγίαι. τῆς γὰρ ἐλάττονος καθόλου μὲν καταφατικῆς οὔσης, τέσσαρες ἔσονται συζυγίαι συλλογιστικαί, τῆς μείζονος, ποτὲ μὲν καθόλου καταφατικῆς οὔσης, ἢ ἀποφατικῆς λαμβανομένης, ποτὲ δ' ἐπὶ μέρους, ἢ καταφατικῆς, ἢ ἀποφατικῆς οὔσης. αἴτιον δὲ τοῦ, πλείους ἐν τούτῳ τῷ σχήματι τὰς συλλογιστικὰς συζυγίας. ὅτι ἐν ἐκείνοις μὲν πλείω ἦν τὰ ὡρισμένα ἃ ἔδει φυλάσσειν ἵνα γένηται συμπλοκὴ συλλογιστική. δύο γὰρ ἦν καὶ ἐν τῷ πρώτῳ, καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι τὰ ὡρισμένα. ἐν μὲν γὰρ τῷ πρώτῳ, ἡ μείζων πρότασις ὥριστο, καθόλου γάρ. καὶ ἡ ἐλάττων, καταφατικὴ γάρ. ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ, ἥ τε μείζων, καθόλου γάρ. καὶ τὸ μὴ δεῖν ὁμοιοσχήμονας ἀμφοτέρας λαμβάνεσθαι. ἴδιον γὰρ τοῦ δευτέρου, τὸ ἐκ δύο καταφατικῶν μηδὲν συνάγεσθαι. ἐν δὲ τῷ τρίτῳ, ὥρισται μόνον ἡ ἐλάττων πρότασις, καταφατικὴ γάρ. τὸ γὰρ μήτε ἀμφοτέρας ἐπὶ μέρους, μήτε ἀποφατικὰς εἶναι τῶν τριῶν σχημάτων κοινόν, οὐ τούτου ἴδιον. κοινότερον δὲ καὶ ἐπὶ πλέον, τὸ ἔλαττον ὡρισμένον. ἀπήτισε δὲ καὶ τὸ εὔλογον τοῦ πρώτου σχήματος ἀμφοτέρας ἔχοντος τὰς προτάσεις ὡρισμένας, τὴν μείζονα τῷ ποσῷ, καθόλου γάρ, τὴν δὲ ἐλάττονα τῷ ποιῷ, καταφατικὴ γάρ. καὶ τὸ τῶν ἄλλων σχημάτων, τοῦ τε δευτέρου λέγω καὶ τοῦ τρίτου, ἑκατέρων τῶν προτάσεων. ἀφ' ἧς ἑκάτερον αὐτῶν ἀντιστραφείσης ἐγένετο, τὸ ἐκείνης ἴδιον φυλάττειν. τὸ μὲν δεύτερον, ἀπὸ τῆς μείζονος ἀντιστραφείσης γεγονός, τὸ ἐν ἐκείνῃ ἐν ταῖς συλλογιστικαῖς συζυγίαις ἴδιον φυλάττει. καθόλου γὰρ ἔχει καὶ τὸ δεύτερον τὴν μείζονα πρότασιν ἐν ταῖς συλλογιστικαῖς συμπλοκαῖς. τὸ δὲ τρίτον ἀπὸ τῆς ἐλάττονος ἀντιστραφείσης γεγονός, τὸ ταύτης ἴδιον ἔχει. ὥρισται γὰρ ἐν τούτῳ πάλιν ἡ ἐλάττων ὡς ἔφαμεν τῷ καταφατικὴ εἶναι. ἓξ δὲ ὄντων συλλογισμῶν ἐν τούτῳ τῷ σχήματι, πρῶτος μὲν ἂν αὐτῶν εἴη τῇ τάξει, ὁ ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν ἐπὶ μέρους καταφατικὸν συνάγων κατὰ ἀντιστροφὴν τῆς ἐλάττονος προτάσεως. δύναται δὲ καὶ τῆς μείζονος ἀντιστραφεί

Causa cur plures syllogisticae collectiones in 3. figura quam in aliis

collectiones 16. in 3. sicut in 2.

Eadem quaestio

Ex ambabus particularibus aut ambabus negativis nihil sequi commune est tribus figuris

Elegans & notanda observatio

Primus modus 3. figurae Darapti

.||. f. ἀπήντησε. vel lege ἀπήντησε δὲ καὶ τὸ εὔλογον

τὸ videtur desiderari

Omnis homo est substantia
Omnis homo est animal
Quoddam animal est substantia — Darapti

Omnis homo est substantia
Quoddam animal est homo
Quoddam animal est substantia — Darii

ut paulo ante monstratum in Darapti — *quia una est tantum collectio constans ex duabus universalibus affirmat. .i. prima*

σεις γενέσθαι. ἀλλὰ δεήσει καὶ τὸ συμπέρασμα ἀντιστρέφειν. διὸ καὶ τοῦτό τινες τὸν συλλογισμὸν προστιθέντες, ὡς ἄλλον τοῦ πρὸ αὐτοῦ, ἑπτά φασιν εἶναι τοὺς ἐν τούτῳ τῷ σχήματι συλλογισμούς. πρώτη δὲ αὕτη ἡ συμπλοκή, διὰ τὸ καὶ ἐκ καθόλου ἀμφοτέρων εἶναι καταφατικῶν. ἐπιζητήσῃ δ' ἄν τις τί δή ποτε ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι, δύο οὖσαι συμπλοκαὶ συλλογιστικαὶ ἔχουσαι τὴν μὲν ἑτέραν καθόλου ἀποφατικήν, τὴν δ' ἑτέραν καθόλου καταφατικήν, τῷ ποτὲ μὲν τὴν μείζονα ποτὲ δὲ τὴν ἐλάττονα οὖσαν καθόλου ἀποφατικὴν ἀντιστρέφεσθαι, ἐν δὲ τῷ τρίτῳ σχήματι οὐκέτι λέγονται δύο εἶναι συμπλοκαὶ συλλογιστικαὶ ἐκ δύο καταφατικῶν καθόλου. καίτοι καὶ ἐπὶ τούτων δυναμένης ποτὲ μὲν τῆς ἐλάττονος, ποτὲ δὲ τῆς μείζονος ἀντιστρέφεσθαι. ἢ ὅτι ἐν μὲν τῷ δευτέρῳ σχήματι τῷ ἀνομοιοσχήμονας εἶναι τὰς προτάσεις ἐξ ἀνάγκης κατὰ τὴν ὑπαλλαγὴν τοῦ καθόλου ἀποφατικοῦ ἀντιστρεφούσας, ἄλλον γίνεται, καὶ ποτὲ μὲν ἡ μείζων, ποτὲ δὲ ἡ ἐλάττων, καὶ οὐκ ἐφ' ἡμῖν ἐστιν ἣν θελόμεθα ἀντιστρέφειν. ἐπὶ δὲ τοῦ τρίτου σχήματος, ὅταν αἱ δύο ὦσι καταφατικαί, οὐχ ἡ τῶν προτάσεων θέσις, αἰτία τοῦ ἄλλοτε ἄλλην αὐτῶν ἀντιστρέφειν (ὁμοία γὰρ ἐκείνη πως καὶ ἡ αὐτὴ θέσις) ἀλλ' ἐφ' ἡμῖν γίνεται τοῦτο, οὐ παρὰ τῆς συζυγίας ἧκον. διὸ ὁμοίως ἑκατέρας ἀντιστρέφεσθαι δυναμένης, τῷ τὴν αὐτὴν θέσιν εἶναι τῶν προτάσεων, ἧς ἀντιστρεφομένης ἡ δεῖξις ἀμφοτέρα, κατὰ ταύτην ὥρισται τὸ τῆς συζυγίας συλλογιστικόν. ἔτι αἱ τῶν συλλογισμῶν διαφοραὶ καθ' ἕκαστον σχῆμα, παρὰ τὰς τῶν συζυγιῶν διαφορὰς γίνονται, οὐ παρὰ τὰς τῶν δείξεων. δείκνυται οὖν ἡ αὐτὴ συμπλοκὴ συλλογιστικὴ οὖσα, δι' ἀντιστροφῆς, καὶ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, ἀλλὰ καὶ τῇ ἐκθέσει, ἀλλ' οὐ διὰ τοῦτο πλείους οἱ συλλογισμοί. διὰ τὸ μίαν εἶναι τήν, ἐφ' ἧς αἱ διαφέρουσαι δείξεις συζυγίαν. ὥσπερ εἰ μία συζυγία ἡ ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν ἐν τρίτῳ σχήματι, εἷς καὶ συλλογισμὸς εἴη, κἂν αἱ δείξεις διάφοροι τῷ ἄλλοτε ἄλλην τῶν προτάσεων ἀντιστρέφεσθαι δύνασθαι. μετὰ δὲ τοῦτον, ὁ ἐκ καθόλου ἀποφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ καθόλου καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος. τρίτος, ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν συνάγων. καὶ γὰρ οὗτος ἀμφοτέρας μὲν ἔχει τὰς προτάσεις καθόλου, ἀλλ' οὐκ ἀμφοτέρας καταφατικάς. καὶ οὗτος δὲ δείκνυται συνάγων κατ' ἀντιστροφὴν τῆς ἐλάττονος. ὁ ἐκ καθόλου καταφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ ἐπὶ μέρους καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος, ἐπὶ μέρους καταφατικὸν συνάγων. καὶ οὗτος κατ' ἀντιστροφὴν τῆς ἐλάττονος ἐπὶ μέρους καταφατικὸν συνάγων, καὶ οὗτος κατ' ἀντιστροφὴν τῆς ἐλάττονος. πρῶτος ὢν τῇ τάξει τοῦ μετ' αὐτὸν διὰ ὁμοίων τούτων προτάσεων τὸ ἐπὶ μέρους καταφατικὸν συνάγοντος. ὅτι οὗτος μέν, διὰ μιᾶς ἀντιστροφῆς δείκνυται συνάγων τὸ προκείμενον. ὁ δὲ μετ' αὐτόν, ὁ ἐξ ἐπὶ μέρους καταφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ καθόλου καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος, διὰ δύο ἀντιστροφῶν δείκνυται συνάγων τὸ προκείμενον. κατὰ γὰρ τὴν ἀντιστροφὴν τῆς τε μείζονος οὔσης ἐπὶ μέρους καταφατικῆς καὶ τοῦ συμπεράσματος. πέμπτος δ' ἂν εἴη ὁ ἐκ καθόλου ἀποφατικῆς

Nonnulli putauere esse .7. modos huius figurae

Cur primus modus sit ordine primus

Quaestioné .N. solo

Repetit etiam burana ueroné his hanc quaestionem

Secundus modus tertiae figurae .i. felapton.

Tertius modus .i. Datisi

Quartus modus Disamis

& haec .s. est prior propositio

 # redundat hic. & paulo post habet suum locum. astipulante etiam uetere codice

[illegible]τος. ex codice scripto

supfluunt uerba haec omnia ex codice scripto

ὡς .s. πέμπτος

 # s. ὡς uel potius ὅσον ut paulo post patet — *// .s. camestres* — *reddit rationem quare regula statim ante dicta non seruetur in .2o. modo .i. camestres*

τῆς μείζονος, ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν συνάγων, δι' ἀντιστροφῆς τῆς ἐλάττονος, μετ' ἐκείνους ὤν, τῷ ἀποφατικὸν συνάγειν, ἔχων καὶ αὐτὸς τὴν ἑτέραν ἐπὶ μέρους πρότασιν. ἕκτου δ' ἂν ἔχοι τάξιν, ὁ ἐξ ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ καθόλου καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος, ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν συνάγων, οὐκέτι δεικνύμενος δι' ἀντιστροφῆς, ἀλλὰ καὶ οὗτος διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς ὡς καὶ ὁ τέταρτος ἐν δευτέρῳ σχήματι, ὁ ἔχων καθόλου καταφατικὴν τὴν μείζονα, καὶ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴν τὴν ἐλάττονα. διὸ ὡς παρ' ἐκεῖνος ἔσχατος ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι, οὕτω δὴ καὶ οὗτος ἐν τῷ τρίτῳ. ἡ μὲν οὖν τάξις, αὕτη ἂν εἴη τῶν ἐν τούτῳ τῷ σχήματι συλλογισμῶν, οὐ μὴν ταύτῃ τῇ τάξει, καὶ Ἀριστοτέλης ἐπ' αὐτῶν κέχρηται, τὴν παράδοσιν αὐτῶν ποιούμενος. ἀλλὰ καὶ ἐνήλλαξεν αὐτήν. εἰκότως δὲ ἐπὶ μὲν τοῦ δευτέρου σχήματος οἱ δι' ἀντιστροφῆς δεικνύμενοι συλλογισμοί, τῆς μείζονος προτάσεως ἀντιστρεφομένης δείκνυνται. καὶ γὰρ ὁ δεύτερος ὁ τὴν μείζονα ἔχων καθόλου καταφατικήν, τὴν δὲ ἐλάττονα καθόλου ἀποφατικήν, κατ' ἀντιστροφὴν γινόμενος τῆς ἀποφατικῆς, ὅς ἐπὶ τῇ δείξει τὴν ἐλάττονα κειμένην μείζονα ποιεῖ. διὸ χρείαν ἔχομεν τοῦ καὶ τὸ συμπέρασμα ἐπ' αὐτοῦ ἀντιστρέψαι, ἵνα σχῶμεν τὸν προκείμενον ἐν ταῖς προτάσεσι μείζονα, τοῦτον ἐν τῷ συμπεράσματι κατηγορούμενον. ἐν δὲ τῷ τρίτῳ σχήματι ἡ ἐλάττων ἐστὶν ἡ ἀντιστρεφομένη. καὶ γὰρ καὶ ἐν τούτῳ ἐν τῇ συζυγίᾳ τῇ ἐξ ἐπὶ μέρους καταφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ καθόλου καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος, ἀντιστρέφεται μὲν ἡ μείζων κειμένη ἐπὶ μέρους καταφατική. ἀλλ' ὅσον ἐπὶ τῷ συλλογισμῷ, ἐλάττων γίνεται. διὸ πάλιν καὶ ἐπὶ ταύτης τῆς συζυγίας ἐδεήθημεν ἀντιστρέψαι καὶ τὸ συμπέρασμα ὑπὲρ τοῦ τηρῆσαι τὸν μείζονα κείμενον, κατηγορούμενον ἐν τῷ συμπεράσματι. ὅσον γὰρ ἐπὶ τῷ συλλογισμῷ τῷ δι' ἀντιστροφῆς, ἐλάττων ἐγένετο. εἰκότως δ' ἦν τοῦτο ὡς ἔφην. ἀφ' ἧς γὰρ προτάσεως ἀντιστραφείσης, ἐκ τοῦ πρώτου σχήματος ἑκατέρου τῶν σχημάτων ἡ γένεσις, ταύτης ἀντιστρεφομένης πάλιν καὶ ἀνάλυσις καὶ ἀναγωγὴ αὐτῶν εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα γίνεται. δι' ἧς ἀναλύσεως δείκνυται τὸ συλλογιστικὸν ἔχοντες.

Μέσον δ' ἐν αὐτῷ λέγω καθ' οὗ ἄμφω τὰ κατηγορούμενα.

Οὗτος ἂν εἴη λόγος τοῦ τρίτου σχήματος. ἐν ᾧ τὰ ἄκρα ἀμφότερα τοῦ μέσου κατηγορεῖται.

Μεῖζον δὲ ἄκρον, τὸ πορρώτερον τοῦ μέσου.

Ὡς τῆς μείζονος προτάσεως ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι ἀντιστραφείσης, ἐγίνετο πρὸ τοῦ μείζονος ἄκρου ὁ μέσος τιθέμενος ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι, οὕτως πάλιν ἐν τῷ τρίτῳ σχήματι κατ' ἀντιστροφὴν τῆς ἐλάττονος προτάσεως ἐν πρώτῳ σχήματι, τοῦ τρίτου σχήματος γεγονότος, γίνεται ὁ μέσος μετὰ τὸν ἐλάττονα ἄκρον τὴν θέσιν ἔχων. τῇ γὰρ ἑκατέρας προτάσεως ἀντιστροφῇ, ἐλάττων ὁ μέσος τὴν θέσιν. πλησίον πίπτει τοῦ ἄκρου. ᾧ συνέζευκται ἐν τῇ ἀντιστρεφομένῃ προτάσει. γινόμενος δὲ ἐν τῷ τρίτῳ σχήματι πλησίον τοῦ ἐλάττονος ἄκρου ὁ μέσος ἀμφοτέροις ὑποκείμενος γίνεται. τῷ μὲν ἐλάττονι, διὰ τὴν ἀντιστροφὴν τῆς ἐλάττονος προ/

Quintus modus ferison

Sextus modus Bocardo

Alium ordinem in dispositione modorum 3. f. secutus est alexander quam Aristoteles

Propter 2 figurae per conuersionem primae propositionis reduci & 3ae f. per conuersionem secundae fallit tn aliquando .s. in p. m. .i. fae

Omne animal est substa / Omnis ho est animal / Omnis ho est substa — *Barbara*

Nullum animal lapis / Omnis ho animal / Nullus homo lapis — *Celarent*

Nullus lapis animal / Omnis homo animal / Nullus homo lapis — *Cesare*

.i. sicuti conuersa maiore in pa. fa. ponitur postea in .2. medium ante maiore extremitatem sic in .3. post minore.

∴ ff. αὖθις

τάσεως. τῷ δὲ μείζονι, ὅτι καὶ ἔκειτο τὴν ἀρχὴν, ἐν πρώτῳ σχήματι ὑποκείμενος τούτῳ. ὑποκείμενος δὲ ἀμφοτέροις, εἰκότως τὴν ἐσχάτην ἔχει θέσιν.

Δυνατὸς δὲ ἔσται, καὶ καθόλου καὶ μὴ καθόλου τῶν ὅρων ὄντων πρὸς τῷ μέσῳ.

Τὸ μὴ καθόλου, οὐ τοῦ μηδετέρας οὔσης καθόλου, σημαντικόν ἐστιν (ἀδύνατον γὰρ ὡς εἰρήκαμεν ἤδη, ἐκ δύο ἐπὶ μέρους προτάσεων συλλογισμὸν γενέσθαι) ἀλλ' ὅτι μὴ ἐξ ἀμφοτέρων καθόλου.

Καθόλου μὲν ὄντων τῶν ὅρων ὅταν καὶ τὸ π καὶ τὸ ρ παντὶ τῷ σ ὑπάρχῃ.

Ἐπὶ τούτου τοῦ σχήματος πάλιν χρῆται στοιχείοις τοῖς π. ρ. σ. καὶ ἔστιν αὐτῷ τὸ μὲν μείζονος ἄκρου σημαντικόν, τὸ π. τοῦ δὲ ἐλάττονος καὶ ὀφείλοντος ὑποκεῖσθαι ἐν τῷ γινομένῳ συμπεράσματι, τὸ ρ. τοῦ δὲ μέσου, τὸ σ. πρώτην δὲ ἐκτίθεται τὴν, ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν συζυγίαν. ἣν δείκνυσι συλλογιστικήν, διὰ τοῦ ἀντιστρέψαι τὴν ἐλάττονα πρότασιν τὴν ρσ, οὖσαν καθόλου καταφατικήν. καὶ λαβεῖν τὴν ρσ, ἐπὶ μέρους καταφατικήν, καὶ ἀναγαγεῖν οὕτως εἰς τὸν τρίτον συλλογισμὸν τοῦ πρώτου σχήματος, τὸν ἐκ καθόλου καταφατικῆς τῆς μείζονος καὶ ἐπὶ μέρους καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος, ἐπὶ μέρους καταφατικὸν συνάγοντα. ἔνεστι μέντοι ὡς ἔτι καὶ τὴν μείζονα ἀντιστρέψαντας, τὸ αὐτὸ τοῦτο δεῖξαι συναγόμενον. ἂν καὶ τὸ συμπέρασμα ἀντιστρέψωμεν. εἰ γὰρ τὸ π παντὶ τῷ σ, τὸ σ τινὶ τῷ π. κεῖται δὲ καὶ τὸ ρ παντὶ τῷ σ, γίνεται τὸ ρ τινὶ τῷ π. ἂν δὴ ἀντιστρέψωμεν καὶ τοῦτο, ἔσται καὶ τὸ π τινὶ τῷ ρ, ὃ ἔδει δεῖξαι. αὐτὸς δὲ οὐ παρέθετο τὴν δεῖξιν ταύτην, ὅτι χείρων τῆς προειρημένης δύο ἀντιστροφῶν δεομένη. δείκνυσι δὲ καὶ ἐπὶ μέρους καταφατικὸν συναγόμενον ἐν ταύτῃ τῇ συζυγίᾳ, καὶ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. ὑποκείσθω γὰρ τὸ ἀντικείμενον, τῷ, τὸ π τινὶ τῷ ρ ὑπάρχειν, ὅ ἐστι τὸ μηδενί. ἀλλὰ καὶ κεῖται, ἐν τῇ συζυγίᾳ τὸ ρ παντὶ τῷ σ ὑπάρχειν. γίνεται συναγόμενον, τὸ, τὸ π μηδενὶ τῷ σ, ἐν πρώτῳ σχήματι, κατὰ τὸν δεύτερον συλλογισμόν, τόν, ἐκ καθόλου ἀποφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ καθόλου καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος, καθόλου ἀποφατικὸν συνάγοντα. ἀδύνατον δέ γε τὸ π μηδενὶ ὑπάρχειν τῷ σ. ἔκειτο γὰρ ἐν τῇ προτεθείσῃ συζυγίᾳ, παντὶ αὐτῷ ὑπάρχειν. ψευδὴς ἄρα ἡ ὑπόθεσις, παρ' ἣν ἐγένετο τὸ τοῦ ἀδυνάτου συμπέρασμα. εἰ δὲ ψευδὴς ἡ ὑπόθεσις ἡ μηδενὶ τῷ π τὸ ρ τιθεῖσα, ἀληθὴς γίνεται ἡ ἀντικειμένη αὐτῇ ἀντιφατικῶς, ἡ τὸ π, τινὶ τῷ ρ τιθεῖσα. τὴν δὲ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, ὅτι καὶ οὕτως δεῖξαι οἷόν τέ ἐστιν ἐπὶ μέρους καταφατικὸν γινόμενον συμπέρασμα, καὶ τὸ μὲν παρατίθεσθαι αὐτὴν τὴν δεῖξιν τὴν δι' ἀδυνάτου, ὡς γνώριμον παρέλιπεν. ἐποίησε γὰρ καὶ ἐπὶ τοῦ δευτέρου σχήματος. προσέθηκε δὲ καὶ τρίτην τινὰ δεῖξιν. ἥ ἐστι καὶ αὐτῇ προσχρώμενον, ὅτι τὸ π τινὶ τῷ ρ ὑπάρχειν ἐν τῇ ἐκκειμένῃ συζυγίᾳ δύναται συναγόμενον. λέγει δὲ αὐτήν, τὸ ἐκθέσθαι. καὶ ὑπογράφει, καὶ δείκνυσι τίς ὁ τῆς ἐκθέσεως

subst^a π. maior extremi
al ρ. minor extremi
hō σ. medium

¶ Primus modus darapti

Primū modū probari p deductionem ad impossibile præter cōvers.

/. ff. μηδενὶ τὸ π. τῷ ρ. & paulo post idem mendum corrigendum. ff. τῷ π. τινὶ, τὸ ρ.

Oīs hō s^a
Oīs hō al
Quoddā al s^a
— Darapti

Quædam s^a hō
Oīs homo al
Quedā s^a al^imo
Quoddā al s^a
— Dary

Deductio ad impossibile
Nullū animal subst^a
Omnis homo animal
Nullus homo subst^a

Exponere & expositio quod recētiores syllogismū expositorium appellant qd sit?

αff. διαφέρει. ex codi. scripto ∴ ff. σ. αff. μ...

πρότερος. ἐπεὶ γὰρ καὶ τὸ π καὶ τὸ ρ κεῖται παντὶ τῷ σ ὑπάρχοντα, ἂν ἀντὶ τοῦ σ λάβωμέν τι τῶν ὑπὸ τὸ σ, τούτῳ ὑπάρξει δηλονότι καὶ τὸ π καὶ τὸ ρ. εἴ γε καὶ παντὶ τῷ σ, οὕτως δὲ δειχθήσεται καὶ τὸ π τινὶ τῷ ρ ὑπάρχον. καὶ λαμβάνει μέρος, τὸ ν. τούτου δ' οὕτως ἔχοντος, καὶ τὸ π φησὶ τινὶ τῷ ρ ὑπάρξαι. ἀναλαβεῖν γε οὕτως μηδὲν πλέον γεγονέναι, πρὸς τὸ δειχθῆναι τὸ προκείμενον. τί γὰρ διαφέρει τοῦ, τῷ σ ὑπάρχειν λαβεῖν παντὶ τό τε π καὶ τὸ ρ, τὸ μέρος τινὶ τοῦ σ, τῷ ν. τὸ γὰρ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τοῦ ν ληφθέντος, μένει. ἡ γὰρ αὐτὴ συζυγία ἐστίν, ἄν τε κατὰ τοῦ ν παντὸς ἑκατέρου ἐκείνων, ἄν τε κατὰ τοῦ σ κατηγορῆται. ἢ, οὐ τοιαύτη δεῖξις ᾗ χρῆται. ὁ γὰρ δι' ἐκθέσεως τρόπος, δι' αἰσθήσεως γίνεται. οὐ γὰρ ἵνα τοιοῦτόν τι τοῦ σ λάβωμεν, καθ' οὗ ῥηθήσεται παντὸς καὶ τὸ π καὶ τὸ ρ λέγει. οὐδὲν γὰρ πλέον, εἰ οὕτως ληφθείη. ἀλλ' ἵνα τι τῶν ὑπ' αἴσθησιν πιπτόντων, ὃ φανερόν ἐστιν ὂν καὶ ἐν τῷ π καὶ ἐν τῷ ρ. οἷον εἰ εἴη κείμενον ἐπὶ τοῦ π τὸ ζῶον, κατὰ παντὸς ἀνθρώπου, ὅ ἐστι τὸ σ. εἴη δὲ καὶ τὸ λογικὸν κείμενον ἐπὶ τοῦ ρ, κατὰ παντὸς καὶ τοῦτο τοῦ ἀνθρώπου, ἂν δὴ αἰσθητόν τι τοῦ σ τουτέστι τινὰ ἄνθρωπον λάβωμεν οἷον Σωκράτην. τῷ φανερῶς καὶ αἰσθητῶς τοῦτον καὶ ζῶον εἶναι καὶ λογικόν, ἐναργὲς γίνεται. ὅτι καὶ τὸ π τουτέστι τὸ ζῶον τινὶ τῷ ρ τουτέστι τῷ λογικῷ. κοινωνεῖ τε καὶ ὑπάρχει. ὅτι γὰρ αἰσθητικὴ ἡ διὰ τῆς ἐκθέσεως δεῖξις, σημεῖον πρῶτον μὲν τό, εἰ μὴ οὕτως λαμβάνοιτο, μὴ δὲ μίαν γίνεσθαι δεῖξιν. ἔπειτα δὲ καὶ τὸ αὐτὸν μηκέτι χρήσασθαι ἐπὶ τοῦ ν. ὃ ἦν τι τοῦ σ, τὸ ἐκκείμενον τὸ παντὶ αὐτῷ ὑπάρχειν τό τε π, καὶ τὸ ρ. ἀλλ' ἁπλῶς θεῖναι τὸ ὑπάρχον. ἀλλὰ καὶ τό, μηδέτερον ἀντιστρέψαι. κατὰ γὰρ τοῦ αἰσθητοῦ καὶ ἑνὸς κατ' ἀριθμόν, οὐκ ἐφαρμόζει τὸ κατὰ παντός, οὐδὲ ὁ διορισμὸς ὅλως. ὁ γὰρ διορισμὸς τῶν προτάσεων ἐπὶ τῶν καθόλου χώραν ἔχει. τὰ δὲ ἄτομα, οὐ καθόλου. ἰδία δὲ ἡ δι' ἐκθέσεως δεῖξις τῷ τρίτῳ σχήματι. ἐπειδὴ ἐν τούτῳ διττὸν τὸ μέσον ἐστίν, ἀμφοτέροις τοῖς ἄκροις ἓν ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον. δεῖ δὲ τὴν ἔκθεσιν τοῦ μέσου τε καὶ ὑποκειμένου γίνεσθαι. τινὲς μὲν οὖν οἴονται ἔν τι λαβόντας αἰσθητόν τι, ὂν κατὰ τούτου, ἢ συνημμένου, ἢ κεχωρισμένου ἔχειν ἀπ' ἀλλήλων τὰ κατηγορούμενα αὐτοῦ. εἰ δ' ἐκ πλειόνων ὑποκειμένων λαμβάνοιτο, οὐχ ἓν ἔσται. ἀλλ' ἐξ ἑκατέρου λαμβάνεσθαι μάλιστα ἂν κατὰ μὲν τοῦ ἑτέρου καταφατικῶς κατηγορεῖται τὸ κατηγορούμενον. κατὰ δὲ τοῦ ἑτέρου ἀποφατικῶς. οὕτως δέ, οὐδὲ μία φανερὰ κοινωνία καὶ αἰσθητὴ δ' ἔχειν. δι' αὖ ἔτι καὶ διὰ τὸ πάντα ἐπὶ μέρους ἐν τούτῳ συνάγεσθαι. ἱκανὸν γὰρ ἕν τι ληφθὲν καὶ αἰσθητὸν πρὸς τὸ τοιοῦτον συμπέρασμα. τοιαύτη ἀντικρυς καὶ ἡ δεῖξις αὐτῷ τῷ, τὴν καθόλου ἀποφατικὴν ὑπάρχουσαν ἀντιστρέφειν γέγονε. καὶ οὐχ ὥς τινες ἡγοῦνται διὰ τῆς ἐπὶ μέρους καταφατικῆς.

Καὶ ἐὰν τὸ μὲν ρ παντὶ τῷ σ. τὸ δὲ π μηδενί.

Ἐπὶ δευτέραν συζυγίαν μετελήλυθε, τὴν ἐκ καθόλου ἀποφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ καθόλου καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος. καὶ δείκνυσι καὶ ταύτην συλλογιστικὴν διὰ τοῦ ἀντιστρέψαι τὴν ἐλάττονα τὴν ρσ οὖσαν καθόλου καταφατι-

//. ff. ὄν. ex codice scripto

De syllogismo expositorio pulchra.

Syllogismus expositorius ppri^us 3^æ f^æ qa videlicet semp cōcludit particulariter 3^æ f^a.

Quare universalis negativa cōvertatur

¶ Secundus modus 3^æ f^æ felapton

Nullus hō lapis
Oīs homo Subst^a
Quæda Subst^a nō ÷ lapis

Nullus hō lapis
Quædam Subst^a hō
Quæda subst^a nō ÷ lapis — ferio

π lapis
ρ Subst^a
σ ho

Oīs Subst^a lapis
Oīs hō Subst^a
Oīs hō lapis

Secundum modum reduci p conuersionem & deductione ad impoß.

κὴν, καὶ λαβεῖν ἐπὶ μέρους καταφατικὴν τὴν ρ σ, καὶ ἀναγαγεῖν εἰς τὸν ἐν πρώτῳ σχήματι τέταρτον συλλογισμόν· ὃς ἦν ἐκ καθόλου ἀποφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ ἐπὶ μέρους καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος, ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν συνάγων. δῆλον δ' ὅτι ἔνεστι καὶ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, δεῖξαι τοῦτον ὡς λέγει, καὶ σαφὲς τὸ συναγόμενον ἀδύνατον. ἂν γὰρ ὑποτεθῇ τὸ π παντὶ τῷ ρ, ἐπεὶ τὸ ρ ἔκειτο ἐκ τοῦ παντὶ τῷ σ, συναχθήσεται τὸ π παντὶ τῷ σ· ὃ ἔκειτο μηδενὶ ὑπάρχειν. ἀλλὰ καὶ τῷ ἐκθέσθαι ἔνεστι προσχρησαμένοις, ὁμοίως πάλιν δεῖξαι καὶ τοῦτον, εἰ μὴ καὶ αὐτὸς ἐμνημόνευσεν. ἂν γάρ τι τοῦ σ ληφθὲν λάβωμεν, τῷ τοῦτο ἐναργῶς ἐν μὲν τῷ ρ εἶναι καὶ μετέχειν αὐτοῦ, τοῦ δὲ π μὴ κοινωνεῖν, φανερὸν ἔσται, ὅτι τὸ π τινὶ τῷ ρ οὐχ ὑπάρχει. τούτῳ γὰρ τῷ ἐκκειμένῳ καὶ εἰλημμένῳ οὐχ ὑπάρξει ὄντι τινὶ τοῦ ρ. .//. ff. σ ff. ρ

Ἐὰν δὲ τὸ μὲν ρ μηδενὶ τῷ σ, τὸ δὲ π παντὶ ὑπάρχῃ.

E Ἐκθέμενος τὰς συλλογιστικὰς συζυγίας, τὰς ἐκ καθόλου τῶν δύο προτάσεων οὔσας, νῦν τῶν ἀσυλλογίστων ἐπ' αὐταῖς μνημονεύει. καὶ πρῶτον μὲν παρατίθεται τὴν ἔχουσαν τὴν ἐλάττονα καθόλου ἀποφατικήν, ἣν ὅτι ἐστὶν ἀσυλλόγιστος, ἐλέγχει τῇ τῶν ὅρων παραθέσει, δεικνὺς ὅτι καὶ παντί, καὶ μηδενί, δύναται τὸ π τῷ ρ κειμένης ταύτης τῆς συζυγίας ὑπάρχειν. ζῷον γὰρ παντὶ ἀνθρώπῳ, π ὂν τῷ σ. ἵππος οὐδενὶ ἀνθρώπῳ, ὢν ρ. καὶ ζῷον παντὶ ἵππῳ, τουτέστι τὸ π τῷ ρ. ἔστι δὲ αἴτιον τοῦ ἀσυλλόγιστον εἶναι τὴν συζυγίαν, πάλιν τὸ αὐτό, ὃ καὶ ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι ἦν, τῆς μείζονος καθόλου καταφατικῆς οὔσης, τῆς δὲ ἐλάττονος καθόλου ἀποφατικῆς. ἀν. ff. ζ κ μὴ

π. ζῷον
ρ. ἵππος
σ. ἄνος

Οὐδ' ὅταν ἄμφω κατὰ μηδενὸς τοῦ σ λέγηται.

Δ Δείκνυσι καὶ ταύτην τὴν συζυγίαν ἀσυλλόγιστον ἔχουσαν ἀμφοτέρας τὰς προτάσεις καθόλου ἀποφατικάς· ἥτις καταλείπεται ἐν ταῖς καθόλου τῶν προτάσεων συζυγίαις. οἱ δὲ ὅροι τοῦ μὲν τὸ π παντὶ τῷ ρ ὑπάρχειν, ζῷον, ἵππος, ἄψυχον. οὐδενὶ γὰρ ἀψύχῳ ὄντι σ, οὔτε ζῷον, οὔτε ἵππος. καὶ τὸ ζῷον, παντὶ ἵππῳ τουτέστι τὸ π τῷ ρ. τοῦ δὲ μηδενί, ἄνθρωπος, ἵππος, ἄψυχον. πάλιν γὰρ τῷ ἀψύχῳ ὄντι σ, οὔτε ὁ ἄνθρωπος, οὔτε ὁ ἵππος. ἀλλ' οὐδὲ ὁ ἄνθρωπος τῷ ἵππῳ.

π. ζῷον
ρ. ἵππος
σ. ἄψυχον

Φανερὸν οὖν καὶ ἐν τούτῳ τῷ σχήματι.

Y Ὑπομιμνήσκει ἡμᾶς τῶν εἰρημένων, ὅτι δύο μὲν ἔσονται συλλογιστικαὶ συζυγίαι ἐκ καθόλου προτάσεων ἐν τούτῳ τῷ σχήματι, καὶ τίνες, δύο δὲ ἀσυλλόγιστοι.

π. ζῷον
ρ. ἵππος
σ. ἄψυχ

Ἐὰν δ' ὁ μὲν ᾖ καθόλου πρὸς τῷ μέσῳ, ὁ δ' ἐν μέρει.

E Εἰπὼν περὶ τῶν συζυγιῶν τῶν ἐκ καθόλου προτάσεων ἐν τῷ τρίτῳ σχήματι, μετελήλυθεν ἐπὶ τὰς τὴν ἑτέραν ἐχούσας καθόλου μόνην, καὶ δείκνυσι πάλιν, καὶ ἐν ταῖς οὕτως ἐχούσαις συζυγίαις, τίνες μὲν αὐτῶν εἰσὶ συλλογιστικαί, τίνες δ' ἀσυλλόγιστοι. καὶ λέγει πρῶτον μὲν ἂν ἀμφότεραι ὦσι καταφατικαί, συλλογισμὸς ἔσται. ἂν ὁποτεραοῦν ᾖ καθόλου, ἄν τε ἡ μείζων ἄν τε ἡ ἐλάττων, ὡς δύο συζυγίαι πάλιν αὗται συλλογιστικαί. οὐσῶν μὲν ἀμφοτέρων καταφατικῶν, τῆς

Omnis homo animal
Nullus homo equus
Nullus equus animal — In qb^9 omni

Nullū mammē est al
Nullū mammē est equus
Nullus equus ÷ animal

Omnis homo animal
Nullus homo lapis
Nullus lapis animal — In qb^9 nulli

Nullum mammē ÷ hō
Nullum mammē ÷ equ
Nullus equus est hō

ἀναπόδεικτον

ἑτέρας δὲ καθόλου. καὶ πρώτην μὲν ἐκτίθεται τὴν ἔχουσαν, τὴν μὲν ἐλάττονα τὴν ρ σ καθόλου καταφατικήν, τὴν δὲ μείζονα τὴν π σ ἐπὶ μέρους καταφατικήν. ἣν ἡμεῖς συζυγίαν ἐτάξαμεν τετάρτην, τῷ δεῖσθαι δύο ἀντιστροφῶν. ἀντιστραφείσης γὰρ τῆς ἐπὶ μέρους καταφατικῆς τῆς π σ, ἥτις ἦν ἡ μείζων, γίνεται τὸ σ τινὶ τῷ π ὑπάρχειν. κεῖται δὲ τὸ ρ παντὶ τῷ σ, συνάγεται τὸ ρ τινὶ τῷ π κατὰ τὸν τρίτον τὸν ἐν πρώτῳ σχήματι. ἀλλ' ἐπειδὴ ἔκειτο μείζων ὁ π, καὶ δεῖ αὐτὸν ἐν τῷ συμπεράσματι κατηγορεῖσθαι, ἀντιστραφήσεται καὶ τὸ συμπέρασμα. ἦν δὲ τὸ ρ τινὶ τῷ π συνηγμένον, καὶ τὸ π ἄρα τινὶ τῷ ρ ὑπάρξει. ἐδεήσε δὴ καὶ τῆς τοῦ συμπεράσματος ἀντιστροφῆς, οὐ μόνον τῆς π σ προτάσεως. ὃ ἐδήλωσε καὶ αὐτὸς ἐπενεγκών, μετὰ τὸ δεῖξαι τὸ συμπέρασμα γινόμενον διὰ τοῦ συλλογισμοῦ. ὅτι τὸ ρ τινὶ τῷ π, ὥστε καὶ τὸ π τινὶ τῷ ρ.

Tertius modus 3^æ f^æ 1. Disamis
π. Subst^a
ρ. animal
σ. homo

Πάλιν εἰ τὸ μὲν ρ τινὶ τῷ σ, τὸ δὲ π παντὶ ὑπάρχει τῷ σ.

A Κἀνταῦθα πάλιν νῦν ἔλαβε τὰς προτάσεις, ἀμφοτέρας μὲν γὰρ καταφατικὰς ἔτι, ἀλλὰ τὴν μείζονα καθόλου ἐποίησε. καὶ δείκνυσι καὶ ταύτην τὴν συζυγίαν συλλογιστικὴν οὖσαν, ἀντιστρέψας τὴν ἐλάττονα πρότασιν οὖσαν ἐπὶ μέρους καταφατικήν, καὶ ἀναγαγὼν τὴν συζυγίαν εἰς τὸν τρίτον ἀναπόδεικτον ἐν πρώτῳ σχήματι, τὸν ἐκ καθόλου καταφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ ἐπὶ μέρους καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος. ταύτην ἡμεῖς τρίτην ἐτάξαμεν τὴν συζυγίαν. ὅτι διὰ μιᾶς ἀντιστροφῆς, τὸ προκείμενον φανερὸν γίνεταί τε καὶ δείκνυται, οὐ διὰ δύο ὡς ἐπὶ τῆς πρὸ αὐτῆς κειμένης. ἐπεσημήνατο δὲ καὶ ἐπὶ ταύτης τῆς συζυγίας, ὅτι ἔνεστιν αὐτὴν δεῖξαι καὶ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ἐκθέσεως. προσθεὶς δὲ τὸ καθάπερ ἐπὶ τῶν προτέρων, ἐδήλωσεν, ὅτι οὐ μόνον ἡ δι' ἀδυνάτου δεῖξις κοινὴ πᾶσι τοῖς ἐν τούτῳ τῷ σχήματι συλλογισμοῖς, ἀλλὰ καὶ ἡ διὰ τῆς ἐκθέσεως.

Quartus modus 3^æ f^æ Datisi · 9 secundū alexandrū est tertius & e contrario

Ἐὰν δ' ὁ μὲν ᾖ κατηγορικός, ὁ δὲ στερητικός.

A Ἀπὸ τῶν ὁμοιοσχημόνων προτάσεων, μεταβαίνει ἐπὶ τὰς ἀνομοιοσχήμονας προτάσεις, καὶ τὰς ἐκ τούτων συζυγίας, φυλάσσων πρῶτόν τε τὴν ἑτέραν αὐτῶν τὴν καταφατικὴν τῆς καθόλου, καὶ δείκνυσι τίνες ἐν ταῖς τοιαύταις συμπλοκαῖς γίνονται συζυγίαι συλλογιστικαί. τῆς δὲ ἐλάττονος οὔσης καθόλου τε καὶ καταφατικῆς, ἔσται μὲν ἡ μείζων δηλονότι ἐπὶ μέρους τε καὶ ἀποφατική. ἡ δὲ συζυγία συλλογιστική. εἰ γὰρ εἴη τὸ μὲν ρ παντὶ τῷ σ ὑπάρχον, τὸ δὲ π τινὶ τῷ σ μὴ ὑπάρχον, συνάγεται τὸ π τινὶ τῷ ρ μὴ ὑπάρχειν. ἡ δὲ δεῖξις, οὐκέτι δύναται γενέσθαι δι' ἀντιστροφῆς. οὔτε γὰρ ἡ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴ ἀντιστρέφει. ἄν τε τὴν καθόλου καταφατικὴν ἀντιστρέψωμεν, τὰς δύο ἐπὶ μέρους ποιήσομεν. ἐκ δὲ δύο ἐπὶ μέρους, οὐδὲν ἀναγκαῖον ἐν οὐδενὶ σχήματι συνάγεται. διὰ δὲ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, δείκνυσι γινόμενον ἐπὶ τῆς συζυγίας ταύτης τὸ συμπέρασμα ἐπὶ μέρους ἀποφατικόν. εἰ γὰρ τὸ π τινὶ μὴ ὑπάρχειν τῷ ρ οὐ συγχωροίη τις κειμένων τῶν προτάσεων ὡς εἰρήκαμεν, ὑποκείσθω τὸ ἀντι-

Quintus modus Bocardo

π. Albū
ρ. animal
σ. Homo

Quidam homo S^a
Omnis hō animal
Quoddam animal S^a — Disamis

Quædam subst^a hō
Omnis hō animal
Quædam subst^a al & Quodda animal S^a — Darij

Quidā hō nō est albus
Oīs homo est animal
Quoddam animal nō albū — Bocardo

Omne animal est albū
Omnis hō est animal
Omnis homo est albus — Barbara
est cōtradictoriū p. propo

~~Omnis hō al~~ Quidā hō nō ÷ alb[?]
Oīs hō ÷ animal
Quoddam ālnō ÷ albū

π. album
ρ. animal
σ. Homo

ρ. ἄν

Quidā corū nō ÷ albū
Oīs corū ÷ animal
Quoddā āl nō ÷ albū

κείμενον, καὶ παντὶ ὑπαρχέτω. ἀλλὰ κεῖται τὸ ρ παντὶ ὑπάρχειν τῷ σ. συναχθήσεται δὴ τὸ π παντὶ τῷ σ ὑπάρχειν, ὃ ἀδύνατον. ἔκειτο γὰρ τινὶ μὴ ὑπάρχειν αὐτῷ. λέγει δὲ ὅτι δείκνυται τὸ αὐτὸ τοῦτο συναγόμενον καὶ ἄνευ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, ἂν ληφθῇ τι τοῦ σ, ᾧ τὸ π μὴ ὑπάρχει. λέγει δ' ἄνευ πάλιν τὸν διὰ ἐκθέσεως τρόπον. ἐκ τούτου δὲ οὐχ ᾧ τινὶ ὑπάρχει τοῦ σ τὸ ρ ἔλαβεν, ἀλλ' ᾧ τινὶ μὴ ὑπάρχει τὸ π. ἐπεὶ γὰρ τὸ μὲν ρ παντὶ τῷ σ. τὸ δὲ π τινὶ οὐχ ὑπάρχει, ᾧ μὲν μὴ ὑπάρχει τὸ π τοῦ σ, πάντως τούτῳ τὸ ρ ὑπάρχει. ᾧ μέντοι τὸ ρ ὑπάρχει τοῦ σ, οὐκέτι τούτῳ ἀνάγκη τὸ π μὴ ὑπάρχειν. ἐνδέχεται γὰρ τοιοῦτον ληφθῆναι τοῦ σ τι, ᾧ καὶ τὸ π ὑπάρξει. οὐ γὰρ ἔκειτο αὐτῷ μηδενὶ ὑπάρχειν, ἀλλὰ τινὶ μὴ ὑπάρχειν. τὸ δὲ τινὶ μὴ ὑπάρχον, ἐνδέχεται καὶ ὑπάρχειν τινί. εἰ δὲ οὐ ληφθείη τι τοιοῦτο τοῦ σ, ᾧ τὸ π οὐχ ὑπάρχει, ὃ καὶ καθ' ἕκαστα, ἐπεὶ πάντως τοῦτο ἐν τῷ ρ ἐστὶ (κατὰ παντὸς γὰρ ἦν τὸ ρ τοῦ σ) τὸ π τινὶ τῷ ρ οὐχ ὑπάρξει. δύναται δ' ἄνευ τῆς συζυγίας ταύτης δεικνύναι καὶ εἰ μὴ αἰσθητόν τι τοῦ σ λαμβάνοιτο καὶ καθ' ἕκαστα. ἀλλὰ τοιοῦτον, οὗ κατὰ μηδενὸς κατηγορηθήσεται τὸ π. ἔσται γὰρ τὸ μὲν π, καθ' οὐδενὸς αὐτοῦ. τὸ δὲ ρ κατὰ παντός. ἡ δ' οὕτως ἔχουσα συζυγία συλλογιστικῶς δέδεικται συνάγουσα τινὶ τῷ ρ τὸ π μὴ ὑπάρχειν. σημειωτέον δὲ ὅτι χρῆται τῷ διὰ ἐκθέσεως τρόπῳ, καὶ ἐπὶ τῶν ἀποφατικῶν. ταύτην ἡμεῖς τὴν συζυγίαν πέμπτην ἐν τῷ συλλογισμῷ ἐθήκαμεν. ἐπεὶ μὴ δι' ἀντιστροφῆς οἷόν τε δεῖξαι τὸ συναγόμενον δι' αὐτῆς.

Quod alicui non inest, potest alicui inesse · Nota

Notandū uti etiā syllogismo expositorio in negatiuis

Ὅταν δ' ὁ μείζων ᾖ κατηγορικός, οὐκ ἔσται συλλογισμός.

Λέγει μὲν ἔτι περὶ συζυγιῶν τῶν ἐξ ἀνομοιοσχημόνων προτάσεων, τῆς καταφατικῆς τὸ καθόλου ἐχούσης. δείξας δὲ ὅτι ἂν ᾖ τὸ καταφατικὸν καθόλου ὂν πρὸς τῇ ἐλάττονι προτάσει, γίνεται συλλογισμός. καὶ τοῦτο πιστωσάμενος διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. νῦν λαβὼν ἀνάπαλιν τὸ καθόλου καταφατικὸν πρὸς τῇ μείζονι προτάσει, τὸ δὲ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν πρὸς τῇ ἐλάττονι, δείκνυσι τὴν τοιαύτην συζυγίαν ἀσυλλόγιστον, τῇ τῶν ὅρων παραθέσει ἐλέγχων αὐτῆς τὸ ἀδόκιμον, ὡς ἔθος αὐτῷ τὰς ἀδοκίμους ἐλέγχειν. τὸ γὰρ μεῖζον ἄκρον τῷ ἐλάττονι καὶ παντὶ καὶ μηδενὶ ὑπάρχειν δυνάμενον δείκνυσι. τοῦ μὲν οὖν παντὶ τὸ ρ τῷ π ὑπάρχειν οὔσης τῆς συζυγίας τοιαύτης, ὅρους δεικτικοὺς παρέθετο, τὸ ἔμψυχον ἐπὶ τοῦ π, ἐπὶ δὲ τοῦ ρ ἄνθρωπον, ζῷον δὲ ἐπὶ τοῦ σ. τὸ γὰρ ἔμψυχον παντὶ ζῴῳ, ὁ ἄνθρωπος τινὶ ζῴῳ οὐχ ὑπάρχει, καὶ τὸ ἔμψυχον, παντὶ ἀνθρώπῳ. τοῦ δὲ μηδενὶ ὑπάρχειν τὸ π τῷ ρ, οὔ φησιν οἷόν τε εἶναι τοὺς ὅρους λαβεῖν, εἰ εἴη ἡ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴ ἡ λέγουσα τὸ ρ τινὶ τῷ σ μὴ ὑπάρχειν, οὕτως εἰλημμένη ἀληθής, ὡς καὶ τινὶ ὑπάρχοντος τοῦ ρ τῷ σ, ὥσπερ γε καὶ ἐφ' ὧν ἐξέθετο ὅρων ἔχει. ὁ γὰρ ἄνθρωπος τινὶ ζῴῳ οὐχ ὑπάρχων, καὶ τινὶ αὐτῷ ὑπάρχει. ὅταν δ' ἡ οὕτως εἴη ἀληθής, ἡ ἐπὶ μέρους ἀποφατική, ὡς ἔχειν συνα-

ἀληθευομένην

Ex maiore uniuersali affirmatiua & minore part. negatiua nihil sequi.

π. ἔμψυχον
ρ ἄνος
σ ζῷον

Sensus ÷ Si dico Socrates est animal non ideo sequitur quod non sit album quia album & si non sit alicui animali potest & inesse alteri. At si accipio aliquem singularem qui nō sit albus ut Socrates aut plato statim sequitur aliquod al non eē album qa constat omnes singulares esse animalia ·/·/.

Omne animal animatū
Quoddā āl nō est hō
Omnis hō animatū

α ρ. ὑπάρχειν

ληθευομένην αὐτῇ τὴν ἐπὶ μέρους καταφατικήν, οὐκ ἔσται λαβεῖν τοῦ μηδενί. τὸ δ' αἴτιον πάλιν, ὅτι κειμένης τῆς μείζονος καθόλου καταφατικῆς, καὶ τῆς ἐλάττονος ἐπὶ μέρους καταφατικῆς συλλογιστικῶς συνάγεται τὸ π τινὶ τῷ ρ ὑπάρχειν. γίνεται δὲ αὕτη ἡ συμπλοκὴ δυνάμει. ὅταν ἡ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴ (ὡς προειρήκαμεν) καθ' αὑτὴν ἀληθὴς ληφθῇ. συλλογιστικῶς δὲ συναγομένου ἐν τῇ τοιαύτῃ θέσει τῶν προτάσεων τοῦ τὸ π τινὶ τῷ ρ, ἀδύνατον ὅρων εὑρεθῆναι. δι' ὧν δείξομεν τὸ π μηδενὶ τῷ ρ. ἀναιροῖτο γὰρ ἂν οὕτως ἡ συλλογιστικὴ συζυγία. ὃ καὶ αὐτὸς δείκνυσι λέγων εἰ γὰρ παντὶ τὸ π τῷ σ ὑπάρχει, τὸ δὲ ρ τινὶ τῷ σ. καὶ τὸ π τινὶ τῷ ρ ὑπάρξει. ὁ δείξας ἐπιφέρει τὸ ὑπέκειτο δὲ μηδενὶ ὑπάρχειν, οὐ τοῦτο λέγων, ὅτι ἔκειτο που ἐν ταῖς προτάσεσι τὸ π τῷ ρ μηδενὶ ὑπάρχειν (ὃ γὰρ ἐβούλετο δεῖξαι, τοῦτ' ἦν, ὅτι μὴ δύνανται ὅροι ληφθῆναι τοῦ μηδενὶ τὸ π τῷ ρ) ἀλλ' ἔστιν, ὃ λέγει, τοιοῦτον εἴ τις ὑπόθοιτο τὸ π τῷ ρ μηδενὶ ὑπάρχειν, κειμένου τοῦ μὲν π παντὶ τῷ σ, τοῦ δὲ ρ τινὶ τῷ σ μὴ ὑπάρχειν, ὡς καὶ τινὶ ὑπάρχειν, ἀδύνατον ὑπόθεσιν ὑποθήσεται. συλλογιστικῶς γὰρ τὸ π τινὶ τῷ ρ ὑπάρξει οὕτως ἐχόντων, ἀδύνατον μηδενὶ ὑπάρχειν. ἔνεστι δὲ λαβόντας ὑπόθεσιν τὸ μηδενὶ τῷ ρ τὸ π ὑπάρχειν, δεῖξαι αὐτὴν ἀδύνατον. ᾗ αὐτὸς εἴωθε δείξει χρῆσθαι. εἰ γὰρ εἴη τὸ π τῷ ρ μηδενί, τὸ ρ τῷ σ τινὶ ὑπάρχον (διὰ τὸ οὕτως κεῖσθαι τὸ ρ τινὶ τῷ σ μὴ ὑπάρχειν. ὡς καὶ τινὶ ὑπάρχον) γίνεται τὸ π τῷ σ τινὶ μὴ ὑπάρχειν συλλογιστικῶς, ὅπερ ἀδύνατον. ἔκειτο γὰρ ἐν τῇ συζυγίᾳ τὸ π παντὶ τῷ σ ὑπάρχειν. οὕτως μὲν οὖν ληφθείσης τῆς ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς ἀληθοῦς, οὔτε ὅρων ἐστὶν εὑρῆσαι τοῦ μηδενὶ τὸ π τῷ ρ ὑπάρχειν. οὔτε ἐλέγξειν τὴν συζυγίαν ἀσυλλόγιστον οὖσαν. ἐπεὶ δὲ ἡ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴ οὐκ ἔστι τότε μόνον ἀληθής, ὅταν ἐστὶν ἡ ὑπεναντία αὐτῇ ἀληθής. ἀλλ' ἔστιν ἀληθὴς καὶ ὅτε ἡ καθόλου ἀποφατικὴ ἀληθής ἐστιν (ἀδιόριστον γὰρ τῶν ἐπὶ μέρους προτάσεων τὸ ἀληθὲς ὡς εἰρήκαμεν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν) ὅταν οὕτως ᾖ ἀληθὴς ὡς οὔσης καὶ τῆς ὑπὲρ αὐτὴν τῆς καθόλου ἀληθοῦς, ἀσυλλόγιστος ἡ συζυγία γίνεται. γίνεται γὰρ ἐκ καθόλου καταφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ δυνάμει καθόλου ἀποφατικῆς τῆς ἐλάττονος. ἣν συζυγίαν ἔδειξεν οὖσαν ἀσυλλόγιστον τῇ τῶν ὅρων παραθέσει. δῆλον οὖν ὡς καὶ αὕτη ἀσυλλόγιστος, τῷ, ὅτε τι συναληθεύεσθαι τὴν ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴν τῇ καθόλου ἀποφατικῇ. καὶ γὰρ ὧν οἱ ὅροι, ζῷον, ἄψυχον, ἄνθρωπος. ζῷον μὲν παντὶ ἀνθρώπῳ, ἄψυχον δὲ τινὶ ἀνθρώπῳ οὐχ ὑπάρχει. ἐπεὶ καὶ μηδενί, καὶ τὸ ζῷον οὐδενὶ ἀψύχῳ. ὥστε οὕτως ἐστὶν εὑρῆσαι τοὺς ὅρους καὶ τοῦ μηδενί, ὡς εὑρήσαμεν καὶ τοῦ παντί τὴν συζυγίαν ἀσυλλόγιστον δεικνύναι.

Quando non inueniantur termini in quibus nulli & cetera.

Probatio nō inueniri terminos in quibus nulli, p deductionem ad impossibile

Particularē negatiuā dupliciter esse ueram

π. ζῷον
ρ. ἄψυχοι
σ. ἄνος

Ἐὰν δ' ᾖ στερητικὴ ἡ καθόλου τῶν ὅρων.

Λέγει μὲν ἔτι περὶ τῶν ἀνομοιοσχημόνων προτάσεων, καὶ συζυγιῶν, τὴν ἑτέραν ἐχουσῶν καθόλου μόνην. εἰρηκὼς δὲ περὶ τῶν ἐν αἷς ἦν καταφατικὸν τὸ καθόλου, λέγει νῦν περὶ τῶν ἀποφατικὸν ἐχουσῶν καθόλου. καὶ δῆλον ὅτι τὸ κατα-

Nullus hō ÷ animatum
Quoddam animal homo · qa æqpollet illi Quoddā animal nō ÷ animatū · Ergo
Quoddam animal nō ÷ animatū . Quod fieri nequit quia concessum est supra omne animal eē animatum ·

Omnis hō animal
Quidam hō non exanime
Nulli ~~Quoddā~~ exanime animal · ~~[illegible]~~

Nullus homo est lapis
Quidam homo est animal
Quoddã animal nõ est lapis

π. Lapis
ρ animal
σ Homo

Quoddã al est hõ
Nullꝰ hõ lapis
Quoddã al nõ est lapis

¶ Sextus modus ·3· f[a] 1· ferison

φατικὸν ἐπὶ μέρους. Ἐν δὴ ταῖς τοιαύταις ἐχούσαις προτάσεις συζυγίαις, λέγει, ὅτι ἂν μὲν ἡ μείζων ἡ καθόλου ἀποφατική, συλλογισμὸς ἔσται. οὐκέτι δὲ ἀνάπαλιν. Ὅτι δὲ τῆς μείζονος οὔσης καθόλου ἀποφατικῆς, τῆς δὲ ἐλάττονος ἐπὶ μέρους καταφατικῆς, γίνεται συλλογισμός, δείκνυσιν ἐκθέμενος τὴν συζυγίαν. Εἰ γὰρ εἴη τὸ π μηδενὶ τῷ σ, τὸ δὲ ρ τινὶ τῷ σ, τὸ π τινὶ τῷ ρ οὐχ ὑπάρξει. Διὰ γὰρ τῆς ἐλάττονος προτάσεως ἀντιστραφείσης τῆς ρ σ, γίνεται τὸ πρῶτον σχῆμα, καὶ ὁ τέταρτος ἐν αὐτῷ συλλογισμός, ἐκ καθόλου ἀποφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ ἐπὶ μέρους καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος, ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν συνάγων. Τοῦτον τὸν συλλογισμὸν ἔφαμεν ἡμεῖς πέμπτον εἶναι, τῷ τοῦτον μὲν δείκνυσθαι δι᾽ ἀντιστροφῆς. κυριωτέρα γὰρ καὶ οἰκειοτέρα ἡ δι᾽ ἀντιστροφῆς δεῖξις, τῆς δι᾽ ἀδυνάτου. ὡς αὐτός φησιν. Ὅτι δὲ ἔνεστι καὶ τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ, καὶ τῷ τρόπῳ τῆς ἐκθέσεως καὶ ἐπὶ τούτου χρήσασθαι, ὡς γνώριμον καὶ προειρημένον παρέλιπεν.

Certior & verior demonstratio quæ fit p conversione ea quæ fit p deductione ad impossibile

Ὅταν δὲ ὁ ἐλάττων ἢ στερητικός.

Ἐπεὶ δὲ ἐπὶ τὴν συζυγίαν, ἐν ᾗ ἡ ἐλάττων πρότασίς ἐστι καθόλου ἀποφατική. ἡ δὲ μείζων, ἐπὶ μέρους καταφατική. καὶ δείκνυσιν ἀσυλλόγιστον αὐτὴν τῇ τῶν ὅρων παραθέσει. τοῦ μὲν γὰρ παντὶ ὑπάρχειν, ὅρους παρατίθεται, ζῶον, ἄνθρωπον, ἄγριον. τὸ μὲν γὰρ ζῶον ὅ ἐστι τὸ π, τινὶ ἀγρίῳ ὑπάρχει, ὅ ἐστι τῷ σ. ὁ δὲ ἄνθρωπος ὅ ἐστι τὸ ρ, οὐδενὶ ἀγρίῳ. καὶ τὸ ζῶον παντὶ ἀνθρώπῳ. τοῦ δὲ μηδενί, ζῶον, ἐπιστήμη, ἄγριον. πάλιν γὰρ τὸ μὲν ζῶον τινὶ ἀγρίῳ. ἡ δ᾽ ἐπιστήμη κειμένη ἀντὶ τοῦ ρ, οὐδενὶ ἀγρίῳ, καὶ ζῶον οὐδεμιᾷ ἐπιστήμῃ, αἰτία δὲ ἡ ἐλάττων οὖσα ἀποφατική.

π. ζῶον
ρ ἄνος
σ ἄγριον

Οὐδ᾽ ὅταν ἀμφότεροι στερητικοὶ τεθῶσι.

Λαμβάνει ἀμφοτέρας ἀποφατικὰς οὔσας τῆς ἑτέρας καθόλου. καὶ δείκνυσιν ἀσυλλογίστους τὰς ἐκ τοιούτων προτάσεων συζυγίας, πρὸς ὁποτέραν ἂν ᾖ τὸ καθόλου. ἐὰν μὲν οὖν εἴη ἡ ἐλάττων καθόλου ἀποφατική, ὅρους παρατίθεται. τοῦ μὲν παντί, ζῶον, ἄνθρωπον, ἄγριον. ζῶον γὰρ τινὶ ἀγρίῳ οὐχ ὑπάρχει, ἄνθρωπος οὐδενὶ ἀγρίῳ, ζῶον παντὶ ἀνθρώπῳ. τοῦ δὲ μηδενί, ζῶον, ἐπιστήμη, ἄγριον. τὸ μὲν γὰρ ζῶον, τινὶ οὐχ ὑπάρχει ἀγρίῳ. ἡ δ᾽ ἐπιστήμη, οὐδενὶ ἀγρίῳ, καὶ ζῶον, οὐδεμιᾷ ἐπιστήμῃ.

π. ζῶον
ρ ἐπιστήμη
σ ἄγριον

Ὅταν δ᾽ ὁ μείζων.

Πειρᾶται ἐλέγξαι ἀσυλλόγιστον. καὶ ἐν ᾗ ἡ μὲν μείζων καθόλου ἐστὶν ἀποφατική, ἡ δὲ ἐλάττων ἐπὶ μέρους ἀποφατική, τοῦ μὲν μηδενὶ ὑπάρχειν τὸ π τῷ ρ, ὅρους παρατίθεται, κόρακα, χιόνα, λευκόν. ὁ γὰρ κόραξ οὐδενὶ λευκῷ. χιὼν τινὶ λευκῷ οὐχ ὑπάρχει, κόραξ οὐδεμιᾷ χιόνι. τοῦ δὲ παντὶ ὑπάρχειν τὸ π τῷ ρ. πάλιν οὔ φησιν ὅρους ληφθῆναι, ὅτι τὸ ρ τῷ σ τινὶ οὐχ ὑπάρχει, ὡς καὶ τινὶ ὑπάρχειν. ὡς εἶχεν ἐφ᾽ ὧν παρέθετο ὅρων, χιόνος, καὶ λευκοῦ. τὸ δ᾽ αἴτιον, ὅτι γίνεται

π κόραξ
ρ χιών
σ λευκον

Quoddam ferum animal	Quoddam ferũ nõ est al.	Nullum albũ corvus
Nullum ferum est hõ	Nullum ferũ est hõ	Quoddam albũ nõ est nix
Omnis homo animal	Omnis homo est al	Nulla nix est corvus
Quoddam ferũ animal	Quoddam ferũ nõ est al	
Nullũ ferum scientia	Nullũ ferum est scietia	
Nulla scientia animal	Nulla scientia est al	

∴ f. τῶ. 1. quia

ρεται πάλιν συλλογιστικὴ συζυγία, ἡ ἔχουσα τὴν μὲν μείζονα καθόλου ἀποφατικήν, τὴν δὲ ἐλάττονα ἐπὶ μέρους καταφατικὴν συνάγουσα ἐπὶ μέρους ἀποφατικόν. οὐ τὸ ἀντικείμενον ἀδύνατον γίνεται. ἂν δὴ τὸ ρ τῷ σ τινὶ μὴ ὑπάρχειν οὕτως ὡς καὶ τινὶ ὑπάρχειν, ὑποθώμεθα τὸ π παντὶ τῷ ρ ὑπάρχειν, ἀδύνατος ἡμῶν ἡ ὑπόθεσις ἔσται. ἀναιρεθήσεται γὰρ συλλογιστικῶς δειχθέντος τοῦ, ὅτι τὸ π τινὶ τῷ ρ οὐχ ὑπάρχει. ἀλλ᾽ ἐπεὶ ἀδιόριστον τό, τὸ ἐπὶ μέρους ἀληθές, ἂν λάβωμεν τὴν ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴν ἀληθῆ τῷ εἶναι τὴν καθόλου ἀποφατικὴν ἀληθῆ, εὑρήσομεν ὅρων τότε καὶ τοῦ παντός, καὶ ἀσυλλόγιστον δείξομεν τὴν συζυγίαν. γίνεται γὰρ δυνάμει αὕτη ἐκ δύο καθόλου ἀποφατικῶν. ὅτι δὲ μὴ οἷόν τ᾽ εὑρεθῆναι τῶν τοῦ παντὶ τὸ π τῷ ρ ὅρων. τῆς ρ σ προτάσεως ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς οὔσης καθ᾽ αὑτὴν ἀληθοῦς, διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς ἔδειξεν. εἰ γὰρ εἴη ὑποκείμενον τὸ π τῷ ρ παντὶ ὑπάρχειν, εἴη δὲ καὶ τὸ ρ τινὶ τῷ σ ὑπάρχον, ἔσται καὶ τὸ π τινὶ τῷ σ ὑπάρχον συλλογιστικῶς, ὅ ἐστιν ἀδύνατον. ὑπόκειται γὰρ μηδενὶ ὑπάρχειν τὸ π τῷ σ.

Οὐδ᾽ ἂν ἑκάτερος τινὶ τῷ μέσῳ ὑπάρχῃ ἢ μὴ ὑπάρχῃ.

Δείκνυσι καὶ τὰς ἐκ δύο ἐπὶ μέρους συζυγίας ἀσυλλογίστους πάσας. αἵτε ἀμφότεραι καταφατικαὶ ληφθῶσιν, αἵτε ἀμφότεραι ἀποφατικαί, αἵτε καὶ ἀνομοιοσχήμονες, αἵτε καὶ ἀδιόριστοι ἀμφότεραι, ἢ ἡ ἑτέρα, τῆς ἑτέρας κειμένης ἐπὶ μέρους. πάσας δὲ τὰς τοιαύτας συμπλοκὰς ἀσυλλογίστους οὔσας ἐλέγχει διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων παραθέμενος καὶ δείξας, ὅτι καὶ μηδενὶ καὶ παντὶ τὸ π τῷ ρ ὑπάρξει, τοιούτων ληφθεισῶν συζυγιῶν. τοῦ μὲν γὰρ παντὶ ὑπάρχειν, ζῶον, ἄνθρωπος, λευκόν. τὸ γὰρ ζῶον καὶ ὁ ἄνθρωπος, καὶ τινὶ λευκῷ ἑκάτερον αὐτῶν ὑπάρχειν, ληφθῆναι δύναται. καὶ τινὶ μὴ ὑπάρχειν. καὶ τὸ μέν, τινὶ μὴ ὑπάρχειν, τὸ δέ, ὑπάρχειν. ἀλλὰ καὶ ἀδιορίστως καὶ τὸ ζῶον παντὶ ἀνθρώπῳ ὑπάρχει, ὅπως ἂν ληφθῶσιν αἱ προτάσεις. τοῦ δὲ μηδενὶ ὑπάρχειν, ζῶον, ἄψυχον, λευκόν. πάλιν γὰρ τὸ ζῶον, καὶ τὸ ἄψυχον, καὶ τινὶ λευκῷ ἑκάτερον αὐτῶν ληφθῆναι δύναται, καὶ τινὶ μή, καὶ παραλλάξ, καὶ ἀδιορίστως. καὶ πασῶν τῶν συμπλοκῶν ἀληθῶν οὐσῶν, τὸ ζῶον οὐδενὶ ἀψύχῳ.

Φανερὸν οὖν.

Ὅσαι καὶ τίνες αἱ συλλογιστικαὶ συζυγίαι. καὶ διατί, ἔδειξε καὶ ἐν τούτῳ τῷ σχήματι. ὡς πρὸ οὖν καὶ ἐν τοῖς πρὸ τούτου. ἀλλὰ καὶ τίνες ἀσυλλόγιστοι συμπλοκαί, καὶ τοῦτο δέδειχεν.

Ἄν τε ᾖ συλλογισμός, ἀνάγκη τοὺς ὅρους οὕτως ἔχειν.

Δεῖ καὶ ἐνταῦθα προσυπακούειν τὸ ἐν τούτῳ τῷ σχήματι. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον, εἰρημένον ἁπλῶς, ἀληθές. ὅτι ἐχόντων τῶν ὅρων ὡς ἐλέχθη, γίνεται συλλογισμός. τὸ δὲ ἐάν τε ᾖ συλλογισμός ἀνάγκη τοὺς ὅρους οὕτως ἔχειν, οὐκέθ᾽ ἁπλῶς ἀληθές. ἀλλὰ ἂν ἐν τούτῳ τῷ σχήματι ᾖ. ἐπεί τοι γε ἐπὶ μέρους καταφατικόν, καὶ τὸ ἐπὶ

Nullũ album corvus	π. κόραξ	Quoddam albũ al
Quoddam albũ nõ est nix	ρ χιών	Quoddã albũ hõ
Nulla nix est corvus	σ λευκ.	Omnis hõ animal
Omnis nix est corvus	π. ζῶον	Quoddã albũ al
Quoddam albũ est nix	ρ ἄνος	Quoddã albũ [illegible]
Quoddam albũ est corvus	λευκόν	Nullũ exanime al

π. ζῶον
ρ ἄψυχον
σ λευκόν

∴ καταφατικαὶ videtur deesse

μέρους ἀποφατικὸν ἔστι συλλογίσασθαι καὶ μὴ οὕτως ληφθέντων τῶν ὅρων. τὸ μὲν γὰρ ἐπὶ μέρους καταφατικόν, καὶ διὰ τοῦ πρώτου σχήματος ἔνεστι δεῖξαι· ἐν ᾧ ἄλλως ἔχουσιν οἱ ὅροι. τὸ δὲ ἐπὶ μέρους ἀποφατικόν, καὶ ἐν πρώτῳ, καὶ ἐν δευτέρῳ. φανερὰ δὲ καὶ ἃ προστίθησι· τό, τε, ὅτι ἀτελεῖς πάντες καὶ οἱ ἐν τούτῳ τῷ σχήματι συλλογισμοί, ὥσπερ οὖν καὶ οἱ ἐν τῷ δευτέρῳ, καὶ ὅτι οὐδὲν καθόλου συνάγεται ἐν τρίτῳ σχήματι.

Δῆλον δὲ καὶ ὅτι ἐν ἅπασι τοῖς σχήμασιν
ὅταν μὴ γίνεται συλλογισμός.

Ἐκθέμενος πάσας τὰς συζυγίας τὰς ἐν τρισὶ γινομένας σχήμασι, καὶ δείξας καθ' ἕκαστον σχῆμα τάς τε συλλογιστικὰς συμπλοκάς, καὶ τὰς ἀσυλλογίστους, λέγει περὶ τῶν ἀσυλλογίστων. καὶ τοιοῦτόν τι ἐν αὐταῖς ὑπάρχειν ἱστορεῖ. ὅσαι μὲν καθ' ἕκαστον σχῆμα ὁμοιοσχήμονες οὖσαι συζυγίαι ἦσαν ἀσυλλόγιστοι, αὗται πρὸς τῷ τὸ προκείμενον δεικνύναι, οὐδ' ἄλλο τι δεικνύουσιν οὐδὲ συνάγουσιν. ὅσαι δὲ ἀνομοιοσχήμονες οὖσαι ἀσυλλόγιστοί εἰσι καθ' ἕκαστον σχῆμα ἔχουσαι τὸ ἀποφατικὸν καθόλου, πρὸς μὲν τὴν τοῦ προκειμένου δεῖξιν εἰσὶν ἀσυλλόγιστοι. ἄλλο μέντοι τι ἐξ αὐτῶν ἔστι συλλογίσασθαι καὶ δεῖξαι. εἰσὶ δὲ ὁμοιοσχήμονες μὲν ἐν πρώτῳ σχήματι καταφατικαὶ ἀμφότεραι ἐπὶ μέρους, ἀποφατικαὶ καθόλου καὶ ἐπὶ μέρους, καὶ ἐναλλάξ. ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ πᾶσαι, καὶ ἀποφατικαὶ πᾶσαι. ἐν δὲ τῷ τρίτῳ, καταφατικαὶ μὲν αἱ ἐπὶ μέρους, ἀποφατικαὶ δὲ πᾶσαι. αἱ μὲν τοιαῦται συμπλοκαὶ τῶν προτάσεων, οὐδενός εἰσιν ὅλως δεικτικαὶ συλλογιστικῶς. ἀνομοιοσχήμονες δὲ καὶ κατὰ τὸ ποιὸν διαφέρουσαι ἔχουσαι τὸ καθόλου ἀποφατικὸν ἦσαν ἀσυλλόγιστοι. ἐν μὲν πρώτῳ σχήματι, ἥ τε ἐκ καθόλου καταφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ καθόλου ἀποφατικῆς τῆς ἐλάττονος, καὶ ἡ ἐξ ἐπὶ μέρους καταφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ καθόλου ἀποφατικῆς τῆς ἐλάττονος. ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ, ἡ τὴν μείζονα ἔχουσα ἐπὶ μέρους καταφατικήν, τὴν δὲ ἐλάττονα, καθόλου ἀποφατικήν. ἐν δὲ τῷ τρίτῳ, αἱ τὴν μὲν μείζονα, ἢ καθόλου, ἢ κατὰ μέρος καταφατικὴν ἔχουσαι, τὴν δὲ ἐλάττονα καθόλου ἀποφατικήν. αὗται δὴ συζυγίαι, ὅτι τὸ μὲν προκείμενον οὐ συλλογίζονται, ἐλέγχθησαν. ἄλλο μέντοι τι ἐξ αὐτῶν ἔστι συλλογίσασθαι, ἀντιστρέφοντας ἢ τὰς δύο προτάσεις, καὶ ἐναλλάσσοντας τοὺς ὅρους ὡς ἐν πρώτῳ σχήματι, ἢ τὴν ἑτέραν μόνην, ὡς ἐν τοῖς δύο σχήμασιν, ὡς γίνεσθαι τὸν ἐλάττονα τῶν ἄκρων, μείζονα καὶ κατηγορούμενον ἐν τῷ συμπεράσματι. εἰλήφθω γὰρ πρῶτον ἐν πρώτῳ σχήματι ἀσυλλόγιστος οὖσα ἡ συζυγία ἡ ἔχουσα τὸ α παντὶ τῷ β. τὸ β οὐδενὶ τῷ γ. ἐν γὰρ ταύτῃ τοῦ μὲν α πρὸς τὸ γ οὐδεμία συναγωγὴ γίνεται. διὸ καὶ ἀσυλλόγιστος ἡ συζυγία ἄχρηστος οὖσα πρὸς τὸ προκείμενον. συνάγεται μέντοι συλλογιστικῶς ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος ὅρου πρὸς τὸν μείζονα. ἀντιστραφεισῶν γὰρ ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων, γίνεται τὸ γ, τῷ β οὐδενί. τὸ β τῷ α τινί. ἐπεὶ ἡ καθόλου καταφατικὴ πρὸς τὴν ἐπὶ μέρους ἀντιστρέφει. ἐξ ὧν

Ὁμοιοσχήμονες ἐν omnib. figuris quæ

ἀνομοιοσχήμονες quæ sint in omni figura

In pᵃ f. inutiles coniugationes

Argumentatio a minore extremitate ad maiore qa nō licet convertere part. neg.

α. ζῶον
β. ἄνος
γ. λίθος

Omnis hō al
Nullus lapis hō — Fapesmo
Quidã lapis nō est al

Quoddã animal hō
Nullus hō lapis — Ferio
Quoddã al nō÷ lapis

Hoc appellant recentiores dialectici in directe concludere qñdo s. minor extremitas prædicatur de maiore in conclusione.

∴ p trãspositio pre[illegible]

+ & subaudi nō etiam præmissarum, ut postremi duo.

// si licuisset s. convertere ptic(u)l. negat.

+ s. τινὸς ut paulo ante.

// quantũ ad ut nul dici solet. i. ad directe g(ener)atã conclusionem

συνάγεται τὸ γ τινὶ τῷ α μὴ ὑπάρχειν, τὴν μὲν μείζονα χώραν τοῦ γ λαβόντος ἐν τῷ συμπεράσματι, τὴν δὲ ἐλάττονα τοῦ α, ἀνάπαλιν ἢ ἔκειντο. οὐκέτι γὰρ ἀντιστρέφει ἡ ἐπὶ μέρους ἀποφατική, ἵνα ἀντιστρέψαντες τὸ συμπέρασμα ἔχωμεν ὃ προεθέμεθα. ἐπεὶ ἦν μὲν ἂν τὸ προκείμενον συνάγουσα ἡ συμπλοκή. οὐκ ἀναποδείκτως δέ. ἐκ μὲν οὖν τῆς συζυγίας ταύτης, τοῦτό τι τὸ προκείμενον καὶ οὕτως δέδεικται. ἑτέρα δὲ ἡ τὴν μὲν μείζονα, ἐπὶ μέρους ἔχουσα καταφατικήν, τὴν δὲ ἐλάττονα καθόλου ἀποφατικήν, κατὰ ἀντιστροφὴν ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων δείκνυσι καὶ αὐτὴ τὸ γ τινὶ τῷ α μὴ ὑπάρχειν. ἀνάπαλιν ἢ ἦσαν οἱ ὅροι κείμενοι ληφθέντων αὐτῶν. οὗτοί εἰσιν οἱ δύο συλλογισμοὶ πλεονάζοντες τῶν πέντε οὓς Θεόφραστος προστίθησι τοῖς ἐν πρώτῳ σχήματι κειμένοις τέτταρσιν, ἐννέα λέγει γίνεσθαι συλλογισμοὺς ἐν πρώτῳ σχήματι, ὄντες πλεονάζοντες, διότι οὐδ' ὅλως οὗτοι τὸ προκείμενον δεικνύουσιν ὡς οἱ πρὸ αὐτῶν τρεῖς, ἀντιστρεφομένου τοῦ συμπεράσματος. τῶν δὲ καταλειπομένων τριῶν τῶν κατ' ἀντιστροφὴν τῶν συμπερασμάτων, γινομένων, τοῦ τε πρώτου, καὶ τοῦ δευτέρου, καὶ τοῦ τρίτου τῶν ἐν πρώτῳ σχήματι, μνημονεύει καὶ αὐτὸς Ἀριστοτέλης ἀρχόμενος τοῦ δευτέρου τῶν προτέρων ἀναλυτικῶν, ὡς φθάσαντές τι εἰρήκαμεν, κἀκεῖ πάλιν ἐπισημανούμεθα. οἱ πρὸ τούτων τῶν δύο, ἔχουσι τὴν τάξιν παρὰ Θεοφράστου. καὶ ἡ ἐν τῷ δευτέρῳ δὲ σχήματι ἀσυλλόγιστος οὖσα συμπλοκὴ ἐξ ἐπὶ μέρους καταφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ καθόλου ἀποφατικῆς τῆς ἐλάττονος, πρὸς μὲν τὸ ἀπὸ τοῦ μείζονος ὅρου πρὸς τὸν ἐλάττονα ὅρον δεῖξαί τι συναγόμενον ἀσυλλόγιστός ἐστιν, ἀπὸ δὲ τοῦ ἐλάττονος πρὸς τὸν μείζονα συνάγει. ἀντιστραφείσης τῆς καθόλου ἀποφατικῆς τῆς ἐλάττονος, καὶ τὴν μείζονα χώραν μεταλαβόντος τοῦ ἐλάττονος ὅρου. γίνεται γὰρ ὑπαλλαγείσης τῆς τάξεως, καὶ ἀντιστραφείσης τῆς ἐλάττονος, ἡ μὲν πρώτως ἐλάττων οὖσα μείζων καὶ καθόλου ἀποφατική, ἡ δὲ πρώτως μείζων ἐλάττων τε, καὶ ἐπὶ μέρους καταφατικὴ οὖσα ἐν τῇ αὐτῇ τάξει. ἐξ ὧν συνάγεται ὁ τὴν ἀρχὴν ὑποτεθεὶς ἐλάττων, τινὶ μὴ ὑπάρχειν τῷ τὴν ἀρχὴν ὑποτεθέντι μείζονι. ἀλλὰ καὶ αἱ ἐν τῷ τρίτῳ σχήματι συζυγίαι δύο, ἥ τε ἐκ καθόλου καταφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ καθόλου ἀποφατικῆς τῆς ἐλάττονος, καὶ ἡ ἐξ ἐπὶ μέρους μὲν καταφατικῆς τῆς μείζονος, καθόλου δὲ ἀποφατικῆς τῆς ἐλάττονος, πρὸς τὸ προκείμενον ἀσυλλόγιστοι οὖσαι. ἀνάπαλιν καὶ αὗται συλλογίζονται ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν ἀμφότεραι, ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος ὅρου πρὸς τὸν μείζονα κατ' ἀντιστροφὴν καὶ αὗται τῆς μείζονος προτάσεως καταφατικῆς. καὶ αὗται μὲν καὶ τοσαῦται αἱ τῶν ἀσυλλογίστων τοῦ προκειμένου συζυγιῶν συλλογιστικαὶ συμπλοκαὶ πᾶσαι κατὰ τὸ προκείμενον σχῆμα, ὃ συνάγουσι συνάγουσαι. αὐτὸς δὲ ἐπὶ μιᾶς δείξας συζυγίας τῶν ἐν πρώτῳ σχήματι πῶς ἡ συναγωγὴ γίνεται, καὶ τίνος τὰς ἄλλας συζυγίας ὁμοίως τῇ ἐπι[illegible]είσῃ γινομένας τινὸς συλλογιστικὰς παρεῖασε, μόνον αὐτὸ τοῦτο δηλώσας, ὅτι

ἀπὸ τέρου τῶν δευτέρου in. co. scripto

∴ ἐλάττονι ὅρος

// sive universalis sit seu particularis

Fapesmo

Frisesomorum

Theophrastus

Quinq: modos adiecit theophrastus ad quatuor aristotelicos in prima figura & cur duo postremi teneant postremũ locũ

In. 2ᵃ. fᵃ. inutiles coniugationes

In. 3ᵃ. f. inutiles coniugationes

Omnis homo āl
Nullus homo lapis
Quidã lapis nō÷ āl

Quoddam animal hō
Nullus homo lapis
Quoddã āl nō÷ lapis
Quidã lapis nō÷ āl

Quidam hō est animal
Nullus lapis est homo — Frisesomorum
Quidam lapis nō est āl

Quoddam animal est hō
Nullus hō est lapis — Ferio
Quoddam animal nō÷ lapis

Quidã homo animal
Nullus lapis animal
Quidam lapis nō÷ hō

Quidam hō animal
Nullũ animal lapis
Quidam lapis nō÷ hō
& in directa conclus.
Quidam hō nō÷ lapis

Quidã homo āl
Nullus homo lapis
Quidam lapis nō÷ āl

Quoddã āl ÷ homo
Nullus homo lapis
Quoddam āl nō÷ lap
& convertendo Quidam lapis nō est animal

ἀναπόδεικτον
ἀναποδείκτως

Quaestio

solo

ὁμοίως γίνονταί τε καὶ δείκνυνται ἐν πᾶσι τοῖς σχήμασι. τοῦτο δέ, ἐπεὶ πᾶσιν τὴν δι' ἀναποδείκτου ποιοῦσιν. ἀλλὰ ζητήσειε δ' ἄν τις διὰ τί τὸ ἀδιόριστον εἶπεν ἀντὶ τοῦ κατηγορικοῦ τοῦ ἐν μέρει. ἀλλ' οὐχὶ καὶ τοῦ ἀποφατικοῦ. ἤτοι οὖν διὰ τοῦτον, καὶ περὶ ἐκείνου ἂν λέγοι, ἢ ὅτι πλέον τι ἔχει ἐν ταῖς συλλογιστικαῖς τὸ ἐπὶ μέρους καταφατικόν, τοῦ ἐπὶ μέρους ἀποφατικοῦ. ἐν αἷς μὲν γάρ ἐστι συζυγίαις συλλογιστικαῖς οὔσαις ἐπὶ μέρους πρότασις καταφατική, δεικτικαῖς τοῦ ἐπὶ μέρους, τὸ προκείμενον δείκνυται ἢ ἀναποδείκτως ὡς ἐν πρώτῳ σχήματι. ἢ δι' ἀντιστροφῆς προτάσεως ὡς ἐν δευτέρῳ τε, καὶ τρίτῳ σχήματι. ἐν αἷς δὲ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν αὗται διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς μόνως δεικνύουσι τὸ προκείμενον. ὡς ἔχει ἐπὶ τοῦ ἐν δευτέρῳ σχήματι τετάρτου συλλογισμοῦ, ἐπὶ τοῦ ϛ τοῦ ἐν τῷ τρίτῳ. ἐν τούτοις γὰρ μόνοις ἡ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴ τῶν συλλογιστικῶν. ἴσως οὖν διὰ τοῦτο τῆς καταφατικῆς ἐμνημόνευσεν. ὡς ἐχούσης τι πλέον. οὐδὲ γὰρ χρώμεθα ἐν ταῖς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγαῖς πρὸς τὸν γινόμενον τοῦ ψεύδους συλλογισμὸν τῇ ἐπὶ μέρους ἀποφατικῇ, ἀλλὰ πρὸς τὸν ἔλεγχον τοῦ ἀδύνατον εἶναι τὸ συμπέρασμα ἡ ταύτης χρεία.

Quare appellauit ἀδιόριστος particulare affirmatiua & non negatiua. & q illa hinc praestet

Δῆλον δὲ ὅτι τὸ ἀδιόριστον ἀντὶ τοῦ κατηγορικοῦ τοῦ ἐν μέρει τιθέμενον.

E ἴρηται ἡμῖν περὶ τῆς ἀδιορίστου προτάσεως, ὅτι ἴσον τῇ ἐπὶ μέρους δύναται. καὶ γὰρ εἰ ἐφαρμόζοι ποτέ, καὶ τῇ καθόλου, ἀλλὰ ταύτῃ μὲν οὐκ ἔστιν ἴση. οὐ γὰρ εἰ ἡ ἀδιόριστος ἀληθής, πάντως καὶ ἡ καθόλου, ἡ δὲ ἐπὶ μέρους πάντως. ὡς γὰρ οὖν καὶ ἐφ' ὧν πάλιν ἡ ἐπὶ μέρους ἀληθής, καὶ ἡ ἀδιόριστος. ὥστε ὡς ἴσον τῇ ἐπὶ μέρους δυναμένη, ὅταν ληφθῇ, τὸν αὐτὸν συλλογισμὸν ποιήσει, ὃν ἐποίει κἀκείνη τιθεμένη.

Φανερὸν δὲ ὅτι καὶ πάντες οἱ ἀτελεῖς συλλογισμοὶ τελειοῦνται διὰ τοῦ πρώτου σχήματος.

Δ είξας ἐν τοῖς ἐπάνω, νῦν ἡμᾶς ὑπομιμνήσκει αὐτοῦ. ἢ γὰρ δι' ἀντιστροφῆς ἐτελειοῦντο. οἱ μὲν ἐν τῷ δευτέρῳ, τῆς μείζονος ἀντιστρεφομένης προτάσεως. οἱ δ' ἐν τῷ τρίτῳ, τῆς ἐλάττονος. ἢ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. ἀλλὰ καὶ οἱ δι' ἀντιστροφῆς προτάσεως, ἢ προτάσεων τελειούμενοι, εἰς τὸ πρῶτον ἀνήγοντο σχῆμα. καὶ οἱ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς ἐδείκνυντο συνάγοντες τὸ προκείμενον, τοῦ τῇ ὑποτεθείσῃ προτάσει ἀκολουθοῦντος διὰ τοῦ πρώτου δεικνυμένου σχήματος. δεικτικῶς δὲ εἶπε δείκνυσθαι τοὺς δι' ἀντιστροφῆς. ὅτι προηγουμένως τοῦ κειμένου ἡ δεῖξις ἐν τούτοις γίνεται, ἀντιστροφῆς γινομένης τινῶν δέ, ὅτι δι' ἀντιστροφῆς ἐπεραίνοντο πάντες, δεῖ προσυπακούειν τό, ὅσοι δεικτικῶς. οὐ γὰρ πάντες δι' ἀντιστροφῆς. οἱ δὲ δι' ἀδυνάτου ὑπόθεσιν λαβόντες ἄλλου τινὸς συλλογισμὸν καὶ δεῖξιν ποιοῦνται. ἀλλ' οὐ τοῦ προκειμένου προηγουμένως. ἀλλὰ γίνεται τὸ προκείμενον ἐν αὐτοῖς δεικνύμενον κατὰ συμβεβηκός. ὅτι δὲ διὰ τοῦ πρώτου σχήματος, καὶ ἡ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγὴ γίνεται, ἐπί τε τῶν ἐν δευτέρῳ σχήματι συλλογισμῶν καὶ ἐπὶ τῶν ἐν τρίτῳ ἔδειξεν ἐπὶ μιᾶς συζυγίας τῆς ἐν τρίτῳ σχήματι, τῆς δει-

In .p.a & .2.a f. principalis probatio p conuersionem

ad hypothesin .n. sequitur falsitas. p qm falsitatē patet ipsius hypotheseos falsitas, ex uero .n. nō sequitur nisi uerū. p falsitatem igitur quae secuta est ex hypothesi extincta ipsa hypothesi remanet uera illa ratiocinationis conclusio.

ἀναπόδεικτοι

κνυμένης καὶ δι' ἀντιστροφῆς. ἔστι δ' αὕτη ἡ ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν ἐπὶ μέρους καταφατικὸν συνάγουσα. ἣ δείκνυται μὲν οὖσα συλλογιστικὴ ὡς εἴπομεν, καὶ δι' ἀντιστροφῆς, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. κείσθω γὰρ τὸ α, καὶ τὸ β παντὶ τῷ γ, τὸ α γίνεται τινὶ τῷ β. εἰ γὰρ μή, ὑποκείσθω τὸ ἀντικείμενον. ἔστι δὲ τὸ α οὐδενὶ τῷ β. κεῖται δὲ καὶ τὸ β παντὶ τῷ γ. γέγονε συζυγία ἐν πρώτῳ σχήματι ἡ β καθόλου ἀποφατικὸν συνάγουσα τὸ α μηδενὶ τῷ γ. ὃ ἐπεὶ ἀδύνατόν ἐστι (κεῖται γὰρ τὸ α παντὶ τῷ γ) ἀναιρεῖται μὲν ἡ ὑπόθεσις (ἡ τοῦτο ἀκολουθήσει) ἡ θεῖσα τὸ α μηδενὶ τῷ β, κατασκευάζεται δὲ τό, τινὶ ἄρα. ὡς δὲ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἡ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγὴ διὰ τοῦ πρώτου γέγονε σχήματος, οὕτως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἁπάντων γίνεται τῶν τε ἐν τῷ δευτέρῳ, καὶ τῶν ἐν τρίτῳ. ὅτι δὲ ἡ δι' ἐκθέσεως δεῖξις ἦν ἀληθευτικὴ καὶ οὐ συλλογιστικὴ δῆλον, καὶ ἐκ τοῦ νῦν αὐτὸν μηκέτι μνημονεύειν αὐτῆς ὡς διὰ συλλογισμοῦ τινὸς γινομένης.

Deductionis ad imposs. exeplū in .3.a f.

Apparet hinc illorum inscitia q expositionem appellant syllogismum expositorium

Ἔστι δὲ καὶ ἀνάγειν πάντας τοὺς συλλογισμούς, εἰς τοὺς ἐν πρώτῳ σχήματι καθόλου συλλογισμούς.

Π ρῶτον μὲν ἔδειξεν ἅπαντας τοὺς ἐν τῷ δευτέρῳ, καὶ τρίτῳ σχήματι ἀναγομένους εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα, καὶ διὰ τούτου τελειουμένους. τέλειοι γὰρ οὕτω καὶ ἀναπόδεικτοι οὗτοι. νῦν δὲ ἐπεὶ καὶ τῶν ἐν πρώτῳ σχήματι τελειότεροι οἱ δύο οἱ πρῶτοι ὄντες ἐκ δύο καθόλου προτάσεων, δεικνύσι πάντας τοὺς συλλογισμούς, εἰς τούτους δυναμένους ἀνάγεσθαι. ἅμα μέν, γυμνάσιόν τι ἡμῖν ὑποτιθέμενος, ἅμα δὲ δεικνὺς ὅτι ἔνεστι τὴν πίστιν τοῦ εἶναι, καὶ τοὺς ἄλλους συλλογισμοὺς ποιεῖσθαι ἀπὸ τῶν μάλιστά τε καὶ ὁμολογουμένων συζυγιῶν. εἰσὶ δὲ δύο μὲν ὑπολειπόμενοι τῶν ἐν πρώτῳ σχήματι, οἱ τὴν ἐλάττονα ἐπὶ μέρους καταφατικὴν ἔχοντες. τέσσαρες δὲ οἱ ἐν δευτέρῳ σχήματι, καὶ ϛ οἱ ἐν τρίτῳ. τοὺς δὴ δεκαδύο πάντας ἀνάγει εἰς τοὺς πρώτους τοὺς ἐν πρώτῳ σχήματι δύο. οἱ μὲν οὖν δύο πρῶτοι τῶν ἐν β σχήματι φανερὰν τὴν ἀναγωγὴν ἔχουσιν. ἐδείκνυντο γὰρ ἀντιστρεφομένης ἐν αὐτοῖς τῆς καθόλου ἀποφατικῆς. ἧς ἀντιστραφείσης, ἐγίνετο ὁ δεύτερος ἐν πρώτῳ σχήματι, ὁ ἐκ καθόλου ἀποφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ καθόλου καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος. οἱ δὲ δύο οἱ δὴ τὸ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν συνάγοντες, διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς ἀνάγονται εἰς ἐκείνους. ὁ μὲν ἐκ καθόλου ἀποφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ ἐπὶ μέρους καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος, ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν συνάγων, ὑποθεμένων ἡμῶν τὸ ἀντικείμενον τοῦ συναγομένου ὄντος ἐπὶ μέρους ἀποφατικοῦ. ἔστι δὲ τὸ καθόλου καταφατικόν, καὶ προσλαβόντων τὴν μείζονα οὖσαν καθόλου ἀποφατικήν οὕτως γὰρ γίνεται ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι, ἡ μὲν μείζων καθόλου ἀποφατική, ἡ δὲ ἐλάττων καθόλου καταφατική. ἣν ὑπεθέμεθα, καὶ τὸ συμπέρασμα καθόλου ἀποφατικόν, ὅ ἐστιν ἀδύνατον. ὁ γὰρ μέσος συνῆχθη μηδενὶ τῷ ἐσχάτῳ, τινὶ αὐτῷ ὑπάρχων. καὶ ὁ μὲν τρίτος τῶν ἐν δευτέρῳ σχήματι, οὕτως ἀνή-

Duodecim reliq omnes modi figurarum reducuntur ad duos priores primae figurae.

Reductio .4. modorū ~~primae~~ 2ae f.

i. f. μείζων. uel intellige μέσος .i. qui in priore syllogismo erat μέσος .f. al

Nullus lapis al
Quidam hō al
Quidā hō nō lapis — *Festino*

Omnis homo lapis
Nullus lapis al
Nullus hō al — *~~Cesare~~ Celarent*

Omnis hō āl
Quidā lapis nō ÷ al
Quidā lapis nō ÷ hō
— Baroco

Ois lapis homo
Ois homo animal
Ois lapis āl

.·. 1. servato eodem ordine q habitu ÷ in reductione 3ae collectionis quae statim ante praecessit

χθῇ εἰς τὸν δεύτερον τὸν ἐν πρώτῳ. ὁ δὲ τέταρτος ὁ ἔχων τὴν μὲν μείζονα καθόλου καταφατικὴν τὴν δὲ ἐλάττονα ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴν, εἰς τὸν πρῶτον ἀνάγεται τῶν ἐν τῷ α̅ τὸν ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν ὡς ἐδείχθη. εἰ γὰρ μὴ ἀληθὲς τὸ, τινὶ μὴ ὑπάρχειν τὸ μείζονα τῷ ἐλάττονι, παντὶ κείσθω. κεῖται δὲ ὁ μέσος παντὶ τῷ μείζονι. δύο δὴ καθόλου καταφατικαὶ ἐν πρώτῳ σχήματι, καὶ συναχθήσεται ἐξ αὐτῶν τὸ τὸν μέσον, παντὶ τῷ ἐλάττονι. ἀλλ' ἔκειτο τινὶ αὐτῷ μὴ ὑπάρχειν. δείξας δὲ τοὺς ἐν τῷ δευτέρῳ πάντας, εἰς τοὺς δύο τοὺς ἐν πρώτῳ σχήματι, τοὺς ἐκ δύο καθόλου προτάσεων ἀναγομένους, μετὰ ταῦτα λέγει περὶ τῶν δύο τῶν ἐν τῷ α̅ σχήματι τῶν ἐχόντων τὴν ἐλάττονα ἐπὶ μέρους καταφατικὴν, τὴν δὲ μείζονα καθόλου, ποτὲ μὲν καταφατικὴν, ποτὲ δὲ ἀποφατικήν. φησὶ δὲ τούτους πρὸς μὲν τὸ δεικνύναι τὸ ἀναγκαῖον αὐτοῖς ἀρκεῖν καὶ μηδενὸς προσδεῖσθαι ὄντας τελείους. δύνασθαι μέντοι αὐτοὺς ἀνάγεσθαι εἰς τοὺς ἐκ δύο καθόλου ἐν πρώτῳ, διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, ἀναχθέντας πρῶτον εἰς τοὺς ἐν τῷ δευτέρῳ δύο πρώτους. καὶ τὸν μὲν τρίτον, ἐπὶ μέρους καταφατικὸν συνάγοντα, ἀνάγει εἰς τὸν δεύτερον τὸν ἐν τῷ δευτέρῳ, τὸν ἐκ καθόλου καταφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ καθόλου ἀποφατικῆς τῆς ἐλάττονος. κεῖται γὰρ τὸ α̅ παντὶ τῷ β̅, τὸ β̅ τινὶ τῷ γ̅, τὸ συμπέρασμα τὸ α̅ τινὶ τῷ γ̅. εἰ γὰρ μὴ τοῦτο, τὸ ἀντικείμενον τὸ α̅ οὐδενὶ τῷ γ̅. ὑπέκειτο δὲ καὶ τὸ α̅ τῷ β̅ παντί. αὕτη δὴ ἡ συζυγία τοῦ β̅ ἐν τῷ β̅ σχήματι συλλογισμοῦ. ὃς κατὰ ἀντιστροφὴν τῆς ἀποφατικῆς προτάσεως, ἀνήγετο εἰς τὸν β̅ τῶν ἐν πρώτῳ. τούτου καὶ τὸ συμπέρασμα ἀντιστρέφεται. εἰ δὴ ὁ μὲν γ̅ ὁ ἐν α̅. εἰς τὸν β̅ τῶν ἐν τῷ δευτέρῳ ἀνῆκται, ὁ δὲ δεύτερος τοῦ δευτέρου, εἰς τὸν β̅ τοῦ πρώτου, καὶ ὁ τρίτος τοῦ πρώτου, εἰς τὸν δεύτερον ἀνάγοιτο τοῦ πρώτου. τὸν δὲ τέταρτον τὸν ἔχοντα ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν τὸ συμπέρασμα, ἀνάγει διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, εἰς τὸν πρῶτον τῶν ἐν τῷ δευτέρῳ τὸν ἔχοντα τὴν μείζονα, καθόλου ἀποφατικήν. εἰ γὰρ μὴ ἀληθὲς τὸ α̅ τινὶ τῷ γ̅ μὴ ὑπάρχειν, παντὶ ὑπάρξει. κεῖται δὲ καὶ τῷ β̅ μηδενί. αὕτη δέ ἐστιν ἡ συζυγία τοῦ πρώτου τῶν ἐν δευτέρῳ σχήματι συλλογισμῶν, ὃς καὶ αὐτὸς δι' ἀντιστροφῆς τῆς καθόλου ἀποφατικῆς, ἀνάγεται εἰς τὸν ἐν πρώτῳ δεύτερον. καὶ ὁ τέταρτος ἄρα ὁ ἐν πρώτῳ, ἀναχθήσεται εἰς τὸν ἐν πρώτῳ δεύτερον. ἀναγαγὼν δὲ καὶ τοὺς ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι, τὸ ἐπὶ μέρους συνάγοντας δύο εἰς τοὺς δύο τοὺς τὸ καθόλου συνάγοντας. διὰ τὸ εἰς τοὺς ἐν τῷ δευτέρῳ, δύο πρώτους ἀναγαγεῖν αὐτούς. οἳ ἀνήγοντο εἰς ἐκείνους, ἑξῆς πειρᾶται καὶ τοὺς ἐν τῷ τρίτῳ σχήματι ἕξ, ἀναγαγεῖν εἰς τοὺς αὐτοὺς δύο, καὶ λέγει.

Οἱ δ' ἐν τῷ τρίτῳ καθόλου μὲν ὄντων τῶν ὅρων, εὐθὺς ἐπιτελοῦνται δι' ἐκείνων.

ὃ δὲ λέγει, τοιοῦτον ἂν εἴη. ἐν τῷ τρίτῳ σχήματι οἱ δύο συλλογισμοὶ οἱ πρῶτοι, ἐκ δύο καθόλου προτάσεών εἰσιν. ὁ μὲν, τῶν δύο καθόλου καταφατικῶν. ὁ δὲ, τῆς

Duos posteriores modos primae fae per se satis sufficere ad demonstrationē. posse tn reduci ad 2 priores per deductionē ad impossi. reductos prius ad 2am figuram.

Nota syllogismus quo utitur Emagentinus mitylenes praesul.

Tertiū modū 1. fae reduci ad 2m 2ae fae & 4. 1. fae reduci ad 1m 2ae fae. 3 modus 1. fae tertius, reducitur ad 2m 1ae fae & 4. item per 1ae fae reducitur ad 2m primae fae.

Oē animal S^a
Quidam hō āl
Quidā hō S^a
— Dary

Nullū animal lapis
Quidam hō animal
Quidā hō nō ÷ lapis
— ferio

Nullus hō subst^a
Oē animal subst^a
Nullus hō animal
— Camestres

Ois hō est lapis
Nullū al lapis
Nullus hō est al
— Cesare

☐ Datisi & ferison

ἐξ εὐθείας · ἤ · εὐθὺς ut statim patet

☞ Videtur hoc dicere ex persona adversarior qui possent contendere necessariā ēē etiam in 3 f. conversione ut sicuti in 2a

μείζονος καθόλου ἀποφατικῆς. τούτους δὴ λέγει ἐξ εὐθείας εἰς ἐκείνους τ' ἀνάγεσθαι, καὶ δι' ἐκείνων ἐπιτελεῖσθαι. τοῦτο δὲ, ἐπειδὴ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς ἑκάτερος αὐτῶν εἰς ἐκείνους εὐθὺς ἀνάγεται. ὁ μὲν ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν, εἰς τὸν δεύτερον. ὁ δὲ ἐκ τῆς μείζονος καθόλου ἀποφατικῆς, τῆς δὲ ἐλάττονος καθόλου καταφατικῆς, εἰς τὸν πρῶτον. τὸ γὰρ ἀντικείμενον τοῦ συναγομένου ἢ ἐπὶ μέρους ὄντος καταφατικοῦ, ἢ ἐπὶ μέρους ἀποφατικοῦ ὑποθέμενοι ἢ καθόλου ἀποφατικὸν, ἢ καθόλου καταφατικὸν, εἴχομεν καὶ τὴν προσλαμβανομένην πρότασιν καθόλου τε καὶ καταφατικήν. ἦσαν γὰρ ἀμφότεραι καθόλου, καὶ γίνεται ὁ συλλογισμὸς ἐν πρώτῳ σχήματι, ἐκ δύο καθόλου προτάσεων, ἀλλ' ἢ καταφατικῶν ἢ ἀποφατικῶν, καθόλου ἡ συναγωγή. οὐ γὰρ δι' ἀντιστροφῆς λέγοιτ' ἄν. ἡ γὰρ ἀντιστροφὴ, τὴν ἑτέραν ἐπὶ μέρους ποιεῖ. ἀλλ' οὐδὲ τὸ ἀμφοτέρας ἔχειν καθόλου τὰς προτάσεις, αὔταρκες πρὸς τὴν εἰς ἐκείνους ἀναγωγήν. δεῖ γὰρ δι' ἀντιστροφῆς, ταύτης δὲ γινομένης, οὐκέτι μένουσι καθόλου ἐπεὶ γοῦν τῶν ἐν δευτέρῳ σχήματι ἐκ δύο καθόλου τῇ ἀντιστροφῇ χρησάμενος, διὰ ταύτην, τὴν ἀναγωγὴν ἔδειξεν αὐτῶν τὴν εἰς ἐκείνους γινομένην. οὐκέτι δὲ δοκοῦσιν οἱ λοιποὶ τρεῖς. οἵ τε δύο οἱ ἐκ τῆς μείζονος καθόλου ἢ καταφατικῆς ἢ ἀποφατικῆς, καὶ τῆς ἐλάττονος ἐπὶ μέρους καταφατικῆς. καὶ ὁ ἐξ ἐπὶ μέρους καταφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ καθόλου καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος, διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς ἐκ δύο καθόλου γίνεσθαι. ἡ μὲν γὰρ ὑποτιθεμένη ἐν αὐτοῖς, καθόλου πάντως ἐστίν, ἐπεὶ ἀντικειμένη λαμβάνεται τῷ συμπεράσματι ἐπὶ μέρους ὄντι. ἡ δὲ προσλαμβανομένη, ἐπὶ μέρους ἢ τοῦτο, ἐπὶ δύο μόνων γίνεται ἐν οἷς ἐστιν ἡ ἐλάττων ἐπὶ μέρους καταφατική. αὕτη γάρ ἐστιν, ἡ τῷ ὑποτεθέντι καθόλου ὄντι προσλαμβανομένη. ἥτις προσληφθεῖσα, ποιεῖ μὲν τὸ πρῶτον σχῆμα. ἀλλ' οὐ τῶν ἐκ δύο καθόλου τινά, ἀλλὰ τῶν τὴν ἑτέραν ἐπὶ μέρους ἐχόντων. ὥστε ἐπεὶ εἰς ἐκείνους ἀνάγονται καὶ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς εἰς οὓς καὶ διὰ τῆς ἀντιστροφῆς, εἰκότως ἐπ' αὐτῶν τῇ δι' ἀντιστροφῆς δείξει ἐχρήσατο. ἔξεστι μέντοι αὐτοὺς διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, ἀνάγειν εἰς τοὺς ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι ἐκ δύο καθόλου προτάσεων. οἳ δι' ἀντιστροφῆς τῆς ἀποφατικῆς προτάσεως, εἰς τὸν δεύτερον ἀνάγονται τὸν ἐν πρώτῳ. κειμένου γὰρ τοῦ α̅ μὲν παντὶ τῷ γ̅. τοῦ δὲ β̅ τινὶ τῷ γ̅. λέγω ὅτι τὸ α̅ τινὶ τῷ β̅. εἰ γὰρ μὴ, οὐδενὶ τὸ α̅ τῷ β̅. κεῖται δὲ καὶ τῷ γ̅ παντί. ὁμοία ἡ δεῖξις, κἂν καθόλου ἀποφατικὴ ἡ α̅ γ̅. καὶ δόξει ῥᾴων εἶναι ἡ διὰ τοῦ β̅ σχήματος ἀναγωγὴ, εἰς τοὺς ἐν πρώτῳ σχήματι πρώτους, τῆς δι' ἀντιστροφῆς ἀναγούσης αὐτοὺς εἰς τοὺς ἐν τῷ πρώτῳ δύο τοὺς ἔχοντας τὴν ἐλάττονα πρότασιν ἐν μέρει. τούτους πάλιν πρῶτον διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, εἰς τοὺς ἐν τῷ β̅. τοὺς ἐκ καθόλου τῶν προτάσεων ἀμφοτέρων ἀνάγεσθαι. ἔτι δὲ καὶ τούτους εἰς τοὺς ἐν τῷ πρώτῳ πρώτους διὰ τῆς ἀντιστροφῆς ἀνάγεσθαι ἢ ἔξεστι λέγειν ἂν τοῦ μὲν ἔχοντος καθόλου

Primū modū 3ae fae reduci ad 2m 1ae & secundam 3ae f. ad primū 1ae

Disamis feriat

.·. 1. reduci ad altera ex duabus anapodictis priori bus quae constat ex 2. univer.

Probat reduci ad duos primos modos 2ae fae.

per dubitandi interrogationem an? Ita certe quod dixit in duobus modis tantum tenet. s. Datisi & ferison, in Disamis nō tenet.

.·. an dubitativum

Ois hō S^a
Omnis hō āl
Quoddā āl S^a
— Darapti

Nullū āl S^a
Ois hō āl
Nullus hō S^a
— Celarē

Omnis hō S^a
Quidā hō al
Quoddā al S^a
— Datisi

Nullus hō lapis
Ois homo al
Quoddā āl nō ÷ lapis
— felapto

Omne āl lapis
Ois homo al
Ois homo lapis
— Barbara

Nullū āl S^a
Ois hō S^a
Nullus hō al
— Cesare

Datisi
Ois homo al
Quidā hō S^a
Quaedā S^a al

Nulla S^a al
Quidam hō S^a
Quidā hō nō ÷ al

ferison
Nullus hō lapis
Quidā hō āl
Quoddā al nō ÷ lapis

Oē āl lapis
Quidā hō al
Quidā hō lapis

Disamis
Quidā hō al
Ois hō subst^a
Quaedā S^a al

Nulla S^a al
Ois hō subst^a
Nullus hō al

καταφατικὴν τὴν μείζονα, ὑποθώμεθα μὴ τὸ ἀντικείμενον τοῦ συναγομένου, ἀλλὰ τὸ ἀντιστρέφον αὐτῷ. κειμένου γὰρ τοῦ μὲν α παντὶ τῷ γ, τοῦ δὲ β τινὶ τῷ γ, συνάγεται μὲν τὸ α τινὶ τῷ β. ἔστω γὰρ μή, τὸ ἀντικείμενον αὐτῷ. τοῦτο δ' ἔστι, τὸ μηδενὶ τῷ β τὸ α. ὃ ἐπεὶ ἀντιστρέφει, εἴη ἂν καὶ τὸ β τῷ α μηδενί. ἔκειτο δὲ καὶ τὸ α παντὶ τῷ γ, ἐξ ὧν συνάγεται τὸ β τῷ γ μηδενί, ὃ ἀδύνατον. ἔστω γε εἴη ἡ α γ καθόλου ἀποφατική, τὸ μὲν συναγόμενον, τὸ α τινὶ τῷ β οὐχ ὑπάρχει. εἰ γὰρ μὴ τοῦτο, ἔστω τὸ ἀντικείμενον αὐτῷ, τὸ, παντὶ τῷ β τὸ α ὑπάρχειν. ὃ εἰ προσληφθείη, ἀντιστραφῇ δὲ καὶ ἡ α γ καθόλου ἀποφατικὴ ὡς ληφθῆναι τὸ γ μηδενὶ τῷ α γίνεται πάλιν ὁ δεύτερος τῶν ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι. ἡ, εἰ δεῖ τὸν εἰς ἀδύνατον ἀπάγοντα, τὸ ἀντικείμενον τοῦ δεικνυμένου ὑποτίθεσθαι, καὶ προσλαμβάνειν τὸ ἕτερον τῶν κειμένων, ὁ μὲν πρῶτος εἰρημένος, οὐ δόξει τοῖς κειμένοις ἐμμένειν. ὅτι μὴ τὸ ἀντικείμενον τῷ δεικνυμένῳ, ἀλλὰ τὸ ἀντιστρέφον τῷ ἀντικειμένῳ ὑποτίθεται. ὁ δὲ δεύτερος, ὅτι μὴ τῶν κειμένων τι προσείληφεν, ἀλλὰ τὸ ἀντιστρέφον τῷ κειμένῳ. ὁ μέντοι ἔχων τὴν μείζονα ἐπὶ μέρους καταφατικήν, τὴν δὲ ἐλάττονα καθόλου καταφατικήν, διὰ μὲν τῆς ἀντιστροφῆς ἀνάγεται εἰς τὸν τρίτον τῶν ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι, οὐκ ὄντα ἐκ δύο καθόλου. διὰ δὲ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, καὶ αὐτὸς εἰς τὸν β τῶν ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι, τὸν ἐκ καθόλου ἀποφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ καθόλου καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος, εἰς ὃν ἀνήγετο καὶ ὁ πρῶτος ὁ ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν. ὥστε καὶ οὗτος, ὁμοίως τοῖς πρώτοις δύο τοῖς ἐκ καθόλου τῶν δύο προτάσεων, εὐθὺς ἐπιτελεῖται διὰ τῶν καθόλου τῶν ἐν πρώτῳ σχήματι. ἐπεὶ καὶ ἐκεῖνοί γε δι' ἀντιστροφῶν εἰς τὸν τρίτον καὶ τέταρτον ἀνάγονται, ὡς καὶ οὗτος εἰς τὸν τρίτον. τοῦτο οὖν παρεώραται ἐν τοῖς εἰρημένοις. καὶ ἔτι μᾶλλον τὸ ἐπὶ τῆς ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴν τὴν μείζονα ἐχούσης, καθόλου δὲ καταφατικὴν τὴν ἐλάττονα. οὗτος γὰρ οὐδόλως εἰς τοὺς ἐπὶ μέρους ἐν πρώτῳ σχήματι ἀνάγεται. οὐδὲ γὰρ δι' ἀντιστροφῆς δείκνυται τὴν ἀρχήν, ὡς εἶπεν ἐν τῷ περὶ αὐτοῦ λόγῳ, ἀλλὰ μόνον διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, δι' ἧς εἰς τὸν πρῶτον ἀνάγεται τοῦ πρώτου σχήματος. οἱ μὲν οὖν ἐκ δύο καθόλου προτάσεων, διὰ τοῦτο αὐτόθεν εἰς ἐκείνους ἀνάγονται κατ' αὐτόν. οἱ δὲ ἄλλοι δ' φησὶν οἱ ἐπὶ μέρους ἔχοντες τὴν πρότασιν, ἀνάγονται μὲν δι' ἀντιστροφῶν εἰς τοὺς ἐν τῷ πρώτῳ δύο ἐν μέρει, ἐκεῖνοι δὲ εἰς τοὺς δύο πρώτους ἐδείχθησαν ἀναγόμενοι διὰ τῶν δύο τῶν ἐν δευτέρῳ σχήματι πρώτων. ὥστε καὶ οἱ ἐν τῷ τρίτῳ, διὰ τῶν αὐτῶν τούτων ἀναχθήσονται εἰς ἐκείνους. οἱ μὲν γὰρ ἐν τῷ τρίτῳ δι' ἀντιστροφῆς εἰς τοὺς ἐν τῷ πρώτῳ ἐπὶ μέρους, οἱ δὲ ἐν τῷ πρώτῳ ἐπὶ μέρους εἰς τοὺς ἐν τῷ δευτέρῳ δύο πρώτοις διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, οἱ δὲ ἐν τῷ δευτέρῳ δύο πρῶτοι, εἰς τὸν δεύτερον τοῦ πρώτου δι' ἀντιστροφῶν. ὥστε καὶ οἱ ἐν τῷ τρίτῳ τὴν ἑτέραν ἐπὶ μέρους ἔχοντες, εἰς τὸν αὐτὸν ἀναχθήσονται. μὴ πάντες δὲ ὡς εἰρήκαμεν, οὐχ οἱ δ' ἀλλ' οἱ τρεῖς, οἱ δι' ἀντιστροφῆς δεικνύμενοι. ὁ δὲ ἔχων τὴν μείζονα ἐπὶ μέρους ἀποφατικήν, τὴν δὲ ἐλάττονα καθόλου καταφατικήν,

τοὺς

οὔτε δι' ἀντιστροφῆς ἐδείκνυτο, οὔτε ἀνήγετο εἰς τινα τῶν ἐπὶ μέρους ἐν πρώτῳ, ἀλλ' αὐτόθεν καὶ αὐτὸς διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς ἀνάγεται εἰς τὸν πρῶτον τῶν ἐν τῷ πρώτῳ ὡς ἐδείχθη. ἀλλὰ καὶ τῶν τριῶν ὁ τὴν ἐλάττονα καθόλου καταφατικὴν ἔχων, τῆς μείζονος οὔσης ἐπὶ μέρους καταφατικῆς, ὃς διὰ μὲν ἀντιστροφῶν εἰς τὸν τρίτον ἀνάγεται τῶν ἐν πρώτῳ, διὰ δὲ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, αὐτόθεν καὶ αὐτὸς εἰς τὸν δεύτερον. εἰ γὰρ διότι κυριωτέρα ἡ δι' ἀντιστροφῆς δεῖξις, ταύτῃ δεῖ χρῆσθαι ἐπ' αὐτοῦ, καὶ ἐπὶ τῶν δύο καθόλου προτάσεων τὸ αὐτὸ ποιητέον. οὕτως δὲ καὶ οὗτοι οὐκέτ' ἂν εὐθὺς ἐπιτελῶνται διὰ τῶν δύο τῶν πρώτων ἐν πρώτῳ σχήματι. ἀλλὰ ἀνάγοιντο καὶ οὗτοι εἰς τοὺς ἐπὶ μέρους. ὁ μὲν εἰς τὸν τρίτον, ὁ δ' εἰς τὸν δ'. μήποτε οὖν δεῖ προσυπακούειν τῷ, ὅταν δὲ ἐπὶ μέρους ληφθῶσι τό, ὅσοι αὐτῶν μὴ αὐτόθεν δύνανται ἐπιτελεῖσθαι δι' ἐκείνων τῶν συλλογισμῶν, τῷ ἀνάγεσθαι τούτοις εἰς τοὺς ἐν μέρει τῶν ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι. ἄντικρυς γὰρ τοῦτο ἐνδεῖ· καὶ προστεθέντος τούτου, οὐδὲν ἔτι ἕτερον ζητεῖται.

Καὶ καθ' ἑαυτοὺς μὲν οἱ ἐκ τοῦ αὐτοῦ σχήματος ἐν τῷ αὐτῷ σχήματι πῶς ἕκαστος γίνεται.

Τοῦτο ἀπὸ κοινοῦ τοῦ, φανερὸν οὖν, εἴρηται. φανερὸν οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων, πῶς τε πάντες ἀναχθήσονται εἰς τοὺς δύο τοὺς ἐν πρώτῳ σχήματι πρώτους, καὶ ὅπως ἕκαστος ἐν τῷ ἰδίῳ σχήματι τὸ συλλογιστικὸν ἔχει. καὶ διὰ τί ἐστι συλλογιστικός, αὐτῶν ἕκαστος. ταῦτα γὰρ δέδεικται.

Καὶ πρὸς ἀλλήλους οἱ ἐκ τῶν ἑτέρων.

Καὶ τοῦτο ἔτι ἀπὸ κοινοῦ τοῦ, φανερὸν οὖν εἴρηται. καὶ γὰρ τοῦτο φανερὸν ἐκ τῶν εἰρημένων τίς ἡ τῶν σχημάτων διαφορά, καὶ τῶν συλλογισμῶν τῶν ἐν τοῖς διαφόροις σχήμασι, πρὸς ἀλλήλους. ὅτι τε παρὰ τὴν τοῦ μέσου ποιὰν θέσιν, καὶ παρὰ τὸ διαφόρως ἀνάγεσθαι εἰς τοὺς ἐν πρώτῳ σχήματι δύο πρώτους. οἱ μὲν γὰρ αὐτόθεν ἀνάγονται. οἱ δέ, διὰ τῆς εἰς ἀλλήλους ἀναγωγῆς. ὡς ἐν τῷ πρώτῳ οἱ δύο τὸ ἐπὶ μέρους ἔχοντες, καὶ οἱ ἐν τῷ τρίτῳ τρεῖς. καὶ πάλιν τούτων οἱ μέν, τῷ, εἰς τοὺς ἐν τῷ δευτέρῳ πρώτους ἀνάγεσθαι, ὡς οἱ δύο οἱ ἐν τῷ πρώτῳ. οἱ δέ, τῷ, εἰς τούτους αὐτοὺς τοὺς ἐν τῷ πρώτῳ τὸ ἐπὶ μέρους δεικνύντας. ὡς οἱ ἐν τῷ τρίτῳ τρεῖς οἱ δι' ἀντιστροφῆς εἰς τούτους ἀναγόμενοι. ἡ γὰρ διαφορὰ τῆς ἀναγωγῆς αὐτῶν, τὴν τῶν συλλογισμῶν δείκνυσι διαφοράν.

Ἢ τῷ ἀνάγεσθαι εἰς τὸ πρῶτον.

Εἰπὼν ἢ τῷ μέσῳ, προσέθηκεν ἢ τῷ ἀνάγεσθαι εἰς τὸ πρῶτον. ἔστι γὰρ καὶ κατὰ τοῦτο αὐτοῖς ἡ διαφορά. διάφορος γὰρ ἡ ἀναγωγὴ αὐτῶν. ἄλλως μὲν γὰρ οἱ ἐπὶ μέρους ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι. διὰ γὰρ τῶν ἐν τῷ δευτέρῳ, καὶ ἄλλως οἱ ἐν τῷ δευτέρῳ. καὶ αὐτῶν τούτων, ἄλλοι ἄλλως. οἱ μὲν γὰρ δι' ἀντιστροφῆς. οἱ δέ, διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. ὁμοίως δὲ καὶ οἱ ἐν τῷ τρίτῳ. καὶ γὰρ τούτων οἱ μέν, διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, οἱ δὲ δι' ἀντιστροφῆς, πρῶτον εἰς τοὺς ἐπὶ μέρους τοὺς ἐν πρώτῳ.

Oīs homo Sa / Quidā hō āl / Quoddā āl Sa — Datisi

Nullū āl Sa / Nulla Sa āl / Omnis hō Sa / Nullus hō āl — Celaret

in 2a s. propositione

Disamis

Bocardo

Quo pacto reducantur modi 3e fi[gur]ae ad duos priores anapodictos. Not[a]

Nullus hō lapis / Quidam hō animal / Quoddā āl nō est lapis

Omne animal lapis / Nullus homo lapis / Nullus lapis homo / Nullū animal hō. & transmutatis terminis. Nullus hō āl.

Quidā homo Sa / Omnis hō āl / Quoddā āl Sa — Disamis

Quedam Sa hō / Oīs hō animal / Quedā Sa āl

Quidā hō nō est lapis / Omnis hō est āl / Quoddam animal nō est lapis — Bocardo

Omne āl lapis / Oīs hō animal / Omnis hō lapis — Barbara

Bocardo

Disamis

Et si uerior sit demonstratio p[er] conuersione[m], tamē non semp[er] ea utendū, sed deductiōe ad impossibile

Οἱ μὲν οὖν τῶν συλλογισμῶν ὑπάρχειν ἢ μὴ ὑπάρχειν δεικνύντες.

Tres propositio(num modi) Existentes Necessariae Possibiles

Τρίτης οὔσης ἐν ταῖς προτάσεσι κατὰ τοὺς τρόπους διαφορᾶς, αἱ μὲν, ὑπάρχουσαι ἦσαν αὐτῶν, αἱ δὲ ἀναγκαῖαι, αἱ δὲ ἐνδεχόμεναι. περὶ γοῦν τῶν ἐξ ὑπαρχουσῶν προτάσεων γινομένων συζυγιῶν, καὶ τῶν ἐκ τῶν κατὰ ταύτας συλλογισμῶν καθ' ἕκαστον σχῆμα εἰρηκὼς, ὑπομιμνήσκει ἡμᾶς, μέλλων ἐπὶ τὰς, ἐξ ἀναγκαίων πάλιν προτάσεων συγκειμένας συζυγίας μεταβαίνειν. καὶ περὶ ἐκείνων ποιεῖσθαι τὸν λόγον. ὅτι οἱ περὶ τῶν ἐξ ὑπαρχουσῶν προτάσεων αὐτῷ πεπλήρωνται λόγοι. τὸ δὲ, καθ' αὑτούς, οἱ ἐκ τοῦ αὐτοῦ σχήματος, καὶ πρὸς ἀλλήλους οἱ ἐκ τῶν ἑτέρων, εἴρηται περὶ τῶν διαφορῶν αὐτῶν. φανερὰ γὰρ ἡ διαφορὰ τῶν, καθ' ἕκαστον σχῆμα συλλογισμῶν πρὸς ἀλλήλους. ὁ μὲν γὰρ ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν ἔνεστιν ἐν πρώτῳ σχήματι. ὁ δὲ, ἐκ καθόλου ἀποφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ ἄλλος ἄλλως καθ' ἕκαστον σχῆμα. ἀλλὰ καὶ ἡ πρὸς τοὺς ἐν διαφόροις σχήμασι τῶν συλλογισμῶν πρὸς ἀλλήλους διαφορὰ γνώριμος. οὐ γὰρ ὁμοία ἡ τοῦ μέσου θέσις ἐν ἅπασιν.

Περὶ τῶν, ἐξ ἀναγκαίων προτάσεων, γινομένων συλλογισμῶν. ἑξῆς δὲ καὶ περὶ τῆς τοῦ ὑπάρχοντος, καὶ τοῦ ἀναγκαίου ἐν πρώτῳ σχήματι μίξεως.

Ἐπεὶ δ' ἕτερόν ἐστιν ὑπάρχειν τε, καὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν, καὶ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν.

Εὐλόγως ἑξῆς τὸν περὶ τῶν ἀναγκαίων συλλογισμῶν ποιεῖται λόγον. οἳ γίνονται ἐξ ἀναγκαίων προτάσεων. καὶ ἐπὶ τούτοις, τὸν περὶ τῶν ἐνδεχομένων. διότι γὰρ ἕτερόν ἐστι τό, τε ὑπάρχειν, καὶ τὸ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν. καὶ τὸ ἐνδέχεται ὑπάρχειν. ἑτέρων γὰρ ὄντων τούτων, δῆλον ὡς καὶ αἱ προτάσεις ἀλλήλων διοίσουσι κατὰ τὰς διαφορὰς ταύτας, καὶ οἱ συλλογισμοί. ὥστ' εἰ διαφέρουσιν, ἀναγκαῖον τῷ λέγοντι περὶ συλλογισμῶν, καὶ τῆς συστάσεως καὶ γενέσεως αὐτῶν, καὶ περὶ τούτων εἰπεῖν. οὕτως γὰρ ἔσται περὶ τῆς πάντων τῶν κατηγορικῶν συλλογισμῶν συστάσεώς τε καὶ γενέσεως. εἰρηκώς, αἷ πάντας ὑπεξέθη τοὺς τρόπους, καθ' οὓς αἱ τῶν τοιούτων συλλογισμῶν διαφοραί. σαφέστατα δὲ τὴν διαφορὰν ἡμῖν ἐδήλωσε τῆς ὑπαρχούσης προτάσεως, πρός τε τὴν ἀναγκαίαν καὶ τὴν ἐνδεχομένην, εἰπών.

ὑπεξέθη. f. ὑπεξέλθη

Πολλὰ γὰρ ὑπάρχει μέν, οὐ μέντοι ἐξ ἀνάγκης. τὰ δέ, οὔτε ἐξ ἀνάγκης, οὔθ' ὑπάρχει ὅλως, ἐνδέχεται δὲ ὑπάρχειν.

Οὕτως γὰρ ἔσονται αἱ μὲν ὑπάρχουσαι τὸ ὑπάρχον μέν, οὐκ ἀναγκαίως δὲ ὑπάρχον δηλοῦσαι. αἱ δὲ ἀναγκαῖαι τὸ ἀναγκαίως ὑπάρχον. αἱ δὲ ἐνδεχόμεναι, τὸ μὴ ὑπάρχον μὲν ἤδη, οἷόν τε δέ, ὑπάρξαι. ἀληθῶς μέν, ἀληθεῖς εἶεν, ψευδῶς δέ, ψεύδοιντο. δῆλον δὲ ὅτι ἡ διαφορὰ τῶν προτάσεων καὶ τῶν συλλογισμῶν, ἡ κατὰ τοὺς τρόπους, τῇ τῶν τρόπων προσθήκῃ γνωρισθήσεται. ἑκάστῃ γὰρ προτάσει καὶ ἑκάστῳ συλλογισμῷ, ὁ οἰκεῖος τρόπος προσκατηγορηθήσεται.

Quid. ὑπάρχον ἀναγκαῖον ἐνδεχόμενον

Καὶ οὐχ ὁμοίως ἐχόντων τῶν ὅρων.

Εἰπὼν ὅτι ὁ συλλογισμὸς ἑκάστου τούτων ἕτερος ἔσται τοῦ τε ἀναγκαίου, καὶ τοῦ ὑπάρχοντος, καὶ τοῦ ἐνδεχομένου, πῶς ἕτερος, ἐδήλωσεν. οὐ γὰρ ἐξ ὁμοίων προτάσεών τε καὶ ὅρων. ἀλλ' οἱ μέν, ἐξ ἀναγκαίων, οἱ δὲ ἐξ ὑπαρχουσῶν, οἱ δὲ ἐξ ἐνδεχομένων.

Ἐπὶ μὲν οὖν τῶν ἀναγκαίων σχεδὸν ὁμοίως ἔχει καὶ ἐπὶ τῶν ὑπαρχόντων.

Φησὶ ὁμοίως ἔσεσθαι τοὺς ἀναγκαίους συλλογισμοὺς καθ' ἕκαστον σχῆμα, ὡς καὶ ἐπὶ

τοῦ ὑπάρχοντος ἐδεδείχεσαν γινόμενοι· ἡ γὰρ ὁμοία τῶν προτάσεων συμπλοκὴ καθ' ἕκαστον σχῆμα μετὰ τῆς τοῦ ἀναγκαίου προσθήκης, καὶ τοὺς ἀναγκαίους ποιήσει συλλογισμούς. καὶ ἔσονται τέσσαρες μὲν συζυγίαι συλλογιστικαὶ ἐν πρώτῳ σχήματι, δ' ἐν β΄. καὶ ἓξ ἐν γ΄. αἴτιον δὲ τούτου ὅτι τὸ κατὰ παντὸς καὶ τὸ κατὰ μηδενός, ὁμοίως καὶ ἐπὶ τοῦ ἀναγκαίου λαμβάνεται ὡς καὶ ἐπὶ τοῦ ὑπάρχοντος. δι' οὗ οἱ ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι δείκνυνται συλλογισμοί. καὶ αἱ τῶν ἀναγκαίων προτάσεων ἀντιστροφαί, ὅμοιαι ἐδεδείχεσαν οὖσαι. ἐπί τε τῶν ὑπαρχουσῶν καὶ ἐπὶ τῶν ἀναγκαίων. δι' ὧν οἵ τε τρεῖς οἱ ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι, καὶ πέντε οἱ ἐν τῷ γ΄, συνάγοντες δείκνυνται.

Τό, τε γὰρ στερητικὸν ὡσαύτως ἀντιστρέφει.

Οὐχ ὡς μόνου τούτου ὁμοίως ἀντιστραφέντος ἀκουστέον. καὶ γὰρ καὶ τὰ καταφατικὰ ὁμοίως. ἀλλ' ἐπεὶ τὰ μὲν καταφατικὰ ἐν πᾶσι τοῖς τρόποις ὁμοίως ἀντιστρέφει, τὰ δὲ ἀποφατικὰ οὔ (ἐπὶ γὰρ τῶν ἐνδεχομένων ἄλλως) τούτων ἐμνημόνευσε μόνων. καθὸ δοκεῖ μὴ ὁμοία ἐπὶ πάντων ἡ ἀντιστροφὴ γίνεσθαι. ὑπομιμνήσκων ἡμᾶς, ὅτι καὶ ταῦτα ἐν τοῖς τρόποις τούτοις ὁμοίως ἔχει. ἐπεὶ δὲ οὐκέτι δι' ἀντιστροφῆς ἐδείκνυτο. οὔτε ὁ δ΄ ἐν β΄ σχήματι, ὁ ἔχων τὴν ἐλάττονα ἐπὶ μέρους ἀποφατικήν, οὔτε ὁ ς΄ ἐν τρίτῳ, ὁ ἔχων τὴν μείζονα ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴν ἐν τοῖς ἐξ ὑπαρχουσῶν προτάσεων συλλογισμοῖς, ἀλλὰ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, οὐκέτι ἐπὶ τούτων ὁμοίᾳ τῇ δείξει χρώμενος ἐπὶ τῶν ἀναγκαίων προτάσεων (ὡς ἔσται δῆλον) προσέθηκε τό, σχεδὸν ὁμοίως. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα ὁμοίως δείκνυται. διὸ οὐδ' ἐμνημόνευσεν αὐτῶν ἔτι, ἱκανὴν τὴν ἐπ' ἐκείνων αὐτῷ διδασκαλίαν ἡγούμενος εἶναι, καὶ πρὸς τὴν τούτων γνῶσιν, τούτων δὲ οὐχ ὁμοίως ὅτι δεικνυμένων μνημονεύει, διδάσκων ἡμᾶς πῶς ἐπὶ τούτων χρὴ τὴν δεῖξιν ποιουμένοις, συλλογιστικοὺς αὐτοὺς δεικνύναι. οὐ χρῆται δὲ ἐπ' αὐτῶν τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ. ὡς ὅτε ἦσαν αἱ προτάσεις ὑπάρχουσαι. ὅτι τὸ ἀντικείμενον τῷ ἀναγκαίῳ ἐνδεχόμενόν ἐστιν. ἔστι δὲ ἐν ἀμφοτέροις τὸ δεικνύμενον συμπέρασμα, ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν ἀναγκαῖον. ᾧ ἀντίκειται τό, ἐνδέχεται παντί. οὗ ὑποτεθέντος καὶ τῆς ἑτέρας προτάσεως προσληφθείσης, οὔσης ἀναγκαίας καθόλου καταφατικῆς, γίνεται ἡ συμπλοκὴ μικτὴ ἐξ ἐνδεχομένου καθόλου καταφατικῆς καὶ ἀναγκαίας καθόλου καταφατικῆς. οὐδέπω δὲ γνώριμόν τι τὸ συναγόμενον ἐπὶ ταῖς τοιαύταις μίξεσιν. ἔτι τε ἀναγκαῖον πρῶτον εἰδέναι περὶ τῶν ἁπλῶν, εἶθ' οὕτως περὶ τῶν συνθέτων. διὸ ἐκεῖνον μὲν τὸν τρόπον τῆς μίξεως ὡς ἀσαφῆ τι, καὶ δι' αὐτῶν ὕστερον γινόμενον, παραιτεῖται. φησὶ δὲ ἐπ' ἀμφοτέρων αὐτῶν.

Ἀλλ' ἀνάγκη ἐκθεμένους ᾧ τινι ἑκάτερον μὴ ὑπάρχει κατὰ τούτου ποιεῖν τὸν συλλογισμόν.

Λέγει μὲν περὶ τῶν ἐν μέρει ἀποφατικῶν προτάσεων, ἅμα τῶν ἐν τοῖς δυσὶ σχήμασιν. οὐ γὰρ καθ' ἕκαστον αὐτῶν, λέγει δὲ ἐν ἐκτίθεσθαι, ᾧ ἑκάτερον μὴ ὑπάρχει. οὕτως γὰρ ἄν, δύο ἀποφατικὰς εἴποι προτάσεις καὶ οὐδὲ συνισταμένας ἂν εἴη

διὰ τῶν

Τὸ ἀντικείμενον τῷ ἀναγκαίῳ ἐνδεχόμενόν ἐστι

Prius oportet scire simplicia · deinde descendere ad composita ·

λέγων τὰς ἐκκειμένας συζυγίας. ἀλλ' ἀξιοῖ ἐν ἀμφοτέραις ταῖς συζυγίαις, τῇ τε ἐν δευτέρῳ σχήματι, καὶ τῇ ἐν τρίτῳ. ἐπεὶ ἐπὶ μέρους ἐστί τις ἀποφατικὴ πρότασις ᾧ τινι μὴ ὑπάρχει λαβόντας καθ' ἑκατέραν συζυγίαν, πρὸς ἐκεῖνο ποιεῖν τὸν συλλογισμόν, εἰς τὸ καθόλου μεταλαβόντας ἀποφατικὸν τὸ ἐπὶ μέρους ἀποφατικόν, καὶ δείξαντας ἐπὶ τῆς καθόλου ἀποφατικῆς δι' ἀντιστροφῆς. ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων συζυγιῶν, ἐν αἷς ἦν τὸ καθόλου ἀποφατικόν, συλλογιστικὴν οὖσαν τὴν συμπλοκήν. οὕτως γὰρ ἔχει τὸ ἐκκείμενον ἐξ ἀνάγκης ἐκείνῳ τινὶ μὴ ὑπάρχον. οὐ γὰρ τὸ ἕτερον μόριον. οἷον εἰ τὸ α΄ τῷ β΄ παντὶ ἐξ ἀνάγκης (οὕτω γάρ ἐστιν ἡ ἐν δευτέρῳ σχήματι συμπλοκή, περὶ ἧς ποιεῖται τὸν λόγον) τῷ δὲ γ΄ οὐ παντί, χρῆναί φησι λαβεῖν ἀπὸ τοῦ γ΄ τοῦτο, ᾧ τὸ α΄ ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχον, ἐλέγετο τινὶ τῷ γ΄ ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχειν. καὶ λαβόντας πρὸς ἐκεῖνο ποιεῖν καθόλου ἀποφατικὴν τὴν πρότασιν ἀναγκαίαν. ἔστω τι τοῦ γ΄, ᾧ ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρχει τὸ α΄ μόριον τὸ δ΄. ἔσται δὴ ἡ ὅλη συζυγία, τὸ α΄ τῷ β΄ ἐξ ἀνάγκης παντί, τὸ α΄ τῷ δ΄ (ὅ ἐστι τι τοῦ γ΄) ἐξ ἀνάγκης οὐδενί. ἥτις δείκνυται συζυγία συλλογιστικὴ οὖσα, δι' ἀντιστροφῆς τῆς καθόλου ἀποφατικῆς προτάσεως. εἰ γὰρ τὸ α΄ τῷ δ΄ οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης, καὶ τὸ δ΄ τῷ α΄ οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης. ἀλλὰ καὶ τὸ α΄ τῷ β΄ παντὶ ἐξ ἀνάγκης. τὸ δ΄ ἄρα τῷ β΄ οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης. ὥστε καὶ τὸ β΄ τῷ δ΄ οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης. δεῖται γὰρ πρὸς τό, τὸ προκείμενον δεῖξαι, ἥ τε τοιαύτη ἐν δευτέρῳ σχήματι συζυγία, καὶ τῆς τοῦ συμπεράσματος ἀντιστροφῆς. εἰ δὲ ἡ τὸ β΄ οὐδενὶ τῷ δ΄ ἐξ ἀνάγκης (τὸ δὲ δ΄ τι τοῦ γ΄ ἐστί) καὶ τὸ β΄ τινὶ τῷ γ΄ ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρξει. ὁμοία δὲ ἡ δεῖξις καὶ ἐπὶ τοῦ ς΄, τοῦ ἐν τῷ γ΄ σχήματι. ἔστω γὰρ τὸ μὲν α΄ τινὶ τῷ γ΄ μὴ ὑπάρχον ἐξ ἀνάγκης. τὸ δὲ β΄ παντὶ τῷ γ΄ ἐξ ἀνάγκης. εἰλήφθω πάλιν καί τι τοῦ γ΄, ᾧ μέρει αὐτοῦ μὴ ὑπάρχον τὸ α΄ ἐξ ἀνάγκης, ἐλέγετο τινὶ τῷ γ΄ μὴ ὑπάρχειν ἐξ ἀνάγκης. καὶ ἔστω τὸ δ΄. τὸ δὴ α΄ τῷ δ΄ ἐξ ἀνάγκης οὐδενί, τὸ δὲ β΄ παντί. εἰ γὰρ τῷ γ΄ παντὶ ἐξ ἀνάγκης, καὶ τῷ μέρει αὐτοῦ. καὶ δὴ ἀντιστρεφομένης τῆς β΄ δ΄ καθόλου καταφατικῆς οὔσης ἀναγκαίας, ἔσται τῷ β΄ τὸ δ΄ τινὶ ἐξ ἀνάγκης. ἀλλὰ καὶ τὸ α΄ οὐδενὶ τῷ δ΄ ἐξ ἀνάγκης. τὸ ἄρα α΄ τινὶ τῷ β΄ ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρχει. ὥστε εἰ ἐπὶ μορίου τοῦ γ΄ ἡ δεῖξις ὑγιής, καὶ ἐπί τινος τοῦ γ΄ ὑγιὴς ἔσται. σημειωτέον δέ, ὅτι οὐχ ὅμοιος οὗτος ὁ τρόπος τῆς ἐκθέσεως, καὶ ὃν ἔλεγεν ἐν τῷ τρίτῳ σχήματι. ὅτε περὶ τῶν ὑπαρχόντων ἦν ὁ λόγος αὐτῷ. ἐκεῖ μὲν γὰρ ἁπλῶς τι τῶν ἀληθευόντων καὶ μὴ δεομένων δείξεως τὸ ἐκτιθέμενον καὶ λαμβανόμενον ἦν. διὸ καὶ αὔταρκες ἦν μόνον ληφθὲν πρὸς τὸ φανερὰν τὴν συναγωγὴν ποιῆσαι. ἐνταῦθα δὲ τὸ λαμβανόμενον οὐ τοιοῦτον ἔτι λαμβάνεται, οὐδὲ ἀρκεῖται τῇ ἀληθεύσει, ἀλλὰ πρὸς αὐτὸ συλλογισμὸν ποιεῖ. διὸ καὶ ἐνταῦθα μὲν προσέθηκε τό, κατὰ τούτου ποιεῖν τὸν συλλογισμόν. ἐκεῖ δέ, οὐκέτι δείξει τινὶ μετὰ τὸ λαβεῖν τὴν ἔκθεσιν προσεχρήσατο εἰκότως. ἦν γὰρ αὐτὸ τοῦτο ποιῶν ἐπ' ἄλλου τινὸς ὑποκειμένου, ὃ ἴσον καὶ ταὐτὸν ἦν τῷ πρώτῳ, οὐδαμῶς ἦν ἐκείνου δεικτικόν. ἐδήλωσε δὲ καὶ διὰ τοῦ εἰπεῖν τὸ γὰρ ἐκτιθὲν ὅπερ ἐκεῖνό ἐστι τὴν φύσιν τοῦ λαμβανομένου δι' ἐκθέσεως. μέρος γάρ τι ἢ εἶδός αὐτοῦ ἔσται. διὸ ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ τῷ ἐκτιθέντι, ἐξ ἀνάγκης καὶ ἐκείνῳ, ἀφ' οὗ τοῦτο

Bocardo
Quoddā g. nō ÷ a
Omne g. est. b.
Quoddam. b. nō ÷ a
Nullū d. est. a.
Omne d. est. b.
Quoddā b. est. a.
Quoddā. b. ~~nō~~ ÷ d
Nullū d. est a
Quoddā. b. nō ÷ a
quod erat pbādū

Documentum notandum

Omne. b. est. a
Quoddā. g. nō ÷ a. Baroco
Quoddam. g. nō ÷ b.

Omne. b. est. a
Nullum. d. est. a. Camestres
Nullum. d. est. b.

Nullum. a. est. d Cela
Omne. b. est. a. rēt
Nullum. b. ÷ d. Ergo
Nullū d. est. b.
Si ergo Nullum. d. ÷ b. & d. est ps. psi g. sequitur quoddam. g. nō eē. b. q erat intentum

:. vacat in co. f.

ἐλήφθη τινί. οὐ τοιοῦτον γάρ ἐστιν αὐτοῦ, ὡς εἶναι ὅπερ ἐκεῖνο. καὶ εἰ ἡ ἔκθεσις δὲ αἰσθητικὴ γένοιτο, καὶ οὕτω τὸ αὐτὸ δειχθήσεται. οἷον ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι τὸ δ τι τοῦ γ ὄν, ἄτομον εἴη, οὐδὲν τοῦ α κατ' αὐτοῦ ῥηθήσεται. ὥστε οὐδὲ τὸ β. τὸ γὰρ β τι τοῦ α ἐστί. κατὰ παντὸς γὰρ αὐτοῦ τὸ α. ἡ αὐτὴ δεῖξις καὶ ἐπὶ τοῦ γ σχήματος. εἰ γὰρ τὸ μὲν α τινὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρχει. τὸ δὲ β τῷ γ ἐξ ἀνάγκης, ἂν ληφθῇ τοῦ γ ἄτομόν τι, ᾧ τὸ α οὐχ ὑπάρχει, οὐδὲν τοῦ α κατ' ἐκείνου ῥηθήσεται. ἔστι δὲ ἐκεῖνο καὶ αὐτὸ τι τοῦ β (παντὶ γὰρ τὸ γ ὑπὸ τὸ β) τινὶ ἄρα τοῦ β, τὸ α ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρξει. εἰκότως δὲ ἐν ἀμφοτέραις ταῖς συζυγίαις, ᾧ τινι οὐχ ὑπάρχει, λαμβάνει ἐν τῇ ἐκθέσει. τὸ μὲν γὰρ παντὶ ὑπάρχον τινὶ κἀκείνῳ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει. ᾧ μορίῳ αὐτοῦ κεῖταί τι μὴ ὑπάρχον. οὐκέτι δὲ τῷ τυχόντι μορίῳ τοῦ, ᾧ παντὶ ὑπάρχειν τι κεῖται, ληφθέν τι ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρξει τῷ τινι κειμένῳ ἐκείνῳ μὴ ὑπάρχειν. δύναται γὰρ τούτῳ μὴ ὑπάρχειν αὐτοῦ τῷ μέρει. ἄλλῳ δέ τινι μή. ἐχρήσατο τούτῳ τῷ τρόπῳ, καὶ πρὸ ὀλίγου τὴν ἔκθεσιν ἐπὶ τοῦ ἐπὶ μέρους ἀποφατικοῦ ποιησάμενος. εἰπὼν δὲ πῶς χρὴ τὴν δεῖξιν ἐπὶ τῶν συζυγιῶν τούτων ποιεῖσθαι, προσέθηκε τό, γίνεται δὲ τῶν συλλογισμῶν ἑκάτερος ἐν τῷ οἰκείῳ σχήματι λέγων. ὁποῖοι πρὸς τὸ ἐκτεθὲν γινόμενοι συλλογισμοί, ὁ μὲν ἐπὶ τοῦ δευτέρου σχήματος, ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι ἔσται. ὁ δὲ ἐπὶ τοῦ τρίτου, ἐν τῷ τρίτῳ. ἡ γὰρ πρὸς τὸ ἐκτεθὲν καθόλου ἀποφατικὴ γινομένη καθ' ἑκατέραν συζυγίαν, οὐκ ἐλάττει τὸ σχῆμα. ἀλλ' ἡ μέν, ἐν δευτέρῳ σχήματι γίνεται. ἡ δέ, ἐν τρίτῳ ὡς ἐξεθέμεθα. δείκνυνται μὲν γὰρ διὰ τῆς εἰς τὸ πρῶτον ἀναγωγῆς. διὰ τῆς γινομένης ἀντιστροφῆς. οἱ δὲ δεικνύμενοι εἰσίν. ὁ μὲν ἐν δευτέρῳ. ὁ δὲ ἐν τρίτῳ σχήματι. ὁ μέντοι θεόφραστος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν αὐτοῦ προτέρων ἀναλυτικῶν περὶ τούτων λέγων, οὐ χρῆται τῷ δι' ἐκθέσεως τρόπῳ πρὸς τὴν δεῖξιν τοῦ συλλογιστικὰς εἶναι τὰς προκειμένας συμπλοκάς, ἀλλ' ὑπερέθετο τὸν περὶ αὐτῶν λόγον, ὡς δεόμενον μὲν τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, μηδέπω δέοντος προδήλου τοῦ συμβαίνοντος, διὰ τὸ μίξιν γίνεσθαι προτάσεων, μηδ' εἶναι γνώριμον τὸ ἐκ τῶν μίξεων συναγόμενον.

Συμβαίνει δέ ποτε καὶ τῆς ἑτέρας προτάσεως ἀναγκαίας οὔσης, ἀναγκαῖον γίνεσθαι τὸν συλλογισμόν.

E Εἰπὼν πρῶτον μὲν περὶ τῶν ἐξ ὑπαρχουσῶν ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων γινομένων συλλογισμῶν καθ' ἕκαστον σχῆμα, καὶ ἐπ' ἐκείνοις περὶ τῶν ἀναγκαίων, ἑξῆς λέγει περὶ τῶν ἐκ μίξεως ἀναγκαίας τε καὶ ὑπαρχούσης προτάσεως γινομένων καθ' ἕκαστον σχῆμα συλλογισμῶν. τίνες τέ εἰσι, καὶ ποῖόν τι ἐν ταῖς μίξεσιν αὐτῶν γίνεται τὸ συμπέρασμα. καὶ τίνες αἱ κατὰ τὰς μίξεις τῶν τρόπων τούτων ἐν τοῖς γινομένοις συλλογισμοῖς διαφοραί. περὶ γὰρ τῶν κατὰ τὸ ἐνδέχεσθαι ἐπὶ τούτοις ἐρεῖ. φησὶ δὴ ὅτι γίνεταί ποτε ἐκ μίξεως ἀναγκαίας καὶ ὑπαρχούσης προτάσεως ἀναγκαῖον συμπέρασμα. καὶ πότε γίνεται τὸ συμπέρασμα τοιοῦτον, προστίθησιν. ἐν γὰρ πρώτῳ σχήματι ἀμφοτέρων οὐσῶν καθόλου εἰ ἡ μείζων εἴη ἀναγκαία,

ἀναποδείκτῳ

εἴη ἀναγκαία, ἄν τε καταφατική, ὡς ἐν τῷ πρώτῳ ἀναποδείκτῳ, ἄν τε ἀποφατική, ὡς ἐν τῷ δευτέρῳ, ἀναγκαῖόν φησι γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. οὗτος μὲν οὖν οὕτως λέγει. οἱ δέ γε ἑταῖροι αὐτοῦ οἱ περὶ Εὔδημόν τε καὶ Θεόφραστον οὐχ οὕτως λέγουσιν. ἀλλά φασιν ἐν πάσαις ταῖς ἐξ ἀναγκαίας τε καὶ ὑπαρχούσης συζυγίαις, ἐὰν ὦσι κείμεναι συλλογιστικαῖς, ὑπάρχον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα, τοῦτο λαμβάνοντες, ἔκ τε τοῦ ἐν πάσαις ταῖς συμπλοκαῖς τὸ συμπέρασμα ἀεὶ τῷ ἐλάττονι καὶ χείρονι τῶν κειμένων ἐξομοιοῦσθαι. ἄν τε γὰρ ἐκ καταφατικῆς καὶ ἀποφατικῆς προτάσεως, συνάγεται ἀποφατικὸν τὸ συμπέρασμα, ἄν τε καθόλου καὶ ἐπὶ μέρους, ἐπὶ μέρους καὶ τὸ συμπέρασμα. τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον καὶ ἐν ταῖς μίξεσιν ἔχειν. ὑπάρχον γὰρ γίνεσθαι ἐκ τῆς, ἐν ταῖς ἐξ ἀναγκαίας καὶ ὑπαρχούσης συμπλοκαῖς τῷ ἔλαττον εἶναι τὸ ὑπάρχον τοῦ ἀναγκαίου. ἀλλὰ καὶ τῷ λόγῳ τοῦτο δεικνύουσιν. εἰ γὰρ τὸ β τῷ γ ὑπάρχει μὲν παντί, οὐ μὴν ἐξ ἀνάγκης, ἐνδέχεταί ποτε αὐτὸ καὶ ἀπεζεῦχθαι αὐτοῦ. ὅτε δὴ τὸ β τοῦ γ ἀπέζευκται, τότε καὶ τὸ α αὐτοῦ ἀπεζεύξεται. εἰ δὲ τοῦτο, οὐκ ἐξ ἀνάγκης αὐτῷ ὑπάρξει. ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ὕλης δεικνύουσι τοῦτο ἔχον οὕτως. λαβόντες γὰρ τὴν μὲν μείζονα, καθόλου ἀναγκαίαν ἀποφατικὴν ἢ καταφατικήν. καὶ τὴν ἐλάττονα καθόλου καταφατικὴν ὑπάρχουσαν, δεικνύουσιν ὑπάρχον γινόμενον τὸ συμπέρασμα. τὸ γὰρ ζῷον παντὶ ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης. ὁ ἄνθρωπος παντὶ κινουμένῳ ὑπαρχέτω. οὐκέτι τὸ ζῷον παντὶ κινουμένῳ ἐξ ἀνάγκης. ἔτι τὸ μὲν ἐπιστήμην ἔχειν κατὰ παντὸς γραμματικοῦ ἐξ ἀνάγκης. τὸ δὲ γραμματικὸν κατὰ παντὸς ἀνθρώπου ὑπαρχόντως, οὐκέτι τὸ ἐπιστήμην ἔχειν κατὰ παντὸς ἀνθρώπου ἐξ ἀνάγκης. καὶ τὸ μὲν κινεῖσθαι διὰ σκελῶν, κατὰ παντὸς περιπατοῦντος, ἐξ ἀνάγκης. τὸ δὲ περιπατεῖν παντὶ ἀνθρώπῳ ὑπαρχέτω. οὐκέτι δὴ τὸ κινεῖσθαι παντὶ ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης. καὶ τοῦτο εἰκότως γίνεσθαι δοκεῖ. εἰ γὰρ ὁ μείζων ἄκρος, τῷ ἐλάττονι διὰ τοῦ μέσου ὅρου ἐπιφέρεται, ὅπως ἂν ὁ μέσος ἔχῃ πρὸς τὸν ἐλάττονα, οὕτως ἔχει καὶ ὁ μείζων πρὸς τὸν ἔσχατον. διὰ γὰρ τούτου ἐπιφέρεται ὁ μείζων τῷ ἐσχάτῳ. ὥστε ὡς ἂν οὗτος ἔχῃ πρὸς τὸν ἔσχατον, δι' ὃν ὁ μείζων ἅπτεται τῷ ἐσχάτῳ, οὕτως ἕξει καὶ ὁ μείζων πρὸς τὸν ἔσχατον. τὸ μὲν οὖν λέγειν μηδὲ ἀριστοτέλην ἐνταῦθα εἰρηκέναι ἐν ταῖς τοιαύταις μίξεσιν, ἀναγκαῖον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα, ἀλλ' ἐφ' ὕλης τινός, καὶ τοῦτο πιστοῦσθαι ἐκ τοῦ εἰρηκέναι αὐτόν, συμβαίνει δέ ποτε καὶ τῆς ἑτέρας προτάσεως ἀναγκαίας οὔσης. τὸ γὰρ ποτέ, οὐκ ἐπὶ μίξεως τοιαύτης κεῖται, ὡς ποτὲ μὲν ἐν τῇ τοιαύτῃ μίξει ἀναγκαίου γινομένου τοῦ συμπεράσματος, ποτὲ δὲ οὔ. ἀλλ' ἐπὶ τῆς μίξεως ὅλης. ποτὲ γὰρ ἐν τῇ μίξει τῇ ἐξ ἀναγκαίας καὶ ὑπαρχούσης, γίνεται ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα. οὐ γὰρ ἀεί. ἐπεὶ μὴ καὶ τῆς ἐλάττονος ἀναγκαίας ληφθείσης, ἀναγκαῖον λέγει τὸ συνάγεσθαι. τὸ οὖν ποτέ, τῆς μίξεως τοῦ τρόπου δηλωτικόν ἐστιν. οὐ τοῦ ἐν τῷ αὐτῷ τρόπῳ, καὶ τῇ αὐτῇ συμπλοκῇ. ποτὲ μὲν ἀναγκαῖον γίνεσθαι ποτὲ δὲ ὑπάρχον τὸ συμπέρασμα. καὶ τοῦτο αὐτὸς σαφῶς ἐδήλωσε, δι' ὧν ἐπιφέρει λέ-

cf. Jo. G. ἔκθεσις ἀτόμου [illegible]
Camestres 2 f
Omne b est a
Nullū c est a
Nullū c est b
Bocardo 3 f
Quoddam c nō a
Oē c est b
Quoddam b nō a

Theophrasti in primo suorum priorum analyticorum

Eudemus
Theophrasti

Semp conclusionem seq peiorē propositionē siue in qntitate seu in qualitate

Barbara
Oīs homo animal
Omne motū hō
Omne motū al

Oīs gmatic sciens
Oīs hō gramatic
Oīs hō sciens.

Elegāter

πότε qd significet aristoteli

a. Virtus
b prudentia
c homo

Omnis prudentia uirtus necess.
Omnis hō prudens existe.
Oīs homo uirtuosus existe.
Barbara.

ἐφ' ὕλης

γων. τὴν οὐχ ὅτι ἔτυχεν, ἀλλὰ τῆς πρὸς τὸ μεῖζον ἄκρον. ὡς τούτου χάριν τὸ ποτὲ προσθείς. καὶ γὰρ γελοῖον τὸ ἡγεῖσθαι αὐτὸν διὰ τοῦτο, τὸ ποτὲ λέγειν, ὅτι ἐπὶ ὕλης τινὸς ἐν τῇ τοιαύτῃ συμπλοκῇ ἀναγκαῖον γίνεται τὸ συμπέρασμα. οὕτως καὶ οὐδὲν κωλύει καὶ τὰς ἀσυλλογίστους συζυγίας, συλλογιστικὰς λέγειν ποτέ. εὑρεθήσονται γὰρ ἐπὶ ὕλης τινὸς συνάγουσαι. ἐν γοῦν τῷ β΄ σχήματι ἡ ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν, ἐὰν οἱ ἄκροι ἐπίσης ἀλλήλοις, τοιούτων ὅρων εἰλημμένων, καθόλου καταφατικὸν συνάξεις. εἰ γὰρ ἢ πᾶς ἄνθρωπος ζῶον, ἀλλὰ καὶ πᾶν γελαστικὸν ζῶον, καὶ πᾶς ἄνθρωπος γελαστικὸν συνάγεται. ἀλλ᾽ οὐ διότι ποτὲ συνάγεταί τι ἐπὶ ὕλης τινὸς, ἤδη συλλογιστικὴ ἡ συμπλοκή. ἔτι δὲ εἰ τοῦτο ἐβούλετο δηλοῦν ὡς ἔδειξεν. ἔδειξεν ἂν ἐφ᾽ ὕλης τοῦτο οὕτως ἔχει. τοῦτο γὰρ ἦν τοῦ διὰ τοῦτο τὸ ποτὲ προστεθεικότος. ὁ δὲ, τοῦτο μὲν οὐ ποιεῖ, ἐπὶ δὲ τῶν στοιχείων προάγει τὸν λόγον. ἐφ᾽ ὧν τὰς καθολικὰς δείξεις ποιεῖται, τῷ μηδὲν μᾶλλον τῇδε, ἢ τῇδε τῇ ὕλῃ δύνασθαι ἐφαρμόζειν. διό, τοῦτο μὲν παραιτητέον ὡς κενὸν παντάπασι. παραιτητέον δὲ καὶ τὴν ἐπὶ πλέον ἐξέτασιν τοῦ λεγομένου. εἴρηται γὰρ ἡμῖν ἐν τοῖς, περὶ τῆς κατὰ τὰς μίξεις διαφορᾶς ἀριστοτέλους τε καὶ τῶν ἑταίρων αὐτοῦ, γεγραμμένοις. οἷς δὲ ἀριστοτέλης τε ἐχρήσατο πρὸς τὴν τοῦ λεγομένου πίστιν, καὶ οἷς χρήσαιτο ἄν τις παριστάμενος τῷ, τόδε λεγόμενον ὑπ᾽ αὐτοῦ ὑγιὲς εἶναι, ταῦτα παραθησόμεθα. αὐτὸς μὲν οὖν ἐχρήσατο τῷ κατὰ παντός. ἐπεὶ γὰρ τὸ α κατὰ παντὸς τοῦ β ἐξ ἀνάγκης. τὸ δὲ γ ὑπὸ τὸ β ἐστὶ καὶ τί τοῦ β, εἴη ἂν καὶ κατὰ τοῦ γ ἐξ ἀνάγκης. ὃ γὰρ κατὰ παντὸς τοῦ β, ἐξ ἀνάγκης καὶ κατὰ τῶν ὑπὸ τὸ β ἐξ ἀνάγκης κατηγοροῖτο. εἴ γε τὸ, κατὰ παντός ἐστιν, ὅταν μηδὲν ᾖ λαβεῖν τοῦ ὑποκειμένου, καθ᾽ οὗ τὸ κατηγορούμενον οὐ ῥηθήσεται. τὸ δὲ γ τί τοῦ β ἐστί. καὶ γὰρ τὸ, κατὰ παντὸς ἐξ ἀνάγκης ὁμοίως λαμβάνεται, ὡς προείπομεν ἐπὶ τῶν ἀναγκαίων ἁπάντων. τό τε γὰρ στερητικὸν ὡσαύτως ἀντιστρέφει. καὶ τὸ, ἐν ὅλῳ εἶναι, καὶ τὸ, κατὰ παντὸς ὁμοίως ἀποδώσομεν.

Οἱ δὲ τῇ δόξῃ αὐτοῦ παριστάμενοι, οἱ μὲν, τὴν ὑπάρχουσαν καθόλου καταφατικὴν ἐν τῇ τοιαύτῃ μίξει ἀληθῆ λαμβάνειν ἀξιοῦσι, μὴ πρὸς ὑπόθεσιν, ἀλλὰ ἀληθῶς ὑπάρχουσαν. αἴτημα γὰρ ἐκείνη γίνεται. καὶ οὐκέτ᾽ ἀληθὴς ἡ πρότασις. ληφθείσης γὰρ ἀληθοῦς ἐν τῷ ὑπάρχειν καὶ καθόλου, οὐδ᾽ ἐπὶ ὕλης τινὸς ἐλεγχθήσεται ψεῦδος τὸ λεγόμενον. τὸ γὰρ ἄνθρωπον παντὶ κινουμένῳ ὑπάρχειν, οὐκ ἀληθὲς ὡς ὑπάρχον καθόλου. ἀλλ᾽ οὐδὲ τὸ γραμματικὸν παντὶ ἀνθρώπῳ. ἀλλ᾽ οὐδὲ τὸ περιπατεῖν παντὶ ἀνθρώπῳ. ἐπὶ δὲ τῶν οὕτω λαμβανομένων ὑπαρχουσῶν, τῷ μὴ εἶναι αὐτὰς ὡς καθόλου λαμβανομένας, ἀληθὲς ὑπαρχούσας, οὐκ ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα καί τοι δοκοῦσιν. ὅταν ἡ ἐλάττων μηκέτι καθόλου ᾖ ὑπάρχουσα. ἀλλ᾽ ἐπὶ μέρους λαμβάνηται. καὶ γὰρ οὕτως ἡ μείζων ἀναγκαία ᾖ, ἀναγκαῖόν φησι γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. καὶ οὐκέθ᾽ οἷόν τε λέγειν μὴ εἶναι ἀληθῆ τὴν ἐπὶ μέρους ὑπάρχουσαν, τὸ ἄνθρωπον τινὶ κινουμένῳ, ἢ γραμματικὸν τινὶ ἀνθρώπῳ.

[Marginalia, left:] Reprehensa quorundam inscitia. — Pulchrum hoc. — Cur aristoteles utatur in ponendis exemplis elementis non terminis notis. — κατὰ παντὸς quid.

ἐκκειμένη

Οἱ δέ γέ φασιν, ὅτι εἰ ἡ λέγουσα τὸ α κατὰ παντὸς τοῦ β, ἡ αὐτή ἐστι τῇ λεγούσῃ καθ᾽ οὗ παντὸς τὸ β, κατ᾽ ἐκείνου παντὸς τὸ α, ὡς καὶ αὐτὸς λέγει πολλάκις. ἔσται καὶ ἡ λέγουσα τὸ α κατὰ παντὸς τοῦ β ἐξ ἀνάγκης, ἡ αὐτὴ τῇ λεγούσῃ καθ᾽ οὗ παντὸς τὸ β, κατ᾽ ἐκείνου παντὸς ἐξ ἀνάγκης τὸ α. τοῦτο δὲ σημαινούσης τῆς ἀναγκαίας καθόλου, πάντως ἀναγκαῖον γίνεται τὸ συμπέρασμα, κἂν ὑπάρχουσα ληφθῇ ἡ ἐλάττων. Ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, εἰσί τινες οἱ τὸ λεγόμενον ὑπ᾽ ἀριστοτέλους ὅτι καλῶς εἴρηται, δεικνύναι πειρώμενοι. ἔστω γὰρ ἡ μίξις ἐκκειμένη. καὶ τὸ μὲν α τῷ β παντὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπαρχέτω. τὸ δὲ β παντὶ τῷ γ ὑπαρχέτω μόνον. λέγω ὅτι τὸ α τῷ γ ἐξ ἀνάγκης παντί. εἰ γὰρ μή, τὸ ἀντικείμενον, ἐνδέχεται τὸ α τῷ γ τινὶ μὴ ὑπάρχειν. κεῖται δὲ καὶ τὸ α παντὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης. γίνεται δὴ ἐν δευτέρῳ σχήματι συζυγία ἐκ καθόλου καταφατικῆς τῆς μείζονος ἀναγκαίας, καὶ ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς ἐνδεχομένης τῆς ἐλάττονος, ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν ἐνδεχόμενον συνάγουσα, καθὰ καὶ θεοφράστῳ τε καὶ εὐδήμῳ δοκεῖ. τὸ ἄρα β τῷ γ ἐνδέχεταί τινι μὴ ὑπάρχειν. ἀλλ᾽ ὑπέκειτο παντὶ ὑπάρχειν. Ἔστι πιστώσασθαι ὅτι τὸ λεγόμενον ὑπ᾽ ἀριστοτέλους ὑγιές ἐστι, μάλιστα διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς τῆς γινομένης ἐν τρίτῳ σχήματι. κείσθω γὰρ τὸ μὲν α παντὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης. τὸ δὲ β παντὶ τῷ γ ὑπάρχειν. λέγω ὅτι τὸ α παντὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης. εἰ γὰρ μή, τὸ ἀντικείμενον, τὸ α τῷ γ ἐνδέχεταί τινι μὴ ὑπάρχειν. κεῖται δὲ καὶ τὸ β παντὶ τῷ γ ὑπάρχειν. γίνεται ἐν τρίτῳ σχήματι συζυγία ἐξ ὑπαρχούσης καθόλου καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος καὶ ἐνδεχομένης ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς τῆς μείζονος, ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν ἐνδεχόμενον συνάγουσα. τὸ ἄρα α τῷ β ἐνδέχεταί τινι μή. ὅπερ ἀδύνατον. κεῖται γὰρ παντὶ ἐξ ἀνάγκης. ἐν γὰρ τῇ τοιαύτῃ συζυγίᾳ τῇ ἐν τρίτῳ σχήματι, καὶ ἀριστοτέλει δοκεῖ καὶ τοῖς ἑταίροις αὐτοῦ, ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν ἐνδεχόμενον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα, τοσούτοις καὶ τοιούτοις ἄν τις χρήσαιτο, παριστάμενος τῇ περὶ τούτων ἀριστοτέλους δόξῃ. ἔτι δὲ τούτων ὑγιῶς ἢ μὴ ὑγιῶς λέγεσθαι δοκεῖ, ἐν ἄλλοις ἡμῖν (ὡς ἔφην) μετὰ ἀκριβείας εἴρηται.

Οἷον εἰ τὸ μὲν α τῷ β ἐξ ἀνάγκης εἴληπται ὑπάρχον, ἢ μὴ ὑπάρχον.

Περὶ τῶν δύο συζυγιῶν λέγει τῶν ἐν πρώτῳ σχήματι πρώτων. καὶ γὰρ καταφατικῆς καὶ καθόλου ἀναγκαίας οὔσης τῆς μείζονος, ὑπαρχούσης δὲ καθόλου καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος, καὶ ἀποφατικῆς ὁμοίως ἀναγκαίας πάλιν τῆς μείζονος. ὑπαρχούσης δὲ καθόλου καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος, ἀναγκαῖόν φησι τὸ συμπέρασμα γίνεσθαι, ἐν ᾗ μὲν καταφατικόν, ἐν ᾗ δὲ ἀποφατικόν.

Ἐπεὶ γὰρ παντὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν, ἢ μὴ ὑπάρχειν τὸ α κεῖται. τὸ δὲ γ τί τῶν β ἐστί. φανερὸν ὅτι καὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης ἔσται θάτερον τούτων.

[Marginalia, right:] Defenditur positio Aristote. per deductionem ad impossibile in 3 figura. — παριστάμενος opitulans.

[Marginalia, foot:]
Omne b est a necess / Omne g est b existen / Omne g est a — Barbara
Deduc. ad Im.: Quoddam g no est a poss / Omne b est a necess / Quoddam g no est b — Baroco
Oe b est a nece / Oe g est b existe / Oe g est a necess — Barbara
Deductio ad im.: Quoddam g no est a / Oe g est b / Quoddam b no est a

Τὸ μὲν, θάτερον τούτων εἴρηκεν, ἀντὶ τοῦ καταφατικὸν ἢ ἀποφατικόν. διὸ δὲ ἡγεῖται ἀναγκαῖον ἔσεσθαι τὸ συμπέρασμα, οὕτως ἐχόντων τῶν ὅρων, εἴρηκεν. ὅτι τὸ μὲν γ τινὶ τῷ β ἐστί. τὸ δὲ α παντὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης κεῖται ὑπάρχειν, ἢ μὴ ὑπάρχειν.

Εἰ δὲ τὸ μὲν α β οὐκ ἔστιν ἀναγκαῖον, τὸ δὲ β γ ἀναγκαῖον, οὐκ ἔσται τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον.

note in superiorib[us] qd significet aristoteli

Εἰ ἡ ἐλάττων φησὶ ληφθείη ἀναγκαία καθόλου, ἡ δὲ μείζων ὑπάρχουσα καθόλου, οὐκ ἀναγκαῖον φησὶν ἔσεσθαι τὸ συμπέρασμα. καὶ διὰ τούτου δείκνυσιν ἡμῖν οὗ χάριν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν εἶπε· τὸ συμβαῖνον δέ ποτε. ὅτι δὲ μὴ ἀναγκαῖον γίνεται τὸ συμπέρασμα ἐν τῇ τοιαύτῃ συζυγίᾳ δεικνύς, φησίν.

Εἰ γὰρ ἀναγκαῖον ἔσται τὸ συμπέρασμα, συμβήσεται τὸ α τινὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν, διά τε τοῦ πρώτου καὶ τρίτου σχήματος, ὃ ψεῦδος ἔσται, τῷ κεῖσθαι τὸ α τῷ β παντὶ ὑπάρχειν, ἀλλ' οὐκ ἐξ ἀνάγκης.

Ἐν μὲν οὖν τῷ πρώτῳ σχήματι οὕτως δειχθήσεται τὸ α τινὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχον. κείσθω ἡ συζυγία τὸ α τῷ β ὑπάρχειν παντί, τὸ β τῷ γ ἐξ ἀνάγκης παντί, ἀλλὰ μὴν καὶ τὸ γ τινὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης. ἐπεὶ γοῦν τὸ β παντὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης, ἀντιστρέφει δὲ πρὸς τὴν καθόλου καταφατικὴν ἀναγκαίαν, ἡ ἐπὶ μέρους καταφατικὴ ἀναγκαία, ὑπάρξει καὶ τὸ γ τινὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης. κεῖται δὲ καὶ τὸ α παντὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης. τὸ ἄρα α τινὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει. δύο γὰρ ἀναγκαῖαι, ἡ μὲν καθόλου, ἡ δὲ ἐπὶ μέρους. ὅ φησι ψεῦδος εἶναι. ὅτι ἔκειτο ἁπλῶς ὑπάρχειν αὐτῷ παντί. ὃ δ' ὑπάρχει παντί, ἐνδέχεται καὶ μηδενί ποτε ὑπάρχειν. διὰ δὲ τοῦ τρίτου σχήματος, οὕτως ἂν δειχθείη ταυτόν. εἰλήφθω ἀπὸ τῆς κειμένης συζυγίας συμπέρασμα τὸ α τῷ γ παντὶ ἐξ ἀνάγκης. καὶ προσειλήφθω ἡ ἐλάττων πρότασις ἀναγκαία, ἡ τὸ β παντὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης, γίνεται ἐν τρίτῳ σχήματι συζυγία ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν ἀναγκαίων. ἥτις ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν συνάγει ἀναγκαῖον. τὸ α ἄρα τῷ β τινὶ ἐξ ἀνάγκης. ὃ ψεῦδός ἐστιν. ἔκειτο γὰρ ἁπλῶς αὐτῷ παντὶ ὑπάρχειν. τὸ δὲ παντὶ ἁπλῶς ὑπάρχον, ἐνδέχεται καὶ μηδενὶ αὐτῷ ὑπάρχειν. ὃ ἐδήλωσεν εἰπών.

Ἐνδέχεται δὲ τοιοῦτον εἶναι τὸ β, ᾧ ἐγχωρεῖ τὸ α μηδενὶ ὑπάρχειν.

Ἐνδεικνύμενος ἡμῖν, καὶ διὰ τούτου πάλιν, ὁποίαν τὴν ὑπάρχουσαν πρότασιν εἶναι βούλεται. σημειωτέον δέ, ὅτι οὐκ εἶπεν ἀδύνατον εἶναι τό, τὸ α τινὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν. οὐδὲν γὰρ κωλύει τό, παντὶ ὑπάρχον, τινὶ αὐτῷ καὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν. ἀλλ' ἐπεὶ μὴ ἀναγκαῖόν ἐστι τὸ παντὶ ὑπάρχον, εὐθὺς ἐν τῷ παντὶ ὑπάρχειν, καὶ τὸ τινὶ αὐτῷ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν, περιέχει. ἐνδέχεται γὰρ καὶ παντὶ αὐτῷ οὕτως ὑπάρχειν, ὡς ἐνδέχεσθαι καὶ μηδενί. οὐ γὰρ κεκώλυται ἡ καθόλου καταφατικὴ ὑπάρχουσα, οὕτως ἀληθὴς εἶναι. διό, ψεῦδος γίνεται ἐπὶ τῆς, οὕτως ὑπαρχούσης καθόλου καταφατικῆς ἀληθοῦς, τὸ παντὶ ὑπάρχον, τινὶ ἐκείνῳ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν.

Ἐνδέχεται δὲ τοιοῦτόν τι εἶναι.

Ἀντὶ τοῦ ἐνδέχεται γάρ. τὸ γὰρ κατάλληλον ἐν τῇ λέξει τοῦτο. οὐκέτι δέ, εἰ τῆς μείζονος οὔσης ἀναγκαίας, ὑπαρχούσης δὲ τῆς ἐλάττονος, ἀναγκαῖον τις λέγοι τὸ συμπέρασμα γίνεσθαι. τοιοῦτόν τι ψεῦδος ἕπεται. ἂν γὰρ τὸ μὲν α παντὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχῃ. τὸ δὲ β παντὶ τῷ γ ὑπάρχῃ μόνον. καὶ ληφθῇ τὸ α παντὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης, οὔτε ἐν πρώτῳ σχήματι οὔτε ἐν τρίτῳ, ὅμοιον τῷ προειρημένῳ ψεῦδος συνάγεται. συνάγεται γὰρ τὸ α τινὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν. ἂν ᾖ συγκεχωρημένον τό, ἀναγκαίας οὔσης τῆς μείζονος, ἀναγκαῖον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα, ἢ τινὶ ὑπάρχειν μόνον, εἰ λέγοι τις ὑπάρχον γίνεσθαι καὶ ἐν τῇ τοιαύτῃ μίξει τὸ συμπέρασμα, ὧν οὐδέτερον ψεῦδος κειμένου τοῦ α, παντὶ τῷ β ὑπάρχειν ἐξ ἀνάγκης. ὥστε εἰκὸς αὐτὸν καὶ ὑπὸ ταύτης κινηθέντα τῆς διαφορᾶς, ἐν ᾗ μὲν μίξει ἡ μείζων ἀναγκαία, ἀναγκαῖον θέσθαι τὸ συμπέρασμα. ἐν ᾗ δὲ ἡ ἐλάττων, ὑπάρχον.

Ἔτι καὶ ἐκ τῶν ὅρων, φανερὸν ὅτι οὐκ ἔστι τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον.

Καὶ ἀπὸ τῶν ὅρων ἐλέγχει τε καὶ δείκνυσιν. εἰ γὰρ εἴη τὸ μὲν α κίνησις, τὸ δὲ β ζῷον, τὸ δὲ γ ἄνθρωπος, ἔσται κίνησις μὲν παντὶ ζῴῳ ὑπαρχόντως. τὸ ζῷον παντὶ ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης. καὶ κίνησις, παντὶ μὲν ὑπάρξει ἀνθρώπῳ, οὐ μὴν ἐξ ἀνάγκης. ἄξιον δὲ ἐνταῦθα ἐπιστῆσαι πῶς ἐπὶ ταύτης τῆς συμπλοκῆς διὰ τῶν ὅρων ἐλέγξας μὴ συναγόμενον ἀναγκαῖον συμπέρασμα, οὐκέτι τὸ αὐτὸ τοῦτο συνειδὼς δὲ συναγόμενον δείκνυσθαι καὶ ἐπὶ τῶν, τὴν μείζονα καθόλου τε καὶ ἀναγκαίαν ἐχουσῶν συζυγιῶν. καὶ γὰρ ἐπ' ἐκείνων ὁμοίως ἡ τῶν αὐτῶν ὅρων παράθεσις δείκνυσι μὴ γινόμενον ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα. ἂν γὰρ λάβωμεν ζῷον παντὶ ἀνθρώπῳ, καὶ ἄνθρωπον παντὶ κινουμένῳ, συναχθήσεται τὸ ζῷον παντὶ κινουμένῳ. ἀλλ' ἔοικεν ἐπακολουθεῖν μόνῳ τῷ, τῷ κατὰ παντὸς ἐξ ἀνάγκης, ὡς σημαίνοντι, ὅταν μηδὲν ᾖ λαβεῖν τοῦ ὑποκειμένου, καθ' οὗ τὸ κατηγορούμενον οὐ ῥηθήσεται ἐξ ἀνάγκης. τούτου γοῦν οὕτως ἔχοντος, λαμβάνων τὰ ὑπὸ τὸ β ὡς τοῦ β τινὰ ὄντα, ἐξ ἀνάγκης αὐτῶν ἔλαβε τὸ α κατηγορεῖσθαι. τοῦτο δὲ ἦν ἀληθές, εἰ πάντα τὰ ὑπὸ τὸ β μόρια τοῦ β ἦν. καὶ οὕτως αὐτοῦ τινα, ὡς ἐν τῇ οὐσίᾳ αὐτοῦ εἶναι. εἰ δὲ δυνατόν τινα τῶν ὑπὸ τὸ β καὶ χωρίζεσθαι αὐτοῦ, οὐκέτι τοῖς οὖσιν ὑπὸ τὸ β, τὸ α ἐξ ἀνάγκης ὑπάρξει. ἡ δὲ ἐπὶ τῆς καθόλου ὑπαρχούσης τῆς παραγωγῆς ταύτης αἰτία. ἐπεὶ γὰρ ἐν ἐκείνῃ πάντως ὑπάρχειν δεῖ τὸ α τοῖς ὑπὸ τὸ β, ἂν παντὶ τῷ β ὑπάρχῃ. ἀκολουθεῖν δοκεῖ καὶ τὸ α ἀναγκαίως αὐτοῖς ὑπάρξειν, ἐὰν ἀναγκαίως ὑπάρχῃ παντὶ τῷ β. τοῦτο δέ, ἐπεὶ τὰ ὑπὸ τὸ β τινὰ τοῦ β ἐστίν. ἀλλὰ καὶ τό, τινὰ τοῦ β εἶναι κοινότερον λεγόμενον φαντασίαν ἀποστέλλει, ὡς ἐν τῇ οὐσίᾳ αὐτοῦ ὄντων. οὐχ οὕτως ἐχόντων αὐτῶν. οὐδ' ἂν τὸ α ἐξ ἀνάγκης αὐτοῖς ὑπάρχῃ. τὸ γὰρ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχον, οὐ νῦν μόνον, ἀλλὰ καὶ ὕστερον ὑπάρχει. διὸ ὑπάρχουσαν οὐ τίθησιν. ἐν τούτοις γὰρ τό, κατὰ παντὸς τοῦ β ἐξ ἀνάγκης κατηγορούμενον, ἐξ ἀνάγκης ὑπάρξει καὶ τοῖς ὑπὸ τὸ β, ἐν οἷς ἐστιν ἐξ ἀνάγκης. ἐπὶ μέντοι τοῦ κατὰ παντὸς τοῦ

β κατηγορουμένου ὑπάρχοντος, ἀληθές ἐστι τὸ, μηδὲν εἶναι τῶν ὑπὸ τὸ β, καθ' ὧν οὐ κατηγορηθήσεται τὸ, κατὰ παντὸς τοῦ β λεγόμενον. ὅτι καὶ ὧν ἀναγκαίως κατηγορεῖται τὸ β, καὶ ὧν ὑπαρχόντως, τούτοις εἰπεῖν ὑπάρχειν τὸ, κατὰ παντὸς αὐτοῦ κατηγορούμενον, ἀληθές. οὐκέτι μέν τοι ἀληθές, τὸ ὧν τὸ β ὑπαρχόντως κατηγορεῖται, τούτων τὸ, κατὰ τοῦ β ἐξ ἀνάγκης παντὸς κατηγορούμενον, κατηγορηθήσεσθαι ἐξ ἀνάγκης. τὸ μὲν γὰρ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχον ὑπάρχειν εἰπεῖν ἀληθές. τὸ δ' ὑπάρχον ἁπλῶς, ἐξ ἀνάγκης εἰπεῖν ὑπάρχειν, οὐκ ἀληθές. ὅτι δὲ ἡ ὑπάρχουσα καθόλου ὑπόθεσίς ἐστιν, ἐδήλωσε καὶ ἄρτι δι' ὧν παρέθετο ὅρων.

Ὁμοίως δὲ καὶ εἰ στερητικὸν εἴη τὸ α β. ἡ γὰρ αὐτὴ ἀπόδειξις.

Ὁμοίως φησὶ δειχθήσεται, γινόμενον ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα, μὴ δ' ἂν ἡ μείζων, καθόλου ἀποφατικὴ ὑπάρχουσα. πάλιν ἐκθησόμεθα τὸ συμπέρασμα καθόλου ἀποφατικὸν ἀναγκαῖον. καὶ ἐν μὲν τῷ πρώτῳ σχήματι τὴν δεῖξιν ποιούμενοι, ἀντιστρέψομεν τὴν καθόλου καταφατικὴν ἀναγκαίαν τὴν β γ. καὶ ἔσται τὸ α, τῷ γ οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης. τὸ γ τῷ β τινὶ ἐξ ἀνάγκης, ἐξ ὧν συναχθήσεται τὸ α τινὶ τῷ β μὴ ὑπάρχον ἐξ ἀνάγκης, ὃ ψεῦδός ἐστιν. ὑπέκειτο γὰρ μηδενὶ ὑπάρχον ἁπλῶς. εἰ δὲ ἐν τῷ τρίτῳ ποιούμεθα τὴν δεῖξιν, ἕξομεν καὶ τὸ α οὐδενὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης, καὶ τὸ β παντὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης. ἔκειτο γὰρ αὕτη. ἐξ ὧν πάλιν συναχθήσεται τὸ α τινὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχειν. ἀλλὰ καὶ διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων δειχθήσεται πάλιν μὴ ἀναγκαῖον γινόμενον τὸ συμπέρασμα. κίνησις γὰρ οὐδενὶ ζώῳ ὑπαρχέτω. ζῷον δὲ παντὶ ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης. καὶ κίνησις οὐδενὶ ἀνθρώπῳ, ἀλλ' οὐκ ἐξ ἀνάγκης. δεῖ μέν τοι εἰδέναι ὅτι, ἣν πεποίηται δεῖξιν, ἔοικε μὲν τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ. οὐ μὴν ἡ αὐτή ἐστιν ἐκείνῃ. οὔτε γὰρ τὸ ἀντικείμενον τοῦ συναγομένου ὑπέθετο. οὐ γὰρ ἀντίκειται τῷ παντὶ ὑπάρχειν τὸ α τῷ γ, τὸ παντὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν. οὔτε τῷ μηδενὶ ὑπάρχειν τὸ μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης. ταῦτα δὲ ὑπέθετο. ἀλλ' οὐδὲ τὸ δειχθὲν ἐκ τῶν ὑποθέσεων, ἀδύνατον ἦν, ὡς παρὰ καὶ αὐτὸς ἐπεσημήνατο, ἀλλὰ ψεῦδος. ψεῦδος γὰρ καὶ τὸ ὑποτεθέν. οὐ γὰρ ἀδύνατον. οὔτε γὰρ τὸ παντὶ ὑπάρχον, ἀδύνατον καὶ ἐξ ἀνάγκης τινὶ αὐτῷ ὑπάρχειν. οὔτε τὴν τὸ μηδενὶ ὑπάρχον, κεκώλυται καὶ ἐξ ἀνάγκης τινὶ αὐτῷ μὴ ὑπάρχειν. ψευδεῖ οὖν ὑποθέσει, ψεῦδος ἠκολούθησεν. ἀδυνάτῳ μὲν γὰρ ἀδύνατον ἕπεται. ψευδεῖ δὲ, ψεῦδος. ἐπὶ ὅσον οὖν τῇ δείξει, οὐ κατεσκεύασται τὸ προκείμενον. οὔτε γὰρ εἰ ἀναιρεθῇ τὸ, παντὶ ἐξ ἀνάγκης ὡς ψεῦδος ὄν, ἤδη ἀνάγκη ἀληθὲς εἶναι τὸ παντὶ ὑπάρχειν. μόνον γὰρ ἐξ ἀνάγκης τίθενται τῇ ἄρσει τινὸς καὶ ἀνασκευῇ τὸ ἀντικείμενον. ταῦτα δὲ οὐκ ἀντίκειται. οὐδ' αὐτὸς οὖν ἔοικε τῷ τρόπῳ τῆς δείξεως τούτῳ πάνυ τι θαῤῥεῖν. ἀλλὰ προσχρῆται αὐτῷ δεικνὺς ὅτι, εἰ ἀναγκαίου ληφθέντος τοῦ συμπεράσματος, ψεῦδος ἕπεται. ὑπάρχοντος δὲ, μή. δεῖ δέ τοι οὕτως αὐτὸ εἶναι. ἐπεὶ καὶ αἱ προτάσεις τοιαῦται, ὑπάρχον ἂν δεικνύοιτο. οὐ γὰρ τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ πρὸς τὸ δεικνύμενον κέχρηται. ἀλλὰ μεταλα-

βὼν ἄλλην πρότασιν ἀντὶ τῆς ὑπαρχούσης ἀναγκαίαν, καὶ ποιήσας τινὰ ἐκ ταύτης τε καὶ τὴν ἑτέρας τῶν κειμένων τῆς ἐλάττονος, συλλογιστικὴν συζυγίαν, δι' ὧν τὸ συναγόμενον ψεῦδος ὄν, τούτῳ προσχρῆται εἰς τὸ, ἀναγκαῖον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. ζητήσειε δ' ἄν τις καὶ οὕτω. τίς ἡ ἀνάγκη τοῦ, εἰ μεταληφθέντος τοῦ ὑπάρχοντος εἰς τὸ ἀναγκαῖον, ψεῦδός τι συνήχθη, μὴ εἶναι τὸ ἀναγκαῖον συναγόμενον. ἢ, ὅτι ἐξ ἀληθῶν, οὐ συνάγεται ψεῦδος. τοῦτο μὲν οὖν ἔξωθεν προστέθεικε τὸ, εἰ ἀναγκαῖον ὑποτεθείη τὸ συμπέρασμα, ψεῦδός τι συνάγεσθαι προσληφθείσης αὐτῷ τῆς ἐλάττονος προτάσεως. ἥτις ἦν καὶ ἀναγκαία. δεικνύοιτο δ' ἂν μὴ ἀναγκαῖον, ἀλλὰ ὑπάρχον συναγόμενον. καὶ διὰ τοῦ ὑπάρχοντος μὲν τιθεμένου, τῇ δ' εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ χρωμένων, εἰ μὴ συγχωρεῖτο τοιοῦτον γίνεσθαι, ἀδύνατόν τι ἀπαντᾷ, ἀναγκαίου δὲ, μή. κείσθω γὰρ τὸ μὲν α παντὶ τῷ β ὑπαρχόντως. τὸ δὲ β παντὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης. λέγω ὅτι τὸ α παντὶ τῷ γ ὑπάρχει. εἰ γὰρ μὴ, τὸ ἀντικείμενον, οὐ παντὶ τὸ α τῷ γ. καὶ προσειλήφθω, παντὶ τὸ β τῷ γ ἐξ ἀνάγκης. ἐξ ὧν συνάγεται τὸ α τινὶ τῷ β μὴ ὑπάρχειν. ὃ ἐστιν ἀδύνατον. ἔκειτο γὰρ αὐτῷ παντὶ ὑπάρχειν. εἰ δέ γε ληφθείη τὸ α τῷ γ παντὶ ἐξ ἀνάγκης ἐπὶ τῇ κειμένῃ συζυγίᾳ. ἂν ληφθείη τὸ ἀντικείμενον τῷ, παντὶ ἐξ ἀνάγκης τὸ ἐνδέχεται τὸ α τῷ γ τινὶ μὴ ὑπάρχειν. καὶ προσληφθείη τὸ β τῷ γ παντὶ ἐξ ἀνάγκης, συνάγεται τὸ α τινὶ τῷ β ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν. ὃ οὐκ ἔστιν ἀδύνατον. τὸ γὰρ παντὶ ὑπάρχον, οὐκ ἀδύνατον ἐνδέχεσθαι τινὶ αὐτῷ μὴ ὑπάρχειν. ἡ αὐτὴ δὲ δεῖξις πάλιν κἂν ἡ μὲν μείζων καθόλου ἀποφατικὴ ὑπάρχουσα, ἡ δὲ ἐλάττων καθόλου καταφατικὴ ἀναγκαία. καὶ γὰρ ἐπὶ τούτων ἂν μὲν ὑπάρχον ἀποφατικὸν γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα τιθῇ τις, διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς διὰ τοῦ τρίτου σχήματος δείξας, ἀδύνατόν τι συναχθήσεται. ἂν δ' ἀναγκαῖον, οὐκέτι. ὥστε εἰ ὑπάρχον μὲν τὸ συναγόμενον οἷόν τε διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, ἀναγκαῖον δὲ οὔ, ὑπάρχον ἂν εἴη τὸ συναγόμενον. Θεόφραστος δὲ, ὅτι μὴ ἀναγκαῖον γίνεται τὸ συμπέρασμα ἐν τῇ τοιαύτῃ συμπλοκῇ, οὕτω λέγει. εἰ γὰρ τὸ μὲν β τῷ γ ἐξ ἀνάγκης τὸ δὲ α τῷ β μὴ ἐξ ἀνάγκης, τὸ δὲ μὴ ἐξ ἀνάγκης κἂν χωρισθείη, φανερὸν ὡς τοῦ β χωριζόμενον, καὶ τοῦ γ χωρισθήσεται τὸ α. ὥστ' οὐκ ἐξ ἀνάγκης διὰ τῶν κειμένων. ᾧ δειχθέντι προστίθησιν. ὡσαύτως δὲ καὶ ἡ ἀναγκαία ἡ μείζων, ἐπεὶ γὰρ τὸ μέσον οὐκ ἐξ ἀνάγκης, κἂν χωρισθείη. τούτου δὲ χωριζομένου, καὶ τὸ μείζων. ἐὰν γάρ τις οὕτως λάβῃ, καθ' οὗ τὸ β, καὶ τὸ α ἐξ ἀνάγκης, ὡς παρὰ ἀναγκαίας ἀμφοτέρας λαμβάνει. μὴ γὰρ οὕτως λαβόντος, ψεῦδος. διὰ γοῦν τούτων δείκνυσιν ὁ Θεόφραστος. ὅτι ἐν αἷς μίξεσιν ὑπάρχουσα, καὶ ἀναγκαία ἐστὶν, ὁποτέρα ἂν αὐτῶν ἀναγκαία ᾖ, ὑπάρχον τὸ συμπέρασμα.

Ἐπὶ δὲ τῶν ἐν μέρει συλλογισμῶν. εἰ μὲν τὸ καθόλου ἐστὶν ἀναγκαῖον, καὶ τὸ συμπέρασμα ἔσται ἀναγκαῖον.

Εἰπὼν περὶ τῶν δύο συζυγιῶν τῶν ἐν πρώτῳ σχήματι ἐν αἷς ἐξ ἀμφοτέρων κα-

θόλου προτάσεων, καθόλου συνάγεται, ἃ δέδεικται ἐξ ἀναγκαίας καὶ ὑπαρχούσης προτάσεως, ὡς ποτὲ μὲν ἀναγκαῖον ἔσται τὸ συμπέρασμα, καὶ ποίας ληφθείσης ἀναγκαίας, ποτὲ δὲ ὑπάρχον, λέγει καὶ περὶ τῶν δύο συζυγιῶν. ἐν αἷς ἡ ἐλάττων πρότασις ἐπὶ μέρους καταφατική ἐστιν· ἡ δὲ μείζων καθόλου, ἢ καταφατική, ἢ ἀποφατική· καί φησιν· ὅτι καὶ ἐν ταύταις ταῖς συμπλοκαῖς ἂν μὲν ἡ μείζων ἀναγκαία ᾖ καταφατικὴ οὖσα, ἢ ἀποφατική, ἀναγκαῖον ἔσται τὸ συμπέρασμα· καθάπερ καὶ ἐπὶ τῶν πρώτων συζυγιῶν· ἂν δὲ ἡ ἐλάττων, ὑπάρχον. τῷ αὐτῷ δὲ προσχρώμενος καὶ ἐπὶ τούτων, ἀναγκαῖον ἡγεῖται δεικνύναι τὸ συμπέρασμα, οὔσης τῆς μείζονος ἀναγκαίας καθόλου. τῷ γάρ, τὸ μὲν α παντὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης, τὶ δὲ τοῦ γ ὑπὸ τὸ β εἶναι, ἡγεῖται ἀκολουθήσειν τὸ κατ᾽ ἐκεῖνο τοῦ γ τῷ ὄντι ὑπὸ τὸ β, τὸ α ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν. ὁμοίως δὲ ὁ λόγος, καὶ εἰ ἡ μείζων καθόλου ἀποφατικὴ ἀναγκαία εἴη. τοῦ μέν τοι ἐπὶ μέρους ὄντος ἀναγκαίου, οὐκέτι δὲ ἔσεσθαί φησιν ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα. καὶ τὴν αἰτίαν προστιθείς φησιν· οὐδὲν γὰρ ἀδύνατον συμπίπτει, καθάπερ οὐδ᾽ ἐν τοῖς καθόλου συλλογισμοῖς λέγων. ὅτι ἤτοι ὑπάρχοντος τοῦ συμπεράσματος ὑποτιθέντος γίνεσθαι οὐδὲν ἕπεται ἀδύνατον, τουτέστι ψεῦδος· ὥσπερ οὐδ᾽ ὅταν ἀμφότεραι μὲν ἦσαν καθόλου, ἦν δὲ ἡ ἐλάττων ἀναγκαία. ἐπ᾽ ἐκείνων γὰρ ἀναγκαίου μὲν ὑποτιθέντος τοῦ συμπεράσματος ψεῦδός τι εἵπετο. ὑπάρχοντος δέ, οὐδέν. εἰ γὰρ ὑποθοίμεθα ἐπὶ τῶν καθόλου, τὸ α παντὶ τῷ γ ὑπάρχοντος, λάβοιμεν δὲ καὶ τὸ β παντὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης, συνάγεται ἐν τρίτῳ σχήματι τὸ α τινὶ τῷ β ὑπάρχειν. ὅπερ ἀληθές ἐστιν. ὑπέκειτο γὰρ παντὶ ὑπάρχειν. ὡς οὖν ἐπ᾽ ἐκείνων ἀναγκαίου μὲν ὑποτιθέντος τοῦ συμπεράσματος ψεῦδός τι συνήγετο, ὑπάρχοντος δὲ οὐκέτι. οὕτω φησὶ καὶ ἐπὶ τῶν ἐν μέρει ἕξει, εἰ εἴη ἡ ἐλάττων ἐπὶ μέρους καταφατικὴ ἀναγκαία· ἢ τό, οὐδὲν γὰρ ἀδύνατον συμπίπτει καθάπερ οὐδ᾽ ἐν τοῖς καθόλου συλλογισμοῖς, εἴρηται. ὅτι πῶς ἐπ᾽ ἐκείνων ἀναγκαίου τιθεμένου τοῦ συμπεράσματος, τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ χρωμένων ἡμῶν εἰς ἔνδειξιν αὐτοῦ, οὐδὲν ἀδύνατον εἵπετο. ἀλλὰ ψεῦδος μόνον ὡς ἐδείχθη διὰ τῶν προειρημένων, δι᾽ οὗ κατασκευάζεται τό,

οὕτως. οὐδ᾽ ὅταν ἡ ἐλάττων ἐπὶ μέρους ἀναγκαία καταφατικὴ τίθεται. εἰ γὰρ εἴη τὸ α τῷ β παντὶ ὑπάρχον, τὸ δὲ β τῷ γ τινὶ ἐξ ἀνάγκης, καὶ βούλοιτό τις διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς δεῖξαι τὸ α τινὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχον, λήψεται μὲν τὸ ἀντικείμενον αὐτοῦ, τὸ ἐνδέχεσθαι τὸ α τῷ γ μηδενί. ᾧ προσληφθέντος τοῦ, τὸ β τινὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης, συνάγοιτο ἂν ἐν τρίτῳ σχήματι τὸ α τινὶ τῷ β ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν. ὃ οὐκ ἀδύνατον. ἔκειτο γὰρ αὐτῷ παντὶ ὑπάρχον. ὡς τοῦ κατασκευάσθαι. ἂν μέν τοι μὴ ἀναγκαῖον ἐπὶ μέρους καταφατικόν, ἀλλ᾽ ὑπάρχον βουληθείημεν δεῖξαι τὸ συμπέρασμα, διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς προελεύσεταί τε ὁ λόγος, καὶ ἀδύνατόν τι συναχθήσεται παρὰ τὴν ὑπόθεσιν. τὸ μὲν γὰρ ἀντικείμενον τῷ, τὸ α τινὶ τῷ γ, ἐστὶ τό, τὸ α μηδενὶ τῷ γ. ᾧ δὴ ἂν προσληφθῇ τὸ β τινὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης συναχθήσεται τὸ α τινὶ τῷ β μὴ ὑπάρχον, ὃ ἦν

ἀδύνατον, παντὶ γὰρ ὑπῆρχεν αὐτῷ, ὥστε ἀδύνατος ἡ ὑπόθεσις ἡ, μηδενὶ τῷ γ τὸ α λέγουσα. τινὶ ἄρα. ὡς οὖν ἐπὶ τῶν καθόλου οὐκ ἦν ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα. ὅτι οὐδὲν ἀδύνατον εἵπετο χρωμένων ἡμῶν τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ ἐπ᾽ αὐτῶν, οὕτω καὶ ἐπὶ τῶν ἐπὶ μέρους. οὐκ ἐξέθετο δὲ τὴν δεῖξιν, οὔτε ἐπὶ τῶν καθόλου, οὔτε ἐπὶ τῶν ἐπὶ μέρους, τὴν δι᾽ ἀδυνάτου, ἧς μεμνημονεύκαμεν, ἀλλὰ μόνον ἐμνημόνευσεν αὐτῆς. ὅτι ἐγίνετο ἐν αὐτῇ μίξις ἐνδεχομένης καὶ ἀναγκαίας, περὶ ἧς μίξεως οὐδέπω τὸν λόγον πεποίηται. δύναται καὶ τό, οὐδὲν γὰρ ἀδύνατον συμβαίνει, οὐκ ἐπὶ τὴν δεῖξιν ἣν ἐποιήσατο δεικνὺς ψεῦδός τι ἕπεσθαι ὑποτεθέντι τῷ ἀναγκαίῳ ἐπαναγαγὼν ἡμᾶς εἰρηκέναι. ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ἐπὶ τὴν εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγήν, περὶ ἧς εἴπομεν ἀρτίως. ἀλλ᾽ ἐπὶ τήν, ἐκ τῶν ὅρων μαρτυρίαν. τοῖς γὰρ εἰρημένοις, καὶ ἡ ἐπὶ τῶν ὅρων δεῖξις συνᾴδει. ληφθεισῶν γὰρ προτάσεων ἐν συζυγίᾳ τε καὶ μίξει τοιαύτῃ, τὸ συμπέρασμα ὑπάρχον γίνεται. ἣν δ᾽ ἂν ἀδύνατον ὑφ᾽ ἡμῶν, εἰ ἐπὶ τῶν ὅρων ἠλέγχετο, καὶ τοῦ τοῦτ᾽ εἶναι τὸ εἰρημένον. σημεῖον ἂν εἴη τοὺς ὅρους αὐτὸν εὐθέως παραθέσθαι. κίνησις μὲν γὰρ παντὶ ζῴῳ ὑπαρχόντως, ἢ οὐδενί. ζῷον δὲ τινὶ λευκῷ ἐξ ἀνάγκης, κύκνῳ γάρ. καὶ κίνησις τινὶ λευκῷ ὑπάρχει. οὐ μὴν ἐξ ἀνάγκης, ἢ τινὶ λευκῷ οὐχ ὑπάρχει, ὑπαρχόντως. δεῖ μέν τοι εἰδέναι, ὅτι τῇ ἐπὶ ψεῦδος ἀγούσῃ δείξει, οὐχ οἷόν τε ἐπὶ τούτων χρήσασθαι, ᾗ ἐπὶ τῶν καθόλου ἐχρήσατο. κειμένου γὰρ τοῦ, τὸ α, τινὶ τῷ γ ὑπάρχειν ἐξ ἀνάγκης, ὑποτέραν ἂν προσλάβωμεν τῷ συμπεράσματι τούτων τῶν κειμένων, ἀσυλλόγιστος ἡ συμπλοκὴ γίνεται. ἂν μὲν γὰρ τὸ β τινὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης ἐν τρίτῳ σχήματι, ἕξομεν δύο τὰς ἐπὶ μέρους καταφατικὰς ἀναγκαίας. ὁμοίως δὲ καὶ ἐν πρώτῳ ἂν τὴν β, γ, ἀντιστρέψωμεν. ἂν δὲ τὸ α παντὶ τῷ β καὶ τινὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης, δύο πάλιν καταφατικὰς ἕξομεν ἐν δευτέρῳ σχήματι. καὶ οὐκ ἔστι δεῖξαι. δύναται δ᾽ ἀξιοῦν ἡμᾶς τὴν πίστιν ἐκ τῶν καθόλου, καὶ περὶ τῶν ἐπὶ μέρους ποιεῖσθαι. ἐπεὶ γὰρ αὗται ἐκείνων μόνον τῷ ἐπὶ μέρους τι συνάγειν διαφέρουσιν. ἐπὶ δὲ τῶν καθόλου ὑπάρχοντος τιθεμένου τοῦ συμπεράσματος, οὐδὲν ἀδύνατον, τουτέστιν οὐδὲν ψεῦδος εἵπετο. καὶ ἐπὶ τούτων ὑπάρχον μὲν ἔσται τὸ συμπέρασμα. ὥσπερ καὶ ἐπ᾽ ἐκείνων. ἐπὶ μέρους δέ, αὕτη γὰρ μόνη ἦν ἐν ταῖς προτάσεσι διαφορὰ κειμένη, ἔπου οὐδὲν ἀδύνατον συμπίπτει ὑπάρχοντος ὑποτιθέντος τοῦ συμπεράσματος. ὅτι μηδὲ συλλογιστική τις γίνεται συζυγία. δι᾽ ἧς τὸ ἀδύνατον ἂν ἐδείχθη τοῦτο. καὶ εἰ ἀναγκαῖον ὑποτεθείη τὸ συμπέρασμα, γίνεται. οὐδ᾽ ἂν ἀποφατικὴ ἡ μείζων καθόλου ὑπάρχουσα ληφθῇ. οὐδ᾽ οὕτως ἡ δεῖξις προχωρεῖ. γίνονται γὰρ πάλιν ἐν πρώτῳ καὶ τρίτῳ σχήματι, ἐπὶ μέρους ἀμφότεραι. ἡ μὲν γὰρ ἀποφατική. ἡ δὲ καταφατική ἐστιν. ἢ ἐν δευτέρῳ ἀμφότεραι ἀποφατικαί. οὓς δὲ παρέθετο ὅρους, ἁρμόζουσι καὶ ἐπὶ τῆς συζυγίας ταύτης.

Μῖξις ὑπάρχοντος, καὶ ἀναγκαίου ἐν δευτέρῳ σχήματι.

Ἐπὶ δὲ τοῦ δευτέρου σχήματος, εἰ μὲν ἡ στερητικὴ πρότασις ἐστὶν ἀναγκαία, καὶ τὸ συμπέρασμα ἔσται ἀναγκαῖον, εἰ δ' ἡ κατηγορικὴ, οὐκ ἀναγκαῖον.

Εἰ μὲν τῷ, ἡ μὲν ἡ στερητικὴ πρότασις, τὸ καθόλου προσυπακούειν. περὶ γὰρ πρώτων λέγει τῶν ἐκ καθόλου προτάσεων. ἐν ᾗ γὰρ συμπλοκῇ ἡ ἐπὶ μέρους ἐστὶ στερητικὴ, ἔστι δὲ ἐν τῇ τετάρτῃ συζυγίᾳ τὸ ἀποφατικὸν τοιοῦτον, ὅταν ᾖ ἀναγκαία, οὐ γίνεται ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα. τὸ οὖν εἰ μὲν ἡ στερητικὴ πρότασις ἐστὶν ἀναγκαία, ἐν τοῖς καθόλου συλλογισμοῖς ἀκουστέον. περὶ γὰρ τούτων ποιεῖται τὸν λόγον πρῶτον. προελθὼν γοῦν λέγει. ὁμοίως δ' ἕξει καὶ ἐπὶ τῶν ἐν μέρει συλλογισμῶν. ἀκόλουθα δέ ἐστιν ἃ ἐπὶ τοῦ δευτέρου σχήματος λέγει, τοῖς ἐπὶ τοῦ πρώτου δεδειγμένοις αὐτῷ. ἐπεὶ γὰρ ἐν ἐκείνῳ τῆς μείζονος προτάσεως ἀναγκαίας οὔσης ἐν ταῖς μίξεσιν, ἀναγκαῖον ἐγίνετο τὸ συμπέρασμα. τὸ δὲ δεύτερον σχῆμα τήν τε γένεσιν ἔχει ἀπὸ τοῦ πρώτου. τῆς γὰρ ἐν ἐκείνῳ μείζονος ἀντιστραφείσης προτάσεως, γέγονε τοῦτο. καὶ δι' ἀντιστροφῆς οἱ πλεῖστοι τῶν ἐν τούτῳ συλλογισμῶν, εἰς τὸ πρῶτον ἀνάγονται σχῆμα. ἀντιστραφεῖσα γὰρ ἡ καθόλου ἀποφατικὴ ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι, γίνεται μείζων ἐν τῷ πρώτῳ. ὅταν δὴ αὐτὴ ἀναγκαία ᾖ, ἀναγκαῖον ἔσται καὶ τὸ συμπέρασμα. ἐπεὶ γὰρ δεῖ μὲν ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι τὴν μείζονα εἶναι καθόλου, εἰ συλλογισμὸς γίνοιτο. δεῖ δὲ ἀντιστραφείσης τινὸς ἐκ τοῦ δευτέρου σχήματος, γίνεσθαι τὴν μείζονα. ἐπειδὴ οὕτως ἐγίνετο τὸ δεύτερον σχῆμα, αὕτη ἐστὶ πρότασις ἀντιστρεφομένη ἥτις καθόλου τε ἐστὶ, καὶ ἀντιστραφεῖσα καθόλου μένει. τοιαύτη δέ ἐστι μόνη ἡ καθόλου ἀποφατική. ταύτης ἄρα ἀντιστρεφομένης, ἡ εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα τοῦ δευτέρου ἀναγωγή. ὅταν δὲ αὐτὴ ᾖ ἀναγκαία, ἀναγκαῖον ἔσται τὸ συμπέρασμα. ἐπεὶ καὶ ἀντιστραφεῖσα, ἀναγκαία μένει, καὶ γίνεται ἡ μείζων ἐν πρώτῳ σχήματι. οὐκέτι μέντοι γε τῆς κατηγορικῆς προτάσεως ἀναγκαίας γενομένης ἐν δευτέρῳ σχήματι, ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα. αὕτη γάρ ἐστιν ἡ γινομένη ἐλάττων ἐν τῇ εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα ἀναγωγῇ τῶν τοῦ δευτέρου σχήματος συζυγιῶν. οὔσης δὲ τῆς ἐλάττονος ἐν αὐτῷ ἀναγκαίας, ὑπάρχον ἐγίνετο τὸ συμπέρασμα.

Ἔστω γὰρ πρῶτον ἡ στερητικὴ ἀναγκαία.

Σαφὴς ἡ δεῖξις. ἀντιστρέψας γὰρ τὴν καθόλου ἀποφατικὴν οὖσαν ἀναγκαίαν, καὶ ποιήσας τὸ πρῶτον σχῆμα, ἐπεὶ ἐν ἐκείνῳ οὔσης τῆς μείζονος ἀναγκαίας, ἀναγ-

καῖον ἦν τὸ συμπέρασμα, ὁμοίως φησὶν ἔσεσθαι καὶ ἐπὶ τούτου τοῦ σχήματος. ὅτι δὲ τὸ μηδενὶ ἐνδέχεσθαι ἐπὶ τῆς α β προτάσεως εἰρημένον, ἀπόφασις ὂν ἐνδεχομένη, τὸ ἀναγκαῖον δηλοῖ, γνώριμον. τὸ γὰρ μηδενὶ ἐνδεχόμενον, ἐξ ἀνάγκης οὐδενὶ αὐτῶν ὑπάρχει. οὐ γὰρ ὡς ἐνδεχομένη, ἀλλ' ὡς ἐνδεχομένης ἀπόφασις εἴληπται, καὶ ἴσον δυναμένη τῇ ἐξ ἀνάγκης οὐδενί.

Ὥστε οὐδενὶ τῷ γ τὸ β ἐνδέχεται.

Ὅμοιον ἐκείνῳ ἐστὶ τὸ λεγόμενον, οὐκ ἐνδέχεται τινί. ὅ ἴσον ἐστὶ τῷ ἐξ ἀνάγκης οὐδενί. πάλιν δὲ τῷ αὐτῷ προσεχρήσατο εἰπών. τὸ γὰρ γ ὑπὸ τὸ α ἐστίν. ἐπεὶ γὰρ ἔκειτο τὸ α παντὶ τῷ γ ὑπάρχειν, οὐδενὶ δὲ τῷ α τὸ β ἐξ ἀνάγκης, οὐδὲ τῷ γ οὐδενὶ ὑπάρξει τὸ β, τινὶ ὄντι τοῦ α. ᾧ ἐξ ἀνάγκης οὐδενὶ ὑπῆρχε τὸ β.

Ὡσαύτως δὲ καὶ εἰ πρὸς τὸ γ τεθείη τὸ στερητικόν.

Δύο ἦσαν ἐκ τῶν καθόλου προτάσεων ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι γινόμενοι συλλογισμοί. ποτὲ μὲν τῆς μείζονος οὔσης καθόλου ἀποφατικῆς, ποτὲ δὲ τῆς ἐλάττονος. οἵτινες ἀμφότεροι, εἰς τὸ πρῶτον ἀνήγοντο σχῆμα, τῆς καθόλου ἀποφατικῆς ἀντιστρεφομένης, καὶ γινομένης ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι μείζονος προτάσεως, ἦν δὲ αὐτῶν πρὸς ἀλλήλους ἡ διαφορά. ὅτι ὁ μὲν τὴν μείζονα ἔχων καθόλου ἀποφατικὴν, διὰ μιᾶς ἀντιστροφῆς τὸ προκείμενον συνάγων ἐδείκνυτο. ὁ δὲ τὴν ἐλάττονα, διὰ δύο ἀντιστροφῶν. οὐ γὰρ μόνον ἡ πρότασις ἡ ἀποφατικὴ ἀντιστρέφετο, ἀλλὰ καὶ τὸ συμπέρασμα ὂν καθόλου ἀποφατικόν. ἐπεὶ τοίνυν καὶ τῆς ἐλάττονος οὔσης καθόλου ἀποφατικῆς ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι, κατὰ τὴν ταύτης ἀντιστροφὴν ἐγίνετο τὸ πρῶτον σχῆμα, μείζονος γινομένης ταύτης, ἀκολούθως λέγει, ὅτι κἂν ἡ ἐλάττων πρότασις ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι καθόλου ἀποφατικὴ ἀναγκαία ᾖ, ἀναγκαῖον ἔσται τὸ συμπέρασμα. ὅσα γὰρ ἐπὶ τῆς πρὸ ταύτης συζυγίας εἴρηται, καὶ ἐπὶ ταύτης ἁρμόσει. πλὴν δεήσει ἐπὶ ταύτης ἀντιστρέψαι καὶ τὸ συμπέρασμα. ὃ ἐδήλωσεν ἐπενεγκών.

Οὐκ ἄρα οὐδὲ τὸ β τῷ γ, ἀντιστρέφει γὰρ ὁμοίως.

Τὸ ὁμοίως προστεθὲν, δηλωτικὸν ἂν εἴη τοῦ, ἂν ᾖ ἀναγκαία ἡ ἀντιστρεφομένη, ἀναγκαίαν καὶ τὴν ἀντιστρέφουσαν αὐτῇ γίνεσθαι. ἂν δ' ᾖ ὑπάρχουσα, ὑπάρχουσαν. ἢ ὁμοίως ἐπὶ τῶν ἀναγκαίων ὡς, καὶ ἐπὶ τῶν ὑπαρχουσῶν.

Εἰ δ' ἡ κατηγορικὴ πρότασις ἐστὶν ἀναγκαία, οὐκ ἔσται τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον.

Ὅτι μὴ γίνεται ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα ἐν δευτέρῳ σχήματι τῆς καταφατικῆς καθόλου τε καὶ ἀναγκαίας οὔσης, τῆς δὲ ἑτέρας καθόλου ἀποφατικῆς ὑπαρχούσης, δείκνυσιν ἀναγαγὼν διὰ τῆς ἀντιστροφῆς τὴν συμπλοκὴν τὴν κειμένην εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα. καὶ δείξας τὴν ἐλάττονα ἀναγκαίαν γινομένην ἐν αὐτῷ. μείζων γὰρ ἐν πρώτῳ σχήματι ἡ ἀποφατικὴ ἐν ταῖς συλλογιστικαῖς συζυγίαις, τῷ, τὴν ἐλάττονα δεῖν ἀεὶ καταφατικὴν εἶναι. μὴ οὔσης δὲ τῆς ἀποφατικῆς ἀναγκαίας, τὸ συμπέρασμα οὐκ ἐγίνετο ἀναγκαῖον.

Ἔτι εἰ τὸ συμπέρασμά ἐστιν ἀναγκαῖον, συμβαίνει τὸ γ τινὶ τῷ α μὴ ὑπάρχειν ἐξ ἀνάγκης.

Οὐ μόνον τῇ εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα ἀναγωγῇ τὴν συμπλοκὴν τὴν ἐν δευτέρῳ σχήματι τὴν ἔχουσαν τὴν καθόλου καταφατικὴν ἀναγκαίαν, ὑπάρχουσαν δὲ τὴν καθόλου ἀποφατικήν, δείκνυσι μὴ ἀναγκαῖον συνάγουσαν, ἀλλὰ καὶ τῷ εἰ ὑποτεθείη ἀναγκαῖον εἶναι τὸ συμπέρασμα, ψεῦδός τι συνάγεσθαι. ὡς ἔδειξε καὶ ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι, ὅτε ἡ ἐλάττων ἦν καθόλου καταφατικὴ ἀναγκαία. κείσθω γὰρ ἡ συζυγία. καὶ τὸ α παντὶ μὲν τῷ β ἐξ ἀνάγκης ὑπαρχέτω. τῷ δὲ γ μηδενὶ ὑπαρχέτω μόνον. ἂν δὴ συνάγεσθαί τις λέγῃ τὸ β ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ τῷ γ, ἔσται καὶ τὸ γ ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ τῷ β. ἀντιστρέφει γάρ. ἀλλ' ἐπειδὴ ἔκειτο καὶ τὸ α παντὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης, καὶ τὸ β τινὶ τῷ α ἐξ ἀνάγκης ὑπάρξει. ἐξ ὧν ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι ἐκ δύο ἀναγκαίων τῆς μείζονος καθόλου ἀποφατικῆς, καὶ τῆς ἐλάττονος ἐπὶ μέρους καταφατικῆς, ἐπὶ μέρους ἀναγκαῖον ἀποφατικὸν συναχθήσεται, τὸ, τὸ γ τινὶ τῷ α ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχειν. ὃ ψεῦδος εἶναί φησι. διὰ τὸ μηδὲν κωλύειν ὅτε τὸ α κεῖται μηδενὶ τῷ γ ὑπάρχειν, τότε τοιοῦτον εἶναι τὸ α, ὡς εἰ καὶ μηδενὶ αὐτῷ ὑπάρχει τὸ γ, διὰ τὸ κεῖσθαι μὲν τὸ α τῷ γ μηδενὶ ὑπάρχειν, ἀντιστρέφειν δὲ τὴν καθόλου ἀποφατικὴν ἑαυτῇ. ἀλλ' οὖν δύνασθαι αὐτῷ καὶ παντὶ ὑπάρχειν. οὐ γὰρ κεκώλυται ἀληθὴς εἶναι ἡ ἀπόφασις ἡ λέγουσα τὸ γ οὐδενὶ τῷ α ὑπάρχειν, εἰ ἐνδέχοιτο αὐτῷ παντὶ ὑπάρξαι. ὅταν δὴ οὕτως εἰλημμένης τῆς ἀποφατικῆς τῆς τὸ α μηδενὶ ὑπάρχειν τῷ γ, ὡς καὶ τὸ α παντὶ αὐτῷ ἐνδεχομένου τοῦ γ, καὶ τοῦ γ παντὶ αὐτῷ ὑπάρχειν τῷ α, συνάγηται τὸ γ τινὶ ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχειν τῷ α, ψεῦδος ἔσται τὸ συναγόμενον. ὥστε ὑποτεθέντος τοῦ συμπεράσματος ἀναγκαίου γίνεσθαι ἐν τῇ ἐκκειμένῃ συζυγίᾳ, ψεῦδός τι ἀκολουθήσει. ψευδὴς ἄρα καὶ ἡ ὑπόθεσις. οὐ γὰρ οἷόν τε ἐξ ἀληθῶν ψεῦδός τι συνάγεσθαι. παρέθετο δὲ καὶ ὅρους ἐφ' ὧν ἐνδέχεται τὴν καθόλου ἀποφατικὴν ἀληθῆ εἶναι, ἐνδεχομένου καὶ παντὶ ὑπάρχειν τῷ ὑποκειμένῳ τοῦ ἀποφατικοῦ ἀληθῶς. ἂν γὰρ ᾖ τὸ μὲν α ζῷον. τὸ δὲ γ κινούμενον, ἐγχωρεῖ τὸ α τουτέστι τὸ ζῷον, μηδενὶ κινουμένῳ ὑπάρχειν. οὐ μὴν διὰ τοῦτο κεκώλυται αὐτῷ ἐνδέχεσθαι καὶ παντὶ ὑπάρξαι. ὁμοίως καὶ τὸ κινούμενον κἂν μηδενὶ ζῴῳ ὑπάρχῃ, ἀλλὰ καὶ παντὶ αὐτῷ ἐνδέχεται ὑπάρχειν. τὸ κινεῖσθαι γὰρ οὐδενὶ ζῴῳ ἀδύνατον, τουτέστι τὸ γ τῷ α, διὰ τὸ ἀντιστρέφειν τὸ καθόλου ἀποφατικόν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ παντὶ αὐτῷ ἐνδέχεται. καὶ γὰρ εἰ μὴ τὸ ζῷον συγχωρεῖ τις παντὶ κινουμένῳ δύνασθαι ὑπάρχειν, ἀλλὰ κἂν τὸ κινεῖσθαί γε παντὶ ζῴῳ συγχωρήσῃ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν. ὥστε εἰ ἐπί τινων οὕτως ἐνδέχεται. ὁ δέ, ἀποφατικὸν ἐπὶ μέρους ἀναγκαῖον ποιήσας τὸ συμπέρασμα, ἀναιρεῖται τοῦτο. ἐξ ἀνάγκης γὰρ δείκνυσι τινὶ μὴ ὑπάρχον, ὃ ἔκειτο ἁπλῶς μηδενὶ ὑπάρχον. ἐλέγχοιτ' ἂν ὡς οὐχ ὑγιῶς λαμβάνων ἀναγκαῖον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ τῶν προτάσεων μίξει τε καὶ συμπλοκῇ. ὅτι δὲ τῆς τοιαύτης συμπλοκῆς, οὐκ ἀναγκαῖον γίνεται τὸ συμπέρασμα, δείκνυ-

ται καὶ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. εἰ γὰρ ὑπάρχοντος μὲν τιθεμένου γίνεσθαι τοῦ συμπεράσματος, καὶ τοῦ ἀντικειμένου τῷ ὑπάρχοντι ὑποτιθεμένου, ἀδύνατον ἕπεται. εἰ δ' ἀναγκαῖον ὑποτεθείη γίνεσθαι δείκνυται διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, ἀδύνατον. δῆλον ὡς ὑπάρχον ἂν δεικνύοιτο ἀλλ' οὐκ ἀναγκαῖον γινόμενον τὸ συμπέρασμα. κείσθω γὰρ τὸ α τῷ μὲν β παντὶ ἐξ ἀνάγκης. τῷ δὲ γ μηδενί. λέγω ὅτι τὸ β τῷ γ οὐδενὶ ὑπάρξει. εἰ γὰρ μή, τινὶ ὑπάρχει. ἀλλὰ καὶ τὸ α τῷ β παντὶ ἐξ ἀνάγκης. τὸ ἄρα α τινὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης. ὃ ἀδύνατον. ἔκειτο γὰρ μηδενὶ αὐτῷ ὑπάρχειν. εἰ δὲ λέγει τις ἐπὶ τῇ κειμένῃ συζυγίᾳ, ἀναγκαῖον ἀποφατικὸν καθόλου συνάγεσθαι. τὸ β οὐδενὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης. ἂν λάβωμεν τὸ ἀντικείμενον τούτου. ὅ ἐστιν ἐνδέχεσθαι τὸ β τινὶ τῷ γ, καὶ προσλάβωμεν τὸ α παντὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης, ἔσται τὸ συμπέρασμα τὸ α τινὶ τῷ γ ἐνδέχεσθαι. ὃ οὐκ ἔστιν ἀδύνατον. οὐ γὰρ ἀδύνατον, τὸ μηδενὶ ὑπάρχον, τινὶ αὐτῶν ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν.

Ἔτι, κἂν ὅρους ἐκθέμενον εἴη δεῖξαι, ὅτι τὸ συμπέρασμα οὐκ ἔστιν ἀναγκαῖον ἁπλῶς, ἀλλὰ τούτων ὄντων, ἀναγκαῖον.

Ὅτι τῆς τοιαύτης οὔσης συμπλοκῆς, οὐκ ἀναγκαῖον γίνεται τὸ συμπέρασμα, καὶ τῇ τῶν ὅρων παραθέσει δείκνυσι. ἂν γὰρ ᾖ τὸ μὲν α, ζῷον. τὸ δὲ β, ἄνθρωπος. τὸ δὲ γ, λευκόν. τὸ α ὅ ἐστι ζῷον, παντὶ μὲν ἐξ ἀνάγκης τῷ β, ὅ ἐστιν ἄνθρωπος, οὐδενὶ δὲ τῷ γ ὅ ἐστι λευκὸν ὑπάρξει ἁπλῶς. ὃ μετὰ παραμυθίας ἔθηκεν εἰπών. ἐνδέχεται γὰρ τὸ ζῷον, μηδενὶ λευκῷ ὑπάρχειν. κἂν γὰρ τοῦτο μὴ τοιοῦτον εἴη. ἀλλὰ ἄλλο τι τοιοῦτον ληφθήσεται. ὁ δὴ ἄνθρωπος οὐδενὶ μὲν λευκῷ ὑπάρξει. οὐ μὴν ἐξ ἀνάγκης. δηλῶν δὲ τό, τε οὐκ ἐξ ἀνάγκης, καίτοι σημαίνει ἡ πρότασις ἡ λέγουσα ἄνθρωπον οὐδενὶ λευκῷ, ἐπήνεγκεν. ἐνδέχεται γὰρ ἄνθρωπον γενέσθαι λευκόν. ὁ γὰρ λέγων ἄνθρωπον μηδενὶ λευκῷ, λέγει οὐδὲν λευκὸν ἄνθρωπος. ὃ ἴσον δύναται τῷ, οὐδεὶς ἄνθρωπος λευκός. ἀλλὰ καὶ εἰ ἀληθὴς εἴη ἡ λέγουσα οὐδεὶς ἄνθρωπος λευκός, οὐκ ἤδη καὶ ἐξ ἀνάγκης ἔσται τις ἄνθρωπος οὐ λευκός. μέχρι γὰρ οὗ τὸ ζῷον μὴ ὑπάρχει τῷ λευκῷ, μέχρι τότε οὐδὲ ἄνθρωπος ἔσται λευκός. οὐ μὴν ἀεί, οὐδὲ ἐξ ἀνάγκης. διὰ δὲ τοῦ εἰπεῖν οὗ μέχρι τινὶ ἕως ἂν ζῷον μηδενὶ λευκῷ ὑπάρχῃ. ὥστε τούτων μὲν ὄντων, ἀναγκαῖον μὲν ἔσται τὸ συμπέρασμα, ἁπλῶς δ' οὐκ ἀναγκαῖον. διὰ δὴ ταύτης τῆς προσθήκης, ἐδήλωσεν ὅτι ἐν ταῖς μίξεσιν ὅταν ἀναγκαῖον λέγῃ γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα, τὸ ἁπλῶς ἀναγκαῖον λέγει. καὶ οὐ τὸ μετὰ διορισμοῦ. ὅ τινες τῶν ἐξηγουμένων τόν, περὶ τῆς μίξεως τῶν προτάσεων τόπον βοηθεῖν οἰόμενοι τῇ δόξῃ αὐτοῦ λέγουσι φάσκοντες. οὐ τὸ ἁπλῶς ἀναγκαῖον συνάγεσθαι λέγειν αὐτόν, ἀλλὰ τὸ μετὰ διορισμοῦ. λέγουσι γὰρ ὅταν τὸ ζῷον παντὶ ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης, καὶ ἄνθρωπος ὡς ἐν πρώτῳ σχήματι παντὶ κινουμένῳ, ἢ περιπατοῦντι γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα, τὸ μετὰ διορισμοῦ ἀναγκαῖον. ζῷον γὰρ παντὶ περιπατοῦντι, ἢ κινουμένῳ. ἕως ἂν ὁ μέσος ὑπάρχῃ αὐτῷ. τουτέστιν ἄνθρωπος. οὐκέτι γὰρ τῆς ἐλάττονος ἀναγκαίας οὔσης γίνεσθαι τοιοῦ-

τοῦ τὸ συμπέρασμα. οὐ γὰρ εἰ τὸ κινεῖσθαι παντὶ ζώῳ, καὶ ζῷον παντὶ ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης, καὶ τὸ κινεῖσθαι παντὶ ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης, ἕως ἂν αὐτῷ τὸ ζῷον ὑπάρχῃ (ψεῦδος γὰρ τοῦτο) ἀλλ' ἕως δὴ παντὶ ζώῳ τὸ κινεῖσθαι. ὅτι δὲ τὸ συμπέρασμα μὴ δὲ οὕτως ἀναγκαῖον εἶναι βούλεται, ἐδήλωσεν αὐτός. δείξας μὲν τοῦτον καὶ οὕτως ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα γινόμενον ἐν δευτέρῳ σχήματι. ἡ καταφατικὴ ὅτε ἡ ἐλάττων ἐστὶν ἀναγκαία, μὴ λέγων δὲ ἐν τῇ τοιαύτῃ μίξει ἀναγκαῖον ἁπλῶς γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. ἢ εἰ καὶ τοῦτο ἔλεγεν ἀναγκαῖον ὅμοιον ἐκείνῳ, κἀκείνῳ ἂν προσετίθει τὸ μὴ ἁπλῶς ἀναγκαῖον γίνεσθαι, ἀλλὰ τὸ μετὰ διορισμοῦ, ὡς καὶ ἐπὶ τούτου, ἅμα δὲ καὶ τὴν τοῦ ἀναγκαίου διαίρεσιν, ὅτι καὶ αὐτὸς οἶδεν. ἣν οἱ ἑταῖροι αὐτοῦ ποιοῦνται, δεδήλωκε διὰ τῆς προσθήκης. ἣν φθάσας ἤδη καὶ ἐν τῷ περὶ ἑρμηνείας δέδειχεν. ἐν οἷς περὶ τῆς εἰς τὸν μέλλοντα χρόνον λεγομένης ἀντιφάσεως περὶ τῶν καθ' ἕκαστα λέγει.

Τὸ μὲν οὖν εἶναι τὸ ὄν, ὅταν ᾖ. καὶ τὸ μὴ ὂν μὴ εἶναι, ὅταν μὴ ᾖ, ἀνάγκη.

Τὸ γὰρ ἐξ ὑποθέσεως ἀναγκαῖον, τοιοῦτόν ἐστι. μᾶλλον δ' ἂν τὸ εἰρημένον ὑπ' αὐτοῦ φανερὸν γένοιτο, εἰ μεταλάβοιμεν ὅρους ἀληθεστέρους, ἐφ' ὧν γὰρ αὐτὸς ἐπειράθη δεῖξαι οὐκ ἦσαν αἱ προτάσεις ἀληθεῖς. οὐ γὰρ ἀληθὲς, τὸ ζῷον μηδενὶ λευκῷ. κύκνῳ γὰρ ἐξ ἀνάγκης. ἢ οὖν κινούμενον ἀντὶ τοῦ λευκοῦ θῶμεν ἢ λάβωμεν ἄλλους. ἔστω τοίνυν ἐπὶ μὲν τοῦ α, τὸ ἐγρηγορέναι, ἢ τὸ κινεῖσθαι. ἐπὶ δὲ τοῦ β βαδίζειν, ἐπὶ δὲ τοῦ γ ἄνθρωπος. τὸ δὴ ἐγρηγορέναι, παντὶ μὲν τῷ βαδίζοντι ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ κινεῖσθαι, ἀνθρώπῳ μηδενὶ ὑπαρχέτω. τὸ δὴ βαδίζειν, οὐδενὶ μὲν ἀνθρώπῳ ὑπάρξει. οὐ μὴν ἐξ ἀνάγκης, ἢ οὐδενί, ἢ τινί. ἐνδέχεται γὰρ ἄνθρωπον βαδίζειν. ἀλλ' οὐκ ἐν ᾧ γε ἀληθές ἐστι τὸ ἐγρηγορέναι ἢ τὸ κινεῖσθαι μηδενὶ ἀνθρώπῳ ὑπάρχειν. εἰ δ' ἡ ἐλάττων πρότασις εἴη, καθόλου καταφατικὴ ἀναγκαία, ἡ δὲ μείζων ἀποφατικὴ καθόλου ὑπάρχουσα, ὑποτεθέντος τοῦ συμπεράσματος ἀναγκαίου εἶναι οὐκέτι δόξει δείκνυσθαι γινόμενον τὸ συμπέρασμα ψεῦδος, οὔτε ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι, οὔτε ἐν τῷ τρίτῳ. ἐν μὲν τῷ πρώτῳ, ὅτι δύο ἀποφατικαὶ γίνονται. κεῖται γὰρ τὸ α μηδενὶ τῷ β καὶ παντὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης. ἂν δὴ ληφθῇ ἐπὶ τούτοις συμπέρασμα τὸ β ἐξ ἀνάγκης οὐδενὶ τῷ γ. καὶ ἀντιστραφήσεται καὶ τὸ γ οὐδενὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης. ἔστι δὲ καὶ τὸ β οὐδενὶ τῷ α. ἔκειτο γὰρ τὸ α μηδενὶ τῷ β, δύο ἀποφατικαὶ, καὶ ἀσυλλόγιστος ἡ συζυγία. ἀλλ' οὐδ' ἐν τῷ τρίτῳ. γίνεται γὰρ ἡ ἐλάττων ἀποφατική. τὸ β οὐδενὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης, καὶ τὸ α παντὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης. ἡ πρὸς μὲν τὸ ὑποκείμενον ἀσυλλόγιστος ἡ τοιαύτη συμπλοκή. ὥσπερ καὶ ἡ πρὸ ὀλίγου ῥηθεῖσα. ὅτε ἦν ἡ μείζων, τὸ ἀναγκαῖον καταφατικὸν ἔχουσα, συνάγεται μέντοι δι' αὐτῆς συλλογιστικῶς κατὰ ἀντιστροφὴν τῆς καταφατικῆς προτάσεως, τὸ β τινὶ τῷ α ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχειν συμπέρασμα. ὥσπερ καὶ ἐπ' ἐκείνης συνήγετο τὸ γ τινὶ τῷ α ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχειν. ὃ ἐδόκει ἀδύνατον εἶναι διὰ τὸ ἐνδέχεσθαι ποτὲ τὸ γ τῷ α ὑπάρχειν. τὸ γὰρ β οὐδενὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης. καὶ τὸ γ τῷ α τινὶ ἐξ ἀνάγκης. ἐξ ὧν συνάγεται τὸ β τινὶ τῷ α μὴ ὑπάρχειν ἐξ ἀνάγκης. ἀλλὰ μὴν ψεῦδος πάλιν τὸ λέγειν τὸ β τινὶ τῷ α ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχειν, κειμένου τοῦ α μηδενὶ τῷ β ὑπάρχειν ἁπλῶς, ὡς ἔδειξε πρὸ ὀλίγου. ἐνδέχεται γὰρ τὸ β μηδενὶ τῷ α ὑπάρχον διὰ τὸ ἀντιστρέφειν, μὴ ὑπάρχειν οὕτως ὡς ἐνδέχεσθαι αὐτῷ καὶ παντὶ ὑπάρχειν. ὥστε ὑπάρχον τὸ συμπέρασμα. ἀλλ' οὐκ ἀναγκαῖον ἂν εἴη. ἔτι δεικνύοιτ' ἂν τὸ αὐτὸ ψεῦδος καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι ἀντιστραφεισῶν ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων. ἂν γὰρ ληφθῇ τὸ γ μηδενὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης. καὶ τὸ γ τινὶ τῷ α ἐξ ἀνάγκης κατὰ ἀντιστροφὴν τοῦ τε συμπεράσματος καὶ τῆς καταφατικῆς ἀναγκαίας κειμένης προτάσεως, συνάγεται τὸ β τινὶ τῷ α μὴ ὑπάρχειν ἐξ ἀνάγκης, ὃ ψεῦδος. ἔκειτο γὰρ ἁπλῶς μὴ ὑπάρχειν, ὡς καὶ ὑπάρχειν δύνασθαι. καὶ ἐπὶ τῶν ὅρων δὲ, πρόδηλον, ὅτι μηδ' ἐπὶ ταύτης τῆς συζυγίας ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα. ζῷον γὰρ οὐδενὶ κινουμένῳ, καὶ παντὶ ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης. καὶ τὸ κινεῖσθαι, οὐδενὶ μὲν ἀνθρώπῳ, οὐ μὴν ἐξ ἀνάγκης.

Ὁμοίως δ' ἕξει καὶ ἐπὶ τῶν ἐν μέρει συλλογισμῶν.

Λέγει ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν ἐν μέρει συναγουσῶν συζυγιῶν ὁμοίως ἕξει. ἂν μὲν γὰρ ἡ καθόλου ἀποφατικὴ ἀναγκαία ᾖ, ἀναγκαῖον ἔσται τὸ συμπέρασμα. ἂν δ' ἡ καταφατικὴ ᾖ ἀναγκαία, ἄν τε ἐπὶ μέρους οὖσα ὡς ἐν τῷ τρίτῳ συλλογισμῷ, τῷ ἐκ καθόλου ἀποφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ ἐπὶ μέρους καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος, ἄν τε καθόλου ὡς ἐν τῷ δ τῷ ἐκ καθόλου καταφατικῆς τῆς μείζονος καὶ ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς τῆς ἐλάττονος, οὐκ ἔσται τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον.

Ἔστω δὴ πρῶτον ἡ στερητικὴ καθόλου τε καὶ ἀναγκαία.

Δείκνυσιν ἐν τῇ τρίτῃ συζυγίᾳ τῶν ἐν β σχήματι συλλογισμῶν, πῶς οὔσης τῆς καθόλου ἀποφατικῆς ἀναγκαίας, ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα γίνεται. ἐπεὶ γὰρ ἀντιστραφείσης τῆς καθόλου ἀποφατικῆς τὸ πρῶτον γίνεται σχῆμα, καὶ ὁ ἐν αὐτῷ δ συλλογισμὸς, ὁ ἔχων τὴν μείζονα καθόλου ἀποφατικὴν ἀναγκαίαν. ἐν ᾗ συζυγίᾳ οὕτως ἐχούσῃ, ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα, δῆλον. ὡς καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι ἀναγκαῖον ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν ἔσται τὸ συμπέρασμα οὕτως ἐχουσῶν τῶν προτάσεων.

Πάλιν ἔστω ἡ κατηγορικὴ καθόλου καὶ ἀναγκαία.

Ὅπως μὲν τῆς ἐπὶ μέρους καταφατικῆς ἀναγκαίας οὔσης ἐν τῇ προειρημένῃ συμπλοκῇ, οὐ γίνεται τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον, ὡς γνώριμον παρέλιπε. διὰ γὰρ τῆς ὁμοίας ἀντιστροφῆς γίνεται ἐν πρώτῳ σχήματι ἡ ἐλάττων, ἐπὶ μέρους ἀναγκαία καταφατική, τοῦ τρίτου συλλογισμοῦ τοῦ ἐν δευτέρῳ σχήματι. καὶ διὰ τῶν ὅρων δὲ δεικνύοιτ' ἂν, εἰ ληφθείη τὸ ζῷον μηδενὶ κινουμένῳ καί τινι λευκῷ ἐξ ἀνάγκης. κύκνῳ γάρ. τὸ γὰρ κινεῖσθαι, τινὶ λευκῷ οὐχ ὑπάρχει, οὐ μὴν ἐξ ἀνάγκης. ἐπὶ δὲ τὴν τετάρτην συζυγίαν μετελήλυθεν. ἐν ᾗ ἐστιν ἡ μὲν μείζων πρότασις καθόλου καταφατική, ἡ δὲ ἐλάττων ἐπὶ μέρους ἀποφατική. ἡ δὲ δεῖξις οὐ δι' ἀντιστροφῆς, ἀλλὰ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς μὲν ἐπὶ τῶν ὑπαρχουσῶν.

ἐπὶ δὲ τῶν ἀναγκαίων διὰ τῆς ἐκθέσεως καὶ τοῦ λαβεῖν, ᾧ τινι μὴ ὑπάρχει. δείκνυσι δὲ ἐπὶ τῆς συζυγίας ταύτης ὅτι ἑτέρας αὐτῶν ληφθείσης μὴ γινόμενον ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα. καὶ πρῶτόν γε πῶς τῆς καθόλου καταφατικῆς οὔσης ἀναγκαίας, οὐ γίνεται τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον. δείκνυσι δὲ τοῦτο τῇ τῶν ὅρων παραθέσει. αὐτὸς μὲν οὖν φησι, διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων δειχθήσεται μὴ ἀναγκαῖον εἶναι τὸ συμπέρασμα, τῆς καθόλου καταφατικῆς ἀναγκαίας οὔσης. διὸ καὶ ἐν τῇ ἐκ δύο καθόλου προτάσεων οὔσῃ, καὶ τῆς καταφατικῆς ἀναγκαίας οὔσης, ἦσαν δὲ ζῷον, καὶ ἄνθρωπος, καὶ λευκόν. τὸ γὰρ ζῷον παντὶ μὲν ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει. τινὶ δὲ λευκῷ οὐχ ὑπάρχει ἁπλῶς. καὶ ἄνθρωπος τινὶ λευκῷ ἁπλῶς οὐχ ὑπάρξει. ἀλλ' ἐπεὶ μὴ αἱ προτάσεις ἀληθεῖς, ὡς οὐδὲ ἐπὶ τῶν καθόλου. οὐ γὰρ ὑπάρχουσα ἀλλ' ἀναγκαία, ἡ ζῷον τινὶ λευκῷ οὐχ ὑπάρχει, ἐπ' ἄλλων ὅρων δειξόμεθα. τὸ κινεῖσθαι δὴ παντὶ μὲν περιπατοῦντι ἐξ ἀνάγκης, τινὶ δὲ ἀνθρώπῳ μὴ ὑπαρχέτω μόνον, καὶ ἄνθρωπος δή τις οὐ περιπατήσει μέν, οὐ μὴν ἐξ ἀνάγκης. ἀλλ' οὐδ' ἂν ἡ στερητικὴ ἐπὶ μέρους οὖσα ἀναγκαία ληφθῇ. οὐδ' οὕτως ἀναγκαῖον ἔσται τὸ συμπέρασμα. ὅροι, τὸ ἐγρηγορέναι παντὶ γραμματικῷ ὑπάρχοντος, τινὶ δὲ ἀνθρώπῳ ἀνάγκη μὴ ὑπαρχέτω, ὡς τῷ κοιμωμένῳ. οὐ μὴν ἐξ ἀνάγκης τὶς ἄνθρωπος οὐκ ἔσται γραμματικός. πάλιν, ζῷον παντὶ κινουμένῳ, ζῷον τινὶ λευκῷ ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρχει. τὸ δὴ κινεῖσθαι τινὶ λευκῷ οὐχ ὑπάρξει, οὐ μὴν ἐξ ἀνάγκης. Ἐπιδ' εἴπουν παντὶ ἐγρηγορότι, τινὶ δὲ ζῴῳ ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρχει. καὶ τὸ ἐγρηγορέναι οὐ παντὶ μὲν ζῴῳ, οὐ μὴν ἐξ ἀνάγκης. εἶπε δὲ αὐτὸς διὰ γὰρ τῶν αὐτῶν ὅρων ἡ ἀπόδειξις. ἑνὸς μόνου μεταλαμβανομένου. ἐν γὰρ ἀντιγράφοις τισὶ καὶ τοῦτο πρόσκειται, ὅπερ οὐχ ὑγιὲς εἶναι δόξει. ἦσαν γὰρ ἐπὶ τῶν καθόλου ὅροι, ζῷον, ἄνθρωπος, λευκόν. οὕτως δὲ ἐχουσῶν, ἦν ἡ καθόλου καταφατικὴ ἀναγκαία. ἀλλ' οὐχ ἡ ἀποφατικὴ ἐπὶ μέρους. ὃ νῦν πρόκειται. ἀλλ' οὐδ' ἂν ἔνθα ὁ ἄνθρωπος, μεταθώμεθα τὸ λευκόν, ὡς εἶναι τὸ ζῷον παντὶ λευκῷ ὑπάρχοντος· ψευδὴς γὰρ καὶ αὕτη. ἀλλ' οὐδ' ἂν ἐπὶ μὲν τοῦ α μεταθώμεθα τὸ λευκόν, ἐπὶ δὲ τοῦ β, ἄνθρωπον, ζῷον δὲ ἐπὶ τοῦ γ, ὡς εἶναι τὸ λευκὸν παντὶ μὲν ἀνθρώπῳ, τινὶ δὲ ζῴῳ ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρχειν. καὶ γὰρ ἡ πρώτη πρότασις ψευδής, καὶ τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον. τούτου δὲ τὸ αἴτιον, ὅτι μηδὲ ἐπὶ τῶν καθόλου προτάσεων, ἀληθεῖς ἦσαν οἱ ὅροι οὗτοι. ὡς ἐπεσημηνάμεθα ἀντὶ τοῦ λευκοῦ λαβόντες τὸ κινεῖσθαι. ὡς οὖν ἐκεῖ ἀντὶ τοῦ λευκοῦ τὸ κινεῖσθαι ἐλάβομεν, οὕτω καὶ ἐνταῦθα εἰ ληφθείη ἀντὶ τοῦ ἀνθρώπου τὸ κινεῖσθαι, τὸ δὲ λευκὸν μένοι, ὑγιὲς τὸ εἰρημένον. γίνεται γὰρ ζῷον παντὶ κινουμένῳ ὑπάρχοντος. ζῷον τινὶ λευκῷ ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρχει. χιόνι γάρ. καὶ τὸ κινεῖσθαι τινὶ λευκῷ οὐ μὴν ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρξει. ἑνὸς ἄρα μεταληφθέντος ἐδείχθη. δύναται καὶ τὸ, διὰ γὰρ τῶν αὐτῶν ὅρων ἡ ἀπόδειξις, εἰρῆσθαι ἀντὶ τοῦ, διὰ γὰρ τῶν αὐτῶν ἡ ἀπόδειξις. πῶς δὲ διὰ τῶν αὐτῶν, διὰ ὅρων γὰρ καὶ τῆς τούτων παραθέσεως. Ἐπιζητήσειε δ' ἄν τις εὐλόγως ἐν τῇ συζυγίᾳ ταύτῃ, διὰ τί μὴ γίνεται κατ' αὐτὸν ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα, οὔσης ἀναγκαίας

ἀναγκαίας τῆς ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς. εἰ γὰρ διὰ τῆς ἐκθέσεως ἐδείκνυτο γινομένη καθόλου ἀποφατική, ὅτε ἦσαν ἀναγκαῖαι ἀμφότεραι. ὅτι γὰρ ἦν τὸ α τῷ μὲν β παντὶ ἐξ ἀνάγκης, τῷ δὲ γ τινὶ οὐκ ἐξ ἀνάγκης, λαμβάνων τι τοῦ γ ᾧ οὐχ ὑπάρχει τὸ α ἐξ ἀνάγκης. ὃ ἦν τὸ δ, καθόλου ἀποφατικὴν ἀναγκαίαν ἐποίει τὴν αδ. εἶτα ἀντιστρέφων αὐτήν, ἐλάμβανε τὸ δ οὐδενὶ τῷ α ἐξ ἀνάγκης. ἔκειτο δὲ καὶ τὸ α παντὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης. καὶ τὸ δ ἄρα τῷ β οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης. καὶ τὸ β ἄρα τῷ δ ὁμοίως. ἀλλ' ἐπεὶ τὸ δ τί ἦν τοῦ γ, τὸ β ἐδείκνυτο τινὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρχον, εἰ νῦν γένοιτο τῇ ἐκθέσει ἡ ἐπὶ μέρους ἀναγκαία ἀποφατική, καθόλου ἀναγκαία ἀποφατική, ἀντιστραφεισῶν ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων γίνεται συζυγία ἐν πρώτῳ σχήματι, ἐκ καθόλου ἀποφατικῆς ἀναγκαίας καὶ καθόλου καταφατικῆς ὑπαρχούσης. ἐξ ὧν ἔκειτο ἀναγκαῖον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. τὸ γὰρ δ οὐδενὶ τῷ α ἐξ ἀνάγκης, τὸ α παντὶ τῷ β ὑπάρχοντος, τὸ δ ἄρα οὐδενὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης. εἰ δὲ τοῦτο, καὶ τὸ β οὐδενὶ τῷ δ ἐξ ἀνάγκης. τὸ δὲ δ ἐπεί τι τοῦ γ ἐστί, καὶ τῷ γ τινὶ ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρξει τὸ β. ἀλλ' ἐπὶ τῶν ὅρων ἔδειξε μὴ γινόμενον ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα. τὸ γὰρ ζῷον παντὶ μὲν κινουμένῳ, τινὶ δὲ λευκῷ ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρχει. καὶ τὸ κινεῖσθαι οὐχ ὑπάρχει μέν τινι λευκῷ. οὐ μὴν ἐξ ἀνάγκης. ὃ καὶ αὐτὸ σημεῖον χρὴ λαμβάνειν τοῦ μὴ γίνεσθαι ἐν τῇ ἐξ ἀναγκαίας καὶ ὑπαρχούσης μίξει, ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα κατ' αὐτόν. ὅπου ἐπὶ ὕλης τινὸς τὴν ἐξέτασιν ποιεῖται. καὶ οὐ προσχρῆται τῷ κατὰ μηδενὸς ἐξ ἀνάγκης. καθ' ὃ ἡ παραγωγὴ γίνεται. εὑρίσκεται γὰρ ὑπάρχον, ἀλλ' οὐκ ἀναγκαῖον γινόμενον τὸ συμπέρασμα. καίτοι εἰ ἦν ἀληθῆ τὰ εἰρημένα, πάντως καὶ ἐν ταύτῃ τῇ συμπλοκῇ, ἀναγκαῖον ἔδει γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα, καθὼς ἔδειξα. ὅτι γὰρ παρὰ τὸ τὴν ἑτέραν πρότασιν ὑπάρχουσαν εἶναι, ὑπάρχον τὸ συμπέρασμα ἐπὶ τῆς ὕλης εὑρίσκεται, δῆλον ἐκ τοῦ, ἂν αἱ δύο ἀναγκαῖαι ληφθῶσιν ἐν τῇ συμπλοκῇ ταύτῃ, μηκέθ' ἡμᾶς δύνασθαι ἐπὶ τῆς ὕλης εὑρεῖν ὑπάρχον τὸ συμπέρασμα. κείσθω γὰρ τὸ ζῷον παντὶ μὲν ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης, τινὶ δὲ λευκῷ ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπαρχέτω, ὡς τῇ χιόνι. καὶ ὁ ἄνθρωπος τινὶ λευκῷ ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρξει. ὡς οὐδὲ τὸ ζῷον, τοῦτο γὰρ ἦν ἐπὶ τοῖς κειμένοις, τὸ συμπέρασμα.

Μίξις ὑπάρχοντός τι, καὶ ἀναγκαίου ἐν τρίτῳ σχήματι.

Ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ σχήματι καθόλου μὲν ὄντων τῶν ὅρων πρὸς τὸ μέσον, καὶ κατηγορικῶν ἀμφοτέρων.

Ἐπιβέβηκεν ἐπὶ τὸ τρίτον σχῆμα. καὶ δείκνυσι καὶ ἐν τούτῳ. ὅτι μὲν ἀναγκαῖον γίνεται τὸ συμπέρασμα. τῆς μὲν
μ ἑτέρας ἀναγκαίας οὔσης προτάσεως, τῆς δ' ἑτέρας ὑπαρχούσης, ὅτι δὲ ὑπάρχον καὶ ἐν τούτῳ δὴ κατὰ τὴν ἐπὶ τὸ πρῶτον σχῆμα ἀναγωγὴν διὰ τῆς ἀντιστροφῆς, ὅτι, τί ἀναγκαῖον καὶ ὑπάρχον δείκνυται συμπέρασμα, ἂν μὲν γὰρ ἡ κειμένη ἀναγκαία ἐν τρίτῳ σχήματι αὕτη, ἥτις ἀναχθείσης τῆς συζυγίας διὰ τῆς ἀντιστροφῆς εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα, μείζων ἐστὶν ἐν ἐκείνῳ, ἔσται ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα. ἂν δὲ ἐλάττων, ὑπάρχον. καταφατικῶν μὲν ἀμφοτέρων οὐσῶν τῶν καθόλου, ὁποτέρα ἂν ἀναγκαία ληφθῇ, ἀναγκαῖον ἔσται τὸ συμπέρασμα. τηρήσαντες γὰρ τὴν καθόλου καταφατικὴν ἀναγκαίαν, καὶ ἀντιστρέψαντες τὴν ἑτέραν τὴν ὑπάρχουσαν, καὶ ποιήσαντες ἐπὶ μέρους ὑπάρχουσαν, ἐν πρώτῳ σχήματι ἕξομεν τὴν μείζονα καθόλου καταφατικὴν ἀναγκαίαν, τὴν δὲ ἐλάττονα ἐπὶ μέρους καταφατικὴν ὑπάρχουσαν. οὔσης δὲ τῆς τοιαύτης συζυγίας ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα. εἰ γὰρ εἴη τὸ μὲν α παντὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχον, τὸ δὲ β τῷ γ παντὶ ὑπάρχοντος, ἂν ἀντιστρέψωμεν τὴν βγ, ἔσται τὸ γ τινὶ τῷ β ὑπάρχον. κεῖται δὲ καὶ τὸ α παντὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης. ἐξ ὧν συναχθήσεται τὸ α τινὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης. τὸ δέ, τὸ γὰρ β ὑπὸ τὸ γ ἐστί, δεικτικὸν προσέθηκε τοῦ, τὸ πρῶτον γίνεσθαι σχῆμα, καὶ ἐλάττονα εἶναι ἐν αὐτῷ τὴν γβ. διὰ τοῦτο παντὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης τὸ α ὑπάρχον, ὑπάρξει καὶ τῷ β. ἀλλὰ κἂν ἀνάπαλιν. τὸ μὲν β ληφθῇ παντὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης, τὸ δὲ α παντὶ τῷ γ ὑπάρχῃ, ἀναγκαῖον ἔσται τὸ συμπέρασμα. ἀντιστρέψωμεν γὰρ τὴν αγ τὴν ὑπάρχουσαν καὶ ἔσται τὸ γ τινὶ τῷ α ὑπάρχον. ἔκειτο δὲ καὶ τὸ β παντὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης. ἐξ ὧν συναχθήσεται τὸ β τινὶ τῷ α ἐξ ἀνάγκης. καὶ ἐπεὶ τὸ ἐπὶ μέρους καταφατικὸν ἀναγκαῖον ἀντιστρέφει, καὶ τὸ α τινὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης ὑπάρξει. ἔδει γὰρ τοῦτον εἶναι κατηγορούμενον ἐν τῷ συμπεράσματι. ἐπεὶ ἔκειτο αὐτὸς ὁ μείζων. διὸ ἐδεήθη μὲν ἐπὶ τῆς συμπλοκῆς τῆς τοιαύτης, ἀντιστρέψαι καὶ τὸ συμπέρασμα. αὐτὸς μέντοι τὸ ἀντιστρέψαι τὸ συμπέρασμα, παρέλιπεν, ἴσως ὡς ὂν σαφές. μόνον δὲ ἔδειξεν ὅτι τὸ β, καὶ τῷ α τινὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρξει. ἐπεὶ παντὶ τῷ γ ἔκειτο ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν. δεῖ δὲ πάλιν ὡς εἶπον, καὶ τὸ β ἀντιστρέψαι. ἵνα ἡ δεῖξις, μὴ ἄλλου τινός, ἀλλὰ τοῦ προκειμένου ᾖ. τὸ γὰρ α, μείζων ὅρος κεῖται. τοῦτον οὖν ἐν τῷ συμ-

περάσματι δεῖ κατηγορούμενον εἶναι.

Πάλιν ἔστω τὸ μὲν αγ, στερητικόν. τὸ δὲ βγ καταφατικόν. ἀναγκαῖον δὲ τὸ στερητικόν.

Δείκνυσιν ὅτι καὶ ἐν τῇ συζυγίᾳ τῇ ἐκ καθόλου ἀποφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ καθόλου καταφατικῆς ὑπαρχούσης τῆς ἐλάττονος, ἀναγκαῖον γίνεται τὸ συμπέρασμα. τῷ ἀντιστραφείσης τῆς καταφατικῆς, τὸ πρῶτον γίνεται σχῆμα, ἔχον τὴν μείζονα καθόλου ἀποφατικὴν ἀναγκαίαν. τὸ γὰρ α τῷ γ μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπαρχέτω, τὸ β παντὶ ὑπαρχέτω τῷ γ. ἀντιστραφείσης δὴ τῆς βγ, γίνεται τῷ β τινὶ τὸ γ ὑπάρχον. ἔκειτο δὲ καὶ τὸ α μηδενὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης. τὸ ἄρα α τινὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρξει. εἰ δὲ τὸ βγ τὸ καταφατικὸν καθόλου τε καὶ ἀναγκαῖον, οὐκ ἔσται τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον. τῷ ἀντιστρέφεσθαι μὲν τὴν βγ τὴν καταφατικὴν ἀναγκαίαν. ἀντιστραφείσης δ' αὐτῆς καὶ γενομένης ἐπὶ μέρους καταφατικῆς ἀναγκαίας, γίνεσθαι ἐν πρώτῳ σχήματι συζυγίαν ἔχουσαν τὴν ἐλάττονα μὲν ἀναγκαίαν, τὴν μείζονα δὲ ὑπάρχουσαν. ἕξει γὰρ οὕτως. τὸ α οὐδενὶ τῷ γ ὑπάρχει. τὸ γ τινὶ τῷ β ὑπάρχει ἐξ ἀνάγκης. καὶ τὸ α τινὶ τῷ β οὐχ ὑπάρχει ἐξ ἀνάγκης. δείξας δὲ διὰ τῆς ἀντιστροφῆς ὅτι μὴ γίνεται ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα. τῷ ἐν πρώτῳ σχήματι τὴν ἐλάττονα γίνεσθαι ἀναγκαίαν, παρατίθεται ὅρους. δι' ὧν καὶ αὐτῶν δείκνυσι μὴ γινόμενον τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον. οἱ δὲ ὅροι οὓς λαμβάνει. ἐπὶ μὲν τοῦ α, ἀγαθόν, ἐπὶ δὲ τοῦ β ζῷον. ἐπὶ δὲ τοῦ γ, ἵππος. τὸ δὴ ἀγαθὸν οὐδενὶ ἵππῳ. ζῷον δὲ παντὶ ἵππῳ ἐξ ἀνάγκης. τὸ ἀγαθὸν δή τινὶ μὲν ζῴῳ οὐχ ὑπάρξει, οὐ μὴν ἐξ ἀνάγκης. βουλόμενος δὲ δεῖξαι τὴν ἀποφατικήν, ὑπάρχουσαν εἴληφε καὶ οὐκ ἀναγκαίαν, ἐπεί. τὸ μὲν οὖν ἀγαθόν, ἐνδέχεται μηδενὶ ἵππῳ ὑπάρχειν δεικνύς. ὅτι ἐνδεχομένης αὐτῷ οὐχ ὑπάρχει, ἀλλ' οὐκ ἐξ ἀνάγκης. οὐ γὰρ ἐνδεχομένην λαμβάνει. ἀλλ' ἔστιν αὐτῷ τοῦ μὴ ἀναγκαίου δεικτικοῦ, τὸ ἐνδέχεσθαι τὸ ἀγαθὸν μηδενὶ ἵππῳ καὶ τό, ἀλλ' οὐκ ἀνάγκη ζῷόν τι μὴ εἶναι ἀγαθόν. ὅ ἴσον ἐστὶ τῷ, τὸ ἀγαθὸν τινὶ ζῴῳ οὐχ ὑπάρξει. οὐ μὴν ἐξ ἀνάγκης, οὐχ ὑπάρξει. ὃ ὅπως ἂν εἴη ὑγιὲς δεικνύς, προσέθηκε τό. εἴπερ ἐνδέχεται πᾶν εἶναι ἀγαθόν, τότε γὰρ ὑπαρχόντως τινὶ οὐχ ὑπάρξει ζῴῳ τὸ ἀγαθόν. ὅταν καὶ παντὶ αὐτῷ ἐνδέχηται ὑπάρχειν. ἐπεὶ δὲ δοκεῖ μὴ πᾶν ζῷον ἐπιδεκτικὸν εἶναι τοῦ ἀγαθοῦ, μεταληπτέον φησὶ τὸν ὅρον, καὶ θετέον ἀντὶ τοῦ ἀγαθοῦ, ἢ τὸ ἐγρηγορέναι, ἢ τὸ καθεύδειν, μηδενὶ ἵππῳ ὑπάρχοντος. ζῷον δὲ ἐξ ἀνάγκης παντὶ ἵππῳ. γίνεται γὰρ ἢ τὸ ἐγρηγορέναι, ἢ τὸ καθεύδειν, τινὶ μὴ ὑπάρχον ζῴῳ. οὐ μὴν ἐξ ἀνάγκης ὃ δεικνύς, προσέθηκε τό. ἅπαν γὰρ ζῷον δεκτικὸν τούτων. εἰ γὰρ δεκτικὸν ἅπαν, οὐδὲν ἔσται ζῷον, ᾧ ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρχει τὸ ἐγρηγορέναι, ἢ τὸ κοιμᾶσθαι. Εἰπὼν δὲ περὶ τῶν μίξεων τῶν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων καθόλου, ἑξῆς λέγει καὶ περὶ τῶν, τὴν ἑτέραν ἐπὶ μέρους ἐχουσῶν. ὅταν δέ, ἡ μέν, καθόλου τῶν προτάσεων ᾖ. ἡ δὲ ἐν μέρει, ἀμφοτέρων οὐσῶν καταφατικῶν ἂν ἡ καθόλου ᾖ ἀναγκαία, ἀναγκαῖον ἔσται τὸ συμπέρασμα. ἀντιστραφείσης γὰρ τῆς

ἐπὶ μέρους καταφατικῆς ὑπαρχούσης, γίνεται πάλιν τὸ πρῶτον σχῆμα ἔχον τὴν μείζονα ἀναγκαίαν, καὶ πρῶτον μὲν τοῦτο δείκνυσι, τὴν ἐλάττονα, καθόλου καταφατικὴν ἀναγκαίαν λαβών, τὴν δὲ μείζονα, ἐπὶ μέρους καταφατικὴν ὑπάρχουσαν. λαμβάνει γὰρ τὸ μὲν α τινὶ τῷ γ ὑπάρχον. τὸ δὲ β παντὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχον. ἣν τηρήσας ἀντιστρέφει τὴν α γ. καὶ λαμβάνει τὸ γ τινὶ τῷ α ὑπάρχον. τοῦτο γάρ ἐστι τό, τὸ δὲ α ὑπὸ τὸ γ ἐστί. διὰ γὰρ τὴν ἀντιστροφήν. ἐξ ὧν ἐν τῇ τοῦ πρώτου σχήματος τρίτῃ συμπλοκῇ συνάγεται τὸ β τινὶ τῷ α ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν. οὐ δὲ τὸ β τῷ α καὶ τὸ α τῷ β. τοῦτο γὰρ ἔδει δειχθῆναι μείζονος ἄκρου τοῦ α ὄντος. ἐδείχθη οὖν τὸ προκείμενον, τῆς τε ἐπὶ μέρους καταφατικῆς ὑπαρχούσης ἀντιστραφείσης. ἥτις ἦν ἡ α γ καὶ τοῦ β γ συμπεράσματος, ὄντος ἐπὶ μέρους ἀναγκαίου καταφατικοῦ. Ὁμοίως δέ φησιν ἀναγκαῖον ἔσεσθαι τὸ συμπέρασμα, κἂν ἡ μείζων μὲν καταφατικὴ καθόλου ἀναγκαία ληφθῇ, ἡ δὲ ἐλάττων ἐπὶ μέρους καταφατικὴ ὑπάρχουσα. πάλιν γὰρ ταύτης ἀντιστραφείσης, γίνεται ἐν πρώτῳ σχήματι ἡ μείζων καθόλου καταφατικὴ ἀναγκαία. διὸ καὶ ἐπὶ μέρους καταφατικὸν ἀναγκαῖον γίνεται πάλιν τὸ συμπέρασμα. πλὴν ἐπὶ μὲν τῆς πρὸ ταύτης συμπλοκῆς, καὶ τὸ συμπέρασμα ἐδέησεν ἀντιστρέψαι. ἐπὶ δὲ ταύτης ἐχούσης τὴν μείζονα, καθόλου καταφατικὴν ἀναγκαίαν, τὴν ἐλάττονα πρότασιν μόνην ἀντιστρεφομένην. Ταχέως δὲ ἐδήλωσε τὴν αἰτίαν τοῦ γίνεσθαι ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα. εἰπών. τὸ γὰρ β ὑπὸ τὸ γ ἐστί. διὸ καὶ τὴν ἀντιστροφὴν ἐδέξε τῆς ἐλάττονος προτάσεως τῆς α γ οὔσης καταφατικῆς ἐν μέρει. Ἂν δὲ ἡ ἐπὶ μέρους πρότασις ἀναγκαία ληφθῇ, οὐκέτι γίνεται τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον, τῷ γίνεσθαι οὕτως τὴν ἐλάττονα πρότασιν ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι, ἀναγκαίαν. ἧς οὔσης τοιαύτης, τῆς δὲ μείζονος ὑπαρχούσης, ὑπάρχον ἐγίνετο τὸ συμπέρασμα. ἔστω γὰρ τὸ μὲν β τινὶ τῷ γ ὑπάρχον ἐξ ἀνάγκης. τὸ δὲ α παντὶ τῷ γ ὑπάρχον. ἂν δὴ ἀντιστρέψωμεν τὴν β γ, τηρήσαντες τὴν α γ τὴν καθόλου ὑπάρχουσαν. οὐ γὰρ οἷόν τε ἄλλως, γίνεται τὸ α, τῷ γ παντί, τὸ γ τινὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης. οὕτως δὲ ἐχουσῶν, οὐκ ἐγίνετο ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα. ὅτι δὲ μὴ ἀναγκαῖον γίνεται τὸ συμπέρασμα, δείκνυσι καὶ τῇ τῶν ὅρων παραθέσει. λαμβάνει γὰρ ἐπὶ μὲν τοῦ α ἐγρήγορσιν. ἐπὶ δὲ τοῦ β, δίπουν. ἐπὶ δὲ τοῦ γ, ζῷον. τὸ μὲν δίπουν, τινὶ ζῴῳ ἐξ ἀνάγκης ὡς ἀνθρώπῳ. ἡ δὲ ἐγρήγορσις. παντὶ ζῴῳ ὑπαρχόντως. καὶ ἐγρήγορσις τινὶ δίποδι. ἀλλ' οὐκ ἐξ ἀνάγκης. πάλιν δὲ τὸ α τῷ γ ἐνδέχεται εἶπε, δηλῶν τό, παντὶ μὲν ὑπάρχειν. οὐ μὴν ἀναγκαίως. Σημειωτέον δὲ ὅτι καὶ ἐνταῦθα χρῆται τῷ ἐνδέχεσθαι, ἀντὶ τοῦ ὑπάρχειν. ὡς καὶ ἐπὶ τῆς, τῶν ἀναγκαίων προτάσεων ἀντιστροφῆς. τὸ δέ, οὐδὲ γὰρ ἀνάγκη δίπουν τί μὴ καθεύδειν, δεικτικὸν ἂν εἴη τοῦ τὴν ἐγρήγορσιν ἐνδέχεσθαι τινὶ ζῴῳ. ὡς καὶ ἐνδέχεσθαι μηδενί. εἰ γὰρ ἐξ ἀνάγκης τι ζῷον ἐκάθευδεν, οὐκ ἂν ἐγρήγορσις τῷ ζῴῳ παντὶ ἐνδεχομένως, ὑπῆρχε. δύναται τό, οὐδὲ γὰρ ἀνάγκη, δίπουν τι μὴ καθεύδειν, δεικτικὸν εἶναι τοῦ τὴν ἐγρήγορσιν ἐνδέχεσθαι τινὶ

ζῴῳ. ὡς καὶ ἐνδέχεσθαι μή. Διὰ δὲ τῶν αὐτῶν ὅρων φησὶ δειχθήσεσθαι μὴ γινόμενον ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα, κἂν ἡ μὲν μείζων ἡ α γ, ἐπὶ μέρους ἀναγκαία καταφατικὴ ληφθῇ. ἡ δὲ β γ, καθόλου καταφατικὴ ὑπάρχουσα. πλὴν δεήσει μεταθεῖναι τοὺς ὅρους. καὶ ἀλλάξαι τὴν πρότασιν αὐτῶν. ὁμοίως γὰρ αὐτῶν κειμένων, οὐκ ἀληθεῖς αἱ προτάσεις. δεῖ οὖν θεῖναι ἐπὶ μὲν τοῦ α, δίπουν. ἐπὶ δὲ τοῦ β, ἐγρήγορσιν. ἔσται γὰρ οὕτω τὸ δίπουν πάλιν τινὶ ζῴῳ ἐξ ἀνάγκης. ἐγρήγορσις παντὶ ζῴῳ ὑπάρχοντως. τὸ δίπουν τινὶ ἐγρηγορότι. οὐ μὴν ἐξ ἀνάγκης. οὐδὲν δὲ ἔλαττόν ἐστι καὶ τοῦτο διὰ τῆς ἀντιστροφῆς τῆς ἐπὶ μέρους καταφατικῆς ἀναγκαίας, ἀνάγοντας εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα, δεῖξαι τὴν ἐλάττονα πάλιν ἐν αὐτῷ γινομένην ἀναγκαίαν, ἀντιστρεφομένου καὶ τοῦ συμπεράσματος.

Εἰ δ' ὁ μέν, κατηγορικός, ὁ δέ, στερητικός.

Λέγει ὅτι καὶ τῆς ἑτέρας στερητικῆς οὔσης, τῆς δ' ἑτέρας καταφατικῆς. ἂν μὲν ἡ στερητικὴ καθόλου τε ᾖ καὶ ἀναγκαία, ἀναγκαῖον καὶ τὸ συμπέρασμα. περὶ γὰρ τῶν τὴν ἑτέραν ἐχουσῶν ἐν μέρει, ὁ λόγος αὐτῷ νῦν. ἂν δ' ἡ καταφατικὴ ἀναγκαία, ὑπάρχον καὶ οὐκ ἀναγκαῖον. αἴτιον δὲ καὶ ἐν τούτοις. ὅτι ἡ στερητικὴ ὅταν ᾖ καθόλου, ἀντιστραφείσης τῆς καταφατικῆς, αὕτη γίνεται ἡ μείζων πρότασις ἐν πρώτῳ σχήματι. ὡς ὅταν ᾖ ἀναγκαία, ἀναγκαῖον καὶ τὸ συμπέρασμα. διὰ βραχέων δὲ εἶπε καὶ περὶ τῆς συμπλοκῆς ταύτης, ὡς οὔσης τῆς μίξεως ταύτης ἤδη γνωρίμου. μὴ οὔσης δὲ ταύτης ἀναγκαίας, ἀλλὰ τῆς καταφατικῆς, ἥτις ἐλάττων γίνεται ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι ἀναγκαία, ὑπάρχον ἔσται. εἰ γὰρ τὸ α τῷ γ μηδενὶ ἐνδέχεται, τουτέστιν ἐξ ἀνάγκης μηδενί. τὸ δὲ β τῷ γ τινὶ ὑπάρχει. ἀντιστραφήσεται μὲν ὁ β γ, καὶ ἔσται τὸ γ τινὶ τῷ β. μένει δὲ ἡ α γ μείζων. οὖσα καθόλου ἀποφατικὴ ἀναγκαία. διό, συναχθήσεται τινὶ τῷ β τὸ α ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχειν. Ἂν δὲ γένηται τὸ καταφατικόν, ἀναγκαῖον, ἢ καθόλου ὄν, ἢ ἐν μέρει, ὡς εἶναι τὴν μὲν μείζονα, ἢ καθόλου ἀποφατικὴν ὑπάρχουσαν, ἢ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴν ὑπάρχουσαν. τὴν δὲ ἐλάττονα, ἢ καθόλου καταφατικὴν ἀναγκαίαν, ἢ ἐπὶ μέρους καταφατικὴν ὁμοίως ἀναγκαίαν. ὅταν μὲν ᾖ ἡ καθόλου ἀποφατικὴ ἡ μείζων ὑπάρχουσα, αὕτη γινομένη ἐπὶ μέρους καταφατικὴ ἀναγκαία. ὅταν δὲ ᾖ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴ ὑπάρχουσα, αὕτη καθόλου ἀποφατικὴ ἀναγκαία, οὐδὲν ἀναγκαῖον συναχθήσεται. διὸ ἀντιστραφείσης τῆς ἐλάττονος ὅταν ἐπὶ μέρους ᾖ, γίνεται τὸ πρῶτον σχῆμα ἔχον τὴν ἐλάττονα ἀναγκαίαν. τοῦτο γὰρ δεικνὺς τό, ἐκ τῆς ἀντιστραφείσης σημαῖνον, εἶπε τό, τὰ μὲν γὰρ ἄλλα τὰ αὐτὰ καὶ ἐπὶ τῶν προτέρων ἐροῦμεν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῇ τῶν ὅρων παραθέσει δείκνυσι μὴ γινόμενον ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα. τίθησι δὲ ἐπὶ μὲν τοῦ α, ἐγρήγορσιν, ἐπὶ δὲ τοῦ β ζῷον. λευκὸν δὲ ἐπὶ τοῦ γ. ἐγρήγορσις μὲν γὰρ οὐδενὶ λευκῷ ἐνδέχεται. ζῷον δέ τινι λευκῷ ἐξ ἀνάγκης. καὶ ἐγρήγορσις τινὶ ζῴῳ οὐχ ὑπάρχει, οὐ μὴν ἐξ ἀνάγκης. τοῦτο γὰρ σημαίνει τό, καὶ οὐκ ἀνάγκη τινὶ ζῴῳ μὴ ὑπάρχειν ἐγρήγορσιν. Κἂν τὸ καθόλου δὲ καταφατικὸν ἀναγκαῖον ᾖ, τῆς ἑτέρας

τῆς μείζονος προτάσεως ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς ὑπαρχούσης, δεικνὺς ὅρους παραθέμενος μὴ γινόμενον ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα. ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ α, ἐγρηγορέναι. ζῶον δὲ ἐπὶ τοῦ β. ἄνθρωπον δὲ ἐπὶ τοῦ γ. ζῶον μὲν γὰρ παντὶ ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης. ἐγρηγορέναι δέ τινι ἀνθρώπῳ οὐχ ὑπάρχει. συνάγεται ἐγρηγορέναι τινὶ ζώῳ μὴ ὑπάρχειν ἁπλῶς, ἀλλ' οὐκ ἐξ ἀνάγκης. αὐτὸς μέντοι ἐν τῇ δείξει πρῶτον περὶ τῆς συζυγίας τῆς τὸ καθόλου καταφατικὸν ἀναγκαῖον ἐχούσης, τὸ δὲ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν ὑπάρχον, εἴρηκεν. ἥτις ἐστὶ τοῦ ϛ συλλογισμοῦ. εἶθ' οὕτως περὶ τῆς, τὸ ἐπὶ μέρους καταφατικὸν ἀναγκαῖον, τὸ δὲ καθόλου, ἀποφατικὸν ὑπάρχον. ἐφ' ἧς μόνης συμπλοκῆς ἁρμόζει καὶ ἡ διὰ ἀντιστροφῆς δεῖξις. ἣν βουλόμενος δηλῶσαι, εἶπε. τὰ μὲν γὰρ ἄλλα ταὐτὰ ὁροῦμεν. οὐκέτι γὰρ διὰ ἀντιστροφῆς δείκνυται, ὅταν ἡ ἐλάττων ἡ καθόλου καταφατική, οὔτ' ἀναγκαία ᾖ, οὔθ' ὑπάρχουσα. ἀλλ' οὐδ' ἂν ἡ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴ ἀναγκαία γένηται, οὐκ ἔσται τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον. ὡς γὰρ ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι ἐν τῇ τοῦ τετάρτου συλλογισμοῦ συζυγίᾳ, οὐδ' ἑτέρας οὔσης ἀναγκαίας, ἀναγκαῖον ἐγίνετο τὸ συμπέρασμα, τῷ ἀνάγεσθαι δι' ἀντιστροφῆς τὴν τοιαύτην συμπλοκὴν εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα, οὕτω καὶ ἐν τῷ τρίτῳ καὶ ἐν τῇ τοῦ ϛ συλλογισμοῦ συζυγίᾳ, οὐδ' ἑτέρας οὔσης, ἀναγκαίας, ἀναγκαῖον γίνεται τὸ συμπέρασμα. ὅτι μὲν οὖν τῆς καταφατικῆς καθόλου τε οὔσης, καὶ ἀναγκαίας οὐ γίνεται ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα, ἐδείχθη διὰ τῶν ὅρων μικρῷ πρόσθεν. ὅταν δὲ ἡ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴ ἀναγκαία, ὅροι, δίπουν ἐπὶ τοῦ α. κινούμενον ἐπὶ τοῦ β. ζῶον ἐπὶ τοῦ γ. δίπουν γάρ τινι ζώῳ ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρχει. τὸ κινεῖσθαι παντὶ ζώῳ. καὶ δίπουν τινὶ κινουμένῳ οὐχ ὑπάρχει, οὐ μὴν ἐξ ἀνάγκης. ἡ γὰρ σημαίνει τό, δίπουν τινὶ κινουμένῳ οὐχ ὑπάρχει, ἴσον τῷ, τὶ δίπουν οὐ κινεῖται, τῷ μηδὲν δίπουν ἐξ ἀνάγκης μὴ κινεῖσθαι, οὐκ ἔσται ἀληθὲς τό, δίπουν τινὶ κινουμένῳ ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρχειν. πρόσκειται δὲ τῷ ἀντιγράφῳ, τὸ δίπουν μέσον, κατὰ τὴν τοῦ γράφοντος κατ' ἀρχὰς τὸ βιβλίον διαμαρτίαν. οὐ γὰρ τὸ δίπουν, δεῖ μέσον ὅρον ἀλλὰ τὸ ζῶον εἶναι. καὶ τοῦτο, ἐν τῇ τῶν ὅρων παραθέσει δηλοῦται. πρῶτον γὰρ τοῦ δίποδος ἐμνημόνευσεν, ἔχων ἔθος ἀεὶ ἐπὶ τούτου τοῦ σχήματος, ὕστερον τιθέναι τὸν μέσον ὅρον. δεῖ οὖν ἡγεῖσθαι λέγεσθαι ὑπ' αὐτοῦ, οὐ δίπουν μέσον, ἀλλὰ ζῶον μέσον. εἰ γὰρ τὸ δίπουν εἴη μέσον, οὐδέτερον τῶν εἰρημένων ὅρων, οὔτε τὸ κινούμενον, οὔτε τὸ ζῶον τινὶ αὐτῷ ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρξει. ταὐτὰ δ' ἔνεστι λέγοντας, ὅσα καὶ ἐπὶ τοῦ δευτέρου σχήματος ἐπὶ τῆς δ συμπλοκῆς εἰρήκαμεν, τῆς ἐχούσης ἐπὶ μέρους τὴν ἀποφατικὴν ἀναγκαίαν, ἀναγκαῖον δεικνύναι. ὅτι ὅσον ἐπὶ τοῖς προειρημένοις, ἀναγκαῖον ἔδει γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. τῇ γὰρ ἐκθέσει χρησάμενοι, ἕξομεν τὴν ἐπὶ μέρους ἀναγκαίαν ἀποφατικήν, καθόλου ἀποφατικὴν ἀναγκαίαν. ἧς οὔσης ἀναγκαίας, κατ' ἀντιστροφὴν τῆς ἐλάττονος ἐγίνετο ἐν πρώτῳ σχήματι ἡ μείζων καθόλου ἀποφατικὴ ἀναγκαία. ἀλλ' ὅτι μὴ ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ συμπλοκῇ, ἡ παράθεσις τῶν ὅρων δείκνυσιν. ᾗ καὶ αὐτὸς ἐχρήσατο.

φανερὸν οὖν ὅτι τοῦ μὲν ὑπάρχειν οὐκ ἔστι συλλογισμός, ἂν μὴ ἀμφότεραι ὦσιν αἱ προτάσεις ἐν τῷ ὑπάρχειν. τοῦ δ' ἀναγκαίου ἔστι καὶ τῆς ἑτέρας μόνον.

οὐ τὸ ἁπλῶς μὲν καὶ καθόλου λεγόμενον ψεῦδος ἂν εἴη, καὶ τοῖς προειρημένοις μαχόμενον. δέδειχε γὰρ ὑπάρχον γινόμενον τὸ συμπέρασμα, τῆς ἑτέρας τῶν προτάσεων ἀναγκαίας οὔσης. εἰ δέ τις ἀκούει τοῦ εἰρημένου ὡς ἐπὶ τοῦ τρίτου σχήματος εἰρημένου ἐλλιπέστερον, ἀληθὲς ἂν εἴη. τοῦ γὰρ ὑπάρχειν ἐν τρίτῳ σχήματι ἀμφοτέρων οὐσῶν καθόλου καταφατικῶν τῶν προτάσεων, οὐ γίνεται συμπέρασμα ἂν μὴ ἀμφότεραι ὦσιν ἐν τῷ ὑπάρχειν. τῷ, ὁποτέρα ἂν αὐτῶν ἀναγκαία ληφθῇ ἀναγκαῖον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. ὃ οὐκ ἐπὶ τοῦ πρώτου σχήματος εἶχεν οὕτως, οὐσῶν ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων καθόλου καταφατικῶν καὶ γὰρ τῆς ἑτέρας τῆς ἐλάττονος ἀναγκαίας οὔσης, ὑπάρχον ἐγίνετο τὸ συμπέρασμα, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ σχήματι, οὐδὲ τὴν ἀρχὴν συνήγετό τι ἐκ δύο καταφατικῶν. εἴη ἂν οὖν τὸ ἴδιον τῶν ἐν τρίτῳ σχήματι συμπλοκῶν, τῶν ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν, δεδήλωκως διὰ τούτου. καὶ γὰρ ἦν περὶ τούτου τοῦ σχήματος λέγων. ἐν γὰρ τούτῳ, τῶν δύο καθόλου καταφατικῶν οὐσῶν, ὑπάρχον μὲν οὐ συναχθήσεται, εἰ μὴ εἶεν ἀμφότεραι ὑπάρχουσαι, ἀναγκαῖον δέ, καὶ τῆς ἑτέρας μόνης καὶ ὁποτέρας οὖν. ἐπεὶ δὲ ἐδείχθησαν ἤδη τινὲς συμπλοκαί, ἐν αἷς πάλιν μὴ οὐσῶν ἀμφοτέρων ἀναγκαίων, οὐδὲ τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον, ὡς ἐπὶ τῆς ἕκτης. ἔνεστι καὶ τὸ ὑπάρχειν ἀκοῦσαι ἀντὶ τοῦ καταφατικοῦ, ἵν' ᾖ λέγων. καταφατικὸν μὲν μὴ γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα, ἂν μὴ ὦσιν ἀμφότεραι καταφατικαί, ἀναγκαῖον δὲ γίνεσθαι καὶ τῆς ἑτέρας ἀναγκαίας οὔσης μόνης. ἴσως δὲ δόξει βίαιον τὸ οὕτως ἀκοῦσαι τοῦ εἰρημένου. δόξει γὰρ μὴ ἀντὶ τοῦ καταφατικοῦ νῦν εἰλῆφθαι τὸ ὑπάρχον. ἀλλ' ὡς τῷ ἀναγκαίῳ ἀντιδιαστελλόμενον. ὡς δῆλον ἐκ τοῦ ἐπιφερομένου. τοῦ δ' ἀναγκαίου ἔστι καὶ τῆς ἑτέρας μόνον ἀναγκαίας οὔσης. Εἴη δ' ἂν τὸ λεγόμενον εἰ μὴ ἐπὶ τοῦ τρίτου σχήματος ἰδίως λέγοιτο, ἀλλὰ καθόλου τε καὶ κοινῶς, ὅτι τοῦ ὑπάρχειν ἁπλῶς, συμπέρασμα οὐ γίνεται. τὸ γὰρ συλλογισμὸς οὐ γίνεται, τὸ μὴ γίνεσθαι συμπέρασμα σημαίνει. ἐὰν μὴ ἀμφότεραι ὦσιν αἱ προτάσεις, ὑπάρχουσαι. καὶ γὰρ ἐν αἷς συζυγίαις οὔσης ἀναγκαίας τῆς ἑτέρας, ὑπάρχον γίνεται τὸ συμπέρασμα, καὶ τότε ἐξ ὑπαρχουσῶν τῶν δύο γίνεται, τῷ, τὸ ἀναγκαῖον καὶ ὑπάρχον εἶναι. τὸ γὰρ ἀναγκαῖον, καὶ ὑπάρχον. οὐκέτι δὲ τὸ ὑπάρχον, ἀναγκαῖον. διό, ὅταν μὲν ἡ ἑτέρα ἀναγκαία ᾖ, ἔστιν ἀμφοτέρας ὑπαρχούσας εἰπεῖν. εἰ δὲ ὑπάρχουσα εἴη ἡ ἑτέρα, οὐκέτ' ἀμφοτέρας οἷόν τε εἰπεῖν ἀναγκαίας. διὰ τοῦτο, τὸ μὲν ὑπάρχον, ἐξ ἀμφοτέρων ὑπαρχουσῶν. τὸ δ' ἀναγκαῖον, καὶ τῆς ἑτέρας μόνης ἀναγκαίας οὔσης. μήποτε δὲ ἄμεινον ἀκούειν τοῦ. φανερὸν οὖν ὅτι τοῦ μὲν ὑπάρχειν οὐκ ἔστι συλλογισμός, ἂν μὴ ἀμφότεραι ὦσιν αἱ προτάσεις ἐν τῷ ὑπάρχειν, ὡς λέγοντος αὐτοῦ φανερὸν γεγονέναι ἐκ τῶν εἰρημένων. ὅτι ἔστι ποτὲ ἐν συμπλοκῇ τινὶ συλλογιστικῇ, ἐν ᾗ ἀδύνατον τὸ συμπέρα-

σμα ὑπάρχον γενέσθαι, εἰ μὴ εἶεν ἀμφότεραι αἱ προτάσεις ὑπάρχουσαι. οὐ γὰρ ὡς καθόλου λεγομένου αὐτοῦ ἀκουστέον. ὅτι μηδὲ ἀληθές ἐστιν, οὕτω λεγόμενον. ἀληθὲς δὲ, ἐπὶ τῆς ἐν τρίτῳ σχήματι, τῆς ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν. ὃ δὲ δεῖξαι δοκεῖ. τὸ μέντοι ἀναγκαῖον ἐστὶν ἐν πάσαις ταῖς συλλογιστικαῖς συζυγίαις γενέσθαι συμπέρασμα. καὶ εἰ ἑτέρα μόνη τῶν προτάσεων ἀναγκαία εἴη. ὡς καὶ αὐτὸς λέγει. καὶ ἐπὶ τοῦ ἀναγκαίου τοῦτον ἔνεστι λέγειν. εἰσὶ γάρ τινες συμπλοκαὶ, ἐν αἷς αἱ μὴ ἀμφότεραι ὦσιν ἀναγκαῖαι, οὐ συνάγεται ἀναγκαῖον. ὡς ἡ τοῦ δ΄ ἐν δευτέρῳ σχήματι δέδεικται ἔχουσα. καὶ ἡ τοῦ ϛ΄ ἐν τρίτῳ.

Τοῦ δ' ἀναγκαίου, ἔστι. καὶ τῆς ἑτέρας μόνον ἀναγκαίας οὔσης.

Δ ἔδειξεν ἐπὶ τοῦ τρίτου σχήματος, οὐσῶν τῶν δύο καθόλου καταφατικῶν προτάσεων. ὅτι ὁποτέρα αὐτῶν ἀναγκαία ληφθῇ, ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα. δέδεικται δὲ τοῦτο καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις σχήμασιν. ὅτι τῆς ἑτέρας οὔσης ἀναγκαίας, γίνεται καὶ τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον. οὐ γὰρ οἷόν τε ἀμφοτέρας λέγειν ἀναγκαίας, τῆς ἑτέρας ὑπαρχούσης οὔσης. τὸ γὰρ ὑπάρχον, οὐκ ἀναγκαῖον. ὥσπερ τὸ ἀναγκαῖον, ὑπάρχον.

Ἐν ἀμφοτέροις δὲ καὶ καταφατικῶν καὶ στερητικῶν ὄντων.

Ε ἴσως ἐν ἀμφοτέροις, τὸ ἐν ἀμφοτέροις λέγει, ἐδήλωσε διὰ τοῦ, καὶ καταφατικῶν, καὶ ἀποφατικῶν ὄντων. ἐν ἀμφοτέροις γὰρ λέγει, περὶ τῶν προειρημένων. τοῦ τε ἀναγκαίου, καὶ τοῦ ὑπάρχοντος. ὡς δι' ὧν ἐπιφέρει δηλοῖ. ἐν γὰρ τούτοις εἴτε καταφατικὸν συμπέρασμα ᾖ, εἴτε ἀποφατικὸν, ἐν ἑκατέρῳ αὐτῶν, ἀνάγκη τὴν ἑτέραν πρότασιν ὁμοίαν εἶναι ἐν τῷ συμπεράσματι ἐν πᾶσι τοῖς σχήμασι. καθὸ δὲ δεῖ ὁμοίαν εἶναι καὶ τὴν ἑτέραν τῶν κειμένων προτάσεων, τῷ συμπεράσματι, λέγει καὶ προστίθησιν. ἐπεὶ ἐγχωρεῖ γε καὶ ἀμφοτέρας ὁμοίας εἶναι τῷ συμπεράσματι. ἢ ἐπὶ τῶν μίξεων, περὶ ὧν νῦν λέγει, οὐχ οἷόν τε τοῦτο. πῶς οὖν ὅμοιον ἐν ταῖς προειρημέναις μίξεσι λέγειν. εἰ μὲν γὰρ ὑπάρχον φησὶν, ὑπάρχουσαν. εἰ δ' ἀναγκαῖον, ἀναγκαίαν. οὐκέτι γὰρ, εἰ ἐπὶ μερικοῦ τὸ συμπέρασμα, καὶ τῶν προτάσεων δεῖ τὴν ἑτέραν, ἀλλὰ μερικὰς εἶναι πάσας. διὰ τὸ, ἐν τῷ τρίτῳ σχήματι, καὶ τῶν δύο καθόλου οὐσῶν, ἀλλὰ μερικὸν γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. ἢ, καὶ τότε δυνάμει ἀλλὰ μερικὰς εἰλῆφθαι. δηλοῖ δὲ ἡ εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα ἀναγωγὴ τῆς συζυγίας, δι' ἀντιστροφῆς γινομένη. δι' ἧς ἡ ἑτέρα τῶν καθόλου, ἀλλὰ μερικὴ γίνεται. δύναιτο δ' ἂν τὸ, ἐν ἀμφοτέροις, τῆς μίξεως εἶναι δηλωτικόν. ὅταν γὰρ ἐν ταῖς συζυγίαις ἀμφότερα ᾖ, καὶ τὸ ὑπάρχον, καὶ τὸ ἀναγκαῖον, δεῖν φησὶ τὴν ἑτέραν πρότασιν ὁμοίαν εἶναι τῷ συμπεράσματι κατὰ τὸν τρόπον. δῆλον δὲ καὶ ὅτι ἀποφατικοῦ τοῦ συμπεράσματος ὄντος, ἀποφατικὴν δεῖ πρότασιν κεῖσθαι. ὃ οὐδὲ αὐτῷ πρόσκειται. διὰ τὸ, περὶ τοῦ ἀναγκαίου, καὶ τοῦ ὑπάρχοντος μόνων αὐτὸν λέγειν νῦν. ἐπεὶ χρήσιμον ἔσται τοῦτο αὐτῷ τετηρημένον πρὸς τὰ μέλλοντα. ὅτι δὲ τὸ πρὸ ὀλίγου ῥηθὲν ἐπὶ τοῖς ἐν τρίτῳ σχήματι ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν συζυγίας εἶπε. τὸ μὴ ἔσεσθαι τοῦ ὑπάρχειν συλλογισμὸν, ἂν μὴ ὦ-

σιν αἱ προτάσεις ἀμφότεραι ἐν τῷ ὑπάρχειν, νῦν ἐδήλωσε λέγων. εἰ γὰρ καθόλου νῦν εἶπεν, ἀνάγκη τὴν ἑτέραν πρότασιν ὁμοίαν εἶναι τῷ συμπεράσματι. εἰ μὲν ὑπάρχον, ὑπάρχουσαν. δυναμένου καὶ ἐκ μιᾶς ὑπαρχούσης, τοῦ ὑπάρχειν συμπέρασμα γίνεσθαι.

Ὥστε καὶ τοῦτο δῆλον ὅτι οὐκ ἔσται τὸ συμπέρασμα, οὔτ' ἀναγκαῖον, οὔθ' ὑπάρχον εἶναι, μὴ ληφθείσης ἀναγκαίας, ἢ ὑπαρχούσης προτάσεως.

Τ οὕτως κέχρηται μὲν, ἤδη ποτὲ δείξας ψεῦδος συναγόμενόν τι ἐπὶ τῇ ὑποθέσει τῇ, τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον εἶναι, ἐν τῇ μίξει τῇ ἐξ ὑπαρχούσης τῆς μείζονος, καὶ ἀναγκαίας τῆς ἐλάττονος. ἐλάμβανε γὰρ τοῦτο, οὐ δι' ἄλλο τι, ἢ ὅτι ἔδει ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ συζυγίᾳ, ἢ ἀναγκαῖον, ἢ ὑπάρχον γενέσθαι συμπέρασμα. ὡς χρήσιμον δὲ ὂν αὐτῷ, καὶ πρὸς τὰ μέλλοντα, τὸ μὴ δύνασθαι μήτε ἀναγκαίας μήτε ὑπαρχούσης εἰλημμένης προτάσεως ἐν τῇ συμπλοκῇ, ἀναγκαῖον, ἢ ὑπάρχον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα, ἐπισημαίνεται. Ἐπιζητήσειε δ' ἄν τις πρὸς αὐτὸν, πῶς τοῦτο ὑγιὲς ἂν εἴη ἐπὶ τῆς ἀναγκαίας, ἐπὶ μὲν γὰρ τοῦ ὑπάρχοντος ὑγιὲς εἶναι φαίνεται. δοκεῖ δ' ἀναγκαῖον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα, καὶ μηδ' ἑτέρας τῶν προτάσεων οὔσης ἀναγκαίας, ἰδοὺ γοῦν τὸ κινεῖσθαι παντὶ ἀϊδίῳ, καὶ ἀϊδίως παντὶ περιπατοῦντι ὑπάρχοντος, καὶ τὸ κινεῖσθαι παντὶ περιπατοῦντι ἐξ ἀνάγκης. ἢ, ἐπειδὴ μὴ τοιοῦτον, ἀεὶ δὲ ὅταν ἡ ἀναγκαία καὶ ἡ ὑπάρχουσα ὡς εἴρηκε λαμβάνωνται, ὅμοιον τὸ συμπέρασμα, διὰ τοῦτο εἶπε μὴ γίνεσθαι ἀναγκαῖον, εἰ μὴ κἂν ἡ ἑτέρα πρότασις ἀναγκαία εἴη. ἢ, ὅτι τὸ ἀναγκαῖον, τῇ τοῦ τρόπου προσθήκῃ σημαίνεται. ὃς, οὐ προστεθήσεται, εἰ μὴ εἴη καὶ μιᾷ προτάσει προσκείμενον. ἢ, εἴ τις μὴ τῇ προσθήκῃ τὸ ἀναγκαῖον κρίνοι, ἀλλὰ τῇ φύσει τοῦ πράγματος, καὶ τὸ κινεῖσθαι παντὶ ἀϊδίῳ ἀναγκαῖον εἴη. εἰ καὶ αὐτὸς αὐτῇ, συνήθως ὑπαρχούσης, χρῆται. οὐδέποτε γάρ ἐστιν ὅτε μὴ κινεῖται ἄνθρωπός τις, ἢ ζῶον ὅλως. ἢ, δεῖ καὶ τὸ, πῶς τῷ ἀϊδίῳ ὑπάρχειν τὸ κινεῖσθαι λαμβάνεται, προσδιορίζεσθαι. οὕτως γὰρ ὑπάρχουσά τε ἔσται καὶ εὑρεθήσεται. καὶ ὁ τρόπος τοῦ συμπεράσματος. οὐ γὰρ ἐξ ἀνάγκης, τὸ κατ' ἀλλοίωσιν κινεῖσθαι, παντὶ περιπατοῦντι. ὅ ἐστι συμπέρασμα, εἰ εἴη τῷ ἀϊδίῳ παντὶ τὸ κινεῖσθαι, κατ' ἀλλοίωσιν ὑπάρχον. ἢ, οὐδὲ ἂν ληφθῇ πᾶν τὸ περιπατοῦν ἀΐδιον εἶναι, πάντα δὲ ἀΐδιον κινεῖσθαι, οὐδὲ οὕτως τὸ συμπέρασμα, τὸ, πᾶν τὸ περιπατοῦν κινεῖται, ἀναγκαῖον ἁπλῶς. ἀλλὰ μετὰ διορισμοῦ. ἔστ' ἂν γὰρ περιπατῇ. οὐ γὰρ πᾶν τὸ περιπατοῦν, ἐξ ἀνάγκης κινεῖται. εἴ γε μὴ δὲ περιπατεῖν ἀναγκαίως, τὸ περιπατοῦν, ἀληθές. ἀλλ' ὡς εἶπον, μετὰ διορισμοῦ. ἔστ' ἂν γὰρ περιπατῇ.

Περὶ μὲν τοῦ ἀναγκαίου πῶς γίνεται.

Τ ουτέστι, πῶς ἀναγκαῖον γίνεται τὸ συμπέρασμα. γίνεται δέ ποτε, καὶ ἐκ τῆς ἑτέρας ὅταν ἡ μείζων ἀναγκαία ᾖ. καὶ ὅτι ταῖς ὑπαρχούσαις ὁμοίως αἱ ἀναγκαῖαι συμπλεκόμεναι, γίνονται συλλογιστικαί. καὶ ὅτι διαφέρει τοῦ ὑπάρχοντος, τὸ ἀναγκαῖον τῇ ἀϊδίῳ ὑπάρξει. λέγεται δὲ περὶ τοῦ, ὡς συμπεράσματος ἀναγκαίου.

∴ ς. αὐτοῦ Δ ς. μὲν, τεθέν. in co. ser.

Περὶ τοῦ ἐνδεχομένου.

Περὶ δὲ τοῦ ἐνδεχομένου, μετὰ ταῦτα λέγωμεν, πότε, καὶ πῶς, καὶ διὰ τίνων ἔσται συλλογισμός.

Ἐπὶ τὸν τρίτον προσδιορισμὸν τῶν προτάσεων μέτεισιν. οὗτος δ' ἐστὶν ὁ κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον. καὶ δείκνυσι πρῶτον πότε ἐξ ἐνδεχομένων προτάσεων ἀμφοτέρων γίνεται συλλογισμός. καὶ πῶς συμπλεκομένων πρὸς ἀλλήλας. καὶ τούτων, οὔτε γὰρ αἱ τυχοῦσαι συμπλακεῖσαι ποιοῦσι συλλογισμόν, οὔτε ὡς ἔτυχεν. ὥσπερ οὐδὲ ἐπὶ τῶν ὑπαρχουσῶν, καὶ ἀναγκαίων.

Λέγω δὲ ἐνδέχεσθαι, καὶ τὸ ἐνδεχόμενον. οὗ μὴ ὄντος ἀναγκαίου, τεθέντος δὲ ὑπάρχειν, οὐδὲν ἔσται διὰ τοῦτ' ἀδύνατον. τὸ γὰρ ἀναγκαῖον ὁμωνύμως ἐνδέχεσθαι λέγομεν.

Μέλλων περὶ τῶν ἐξ ἐνδεχομένων προτάσεων γινομένων συλλογισμῶν λέγειν, πρῶτον ὁρίζεται τὸ ἐνδεχόμενον. ὁρίζεται δέ, οὐ τὸ ὁμωνύμως λεγόμενον (οὐ γὰρ οἷόν τέ τι ὁμωνύμως λεγόμενον ὁρίσασθαι) ἀλλ' ἀποτεμόμενος, τοῦ ἐνδεχομένου τό, παρά τε τὸ ἀναγκαῖόν τι, καὶ τὸ ὑπάρχον. ἔδειξε γὰρ ὅτι τὸ ἐνδεχόμενον, καὶ κατὰ τούτων κατηγορεῖται. διὰ δὲ τοῦ εἰπεῖν. ὅτι τεθέντος δὲ ὑπάρχειν, ἐδήλωσεν. ὅτι πρὸς τῷ μὴ εἶναι ἀναγκαῖον, οὐδ' ὑπάρχον ἐστί. τοιοῦτον γὰρ τό, κατὰ τὴν τρίτην πρόσρησιν ἐνδεχόμενον, διάφορον τοῦ τε ἀναγκαίου καὶ τοῦ ὑπάρχοντος, τῷ μηδέπω εἶναι τοῦτο ὃ λέγεται δύνασθαι εἶναι. εἴη δ' ἂν οὕτω κυρίως ἐνδεχόμενον, ὃ μὴ ἔστι μέν, τεθὲν δ' εἶναι, οὐδὲν ἀδύνατον ἑπόμενον ἔχει. καὶ εἴη ἂν τοῦτο ὡς κυριώτερον εἰρηκὼς περὶ αὐτοῦ. οὗ μὴ ὄντος, τεθέντος δὲ ὑπάρχειν. τὸ γὰρ μὴ ὄν, οὐδ' ἀναγκαῖον. οὐ μὴν τὸ μὴ ἀναγκαῖον, ἤδη καὶ μὴ ὄν. ἢ ἀμφότερα ἀπέφησε τοῦ ἐνδεχομένου, καὶ τὸ ἀναγκαῖον καὶ τὸ ὑπάρχον. τὸ μὲν ἀναγκαῖον, διὰ τοῦ εἰπεῖν, οὗ μὴ ὄντος ἀναγκαίου. τὸ δ' ὑπάρχον, διὰ τοῦ, τεθέντος δ' ὑπάρχειν. τὸ γὰρ τεθέντος, ἀπέφησεν αὐτοῦ καὶ τὸ ὑπάρχον. κατηγορεῖται γὰρ κατ' αὐτοὺς καὶ κατὰ τοῦ ὑπάρχοντος, τὸ ἀναγκαῖον. τὸ γὰρ ὑπάρχον τινί, ἀναγκαῖον ὑπάρχειν αὐτῷ ἕως τ' ἂν ᾖ. Ὁ γοῦν Θεόφραστος ἐν τῷ πρώτῳ τῶν προτέρων ἀναλυτικῶν λέγων περὶ τῶν, ὑπὸ τοῦ ἀναγκαίου, σημαινομένων, οὕτως γράφει. τρίτον τὸ ὑπάρχον, ὅτε γὰρ ὑπάρχει, τότε οὐχ οἷόν τε μὴ ὑπάρχειν. ἴδιον δὲ τοῦ ἐνδεχομένου, τό, τὸ μὴ ὂν ὑποτίθεσθαι εἶναι. ἐπεὶ καὶ τὸ ἀναγκαῖον καὶ τὸ ὑπάρχον ἂν λάβῃ τις εἶναι οὐκ ἀδύνατόν τι ἀκολουθήσει. καὶ ἔσται ἐφαρμόζον ὁ λόγος, καὶ τῷ ἀναγκαίῳ καὶ τῷ ὑπάρχοντι. διό, ἴδιον τοῦ ἐνδεχομένου τὸ μὴ ὑπάρχον αὐτὸ ὡς ὑπάρχον ὑποτιθέν, μηδὲν ἀδύνατον ἔχειν ἑπόμενον. ᾧ γὰρ ἀδύνατόν τι ὑποτεθέντι ἕπεται, ἀδύνατον τοῦτο. δυνατῷ δὲ ὑποτεθέντι οὐκέτι ἀδύνατον ὡς δείξει. ὡς εἶναι ἴδιον αὐτοῦ, οὐ τὸ μὴ ὑπάρχειν. ἀλλ' ὅταν μὴ ὑπάρχον ὑποτεθῇ ὑπάρχειν, μηδὲν συμβαίνειν ἀδύνατον.

Ὅτι δὲ τοῦτ' ἔστι τὸ ἐνδεχόμενον, φανερὸν ἔκ τε τῶν καταφάσεων, καὶ τῶν ἀποφάσεων τῶν ἀντικειμένων.

Aequiuoci diffiniri nequit

ἐνδεχόμενον p[ro]prie

Theophra[stus]

Theophrasti uerba de tertia significatioe necessary

τοῦ ἐνδεχομένου qd sit propriu

∴ ς. αὐτῇ

v. i. si unu ex ipsis est uera & reliqua erunt uera. iuxta documentum q[uo]d paulo ante datum est

Ὅτι τὸ ἐνδεχόμενον τοιοῦτόν ἐστιν ὁποῖον αὐτὸς ὡρίσατο, δείκνυσι. γνωριμώτερον δ' ἔσται τὸ λεγόμενον, ἂν τὸ ὑπ' αὐτοῦ μετ' ὀλίγον λεγόμενόν τε καὶ δεικνύμενον, προλάβωμεν ἤδη. φανερώτερον γὰρ ἡμῖν τὸ λεγόμενον ἔσται δι' αὐτοῦ. ἔστι δὲ ὃ δείξει, τοῦτο. ὧν ἀντιφάσεων τὰ ἕτερα μόρια ἀλλήλοις ἕπεται, τούτων ἀντιφάσεων καὶ τὰ λοιπὰ μόρια, ἀνάγκη ἕπεσθαι ἀλλήλοις. ἐπεὶ κατὰ παντὸς τὸ ἕτερον μόριον τῆς ἀντιφάσεως. ὡς καὶ αὐτὸς ἐνταῦθα προσέθηκεν. ἔστωσαν γὰρ λόγου χάριν δύο τινὲς καταφάσεις, ἥ, τε α, καὶ ἡ β. καὶ ἔστωσαν ἀντιφατικαὶ ἀποφάσεις αὐτῶν, τῆς μὲν α, ἡ γ. τῆς δὲ β, ἡ δ. καὶ ἑπέσθω τῇ α καταφάσει, ἡ β κατάφασις ἅμα οὖσα αὐτῇ ἀληθής. ἀκολουθήσει δὴ καὶ τῇ γ ἀποφάσει, ἡ δ ἀπόφασις, καὶ ἅμα αὐτῇ ἀληθὴς ἔσται. εἰλήφθω γάρ τι, ἐφ' οὗ ἀληθής ἐστι, ἡ γ ἀπόφασις. ἔστω τοῦτο, τὸ ε. λέγω ὅτι ἐπὶ τούτου ἀληθής ἐστι καὶ ἡ δ ἀπόφασις. εἰ γὰρ μὴ εἴη αὕτη, ἡ κατάφασις αὐτῆς ἀληθὴς ἔσται ἡ β. εἰ δὲ αὕτη, καὶ ἡ α κατάφασις. ἔκειντο γὰρ ἀκολουθεῖν ἀλλήλαις καὶ ἅμα εἶναι ἀληθεῖς. ἐφ' οὗ ἄρα ἡ γ ἀπόφασις ἀληθὴς ἔσται ἐπὶ τούτου καὶ ἡ κατάφασις αὐτῆς ἡ α, ἀληθής. καὶ ἅμα ἄρα καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ, ἡ ἀντίφασις, ἀληθής. ὅπερ ἀδύνατον. ἀκολουθήσει ἄρα τῷ ε ἡ δ ἀπόφασις. ἠκολούθει δὲ καὶ ἡ γ ἀπόφασις. καθόλου ἄρα ὑγιὲς τό, ὧν ἀντιφάσεων θάτερα μόρια συναληθεύεται ἀλλήλοις, τούτων καὶ τὰ ἕτερα πάλιν, ἀλλήλοις συναληθεύεσθαί τε καὶ ἀκολουθεῖν. τούτου δὲ δεικνυμένου γνώριμον τὸ λεγόμενον ὑπ' αὐτοῦ. εἰ γὰρ τό, οὐκ ἐνδέχεται ὑπάρχειν, καὶ ἀδύνατον ὑπάρχειν, καὶ ἀνάγκη μὴ ὑπάρχειν, ἢ ταὐτά ἐστιν, ἢ ἀκολουθεῖ ἀλλήλοις, ὡς πάντες φασίν. καὶ ἐν τῷ περὶ ἑρμηνείας δέδεικται (καὶ γὰρ εἰ μὴ ταὐτὰ πάντῃ. ὅτι τὸ μέν, ἀπόφασις, τὰ δέ, καταφάσεις. ἀλλ' ἐφ' οὗ τι ἓν ἐξ αὐτῶν ἀληθές, καὶ τὰ ἄλλα) δῆλον ὡς καὶ αἱ τούτων ἀντιφάσεις ἀκολουθοῦσιν ἀλλήλαις. ἔστι δὲ τοῦ μὲν οὐκ ἐνδέχεται ὑπάρχειν ὄντος ἀποφατικοῦ, κατάφασις τό, ἐνδέχεται ὑπάρχειν. τῶν δέ, ἀδύνατον ὑπάρχειν, καὶ ἀνάγκη μὴ ὑπάρχειν, καταφάσεων [illegible], οὐκ ἐνδέχεται ὑπάρχειν ἀποφάσεις τό, τε οὐκ ἀδύνατον ὑπάρχειν, καὶ οὐκ ἀνάγκη μὴ ὑπάρχειν. ἀκολουθήσουσιν ἄρα καὶ ταῦτα ἀλλήλοις, καὶ ἔσται τὸ ἐνδέχεται εἶναι, καὶ οὐκ ἀδύνατον εἶναι, καὶ οὐκ ἀνάγκη μὴ εἶναι, ἀληθῆ. τὸ ἄρα ἐνδεχόμενον εἶναι, οὐκ ἀδύνατον ἔσται εἶναι, οὐδ' ἀναγκαῖον μὴ εἶναι. οὐκ ὂν παρὰ τῷ ἀναγκαίῳ, ἀλλὰ μηδὲ ὑπάρχοντι, ὑποτεθέντι ὑπάρχειν. ἐπεὶ οὐκ ἀδύνατόν ἐστιν, οὐδὲν ἀδύνατον ἀκολουθήσει. τοῦτο γὰρ ἀληθές. διότι ἀδυνάτῳ ἀδύνατον ἀκολουθεῖ ὡς προελθὼν ὀλίγον ὁρεῖ τε καὶ δείξει.

Ἔσται ἄρα τὸ ἐνδεχόμενον, οὐκ ἀναγκαῖον.

Ἔδειξε τίνος χάριν, τὴν ἀκολουθίαν ἔλαβε τῶν προτάσεων. ὅτι τοῦ δεῖξαι, εὐλόγως ἐν τῷ τοῦ ἐνδεχομένου ὁρισμῷ κείμενον τό, οὗ μὴ ὄντος ἀναγκαίου, ὑποτεθέντος δὲ εἶναι, οὐδὲν ἀδύνατον ἕπεται, οὔτε ἀναγκαῖον, οὔτε ἀδύνατον, τὸ ἐνδεχόμενον.

Συμβαίνει δὲ πάσας τὰς κατὰ τὸ ἐνδέχεσθαι προτάσεις ἀντιστρέφειν ἀλλήλαις.

Documentu nota

Notanda haec confirmatio

ἀδυνάτῳ ἀδύνατον ἀκολουθεῖ

Affirm. Ho currit. a. Ho no currit. g. Neg. ε. Socrates no currit

Affirm. Ho movetur. b. Ho no movet. d. Neg.

οὐκ ἐνδέχεται εἶναι — Contrad — ἐνδέχεται εἶναι

ἀδύνατον εἶναι — Contrad — οὐκ ἀδύνατον εἶναι

ἀνάγκη μὴ εἶναι — Contradic — οὐκ ἀνάγκη μὴ εἶναι

1 δίον τοῦ ἐνδεχομένου τὸ ἀντιστρέφειν, τουτέστι τὸ ἀντακολουθεῖν ἀλλήλαις τὰς κατ' αὐτὸ γινομένας καταφάσεις τε καὶ ἀποφάσεις. ἀποφάσεις δὲ λέγω κατὰ τὸ ἐνδέχεσθαι, οὐ τὰς τοῦ ἐνδέχεσθαι ἀποφάσεις, ἀλλὰ τὰς ἐνδεχομένας ἀποφατικάς. διαφέρει γὰρ ἐνδεχομένη ἀποφατικὴ, καὶ ἐνδεχομένης ἀπόφασις, ὥσπερ καὶ ἀναγκαία ἀποφατικὴ, καὶ ἀναγκαίας ἀπόφασις. ἡ μὲν γὰρ ἀνάγκη μὴ ὑπάρχειν λέγουσα, ἀναγκαία ἐστὶν ἀποφατικὴ, οὐκ οὖσα ἀπόφασις τῆς ἀνάγκη ὑπάρχειν· ἡ δὲ, οὐκ ἀνάγκη ὑπάρχειν, ἀναγκαίας τῆς ἀνάγκη ὑπάρχειν ἐστὶν ἀπόφασις· ἥτις κυρίως ἐστὶν ἀποφατική· ἡ δ' ἑτέρα ἁπλῶς μέν ἐστι καταφατική· τὸ δ' ὅλον ἀναγκαία ἀποφατική. τὸν αὐτὸν δὴ τρόπον καὶ ἐπὶ τοῦ ἐνδεχομένου. ἀπόφασις μὲν τοῦ ἐνδεχομένου ἡ κυρίως ἀπόφασις, ἡ οὐκ ἐνδέχεται εἶναι. ἐνδεχομένη δὲ οὖσα, ἁπλῶς κατάφασις, ἡ, ἐνδέχεται μὴ εἶναι. τὰς δὴ ἐνδεχομένας ἀποφατικὰς καὶ τὰς ἐνδεχομένας καταφατικὰς, ἀντακολουθεῖν συμβέβηκεν ἀλλήλαις, κατὰ τὸ κείμενον σημαινόμενον νῦν λαμβανομένου τοῦ ἐνδεχομένου. πᾶν γὰρ ὃ οὕτως ἐνδέχεται εἶναι, ἐνδέχεται καὶ μὴ εἶναι. μέλλων δὲ χρῆσθαι πρὸς τοὺς ἐξ ἐνδεχομένων προτάσεων συλλογισμοὺς γινομένους, τῇ τοιαύτῃ τοῦ ἐνδεχομένου ἀντιστροφῇ, διὰ τοῦτο πρῶτον αὐτὴν δείκνυσιν οὕτως ἔχουσαν. δεῖ μέντοι εἰδέναι, ὅτι ἡ τοιαύτη τῶν προτάσεων ἀντιστροφὴ, οὐκ ἔστιν ὑγιὴς κατὰ τοὺς περὶ θεόφραστον, οὐδὲ χρῶνται αὐτῇ. τὸ γὰρ αὐτὸ αἴτιον, τοῦ, τήν τε καθόλου ἀποφατικὴν ἐνδεχομένην ἀντιστρέφειν αὐτῇ λέγειν, παραπλησίως τῇ τε ὑπαρχούσῃ καὶ τῇ ἀναγκαίᾳ, καὶ τοῦ ἀντιστρέφειν τὰς καταφατικὰς ἐνδεχομένας ταῖς ἀποφατικαῖς ἐνδεχομέναις· ὃ ἀξιοῖ ἀριστοτέλης. ἐπισημαινούμεθα δὲ περὶ τούτου, ὅταν περὶ τῆς κατὰ τὴν ἐνδεχομένην ἀντιστροφῆς κατὰ τοὺς ὅρους λέγῃ. τὸ δὲ, λέγω οὐ τὰς καταφατικὰς ταῖς ἀποφατικαῖς, ἀλλ' ὅσαι καταφατικὸν ἔχουσι τὸ σχῆμα κατὰ τὴν ἀντίθεσιν, τοῦ προειρημένου δηλωτικόν ἐστι. ἀντικεῖσθαι μὲν γὰρ δοκεῖ ἡ ἐνδέχεσθαι εἶναι, τῇ ἐνδέχεσθαι μὴ εἶναι λεγούσῃ· διὰ τὸ ἐν μὲν τῇ, τὸ εἶναι· ἐν δὲ τῇ, τὸ μὴ εἶναι συντετάχθαι. αἳ δοκεῖ ἀλλήλαις ἀντικεῖσθαι. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἀμφότεραι καταφατικὸν ἔχουσι τὸ σχῆμα τῷ, καταφάσεις εἶναι, ἐν αἷς μὴ πρόσκειται τῷ τρόπῳ τὸ ἀποφατικόν. εἰπὼν δὲ ἐπὶ ἀδιορίστων, τίνες καὶ πῶς λαμβανόμεναι αἱ ἀποφατικαὶ ἐνδεχόμεναι, ἀκολουθοῦσι ταῖς καταφατικαῖς ἐνδεχομέναις, ἑξῆς καὶ τὰς διωρισμένας ἔλαβε τὴν παντὶ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν, τῇ ἐνδέχεσθαι μηδενὶ ὑπάρχειν λέγων ἀντακολουθεῖν· ὁμοίως δὲ καὶ τῇ ἐνδέχεσθαι μὴ παντὶ ὑπάρχειν. ὧν ἡ μὲν ἦν καθόλου ἐνδεχομένη ἀποφατικὴ ἡ ἐνδέχεται μηδενὶ, ἡ δὲ ἐπὶ μέρους ἡ δ' ἑτέρα ληφθεῖσα ἐνδέχεσθαι μὴ παντὶ, δεικνὺς ὅτι τῇ καταφάσει τῇ ἐνδεχομένῃ καθόλου, πᾶσαι αἱ ἀποφάσεις αἱ ἐνδεχόμεναι συναληθεύονται. καὶ γὰρ ἡ, ὡς ἐναντία· καὶ ἡ ὡς ἀντίφασις. οὐδετέρα αὐτῶν πρὸς ἀλήθειαν οὔτε ἐναντία οὖσα οὔτε ἀντίφασις. οὐδὲ γὰρ ἂν ἅμα ἦσαν ἀληθεῖς. ὅτι δὲ αἱ οὕτως λαμβανόμεναι ἀντακολουθοῦσιν, ἐκ τῆς ἐπαγωγῆς δῆλον. καὶ τὸ τινὶ δὲ, καὶ μὴ τινὶ, ἀντιστρέφει ἐπὶ τῶν ἐνδεχομένων, τοῦ τινὸς, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ λαμβανομένου. ἴ-

Eximia expositio & tanto interprete non digna

Theophrastus

Promittit

διον γὰρ τοῦ ἐνδεχομένου, τὸ τὰς ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ λεγομένας οὕτως, ἅμα ἀληθεῖς εἶναι. ἐπεὶ τό γε τινὶ καὶ τὸ τινὶ μὴ ὅταν ἐπ' ἄλλου καὶ ἄλλου λαμβάνηται, οὐχ αἱ ἐνδεχόμεναι μόνον ἐπὶ μέρους συναληθεύουσιν, ἀλλὰ δύνανταί ποτε καὶ ὑπάρχουσαι καὶ ἀναγκαῖαι. καὶ ἴσον ἐστὶ τὸ, τινὶ ἐνδέχεσθαι καὶ τὸ ἐνδέχεσθαί τινι μὴ, ἐπὶ τοῦ τοῦ, τῷ, σωκράτει λαβεῖν ἢ πλάτωνι, ἢ τινὰ τῶν καθέκαστα. καὶ ἐπ' αὐτοῦ τὴν κατὰ τὸ ἐνδέχεσθαι ἀντίθεσιν ποιήσασθαι κατὰ τὸν εἰρημένον τρόπον. τὸ δὲ, τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, εἶπεν, ἀναπέμπων ἡμᾶς καὶ ἐπὶ τὰς ἄλλας τὰς ἰσοδυναμούσας τῇ ἐνδεχομένῃ. αὗται δ' ἔφησι, κατάφασις μὲν, ἡ δυνατὸν εἶναι, ᾗ ἀντιστρέφει ἡ δυνατὸν μὴ εἶναι, κατὰ πάντας τοὺς προσδιορισμοὺς, οὓς ἔδειξε. καὶ παντὶ, καὶ μηδενὶ, καί τινι, καὶ τινὶ μὴ, ἐπὶ τῆς ἐνδεχομένης. ἀποφάσεις δὲ, ἥ τε τοῦ οὐκ ἀνάγκη μὴ εἶναι. αὕτη γὰρ εἵπετο τῇ ἐνδέχεται εἶναι. ᾗ ἀκολουθεῖ τε καὶ ἀντιστρέφει, ἡ, οὐκ ἀνάγκη εἶναι, καὶ ἡ οὐκ ἀδύνατον εἶναι. καὶ γὰρ αὕτη εἵπετο τῇ, ἐνδέχεται εἶναι. πρὸς ἣν ἀντιστρέφει ἡ λέγουσα, οὐκ ἀδύνατον μὴ εἶναι.

Ἐπεὶ γὰρ τὸ ἐνδεχόμενον οὐκ ἔστιν ἀναγκαῖον.

Ε ἰπὼν ὅτι ἀντακολουθοῦσιν αἱ ἐνδεχόμεναι ἀποφατικαὶ, ταῖς ἐνδεχομέναις καταφατικαῖς, καὶ τίνες εἰσὶν αὗται παραθέμενος, νῦν καὶ τὴν αἰτίαν ἀποδίδωσι τοῦ ἀντακολουθεῖν αὐτὰς καὶ ἀντιστρέφειν ἀλλήλαις. ἐπεὶ γὰρ τὸ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν, οὐκ ἐξ ἀνάγκης τίθησι τὸ ὑπάρχειν. ἦν γὰρ τὸ ἐνδεχόμενον (ὡς ἐν τῷ λόγῳ αὐτοῦ ἐδηλώθη) οὗ μὴ ὄντος ἀναγκαίου, τὸ δὲ μὴ ἀναγκαῖον ἐγχωρεῖ καὶ μὴ ὑπάρχειν, εἰκότως τῷ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν συναληθεύει τὸ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν. ὁμοίως καὶ ἐπὶ πάντων τῶν διορισμῶν. διὰ τὸ αὐτὸ δέ φησιν αἵ τε ἀδιόριστοι λεγόμεναι καὶ αἱ διωρισμέναι, ἐπὶ τοῦ καθόλου ἀντικολουθοῦν καταφάσεις τε καὶ ἀποφάσεις ἀλλήλαις· καὶ ἐπὶ μέρους τε καὶ καθέκαστα ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ λεγόμεναι ἀντακολουθοῦσι. διὰ γὰρ τὸ τὴν λεγομένην κατάφασιν μὴ ἐξ ἀνάγκης ἔσεσθαι τὸ κατηγορούμενον δηλοῦν. εἰ γάρ ἐστι τοιοῦτον τὸ ἐνδεχόμενον, οἱ μὴ ἡγούμενοι ἀντιστρέφειν ταῖς ἐνδεχομέναις ἀποφάσεσι τὰς καταφάσεις, οὐκ ἀληθεύουσιν. ὅτι δέ εἰσιν αἱ ἐνδεχόμεναι ἀποφατικαὶ καταφάσεις, ἀλλ' οὐκ ἀποφάσεις, ὑπομεμνήσκηκεν ἡμᾶς. ἐν γὰρ τῷ περὶ ἑρμηνείας ἔδειξε τὰς τὸν τρόπον ἔχουσας ἀντὶ τοῦ ἀποφατικοῦ προσκατηγορούμενον, πάσας καταφάσεις εἶναι. διὰ τοῦτο προσέθηκε τὸ, καθάπερ ἐλέχθη πρότερον. ἐξ ὧν καὶ αὐτῶν ἔνεστι δεικνύναι, ὅτι τὸ περὶ ἑρμηνείας ἀριστοτέλους ἐστὶν, ἀλλ' οὐχ ὡς ἀνδρόνικός φησιν· ἢ, καὶ ἐν τούτῳ προείρηκεν ἤδη περὶ τούτου ὅτε ἔλεγε μὴ ἀντιστρέφειν τὴν καθόλου ἀποφατικήν.

Ἐζήτησα εἰ τὸ ἐνδεχόμενον τοιοῦτόν ἐστι ὁποῖον ὡρίσατο μήτε ἀναγκαῖον μήτε ὑπάρχον. πῶς ἐπὶ ταῖς καταφατικαῖς ἐνδεχομέναις αἱ ἀποφατικαὶ ἐνδεχόμεναι ἀντιστρέφουσι φυλασσομένου τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου ἐν ἀμφοτέραις. εἰ γὰρ ὃ ἐνδέχεται εἶναι, τοῦ μήπω εἶναι τοῦτο ὃ λέγεται, ἐστί (τοῦτο γὰρ δοκεῖ ἴδιον εἶναι τοῦ ἐνδεχομένου τὸ μήπω εἶναι τοῦτο ὃ λέγεται) ἔσται ἄρα οὐχ ὑπάρχον. καὶ ὃ ἐνδέχεται μὴ εἶναι, οὔπω ἐστὶ μὴ ὑπάρχον. ὑπάρχον ἄρα. ὥστε

ἐνδεχόμενον qd?

Andronicus

Andronici opinio confutata putantis librum περὶ ἑρμηνείας non esse aristotelis

Quaestio

ff. ?q. uel legat. dubitatiue an in hoc libro prius dictum sit &c.

Citatur liber περὶ ἑρμηνείας

τὸ μὲν καταφατικὸν ἀληθὲς κατὰ τοῦ μὴ ὑπάρχοντος, τὸ δὲ ἀποφατικὸν, ἐπὶ τοῦ ὑπάρχοντος. ἀδύνατον δὲ ἅμα ἄμφω. οὐκ ἄρα τὸ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχόμενον, ἐν τῇ ἀποφάσει ληφθήσεται. ἢ, διὰ τοῦτο οὕτως ὡρίσατο τὸ ἐνδεχόμενον εἰπὼν, ὃ μὴ ὂν ἀναγκαῖον, οὐκέτι δὲ προσθεὶς τὸ, καὶ μὴ ὑπάρχον πάντως. οὐ γὰρ τὸ μὴ ὑπάρχειν, ἴδιον αὐτοῦ. ἀλλὰ τὸ μὴ ὑπάρχον οὗ ὑποτεθῇ ὑπάρχειν, μηδὲν ἀδύνατον αὐτῷ ἕπεσθαι. ὅτι γὰρ τοῦτο βούλεται ἐδήλωσε καὶ διὰ τοῦ εἰπεῖν. τὸ γὰρ ἀναγκαῖον ὁμωνύμως ἐνδέχεσθαι λέγομεν, μηκέτι δὲ προσθεῖναι. ὅτι καὶ τὸ ὑπάρχον. ὃ τῆς ἀναγκαίας ἀκολουθίας ἦν. οὐχ ὡς ὁμώνυμον γὰρ ἔξω αὐτοῦ. οὐκ ἐπειδὴ οὖν ἐφ' οὗ τὸ ἐνδέχεσθαι εἶναι ἀληθὲς, ἐπὶ τούτου ἀληθὲς καὶ τὸ ἐνδέχεσθαι μὴ εἶναι. ἤδη καὶ ὅτε τὸ ἕτερον ἀληθὲς εἶναι, τότε καὶ τὸ ἕτερον. ἀλλὰ καὶ παρὰ μέρος. οὐ γὰρ ὅτε μὴ ὑπάρχει, τότε. ἀλλ' ὅταν μὴ ὑπάρχῃ, ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν. ὃ γὰρ ἐνδέχεται ὑπάρχειν μὴ ὑπάρχον, τοῦτο ἐνδέχεται καὶ μὴ ὑπάρχειν, ὅταν ὑπάρξῃ ἢ, εἰ τὸ ἐνδέχεται ἐπὶ τοῦ μήπω ὄντος λέγεται, τὸ ἐνδέχεσθαι εἶναι, ἀντὶ τοῦ ἐνδέχεται γενέσθαι λέγοιτ' ἄν. πᾶν δὲ ὃ μήπω ὂν ἐνδέχεται γενέσθαι, τοῦτο ἐνδέχεται καὶ μὴ γενέσθαι. ὥστε ἄμφω ἐπὶ τοῦ μηδέπω ὄντος.

Διορισμένων δὴ τούτων, πάλιν λέγομεν ὅτι τὸ ἐνδέχεσθαι, κατὰ δύο λέγεται τρόπους.

Εἰπὼν τί τέ ἐστι τὸ ἐνδεχόμενον, καὶ ὅτι αἱ κατὰ τοῦτο καταφάσεις τε καὶ ἀποφάσεις ἀντιστρέφουσιν ἀλλήλαις, φησὶ διχῶς λέγεσθαι τὸ ἐνδεχόμενον οὐχ ὁμωνύμως λέγων. οὐ γὰρ ὡρίσατο τοῦ ἐνδεχομένου ποιεῖται τὴν διαίρεσιν ταύτην. ἀμφοτέροις γοῦν ὁ εἰρημένος ἐφαρμόζει τοῦ ἐνδεχομένου λόγος. ποιεῖται οὖν τὴν διαίρεσιν, ἢ ὡς γένους τοῦ ἐνδεχομένου ὡς ἤδη ἐκτίθεται, ἢ ὡς ὅλου εἰς μέρη. φησὶ δὴ τοῦ ἐνδεχομένου ἓν μὲν εἶναι σημαινόμενον, τὸ ἐπὶ τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ λεγομένων. ἃ τῷ μὴ ἀεὶ οὕτω γίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ διακόπτεσθαι τὸ ἀεὶ καὶ τὸ ἐξ ἀνάγκης, ὑπό τινων μὴ οὕτως ἀπαντώντων. ποτὲ, ἐνδεχόμενόν ἐστι καὶ αὐτό. τοιαῦτά ἐστι τὰ φύσει γινόμενα. ἃ οὐκ ἐξ ἀνάγκης μὲν γίνεται, τῷ ἐπί τινων συμπίπτειν ποτὲ καὶ μὴ οὕτως, οὐ μὴν ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γίνεται. καὶ γὰρ πολιοῦνται γηρῶντες οἱ ἄνθρωποι κατὰ φύσιν, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ οὕτως ἅπαντες. ἤδη γάρ τινες καὶ οὐκ ἐπολιώθησαν, καὶ αὔξονται μέχρι τοσοῦδε χρόνου, καὶ φύσει, καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον.

Τοῦτο γὰρ οὐ συνεχὲς μὲν ἔχει τὸ ἀναγκαῖον, διὰ τὸ μὴ εἶναι ἀεὶ ἄνθρωπον. ὄντος μέντοι ἀνθρώπου, ἐξ ἀνάγκης, ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ ἐστι.

Ταῦτα τὰ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γινόμενα, τοῦ μὴ εἶναι ἀναγκαῖα, διττὴν αἰτίαν φέρει. μίαν μὲν, ὅτι μὴ ἀεὶ εἰσὶν, οἷς ταῦτα ὑπάρχει. τὰ γὰρ κατὰ φύσιν γινόμενα, οὐκ ἀΐδια. τῷ οὖν μὴ ἀεὶ ταῦτα εἶναι. οἷς ἐνδέχεσθαι φαμὲν τὰ κατὰ φύσιν ὑπάρχειν. τοῖς γὰρ καθέκαστα ταῦτα ὑπάρχει, οὐκ ἐξ ἀνάγκης τὰ κατὰ φύσιν. τὸ γὰρ ἀναγκαῖον ἀϊδίων τε καὶ ἀεὶ ὁμοίως ἐχόντων. λέγοιτ' ἂν οὖν ἐνδέχεσθαι, καὶ

τὸ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχον τῷ οὐκ ἀϊδίῳ ἂν μὴ προαπόληται. διό τε ἐνδέχεται προαπολουμένου αὐτοῦ, μὴ γενέσθαι τοῦτο, ὃ ἐξ ἀνάγκης ἂν ἐγένετο εἰ ἦν ἀεὶ ἄνθρωπος οἷον, εἰ πᾶς ἄνθρωπος ἑξηκονταέτης γενόμενος, ἐξ ἀνάγκης ἐπολιοῦτο, ὅμως οὐδὲν ἧττον ἐνδεχόμενον ἦν τὸ πολιωθήσεσθαι τόνδε τινα. ὅτι ἐνεδέχετο αὐτὸν, καὶ μὴ προελθεῖν ἐπὶ τὰ τοσαῦτα ἔτη. τὸ παρὰ ταύτην τὴν αἰτίαν ἐνδεχόμενον γινόμενον, ἐδήλωσεν, εἰπών. τοῦτο γὰρ οὐ συνεχὲς μὲν ἔχει τὸ ἀναγκαῖον διὰ τὸ μὴ ἀεὶ εἶναι ἄνθρωπον, λέγων. οὐ συνεχὲς μὲν τὸ τοιοῦτον εἶναι. διὸ μηδὲ ἀναγκαῖον. δευτέραν δὲ ὅτι τὰ κατὰ φύσιν γινόμενα, οὐκ ἐξ ἀνάγκης ἐστίν. ὅτι κἂν οὗτος, ᾧ ὑπάρχει τὸ κατὰ φύσιν, ᾖ ὡς ἑξήκοντα ἔτη προεληλυθὼς, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον μὲν πολιωθήσεται, οὐ μὴν ἐξ ἀνάγκης, ὃ ἐδήλωσεν εἰπών. ὄντος μέντοι ἀνθρώπου, ἢ ἐξ ἀνάγκης, ἢ ὡς ἐπὶ τὸ πολύ ἐστιν. εἰ γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, δῆλον ὅτι οὐκ ἐξ ἀνάγκης. τὸ μὲν οὖν ἕτερον τῶν τοῦ ἐνδεχομένου σημαινομένων, τοῦτο. εἴη δ' ἂν ὑπὸ τοῦτο καὶ τὰ κατὰ προαίρεσιν γινόμενα, τεταγμένα. καὶ γὰρ καὶ ἐπὶ τούτων τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον. τὸ δὲ ἕτερόν φησι τὸ ἀόριστον, ἀόριστον λέγων, τὸ, τε ἐπ' ἴσης ἔχον, τὸ, οὐδὲν μᾶλλον οὕτως ἐσόμενον, ἢ μή. οἷον τὸ περιπατήσειν δείλης Σωκράτην. ἢ τῷ διαλεχθήσεσθαι τῷδε. ἔτι δὲ καὶ τὸ, τῷ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον γινομένῳ τοῦ ἐνδεχομένου, ἀντικείμενον. ὅ ἐστι τὸ, ἐπ' ἔλαττον γινόμενον. διὸ παρεμπεσὸν, κεκώλυται τὸ ἐπὶ πλεῖστον γινόμενον, ἀεί τε γίνεσθαι καὶ εἶναι ἀναγκαῖον. τοιοῦτον ἂν εἴη τὸ μὴ πολιωθῆναι τὸν ἑξηκονταετῆ ἐν τῷ τοιούτῳ τοῦ ἐνδεχομένου σημαινομένῳ, τὸ ἐπ' ἔλαττόν ἐστι καὶ τὸ ἀπὸ τύχης. διὰ μὲν οὖν τοῦ βαδίζειν, ἐδήλωσε τοῦ ἐνδεχομένου τὸ πρὸς τὰ ἀντικείμενα ἐπ' ἴσης ἔχον. διὰ δὲ τοῦ βαδίζοντος γενέσθαι σεισμὸν, ὅλως τὸ ἀπὸ τύχης γινόμενον, ἢ τὸ ἐπ' ἔλαττον. ὃ τῷ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γινομένῳ ἀντίκειται. ἀόριστα δὲ ἀμφότερα. καὶ τὸ μὲν, διὰ τὸ, ἐφ' ἑκάτερον ἴσον, ἀόριστον γὰρ τὸ οὐδὲν μᾶλλον οὕτως ἢ ἐκείνως. τὸ δὲ ἐπ' ἔλαττον ἀόριστόν ἐστιν, ὅτι σχεδὸν ἀναιτίως γίνεται. τοιοῦτον γὰρ καὶ οὕτω γίνεται τὸ ἀπὸ τύχης. ἡ γὰρ τύχη, κατὰ συμβεβηκὸς αἴτιον, οὐ καθ' αὑτὸ, καὶ τὸ ἔσεσθαι αὐτὸ, ὅλως ἀόριστόν τε καὶ ἄδηλον. μάλιστα μὲν γὰρ ὥρισται τὸ ἀναγκαῖον, δευτέρως δὲ, τὸ ἐγγὺς τῷ ἀναγκαίῳ. τοῦτο δέ ἐστι τὸ ἐπὶ πλέον. ὃ δὲ ἐπὶ πλεῖστον ἀφέστηκε τοῦ ὡρισμένου, τοῦτο εὐλόγως ἀόριστον. τοιοῦτον δὲ, τὸ ἐπ' ἴσης, καὶ ἔτι μᾶλλον τὸ ἐπ' ἔλαττον. ὥσπερ γὰρ γραμμῆς τεταμένης ἀπὸ παντὸς εἰς πάντα χρόνον, τοῦ ἀναγκαίου. τὸ ἐνδεχόμενον ἀπὸ ταύτης τὴν γένεσιν τεμνομένης λαμβάνει. ἃ μὲν γὰρ εἰς ἄνισα τμηθείη, γίνεται τό, τε κατὰ φύσιν, καὶ τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐνδεχόμενον καὶ τὸ ἐπ' ἔλαττον, ἐν ᾧ καὶ ἡ τύχη καὶ τὸ αὐτόματον. εἰ δὲ εἰς ἴσα, τὸ ὁπότερ' ἔτυχεν. ὧν τὸ μὲν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐνδεχόμενον, ἀντιστρέφει τῷ οὐκ ἀνάγκη ὑπάρχον. διὰ τοῦτο γὰρ καὶ ἐπὶ τοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐνδεχομένου, γενέσθαι ἀληθὲς. καὶ τῷ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν. ὅτι ἀληθὲς τὸ οὐκ ἀνάγκη ὑπάρχειν ἐπ' αὐτοῦ. ἀκολουθεῖ γὰρ τὸ ἐνδέχεσθαι εἶναι, καὶ τὸ οὐκ ἀνάγκη εἶναι. ὥσπερ καὶ τὸ οὐκ ἀνάγκη μὴ εἶναι. τὸ δὲ οὕτως ἐνδεχόμενον, καὶ τὸ ὡς ὁπότερ' ἔτυχε, τῷ ἐν

Quæ sunt in electione ἐπὶ τὸ πολὺ ἐστι.

ἀόριστα ἀμφότερα

δέχεται μὴ ὑπάρχειν. ἐπ' ἴσης γάρ, καὶ οὐδὲν μᾶλλον τοῦτο, ἢ θάτερον. ταῦτα καὶ αὐτὸς δηλοῖ. δι' ὧν ἐπήνεγκε, λέγων. ἀντιστρέφει μὲν οὖν καὶ κατὰ τὰς ἀντικειμένας προτάσεις ἑκάτερον τῶν ἐνδεχομένων. οὐ μὴν τὸν αὐτόν γε τρόπον ἑκάτερον λέγων τῶν ἐνδεχομένων, τό, τε ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, καὶ τὸ ἀόριστον. ἀλλ' ἐπὶ μὲν τοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, ἀληθὲς εἶναι τὴν ἐνδέχεται μὴ γενέσθαι φησίν. οὐχ ὅτι ἐπ' ἴσης τῇ ἐνδέχεσθαι γενέσθαι ἀληθής ἐστιν. ἀλλὰ διότι ἀληθής ἐστιν ἐπὶ τοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐνδεχομένου τὸ οὐκ ἀνάγκη εἶναι. οὐ γὰρ ἀναγκαῖον τὸ ἐνδεχόμενον. τῷ οὖν διακόπτεσθαι τὴν συνέχειαν αὐτοῦ, τούτῳ ἀληθής, καὶ ἡ λέγουσα ἐνδέχεται μὴ γενέσθαι. τὸ δέ γε ἀόριστον ἐνδεχόμενον, κατὰ τοῦτο ἀντιστρέφει, καθόσον οὐδὲν μᾶλλον οὕτως ἢ οὕτως. τῇ γὰρ ἐπὶ τῶν οὕτως ἐνδεχομένων καταφάσει τῇ ἐνδέχεται εἶναι, ἡ ἐνδέχεται μὴ εἶναι συναληθεύει τε καὶ ἀντιστρέφει ὡς μηδὲν μᾶλλον ταύτην ἢ ἐκείνην ἀληθῆ εἶναι. τὸ δὲ ἀντιστρέφει μὲν οὖν καὶ κατὰ τὰς ἀντικειμένας προτάσεις ἑκάτερον τῶν ἐνδεχομένων, ἴσον ἐστὶ τῷ, ἀντιστρέφει μὲν οὖν κατὰ τὰς ἀντικειμένας προτάσεις, καὶ ἑκάτερον τῶν ἐνδεχομένων. δοκεῖ δὲ καὶ ὁ σύνδεσμος, περισσὸς κεῖσθαι. ἢ καὶ κατὰ τὰς ἀντικειμένας προτάσεις εἶπεν, ὡς καὶ ἄλλως ἀντιστρεφουσῶν αὐτῶν. καὶ γὰρ καὶ κατὰ τὴν τῶν ὅρων ἐναλλαγήν.

Ἐπιστήμη δὲ καὶ συλλογισμὸς ἀποδεικτικός, τῶν μὲν ἀορίστων, οὐκ ἔστιν.

Εἰπὼν τὸ ἕτερον τῶν τοῦ ἐνδεχομένου σημαινομένων ἀόριστον εἶναι, φησίν. ὅτι μηδεμία ἐπιστήμη περὶ τὸ οὕτως ἐνδεχόμενόν ἐστιν. οὐδὲ γὰρ ἀπόδειξίς τινος γένοιτ' ἂν ἐκ τῶν οὕτως ἐνδεχομένων, τῷ, μηδὲν μᾶλλον εἶναι τοῦ δεικνυμένου διὰ τοῦ συλλογισμοῦ, τὸ ἀντικείμενον αὐτῷ. ἡ γὰρ τοῦ μέσου ὅρου ἀοριστία, καὶ τὸ μηδὲν μᾶλλον τοῦ ὡς λαμβάνεται ἔχειν πρὸς τοὺς ἄκρους, ἔχειν αὐτό, ἢ ἀντικειμένως πρὸς αὐτούς, αἰτία τούτου. διὸ καὶ παραιτεῖται τὴν ἐπὶ τοῦ τοιούτου ἐνδεχομένου δεῖξιν τῶν κατὰ τὰ σχήματα συλλογισμῶν, οὐχ ὡς μὴ δυναμένην γίνεσθαι ἀλλ' ὡς ἄχρηστον, ἐνδεικνύμενος ἡμῖν, ὅτι δεῖ τὸ εὔχρηστον ἐν τῇδε τῇ πραγματείᾳ πρὸς τὰ δὴ χρήσιμα μόνον λαμβάνειν τε καὶ ἐξεργάζεσθαι. τὸ δ' ἄχρηστον εἰ καὶ ἔχει τινὰ συμπλοκὴν παρατίθεσθαι, ὅθεν δῆλον ὅτι καὶ ταῦτα, περὶ ὧν αὐτὸς μὲν οὐκ εἴρηκε. λέγουσι δὲ οἱ νεώτεροι, ἀχρήστων ὄντων πρὸς ἀπόδειξιν, δι' ἀχρηστίαν οὐ δι' ἄγνοιαν παρέλιπεν. οἷοί εἰσιν οἱ διαφορούμενοι λόγοι, ἢ ἀδιαφόρως περαίνοντες, ἢ ἡ ἄπειρος ὕλη λεγομένη, καὶ καθόλου τὸ θέμα τὸ δεύτερον καλούμενον παρὰ τοῖς νεωτέροις. παντὸς γὰρ ὀργάνου μέτρον, ἡ χρεία ἡ πρὸς τὸ ὑπ' αὐτοῦ δεικνύμενόν τε καὶ γινόμενον. τὸ δέ, μηκέτι χρεία, οὐδ' ὄργανον εἴη. τὸ γὰρ ἄχρηστον σκέπαρνον τῷ τέκτονι, οὐκέτι σκέπαρνον, ἀλλ' ἢ ὁμωνύμως. καὶ τοῦτο μάλιστα ἐνεδείξατο, διὰ τοῦ παραιτήσασθαι τὸν περὶ τοῦ οὕτως ἐνδεχομένου λόγον, εἰπὼν ἐκείνων δὲ ἐγχωρεῖ γενέσθαι συλλογισμόν. οὐ μὴν

εἰωθέ γε

εἰωθέ γε ζητεῖσθαι ὡς τῶν συλλογισμῶν, τὴν ἀναφορὰν ὀφειλόντων ἔχειν, περὶ ὧν δεῖ λόγον ποιεῖσθαι πρὸς τὰ ζητούμενα καὶ δείξεως δεόμενα. περὶ μὲν οὖν τοῦ τοιούτου ἐνδεχομένου ὡς ἀχρήστου πρὸς τὰς ζητήσεις, λέγειν παρῃτήσατο. περὶ δὲ τοῦ ἑτέρου ἐρεῖν ἐπαγγέλλεται. ὅτι πολλαὶ τέχναι στοχαστικαὶ οὖσαι, ἐκ τοῦ οὕτως ἐνδεχομένου τὸ προκείμενον συλλογίζονται, ὡς ἰατρική, κυβερνητική, γυμναστική. ἀλλὰ καὶ ὅλως τὰ ἐκ τοῦ βουλεύεσθαι λαμβανόμενα, διὰ τοῦ τοιούτου ἐνδεχομένου δείκνυται, οἷον εἰ ζητοίη τις, εἰ νῦν δεῖ πλεῦσαι, καὶ λάβοι, ὅτι, ὅτε κεκρυμμένα τὰ πνεύματά ἐστιν, οἱ πλέοντες ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον σώζονται. νῦν δὲ κεκρυμμένα τὰ πνεύματα, οἱ νῦν ἄρα πλέοντες, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ σωθήσονται. συλλογισμὸν δὲ ἀποδεικτικὸν εἶπεν, ᾧ ἄν τις δεῖξαι βουλόμενος χρήσαιτο.

Ταῦτα μὲν οὖν διορισθήσεται μᾶλλον ἐν τοῖς ἑπομένοις.

Ὅτι ἐπὶ τῶν ἐνδεχομένων ἀντιστρέφει τὸ καταφατικὸν τῷ ἀποφατικῷ, καὶ πῶς, καὶ ὅτι τὸ ἐνδεχόμενον διττόν, καὶ ὅτι τὸ ἀόριστον, ἄχρηστον πρὸς τὰς νῦν ζητήσεις, ἔτι μᾶλλόν φησιν ἐν τοῖς ἑξῆς διορισμοῦ τεύξεται. προτίθεται δὲ τὰ νῦν λεγόμενα, περὶ τῶν συζυγιῶν τῶν ἐξ ἐνδεχομένων προτάσεων, καθ' ἕκαστον σχῆμα γινομένων συλλογιστικῶν τε καὶ ἀσυλλογίστων.

Ἐπεὶ δὲ τὸ ἐνδέχεσθαι τόδε τῷδε ὑπάρχειν, διχῶς ἐστιν ἐκλαβεῖν.

Ἐπεὶ διχῶς ἐστί φησιν ἀκοῦσαι τῆς προτάσεως τῆς λεγούσης, ἐνδέχεσθαι τὸ α τῷ β ὑπάρχειν παντί. ὁτὲ μὲν γάρ ἐστιν ἀκοῦσαι, ὡς τοῦ λέγοντος τοῦτο λέγοντος. ᾧ ὑπάρχει τὸ β, τούτῳ ἐνδέχεται τὸ α παντί. ὁτὲ δέ, ᾧ ἐνδέχεται τὸ β, τούτῳ ἐνδέχεται τὸ α παντί. ὅτι δὲ ἡ λέγουσα τὸ α τῷ β ἐνδέχεται παντί, δύναται ἑκάτερον τούτων σημαίνειν, ἔδειξε μεταλαβὼν μὲν αὐτήν, εἰς τὴν καθ' οὗ τὸ β τὸ α ἐνδέχεσθαι λέγουσαν. ἐφ' οὗ δείξας ἑκάτερον δυνάμενον ἐξακούεσθαι καὶ τὸ καθ' οὗ λέγεται τὸ β, καὶ τὸ καθ' οὗ ἐνδέχεται λέγεσθαι, μετὰ ταῦτα ἐπήνεγκεν. ὅτι.

Τὸ δὲ καθ' οὗ τὸ β, τὸ α ἐνδέχεσθαι, ἢ παντὶ τῷ β, τὸ α ἐνδέχεσθαι, οὐδὲν διαφέρει.

Ὥστε διττὸν καὶ τοῦτο. ἀλλ' ὅταν μὲν τὸ πρῶτον ῥηθὲν ἡ πρότασις σημαίνῃ, οὐ γίνονται αἱ προτάσεις ἀμφότεραι ἐνδεχόμεναι, ἀλλ' ἡ μὲν ἐλάττων ὑπάρχουσα, ἡ δὲ μείζων ἐνδεχομένη. ἡ δὲ τοιαύτη συζυγία μικτή. ὅταν δὲ τὸ δεύτερον, ἀμφότεραι γίνονται ἐνδεχόμεναι. ἐπεὶ τοίνυν ἀεὶ πρὸ τῶν μικτῶν συζυγιῶν, περὶ τῶν ὁμοιοσχημόνων λέγει, πρῶτόν φησι δεῖν τὸν λόγον ποιεῖσθαι, περὶ τῶν ἐξ ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων ἐνδεχομένων. χρησάμενος δὲ τῷ καθ' οὗ τὸ β τὸ α ἐνδέχεσθαι, ἐν τῇ δείξει, τοῦ ὅτι δύο ἐστὶ σημαινόμενα, ὑπὸ τοῦ τὸ α παντὶ τῷ β ἐνδέχεται. ὅτι μὴ ἄλλο τι ἔδειξεν. ἢ ὃ προέθετο, ἐδήλωσε. τὸ γάρ, καθ' οὗ τὸ β τὸ α ἐνδέχεσθαι, τῷ, τὸ α παντὶ τῷ β ἐνδέχεται ταὐτὸν σημαίνει, ὡς εἴρηκα,

κατὰ πρόσληψιν γινομένη πρότασις

καθ᾽ οὗ q[uo]d significet

μένη. τὸ γὰρ καθ᾽ οὗ, τὸ καθόλου καὶ παντός ἐστι δηλωτικόν, ὥστ᾽ εἰ δύο σημαίνεται, ὑπὸ τοῦ, καθ᾽ οὗ, τὸ β κατ᾽ ἐκείνου παντὸς τὸ α ἐνδέχεται, ὡς ταῦτα δύο εἶναι σημαινόμενα καὶ ὑπὸ τοῦ τὸ α παντὶ τῷ β, ἐνδέχεται. διὰ δὲ τούτου ὅτι ἡ κατὰ πρόσληψιν γενομένη πρότασις, τὸ αὐτὸ δύναται τῇ κατηγορικῇ, δείκνυσιν. ἀλλ᾽ εἰ τὸ καθ᾽ οὗ τὸ β τὸ α ἐνδέχεται, διττόν ἐστιν, ἢ καὶ τὸ καθ᾽ οὗ τὸ β τὸ α ἐξ ἀνάγκης, διττὸν ἔσται (ἢ γὰρ καθ᾽ οὗ ὑπάρχοντος, ἢ καθ᾽ οὗ ἐξ ἀνάγκης), εἰ δὲ τοῦτο, οὐκέτι ἔσται, ἡ τὸ α κατὰ παντὸς τοῦ β ἐξ ἀνάγκης, ἴση τῇ, καθ᾽ οὗ παντὸς τὸ β, κατ᾽ ἐκείνου παντὸς τὸ α ἐξ ἀνάγκης, ὥς τινες λέγουσι τῶν δεικνύντων, ὅτι ἀληθὲς τὸ ἐξ ἀναγκαίας τῆς μείζονος, καὶ ὑπαρχούσης τῆς ἐλάττονος, ἀναγκαῖον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα.

Ex maiore necessaria & minore existente non sequi conclusionem necessariam.

Πρῶτον οὖν εἴπωμεν εἰ καθ᾽ οὗ τὸ γ τὸ β ἐνδέχεται, καὶ καθ᾽ οὗ τὸ β τὸ α.

Πρῶτον μέν φησι δεῖν λέγειν περὶ τῆς συζυγίας τῆς ἐξ ἀμφοτέρων ἐνδεχομένων. ἐπεὶ δὲ κεῖται αὐτῷ ἴσον εἶναι, τὸ καθ᾽ οὗ τόδε, τόδε, τῷ κατὰ παντὸς τούτου τοῦτο, τὴν πρότασιν τὴν τὸ β παντὶ τῷ γ ἐνδέχεσθαι, διὰ τοῦ, τὸ ἴσον καὶ ταυτὸ σημαίνοντος, ἔλαβε. τοῦτο δ᾽ ἐστί, τὸ καθ᾽ οὗ τὸ γ τὸ β ἐνδέχεται. ὁμοίως καὶ τὸ καθ᾽ οὗ τὸ β τὸ α. καὶ γὰρ τοῦτο ἴσον ἐστί, τῷ κατὰ παντὸς τοῦ β τὸ α. εἰπὼν δὲ δεῖν ἀπὸ τῶν ὁμοιοσχημόνων ἄρχεσθαι πρῶτον, προσέθηκε τὸ καθάπερ ἐπὶ τῶν ἄλλων. καὶ γὰρ ἐπὶ τοῦ ὑπάρχοντος καὶ τοῦ ἀναγκαίου, πρῶτον ἰδίᾳ περὶ ἑκατέρου εἶπε, καὶ περὶ τῶν ὁμοιοσχημόνων κατ᾽ ἐκεῖνα προτάσεων. εἶθ᾽ οὕτως περὶ τῆς μίξεως, ὃ καὶ περὶ τοῦ ἐνδεχομένου, προτίθεταί τε καὶ ποιήσει.

καθ᾽ οὗ τόδε, τόδε ἴσον εἶναι τῷ κατὰ παντὸς τοῦ τοῦτο

Ὅταν οὖν τὸ α παντὶ τῷ β ἐνδέχεται, καὶ τὸ β παντὶ τῷ γ.

Δῆλον ὅτι ἐνδέχεται. τοῦτο γὰρ προείρηκε. φησὶ δὲ οὕτως. ληφθεισῶν τῶν προτάσεων καθόλου ἐνδεχομένων καταφατικῶν ἐν πρώτῳ σχήματι. περὶ γὰρ τούτου τοῦ σχήματος καὶ τῶν ἐν τούτῳ συζυγιῶν, πρῶτον ἀνάγκη λέγειν. ὅτι καὶ οἱ ἐν τοῖς ἄλλοις διὰ τούτων δείκνυνται. φησὶ δὴ καθόλου καταφατικὸν ἔσεσθαι ἐνδεχόμενον τὸ συμπέρασμα. τὸ δέ, τοῦτο δὲ φανερὸν ἐκ τοῦ ὁρισμοῦ, δηλωτικόν ἐστιν, ὅτι τὸ συνάγεσθαι ἐν τῇ προκειμένῃ συζυγίᾳ καθόλου καταφατικὸν ἐνδεχόμενον συμπέρασμα, δῆλόν ἐστιν ἐκ τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ κατὰ παντός. ἦν γὰρ κατὰ παντός, ἐν ᾧ μηδὲν ἦν λαβεῖν, καθ᾽ οὗ θάτερον οὐ ῥηθήσεται. ὅταν δὴ τὸ α κατὰ παντὸς τοῦ β ληφθῇ ἐνδεχομένως, οὐδὲν ἔσται τοῦ β καθ᾽ οὗ τὸ α οὐκ ἐνδέξεται. τὸ δὲ γ ὑπὸ τὸ β ἐστίν. ὥστε καὶ κατὰ τούτου παντὸς τὸ α ἐνδέχεται. ἡ αὐτὴ δεῖξις κἂν τὸ μὲν α ἐνδέχηται μηδενὶ τῷ β. τὸ δὲ β παντὶ ἐνδέχηται τῷ γ. συνάγεται γὰρ πάλιν τὸ α ἐνδέχεσθαι μηδενὶ τῷ γ. καὶ τοῦτο δῆλον πάλιν διὰ τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ κατὰ μηδενός. οὐδὲν γάρ ἐστι τοῦ β λαβεῖν, ᾧ τὸ α οὐκ ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν. αἱ γὰρ ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι συναγωγαί, διὰ τούτων γίνονται. εἰπὼν δὲ ἐπὶ τῆς, ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν ἐνδεχομένων συζυγίας ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι, φανερὸν εἶναι τὸ συναγόμενον, ἐκ τοῦ ὁρισμοῦ. τὸ γὰρ ἐνδέχεσθαι παντὶ ὑπάρχειν οὕτως

Asyll. Maior universa. aff. Minor univer. neg.
Asyllo. Vtraq: universalis negativa

λέγομεν. πρῶτον ἔθηκε τὴν ἐφεξῆς συζυγίαν τὴν ἔχουσαν τὴν μείζονα καθόλου ἀποφατικὴν ἐνδεχομένην, τὴν δὲ ἐλάττονα καθόλου καταφατικὴν ἐνδεχομένην. εἶθ᾽ οὕτως τὸν ὁρισμὸν ἀπέδωκε τοῦ κατὰ παντός. δι᾽ οὗ ἔφη δῆλον εἶναι τὸ συναγόμενον ἐν τῇ πρὸ ταύτης συζυγίᾳ. διὸ καὶ ἀσαφεστέρου ἡ λέξις ἔχειν δοκεῖ. ἣν προσυπακούειν δεῖ. ὅτι καὶ τὸ κατὰ μηδενὸς ὁμοίως. εἰ γὰρ τῷ β τὸ α ἐνδέχεται μηδενί, οὐδὲν ἔσται λαβεῖν τοῦ β, ᾧ τὸ α οὐκ ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν. καὶ ἀμφοτέρων ἐμνημόνευσε τοῦ τε καταφατικοῦ καὶ τοῦ ἀποφατικοῦ, διὰ τοῦ, τὸ γὰρ καθ᾽ οὗ τὸ β ἐνδέχεται τὸ α ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν. καὶ δεῖ προσυπακούειν, ἢ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν.

Obscuritas in textu hoc Aristotelis

Ὅταν δὲ τὸ α παντὶ τῷ β ἐνδέχηται, τὸ δὲ β ἐνδέχηται μηδενὶ τῷ γ.

Duae coniugationes

Συζυγίας λαμβάνει ἐν πρώτῳ σχήματι τήνδε τὴν μείζονα ἔχουσαν καθόλου καταφατικήν, τὴν δ᾽ ἐλάττονα, καθόλου ἀποφατικήν, ἀμφοτέρας ἐνδεχομένας. καὶ τήν, τὰς δύο καθόλου ἀποφατικὰς ἐνδεχομένας. αἵτινες συζυγίαι, ἀσυλλόγιστοι ἦσαν ἐπί τε τῶν ὑπαρχουσῶν, καὶ ἐπὶ τῶν ἀναγκαίων προτάσεων. φησὶ δὴ καὶ ἐπὶ τῶν ἐνδεχομένων. εἰ μὲν οὕτως ἔχουσαι φυλάττοιντο αἱ προτάσεις μηδὲν μηδ᾽ ἐπὶ τούτων συνάγεσθαι συλλογιστικῶς. εἰ μέντοι μεταληφθεῖεν τὰ ἀποφατικὰ εἰς τὰ καταφατικά, δυνατὸν δὲ τοῦτο, τῷ δεδεῖχθαι ὅτι ἀντιστρέφει ἀλλήλοις. τῷ γὰρ ἐνδέχεσθαι μηδενί, ἀντιστρέφει τὸ ἐνδέχεσθαι παντί, ὡς ἐδείχθη. μεταληφθεισῶν δὴ τῶν ἀποφατικῶν ἐνδεχομένων εἰς τὰς καταφατικὰς ἐνδεχομένας, ἔσεσθαί φησι τὰς συζυγίας συλλογιστικάς. ἔσεσθαι γὰρ ἐξ ἀμφοτέρων ἐνδεχομένως καθόλου καταφατικῶν. ἐπὶ μὲν τῆς πρώτης ἐκτεθείσης συζυγίας, εἰ ἡ ἐλάττων μεταληφθείη, αὕτη γὰρ ἦν ἀποφατική. ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρας, εἰ ἀμφότεραι εἰς τὰ καταφατικὰ μεταληφθεῖεν, κεῖνται γὰρ ἀμφότεραι ἀποφατικαί. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ τῆς ἑτέρας μόνης τῆς ἐλάττονος μεταληφθείσης ἔσται συλλογισμὸς ἔχων τὴν μείζονα μὲν καθόλου ἀποφατικὴν ἐνδεχομένην, τὴν δὲ ἐλάττονα καθόλου καταφατικὴν ἐνδεχομένην, ἔχων τὸ συμπέρασμα καθόλου ἀποφατικὸν ἐνδεχόμενον. ὅτι μὲν οὖν ἐκ τῶν κειμένων οὐδὲν συνάγουσιν αἱ προειρημέναι συζυγίαι, δῆλον, ἀντιστρεφομένων μέντοι τῶν ἀποφατικῶν εἰς τὰ καταφατικά, τῷ συναληθεύεσθαι τοῖς κειμένοις, γίνονται αἱ συζυγίαι συλλογιστικαί. ἴδιον δὲ τοῦτο ἐπὶ τῶν ἐνδεχομένων. ἐπεὶ καὶ ἐπὶ τούτων μόνων ταῖς καταφάσεσιν αἱ ἀποφατικαὶ λεγόμεναι συναληθεύουσι. σημειωτέον δὲ ὅτι παρέλιπε τὴν ἐκ δύο καθόλου ἀποφατικῶν ἐνδεχομένων συζυγίαν δεῖξαι συλλογιστικήν, εἰ καὶ ἡ ἑτέρα μόνον ἡ ἐλάττων εἰς τὸ καταφατικὸν μεταληφθείη. δεῖ μέντοι εἰδέναι ὅτι μεταλαμβανομένων τῶν ἀποφατικῶν εἰς τὰς καταφατικάς, οἱ γινόμενοι συλλογισμοὶ οὐκέτι φυλάττουσι τὸ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον λεγόμενον ἐνδεχόμενον. εἴ γε τὴν ἀρχὴν ἐλήφθησαν αἱ ἀποφατικαὶ τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐνδεχομένων. τῷ γὰρ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀποφατικῷ ἐνδεχομένῳ, τὸ ἐπ᾽ ἔλαττον καταφατικὸν ἀντιστρέφει. ὥστε ὅταν ἡ μετάληψις τῶν ἀποφατικῶν τῶν κειμένων ἐν ταῖς συζυγίαις, εἰς τὰς ἐνδεχομένας καταφατικὰς γένηται, τὸ ἐπ᾽ ἔλαττον

in qua s. maior est universalis affirmativa & minor universalis negativa.

Notandum

Vtraq: affirmativa — Syllogist.
Altera affirmat. altera ne. Asyllog.
Vtraq: negativa Asyllogist.
Altera negativa altera aff. Syllogisti.

μένον, καὶ τὸ ἀόριστον τιθήσεται· τούτου δὲ κειμένου συλλογισμὸς μὲν ἔσται. οὐ μὴν χρήσιμόν τι ἔχων ὡς αὐτὸς προεῖπε· διὸ ὁρίζομεν ταύτας τὰς συζυγίας, ὡς μὲν πρὸς τό, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον λεγόμενον ἐνδεχόμενον, καθὸ γίνονταί τινες καὶ κατὰ τὰς τέχνας καὶ κατὰ τὰς βουλάς τε καὶ πράξεις, καὶ προαιρέσεις συλλογισμοί, ἀχρήστους καὶ ἀσυλλογίστους εἶναι· ἁπλῶς μέντοι ὡς πρὸς τὰς συμπλοκὰς, συλλογιστικάς· ἴσως δὲ καὶ αὐτὸς τοῦτο ὑφορώμενος, εἶπε τὸ ἢ οὐ γίνεται συλλογισμός· ὡς γὰρ πρὸς τὸ χρήσιμον ἀφορῶν, ἢ ποὺ γίνεται. ἢ, εἰ μόνον τις εἰς τὰς προτάσεις ἐμβλέποι, ἢ γίνεται μὲν, ἀλλ' οὐ τέλειος, τῷ μὴ διὰ τῶν κειμένων γίνεσθαι, ἀλλὰ διὰ μεταλήψεως καὶ ἀντιστροφῆς, ἢ μετ' ἀντιστροφῶν.

Ἂν δ' ἡ μὲν καθόλου τῶν προτάσεων, ἡ δ' ἐν μέρει ληφθείη.

Εἰπὼν περὶ τῶν συζυγιῶν τῶν ἐξ ἀμφοτέρων καθόλου τε καὶ ἐνδεχομένων προτάσεων, μετελήλυθεν ἐπὶ τὰς τὴν ἑτέραν ἐχούσας μόνην καθόλου. καί φησιν, ὅτι, εἰ ἂν ἡ μείζων καθόλου, ἡ δ' ἐλάττων ἐπὶ μέρους, ὡς ἂν ἔχουσι ληφθῶσι κατὰ τὸ καταφατικὸν, ἢ ἀποφατικὸν ἔσεσθαι συλλογισμόν· ἀλλὰ τῆς μείζονος καθόλου τε οὔσης καὶ καταφατικῆς καὶ ἀποφατικῆς· τῆς δὲ ἐλάττονος ἐπὶ μέρους μὲν καταφατικῆς δὲ, αὐτόθεν ἐκ τῶν κειμένων καὶ διὰ τῶν κειμένων ἔσεσθαι τὰ συμπεράσματα. καὶ τοῦτό φησι φανερὸν εἶναι ἐκ τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ ἐνδέχεσθαι. ἤτοι λέγων τοῦ παντὶ ἐνδέχεσθαι· ἐπεὶ τὸ παντὶ ἦν, οὐ μηδὲν ἦν λαβεῖν, καθ' οὗ θάτερον οὐ ῥηθήσεται, καὶ εἰ οὕτως λέγοιεν οἷον ἐν τῇ λέξει τὸ παντί, εἴη γὰρ ἂν λέγων· τοῦτο δὲ φανερὸν, ἐκ τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ ἐνδέχεσθαι παντί. εἰ γὰρ τὸ α παντὶ τῷ β ἐνδέχεται, οὐδὲν ἔσται τοῦ β, καθ' οὗ οὐκ ἐνδέχεται τὸ α· τὸ δὲ γ ὑπὸ τὸ β ἐστίν. ὥστε καὶ τινὰ τῶν γ ἐνδέχεται. ἢ τοῦ ὁρισμοῦ αὐτοῦ τοῦ ἐνδεχομένου λέγει. ἦν δὲ ὁρισμὸς τοῦ ἐνδεχομένου, οὗ μὴ ὄντος ἀναγκαίου, τεθέντος δὲ ὑπάρχειν, οὐδὲν ἀδύνατον ἔσται. τοῦ τὸ δὲ τῷ τὴν ἀρχὴν μηδὲ συλλογιστικὴν γίνεσθαί τινα συμπλοκὴν κειμένου τοῦ α τινὶ τῷ γ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν. ἢ γὰρ ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι δύο ἐπὶ μέρους γίνονται ἐνδεχόμεναι, ἀντιστραφείσης τῆς βγ οὔσης ἐνδεχομένης ἐν μέρει καταφατικῆς. ἢ ἐν τῷ γ β, ἐπὶ μέρους προσληφθείσης τῷ συμπεράσματι ὄντι ἐπὶ μέρους ἐνδεχομένῳ, τῆς βγ οὔσης καὶ αὐτῆς ἐνδεχομένης καταφατικῆς ἐν μέρει. ἢ ἐν β δύο καταφατικαὶ, προσληφθείσης τῷ συμπεράσματι τῆς τὸ α παντὶ τῷ β ἐνδέχεται. ἀλλ' οὐδ' ἂν ὑποθέμενοι τὸ ἀντικείμενον τοῦ τὸ α τινὶ τῷ γ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ χρησώμεθα, οὐδ' οὕτως οὐδὲν ἀδύνατον ἀπαντᾷ. εἰλήφθω γὰρ τὸ ἀντικείμενον τοῦ τὸ α τινὶ τῷ γ ἐνδέχεσθαι. ὅπερ ἐστὶ τὸ μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης. καὶ προσειλήφθω τὸ α παντὶ τῷ β ἐνδέχεσθαι, συνάγεται ἐν β σχήματι, τὸ β τῷ γ ἐνδέχεσθαι μηδενί. ὃ οὐκ ἔστιν ἀδύνατον, κειμένου τοῦ τὸ β τινὶ τῷ γ ἐνδέχεσθαι. τὸ γὰρ ἐνδεχόμενόν τινι, δύναται καὶ μηδενὶ αὐτῷ ὑπάρχειν. δύναται καὶ ἐνδέχεσθαι αὐτῷ μηδενί. βέλτιον δὲ ἡ πρώτη ἐξήγησις τῆς λέξεως· ἡ γὰρ δεῖξις αὐτὴ μᾶλλον ἂν τὸ μὴ

συνάγεσθαι τὸ κείμενον δεικνύοι, διὰ τὸ μηδὲν ἀδύνατον ἠκολουθηκέναι. ὁμοίως δὲ κἂν ἡ μείζων καθόλου ἀποφατικὴ ἐνδεχομένη, ἡ δὲ ἐλάττων ἐπὶ μέρους καταφατική, ἐκ τῶν κειμένων συνάγεται ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν τὸ συμπέρασμα ἐνδεχόμενον. ὁ γὰρ ὁρισμὸς τοῦ ἐνδέχεσθαι μηδενὶ δὲ γνώριμος. καὶ γὰρ ἐπὶ ταύτης τῆς συζυγίας ποιεῖ τὸ συμπέρασμα. ἂν μέντοι τῆς μείζονος καθόλου οὔσης ἀποφατικῆς, ἢ καταφατικῆς, ἡ ἐλάττων ἡ ἐπὶ μέρους στερητικὴ ἐνδεχομένη ληφθῇ, γενήσεται μὲν ὁ συλλογισμὸς ἀλλ' οὐκ ἐκ τῶν κειμένων, ἀλλὰ μεταληφθέντος τοῦ ἐπὶ μέρους ἀποφατικοῦ εἰς τὸ ἐπὶ μέρους καταφατικὸν, τῷ ἀντιστρέφειν τὰ ἐνδεχόμενα. ὅταν μέντοι μηκέτι ἡ μείζων εἴη καθόλου, ἀλλ' αὕτη μὲν ἐπὶ μέρους ἐνδεχομένη, ἡ δὲ ἐλάττων καθόλου ἐνδεχομένη. οὐδένα φησὶν ἔσεσθαι συλλογισμὸν, οὔτ' ἂν ὁμοιοσχήμονες ληφθῶσιν αἱ προτάσεις οὔτ' εἰ ἀμφότεραι κατὰ τὸ ποιὸν ὅμοιαι, οὔτ' ἀνομοιοσχήμονες καὶ διάφοροι κατὰ τὸ ποιόν, ἀλλ' οὐδ' ἂν ἀμφότεραι ἀδιόριστοι, ἢ ἐπὶ μέρους ληφθῶσιν, οὐδ' οὕτως ἔσται συλλογισμός. τοῦ δὲ ἀσυλλογίστους πάσας τὰς τοιαύτας γίνεσθαι, ἐν αἷς ἡ μείζων ἐπὶ μέρους ἐστὶν ἐνδεχομένη, αἰτίαν ἀποδίδωσιν· ὅτι κειμένου τοῦ α τῷ β τινὶ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν, οὐδὲν κωλύει τὸ β ὑπερτείνειν καὶ ἐπὶ πλειόνων λέγεσθαι, ἢ τὸ α, οἷον, εἰ γραμματικὸν εἴη κείμενον ἐνδέχεσθαί τινι κοιμωμένῳ, τὸ γὰρ κοιμώμενον ἐπὶ πλειόνων κατηγορεῖται ἢ τὸ γραμματικόν· ἂν δὴ τούτων τι ληφθῇ τῶν ὑπὸ τὸ κοιμώμενον, καθ' ὃ ὑπερτείνει τὸ α τοῦ γραμματικοῦ, τὸ β τὸ κοιμώμενον, οἷον ἵππος, τῷ ἵππῳ οὔτε παντὶ τὸ α ἐνδέχεται, οὔτε ἐνδέχεται μηδενί. ὃ γὰρ ἐνδέχεται μηδενί, τοῦτο καὶ παντὶ ἐνδέχεται. τὸ δὲ γραμματικὸν, πῶς ἂν ἐνδέχοιτο παντὶ ἵππῳ· οὐδενὶ γὰρ αὐτῷ ἐξ ἀνάγκης. ἀλλ' οὐδὲ τινὶ ἵππῳ ἐνδέχεται γραμματικόν. ἀλλ' οὐδὲ ἐνδέχεταί τινι μή. ᾧ γὰρ ἐνδέχεταί τινι μή, τούτῳ ἐνδέχεται καὶ τινὶ, διὰ τὴν τοῦ ἐνδεχομένου ἀντιστροφήν. ὃ καὶ αὐτὸς ἐδήλωσε προσθεὶς, εἴπερ ἀντιστρέφουσιν αἱ κατὰ τὸ ἐνδέχεσθαι προτάσεις. ἔδει δὲ μὲν τὸ συμπέρασμα, ἢ καθόλου εἶναι καταφατικὸν ἐνδεχόμενον ἢ καθόλου ἀποφατικὸν, ἢ ἐπὶ μέρους θάτερον. οὐδὲν δὲ τούτων δύναται ἐπὶ τῶν ἐνδεχομένων, οὔσης τῆς μείζονος ἐπὶ μέρους ἐνδεχομένης, τῆς δὲ ἐλάττονος καθόλου ἐνδεχομένης ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι. οὐδ' ἂν ὅλως γίνοιτο συλλογισμὸς τοιαύτης οὔσης τῆς μείζονος. ὡς ἐπὶ τῶν ὅρων ἔδειξε.

Ἔτι δὲ καὶ ἐκ τῶν ὅρων φανερόν· οὕτως γὰρ ἐχουσῶν τῶν προτάσεων, τὸ α τῷ ἐσχάτῳ, καὶ οὐδενὶ ἐνδέχεται, καὶ παντὶ ὑπάρχειν ἀναγκαῖον.

Εἰπὼν ἀσυλλογίστους ἔσεσθαι πάσας τὰς ἐξ ἐνδεχομένων ἐν πρώτῳ σχήματι συζυγίας ἐν αἷς ἡ μείζων ἐστὶν ἐπὶ μέρους, καὶ προσθεὶς καὶ τὴν αἰτίαν, ὅτι γὰρ ἐνδέχεται τὸν μέσον ὅρον ὑπερτείνειν τοῦ ἄκρου. οὐδὲν ἧττον δεικνύουσιν ἀσυλλόγιστον τὴν συμπλοκὴν, καὶ διὰ τῆς παραθέσεως τῶν ὅρων ἐναργεστέραν καὶ τὴν

κατικωτέραι, τὴν τοιαύτην δεῖξιν καὶ τὸν τοιοῦτον ἔλεγχον ποιούμενος. δείξας δὲ δι' ὧν παρατίθεται ὅρων, καὶ παντὶ ἐξ ἀνάγκης τὸ πρῶτον τῷ ἄκρῳ τῷ ἐσχάτῳ. καὶ ἐξ ἀνάγκης μηδενί, πάντα ἀναιρεῖν, τὰ ἐνδεχόμενα ὡς πρὸ οὖν καὶ τὰ ὑπάρχοντα καὶ τὰ ἀναγκαῖα ἀνῃρηκώς. καὶ τὸ, παντί, καὶ τὸ τινί, καὶ τὸ, μηδενί, καὶ τὸ, τινὶ μή. ἑκάτερον γὰρ τῶν καθόλου ἀναγκαίων, καὶ τὸ καταφατικόν, καὶ τὸ ἀποφατικόν, πάντα ἀναιρεῖ τὰ ἐνδεχόμενα συμπεράσματα. τοῦ μὲν οὖν παντὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν, ὅρους λαμβάνει, ζῶον, λευκόν, ἄνθρωπος. ζῶον γὰρ τινὶ λευκῷ ἐνδεχέσθω, λευκὸν παντὶ ἀνθρώπῳ ἐνδεχέσθω, καὶ τὸ ζῶον παντὶ ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης. εἶεν δ' ἂν ἀληθέστεροι ὅροι, λευκόν, περιπατοῦν, κύκνος. τὸ γὰρ λευκὸν ἐνδέχεταί τινι περιπατοῦντι ὑπάρχειν, καὶ μὴ ὑπάρχειν. καὶ τὸ λευκὸν ἐξ ἀνάγκης παντὶ κύκνῳ. τοῦ δὲ ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ ὅρους παρέθετο, ζῶον, λευκόν, ἱμάτιον. τὸ γὰρ ζῶον τινὶ λευκῷ ἐνδέχεται καὶ ὑπάρχειν, καὶ μὴ ὑπάρχειν. καὶ τὸ λευκὸν ἐνδέχεται καὶ ὑπάρχειν, καὶ μὴ ὑπάρχειν παντὶ ἱματίῳ, καὶ μηδενί, καὶ τινί. καὶ τὸ ζῶον ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ ἱματίῳ. εἶεν δ' ἂν πάλιν ἀληθέστεροι οἱ ὅροι, λευκόν, περιπατοῦν, κόραξ. λευκὸν γὰρ ἐξ ἀνάγκης οὐδενὶ κόρακι, συμπέρασμα, τῶν προτάσεων κατὰ τοὺς εἰρημένους τρόπους πάντας λαμβάνεσθαι δυναμένων.

Φανερὸν οὖν ὅτι τοῦτον τὸν τρόπον ἐχόντων τῶν ὅρων, οὐδεὶς γίνεται συλλογισμός.

Δ Δείξας διὰ τῆς παραθέσεως τῶν ὅρων ἐν ταῖς προκειμέναις συζυγίαις, τὸ συμπέρασμα, καὶ παντὶ ἐξ ἀνάγκης καὶ μηδενί, φησίν. ὅτι οὐ μόνον οὐκ ἐνδεχόμενόν τι συνάγεται, ἀλλ' οὐδ' ἄλλο τι, οἷον ὑπάρχον ἢ ἀναγκαῖον. τὸ μὲν γὰρ, παντὶ ἐξ ἀνάγκης, ἀναιρετικὸν ἡμῖν δέδεικται, ὂν τοῦ μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης, καὶ τοῦ μηδενὶ ὑπάρχειν. τὸ δέ, μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης, τοῦ, τε παντὶ ἐξ ἀνάγκης καὶ τοῦ, παντὶ ὑπάρχειν. τούτοις γὰρ προσχρώμενοι ἐδείξαμεν τὰς ἀσυλλογίστους συμπλοκὰς ἔν τε ταῖς ἀναγκαίαις καὶ ἐν ταῖς ὑπαρχούσαις προτάσεσιν. ἐπεὶ δὲ εἰ μὲν ὡς προειρήκαμεν, ὅταν ἀναγκαῖον, ἢ ὑπάρχον ᾖ συμπέρασμα, ἢ τὴν ἑτέραν τῶν προτάσεων, ἢ ἀμφοτέρας τοιαύτας εἶναι. ἀμφότεραι δὲ εἰσιν ἐπὶ τῆς προκειμένης συζυγίας ἐνδεχόμεναι. καὶ διὰ τούτου ἂν δεικνύοιτο μήτε ἀναγκαῖον μήτε ὑπάρχον γινόμενον τὸ συμπέρασμα. τῶν δὲ μηδὲν ἐκείνων συνάγεσθαι δύνασθαι, ἑξῆς δείκνυσιν, ὅτι μὴ δὲ ἐνδεχόμενόν τι οἷόν τε συναχθῆναι, συναγομένου τε ἐν τῇ τοιαύτῃ συμπλοκῇ, καὶ τοῦ, παντὶ ἐξ ἀνάγκης, καὶ τοῦ μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης. τοῦτο γὰρ ἐδήλωσε διὰ τοῦ καὶ οὐδενὶ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν. τό τε γὰρ ἐξ ἀνάγκης παντί, ὁμοίως τοῦ τε ἐνδεχομένου παντός ἐστιν ἀναιρετικόν, καὶ τοῦ, μηδενὶ ὑπάρχειν, καὶ τοῦ τινὶ μὴ ὑπάρχειν. ἔτι τοῦ τε ἐξ ἀνάγκης μηδενί, καὶ τοῦ ἐξ ἀνάγκης τινὶ μή. πάλιν δ' αὖ τὸ, μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης ὡς τοῦ ἐνδεχομένου παντός ἐστιν ἀναιρετικόν, οὕτω καὶ τοῦ παντί, ἢ τινὶ ὑπάρχειν. καὶ τοῦ ἐξ ἀνάγκης παντί, ἢ τινί. τοῦ δὲ ἀναιρεῖσθαι τὸ ἐνδεχόμενον, ὑπόμνησιν φέρει, ὅτι τὸ ἐνδεχό-

Quando cõclusio necessaria uel existens, necesse altera præmissarum uel utraq; tale eẽ

Quodda album est animal
Omnis homo est albus
Omnis homo est animal
Quoddam ambulans est album
Omnis cygnus est ambulans
Omnis Cygnus est albus

Quoddam album est animal
Omnis uestis est alba
Nulla uestis est animal
~~*Nullus coruus albus*~~
Quoddam ambulans est albu
Omnis coruus ambulat
Nullus coruus albus

intellige in materia contingenti

μενον ὡρισάμεθα τὸ μὴ ὂν ἀναγκαῖον. ὃ γὰρ παντὶ ἐξ ἀνάγκης καὶ οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης, τοῦτο οὔτε παντὶ ἢ τινὶ ἐνδέχεται, οὔτε οὐδενὶ ἢ οὐ παντί. ἐπὶ πάντων δὲ ταῦτα, ὑπομιμνήσκει ἡμᾶς τῶν δεδειγμένων. ἔστι δὲ ταῦτα, ὅτι ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι ἐφ' ὧν αἱ προτάσεις ἀμφότεραι καθόλου, συλλογισμὸς γίνεται, ὁποῖαι ἂν ὦσιν αἱ προτάσεις κατὰ τὸ ποιόν. πλὴν εἰ μὲν εἶεν ἀμφότεραι καταφατικαί, τέλειος. ὁμοίως δὲ κἂν ἡ μείζων ἀποφατικὴ μόνη. ἀτελὴς δ' ἐστὶ καὶ διὰ τῆς τοῦ ἐνδεχομένου ἀντιστροφῆς, εἴτ' ἐκ δύο ἀποφατικῶν, καὶ ἡ ἐκ τῆς ἐλάττονος ἀποφατικῆς ὡς ἔδειξεν. ὑπομιμνήσκει δὲ ἡμᾶς, καὶ τοῦ δεῖν τὸ ἐνδεχόμενον λαμβάνειν ἐν ταῖς προτάσεσι, τὸ μὴ ἀναγκαῖον. τὸ γὰρ κατὰ τοῦ ἀναγκαίου κατηγορούμενον, ὁμώνυμόν τι καὶ οὐκ ἀντιστρέφει. φησὶ δὲ πολλάκις τὸ τοιοῦτο διαλανθάνειν. τὸ γὰρ μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχον, λέγομεν ἐνδέχεσθαι μηδενί. ἐφ' οὗ οὐκ ἔστι λέγειν, ὅτι καὶ παντὶ ἐνδέχεται, ἀλλὰ καὶ αὐτὸς ἐν τῇ τῶν προειρημένων ὅρων ἐκθέσει, τὸ ζῶον ἔλαβεν ἐνδέχεσθαί τινι λευκῷ. καίτοι ἐξ ἀνάγκης τινὶ αὐτῷ ὑπάρχειν. καὶ ἴσως τούτου χάριν προσέθηκε τὸ πῦρ, ὥσπερ καὶ ἀλλαχοῦ πάλιν λέγει. ληπτέον δὲ βέλτιον τοὺς ὅρους. ἔδειξε δὲ γινομένοις ἐν πρώτῳ σχήματι, ἐξ ἐνδεχομένων ἀμφοτέρων προτάσεων. δ' μὲν ἀμφοτέρων οὐσῶν καθόλου τῶν προτάσεων. τελείους μὲν δύο.

τόν τε ἐκ τῶν δύο καταφατικῶν, καὶ τὸν ἐκ τῆς μείζο-
νος μόνης ἀποφατικῆς ἑτέρας προτάσεως ἐπὶ
μέρους οὔσης ἀεὶ ἡ ἐλάττων ἐπὶ μέρους
ἢ· ἀτελεῖς μὲν καὶ τούτων δύο.
ἐν οἷς ἢ ἀμφότεραι κατα-
φατικαί, ἢ ἐλάττων
καταφατικὴ
μόνη.
ἀτελεῖς δέ, ἀεὶ ἡ ἐλάττων ἀπο-
φατικὴ μόνη, ἢ καὶ ἀμφότεραι.

Syllogismi perfecti & imperfecti in materia cõtingenti in prima figura

ἐνδεχομένου altera significatio

videlicet syllogismi

ut & supple conclusio sequitur peiorem propositionem

Περὶ τῶν, ἐξ ἐνδεχομένων καὶ ὑπαρχουσῶν γινομένων συλλογισμῶν ἐν πρώτῳ σχήματι.

τ. η

Ἐὰν δ᾽ ἡ μὲν ὑπάρχειν, ἡ δ᾽ ἐνδέχεσθαι λαμβάνηται τῶν προτάσεων.

Η Ἦν μὲν ἀκόλουθον περὶ τοῦ δευτέρου καὶ τρίτου σχήματος πρῶτον εἰπεῖν, εἶθ᾽ οὕτως περὶ τῶν μίξεων. ἀλλ᾽ ἐπειδὴ ἀντιστροφῶν τῶν κατὰ τοὺς ὅρους, οἱ ἐν ἐκείνοις συλλογισμοί, οὐδέπω δὲ εἴρηκε περὶ τῆς κατὰ τὰς ἐνδεχομένας προτάσεις τοιαύτης ἀντιστροφῆς, πρῶτον λέγει περὶ τῶν μίξεων τῶν ἐν πρώτῳ σχήματι ἐξ ἐνδεχομένης τε καὶ ὑπαρχούσης. καὶ ἐνδεχομένης καὶ ἀναγκαίας. ἐπειδὴ οὐδὲν δεῖται τὰ ἐν τούτῳ τῷ σχήματι δεικνύμενα ἀντιστροφῆς. ἔτι καὶ δείξει ὅτι ἐν δευτέρῳ σχήματι, ἐκ δύο ἐνδεχομένων οὐδὲν συνάγεται. ὅτι μὴ δὲ ἐκ δύο καταφατικῶν. ἐκ δὲ μίξεως ἐνδεχομένης τε καὶ ὑπαρχούσης συνάγεται. ἀλλὰ πρῶτον ἔδει περὶ τῶν, ἐξ ὑπαρχούσης τε καὶ ἐνδεχομένης ἐν πρώτῳ σχήματι, μίξεων εἰπεῖν. ποιεῖται δὲ τὴν δεῖξιν πρῶτον ἐξ ὑπαρχούσης τε καὶ ἐνδεχομένης. θεόφραστος μὲν οὖν καὶ εὔδημος οἱ ἑταῖροι αὐτοῦ, καὶ ἐν τῇ ἐξ ἐνδεχομένης καὶ ὑπαρχούσης μίξει φασὶν ἔσεσθαι τὸ συμπέρασμα ἐνδεχόμενον, ὁποτέρα ἂν τῶν προτάσεων ἐνδεχομένη ληφθῇ. χεῖρον γὰρ πάλιν τὸ ἐνδεχόμενον τοῦ ὑπάρχοντος. ὁ δὲ ἀριστοτέλης οὐχ οὕτως. ἀλλὰ τῆς μείζονος ἐνδεχομένης οὔσης, ὑπαρχούσης δὲ τῆς ἐλάττονος, καὶ τὸ συμπέρασμα ἐνδεχόμενον ἔσεσθαι, τὸ κατὰ τὸν διορισμόν. ὅ ἐστιν οὗ μὴ ὄντος ἀναγκαίου, τεθέντος δὲ εἶναι, οὐδὲν ἀδύνατον ἕπεται. καὶ τελείους τοὺς ἐν τῇ τοιαύτῃ συζυγίᾳ συλλογισμούς, τουτέστιν αὐτόθεν δεικνύντας τὸ προκείμενον. διὰ γὰρ τοῦ κατὰ παντὸς ἡ δεῖξις αὐτῶν, καὶ διὰ τοῦ κατὰ μηδενός. οἱ δὲ διὰ τούτων ἔχοντες γνώριμον τὸ συμπέρασμα, τέλειοι. ἂν δ᾽ ἡ ἐλάττων γένηται ἐνδεχομένη τῆς μείζονος ὑπαρχούσης, ἀτελεῖς τε φησὶν ἔσεσθαι πάντας τοὺς τοιούτους συλλογισμούς, καὶ προσέτι, τοὺς τὸ ἀποφατικὸν συνάγοντας, οὐ τὸ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχόμενον συνάγειν. ἀλλὰ τὸ κατὰ ψιλὴν ἀπόφασιν τοῦ ἀναγκαίου λεγόμενον, ἢ τό, οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης, ἢ τό, οὐ παντὶ ἐξ ἀνάγκης συναχθήσεσθαι. καθ᾽ ὧν καὶ αὐτῶν ἀληθεύεται μὲν τὸ ἐνδεχόμενον, οὐ μὴν ἐκεῖνο, οὗ τὸν ὁρισμὸν ἀποδεδώκαμεν, οὐδέπω γὰρ ὑπάρχον ἐκεῖνό ἐστι. ταῦτα γὰρ τὸ μὴ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν σημαίνει, οὐκ ἀναιροῦνται τὸ ὑπάρχειν. ὃ δὲ λέγοι προϊὼν φανερὸν ποιήσει. οἱ μέντοι περὶ θεόφραστον καὶ ταύτας ἐνδεχομένας λέγοντες ἀκολούθως ἐνδεχόμενόν φασι συμπέρασμα καὶ ἐν ταῖς τοιαύταις γίνεσθαι συμπλοκαῖς. οὐ γίνονται δὲ τέλειοι ἐν οἷς ἡ ἐλάττων ἐστὶν ἐνδεχομένη, ὅπουχ οἷόν τε ἐστὶν ἀπὸ τούτων τῷ κατὰ παντὸς χρησαμένους δεῖξαι τὸ συμπέρασμα. εἰ γὰρ εἴη τὸ α παντὶ τῷ

Theophra

Eudemus

Perfecti syllogismi qui sint

Theophrastus

οὐ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχόμενον ἀλλὰ τὸ κατὰ ψιλὴν ἀπόφασιν τοῦ ἀναγκαίου λεγόμενον

i. τ. λέγει

β ὑπάρχον, τὸ δὲ β τῷ γ παντὶ ἐνδεχόμενον, οὐδέπω ὑπάρχει. οὐ γοῦν εἰ τὸ α κατὰ παντὸς τοῦ β. καὶ μηδέν ἐστι λαβεῖν τοῦ β, καθ᾽ οὗ τὸ α οὐ ῥηθήσεται. ἤδη ἔχομεν καὶ διὰ τοῦτο καὶ τῷ γ ἐπενεγκεῖν. οὐ γάρ ἐστι τὸ γ τι τοῦ β, ᾧ ἐνδέχεται ὑπάρξαι αὐτῷ, τὸ β. καὶ μὴ ἤδη ὑπάρχει. διὸ δεόμενοι πρὸς τὴν δεῖξιν ἔξωθέν τινος, οὐ τέλειοι. δείκνυνται γὰρ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. ταῦτα δὲ προθεὶς πρῶτον δεικνύει τοὺς ἔχοντας τὴν μείζονα ἐνδεχομένην, τελείους τε ὄντας, καὶ τὸ συμπέρασμα ἔχοντας τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου.

Ἐνδεχέσθω γὰρ τὸ α παντὶ τῷ β. τὸ δὲ β παντὶ τῷ γ κείσθω ὑπάρχον.

Τ Τῷ κατὰ παντὸς προσχρώμενος καὶ τῷ τούτου ὁρισμῷ, δεικνύει ἐνδεχόμενόν τε γινόμενον τὸ συμπέρασμα, καὶ τέλειον τὸν συλλογισμόν. ἐπεὶ γὰρ τὸ α παντὶ τῷ β ἐνδέχεται, οὐδὲν ἔσται λαβεῖν τοῦ β, ᾧ τὸ α οὐκ ἐνδέξεται. τι δὲ τοῦ β τὸ γ ἐστίν. εἴ γε τὸ β παντὶ τῷ γ ὑπάρχει, καὶ τῷ γ ἄρα παντὶ ἐνδέξεται τὸ α. κἂν ἡ μείζων δὲ στερητικὴ ἐνδεχομένη τεθῇ, ἡ δὲ ἐλάττων ὑπάρχουσα καθόλου καταφατική, ὁμοίως ἡ δεῖξις τοῦ ἐνδεχόμενον ἀποφατικὸν καθόλου τὸ συμπέρασμα ἔσεσθαι. διὰ γὰρ τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ ἐνδέχεσθαι μηδενί.

Ὅτι δὲ ἐναντίως ἔχοντος, ἔσονται συλλογισμοί.

Δ Δείξας τῆς μείζονος οὔσης ἐνδεχομένης, ἐνδεχόμενον τὸ συμπέρασμα, καὶ τελείους τοὺς συλλογισμοὺς ἐπὶ τῶν ἐκ καθόλου ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων. ἡ γὰρ αὐτὴ δεῖξις καὶ ἐπὶ τῶν ἐπὶ μέρους, τοῦ τε καταφατικοῦ καὶ τοῦ ἀποφατικοῦ συμπεράσματος, μέτεισιν ἐπὶ τὰς συζυγίας. ἐν αἷς ἡ μὲν μείζων ὑπάρχουσα εἴληπται. ἡ δὲ ἐλάττων ἐνδεχομένη. τὸ γὰρ ἐναντίως ἔχειν, τὴν ὑπαλλαγὴν τῶν προτάσεων σημαίνει. ὅτι οὖν αἱ οὕτως ἔχουσαι συζυγίαι συλλογιστικαί εἰσι, διὰ τοῦ ἀδυνάτου φησὶ δειχθέντας. εἰ δὲ διὰ τοῦ ἀδυνάτου, δῆλον ὡς οὐ τέλειοι. διὸ προσέθηκε τὸ ἅμα δὲ ἔσται δῆλον, ὅτι καὶ ἀτελεῖς. τέλειοι γὰρ οἱ ἐκ τῶν κειμένων, καὶ μηδενὸς ἔξωθεν προσδεόμενοι. ἡ δὲ διὰ τοῦ ἀδυνάτου γινομένη δεῖξις, οὐ διὰ τῶν εἰλημμένων καὶ κειμένων γίνεται προτάσεων.

Syllogismi perfecti & imperfecti qui sint

Πρῶτον δὲ λεκτέον, ὅτι εἰ τοῦ α ὄντος, ἀνάγκη τὸ β εἶναι. καὶ δυνατοῦ ὄντος τοῦ α, δυνατὸν ἔσται καὶ τὸ β ἐξ ἀνάγκης.

Ε Ἐπεὶ μέλλει τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ προσχρώμενος δεικνύναι συλλογιστικὴν οὖσαν συζυγίαν τὴν ἐξ ὑπαρχούσης τῆς μείζονος, καὶ ἐνδεχομένης τῆς ἐλάττονος. ἐν δὲ τῇ δείξει τῇ εἰς ἀδύνατον ἐπὶ τῶν προκειμένων, οὐ μόνον τὸ ἀντικείμενον τοῦ, οὗ βούλεται δεῖξαι συναγόμενον, ὑποτίθεταί τε καὶ λαμβάνει, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐνδεχομένην πρότασιν εἰς ὑπάρχουσαν μεταλαμβάνει, ὃ οὐκ ἔστιν ἀδύνατον. ὃ γὰρ ἐνδέχεται γενέσθαι, οὐκ ἀδύνατον ὑποθέσθαι εἶναι, ὡς ὁ ἀποδεδομένος αὐτοῦ ὁρισμὸς δηλοῖ. ψεῦδος μέντοι. ἵνα οὖν τὸ συναγόμενον ἀδύνατον ἐκ τοῦ λαβεῖν τὸ ἀντικείμενον, οὗ βούλεται δεῖξαι, ἐν τῇ ἐκκειμένῃ συζυγίᾳ, καὶ ἐκ τοῦ μεταλαβεῖν τὸ ἐνδεχόμενον εἰς ὑπάρχον, ὃ ψεῦδος μέν ἐστιν, οὐ μὴν ἀδύνατον, μὴ ἡγῆταί τις συνάγεσθαι παρὰ τὴν τοῦ ἐνδεχομένου εἰς τὸ ὑπάρχον μετά-

Haec omnia philoponi

Omne. β. est. α. existē.
Omne. γ. est. β. contin.
Omne. γ. est. α.

∴ γ. ἐνδεχομένως

Alexandri mentio

πρόσκαιρος

1. ſf. τούτου

.·. ſf. 4

Ad possibile nõ sequitur impossibile

λῆψιν, ἀλλὰ παρὰ τὸ ὑποτιθέμενον ἀδύνατον· ὅ ἐστιν ἀντικείμενον, ᾧ βούλεται δεῖξαι γινομένῳ συμπεράσματι. πρῶτον δείκνυσιν, ὅτι μὴ οἷόν τε δυνατῷ τι ἀδύνατον ἀκολουθεῖν. ἀλλ' ἀνάγκη ἀδύνατον εἶναι, ᾧ τὸ ἀδύνατον ἀκολουθεῖ, ἀλλὰ πάσης ἀναγκαίας ἀκολουθίας. ἔστι δὲ ἀναγκαία ἀκολουθία, οὐχ ἡ πρόσκαιρος, ἀλλ' ἐν ᾗ ἀεὶ τὸ λῆγον ἕπεσθαί ἐστι τῷ τὸ ἡγούμενον ὡς ἡγούμενον εἶναι. οὐ γὰρ ἀληθὲς συνημμένον τό, εἰ Ἀλέξανδρός ἐστιν, Ἀλέξανδρος διαλέγεται. ἢ, εἰ Ἀλέξανδρός ἐστι, τοσῶνδε ἐτῶν ἐστι. κἂν ὅτε λέγεται ἡ πρότασις, τοσούτων ᾖ ἐτῶν. τούτου γὰρ δειχθέντος, τὸ γινόμενον συμπέρασμα ἐκ τῶν κειμένων ἐν τῇ ἐκτεθείσῃ συζυγίᾳ, ὃ ἀδύνατον εἴη. οὐ παρὰ τό, τὴν ἐνδεχομένην ὡς ὑπάρχουσαν μεταληφθῆναι, γίνεται. (τοῦτο γὰρ ψεῦδος μέν, οὐ μὴν ἀδύνατον) ἀλλὰ παρὰ τό, τὸ ἀντικείμενον ληφθῆναι τοῦ συναγομένου, ὃ ἦν ἀδύνατον. ἅμα δὲ διὰ τοῦ νῦν δεικνυμένου, καὶ τὴν δεῖξιν τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, ὅτι ἐστὶν ὑγιής, κατασκευάζειν δοκεῖ. μὴ γὰρ ὄντος ὁμολογουμένου τούτου, ἀδύνατον ἀδυνάτῳ ἕπεσθαι, οὐδ' ἂν ἡ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγὴ ἰσχὺν ἔχειν φαίνοιτο, τῷ μὴ πάντως ἀναιρεθήσεσθαι τὴν ὑπόθεσιν (ἀδυνάτου τινὸς συναχθέντος) ὡς ἀδύνατον καὶ αὐτήν, ἢ δυνατοῦ τινος μὴ τῷ ἀδυνάτῳ προσχρώμενος, ἀλλὰ τῷ ψεύδει τοῦ συμπεράσματος ὃ ἠκολούθησε τῇ ὑποθέσει, ἀναιρεῖν τὴν ὑπόθεσιν ὡς ψευδῆ τῷ μὴ δύνασθαι ἐξ ἀληθῶν ψεῦδός τι συνάγεσθαι. ἢ οὕτως οὐ μᾶλλον παρὰ τὴν ὑπόθεσιν, ἢ τὴν τοῦ ἐνδεχομένου εἰς τὸ ὑπάρχον μετάληψιν, γένοιτ' ἂν τὸ τοιοῦτο συμπέρασμα. ὅτι δυνατῷ δυνατὸν ἀκολουθεῖ ἀεί, καὶ οὐχ οἷόν τε ἀδύνατον ἕπεσθαι δυνατῷ, δείκνυσιν οὕτως.

Consequentia necessaria quae fit

συνημμένον

λημμένον

ἡγούμενον

Ἔστω γὰρ οὕτως ἐχόντων, τὸ μὲν ἐφ' ᾧ τὸ α, δυνατόν,
τὸ δὲ ἐφ' ᾧ τὸ β, ἀδύνατον.

οὕτως ἐχόντων ὡς προειρήκαμεν. ὅτι τοῦ α ὄντος ἀνάγκη τὸ β εἶναι. οὔσης δὲ ταύτης τῆς ἀκολουθίας, καὶ ἐξ ἀνάγκης ἑπομένου τοῦ β τῷ α, ὑποκείσθω τὸ α δυνατὸν εἶναι, τὸ δὲ β ἀδύνατον. τὸ δὴ α ἐπειδὴ δυνατόν ἐστι, κἂν γένοιτο ὅτε δυνατόν ἐστι γενέσθαι. ὁμοίως καὶ τὸ β εἰ ἀδύνατον εἴη, ὅτε ἀδύνατόν ἐστι γενέσθαι, οὐκ ἂν γένοιτο. εἰ δὴ ἅμα εἴη τὸ μὲν δυνατόν, τὸ δὲ ἀδύνατον, ὅτε τὸ α ἐστι, τὸ β. καθὸ μὲν ἐστιν ἀδύνατον, οὐκ ἂν εἴη. καθὸ δὲ ἀναγκαίου τοῦ α ὄντος εἶναι αὐτό, εἴη ἄν. ἅμα τε οὖν ἂν εἴη, καὶ οὐκ εἴη, τὸ β, ὅπερ ἀδύνατον. δυνατοῦ ὄντος ἄρα τοῦ ἡγουμένου, δυνατὸν ἔσται καὶ τὸ ἑπόμενον ἐξ ἀνάγκης αὐτῷ, τοῦτο δὲ ἦν τὸ β.

Ad praecedens impossibile consequitur seq impossibile unde probatur probationẽ pro deductione ad impossibile ee validam.

Ἅμα δ' εἰ τὸ α δυνατόν, καὶ τὸ β ἀδύνατον,
ἐνδέχοιτ' ἂν τὸ α δύνασθαι.

ὑποθέμενος τὸ μὲν α δυνατὸν εἶναι, τὸ δὲ β ἀδύνατον, κειμένου τοῦ τῷ α ἕπεσθαι τὸ β, λαβὼν καθόλου, ὅτι, εἰ τὸ μὲν α δυνατόν, ὅτε δυνατὸν γένοιτ' ἄν, τὸ δὲ β ἀδύνατον, τὸ δὲ ἀδύνατον ὅτε ἀδύνατον, οὐκ ἂν γένοιτο, προσάγει τῇ τοῦ α καὶ β ἀκολουθίᾳ καὶ δείκνυσι τὸ ἄτοπον. εἰ γὰρ ὅτε τὸ α δυνατόν, τότε τὸ β ἀδύνατον. τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ ἅμα δέ, ἐνδέχοιτ' ἂν γενέσθαι, τὸ α ἄνευ τοῦ β. τὸ γὰρ δυνατὸν γενέσθαι, καὶ γένοιτ' ἄν ποτε, τὸ δὲ ἀδύνατον, οὐκ ἂν γένοιτο. ὅπερ

α. δυνατόν
β. ἀδύνατον

.·. ſf. η

ἦν τὸ β. ὥστε τοῦ α ὄντος (εἰ γὰρ γέγονε, καὶ ἔστιν) οὐκ ἔσται τὸ β. ἔκειτο δὲ τοῦ α ὄντος εἶναι τὸ β. δεικνύοιτο δ' ἂν ὅτι μὴ οἷόν τε δυνατῷ ὄντι τῷ α, ἀδύνατον ἕπεσθαι τὸ β καὶ ἐκ τοῦ ὁρισμοῦ τοῦ δυνατοῦ. εἰ γὰρ δυνατόν ἐστιν, οὗ ὑποτεθέντος εἶναι, οὐδὲν ἀδύνατον συμβαίνει διὰ τοῦτο. ὑποτιθέντος δὲ τοῦ α εἶναι, συμβαίνει διὰ τὴν ὑπόθεσιν ἀδύνατον, τό, τὸ β εἶναί τε καὶ μὴ εἶναι. (εἶναι μέν, ἐπεὶ ἔκειτο ἕπεσθαι αὐτὸ τῷ α. μὴ εἶναι δέ, τῷ ἀδύνατον αὐτὸ εἶναι) οὐκοῦν ἢ εἴη ἀδύνατόν τι, ᾧ ἀδύνατον ἕπεται, ἢ οὐ δυνατόν, ἢ οὐ καλῶς ἐλήφθη τῷ α ἀκολουθεῖν, δυνατῷ ὄντι αὐτῷ ἀδύνατον τὸ β. Ἀριστοτέλης μὲν οὖν, ὅτι μὴ οἷόν τε ἐστὶ δυνατῷ ἀδύνατον ἕπεσθαι, δείκνυσι διὰ τοῦ δεῖν μὲν ἐν τῷ ἀληθεῖ συνημμένῳ, ἐξ ἀνάγκης ἕπεσθαι τὸ λῆγον τῷ ἡγουμένῳ. τὸ δὲ ἐξ ἀνάγκης τινὶ ἑπόμενον ἀεὶ αὐτῷ ἕπεται. καὶ τὸ δυνατὸν δὲ ἀεὶ ἀκολουθήσει τῷ ἡγουμένῳ αὐτοῦ. ὥστε εἰ δυνατόν ἐστι γενέσθαι, καὶ γενομένῳ αὐτῷ ἀκολουθήσει, ἀκολουθοῦν δὲ αὐτῷ τότε, καὶ ἔσται. ἔσται ἄρα τὸ ἀδύνατον γενέσθαι. τοῦτο δὲ ἀδύνατον.

Monstrat alia ratione fieri nõ posse ut ad possibile sequatur impossibile

Possibilis diff.o

Χρύσιππος δὲ λέγων μηδὲν κωλύειν καὶ δυνατῷ ἀδύνατον ἕπεσθαι, πρὸς μὲν τὴν ὑπὸ Ἀριστοτέλους εἰρημένην δεῖξιν, οὐδὲν λέγει. πειρᾶται δὲ διὰ παραδειγμάτων τινῶν οὐχ ὑγιῶς συγκειμένων, δεικνύναι τοῦτο μὴ οὕτως ἔχον. φησὶ γὰρ ἐν τῷ συνημμένῳ τῷ, εἰ τέθνηκε Δίων, τέθνηκεν οὗτος, δεικνυμένου τοῦ Δίωνος, ἀληθεῖ ὄντι. τὸ μὲν ἡγούμενον τὸ τέθνηκε Δίων, δυνατὸν εἶναι, τῷ δύνασθαί ποτε ἀληθὲς γενέσθαι τὸ τεθνηκέναι Δίωνα. τὸ δὲ τέθνηκεν οὗτος, ἀδύνατον. ἀποθανόντος γὰρ Δίωνος, φθείρεσθαι τὸ ἀξίωμα τὸ οὗτος τέθνηκε, μηκέτ' ὄντος τοῦ τὴν δεῖξιν ἀναδεχομένου. ἐπὶ γὰρ ζῶντος καὶ κατὰ ζῶντος, ἡ δεῖξις. εἰ οὖν μὴ τεθνηκότος αὐτοῦ ἔτι, τὸ οὗτος οἷόν τε, μήτε πάλιν ὑφίσταται ὁ Δίων, ὥστε δύνασθαι ἐπ' αὐτοῦ ῥηθῆναι τό, τέθνηκεν οὗτος, ἀδύνατον τὸ τέθνηκεν οὗτος. ἦν γὰρ οὐκ ἀδύνατον, εἰ ὕστερόν ποτε ἐδύνατο μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Δίωνος (ἐφ' οὗ τὸ πρότερον ἐν τῷ συνημμένῳ, ὅτε ἔτι ἔζη ὁ Δίων κατηγορεῖτο τό, τέθνηκεν οὗτος) κατηγορηθῆναι πάλιν τὸ οὗτος. ἐπεὶ δὲ μὴ οἷόν τε τοῦτο, ἀδύνατον ἂν εἴη τὸ τέθνηκεν οὗτος, κατηγορηθῆναι πάλιν τοῦ οὗτος. ἐπὶ ὅμοιον τούτῳ παρατίθεται, καὶ τό, εἰ νύξ ἐστιν, οὐκ ἔστιν αὕτη ἡμέρα, δεικνυμένης τῆς ἡμέρας. καὶ γὰρ ἐν τούτῳ τῷ συνημμένῳ ἀληθεῖ ὄντι (ὡς οἴεται) δυνατῷ ὄντι τῷ ἡγουμένῳ, ἀδύνατον τὸ ἑπόμενον. ὅτι δὲ μὴ ὑγιὲς τὸ ὑπ' αὐτοῦ λεγόμενον, ἡ τῶν συνημμένων δείκνυσιν διαβολή. οὐ γάρ ἐστιν ἀληθὲς συνημμένον τό, εἰ τέθνηκε Δίων, τέθνηκεν οὗτος. εἰ γὰρ ἐπὶ πλέον τὸ τέθνηκε Δίων, τοῦ, τέθνηκεν οὗτος, λέγεται, καὶ ἔστιν ἐφ' οὗ, τὸ μὲν Δίων, λέγεται, τὸ δὲ οὗτος οὐ λέγεται, οὐκ ἂν ἕποιτο τῷ ἡγουμένῳ τῷ, εἰ τέθνηκε Δίων, τὸ τέθνηκεν οὗτος. οὐ γὰρ ὑγιὴς ἀκολουθία, ἐν ᾗ δύναται τὸ ἡγούμενον εἶναί ποτε μὴ ὄντος τοῦ ἑπομένου. ὡς γὰρ εἰ ἦν ὁμώνυμος ὁ Δίων, οὐκ ἂν ἦν ἀληθὲς τό, εἰ τέθνηκε Δίων, τέθνηκεν οὗτος, τῷ δύνασθαι καὶ ἐπ' ἄλλου τινὸς τὸ τέθνηκε Δίων λέγεσθαι καὶ μὴ ἐπὶ τοῦ δεικνυμένου. οὕτως καὶ ἐπὶ τοῦ δεικνυμένου Δίωνος τὸ ὄνομα. εἰ ἐπὶ πλέον εἴη τῆς δείξεως, καὶ μὴ οἷόν τε ἐπὶ πάντων, ἐφ' ὧν τὸ ὄνομα, καὶ τὴν δεῖξιν, οὐκ ἀληθὲς ἐν

Chrysippus cõtra Aristotelẽ

συνημμένω

Philopponus haec omnia

Contra calumniosas argumẽtationes Chrysippi pro Aristotele

Vitiosa consequẽtia in qua potest praecedens ee nõ existẽte consequente

σται τό· εἰ τέθνηκε Δίων, τέθνηκεν οὗτος. δυνήσεται γὰρ τὸ τέθνηκε Δίων, ἀληθὲς ποτὲ λέγεσθαι, ἐφ' οὗ οὐκέτι καὶ τὸ τέθνηκεν οὗτος. ἐπὶ πλέον δέ γε τὸ, Δίων, ἐστί· καὶ κατὰ θανόντος λέγεται. τὸ δὲ οὗτος, ἐπὶ ζῶντος μόνον. οὐ γὰρ ὑγιὴς ὡς εἶπον ἀκολουθία, ἐν ᾗ τὸ ἡγούμενον δύναταί ποτε εἶναι, ἄνευ τοῦ ἕπεσθαι αὐτῷ λαμβανομένου. τὸ μὲν γὰρ ἑπόμενον εἶναι μὴ ὄντος τοῦ ἡγουμένου ἐν ἀληθεῖ συνημμένῳ, οὐθὲν ἄτοπον. οὐ γὰρ ἕπεσθαι δεῖ τῇ τοῦ ἡγουμένου θέσει τὸ ἑπόμενον. διὸ εἶναι δύναται τὸ ἑπόμενον μὴ ὄντος τοῦ ἡγουμένου. τὸ δὲ ἡγούμενον, ἀδύνατόν ἐστιν εἶναι μὴ ὄντος τοῦ ἑπομένου ἐν ἀληθεῖ συνημμένῳ. οὐ γὰρ εἰ διὰ τὸ ἐφθάρθαι, μὴ ἀκολουθεῖ τῷ ἡγουμένῳ τὸ λῆγον, διὰ τοῦτο ὑγιὲς γίνεται τὸ συνημμένον. διότι γὰρ οὐκ ἀκολουθεῖ ψεῦδος. ἀλλ' οὐ διὰ τὸν τοῦ μὴ ἀκολουθεῖν τρόπον. ἔτι δὲ καὶ τοῦ φθείρεσθαι αὐτὸ οὐκ ἄλλο αἴτιον, ἢ τὸ ἡγούμενον γενόμενον. ὃ δὲ τότε φθείρεται τῷ, τὸ ἡγεῖσθαι αὐτοῦ ὑποτεθὲν γεγονέναι, πῶς ἂν ἕποιτο ἐκείνῳ. οὐ γὰρ οὕτως ἐπὶ πλέον ὁ Δίων ἦν τοῦ, οὗτος. ὁ μὲν γὰρ τὸ, δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν τὰς τρεῖς γωνίας παντὶ τριγώνου λαβὼν, εἴληφε καὶ τὸ σκαληνόν. ἀδύνατον γὰρ παντὶ τριγώνου δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν τὰς τρεῖς γωνίας, εἰ μὴ καὶ τὸ σκαληνὸν ἔχει. ὁ δὲ, ἀδύνατον λέγων εἶναι τὸ τέθνηκεν οὗτος, δυνατοῦ ὄντος τοῦ, τέθνηκε Δίων, οὐ καθόλου ποιεῖ τὸν Δίωνα τοῦ, οὗτος. οὐ γὰρ ἂν ἦν ἔτι δυνατὸν, τὸ, τέθνηκε Δίων, περιλαμβάνων καὶ τὸ τέθνηκεν οὗτος, ἀδυνάτου καθόλου τοῦ, οὗτος. εἰ ἦν ἀδύνατον τὸ τέθνηκεν οὗτος. ἔτι δὲ πῶς ἂν εἴη τὸ ἑπόμενον τῷ, τὸ ἡγούμενον εἶναι. ᾧ κρίνεται τὸ ἀληθὲς συνημμένον, εἰ τοῦ ἡγουμένου ὄντος φθείροιτο τὸ ἕπεσθαι αὐτῷ λαμβανόμενον. εἰ μὲν οὖν ἐπὶ πλέον εἴη τὸ, τέθνηκε Δίων, τοῦ, τέθνηκεν οὗτος. καὶ μὴ ἀεὶ αὐτῷ ἕπεται, οὐκ ἀληθὲς τὸ συνημμένον ὡς δέδεικται. εἰ δ' ἐφ' ὧν τὸ, Δίων, καὶ τὸ, οὗτος, ἀληθὲς μὲν ἔσται τὸ συνημμένον. οὐ μὴν ἔτι δυνατῷ ἀδύνατον ἀκολουθήσει. ἀλλ' ἔσται ὁμοίως τῷ ἑπομένῳ καὶ τὸ ἡγούμενον, καὶ δυνατὸν καὶ ἀδύνατον. εἰ γὰρ τὸ Δίων ὄνομα, ἔστι τοῦ ἰδίως ποιοῦ. ὁ δ' ἰδίως ποιὸς, ζῶν ἐστιν, ὁ Δίωνα λέγων τὸν ζῶντα ἂν λέγοι, εἰ δεῖ περὶ τὰ ὀνόματα ἀκριβολογεῖσθαι. ὡς γὰρ τὸ, οὗτος, οὕτως καὶ τὸ ὄνομα δείκνυσι τὸ ὠνομασμένον. εἰ δὲ τοῦτο, καὶ ἐν τῷ εἰ τέθνηκε Δίων, τέθνηκεν οὗτος, εἴη ἂν περιεχόμενον δυνάμει ἐν τῷ εἰ τέθνηκεν Δίων.

Stat in uero συνημμένῳ esse cōsequens nō existēte antecedente Sed nō e contrario

εἰ τὸ Δίων ὄνομα σημεῖον ζῶντός ἐστιν. οὕτως δὲ, ἀληθὲς μὲν ἔσται τὸ συνημμένον. οὐ μὴν ἔτι τὸ ἡγούμενον δυνατόν. τὸ γὰρ τεθνάναι τὸν ζῶντα, ὁμοίως τῷ τεθνάναι τοῦτον, ἀδύνατον. εἰ δὲ λέγοιεν τὸ τέθνηκε Δίων, ἀληθὲς εἶναι δύνασθαι. διότι πρὸς ἀναφορὰν λέγεται τοῦ ζῶντος. οὐ γὰρ ἔτι ζῶντος Δίωνος τέθνηκε λέγει ὁ λέγων, δυνατὸν εἶναι τὸ, τέθνηκε Δίων. ἀλλ' ὅτι ὃς ἦν Δίων, οὕτως ἔσται καὶ τὸ τέθνηκεν οὗτος δυνατόν. οὐ γὰρ ὅτι ὅς ἐστιν οὗτος τέθνηκε σημαίνει. ἀλλ' ὅτι ὃς ἦν οὗτος. πλήρης δὲ καὶ ἡ συνήθεια τῆς πρὸς ἀναφορὰν χρήσεως τοῦ, οὗτος, δεικνύντες τὸν νεκρὸν, λέγομεν τέθνηκεν οὗτος. καὶ λέγει τις νεκρὸν βλέπων. οὗτός ἐστιν ὁ πατὴρ τοῦδε, ἢ ἀδελφός. οὐ μόνον δὲ κατὰ τὴν ἐπὶ τὰ παρεληλυθότα ἀναφορὰν τῇ δείξει χρώμεθα. ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἐπὶ τὰ μέλλοντα. ἐπὶ γοῦν τῆς οἰκοδομουμένης ἐποι-

κίας, ἢ ὑφαινομένης χλανίδος, λέγομεν αὕτη τοῦ τοῦ ἐστι, κατὰ τὴν ἐπὶ τὴν ἐσομένην οἰκίαν ἢ χλανίδα ἀναφοράν. ἀλλὰ καὶ ἐπὶ νοσοῦντός τινος ἐπιθανατίως, λέγομεν οὗτος ἀποθνήσκει. εἰ δὲ ὃς ἦν ἀποθνήσκων, οὗτος ἀπέθανεν. οὗτος δὲ ἦν ἀποθνήσκων, οὗτος ἂν εἴη καὶ τεθνηκώς. καθόλου δὲ εἰ μὲν ἁπλῶς ἀληθὲς ἀξίωμα λέγοιεν. καὶ ἀδιορίστως τὸ εἰ τέθνηκε Δίων, τέθνηκεν οὗτος, οὐκ ἀληθὲς ἔσται. ἁπλῶς γὰρ ἂν ἕποιτο τῷ ἡγουμένῳ τὸ λῆγον. εἰ δὲ ἁπλῶς ἐξ ἀνάγκης καὶ ἀεί. τοιοῦτον γὰρ τὸ ἁπλῶς ἀναγκαῖον. εἰ δὲ μὴ ἁπλῶς ἀλλὰ μετὰ διορισμοῦ τοῦ, ὅτε ζῇ ὁ ζῶν, ἔσται μὲν ἀληθὲς τὸ ἀξίωμα. ὁμοίως μέντοι τῷ ἑπομένῳ καὶ τὸ ἡγούμενον ἀδύνατον. τὸ γὰρ τεθνάναι Δίωνα ὅτε ζῇ, ἀδύνατον. καθόλου δὲ εἰ διὰ τοῦτο ὑποτιθεμένῳ τινὶ εἶναι ἕπεταί τι, διότι ὄντι αὐτῷ ἕπεται. τῷ γὰρ ἡμέρας οὔσης, φῶς εἶναι, καὶ ὑποτιθεμένῳ ἡμέραν εἶναι, ἕπεται τὸ φῶς εἶναι. ᾧ δ' ὄντι μὴ ἕπεταί τι, τούτῳ δῆλον ὅτι οὐδ' ὑποτιθεμένῳ εἶναι, ἀκολουθήσει τοῦτο. τεθνεῶτι δὲ Δίωνι, οὐχ ἕπεται τὸ τέθνηκεν οὗτος. οὐδ' ὑποτιθεμένῳ ἄρα τῷ τεθνάναι ἀκολουθήσει. ὁ δ' αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τοῦ, εἰ νύξ ἐστιν, οὐκ ἔστιν αὕτη ἡμέρα. ἡ δ' ἐπιχείρησις αὕτη ἐστὶν ᾗ καὶ Ἀριστοτέλης κέχρηται. δείξας γὰρ ὅτι ὑπάρχοντι τῷ α οὐχ ἕπεται τὸ β, ἔδειξεν ὅτι μηδὲ ὑποτιθεμένου αὐτῷ ὑπάρχειν ἀκολουθήσει. λογικώτερον δὲ ἐστιν ἐπιχείρημα δεῖξαι, μηδὲ ἀδύνατον ὂν τὸ οὗτος τέθνηκεν. εἰ γὰρ τὸ ἀδύνατον ἀξίωμα, ἀεὶ ψεῦδος, ὥσπερ καὶ τὸ ἀναγκαῖον ἀεὶ ἀληθὲς, ὃ μὴ ἀεί ἐστι ψεῦδος, τοῦτο οὐκ ἀδύνατον. οὐκ ἔστι δὲ ἀεὶ ψεῦδος τὸ, οὗτος τέθνηκεν, ἀλλὰ μόνον ὅτε ζῇ Δίων. ἀποθανόντος γὰρ αὐτοῦ, οὐδ' ἔστιν ἔτι. εἰ δὲ μὴ ἔστιν, οὐδ' ἂν ψεῦδος εἴη. οὐκ ἂν εἴη ἀδύνατον τὸ, οὗτος τέθνηκεν. ἔτι τὸ, τέθνηκεν οὗτος εἰ μὲν ὡς σημαῖνον λαμβάνουσιν, τὸ οὐκ ἔστιν οὗτος, ὅ ἐστιν ἴσον τῷ οὐκ ἔστιν ὁ ὤν. ἀδύνατον μὲν ἂν εἴη τὸ τέθνηκεν οὗτος. οὐ μὴν ἕπεταί γ' αὐτῷ εἰ τέθνηκε Δίων. οὐ γὰρ ἕπεται τῷ τεθνηκέναι Δίωνα, τὸ μὴ εἶναι τὸν ὄντα. ὥσπερ οὐδὲ τῷ εἰ νύξ ἐστι, μὴ εἶναι ταύτην ἡμέραν. τὸ γὰρ μὴ εἶναι ταύτην ἡμέραν, ἴσον ἐστὶ τῷ μὴ εἶναι ἡμέραν τὴν οὖσαν ἡμέραν. ὃ οὐχ ἕπεται τῷ, νύκτα εἶναι. ἀλλὰ τῷ μὲν εἰ νύξ ἐστιν, ἕπεται τὸ οὐκ ἔστιν ἡμέρα. τὸ δὲ οὐκ ἔστιν αὕτη ἡμέρα, ἕποιτο ἂν τῷ, εἰ νύξ ἐστιν οὔσης ταύτης ἡμέρας. ὃ οὐδὲν ἔλαττον τοῦ ἑπομένου, ἐστὶν ἀδύνατον. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ τέθνηκεν οὗτος, ἕποιτο ἂν τῷ εἰ τέθνηκεν ὁ ζῶν Δίων. ὃ καὶ ὁμοίως ἐστὶν ἀδύνατον, τῷ τέθνηκεν οὗτος. ἀδύνατον γὰρ τὸ τεθνάναι Δίωνα τὸν ζῶντα. εἰ δὲ τὸ, τέθνηκεν οὗτος, λαμβάνουσιν ἀντὶ τοῦ κεχώρισται τούτου ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα, κατ' αὐτοὺς οὐκ ἀδύνατον εἴη τὸ, τέθνηκεν οὗτος. ὃ γὰρ δύναταί ποτε ἀληθὲς γενέσθαι κατηγόρημα, τοῦτο οὐκ ἔστιν ἀδύνατον. ἀληθὲς δὲ δύναταί ποτε γενέσθαι κατ' αὐτοὺς μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Δίωνος, τὸ, τούτου κεχώρισται ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα, δεικνυμένου Δίωνος. ἀρέσκει γὰρ αὐτοῖς τὸ, μετὰ τὴν ἐκπύρωσιν, πάλιν πάντα ταὐτὰ ἐν τῷ κόσμῳ γενέσθαι κατ' ἀριθμὸν, ὡς καὶ τὸν ἰδίως ποιὸν, πάλιν τὸν αὐτὸν τῷ πρόσθεν εἶναί τε καὶ γίνεσθαι ἐν ἐκείνῳ τῷ κόσμῳ. ὡς ἐν τοῖς περὶ κόσμου Χρύσιππος λέγει. εἰ δὲ τοῦτο, καὶ ὁ Δίων πάλιν εἴη ἄν ποτε. ὥστε ἀληθὲς ἂν γένοιτο ἐπὶ

Chrysipp' in libro de mundo

Placitū Stoicorū resurgere mortuos post ecpyrosin .i. mundi conflagrationē & fieri eosdē numero q̄ antea fuerant

τὸ ἔφθαρται — τὸ Δίων. ✝

αὐτοῦ ποτε, τὸ, οὗτος τέθνηκεν. ἐχωρίσθη γὰρ τούτου ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα. καὶ πάλιν συνετέθη. εἰ δὲ τοῦτο, οὐκ ἀδύνατον κατ᾽ αὐτοὺς τὸ, οὗτος τέθνηκεν. ὡς γὰρ οὐκ ἀδύνατόν φασιν εἶναι ἀξίωμα ἐπὶ τῶν συγκειμένων δακτύλων καὶ δεικνυμένων, τὸ ἐφθάρθαι τοῦτο, καίτοι ψεῦδος ὄν ποτε, ὅτι διεστώτων τῶν δακτύλων, δύναται, ὅπερ ἦν τῆς συνθέσεως φθορὰ, καὶ πάλιν συντεθέντων, τὸ ἐφθάρθαι τοῦ τοῦ δεικνυμένου ἀληθὲς εἶναι. ἐφθάρη γὰρ πρότερον. ὅτε διέστησαν οἱ δάκτυλοι, οὕτως ἀληθὲς ἔσται καὶ ἐπὶ τοῦ πάλιν γενομένου Δίωνος, τὸ τέθνηκεν οὗτος. διότι πρότερον αὐτοῦ ἐχωρίσθη ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα, ὡς ἔχει ἡ τῶν δακτύλων σύνθεσις. ὡς γὰρ ἐπὶ τῶν δακτύλων τὸ κατ᾽ ἀριθμὸν ἐνήλλακται μόνον, καὶ ἄλλο τῷ ἀριθμῷ μόνον τὸ ὕστερον δεικνύμενον τοῦ προτέρου δεικνυμένου, οὕτως καὶ ἐπὶ τοῦ Δίωνος. εἴγε ὁ αὐτὸς ὕστερος τῷ πρόσθεν. εἰ δὲ λέγοιεν ἐπὶ τῶν δακτύλων, τοὺς αὐτοὺς κατ᾽ ἀριθμὸν εἶναι τοὺς διισταμένους τε καὶ πάλιν συντιθεμένους, ἐπὶ δὲ τοῦ Δίωνος μηκέτι τὴν αὐτὴν ψυχήν τε, καὶ σῶμα κατ᾽ ἀριθμὸν εἶναι τὰ συντεθέμενα, οὐδὲν τοῦτο πρὸς τὸν λόγον ἐστίν. ἔστ᾽ αὖ ὑποκείμενον τὸν ἰδίως ποιὸν, τὸν αὐτὸν εἶναι τὸν ὕστερον τῷ πρόσθεν. τοῖς γὰρ μὴ λέγουσι τὸν αὐτὸν γενέσθαι τὸν ἰδίως ποιὸν, ἴσως ἄπορον τὸ, πῶς τῶν αὐτῶν κατ᾽ ἀριθμὸν συνιόντων ψυχῆς τε καὶ σώματος, τὸν αὐτὸν οἷόν τε γίνεσθαι. ὁ γὰρ αὐτὸς, καὶ τὴν αὐτὴν δεῖξιν ἀναδέχεται. οὐ γὰρ δὴ ὁ αὐτὸς ὕστερος τῷ πρόσθεν ἰδίων. οὐκ ἐπὶ τούτου δὲ τὸ, οὗτος κατηγορηθήσεται. ἀλλ᾽ εἰ τοῦτο ἀληθὲς ἔσται ἐπ᾽ αὐτοῦ τὸ τέθνηκεν οὗτος. καὶ τὸ, τούτου κεχωρίσθαι ἡ ψυχὴ καὶ τὸ σῶμα. εἰ δὲ δύναταί ποτε ἀληθὲς γενέσθαι τὸ, τέθνηκεν οὗτος, οὐκ ἀδύνατον. διὰ τοῦτο γάρ φασι δυνατὸν εἶναι, καὶ τὸ τέθνηκε Δίων. ὅτι ποτὲ ἔστιν ἀληθές. καὶ λέγουσι δὲ καὶ τοῖς ἰδίως ποιοῖς, τοῖς ὕστερον γινομένοις, πρὸς τοὺς ἔμπροσθεν παραλλαγὰς μόνον γίνεσθαι κατά τινα τῶν ἔξωθεν συμβαινόντων. οἷαι παραλλαγαὶ καὶ ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ μένοντός τε καὶ ζῶντος Δίωνος, οὐκ ἀλλάσσουσιν αὐτόν. οὐ γὰρ ἄλλος γίνεται. εἰ πρότερον ἔχων ἐπὶ τῆς ὄψεως φακοὺς, ὕστερον μηκέτ᾽ ἔχοι. τοιαύτας δέ φασι τὰς ἐν τοῖς ἰδίως ποιοῖς, τοῖς ἐν ἄλλῳ κόσμῳ, παρὰ τοὺς ἐν ἄλλῳ γίνεσθαι. ἀλλ᾽ εἰ μὴ ἀδύνατον τὸ οὗτος τέθνηκε μὴ δὲ φθαρτὸν ἀξίωμα, ὁμολογοῦσι καὶ παρ᾽ αὐτῶν τὸ μὴ εἶναι συνημμένον ἀληθὲς, τὸ εἰ τέθνηκεν ὁ Δίων, τέθνηκεν οὗτος. οὐ γὰρ ὅτε τὸ τέθνηκε Δίων ἀληθὲς, τότε καὶ τὸ τέθνηκεν οὗτος. καίτοι μὴ ἐφθαρμένον, ὅμοιον τούτῳ. καὶ τὸ εἰ νύξ ἐστιν, οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ ἡμέρα, δυνατὸν γὰρ ἐπὶ τούτων ὥσπερ τὸ νύκτα εἶναι, οὕτως καὶ τὸ μὴ εἶναι ταύτην ἡμέραν. μεταβαλοῦσα γὰρ, οὐκ ἔσται. εἰ μὲν γὰρ ὁ λέγων οὐκ ἔστιν αὕτη ἡ ἡμέρα, τοῦτο λέγει ἡ οὖσα ἡμέρα, ὅτε ἔστιν οὐκ ἔστιν, οὐκ ἀληθὲς τὸ συνημμένον. οὐ γὰρ ἕπεται τῷ νύκτα εἶναι, τὸ μὴ εἶναι τὴν οὖσαν ἡμέραν ὅτε ἐστὶν, ἀλλὰ τὸ μὴ εἶναι ἡμέραν. εἰ δὲ λέγει ὅτι ἡ νῦν οὖσα καὶ δεικνυμένη, οὐκ ἔστι τότε τὸ συνημμένον ἀληθές. καὶ ὁμοίως τῷ ἡγουμένῳ τὸ, τὸ ἑπόμενον ἀληθές. καὶ τἄλλα δὲ ὅσα προείρηται, καὶ ἐπὶ ταύτης ἂν τῆς δείξεως λέγοιτο.

Εἰδέναι δὲ δεῖ τὰς ἀκολουθίας, ὅτι δυνατοῦ μὲν ὄντος τοῦ ἡγουμένου ἐν τῇ ἀναγ-

Multa confusius alexander uerba in re paru necessaria & minus utili praesertim ad intelligentiā uerborū aristot.

ἰδία. deest ex codice scripto

καίᾳ ἀκολουθίᾳ, δεῖ καὶ τὸ ἑπόμενον αὐτῷ δυνατὸν εἶναι ὡς δέδεικται. ἀδυνάτου δὲ ὄντος πάλιν τοῦ ἑπομένου, ἀδύνατον δεῖ καὶ τὸ ἡγούμενον εἶναι. οὐκέτι δὲ οὔτ᾽ εἰ δυνατὸν τὸ ἑπόμενον, ἀνάγκη καὶ τὸ ἡγούμενον εἶναι δυνατόν. οὐ γὰρ τῇ θέσει τοῦ ἑπομένου κατασκευάζεται τὸ ἡγούμενον, ἀλλ᾽ ἀνάπαλιν. οὔτ᾽ εἰ ἀδύνατον τὸ ἡγούμενον, ἀνάγκη καὶ τὸ ἑπόμενον ἀδύνατον εἶναι. τῷ μὴ συναναιρεῖσθαι τῇ τοῦ ἡγουμένου ἀναιρέσει, καὶ τὸ ἑπόμενον, ἀλλὰ τοὐναντίον. διὰ τοῦτο καὶ αὐτὸς εἶπε, καὶ δυνατοῦ ὄντος τοῦ α δυνατὸν ἔσται καὶ τὸ β. τὸ γὰρ εἰ ὄρνεον ἔστι, ζῶον ἔστι, ἀληθὲς συνημμένον. τοῦ μὲν ἡγουμένου ἀδυνάτου ὄντος, δυνατοῦ δὲ τοῦ ἑπομένου.

Nō pendet a cōsequente antecedens sed e cōtrario

Δεῖ δὲ λαμβάνειν μὴ μόνον ἐν τῇ γενέσει τὸ δυνατὸν, καὶ ἀδύνατον, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ ἀληθεύεσθαι, καὶ ἐν τῷ ὑπάρχειν.

Extincto antecedente nō extinguitur cōsequens, sed e cōtrario

Εἰπὼν καὶ δείξας ἐν ταῖς ἀκολουθίαις, ὅτι δυνατοῦ ὄντος τοῦ ἡγουμένου, δυνατόν ἐστι καὶ τὸ ἑπόμενον, προστίθησιν. ὅτι, κἂν ὑπάρχον ᾖ τὸ ἡγούμενον, ὑπάρχον ἔσται καὶ τὸ ἑπόμενον, κἂν ἀναγκαῖον, ἀναγκαῖον ὁμοίως. τοῦτο δὲ ἐδήλωσε διὰ τοῦ εἰπεῖν. δεῖν λαμβάνειν τὰ εἰρημένα, μὴ ὡς μόνον εἰρημένα ἐπὶ τοῦ δυνατοῦ τῇ γενέσει. ἔστι δὲ τὸ ἐν γενέσει δυνατὸν, τὸ ἐνδεχόμενον. ὃ μήπω μέν ἐστι, δυνατὸν δὲ γενέσθαι. οὗ τὸν ὅρον ἀποδέδωκεν, ἐφ᾽ οὗ αὐτῷ καὶ ἡ δεῖξις ἡ κατὰ τὴν ἀκολουθίαν γέγονε. λαβὼν γὰρ τὸ μὲν α δυνατὸν, τὸ δὲ β ἀδύνατον, εἶπεν. εἰ οὖν τὸ μὲν δυνατὸν ὅτε δυνατὸν, γένοιτ᾽ ἄν, τὸ δ᾽ οὐ γένοιτ᾽ ἄν. τὸ ἐν γενέσει δυνατὸν ἐδήλωσεν. οὐ μόνον οὖν τῷ ἐν γενέσει δυνατῷ, τουτέστι τῷ γενέσθαι δυνατῷ, τὸ γενέσθαι δυνατὸν ἕπεται. οὐ γὰρ ἕπεται τῷ γενέσθαι δυνατῷ, τὸ γενέσθαι ἀδύνατον. ἀλλὰ καὶ εἰ τὸ δυνατὸν ὡς ὑπάρχον λαμβάνοιτο ἐπὶ τοῦ ἡγουμένου, ἐπεὶ καὶ κατὰ τούτου τὸ δυνατὸν, οὐκ ἔσται ἑπόμενον αὐτῷ τὸ ἀδύνατον ὑπάρχειν. ἀλλὰ τὸ δυνατὸν ὑπάρχειν, τὸ, ὡς ὑπάρχον. ἀλλὰ κἂν κατὰ τὸ ἀληθεύεσθαι λαμβάνηται τὸ ἡγούμενον δυνατὸν, δεῖ καὶ τὸ ἑπόμενον ἀληθὲς εἶναι. ἀληθεῖ γὰρ ἀληθὲς ἕπεται. εἴη δ᾽ ἂν τὸ ἐν τῷ ἀληθεύεσθαι δυνατὸν, καὶ τὸ ἀναγκαῖον λεγόμενον. ἐπεὶ τὸ ἀναγκαῖον ἀεὶ ὁ λέγων εἶναι ἀληθεύει. καὶ τῷ οὕτως δὲ δυνατῷ φησι τὸ ἑπόμενον ἔσεσθαι ἀναγκαῖον, καὶ ἀεὶ ἀληθὲς καὶ ὁμοίως τῷ ἡγουμένῳ δυνατὸν, τὸ δὲ ἀδύνατον, δύναται μὲν καὶ ἐπὶ τῆς ἀπὸ τοῦ ἑπομένου πάλιν ἀκολουθίας ἀκοῦσθαι. εἰ γὰρ ἀδύνατον τὸ ἑπόμενον, ἀδύνατον καὶ τὸ ἡγούμενον. καθ᾽ ὃν ἂν τρόπον τὸ ἀδύνατον ληφθῇ, ὡσαύτως γινομένου καὶ τοῦ ἡγουμένου ἀδυνάτου. εἴτε γὰρ γενέσθαι ἀδύνατον εἴη, τοῦτο καὶ τὸ ἡγούμενον. εἴτε ὑπάρχειν ἀδύνατον, ὁμοίως δὲ καὶ τὸ ἡγούμενον. εἴτε ἀδύνατον ἀληθεύεσθαί ποτε, ὁμοίως καὶ τὸ ἡγούμενον. ἔμπαλιν γὰρ ὡς προείρηκα μὲν ἡ ἀκολουθία ἔχει. τὸ μὲν γὰρ δυνατὸν, ἀπὸ τοῦ ἡγουμένου τὴν ἀκολουθίαν ἔχει κατὰ πάντα τὰ τοῦ δυνατοῦ σημαινόμενα. τὸ δὲ ἀδύνατον ἀπὸ τοῦ ἑπομένου. ἀδυνάτου μὲν γὰρ ὄντος τοῦ ἡγουμένου, οὐ κεκώλυται τὸ ἑπόμενον δυνατὸν εἶναι. ὡς ἐν τῷ ἱπποκένταυρος ἐστί, ζῶον ἐστί. εἰ δὲ ἀδύνατον τὸ ἑπόμε-

Possibile in generatione qd fit

De impossibili in consequētia

Hippocentaur(us) est animal

ut si homo est, uolat

ι. ἀ. ἀναγκαίων

λέγεται τὸ ἀδύνατον ἢ ἐπὶ τοῦ ψεύδους

νον, δεῖ καὶ τὸ ἡγούμενον ἀδύνατον εἶναι· καθ' ὃ αὖ σημαινόμενον, τὸ ἀδύνατον ληφθῇ. λέγεται γὰρ τὸ ἀδύνατον, καὶ ἐπὶ τοῦ ψεύδους. διὸ καὶ εἰ ψεῦδος τὸ ἑπόμενον, ψεῦδος καὶ τὸ ἡγούμενον. οὐ μήν, εἰ τὸ ἡγούμενον ψεῦδος, καὶ τὸ ἑπόμενον. ὡς γὰρ δυνατὸν τὸ ἀληθές, οὕτω δὲ καὶ τὸ ψεῦδος, δύναται τὸ ἀδύνατον τῷ δυνατῷ προστεθεικέναι, ὑπὲρ τοῦ δεῖξαι, ὅτι καθ' ὃ αὖ σημαινόμενον τοῦ δυνατοῦ τὸ ἡγούμενον δυνατὸν ληφθῇ, κατὰ τοῦτο τῷ δυνατῷ ἀντικείμενον τὸ ἀδύνατον, οὐχ οἷόν τε τὸ δυνατῷ ἀντικείμενον ἀδύνατον εἶναι, ὡς προειρήκαμεν. παράδειγμα τοῦ μὲν ἐν γενέσει δυνατοῦ, τὸ εἰ τέθνηκε Δίων, τέθνηκεν αὐτός. ἔτι ζῶντος ἔτι Δίωνος εἰ λέγοιτο. τοῦ δέ, κατὰ τὸ ὑπάρχειν, εἰ ἡμέρα ἐστί, φῶς ἐστιν. εἰ λέγοιτο οὔσης ἡμέρας. ὁμοίως γὰρ τῷ ἡγουμένῳ καὶ τὸ ἑπόμενον ὑπάρχον. τοῦ δ' ἀναγκαίου, εἰ θεοί εἰσι, κόσμος ἐστί. τὸ δέ, καὶ ὁσαχῶς ἄλλως λέγεται τὸ δυνατόν, ἐν ἅπασι γὰρ ὁμοίως ἕξει, δύναται μὲν λέγεσθαι καὶ ἐπὶ τοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον καὶ τοῦ ἀορίστου. καὶ τοῦ ἐπ' ἔλαττον, ὃ ἦν ὑπὸ τὸ ἐν γενέσει δυνατόν, ἢ καὶ ἐπὶ τοῦ ἀναγκαίου, εἰ εἴη πρότερον τὸ δυνατὸν ὡς ἀληθὲς εἰληφώς, ἤ, εἰ τότε τὸ ἀναγκαῖον ἔλαβε· νῦν γὰρ τὸ ἀληθὲς λέγοι. καὶ γὰρ τοῦτο δυνατόν, δύναται λέγειν καὶ περὶ τῶν δυνατῶν, τοῦ τε, ὃ Διοδώρῳ λέγεται. ἢ γοῦν ὅ ἐστιν, ἢ ἔσται. τὸ γὰρ ἢ ὄν, ἢ ἐσόμενον πάντως δυνατὸν μόνον ἐκεῖνος ἐτίθετο. τὸ γὰρ ἐμὲ ἐν Κορίνθῳ γενέσθαι, δυνατὸν κατ' αὐτὸν εἰ εἴην ἐν Κορίνθῳ, ἢ πάντως μέλλοιμι ἔσεσθαι. εἰ δὲ μὴ γενοίμην, οὐδὲ δυνατὸν ἦν. καὶ τὸ παιδίον γενέσθαι γραμματικόν, δυνατὸν εἰ ἔσοιτο. οὗ εἰς κατασκευήν, καὶ ὁ κυριεύων ἠρώτηται λόγος ὑπὸ Διοδώρου. ὁμοίως καὶ περὶ τοῦ κατὰ Φίλωνα. ἦν δὲ τοῦτο, τὸ κατὰ ψιλὴν λεγόμενον τὴν ἐπιτηδειότητα τοῦ ὑποκειμένου, κἂν ὑπό τινων ἔξωθεν ἀναγκαίου ᾖ γενέσθαι κεκωλυμένον. οὕτως τὸ ἄχυρον τὸ ἐν τῇ ἀτόμῳ, ἢ τὸ ἐν τῷ βυθῷ, δυνατὸν ἔλεγε καυθῆναι ὂν ἐκεῖ, καίτοι κωλυόμενον ὑπὸ τῶν περιεχόντων αὐτὸ ἐξ ἀνάγκης. ὧν ἐστι μεταξύ, τὸ ὑπ' Ἀριστοτέλους λεγόμενον. δυνατὸν γὰρ καὶ τὸ οἷόν τε γενέσθαι ἀκώλυτον ὄν, κἂν μὴ γένηται. τὸ γὰρ ἄχυρον τὸ μὲν μὴ ὂν ἐν τῇ ἀτόμῳ μηδόλως ὑπό τινος κωλυόμενον, δυνατὸν καυθῆναι, κἂν μηδέποτε καυθῇ, ὅτι μὴ κεκώλυται. ὃ οὐκέτι δυνατὸν τῷ ὑπό τινος κωλύεσθαι τὴν καῦσιν αὐτοῦ. τὸ δὲ ὂν ἐν τῇ ἀτόμῳ, μὴ καυθῆναι. διὸ ἐκείνῳ μὲν ὑποτεθέντι καίεσθαι οὐδὲν ἀδύνατον ἕπεται. εἰ δὲ τὸ ἐν τῇ ἀτόμῳ ὂν ὑποθοῖτό τις καίεσθαι, ἀδύνατον ἀκολουθήσει αὐτῷ, τὸ πάσχειν τὸ ἀπαθές. εἴ γε ἡ ἄτομος ἀπαθὴς εἶναι ὑπόκειται.

Diodorus

Possibile secundum diodorum

Philon

ἀτόμῳ

ἡ ἄτομος ἀπαθὴς εἶναι ὑπόκειται

Ἔτι τό, ὄντος τοῦ α τὸ β εἶναι, οὐχ ὡς ἑνός τινος ὄντος τοῦ α τὸ β ἔσται, δεῖ ὑπολαβεῖν. οὐ γάρ ἐστιν οὐδὲν ἐξ ἀνάγκης ἑνός τινος ὄντος, ἀλλὰ δυοῖν ἐλαχίστοιν.

Δ είξας πάσαις ἀκολουθίαις ἀναγκαίαις ὡς τῷ τρόπῳ τῆς κατὰ τὸ δυνατὸν ὑπάρξεως τῷ ἡγουμένῳ ἀκολουθεῖν, οὗ χάριν καὶ τὴν δεῖξιν ἐποιήσατο, καὶ εἴη ἂν δυνάμει τι λεγόμενον τοιοῦτον. δεῖ μὴ μόνον ὡς ἐπὶ τῶν ἁπλῶν ἀκολουθήσεων

εἰρημένον

ι. ἀ. εἰρημένων

ὁποῖον ἂν ᾖ τὸ ἡγούμενον πρὸς ὕπαρξιν

ἐν ταῖς ἀναγκαίαις ἀκολουθίαις

ἀ. συλλογισμοῦ

εἰρημένον λαμβάνειν τοῦτο, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν κατὰ συλλογισμῶν γινομένων. καὶ γὰρ ἐν τούτοις ἀκολουθεῖ τὸ συμπέρασμα ταῖς προτάσεσιν. εἰ γὰρ αἱ προτάσεις καὶ τὸ συμπέρασμα, ὥστε καὶ δυνατῶν οὐσῶν, δυνατόν, ἔσται καθ' ὃ αὖ σημαινόμενον τοῦ δυνατοῦ λαμβάνονται. ἀλλ' ἡ ἀντὶ μὲν τῶν προτάσεων ληφθῇ τὸ α. ἀντὶ δὲ τοῦ συμπεράσματος τὸ β. εἴη ἂν ἡ προειρημένη δεῖξις ἁρμόζουσα καὶ ταῖς τοιαύταις ἀκολουθίαις. τὸ δέ, οὐ γάρ ἐστιν οὐδὲν ἐξ ἀνάγκης ἑνός τινος ὄντος, δεῖ καὶ αὐτὸ ἀκοῦσαι ὅτι συλλογιστικῶς. οὕτως γάρ, οὐκ ἔστιν ἐξ ἀνάγκης. τὸ δέ, ὥσπερ οὖν εἴ τις θείη τὸ μὲν α τὰς προτάσεις, τὸ δὲ β τὸ συμπέρασμα, ἴσον ἐστὶ τῷ, καὶ εἴ τις τὸ μὲν α ἀντὶ τῶν προτάσεων λάβοι, τὸ δὲ β συμπέρασμα.

Τούτου δὲ δειχθέντος, φανερὸν ὅτι ψεύδους ὑποτεθέντος καὶ μὴ ἀδυνάτου, καὶ τὸ συμβαῖνον διὰ τὴν ὑπόθεσιν, ψεῦδος ἔσται καὶ οὐκ ἀδύνατον.

Ἐπὶ τὸ οὗ χάριν ἔδειξε τῷ δυνατῷ τὸ δυνατὸν ἀκολουθεῖν τοῦτο φανερὸν ποιεῖ. ἐπεὶ γὰρ ὁποῖον ἂν ᾖ τὸ ἡγούμενον πρὸς ὕπαρξιν, τοιοῦτον ἔδειξε καὶ τὸ ἑπόμενον ἐν ταῖς ἀναγκαίαις ἀκολουθίαις. δῆλον ὅτι μὴ ταὐτόν ἐστι ψεῦδός τε καὶ ἀδύνατον, ἀλλ' ἔστιν αὐτῶν διαφορά. οὐ γὰρ εἴ τι ψεῦδός ἐστι, τοῦτο ἤδη καὶ ἀδύνατον. ἔστι γὰρ ψεῦδος δυνατόν. ὁ γάρ, τὸ ἐνδεχόμενον εἶναι μηδέπω δὲ ὄν, ὑποθέμενος εἶναι, ψεῦδος μὲν τίθησιν, οὐ μὴν ἀδύνατον. ψεύδους δ' ὄντος τοῦ ἡγουμένου, δυνατοῦ δέ, ψεῦδος ἔσται ὅλως καὶ τὸ ἑπόμενον οὐ μὴν ἀδύνατον. ἐγχωρεῖ μὲν γὰρ καὶ ἀληθὲς εἶναι τὸ συμπέρασμα, ψευδῶν οὐσῶν τῶν προτάσεων ὡς ἐν τῷ δευτέρῳ δείξει. ἀλλ' εἰ καὶ ψεῦδος εἴη, οὕτως ἔσται ψεῦδος ὡς μὴ δυνάμενον εἶναι. εἰ γὰρ εἴη ἀδύνατον ἐπὶ προτάσεσιν, ἢ προτάσει, ψευδέσι μὲν μή, ἀδυνάτῳ δέ, ἕποιτο ἂν πάλιν δυνατῷ ἀδύνατον. εἰ δὲ ἐν συλλογισμῷ τινι ὑποτεθείσης μιᾶς προτάσεως ψεύδους μὲν οὐκ ἀδυνάτου δέ, ἀδύνατον τὸ ἑπόμενον εἴη, οὐ παρὰ τὸ ψεῦδος μὲν οὐ μὴν ἀδύνατον εἴη ἂν τοῦτο τὸ ἀκολουθῆσαι ἀδύνατον. ἀλλὰ παρὰ τὸ θάτερον τῶν, οἷς ἠκολούθησεν, ἀδύνατον εἶναι καὶ αὐτό. οὐ γὰρ ἑνί τινι κειμένῳ ἐν ταῖς συλλογιστικαῖς ἀκολουθίαις, ἕπεταί τι ἐξ ἀνάγκης ὡς εἶπε. τὸ δέ, εἰ γὰρ ἀδύνατον, ἅμα τὸ αὐτὸ ἔσται δυνατὸν καὶ ἀδύνατον, εἶπε, διὰ τὸ ἂν ᾖ τοῦ ἡγουμένου δυνατοῦ ὄντος τὸ ἑπόμενον ἀδύνατον γίνεσθαι αὐτῷ, καθόσον μὲν ἕπεται τῷ ἡγουμένῳ δυνατῷ ὄντι, ὅτι ἐκεῖνό ἐστι, καὶ αὐτὸ εἶναι ὀφείλει δυνατόν. καθόλου. καθόσον δὲ ὑπόκειται ἀδύνατον εἶναι, ἀδύνατον. τὸ γὰρ ἁπλῶς ἀδύνατον καὶ πότε ἐστὶν ἀδύνατον ὅτε αὐτοῦ τὸ ἡγούμενον δυνατόν ἐστιν.

D. inter mendacium & impossibile

Vera nonnumquam conclusio ex falsis praemissis

Διωρισμένων δὲ τούτων, ὑπαρχέτω τὸ α παντὶ τῷ β.

Εἰπὼν καὶ προδιομολογησάμενος περὶ τῆς ἀκολουθίας τοῦ συμπεράσματος παρὰ τὰς προτάσεις, ᾗ μέλλει προσχρῆσθαι, ἐπανῆλθεν ἐπὶ τὰ προκείμενα. καὶ λέγει περὶ τῶν συζυγιῶν τῶν μικτῶν ἐξ ὑπαρχούσης καὶ ἐνδεχομένης ἐν πρώτῳ σχήματι, τῆς μείζονος οὔσης ὑπαρχούσης, τῆς δὲ ἐλάττονος οὔσης ἐνδεχομένης. ἡ δὲ δεῖξις αὐτῷ τοῦ συλλογιστικὰς εἶναι τὰς τοιαύτας συζυγίας, ἐν αἷς ἡ μείζων ἐστὶν ὑπάρχουσα, διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς γίνεται. διὸ καὶ εἰ πε

// ſ. ἐνδέχε

Processus deductionis ad impossibile

μὴ εἶναι τοὺς ἐν ταῖς τοιαύταις μίξεσι γινομένους συλλογισμοὺς τελείους. λαμβάνει δὲ τὸ μὲν α τῷ β παντὶ ὑπάρχειν. τὸ δὲ β τῷ γ ἐνδέχεσθαι παντί. καὶ φησὶ τὸ α τῷ γ παντὶ ἐνδέχεσθαι. εἰ γὰρ μὴ τοῦτο, τὸ ἀντικείμενον. ἀντίκειται δὲ τῷ ἐνδέχεται παντί, τὸ οὐκ ἐνδέχεται παντί, ὃ ἴσον ἐστὶ τῷ ἐξ ἀνάγκης τινὶ μή. τεθεὶς δὴ τοῦτο, μεταλαμβάνει τὴν β γ τὴν ἐνδεχομένην καθόλου καταφατικήν, εἰς ὑπάρχουσαν καθόλου καταφατικήν. ὃ ψεῦδος μέν ἐστιν, οὐ μὴν ἀδύνατον. τῷ κεῖσθαι τὸ β τῷ γ ἐνδέχεσθαι παντί. τὸ δὲ ἐνδεχόμενον ὑπάρχειν τινὶ μὴ ἀδύνατον εἶναι καὶ ὑπάρχειν λαβεῖν. ἐκ δὴ τοῦ τὸ α τῷ γ ἐξ ἀνάγκης τινὶ οὐχ ὑπάρχειν, καὶ τὸ β τῷ γ παντὶ ὑπάρχειν, συνάγεται ἐν τρίτῳ σχήματι τὸ α μὴ ἐνδέχεσθαι παντὶ ὑπάρχειν τῷ β. ὃ ἀδύνατον. ἔκειτο γὰρ αὐτῷ παντὶ ὑπάρχειν. εἰπὼν δὲ τὸ ὥστε τὸ μὲν α μὴ ἐνδέχεσθαι τῷ γ, ἐνδεέστερον, λείπει γὰρ τὸ παντί. τοῦτο γὰρ τὸ ἀντικείμενον τῷ ἐνδέχεσθαι παντί. τὸ δὲ α οὐ παντὶ τῷ β ἐνδέχεται εἶπεν, ὡς ἴσον τῷ οὐ παντὶ ὑπάρχειν. τοῦτο γὰρ ἐδείχθη συναγόμενον ἐν τρίτῳ σχήματι ἐν ταῖς μίξεσι ταῖς ἐξ ἀναγκαίας καὶ ὑπαρχούσης. ἐν αἷς ἦν ἡ μὲν ἐλάττων καθόλου καταφατικὴ ὑπάρχουσα, ἡ δὲ μείζων ἀποφατικὴ ἀναγκαία ἐπὶ μέρους. ἐπὶ μέρους γὰρ ἀποφατικὸν ὑπάρχον τὸ συμπέρασμα. ἀλλὰ καὶ τό, ἀλλ' ὑπέκειτο παντὶ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν, εἶπεν, ἀντὶ τοῦ ὑπέκειτο παντὶ ὑπάρχειν. ὑπάρχουσα γὰρ ἡ καθόλου καταφατικὴ ἡ α β. ἐξ οὗ δῆλον ὅτι καὶ ἐπὶ τοῦ συμπεράσματος, τὸ οὐ παντὶ τῷ β ἐνδέχεται εἶπεν, ὡς ἴσον τῷ, οὐ παντὶ ὑπάρχειν τὸ α τῷ β. οὕτως δὲ γίνεται καὶ τὸ συναγόμενον ἀδύνατον, εἰ κειμένου τοῦ α παντὶ τῷ β ὑπάρχειν, συνάγοιτο τινὶ μὴ ὑπάρχειν. ἀδύνατον γὰρ τὸ παντὶ ὑπάρχον, τινὶ μὴ ὑπάρχειν. οὐκέτι δὲ ἀδύνατον. ὃ αὐτὸς δοκεῖ διὰ τῆς λέξεως λαμβάνειν. οὐ γὰρ ἀδύνατον κειμένου τοῦ, τὸ α τῷ β ἐνδέχεσθαι παντί, ὃ εἴρηται, καὶ τὸ ἐνδέχεσθαι μὴ παντί. ὃ καὶ αὐτὸς εἰρηκέναι δοκεῖ. ἐπεὶ τὸ αὐτὸ οἷόν τε καὶ παντὶ ἐνδέχεσθαι καὶ μηδενί. ἀλλ' ὡς περ εἴπον τῷ ἐνδέχεσθαι ἐπὶ ἀμφοτέρων ἀντὶ τοῦ ὑπάρχοντος ἐχρήσατο. ἐπεὶ καὶ κατὰ τούτου κατηγορεῖται. ἀδύνατον δὴ τὸ συναγόμενον εὑρὼν καὶ δείξας ἐπὶ ταῖς προκειμέναις προτάσεσι τῇ τε ὑποθέσει τῇ ἀντικειμένῃ τῷ συμπεράσματι, καὶ τῇ μεταληφθείσῃ εἰς ψεῦδος μέν, οὐ μὴν ἀδύνατον, τοῖς δ' εἰρημένοις προσχρῆται. καὶ φησὶ τὸ ἀδύνατον ἠκολουθηκέναι μὴ τῷ ψεύδει. αὕτη γὰρ ἦν ψευδὴς μέν, δυνατὴ δέ. δυνατῷ δὲ τὸ ἀκολουθοῦν, δυνατόν, ἀλλ' οὐκ ἀδύνατον ὡς ἐδείχθη. τῇ ἑτέρᾳ ἄρα τῇ ὑποθέσει. ἀδύνατος ἄρα ἐκείνη, ἐπειδή ἐστι τῶν κειμένων ἀδύνατον εἶναι. οὐκ ἔτι δὲ ἡ ἑτέρα ἀδύνατος. τὸ ἀντικείμενον ἄρα τῇ ὑποθέσει ἀληθές. ἔστι δὲ τοῦτο, τὸ α τῷ γ ἐνδέχεσθαι παντί. τῷ γὰρ οὐκ ἐνδέχεται παντί, ἀντιφατικῶς ἀντίκειται τό, ἐνδέχεται παντί.

Idem possibile ÷ & omni contingere & nulli

Ἐγχωρεῖ δὲ καὶ διὰ τοῦ πρώτου σχήματος ποιῆσαι τὸ ἀδύνατον, θέντα τὸ γ τῷ β ὑπάρχειν.

Ὃ λέγει καὶ δείκνυσι τοιοῦτόν ἐστιν. ὅτι ἀδύνατον τὸ ὑποτιθὲν ἐπὶ ταῖς κειμέναις προτάσεσι ταῖς, τὸ α τῷ β παντὶ ὑπάρχειν. τὸ β τῷ γ παντὶ ἐνδέχεται. τὸ α οὐκ ἐνδέχεται παντὶ τῷ γ, τοῦτο γὰρ ὑπετέθη τὸ συμπέρασμα ὅτι ποιῶ. τοῦτο ἀ-

Omne. β. est. α. ex[istenter]
Omne. Γ. est. β. conting.
Omne. Γ. est. α. coting. — Barbara
Quoddam. Γ. nō ÷ α. contin.
Quoddam. Γ. non ÷ α. necessario — Aequalet
Omne. Γ. est. β. existenter
Quoddam. β. non est. α.

// uidetur redundare

δυνατόν ἐστι, φησὶ καὶ διὰ τοῦ πρώτου σχήματος δεῖξαι. νῦν γὰρ ἐδείχθη διὰ τοῦ τρίτου. δείκνυσι δὴ τοῦτο λαβὼν ἀμφοτέρας τὰς προτάσεις ἀνάπαλιν, τὴν μὲν ὑπάρχουσαν ἐνδεχομένην, τὴν δὲ ἐνδεχομένην ὑπάρχουσαν. λαμβάνει γὰρ τὸ μὲν α τῷ β ἐνδέχεσθαι παντί, ἣν δὲ ὑπάρχουσα αὕτη καθόλου καταφατική, τὸ δὲ β παντὶ τῷ γ ὑπάρχειν. ἣν δὲ ἐνδεχόμενον παντί. οὕτως δὴ ληφθεισῶν τῶν προτάσεων, οὐδὲν μὲν ἀδύνατον ἔσται κείμενον. οὔτε γὰρ τὸ ὑπάρχον ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν ἀδύνατον, οὔτε τὸ ἐνδεχόμενον, ὑπάρχειν. τὸ μέντοι συμπέρασμα ἀδύνατον τὸ ὑποτιθὲν ἐπὶ τούτοις κειμένοις ὅ περ ἔξωθεν εἴασε τό, τὸ α μὴ ἐνδέχεσθαι παντὶ τῷ γ. συνάγεται γὰρ ἐν τῇ ἐκκειμένῃ συζυγίᾳ οὔσῃ ἐκ καθόλου καταφατικῆς ἐνδεχομένης τῆς μείζονος, καὶ καθόλου καταφατικῆς ὑπαρχούσης τῆς ἐλάττονος, καθόλου καταφατικὸν ἐνδεχόμενον συμπέρασμα. ὡς ἐδείχθη πρὸ ὀλίγου. τῆς γὰρ μείζονος οὔσης ἐνδεχομένης, ὑπαρχούσης δὲ τῆς ἐλάττονος, ἐνδεχόμενον ἐδείχθη γινόμενον συμπέρασμα. ἀδύνατον δὲ ὃ ἐνδέχεται παντὶ τοῦτο μὴ ἐνδέχεσθαι παντί. ἀντίφασις γάρ. τὸ ἄρα ἀντικείμενον τοῦ ὑποτεθέντος ἔσται συμπέρασμα. ὅ ἐστι τὸ ἐνδέχεσθαι τὸ α παντὶ τῷ γ. μετέλαβε δὲ τὴν μείζονα ὑπάρχουσαν οὖσαν εἰς τὴν ἐνδεχομένην, οὐχ ὡς μὴ γινομένου τοῦ συμπεράσματος ἀδυνάτου εἰ καὶ ὑπάρχουσαι ἦσαν ἀμφότεραι. παντὶ μὲν γὰρ ὑπάρχειν συνάγετο τὸ α τῷ γ, ἀμφοτέρων οὐσῶν ὑπαρχουσῶν. οὗ ὄντος ἀληθοῦς ἀδύνατον ἐδείκνυτο τὸ ὑποτιθὲν συμπέρασμα, τό, τὸ α μὴ ἐνδέχεσθαι παντὶ τῷ γ. ἀλλὰ βουληθεὶς ἀντίφασιν δεῖξαι ποιοῦν τὸ ὑποκείμενον τῷ συναγομένῳ. ὅπερ πρόδηλόν ἐστι καὶ ἀναμφιλέκτως ἀδύνατον. ἔτι τε τοῦτό ἐστι καὶ τὸ ὀφειλόμενον δειχθῆναι, τῇ τοῦ ὑποτιθέντος ὡς ἀδυνάτου ὑποθέσει. τὸ γὰρ ἐνδέχεται παντί, τῷ μὴ ἐνδέχεται παντὶ ἀντιφατικῶς ἀντίκειται. συνάγεται δὲ τὸ ἐνδέχεται παντί, τῆς μείζονος τῆς α β ἐνδεχομένης καταφατικῆς τεθείσης. δύναται δὲ τῷ ἐνδέχεσθαι κεχρῆσθαι πάλιν ἐπὶ τῆς α β προτάσεως, ἀντὶ τοῦ ὑπάρχειν, καὶ ἐπὶ τοῦ συμπεράσματος ὡς καὶ πρὸ ὀλίγου. οὐ μὴν ἡ τοιαύτη δεῖξις κατὰ τὴν εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγὴν γέγονεν. οὐ γὰρ τῷ ὑποτιθέντι ὃ ἦν ὑποκείμενον τῷ δειχθῆναι προκειμένῳ προσελήφθη πρότασις, τῆς τῶν κειμένων, καὶ συνήγαγεν ἀδύνατον. οὐ τῇ ἀναιρέσει ἀναιρούμενον τὸ ὑποτιθέν, κατασκευάζεται τὸ ἀντικείμενον αὐτοῦ. ἀλλὰ δύο προτάσεις ληφθεῖσαι, ἡ μὲν μία ἀληθὴς καὶ κειμένη. ἡ δέ, μεταληφθεῖσα εἰς ψεῦδος μὲν οὐ μὴν ἀδύνατον ὂν ἐπὶ ταύταις ταῖς προτάσεσιν, οὐ μὴν εἰς ἀδύνατον τοῦτο, διὰ τοῦτο τὸ ἀντικείμενον τοῦ ὑποτιθέντος εἰσάγεται. ἀδύνατον γὰρ τοῦτο. ὥστε ἄλλο τι ἐκ τῶν ληφθέντων συνάγεται, καὶ τῷ μὴ πάντως γίνεσθαι ἐν τοῖς οὕτω λαμβανομένοις, τὸ ἀδύνατον παρὰ τὴν ὑπόθεσιν, ὡς ἐν ἄλλοις ἐζητήκαμεν ἐπὶ πλέον.

Δεῖ δὲ λαμβάνειν τὸ παντὶ ὑπάρχειν μὴ κατὰ χρόνον ὁρίσαντας οἷον νῦν ἢ ἐν τῷδε τῷ χρόνῳ.

Δεῖ φησιν ἐν τῇ προκειμένῃ μίξει τό, παντὶ ὑπάρχειν τὸν πρῶτον ἄκρον τῷ μέ-

Omne. β. est. α. contingenter
Omne. g. est. β. existenter
Quoddam. g. non est. α. cotinge.

πρὸς καιρόν.

σθαι λαμβάνειν, μὴ κατὰ χρόνον ὡρισμένον ὑπάρχον. τὸ δὲ λεγόμενον τοιοῦτόν ἐστιν· αὗται τῶν ὑπαρχουσῶν προτάσεων καθόλου κατὰ χρόνον ὁρίζονται, ὅσαι μὴ ἀεὶ δύνανται λαμβάνεσθαι ὑπάρχουσαι καθόλου, ἀλλὰ πρὸς καιρόν· ὡς ἡ τὸ ζῷον παντὶ κινουμένῳ ὑπάρχειν τιθεῖσα, ἢ τὸν ἄνθρωπον παντὶ κινουμένῳ. τὸ δ' αἴτιον, ὅτι ἐπὶ πλέον ὑποκείμενος ὁ μέσος ἐν ταῖς τοιαύταις ὑπαρχούσαις, ἐν τῷ δύνασθαι καὶ ἄλλοις, οἷς ὁ κατηγορούμενος αὐτοῦ καθόλου, μὴ δύναται ὑπάρχειν, πρὸς χρόνον ὁρίζει τὴν ὑπάρχουσαν. ὅταν γὰρ ᾧ ἐνδέχεται ὑπάρχειν αὐτὸν ἄλλῳ ὄντι καὶ μὴ ὑπὸ τὸν μείζονά τε καὶ κατηγορούμενον αὐτοῦ ληφθῇ ὑπάρχειν, οὐκέτι δύναται ἡ καθόλου ὑπάρχουσα ἀληθὴς εἶναι, ἥτις ἦν ἡ μείζων πρότασις. ἂν γὰρ τὸ ζῷον ὑποθώμεθα παντὶ κινουμένῳ, τῷ τὸ κινούμενον δύνασθαι καὶ μὴ ζῴοις ὑπάρχειν, ὅταν ὑπάρχῃ κἀκείνῳ τινί, οὐκ ἔσται τότε ἔτι ἀληθὴς ὑπάρχουσα καθόλου ἡ τὸ ζῷον παντὶ κινουμένῳ ὑπάρχειν λέγουσα. γίνεται οὖν πρὸς χρόνον ὡρισμένον ὑπάρχουσα. ἔσθ' ὅτε γὰρ μηδενὶ ἄλλῳ ὑπάρχῃ τὸ κινεῖσθαι, δυνατὸν ἔσται τὸ ζῷον παντὶ κινουμένῳ ὑπάρχειν ὑποτίθεσθαι. ἀλλὰ μὴν ἐν ᾗ συμπλοκῇ τοιαύτη πρότασις ἡ μείζων ἐστίν, ἀδύνατον ἐκείνην εἶναι συλλογιστικήν. ἐπειδὴ προσδεῖ τὴν ἐλάττονα καταφατικὴν εἶναι, ἢ ἐνδεχομένην, ἢ ὑπάρχουσαν, ἢ ἀναγκαίαν. καὶ ᾧ ἂν τούτων, οἷς οὐχ οἷόν τε τὸν μείζονα ἄκρον ὑπάρχειν, ὁ μέσος ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν ληφθῇ, οὐκ ἔσται συλλογιστικὴ ἡ συζυγία. τῷ ὅτε ὑπάρχει τούτῳ ὁ μέσος, ᾧ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν εἴληπται, μηκέτι τηρεῖσθαι καθόλου ὑπάρχουσαν τὴν μείζονα. ἀληθεῖς μὲν οὖν ἀμφοτέρας ἅμα ἐνδέχεται εἶναι, καὶ τὴν ὑπάρχουσαν καὶ τὴν ἐνδεχομένην, οὐ μὴν καὶ συλλογιστικὴν αὐτῶν τὴν συμπλοκήν. οὐδὲ γὰρ ἄλλως δείκνυται συλλογιστικὴ ἡ ἐκ τοιούτων προτάσεων συμπλοκή, ἢ διὰ μόνης τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, ἐν ᾗ μεταλαμβάνεται τὸ ἐνδεχόμενον εἰς ὑπάρχον. οὐκέτι δὲ οὐδὲ ἀληθεῖς ἅμα οἷόν τε εἶναι, ἂν ὁ μέσος τῷ ἐσχάτῳ τῷ ἐκπίπτοντι τοῦ μείζονος ἄκρου παντὶ ληφθῇ. οὐ γὰρ ἔτι οἷόν τε τὴν μείζονα καθόλου καταφατικὴν ὑπάρχουσαν εἶναι, ἀλλ' ἐπὶ μέρους γίνεσθαι. ὥστ' οὐ χρήσιμος πρὸς συλλογισμὸν ἡ τοιαύτη καθόλου ὑπάρχουσα. ἧς ἡ μετὰ ταύτην ἐνδεχομένη λαμβανομένη ὁρίζει τὸ ἀληθές. ἕως γὰρ ἐκείνη ἐνδεχομένη μένει, μέχρι τότε αὕτη ἀληθής, γινομένης δὲ ἐκείνης ὑπαρχούσης, οὐκέτ' αὕτη ἀληθής. ὅταν γὰρ τὸ κινεῖσθαι ἐνδεχόμενον ὑπάρχῃ λίθῳ, καὶ ὑπάρχῃ, τότε οὐκέτι τὸ ζῷον παντὶ κινουμένῳ ὑπάρχειν δύναται λαμβάνεσθαι. ἀλλὰ γίνεται ἡ ἀπόφασις ἀληθὴς τότε ἡ, τὸ ζῷον οὐ παντὶ κινουμένῳ· ἥτις ἐστὶν ἐπὶ μέρους ἀποφατική, διὸ οὔτε ὑπάρχειν δύναται ληφθῆναι τὸ ζῷον τῷ λίθῳ, οὔτε ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν. ἐξ ἀνάγκης γὰρ αὐτῷ οὐδενὶ ὑπάρχει. οὐ γὰρ οἷόν τε ἐπὶ μέρους οὔσης τῆς μείζονος προτάσεως, ἐν πρώτῳ σχήματι συλλογισμὸν γίνεσθαι. ὃ γίνεται περὶ αὐτὴν τότε. δεῖ οὖν φησι τὴν ὑπάρχουσαν, τοιαύτην λαμβάνεσθαι, ἧς οὐχ ὥρισται τὸ ἀληθές, ὑπὸ τῆς προτιθεμένης αὐτῇ ἐνδεχομένης, ἀλλὰ τοιαύτην εἶναι ὡς μένειν καθόλου καταφατικὴν ὑπάρχουσαν, καὶ τῆς ἐνδεχομένης καθόλου μεταλαμβανομένης εἰς τὴν ὑπάρχουσαν. οὐδὲν γὰρ διαφέρει προσθεῖναι

τινὰ διορισμὸν τῇ ὑπαρχούσῃ ὡς κατὰ χρόνον ὁρίζειν αὐτήν, ἢ ἐνδεχομένην τοιαύτην αὐτῇ συντάξαι. ἥ τις ἀναιρεῖ αὐτὴν εἰς τὸ ὑπάρχον μεταβάλλουσα. οὐ γὰρ τὴν ἀεὶ ὑπάρχουσαν λέγει, αὕτη γὰρ ἀναγκαία ἤδη, ἀλλὰ τήν, μηδὲν δυναμένην ὑπάρχουσαν καθόλου καταφατικὴν ἀληθῆ. καὶ ὅτε ἡ ἐνδεχομένη καταφατικὴ καθόλου εἰλημμένη μετὰ ταύτης εἰς τὴν ὑπάρχουσαν μεταβάλλεται. οὕτως γὰρ καὶ ἡ διὰ ἀδυνάτου δεῖξις σώζεται ἐπὶ τῆς συζυγίας, ᾗ χρώμενος δείκνυσιν αὐτὴν συλλογιστικήν. λέγοι δ' ἂν ἤτοι μὴ δεῖν τὴν ὑπάρχουσαν καθόλου τοιαύτην λαμβάνεσθαι, ὡς δύνασθαι αὐτῆς κατὰ χρόνον τὸ ἀληθὲς ὁρίζεσθαι ὑπὸ τῆς προτιθεμένης ἐνδεχομένης προτάσεως. ἢ μᾶλλον ὅτι μὴ δεῖ εἶναι τὴν προτιθεμένην αὐτῇ ἐνδεχομένην τοιαύτην εἶναι, ὡς ὁρίζειν τῆς ὑπαρχούσης τῆς πρὸ αὐτῆς εἰλημμένης τὸ ἀληθὲς κατὰ χρόνον. ὁ δὲ λέγων μηδὲν κατὰ χρόνον ὡρίσθαι τῆς ὑπαρχούσης τὸ ἀληθές, οὐ παρὰ τὴν ὕλην δόξει ἂν ποιεῖν τὸ συλλογιστικὸν ἢ ἀσυλλόγιστον τῆς συμπλοκῆς (ὡς ἂν δόξαι τινί), ἀλλὰ παρὰ τὸ σχῆμα ἴσως μᾶλλον. κατὰ χρόνον γὰρ ὁρισθεῖσα, μεταπίπτουσα ποιεῖ ἐν πρώτῳ σχήματι τὴν μείζονα ἀποφατικὴν ἐπὶ μέρους. τούτου δὲ γινομένου, ἀσυλλόγιστος ἡ συμπλοκή. τοῦ γὰρ ἀσυλλόγιστον γίνεσθαι τὴν συζυγίαν, ἐν ᾗ ἡ μείζων πρότασις οὖσα καθόλου καταφατικὴ ὑπάρχουσα ὡρίσθαι κατὰ χρόνον, σημεῖον φέρει τὸ τοιαύτης οὔσης τῆς συζυγίας ἐν πρώτῳ σχήματι. ὡς εἶναι τὴν καθόλου καταφατικὴν ὑπάρχουσαν ὡρισμένην ἐν χρόνῳ ὑπὸ τῆς ἐλάττονος προτάσεως οὔσης ἐνδεχομένης. καὶ τοῦ παντὶ καὶ μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης ὅρους λαμβάνεσθαι ὁμοίως ἀληθῶν οὐσῶν ἀμφοτέρων. δεικνῦσι γὰρ ὅτι ἀσυλλόγιστοι αἱ οὕτως ἔχουσαι τῇ τῶν ὅρων παραθέσει, δείξας καὶ μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης καὶ παντὶ ἐξ ἀνάγκης. τοῦ μὲν μηδενί, ἄνθρωπος παντὶ κινουμένῳ, τὸ κινεῖσθαι ἐνδέχεσθαι ἵππῳ παντί, ἄνθρωπος ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ ἵππῳ. τὸ γὰρ κινεῖσθαι τῷ ἐπὶ πλέον εἶναι τοῦ ἀνθρώπου, ληφθὲν ἐνδέχεσθαι παντὶ ἵππῳ, ὁρίζει κατὰ χρόνον τὴν ὑπάρχουσαν. ὅτε γὰρ τὸ κινεῖσθαι ὑπάρχει παντὶ ἵππῳ, τότε οὐχ οἷόν τε ἐστὶ παντὶ κινουμένῳ τὸν ἄνθρωπον ὑπάρχειν. τοῦ δὲ παντί, ζῷον παντὶ κινουμένῳ. τὸ κινεῖσθαι παντὶ ἐνδέχεται ἀνθρώπῳ. καὶ ζῷον παντὶ ἐξ ἀνάγκης ἀνθρώπῳ. ἔστι δὲ τὸ δεικνύμενον καὶ ποιοῦν ἀσυλλόγιστον τὴν συζυγίαν, οὐ τὸ παντὶ ἐξ ἀνάγκης δείκνυσθαί τι, ἐν αὐτῇ προηγουμένως. ἀληθὴς γὰρ ἡ ἐνδέχεται παντί, καὶ ἐπὶ τῆς ἐξ ἀνάγκης παντί, εἰ καὶ μὴ εἴη τὸ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχόμενον, ἀλλὰ τὸ τοῦ ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ ὅρους εὑρίσκεσθαι ἐν αὐτῇ. ὃ γίνεται τῷ ὑπερτείνοντος τοῦ μέσου τὸν κατηγορούμενον, τὴν προστιθεμένην ἐνδεχομένην τοιαύτην λαμβάνεσθαι, ὡς κατὰ χρόνον αὐτῆς τὸ ἀληθὲς ὁρίζειν. μὴ γὰρ ὑπερτείνοντος τοῦ μέσου μηδὲ τοιαύτης λαμβανομένης τῆς ἐνδεχομένης, τοῦ μηδενὶ οὐχ οἷόν τε λαβεῖν ὅρους. οἷον τὸ περιπατεῖν παντὶ ὑπαρχέτω γραμματικῷ. τὸ περιπατεῖν παντὶ ἀνθρώπῳ ἐνδέχεται. οὐ γὰρ γίνεται κατὰ χρόνον ὁριζομένη ἡ, τὸ περιπατεῖν παντὶ γραμματικῷ τιθεῖσα. οὐ γὰρ ἀναιρεῖται ὑπὸ τῆς συντασσομένης αὐτῇ καθόλου, καταφατικῆς ἐνδεχομένης, εἰ ἀληθὴς λαμβάνοιτο. καὶ ἐπὶ τῶν ὅρων δὲ ἐφ' ὧν τὸ

ἡ ἀεὶ ὑπάρχουσα ἤδη ἀναγκαία

Omne quod mouet. homo existenter.
Omnis equus mouetur contingenter
Nullus equus est homo necessario

Omne quod mouetur est animal existēter
Omnis homo mouetur contingenter
Omnis hō est animal necessario

Omne animal dormit existenter
Omne quod mouetur est animal contingẽ
Oē q̄ mouetur dormit. cōtin

ἐξ ἀνάγκης παντὶ συνάγεται, οὐχ ὅτι ὑπῆρχεν ὁ μέσος τὸν μείζονα, οὐ διὰ τοῦτο τὸ ἐξ ἀνάγκης συνάγεται, οὐ γὰρ ἐλήφθη τοιαύτη ἡ ἐνδεχομένη, ὡς ὁρίζειν κατὰ χρόνον τὸ ἀληθὲς τῆς ὑπαρχούσης. οὐ γάρ τι τῶν μὴ ζώων ἐλήφθη, ὥστε τοῖς μορίοις ποιεῖν τὴν μείζονα, καὶ ὁρίζειν κατὰ χρόνον αὐτήν. ἀλλ' ὅτι ἐλήφθη ὁ ἔσχατος ὅρος ὁ περιεχόμενος ὑπὸ τοῦ πρώτου, καὶ ἐν ἐκείνῳ ὤν. οὕτως γὰρ ἔχει ὁ ἄνθρωπος πρὸς τὸ ζῷον. τοιαύτης γὰρ πάλιν λαμβανομένης τῆς ἐνδεχομένης, ἀναγκαῖον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. ἀλλ' οὐ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχόμενον. ἂν μέντοι μήτε κατὰ χρόνον ὁρίζηται ὑπὸ τῆς ἐνδεχομένης ἡ ὑπάρχουσα, μήτε τοιοῦτος ὁ ἔσχατος ὅρος λαμβάνηται ὡς εἶναι ὑπὸ τὸν πρῶτον, ἐνδεχόμενον δόξει γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. ἔστω γὰρ τὸ κοιμᾶσθαι παντὶ ζῴῳ ὑπάρχον. ζῷον ἐνδεχέσθω παντὶ κινουμένῳ. καὶ τὸ κοιμᾶσθαι ἐνδέξεται παντὶ κινουμένῳ. ἐπισκεπτέον δὲ μήποτε μᾶλλον ἡ τῶν ὅρων παράθεσις καὶ δεῖξις ἐπὶ ἀληθέσι ταῖς προτάσεσι. καὶ τοῦ παντὶ ἐξ ἀνάγκης καὶ τοῦ μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης τὸν πρῶτον ὅρον τῷ ἐσχάτῳ ὑπάρχειν, μᾶλλον τοῦ ἀσυλλόγιστον εἶναι τὴν συζυγίαν ἐστὶ δεικτική, ὡς καὶ ἐν ἄλλοις εἴρηταί μοι.

Φανερὸν οὖν ὅτι τὸ καθόλου ληπτέον ἁπλῶς καὶ οὐ χρόνῳ διορίζοντας.

Dubitatio

Τὸ καθόλου καταφατικὸν ὑπάρχον, περὶ γὰρ τούτου τὸν λόγον πεποίηται. ἔδειξε γὰρ ὅτι μὴ εἴη αὕτη ἁπλῶς λαμβανομένη ἀληθής, ἀλλ' ὁριζομένη χρόνῳ, ἀσυλλόγιστον τὴν συζυγίαν, τῷ καὶ μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης, καὶ παντὶ ἐξ ἀνάγκης, δύνασθαί τινα συναχθῆναι ἐπ' αὐτῆς. ἐλέγετο οὖν τινα ὑπό τινων πρὸς τὴν διὰ ἀδυνάτου δεῖξιν, καὶ τὴν τῆς ἐνδεχομένης εἰς τὸ ὑπάρχον μετάληψιν, ὅτι οὐδὲ τὸ συμπέρασμα ἀδύνατον γίνεται ἀλλὰ καὶ αὐτὸ, ψεῦδος μὲν, οὐ μὴν ἀδύνατον. ὥστε εἰ τοιοῦτον καὶ τὸ συμπέρασμα, παρὰ τὴν μετάληψιν ἂν εἴη τῆς ἐνδεχομένης εἰς τὴν ὑπάρχουσαν, ἀλλ' οὐ παρὰ τὴν ὑπόθεσιν τὴν ἐξ ἀνάγκης, τινὶ τὸ α τῷ γ λέγουσαν μὴ ὑπάρχειν. τὸ δὲ λεγόμενον, ἦν τοιοῦτον. ἦν μὲν ἡ κειμένη πρότασις, τὸ α τῷ β παντὶ ὑπάρχειν. συνήγετο δὲ ἐν τῷ τρίτῳ σχήματι διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς τὸ α τινὶ τῷ β μὴ ὑπάρχειν. ὅτι δὴ τοῦτο ψεῦδος μὲν, οὐ μὴν ἀδύνατον, οὕτως ἐδείκνυτο. εἰ ἡ ὑπάρχουσα πρότασις ἄλλη τῆς ἀναγκαίας, τὸ α τῷ β παντὶ ὑπάρχει, τὸ ἐνδέχεσθαι τὸ α τῷ β τινὶ μὴ ὑπάρχειν. ἀλλ' εἰ ἀληθὲς τὸ ἐνδεχόμενον εἰς τὸ ὑπάρχον μεταλαμβάνειν, ψεῦδος μὲν, οὐ μὴν ἀδύνατον ἔσται τὸ α τῷ β τινὶ μὴ ὑπάρχειν. ἀλλ' ὅτι μὲν ὑπάρχον παντὶ λαμβάνεται τινὶ μὴ ὑπάρχειν ψεῦδος. ὅτι δὲ ἐνδεχόμενον μὴ ὑπάρχειν οὐκ ἀδύνατον. πρὸς ὃ λεγόμενον ὅτι καὶ πᾶν τὸ ἐνδεχόμενον ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν, μεταλαμβάνειν εἰς τὸ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν ὑπάρχον, οὐκ ἀδύνατον. καὶ τὸ, παντὶ ὑπάρχον, ἐνδέχεσθαί τινι μὴ ὑπάρχειν αὐτῷ, ἀληθές. ἀλλ' ὅτε γε παντὶ ὑπάρχει, τότε ἀδύνατος ἡ μετάληψις. κειμένου γὰρ τοῦ τὸ α τῷ β παντὶ ὑπάρχειν, ἀδύνατος ἡ μετάληψις. δεῖ δὲ αὐτὸ μένειν τοιοῦτον. εἴγε δι' αὐτοῦ ὁ συλλογισμός. κεῖται γὰρ τοιοῦτον εἶναι, ὡς μὴ κατὰ χρόνον ὁρίζεσθαι τὸ τοιοῦτον, μηδὲ ἐν τῇ τῆς ἐνδεχομένης εἰς τὴν ὑπάρχουσαν μεταλήψει, ἀναιρεῖσθαι. ἀδύνατον δέ ἐστι τὸ ὑπάρχειν παντὶ μένειν μεταληφθέντος τοῦ ἐνδεχομένου ἐπὶ μέρους ἀποφατικοῦ εἰς τὸ ὑπάρχον. πρὸς τοῦτο ἐλέγετο

Omne .b. est .a. existenter
Quoddā .b. nō .a. existenter

Solo

Instantia rurs

πάλιν. ὅτι καὶ ἡ τοῦ τὸ β, τῷ γ, ἐνδέχεσθαι παντὶ, μετάληψις εἰς τὸ παντὶ ὑπάρχειν τὸ β τῷ γ, μηδενὶ ὑπάρχοντος, ἀδύνατος. καὶ γὰρ ὅτε τὸ β μηδενὶ ὑπάρχει τῷ γ, τότε αὐτῷ ἐνδέχεται ὑπάρχειν. εἰ γὰρ ἤδη ὑπῆρχεν αὐτῷ, οὐκέτ' ἂν ἦν ἡ πρότασις ἐνδεχομένη. ὅτε δὲ ἐνδέχεται ὑπάρχειν αὐτῷ παντὶ, τότε μετειλημμένη εἰς τὴν ὑπάρχουσαν. ὅτε μὴ μηδενὶ ὑπάρχει αὐτῷ, τότε ἂν εἴη λαμβανόμενον παντὶ ὑπάρχειν αὐτῷ. ὃ εἰ ἀδύνατον, ἀδύνατος ἂν εἴη καὶ ἡ τῆς ἐνδεχομένης εἰς τὸ ὑπάρχον μετάληψις. λύοιτο δ' ἂν τοῦτο τῷ, ὅτι ὁ τὴν ἐνδεχομένην εἰς τὴν ὑπάρχουσαν μεταλαμβάνων, οὐ τηρῶν ἐκείνην, ἧς οὔσης ὑπαρχούσης ἀποφατικῆς, ἐνδεχομένη ἦν αὕτη, τὴν μετάληψιν αὐτῆς ποιεῖται εἰς τὴν ὑπάρχουσαν. ἀδύνατος γὰρ ἡ τοιαύτη μετάληψις. εἰ γὰρ τὸ β τῷ γ ἐνδέχεται παντὶ, ὅτε οὐδενὶ αὐτῷ ὑπάρχει, ὁ μεταλαμβάνων τὸ ἐνδέχεσθαι παντὶ εἰς τὸ, παντὶ ὑπάρχειν, οὐ τηρῶν αὐτὸ μηδενὶ ὑπάρχειν, ἅμα αὐτὸ καὶ εἰς τὸ, παντὶ ὑπάρχειν μεταλαμβάνει. τοῦτο γὰρ ἀδύνατον, τὸ μηδενὶ ὑπάρχον, ὅτε μηδενὶ ὑπάρχει, παντὶ ὑπάρχειν λαβεῖν. ὡς γὰρ δύναται ὑπάρχουσα ἀληθὴς ἡ ἐνδεχομένη γενέσθαι, οὕτως αὐτὴν ὑποτίθεται προλαμβάνων τὸ μέλλον αὐτῆς. οὐ δύναται δὲ μενούσης τῆς καθόλου ἀποφατικῆς ὑπαρχούσης, ἡ ἐνδέχεται παντὶ, εἰς τὸ παντὶ ὑπάρχειν μεταπεσεῖν ποτε. ἀλλ' ἔστιν ἡ ταύτης εἰς τὸ ὑπάρχον μετάληψις, ἀναίρεσις τῆς ἀντικειμένης ὑπαρχούσης ἀποφάσεως. οὐ γὰρ διὰ τὸ ψεῦδος ἡ ὑπόθεσις λέγεται. ὅτε ποτὲ μηδενὶ ὑπάρχει, τότε ὑποτίθεται παντὶ ὑπάρχειν. ἀλλ' ἐπεὶ τὸ μηδενὶ ὑπάρχειν, τοιοῦτόν ἐστιν ὡς ἐνδεχομένως μὴ ὑπάρχειν. τούτου γὰρ δηλωτικόν ἐστι τὸ παντὶ, ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν, ὃ μηδενὶ ὑπάρχει. ὅτι δὲ μεταπέσοι ἂν τὸ μηδενὶ ὑπάρχειν εἰς τὸ παντὶ ὑπάρχειν, ἤδη αὐτὸ μεταπέπτωκεν ὑποτίθεται, οἷον, ὃ αὔριον ἔσται, τοῦτο σήμερον εἶναι, τουτέστι σήμερον αὐτὸ, πεπαῦσθαι τοῦ μηδενὶ ὑπάρχειν, ὃ τῷ προλαμβάνεσθαι ψεῦδος γίνεται, οὐκ ὂν ἀδύνατον. τὸ γὰρ μέλλον ὑπάρχειν, ἤδη ὑπάρχειν λαμβάνεται. οὐ γὰρ ἅμα καὶ ἐνδεχομένην αὐτὴν τηρεῖ, καὶ ὑπάρχουσαν λαμβάνει αὐτήν. οὕτως δ' ἂν ἦν, εἰ ὅτε τὸ, τὸ β μηδενὶ τῷ γ ὑπάρχει, τότε παντὶ ὑπάρχειν λαμβανόμενόν ἐστι. καὶ σχεδὸν τὸ γινόμενόν ἐστι τοῦ μὴ ὑπάρχοντος μετάληψις εἰς τὸ ὑπάρχον, διὰ μέσου τοῦ ἐνδέχεσθαι. τὸ δὲ μεταλαμβανόμενον πῶς ἂν ἔτι τοῦτο φυλάσσοιτο, καὶ ὅτι μὲν ἡ μετάληψις οὐκ ἀδύνατος δῆλον. τοιαύτης δὴ τῆς ὑποθέσεως καὶ τῆς μεταλήψεως γινομένης, τὸ συναγόμενον τὸ, τὸ α τινὶ τῷ β μὴ ὑπάρχειν παντὶ ὑπάρχοντος, ἀδύνατον. οὐ γὰρ ἐν τῇ μεταλήψει τῆς ἐνδεχομένης προτάσεως τῆς β γ εἰς τὴν ὑπάρχουσαν, καὶ τὸ α γίνεται τῷ β παντὶ ὑπάρχειν. οὕτως γὰρ ἂν ὅμοιον ἐγίνετο. νῦν δὲ κεῖται οὕτως, τὸ α τῷ β παντὶ ὑπάρχον, ὡς μὴ κατὰ χρόνον ὡρισμένον ὑπάρχειν, μηδὲ μεταπίπτειν. ὥστε τῇ μεταπτώσει καὶ διὰ τὴν μετάπτωσιν δοκεῖν τὸ ἀδύνατον πεφηνέναι ἐν τῇ τοῦ ἐνδεχομένου εἰς τὸ ὑπάρχον μεταβολῇ. ὥστε καὶ ὅταν ἀληθῶς μεταπέσῃ, καὶ ὑπάρχον τὸ ἐνδεχόμενον γένηται, καὶ τότε ἔσται τὸ μὲν α τῷ β παντὶ ὑπάρχον, συναγόμενον δέ τινι μὴ ὑπάρχειν. εἰ οὖν τότε ἀδύνατόν ἐστι, δῆλον ὅτι καὶ νῦν. ὅμοιον γὰρ καὶ ταὐτόν. ἐπισκεπτέον δὲ περὶ τούτων βέλτιον.

Πάλιν ἔστω στερητικὴ πρότασις καθόλου ἡ αβ.

Δείκνυσι καὶ τὴν ἐξ ὑπαρχούσης καθόλου ἀποφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ ἐνδεχομένης καθόλου καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος συζυγίαν ἐν πρώτῳ σχήματι, συλλογιστικὴν διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον πάλιν ἀπαγωγῆς. εἰ γὰρ τὸ α τῷ β μηδενὶ ὑπάρχει, τὸ δὲ β τῷ γ παντὶ ἐνδέχεται, τὸ α τῷ γ ἐνδέχεται μηδενί. εἰ γὰρ μὴ τὸ ἀντικείμενον οὐκ ἐνδέχεται μηδενὶ τὸ α τῷ γ. ὃ μεταλαμβάνει εἰς τὸ ἐξ ἀνάγκης τινί. τοῦτο γὰρ αὐτῷ σημαίνει τὸ μὴ γὰρ ἐνδεχέσθω, ἀλλὰ καὶ τὸ β τῷ γ παντὶ ὑπαρχέτω (μετειλήφθω γὰρ πάλιν τὸ ἐνδεχόμενον, εἰς τὸ ὑπάρχον) ἐν τρίτῳ σχήματι πάλιν γίνεται, καὶ τὸ α τινὶ τῷ β ὑπάρχον. ἐν γὰρ τρίτῳ σχήματι ἐξ ἐπὶ μέρους καταφατικῆς ἀναγκαίας τῆς μείζονος, καὶ ὑπαρχούσης καθόλου καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος, ἐπὶ μέρους καταφατικὸν ὑπάρχον ἐδείχθη συνάγεσθαι. ἀλλὰ μὴν ἀδύνατον τό, τὸ α τινὶ τῷ β ὑπάρχειν. ἔκειτο γὰρ μηδενὶ ὑπάρχειν. τὸ δ' ἀδύνατον τοῦτο πάλιν, οὐ παρὰ τὸ μεταλαμβάνειν ἡμᾶς τὴν καθόλου ἐνδεχομένην καταφατικὴν εἰς τὴν καθόλου καταφατικὴν ὑπάρχουσαν συνήχθη. τοῦτο γὰρ εἰ καὶ ψεῦδος, ἀλλ' οὐκ ἀδύνατον. τὸ δ' ἀδύνατον, ἀδυνάτῳ ἐδείχθη ἑπόμενον. παρὰ τὴν ὑπόθεσιν ἄρα τὸ γοῦν ἀντικείμενον ταύτῃ τῇ οὐκ ἐνδέχεται μηδενὶ συναχθήσεται. τοῦτο δ' ἔστι, τὸ ἐνδέχεται μηδενί.

Οὗτος οὖν ὁ συλλογισμὸς οὐκ ἔστι τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου, ἀλλὰ τοῦ μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης.

Ὃ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν. οὔ φησι τὸ συμπέρασμα, τὸ ἐπὶ τῆς συζυγίας, τῆς ἐξ ἀποφατικῆς ὑπαρχούσης καθόλου τῆς μείζονος, καὶ καταφατικῆς ἐνδεχομένης καθόλου τὸ μικρῷ πρόσθεν δειχθέν, διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς τὸ ἐνδέχεσθαι μηδενὶ τὸ α τῷ γ, τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου γίνεσθαι, ἀλλὰ τοῦ μηδενὶ τὸ α τῷ γ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν. οὐκ ἔστι δὲ ἴσον τῷ ἐξ ἀνάγκης μηδενί, τὸ μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης, ὅ φησι συνάγεσθαι. ἄλλο γὰρ τοῦτο τοῦ μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης. οἷον, οὐδενὶ ζῴῳ τὸ περιπατεῖν ἐξ ἀνάγκης. οὐ γὰρ ταὐτὸν τοῦτο, τῷ ἐξ ἀνάγκης οὐδὲν ζῷον περιπατεῖ. τινὰ γὰρ περιπατεῖ καὶ ἐνδεχομένως περιπατεῖ, τινὰ δὲ καὶ ἐξ ἀνάγκης οὐ περιπατεῖ. ἐφ' ὧν πάντων, ἀληθὲς τό, οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει τὸ περιπατεῖν. αἴτιον δὲ τοῦ τοῦτο συνάγεσθαι, φησὶν εἶναι. ὅτι ἦν μὲν ὑποκείμενον τὸ α τῷ γ ἐξ ἀνάγκης τινὶ ὑπάρχειν. ἐπεὶ εἰς τοῦτο μετελήφθη τό, οὐκ ἐνδέχεται μηδενὶ τὸ α τῷ γ. ἔστι δὲ ἀντικείμενον τῷ ἐξ ἀνάγκης τινὶ τὸ α τῷ γ, τὸ οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης, ἴσον ὂν καὶ ταὐτὸν τῷ οὐκ ἐξ ἀνάγκης τινί. ὥστε διὰ τό, τὸ ἀντικείμενον ἐν ταῖς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγαῖς συνάγεσθαι τοῦ φανέντος ἀδυνάτου, τοῦτ' ἂν εἴη συναγόμενον τὸ οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης. ὃ οὐκ ἔστιν ἴσον τῷ, ἐνδέχεται μηδενὶ τὸ α τῷ γ. ὅτι μὴ δὲ τὸ ἐξ ἀνάγκης τινί, ἴσον ἐστὶ τῷ οὐκ ἐνδέχεται μηδενί. ἐξ οὗ μετελήφθη. τὸ μὲν γὰρ οὐκ ἐνδέχεται μηδενί, ἀληθὲς καὶ κατὰ τοῦ ἐξ ἀνάγκης τινὶ μή. ἀληθὲς γὰρ τὸ οὐκ ἐνδέχεται μηδενὶ ζῴῳ τὸ περιπατεῖν, οὐχ ὅτι ἐξ ἀνάγκης τινὶ αὐτῷ ὑπάρχει, ἀλλ' ὅτι τινὶ οὐχ ὑπάρχει ἐξ ἀνάγκης. ὅτι

ἐξ ἀνάγκης μηδενί. καὶ μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης differunt

Idem

οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης
καὶ οὐκ ἐξ ἀνάγκης τινί

Nullum .β. est α. existenter
Omne .Γ. est .β. continge
Nullum .Γ. est .α. contin.
Non nullu .Γ. ... α contin
~~Omne ... est ... exist~~
Quoddam .Γ. est .α. necess
Omne .Γ. est .β. existent
Quoddam .β. est α. existe

γὰρ τοῦτο ἀληθές, δῆλον ἐκ τοῦ μὴ εἶναι ἀληθὲς τὸ ἐνδέχεται μηδὲν ζῷον περιπατεῖν. οὐκέτι δὲ κατὰ τοῦ ἐξ ἀνάγκης τινὶ μή, ἀληθὲς τὸ ἐξ ἀνάγκης τινί, καὶ τῆς οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης οὖν, πρὸς τὴν ἐνδεχομένην μηδενί. ἔστι τις διαφορά. ὁ μὲν γὰρ λέγων τὸ α, τῷ γ ἐνδέχεται μηδενί, ἀναιρεῖ πάσας τὰς ἀναγκαίας, τάς τε καταφατικὰς καὶ ἀποφατικάς. εἴ γε ἀντιστρέφει ἡ ἐνδέχεται μηδενί, τῇ παντὶ ἐνδέχεται. ἡ δὲ μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης, τῶν μὲν καταφατικῶν ἀναγκαίων ἐστὶν ἀναιρετική, οὐκέτι δὲ καὶ τῶν ἀποφατικῶν. ἡ γὰρ οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης, δύναται εἶναι ἀληθής, οὔσης ἀληθοῦς τῆς τινὶ ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρχει. ὡς ἡ, οὐδὲν ζῷον ἐξ ἀνάγκης περιπατεῖ, καὶ ἔστι τι ζῷον ἐξ ἀνάγκης οὐ περιπατοῦν. ὁμοίως δὲ καὶ οὐδὲν ζῷον ἐξ ἀνάγκης γελᾷ, ἢ λαλεῖ, ἤ τι τῶν τοιούτων. αὐτὸς δὲ ἐδήλωσε καὶ διὰ τῆς λέξεως. ὅτι οὐκ ἐνδέχεται μηδενί, δεῖ ἐπὶ τῆς συζυγίας ταύτης εἰς τὴν ἐπὶ μέρους καταφατικὴν ἀναγκαίαν μεταλαμβάνειν. ἀληθὲς μὲν γάρ ἐστι καὶ ἐπὶ τῆς ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς ἀναγκαίας. οὐδὲν ἧττον, ἀλλ' ἡ δεῖξις ἐπὶ ταύτης προχωρεῖ τῆς, οὖν εἰς ἣν μεταλαμβανομένη δείκνυσι τὴν συζυγίαν συλλογιστικήν, ταύτης τὸ ἀντικείμενον κατασκευάζεται. ὅπερ τὸ οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης. καὶ ἐπεὶ δὴ ἡ μετάληψις τῆς οὐκ ἐνδέχεται μηδενὶ αὐτῆς, οὐκ εἰς ἴσην τε καὶ τὴν αὐτὴν ἀλλ' ἔστι τοιοῦτον, ὡς εἰ καὶ τὴν ἀρχὴν τῷ ἐνδέχεσθαι μηδενὶ μὴ προσεχρήσατο. ἀλλ' ἔλαβε συνάγεσθαι ἐκ τῆς προκειμένης συζυγίας τό, οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης. εἰ γὰρ μὴ τοῦτο, τὸ ἀντικείμενον αὐτῷ τινὶ ἐξ ἀνάγκης. ἀλλ' ὑποτεθέντι τούτῳ ἀδύνατον ἕπεται. οὐκ ἄρα τοῦτο. τὸ ἀντικείμενον γ' ἄρα αὐτῷ. ἀσαφὲς δὲ τὸ λεγόμενον ἡ τῶν ὅρων παράθεσις ποιεῖ. δι' ὧν γὰρ παρατίθεται ὅρων, οὐ τὸ οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης τὸ α τῷ γ δείκνυσιν, ἀλλὰ τὸ ἐξ ἀνάγκης οὐδενί. ὃ οὐδαμῶς ἀντίφασιν ποιεῖ πρὸς τὴν ἐξ ἀνάγκης τινί. ἀμφότεραι γάρ εἰσιν ἀναγκαῖαι καταφατικαί. δεῖ δὲ τὴν ἀντιφατικῶς ἀντικειμένην τῇ ἐξ ἀνάγκης τινί, ἀποφάσκειν τὸ ἀναγκαῖον. οἱ δὲ ὅροι οὓς παρατίθεται εἰσί, κόραξ μὲν ἐπὶ τοῦ α. διανοούμενον δὲ ἐπὶ τοῦ β. καὶ ἄνθρωπος ἐπὶ τοῦ γ. ἐπὶ γὰρ τούτων τῶν ὅρων, κόραξ μὲν οὐδενὶ διανοουμένῳ. τὸ δὲ διανοούμενον παντὶ ἀνθρώπῳ ἐνδέχεται, καὶ κόραξ ἐξ ἀνάγκης οὐδενὶ ἀνθρώπῳ. ἀλλ' οὐχί, οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης. ὃ ἐβούλετο δεῖξαι συναγόμενον. αἴτιον τοῦ δὲ καὶ τοῦτο, παρὰ τὸ λαβεῖν τὴν μείζονα, οὐχ ὑπάρχουσαν ἀποφατικήν, ἀλλ' ἀναγκαίαν τὴν α β. κόραξ γὰρ ἐξ ἀνάγκης οὐδενὶ διανοουμένῳ. οὐ καὶ αὐτὸς αἰσθανόμενος πάλιν ὅροις ἄλλους παρέθετο. δι' ὧν, οὐκέτ' ἀναγκαῖον ἀποφατικόν φησι γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. ἔστι δὲ ἃ παρέθετο, κινούμενον ἐπὶ τοῦ α. ἐπιστήμη ἐπὶ τοῦ β. ἄνθρωπος ἐπὶ τοῦ γ. τὸ μὲν γὰρ κινούμενον, οὐδεμιᾷ ἐπιστήμῃ ὑπάρχει. ἐπιστήμη δὲ παντὶ ἀνθρώπῳ ἐνδέχεται, καὶ τὸ κινεῖσθαι ἐνδέχεται μηδενὶ ἀνθρώπῳ, τουτέστιν οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει ἀνθρώπῳ τὸ κινεῖσθαι, εἰ καὶ ὑπάρχει. ὅτι δὲ μήτε ἐπὶ τῶν πρώτων ὅρων, μήτε ἐφ' ὧν δεύτερον παρέθετο, ὑπάρχουσαν ἔλαβεν ἀποφατικήν, ἀλλ' ἀναγκαίαν, αἰσθανόμενος εἶπε. ληπτέον δὲ βέλτιον τοὺς ὅρους. εἰλήφθωσαν οὖν ὅροι, ὀργίζεσθαι, γελᾶν, ἄνθρωπος. τὸ ὀργί-

Obscuritas verboru aristot
ἐξ ἀνάγκης τινὶ et ἐξ ἀνάγκης οὐδενὶ no sunt cotradictoriae

Nullum intelligens corvus . necessario . — Corvus . α .
Omnis homo intelligens — Intelligēs β .
Nullus homo corvus . — Homo . Γ

Nulla scientia mobilis . existen . — Mobile . α
Omnis homo sciens . continge — Scientia . β .
Nullus homo movetur continge . — Homo . Γ .

ξεσθαι μηδενὶ γελῶντι ὑπαρχέτω, τὸ γελᾶν παντὶ ἀνθρώπῳ ἐνδέχεται, τὸ ὀργίζεσθαι ἐνδέχεται μηδενὶ ἀνθρώπῳ ὑπάρχειν, οὕτω μὴ ὑπάρχειν, ἐνδέχεσθαι δὲ ὑπάρχειν. ὑπάρχει γὰρ πολλοῖς. ἐπεὶ ἦν αὐτοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου. ἀλλὰ τῷ, μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν. ἔτι δὲ φανερώτερον ἂν τὸ περιπατεῖν ληφθῇ μηδενὶ ἠρεμοῦντι. τὸ δὲ ἠρεμεῖν ἐνδεχόμενον παντὶ ζῴῳ. τὸ γὰρ περιπατεῖν οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει ζῴῳ, καίτοι τισὶν ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρχει. ὥστ' οὐκ ἀληθὲς τὸ, ἐνδέχεται μηδενὶ ὅτι μὴ καὶ παντί.

Dubitatio

Ζητήσειε δὲ ἄν τις, πῶς ὑγιὲς τὸ λεγόμενον ὑπ' αὐτοῦ, τὸ μὴ τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. ὑπέθετο γὰρ τὸ ἀντικείμενον τῷ ἐνδέχεσθαι μηδενί, ὅ ἐστιν οὐκ ἐνδέχεται μηδενί, ὃ μετέλαβεν εἰς τὸ ἀνάγκῃ τινί, ὡς ἴσον ἐκείνῳ δυνάμενον. εἰ δὲ ἀντίφασις μὲν ἦν τοῦ ἐνδέχεσθαι μηδενί, τὸ οὐκ ἐνδέχεσθαι μηδενί. τοῦτο δ' ἴσον τῷ, ἐξ ἀνάγκης τινί. ἀδύνατον δὲ ἐπηκολούθησε τοῦ ἐξ ἀνάγκης τινὶ ὑποτεθέντος. δῆλον ὡς τὸ ἀντικείμενον τούτῳ ἀληθές. ἴσον δὲ ἦν τοῦτο τῷ οὐκ ἐνδέχεται μηδενί. ᾧ ἀντίκειται τὸ, ἐνδέχεσθαι μηδενί. πῶς οὖν οὐ γίνεται τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου τὸ συμπέρασμα. ἢ γὰρ οὐχ ὑγιῶς μετέλαβε τὸ οὐκ ἐνδέχεται μηδενὶ εἰς τὸ, ἀνάγκῃ τινί, καὶ ὅλη ἡ δεῖξις ψευδής. οὐκέτι γὰρ γίνεται τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἐνδεχομένου λαμβανόμενον. ὃ ἔδει ὑποτίθεσθαι ἐν τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ. ἤ, εἰ τοῦτ' ἐστὶ τὸ ὑποτεθὲν τὸ ἀντικείμενον, ἀδύνατον δὲ τοῦτο, πῶς οὐχὶ τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου τὸ συμπέρασμα.

οὐκ ἐνδέχεται μηδενὶ & ἀνάγκῃ τινὶ æquipollent

Altera dubitatio

πῶς δὲ καὶ ἀντίφασίς ἐστι τὸ ἐξ ἀνάγκης οὐδενί, τῷ ἐξ ἀνάγκης τινὶ ὑπάρχειν, ὃ μετελήφθη ἐκ τῆς ἀποφάσεως τῆς οὐκ ἐνδέχεται μηδενί, ὡς ἴσον αὐτῇ δυνάμενον ἰδεῖν ἄξιον. ἡ γὰρ λέγουσα οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης, ἤτοι ὡς ἐξ ἀνάγκης ἀναιροῦσα τὸ κείμενον λαμβάνεται, ἢ ὡς τὸ ἀναγκαῖον ἀναιροῦσα. ἡ μὲν οὖν ἐξ ἀνάγκης ἀναιροῦσα τὸ κείμενον, οὐκ ἀπόφασις, ἀλλ' ἀναγκαία κατάφασις, ἥτις οὐκ ἂν εἴη ἀντικειμένη τῇ ἐξ ἀνάγκης τινί, οὔσῃ καὶ αὐτῇ καταφάσει. ἡ δὲ τὸ ἀναγκαῖον ἀναιροῦσα, ἀπόφασις μέν ἐστι, καὶ ἀντικειμένη τῇ ἐξ ἀνάγκης τινὶ λεγούσῃ καταφάσει. πῶς δὲ ἡ τοῦτο λέγουσα, οὐ γίνεται ἐνδεχομένη. ἡ γὰρ τοῦ ἀναγκαίου ἀπόφασις ἐνδεχομένη. ἤ, διὰ τοῦτο οὐκ ἔστιν ἐνδεχομένη ἡ οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης λέγουσα, ἡ ὡς ἀναιροῦσα τὸ καταφατικὸν ἀναγκαῖον. ἐπεί, κἂν παντὶ ὑπάρχῃ μὴ ἀναγκαίως δέ, ἀληθής, κἂν τινὶ ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχῃ. τὸν γὰρ τρόπον τῆς ὑπάρξεως οὐ τὴν ὕπαρξιν ἀναιρεῖν ἐπαγγέλλεται. ἡ δὲ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένη ἡ ἐνδέχεται μηδενί, οὐκ ἐν τῷ ἤδη ὑπάρχειν ἐτίθετο, ἀλλ' οὐδ' ἀληθὴς εἶναι δύναται ἐφ' ὧν ἡ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴ ἀναγκαία ἀληθὲς τῷ ἀντιστρέφειν τῇ ἐνδέχεται παντί. ὡς γὰρ ἔφην, ἡ καθόλου ἐνδεχομένη, πάσας τὰς ἀναγκαίας ἀναιρεῖ.

Solo

ἀλλὰ καὶ ἡ μετάληψις τῆς οὐκ ἐνδέχεται μηδενί, εἰς τὴν ἐξ ἀνάγκης τινὶ ἐγένετο, ὡς εἰς συναληθευομένην μέν, οὐ μὴν ἀντικρὺς ἰσοδυναμοῦσαν. τὸ γὰρ οὐκ ἐνδέχεται μηδενί, ὥσπερ ἀληθές ἐστι κατὰ τῆς ἀναγκαίας τινὶ ὑπάρχειν λεγούσης, οὕτως ἀληθές ἐστι καὶ κατὰ τῆς ἐξ ἀνάγκης τινὶ μὴ ὑπάρχειν λεγούσης, ὡς

οὐκ ἐνδέχεται μηδενὶ non æquipollet cum ἐξ ἀνάγκης τινὶ omnino. & si cōsentiat cum illa & simul uera sit

μετ' ὀλίγον δείξει καὶ αὐτός. εἰ γὰρ ἐξ ἀνάγκης τινὶ μή, οὐκ ἐνδέχεται οὔτε παντὶ οὔτε οὐδενί. ἀληθοῦς οὖν οὔσης τῆς οὐκ ἐνδέχεται μηδενί, καὶ κατὰ τῆς ἐξ ἀνάγκης τινὶ μή, μετέλαβεν αὐτὴν ὡς προείρηται εἰς τὴν ἐξ ἀνάγκης τινί, οὐχ ὡς εἰς τὴν αὐτὴν καὶ ἴσην, ἀλλ' ὅτι ἐπὶ ταύτης ἐδείκνυτο τὸ ἀδύνατον. τῆς δὲ ἀποφατικῆς ληφθείσης, οὐκέτι. τοῦ γὰρ τὸ α ἐξ ἀνάγκης τινὶ μὴ τῷ γ ληφθέντι, καὶ προσληφθέντος τοῦ τὸ β παντὶ τῷ γ ὑπάρχειν, ἐγίνετο τὸ συμπέρασμα ἐν τρίτῳ σχήματι, τὸ α τινὶ τῷ β μὴ ὑπάρχειν. ὃ οὐδὲν ἀδύνατον ἦν. ἔκειτο γὰρ μηδενὶ ὑπάρχειν. ἐπεὶ τοίνυν τούτου μὲν ληφθέντος οὐδὲν ἐδείκνυτο, τοῦ δὲ ἀναγκαίου καταφατικοῦ ἐπὶ μέρους λαμβανομένου, εἵπετό τι ἀδύνατον, εἰς τοῦτο τῆς οὐκ ἐνδέχεται μηδενὶ τὴν μετάληψιν ποιησάμενος, οὐδὲν ἔλαττον οὔσης ἀληθοῦς καὶ κατὰ τοῦ θατέρου τι ἀδύνατον, τῇ εἰς τοῦτο, τῆς οὐκ ἐνδέχεται μηδενί, μεταλήψει ἀκολουθῆσαν, εἰκότως; τὸ ἰδίως τούτῳ ἀντικείμενον, εἰς ὃ ἡ μετάληψις ἐγίνετο, φησὶ συνάγεσθαι. ἀλλ' οὐ τοῦτο, ἐξ οὗ ἡ εἰς τοῦτο μετάληψις. τῷ δὲ ἐξ ἀνάγκης τινί, ἀντίκειται ἰδίως τὸ οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης, ἴσον ὂν τῷ οὐκ ἐξ ἀνάγκης τινί. τοῦτο ἄρα διὰ τοῦ λόγου κατεσκεύασται, οὐ τὸ ἐνδέχεται οὐδενί. ἐπεὶ τὸ τούτῳ ἀντικείμενον τὸ οὐκ ἐνδέχεται μηδενί, οὐδὲν μᾶλλον ἦν ἀληθὲς κατὰ τοῦ ἀνάγκῃ τινί, ἢ κατὰ τοῦ ἀνάγκῃ τινὶ μή, ὧν τοῦ ἑτέρου ληφθέντος, οὐδὲν ἀδύνατον συνήγετο. διὸ καὶ τὸ ἐνδέχεται μηδενί, ἀμφοτέρων ἐστὶν ἀναιρετικόν. τοῦ τ' ἐξ ἀνάγκης τινί, καὶ τοῦ ἐξ ἀνάγκης τινὶ μή. καθ' ὧν ἐστιν ἀληθὴς ἡ ἀπόφασις, ἡ οὐκ ἐνδέχεται μηδενί. τοῦ δὲ μὴ ὡς εἰς ἴσον δυναμένην μετειλῆφθαι τὴν οὐκ ἐνδέχεται μηδενί, εἰς τὴν ἐξ ἀνάγκης τινί, τεκμήριον τὸ, μὴ τῇ αὐτῆς ἀναιρέσει τὴν ἀντικειμένην, τῇ ἐξ ἧς μετελήφθη τίθεσθαι λέγειν αὐτόν, ἀλλὰ τὴν ἀντικειμένην ταύτῃ, ὡς ἄλλην οὖσαν τῆς τοῦ οὐκ ἐνδέχεται μηδενὶ ἀντικειμένης. ἥτις ἦν ἡ ἐνδέχεται μηδενί. ἢ τούτοις χρώμενον οἷόν τέ ἐστι λέγειν, μηδὲ ἐπὶ τῆς προειρημένης συζυγίας τῆς ἐκ καταφατικῶν τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. καὶ γὰρ ἐπ' ἐκείνης ἡ μετάληψις τῆς οὐκ ἐνδέχεται παντί, εἰς τὴν ἐξ ἀνάγκης τινὶ οὐ, ἐγένετο. τῇ γὰρ εἰς ταύτην μεταλήψει τὸ ἀδύνατον δείκνυται. ἀλλ' οὐ γὰρ εἰς τὴν ἐξ ἀνάγκης τινὶ μεταληφθείη ἡ οὐκ ἐνδέχεται παντί, οὐδὲν ἀδύνατον συμβαίνει, ὡς προεῖπον ἐπὶ ταύτης, ἀλλ' εἰς τὸ ἀνάγκῃ τινὶ μή. εἰ δὲ τοῦτο, τὸ ἰδίως ἀντικείμενον τῷ ἐξ ἀνάγκης τινὶ μὴ ὑπάρχειν, εἴη ἂν κατασκευαζόμενον, ὃ εἴη ἂν τό, οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχειν, ἴσον ὂν τῷ, οὐκ ἐξ ἀνάγκης τινὶ ὑπάρχειν. ὅ, εἰ μὲν μόνον τῇ φωνῇ διαφέρει τοῦ ἐνδέχεσθαι παντί, εἴη ἂν τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου τὸ συμπέρασμα. εἰ δὲ δύναται εὑρεθῆναι ἐπί τινος ὕλης ἐξ ἀνάγκης μέν τινι ὑπάρχον, μὴ ἐξ ἀνάγκης δέ τινι οὐχ ὑπάρχον, εἴη ἂν ἐπ' ἐκείνου τὸ μὲν οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρχειν ἀληθές, τὸ δὲ ἐνδέχεται παντί, οὐκέτι. εἴγε τό, ἐνδέχεται παντί, ἐνδέχεται καὶ μηδενί. τὸ δὲ ἐξ ἀνάγκης τινὶ οὐχ ὑπάρχον, ἐνδέχεσθαι μηδενὶ λέγειν, ψεῦδος. οὕτως τι, οὐδὲ ἐπ' ἐκείνης ἂν τῆς συμπλοκῆς τὸ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχόμενον συνάγοιτο. ἡ μὲν οὖν λέγουσα πρότασις οὐδὲν ζῷον ἐξ ἀνάγ-

κης οὐχ ἔστιν ἀναπνευστικόν. οὐκ ἂν εἴη τοιαύτη. ἀληθὴς γὰρ αὕτη τῷ, τὸ μὲν ἐξ ἀνάγκης ζῷον ἀναπνευστικὸν εἶναι, τὸ δὲ ἐξ ἀνάγκης μὴ εἶναι ἀναπνευστικόν. καὶ εἴη αὕτη ἂν ἡ κυρίως ἀντικειμένη τῇ ἐνδέχεται μηδενί. τοιαύτη δὲ ἡ οὐκ ἐνδέχεται μηδενί. καὶ γὰρ ἀεὶ κατὰ τῆς τινὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει, καὶ κατὰ τῆς τινὶ ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρχειν. ὁμοίως ἡ τοιαύτη ἀληθὴς ἡ οὐκ ἐνδέχεται μηδενὶ ζῴῳ τὸ ἀναπνευστικόν. εἴη δ᾽ ἂν καὶ ἡ τῆς ἐνδέχεται παντὶ ἀπόφασις, ἡ οὐκ ἐνδέχεται παντί, ἐπὶ τῆς κειμένης ὕλης ἀληθὴς ὁλοκλήρως. ἀληθὲς γὰρ ὁμοίως καὶ τὸ οὐκ ἐνδέχεται μηδενί. ἑκάτερα γὰρ αὐτῇ ἀληθεύεται κατ᾽ ἀμφοτέρων. καὶ γὰρ καὶ κατὰ τοῦ ἐξ ἀνάγκης τινί, καὶ κατὰ τοῦ ἐξ ἀνάγκης τινὶ μή. ἐπισκεπτέον δὲ μὴ δύναται εἶναι τοιαύτη, ἡ λέγουσα οὐδὲν λογικὸν ἐξ ἀνάγκης οὐ νοεῖ, ἢ οὐδὲν νοῦν ἔχον ἐξ ἀνάγκης οὐ νοεῖ. εἰ γὰρ παρεδέξατό τις καὶ τὸ θεῖον λογικὸν εἶναι, τούτῳ μὴ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει τὸ νοεῖν. οὐδενὶ δὲ ἐξ ἀνάγκης λογικῷ τὸ μὴ νοεῖν δόξει τοιαύτη εἶναι. καὶ ἡ οὐδὲν ἐξ ἀνάγκης σῶμα φυσικὸν οὐ κινεῖται κατὰ φοράν. εἰ γὰρ καὶ ἡ κυκλοφορία φορά, τῷ μὲν κυκλοφορητικῷ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρξει ἡ φορά, οὐδὲν δὲ ἔσται σῶμα ἐξ ἀνάγκης ᾧ ὑπάρχει ἡ φορά. εἰ δὲ ἀληθῆ ταῦτα, καὶ ἐν ἐκείνῃ τῇ συμπλοκῇ ἂν εἴη οὐχ ἡ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένη συναγομένη, ἀλλ᾽ ἡ προειρημένη. ἀντικειμένη τῇ ἐξ ἀνάγκης τινὶ οὔ. εἰς ἣν μετελήφθη ἡ ἀπόφασις τῆς ἐνδεχομένης. εἰ γάρ τις καὶ ταύτας ἐνδεχομένας τὰς κατὰ τὸν διορισμὸν λέγει, ὡς οἱ περὶ Θεόφραστον λέγουσιν, οὐκέτ᾽ ἀληθὲς εἴη τὸ τὰς ἐνδεχομένας καταφατικάς τε καὶ ἀποφατικὰς ἀντιστρέφειν ἀλλήλαις. ἔσται οὖν καὶ ἐν ᾗ ἡ μείζων καταφατικὴ ὑπάρχουσα, ὁμοίως τῇ ἐν ᾗ ἡ μείζων καταφατικὴ ἔχουσα τὸ συμπέρασμα, οὐ τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου. ἥτις γὰρ αὐτῇ τῇ, εἰς ἣν ἡ μετάληψις γέγονεν, ἰδίως καὶ οἰκείως ἀντικειμένη αὕτη συναγομένη δείκνυται, τῷ, τὴν εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγὴν, μηδὲν ἄλλο τιθέναι, ἢ τὸ ἀντικείμενον τοῦ ὑποτεθέντος, ᾧ τὸ δυνατὸν ἠκολούθησεν.

Si qs admittit deum rationalem ẽẽ

Theophra

Τὸ μὲν οὖν α οὐδενὶ τῷ β ὑπάρξει, τὸ δὲ β παντὶ τῷ γ ἐνδέχεται, καὶ οὐκ ἔσται τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον. οὐ γὰρ ἀνάγκη μηδένα κινεῖσθαι ἄνθρωπον, ἀλλ᾽ οὐκ ἀνάγκη τινά.

Diff^a — ἐξ ἀνάγκης οὐδενί — οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης.

Βουληθεὶς δεῖξαι ἐπὶ τῶν ὅρων, ὅτι ἐπὶ τῆς ἐκκειμένης συζυγίας συμπέρασμα γίνεται, οὐ τὸ ἐξ ἀνάγκης οὐδενί, ἀλλὰ τὸ οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης, ἐπεὶ ἐπὶ τῶν πρώτων, ὧν παρέθετο ὅρων, ἦν συναγόμενον τὸ ἐξ ἀνάγκης οὐδενί, καὶ γὰρ ἡ μείζων πρότασις, ἀντὶ ὑπαρχούσης ἦν ἀναγκαία ἀποφατική, ἀλλ᾽ οὐχ ὑπάρχουσα. ἄλλους πάλιν ὅρους παραθέμενος, δεικνύναι πειρᾶται ὃ προέθετο. οἱ δὲ ὅροι, κινούμενον, ἐπιστήμη, ἄνθρωπος. τὸ κινεῖσθαι οὐδεμιᾷ ἐπιστήμῃ. ἡ ἐπιστήμη ἐνδέχεται ἀνθρώπῳ παντί, συμπέρασμα τὸ κινεῖσθαι οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης ἀνθρώπῳ. ὃ ὅτι ἄλλο ἐστὶ τοῦ ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ ἀνθρώπῳ τὸ κινεῖσθαι. καὶ πῶς ἄλλο, ἐξηγούμενός φησιν. οὐ γὰρ ἀνάγκη μηδένα κινεῖσθαι ἄνθρωπον. ἀλλ᾽ οὐκ ἀνάγ-

α. κινούμενον
β. ἐπιστήμη
γ. ἄνθρωπος

Nulla scientia movetur — exist.
Omnis homo ÷ sciens — contin.
Nullus hõ movet^r — Necess.

κη τινά. ὃ δηλοῦται. ἵνα διὰ μὲν τῆς, οὐ γὰρ ἀνάγκη μηδένα κινεῖσθαι, ἀνέλῃ τὸ ἀναγκαῖον ἀποφατικὸν γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. τουτέστιν δείξει μὴ ὂν μὲν τὸ ἐξ ἀνάγκης μηδενί. δείξῃ δὲ ὅτι οὐκ ἀνάγκη γίνεται τὸ συμπέρασμα. τοῦτο γάρ ἐστι τό, ἀλλ᾽ οὐκ ἀνάγκη τινά. ὡς εἰ ἔλεγεν. οὐ τόδε ἀλλὰ τόδε τὸ συμπέρασμα. τουτέστιν οὐ τὸ ἀνάγκη μηδένα. ἀλλὰ τὸ οὐκ ἀνάγκη μηδένα, ἀντὶ τοῦ οὐκ ἀνάγκη μηδένα, εἰπὼν ἀλλ᾽ οὐκ ἀνάγκη τινά. ὡς ἴσον ἐκείνῳ δυνάμενον τῷ οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης. ὃ δηλοῦται ὑπὸ τῆς τὸ κινεῖσθαι ἐξ ἀνάγκης ἀνθρώπῳ, ἀναιρετικὸν ὂν τοῦ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν ἀνθρώπῳ τὸ κινεῖσθαι. εἰπὼν δὲ μετὰ τοῦτο τὸ δὲ β παντὶ τῷ γ ἐνδέχεται. οὐ γὰρ ἀνάγκη μηδένα κινεῖσθαι ἄνθρωπον, ἀσαφεστέραν τὴν δεῖξιν ἐποίησε. δοκεῖ γὰρ ὅσον ἐπὶ τῇ λέξει, οὐ περὶ τοῦ συμπεράσματος ταῦτα λέγειν. ἀλλὰ περὶ τῆς β γ προτάσεως, ἧς ἐμνημονεύκει.

Aequipollet — οὐκ ἀνάγκη μηδένα — οὐκ ἀνάγκη τινά

Ἐὰν δὲ τὸ στερητικὸν τεθῇ πρὸς τὸ ἔλαττον ἄκρον, ἐνδέχεσθαι σημαῖνον.

Δείξας τὸ συναγόμενον οὔσης τῆς μείζονος καθόλου ἀποφατικῆς ὑπαρχούσης, τῆς δὲ ἐλάττονος ἐνδεχομένης καταφατικῆς, νῦν λέγει περὶ συζυγίας ἐν ᾗ ἡ μὲν μείζων καθόλου καταφατικὴ ὑπάρχουσά ἐστιν, ἡ δὲ ἐλάττων, ἐνδεχομένη ἀποφατική. φησὶ δὴ ὅτι μενούσης τῆς ἐλάττονος ἐνδεχομένης ἀποφατικῆς, οὐδὲν συναχθήσεται. μεταληφθείσης δὲ αὐτῆς εἰς τὸ καταφατικόν, ἐπεὶ τὸ ἐνδέχεται μηδενὶ καὶ παντὶ ἐνδέχεται, ἀντιστρέφει γὰρ ἀλλήλοις, ἔσται συλλογισμὸς ὡς καὶ ἐν τοῖς ἔμπροσθεν ἐδείχθη. ἐν οἷς ἐκ μὲν τῶν κειμένων οὐδὲν συνήγετο. μεταληφθέντος δὲ τοῦ ἐνδεχομένου ἀποφατικοῦ εἰς τὸ ἐνδεχόμενον καταφατικὸν ἐγίνετο. ἔσται γὰρ συμπέρασμα καθόλου καταφατικὸν ἐνδεχόμενον οὔσης συζυγίας ἐκ καθόλου καταφατικῆς ὑπαρχούσης τῆς μείζονος, καὶ καθόλου καταφατικῆς ἐνδεχομένης τῆς ἐλάττονος. καθὰ δέδεικται δοκεῖ. δύναται διὰ τοῦ εἰπεῖν ἐὰν δὲ ἀντιστραφῇ τὸ β γ, καὶ ληφθῇ τὸ β παντὶ τῷ γ, οὐ μόνον τὴν ἀντιστροφὴν εἰρηκέναι τῆς ἀποφατικῆς ἐνδεχομένης εἰς τὴν ἀποφατικήν, ἀλλὰ καὶ τὴν μετάληψιν τῆς ἐνδεχομένης εἰς τὴν ὑπάρχουσαν δι᾽ ἧς ἐγίνετο ἡ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγή. τοιοῦτο γάρ τό, καὶ ληφθῇ τὸ β παντὶ τῷ γ. ἀλλὰ καὶ εἰ τῆς μείζονος οὔσης καθόλου ἀποφατικῆς ὑπαρχούσης, ἡ ἐλάττων εἴη καθόλου ἀποφατικὴ ἐνδεχομένη, ἐκ μὲν τῶν κειμένων οὐδὲν συναχθήσεται. μεταληφθείσης δὲ τῆς ἐνδεχομένης ἀποφατικῆς εἰς τὴν καταφατικήν, ὁ αὐτὸς ἔσται συλλογισμὸς ὃς ἐγίνετο, καὶ ὅτε τὴν ἀρχὴν ἐνδεχομένη ἔκειτο ἡ ἐλάττων καθόλου καταφατική, τῆς μείζονος οὔσης καθόλου ἀποφατικῆς ὑπαρχούσης. ὁ δὲ αὐτὸς ἔσται συλλογισμός, προσέθηκεν ἴσως, εἰς δήλωσιν τοῦ ὅτι τὸ συμπέρασμα, μηδ᾽ ἐπὶ ταύτης τῆς συζυγίας τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἔσται ἐνδεχομένου, ὡς καὶ ἐδείχθη μηδ᾽ ἐπ᾽ ἐκείνης γινόμενον.

Maior. vni. aff. exist. — Minor. vni. Ne. contin.

Maior. vni. Ne. exis. — Minor vni. nega. cotin.

Ἐὰν δὲ μὴ ὑπάρχειν τεθῇ τὸ β τῷ γ, καὶ μὴ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν.

Μεταλαβὼν τὴν ἐλάττονα πρότασιν εἰς ὑπάρχουσαν ἀποφατικήν, φησὶ μηδένα ἔσεσθαι συλλογισμόν, μήτε ἐνδεχομένης καταφατικῆς τῆς μείζονος οὔσης,

μὴ τῆς ἐνδεχομένης ἀποφατικῆς. καὶ τοῦτο οὕτως ἔχον δείκνυσι πάλιν ὡς ἔθος αὐτῷ, τῇ τῶν ὅρων παραθέσει δείξας καὶ παντὶ ἐξ ἀνάγκης, καὶ μηδενί. τοῦ μὲν οὖν ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν τὸ α τῷ γ, ὅρους παρέθετο, ἐπὶ τοῦ α λευκόν, ἐπὶ τοῦ β ζῷον, ἐπὶ τοῦ γ χιόνα. τὸ γὰρ λευκόν, καὶ παντὶ ζῴῳ ἐνδέχεται καὶ μηδενί. καὶ τὸ ζῷον χιόνι οὐχ ὑπάρχει. καὶ τὸ λευκὸν χιόνι ἐξ ἀνάγκης. τοῦ δὲ μηδενί, λευκόν, ζῷον, πίσσαν. πάλιν γὰρ τὸ μὲν λευκὸν ζῴῳ ἐνδέχεται καὶ παντὶ καὶ μηδενί. ζῷον δὲ πίσσῃ οὐχ ὑπάρχει. καὶ τὸ λευκὸν ἐξ ἀνάγκης οὐδεμιᾷ πίσσῃ. ἀληθέστερον δ' ἂν αἱ προτάσεις κατὰ τὴν ἐκκειμένην συζυγίαν ἔχοιεν, εἰ λάβοιμεν ὅρους, ἐπὶ μὲν τοῦ παντὶ ὑπάρχειν, κινεῖσθαι, λευκόν, περιπατοῦν. τὸ γὰρ κινεῖσθαι ἐνδέχεται καὶ παντὶ λευκῷ καὶ οὐδενί. καὶ τὸ λευκὸν μηδενὶ ὑπαρχέτω περιπατοῦντι. καὶ τὸ κινεῖσθαι, ἐξ ἀνάγκης παντὶ περιπατοῦντι. τοῦ δὲ μηδενὶ κινεῖσθαι, λευκόν, ἑστώς. πάλιν γὰρ τὸ μὲν κινεῖσθαι ἐνδέχεται, καὶ παντὶ λευκῷ καὶ οὐδενί. καὶ τὸ λευκὸν μηδενὶ ἑστῶτι ὑπαρχέτω. τὸ δὲ κινεῖσθαι ἐξ ἀνάγκης οὐδενὶ ἑστῶτι. οὐδὲν δὲ κωλύει ὑπὲρ σαφεστέρας διδασκαλίας, τοὺς ὅρους μεταλαμβάνειν, αὐτοῦ προειρηκότος. ὅτι ληπτέον δὲ βέλτιον τοὺς ὅρους, ἢ οὐ γίνεται ἐπὶ τούτων τῶν ὅρων, ἁπλῶς ἀναγκαῖα τὰ συμπεράσματα, ἀλλὰ μετὰ διορισμοῦ. τὸ γὰρ κινεῖσθαι ἐξ ἀνάγκης παντὶ περιπατοῦντι ἔστ' ἂν περιπατῇ. καὶ πάλιν οὐδενί, οὐδενὶ ἑστῶτι ἔστ' ἂν ᾖ ἑστώς, ἀλλὰ καὶ ὡς, ἀσυλλόγιστος ἡ συζυγία.

Φανερὸν οὖν ὅτι καθόλου τῶν ὅρων.

Ὡς δ' εἶπεν ἐν ταῖς ἐξ ὑπαρχούσης, καὶ ἐνδεχομένης συζυγίαις ἐν πρώτῳ σχήματι ἀμφοτέρων οὐσῶν καθόλου τῶν προτάσεων γίνεσθαι συλλογισμὸν ὑπομνήσας ἡμᾶς, ἑξῆς μέτεισιν ἐπὶ τὸ λέγειν περὶ τῶν τὴν μὲν ἑτέραν ἐχουσῶν καθόλου, τὴν δὲ ἑτέραν ἐπὶ μέρους τῶν προτάσεων. διαστήματα γὰρ τὰς προτάσεις λέγει, ἐξ αὐτῶν δὲ εἶπε τῆς ἐλάττονος ἐνδεχομένης, οὔσης, οὐχ ὡς δι' αὐτῶν τῆς δείξεως μόνον γινομένης. πᾶσαι γὰρ αἱ τοιαῦται συμπλοκαὶ δείκνυνται διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. ἀλλ' ὅτι ἡ καταφατική, χωρὶς ἀντιστροφῆς δείκνυται. ὅταν γὰρ ἀποφατικὴ τεθῇ, δεῖ πρῶτον αὐτὴν εἰς τὴν ἀποφατικὴν ἀντιστραφῆναι. τῆς μὲν οὖν μείζονος καθόλου οὔσης ἐνδεχομένης, εἴτε καταφατικῆς, εἴτε ἀποφατικῆς, τῆς ἐλάττονος ἐπὶ μέρους καταφατικῆς ὑπαρχούσης, ἔσεσθαί φησι συλλογισμοὺς τελείους, τοῦ ἐνδέχεσθαι τὸ πρῶτον τῷ ἐσχάτῳ τινί, ἢ ἐνδέχεσθαί τινι μή. τελείους δὲ ὅτι διὰ τοῦ κατὰ παντὸς πάλιν, καὶ τοῦ κατὰ μηδενός, καὶ ἡ τούτων συναγωγὴ φανερά, καὶ οὐδενὸς ἔξωθεν πρὸς τὸ δειχθῆναι γινόμενοι δέονται. ἐὰν δὲ μετατεθῶσιν οἱ κατὰ τὰς προτάσεις ὅροι, καὶ γένηται ἡ μὲν μείζων ὑπάρχουσα καθόλου, ἡ δὲ ἐλάττων ἐπὶ μέρους ἐνδεχομένη, καταφατικαὶ δὲ ἀμφότεραι, ἢ ἀμφότεραι ἀποφατικαί, ἢ ἡ μέν, καταφατική, ἡ δὲ ἀποφατική, ἢ ὁποτέρα, ἔσεσθαί φησι συλλογισμόν, πλὴν ἀτελῆ. καὶ προστίθησι τὴν αἰτίαν τοῦ, πάντας ἀτελεῖς γίνεσθαι, λέγων πλὴν οἱ μέν, διὰ τοῦ ἀδυνάτου δειχθήσονται, οἱ δέ, δι' ἀντιστροφῆς. ὅ ἴσον ἐστί, τῷ ὅτι πάντες μὲν διὰ τοῦ ἀδυνάτου δειχθήσονται οἱ δὲ

τὴν ἐλάττονα ἐνδεχομένην ἀποφατικὴν ἐπὶ μέρους ἔχοντες, καὶ δι' ἀντιστροφῆς. μεταληφθέντος γὰρ τοῦ ἀποφατικοῦ ἐνδεχομένου εἰς τὸ καταφατικὸν ἐνδεχόμενον. ἔτι καὶ οὗτοι τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς δέονται, τῷ ἐν αἷς συζυγίαις ἐστὶν ἡ μείζων ὑπάρχουσα, ταύτας δείκνυσθαι συλλογιστικὰς διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. ὁ τρόπος τῆς δείξεως τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, ὁ αὐτὸς ὅσπερ καὶ ὅτε ἦσαν ἀμφότεραι καθόλου, τῆς μείζονος ὑπαρχούσης οὔσης. εἰ γὰρ τὸ α παντὶ τῷ β ὑπάρχει, τὸ δὲ β τινὶ τῷ γ ἐνδέχεται, καὶ τὸ α τινὶ τῷ γ ἐνδέχεται εἰ γὰρ μή, τὸ ἀντικείμενον. ἀντίκειται δὲ τῷ ἐνδέχεταί τινι τὸ οὐκ ἐνδέχεταί τινι. ὅ ἴσον ἐστὶ τῷ ἐξ ἀνάγκης οὐδενί. τὸ δὴ α τῷ γ ἐξ ἀνάγκης οὐδενί, εἰλήφθω καὶ τὸ β τινὶ τῷ γ ὑπάρχον. καὶ γὰρ ἐν ἐκείνοις μετελαμβάνετο τὸ ἐνδεχόμενον εἰς τὸ ὑπάρχον, ὃ ψεῦδος μὲν οὐ μὴν ἀδύνατον. γίνεται δὴ ἐν τρίτῳ σχήματι ἀναγκαία ἡ μείζων καθόλου ἀποφατική, ἐπὶ μέρους δὲ καταφατικὴ ἡ ἐλάττων ὑπάρχουσα, συμπέρασμα ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν ἀναγκαῖον. τὸ α ἄρα τινὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρχει. ὅπερ ἀδύνατον. ὑπέκειτο γὰρ παντὶ ὑπάρχειν. κἂν μὴ ἀναγκαῖον γένηται τὸ συμπέρασμα, ἀλλ' ὑπάρχον ἐπὶ μέρους ἀποφατικόν, καὶ οὕτως ἀδύνατον τὸ συναγόμενον. ἀδύνατον γάρ, τὸ, παντὶ ὑπάρχον, τινὶ μὴ ὑπάρχειν. ὁμοίως ἡ δεῖξις κἂν ᾖ τὸ α μηδενὶ τῷ β ὑπάρχον. τὸ δὲ β ἐνδεχόμενον τινὶ τῷ γ. τὸ γὰρ α τινὶ τῷ γ ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν. εἰ γὰρ μὴ τοῦτο, τὸ ἀντικείμενον τῷ, οὐκ ἐνδέχεταί τινι μὴ ὑπάρχειν, ὅ ἴσον ἐστὶ τὸ ἐξ ἀνάγκης παντί. ἀλλὰ καὶ τὸ β τινὶ τῷ γ ὑπαρχέτω. τὸ α ἄρα τινὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης ὑπάρξει. τοῦτο γὰρ ἐν τρίτῳ σχήματι ἐπὶ τῇ ἐκκειμένῃ συζυγίᾳ τὸ συμπέρασμα γινόμενον ἐδείχθη. τοῦτο δὲ ἀδύνατον. ὑπέκειτο γὰρ τὸ α μηδενὶ ὑπάρχειν τῷ β. ὁμοίως δὲ κἀπὶ ταύτης τῆς συμπλοκῆς, κἂν μὴ ἀναγκαῖον ᾖ τὸ συμπέρασμα, ὑπάρχον δέ, καὶ οὕτως ἀδύνατον γίνεται. δῆλον δὲ καὶ τὸ τῶν ἀντιστρεφόντων πῶς ἔσονται, ἂν ἡ ἐλάττων πρότασις, ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴ ἐνδεχομένη ληφθῇ. τὸ δέ, ἔσται δὲ συλλογισμὸς διὰ τῆς ἀντιστροφῆς εἴρηκεν, ἀντὶ τοῦ. ἔσται γὰρ συλλογισμὸς διὰ τῆς ἀντιστροφῆς. οὐ γὰρ περὶ ἄλλου τινός, ἢ περὶ ὧν προείρηκε, λέγει ἐν αἷς συζυγίαις, ἡ μὲν μείζων, καθόλου ὑπάρχουσά ἐστιν, ἡ δὲ ἐλάττων, ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴ ἐνδεχομένη. περὶ τούτων γὰρ λέγει. ὅτι τῆς ἐνδεχομένης ἀποφατικῆς ἀντιστραφείσης εἰς τὴν ἐπὶ μέρους καταφατικὴν ἐνδεχομένην.

Ὅταν δὲ τὸ μὴ ὑπάρχειν τινὶ λαμβάνῃ.

Ὅταν δὲ ἡ ἐλάττων πρότασις οὖσα ἐν μέρει ἀποφατικὴ ὑπάρχουσα ληφθῇ, οὔ φησιν ἔσεσθαι συλλογισμὸν εἰκότως. καὶ γὰρ οὔσης ἀποφατικῆς τῆς ἐλάττονος ἐν πρώτῳ σχήματι, οὐδεὶς ἐγίνετο συλλογισμός. μηδὲ γὰρ ἡ ὑπάρχουσα ἀποφατική. οὐ γὰρ ὡς ἡ ἐνδεχομένη εἰς τὴν καταφατικὴν μεταληφθῆναι δύναται. δείξας δὲ διὰ τῶν ὅρων, καὶ τοῦ παντὶ καὶ τοῦ μηδενὶ γινόμενον τὸ συμπέρασμα, προσέθηκε τό. διὰ γὰρ τοῦ ἀορίστου ληπτέον τὴν ἀπόδειξιν. τοῦτο δὲ εἶπεν, ἐπεὶ ἔλαβεν ἐπὶ τῶν ὅρων τὴν ἐλάττονα ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴν ὑπάρχουσαν, τοιαύτην εἶ-

ναι, ὡς καὶ καθόλου εἶναι ἀληθῆ. οὐκ ἐν μέρει μόνον. τὸ γὰρ ζῶον οὐδεμιᾷ χιόνι. καὶ οὐδεμιᾷ πίττῃ, ἔκειτο δὲ τινὶ μή. ἐπεὶ οὖν τὸ, τινὶ μή, ἀληθεύεται καὶ ὅταν μηδενί, καὶ ὅταν τινὶ μὲν μὴ ὑπάρχῃ, τινὶ δὲ ὑπάρχῃ τῷ ἀορίστῳ τῆς ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς προσχρωμένους φησὶ καὶ λαμβάνοντας ἀντ' αὐτῆς τὴν καθόλου ἀποφατικήν, ἐπεὶ κἀκείνης οὔσης ἀληθοῦς, καὶ αὕτη ἀληθής ἐστι, χρὴ δεικνύναι τὴν τοιαύτην ἀσυλλόγιστον συζυγίαν, ὡς καὶ πρότερον ἐπὶ πλειόνων ἐδείχθη. τοῖς γὰρ αὐτοῖς ὅροις καὶ πρὸ ὀλίγου κέχρηται, ὅτε ἐδείκνυεν ἀσυλλόγιστον συζυγίαν οὖσαν, τὴν ἐκ τῆς μείζονος καθόλου καταφατικῆς ἐνδεχομένης, καὶ τῆς ἐλάττονος καθόλου ἀποφατικῆς ὑπαρχούσης. τοῦτο δὲ οὕτως εἶπε δεῖν δείκνυσθαι, ἐπὶ οὔσης τῆς ἐλάττονος ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς ἀληθοῦς καθ' αὑτὴν καὶ μὴ διὰ τὴν καθόλου, ἐγίνετο τὸ β τινὶ τῷ γ ὑπάρχον. οὔσης δὲ τοιαύτης τῆς ἐπὶ μέρους καταφατικῆς ὑπαρχούσης δὲ μείζονος ἐνδεχομένης καθόλου, ἢ καταφατικῆς, ἢ ἀποφατικῆς, τέλειοι ἐγίνοντο συλλογισμοί. ὁ μὲν, τοῦ ἐνδέχεσθαι τὸ α τινὶ τῷ γ ὑπάρχειν. ὁ δὲ τοῦ ἐνδέχεσθαι τινὶ μὴ ὑπάρχειν. ὧν δεικνυμένων συλλογιστικῶν, ἀδύνατον ἦν λαβεῖν ὅρους ἐπὶ τῆς τοιαύτης, τοῦ παντὶ ἐξ ἀνάγκης καὶ τοῦ μηδενί.

Ἐὰν δὲ τὸ καθόλου τεθῇ πρὸς τὸ ἔλαττον ἄκρον.

E Εἰπὼν περὶ τῶν συζυγιῶν τῶν ἐν ταῖς μίξεσι γινομένων. ταῖς ἐξ ὑπαρχούσης καὶ ἐνδεχομένης ἐν πρώτῳ σχήματι, ἐν αἷς ἦσαν συλλογιστικαί τινες, νῦν λέγει καὶ περὶ τῶν ἀσυλλογίστων, καί φησιν. ὅτι ἂν δὲ ἡ μὲν ἐλάττων πρότασις, καθόλου γένηται, ἡ δὲ μείζων ἐπὶ μέρους, ὅπως ἂν ληφθῶσι κατά τε τὸ ὑπάρχον καὶ ἐνδέχεσθαι, καὶ τὸ καταφατικόν τε καὶ ἀποφατικόν, οὐδεὶς ἔσται συλλογισμός. ὁμοίως δὲ κἂν ὦσιν ἐπὶ μέρους ἀμφότεραι, οὐ μόνον ἂν ἡ μὲν, ἐνδεχομένη, ἡ δέ, ὑπάρχουσα. τοῦτο γὰρ τὸ ἐναλλάξ. ἀλλὰ κἂν ἀμφότεραι ἐνδεχόμεναι, ἢ ἀμφότεραι ὑπάρχουσαι. τοῦτο δὲ προσέθηκεν. ἐπεὶ οἱ αὐτοὶ ὅροι πρός τε ἐκείνως καὶ πρὸς τὸ, οὕτως ληφθῆναι, χρήσιμοι. πάλιν γὰρ ταῦθ' οὕτως ἔχοντα ἐλέγχει τῇ τῶν ὅρων παραθέσει. ᾗ ἀποδείξει χρῆται τῶν οὐ συλλογιστικῶν συζυγιῶν, δεικνὺς καὶ ἐξ ἀνάγκης παντὶ συνάγεσθαι τὸ ποτὲ δυνάμενον. καὶ ἐξ ἀνάγκης μηδενί. ἐξ ἀνάγκης μὲν παντὶ ἐπὶ ζώου, λευκοῦ, ἀνθρώπου. τὸ γὰρ ζῶον λευκῷ ὑπαρχέτω, ἢ μὴ ὑπαρχέτω, ἢ ἐνδεχέσθω τινί, ἢ τινὶ ἐνδεχέσθω μὴ ὑπάρχειν. τὸ δὲ λευκὸν παντὶ ἀνθρώπῳ ὑπαρχέτω, ἢ ἐνδεχέσθω ὑπάρχειν, ἢ τινὶ ὑπαρχέτω, ἢ ἐνδεχέσθω τινὶ μὴ ὑπάρχειν. δύνανται γὰρ οἱ ὅροι ὅπως ἄν τις βούληται ἔχοντες ληφθῆναι πρὸς ἀλλήλους, καὶ τὸ ζῶον παντὶ ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης. τοῦ δὲ μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης, ζῶον, λευκόν, ἱμάτιον. πάλιν γὰρ αἱ μὲν προτάσεις οὕτως ἕξουσιν ὡς καὶ αἱ πρὸ αὐτῶν. τὸ γὰρ ζῶον ἐξ ἀνάγκης οὐδενὶ ἱματίῳ. τὸ δέ, ἀπόδειξις δὲ ἡ αὐτὴ ἡ καὶ ἐπὶ τῶν πρότερον. οὐκ ἄλλου τινός ἐστι δηλωτικόν, ἢ τοῦ ἐπὶ τῆς ὕλης τὸν ἔλεγχον τοῦ ἀσυλλογίστους εἶναι τὰς συμπλοκὰς γίνεσθαι, ὃ προειπών, ἑξῆς αὐτὸς ποιεῖ. λέγει γάρ, ὅροι δὲ κοινοί.

φανερὸν

Φανερὸν οὖν ὅτι τοῦ μὲν πρὸς τὸ μεῖζον ἄκρον καθόλου τεθέντος ἀεὶ γίνεται συλλογισμός.

F Προσυπακούειν δεῖ τῇ λέξει τὸ, ἂν ὦσιν ἀμφότεραι καταφατικαί, ἡ δὲ ἐλάττων, ἐπὶ μέρους ἐνδεχομένη, ἢ ἐπὶ ὑπαρχούσης αὐτῆς τῆς ἐλάττονος, δηλαδὴ ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς ληφθείσης, ἀσυλλόγιστος ἡ συζυγία.

Μίξις ἀναγκαίας τε, καὶ ἐνδεχομένης.

Ὅταν δὲ ἡ μὲν ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν, ἢ μὴ ὑπάρχειν, ἢ ἐνδέχεσθαι σημαίνῃ τῶν προτάσεων, ὁ μὲν συλλογισμὸς ἔσται.

ε Πὶ τὴν ἐξ ἐνδεχομένης καὶ ἀναγκαίας μετῆλθε μίξιν τὴν ἐν πρώτῳ σχήματι. καὶ δείκνυσι τίνες συζυγίαι ἐν πρώτῳ σχήματι ἐκ τῶν τοιούτων προτάσεων συλλογιστικαί, καὶ τίνες ἀσυλλόγιστοι. φησὶ δὴ ὅτι συλλογιστικαὶ μὲν ἔσονται ὁμοίως καὶ ἐν τῇ τοιαύτῃ μίξει, αἳ ἔχουσι τὸ ἀναγκαῖον οὕτως κείμενον ὡς ἐν ἐκείναις ἔκειτο τὸ ὑπάρχον. ἀλλὰ καὶ τέλειοι, ἐν αἷς συζυγίαις πάλιν ἡ μὲν μείζων ἐστὶν ἐνδεχομένη, ἡ δὲ ἐλάττων ἀναγκαία, ἔτι δὲ καὶ τὸ συμπέρασμα ὥσπερ ἐν ἐκείναις ἀμφοτέρων μὲν οὐσῶν καταφατικῶν τε καὶ καθόλου, ἢ τῆς ἑτέρας μόνης τῆς καθόλου, τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου ἔσται, ἀλλ' οὐ τοῦ ὑπάρχειν. ἂν δ' ἡ ἑτέρα ἀποφατικὴ ᾖ, τῆς μὲν ἀναγκαίας καταφατικῆς οὔσης, τὸ συμπέρασμά φησιν ἔσεσθαι τοῦ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν. ἀλλ' οὐ τοῦ μὴ ὑπάρχειν. ὅταν δὲ τὸ ἀποφατικὸν ἀναγκαῖον ᾖ, ἄν τε ἀμφότεραι καθόλου ὦσιν, ἄν τε ἡ ἑτέρα, καὶ τοῦ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν καὶ τοῦ μὴ ὑπάρχειν, ἔσεσθαί φησι τὸ συμπέρασμα. τὸ δὲ ὅταν μὲν ᾖ τὸ καταφατικὸν ἀναγκαῖον προκείμενον, σημαντικόν ἐστι τῆς συμπλοκῆς τῆς τὴν μείζονα ἐχούσης ἐνδεχομένην ἀποφατικήν. προείρηκε γὰρ περὶ τῶν ἐν αἷς ἀμφότεραι καταφατικαί. εἰπὼν δὲ καὶ τοῦ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν ἔσεσθαι τὸ συμπέρασμα, καὶ τοῦ μὴ ὑπάρχειν, ἐν αἷς ἡ μείζων καθόλου ἀποφατικὴ ἀναγκαία, πῶς ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν ἐξηγήσατο. οὐ γὰρ ὡς ἄλλο μὲν σημαίνοντος τοῦ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν, ἄλλο δὲ τοῦ μὴ ὑπάρχειν. ἀλλὰ λαμβανομένου τοῦ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν, οὐ τοῦ κατὰ τὸν διορισμόν, ἀλλὰ τοῦ κατηγορουμένου κατὰ τοῦ μὴ ὑπάρχοντος. τοῦτο γὰρ ἐδήλωσεν εἰπών. τὸ δὲ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν ἐν τῷ συμπεράσματι, τὸν αὐτὸν τρόπον ληπτέον, ὅνπερ καὶ ἐν τοῖς πρότερον. λέγει δ' ἐν τοῖς πρότερον, ἐν οἷς ἦν ἡ μείζων ὑπάρχουσα ἀποφατική. ἔδειξε γὰρ καὶ ἐν ἐκείνοις τὸ ἐνδέχεσθαι μηδενὶ ἢ τινὶ μή, ἴσον δυνάμενον τότε λαμβάνεσθαι, τὸ μέν, τῷ οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης, τὸ δέ, τῷ οὐ παντὶ ἐξ ἀνάγκης. τῆς γὰρ

ἐλάττονος ἐνδεχομένης οὔσης, ἀλλὰ μέρους, ἐν τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ, ὑποτίθεται μὲν ἡ ἐξ ἀνάγκης παντί· τῆς γὰρ ἐνδέχεται τινὶ μή, ἀπόφασις ἡ οὐκ ἐνδέχεταί τινι μὴ ὑπάρχειν. ἥτις μεταλαμβάνεται εἰς τὴν ἐξ ἀνάγκης παντί. ἂν γὰρ εἰς τὴν ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ μεταληφθῇ, οὐδὲν ἀδύνατον ἀπαντᾷ. ἧς ἀναιρεθείσης ἀδυνάτου, ἡ ἀπόφασις αὐτῆς δεικνύοιτο. ἥτις ἐστὶν ἡ οὐ παντὶ ἐξ ἀνάγκης. ἥτις εἰ μὲν ἰσοδύναται τῷ ἐνδέχεταί τινι μή, καὶ ἡ ἐξ ἀνάγκης παντὶ εἴη ἂν ἡ αὐτὴ τῇ οὐκ ἐνδέχεταί τινι μή. εἰ δὲ τὸ οὐκ ἐνδέχεταί τινι μή, ἀληθές ἐστιν οὐ μόνον κατὰ τὴν ἐξ ἀνάγκης παντί, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν ἐξ ἀνάγκης οὐδενί, οὐκέτ' ἂν ἴση εἴη ἡ οὐ παντὶ ἐξ ἀνάγκης, τῇ ἐνδέχεταί τινι μή, τῷ τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς μεταληφθῆναι, οὐκ εἰς ἰσοδυναμοῦσαν ἑαυτῇ, ἀλλ' εἴς τινα τῶν ὑπ' αὐτὴν καθ' ὧν ἀληθεύεται. οὐ γὰρ μόνον κατὰ τοῦ παντὶ ἐξ ἀνάγκης, ἀλλὰ καὶ κατὰ τοῦ ἐξ ἀνάγκης οὐδενί, ἀληθὴς ἐκείνη, ὅτι μὴ ἡ καταφατικὴ ἀληθὴς ἐπ' αὐτῆς, ἡ ἐνδέχεται τινὶ μὴ ὑπάρχειν λέγουσα. ὥστε καὶ ἡ κατάφασις αὐτῆς ἡ ἐνδέχεταί τινι μή, οὐ κατὰ τῆς, οὐ παντὶ ἐξ ἀνάγκης μόνον ἀληθής, ἀλλὰ καὶ κατὰ τῆς οὐκ ἐξ ἀνάγκης τινί. ὧν ἡ μέν, οὐ παντὶ ἐξ ἀνάγκης, τὸ καθόλου καταφατικὸν ἀναγκαῖον ἀναιρεῖ. ἀληθεύεται δὲ καὶ κατὰ τῆς οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης. ὅτι ψευδὴς ἐπ' αὐτῆς ἡ παντὶ ἐξ ἀνάγκης. ἐφ' ἧς οὐκέτ' ἀληθὴς ἡ οὐκ ἐνδέχεταί τινι μή. ἦν γὰρ ἀληθὴς ἐπ' αὐτῆς καὶ ἡ ἐνδέχεταί τινι. ἀναιρεῖ δὲ καὶ ἡ οὐκ ἐξ ἀνάγκης τινί, τὸ ἐπὶ μέρους ἀναγκαῖον. ἀμφότεραι δὲ ἅμα, πᾶν τὸ ἀναγκαῖον. ὃ καὶ ἡ ἐνδέχεταί τινι μή. διὸ ἀμφοτέραις ἅμα ἐστὶν ἴση, τὸ οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης καὶ οὐ παντὶ ἐξ ἀνάγκης ἀληθῆ, καὶ κατὰ τῶν ὑπαρχόντων μέν, οὐκ ἐξ ἀνάγκης δέ. ἅμα δὲ καὶ ἔδειξεν ἡμῖν, ποταπαὶ ἂν τοιαῦται προτάσεις, ἐπεὶ μὴ ἐνδεχόμεναι. ἢ γὰρ ζητούμενον τοῦτο. ἔδει γὰρ ἢ ἀναγκαίας, ἢ ὑπαρχούσας, ἢ ἐνδεχομένας. λέγει γὰρ ὅτι ὑπάρχουσι. εἰπὼν καὶ τοῦ μὴ ὑπάρχειν. τινὶ δὲ διαφορὰν τὸ οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης, τὴν ἐξ ἀνάγκης οὐδενί, ἐδήλωσεν εἰπών. τὴν δὲ ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχειν, οὐκ ἔσται συλλογισμός. ἕτερον γάρ ἐστι τὸ μὴ ὑπάρχειν ἐξ ἀνάγκης ὃ ἔδειξε συναγόμενον, καὶ ἐν τῇ μίξει τῇ ἐξ ὑπαρχούσης ἀποφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ ἐνδεχομένης καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος, καὶ τὸ ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχειν. ἡ μὲν γὰρ ὑπάρχουσά ἐστιν, ἡ δὲ ἀναγκαία.

Ὅτι μὲν οὖν καταφατικῶν ὄντων.

Ὅτι ἐν ταῖς μίξεσι ταῖς ἐξ ἀναγκαίας καὶ ἐνδεχομένης οὐ γίνεται τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον, δείκνυσι πρῶτον μὲν τῶν καταφατικῶν ἀμφοτέρων τῆς δὲ μείζονος ἀναγκαίας. ὑπαρχέτω γὰρ τὸ μὲν α παντὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης. τὸ δὲ β παντὶ τῷ γ ἐνδεχέσθω. ὁ μὲν δὴ συλλογισμὸς ἀτελής. ἦσαν γὰρ ὡς ἔφαμεν οἱ τέλειοι, ἐν οἷς ἦν ἡ μείζων ἐνδεχομένη. ἐν οἷς δὲ ἡ μείζων ἐστὶν ἀναγκαία, καὶ οὗτοι δείκνυνται διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. ὥσπερ ἐδείκνυτο καὶ ἐν οἷς ἡ μείζων ὑπάρχουσα ἦν. διὸ οὐδὲ οὗτοι τέλειοι. εἰ γὰρ τὸ α παντὶ τῷ β, ἐξ ἀνάγκης. τὸ δὲ β παντὶ τῷ γ ἐνδέχεται, τὸ α παντὶ τῷ γ ἐνδέχεται. εἰ γὰρ μή, τὸ ἀντικείμενον

νον οὐ παντὶ ἐνδέχεται. ὃ μετελήφθη καὶ ἐν ἐκείναις ταῖς συζυγίαις, εἰς τὸ ἐξ ἀνάγκης τινὶ μή. ὡς κειμένῳ οὖν προσληφθῇ τὸ β παντὶ τῷ γ ὑπάρχειν. μεταληφθείσης πάλιν τῆς ἐνδεχομένης εἰς τὴν ὑπάρχουσαν, ἔσται ἐν τρίτῳ σχήματι ἀποφατικὸν ὑπάρχον ἐπὶ μέρους τὸ συμπέρασμα. τὸ γὰρ α τινὶ τῷ β οὐχ ὑπάρξει, ὃ ἀδύνατον. ὑπέκειτο γὰρ παντὶ δὲ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν. ἀδύνατος ἄρα ἡ ὑπόθεσις. ᾗ τοῦτο ἠκολούθησεν, ἡ οὐκ ἐνδέχεται παντί. ἀληθὴς ἄρα ἡ κατάφασις. ἡ, ἐνδέχεται παντί. τοῦ ἄρα ἐνδέχεσθαι τὸ συμπέρασμα. οὐ γὰρ δὴ παντὶ ἐξ ἀνάγκης ἔσται τὸ α τῷ γ, ἐνδεχομένης οὔσης τῆς ἐλάττονος, ἤ, καὶ ἐν ταύτῃ τῇ μίξει πάλιν εἴη ἂν δεικνύμενον, οὐ τὸ ἐνδέχεται παντί, ἀλλὰ τὸ ἰδίως ἀντικείμενον τῷ, οὐκ ἐνδέχεταί τινι μή. ὅπερ ἐστὶ τό, οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρξει. εἰς ταύτην γὰρ ἡ μετάληψις ἐγένετο τῆς, οὐκ ἐνδέχεται παντί. ἥτις εἰ μὴ ἴση ἐστὶ τῇ οὐκ ἐνδέχεται παντί, ἡ ἐξ ἀνάγκης τινὶ μή, τῷ, τὸ μὲν ἐνδέχεται παντί, ἀληθὲς εἶναι καὶ κατὰ τοῦ ἐξ ἀνάγκης τινὶ ὑπάρχοντος, καὶ κατὰ τοῦ ἐξ ἀνάγκης τινὶ μὴ ὑπάρχοντος, εἰς δὲ τὸ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν τινὶ γενομένης τῆς μεταλήψεως τῆς οὐκ ἐνδέχεται παντί, ἐν ταύτῃ τῇ συμπλοκῇ οὐδὲν ἀδύνατον συνάγεσθαι. εἴρηται δὲ ἡμῖν περὶ τούτου ἐν τοῖς πρώτοις. τὸ δέ, οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρχειν, εἴη ἂν πάλιν ἀναιρετικὸν τοῦ ἐξ ἀνάγκης τινὶ μὴ ὑπάρχειν. ὥσπερ ἦν τό, οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν, ἀναιροῦν τό, τινὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν. εἴη δ' ἂν καὶ ἡ, οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρχει, ἀληθὴς καὶ ἐπὶ τῶν ἐξ ἀνάγκης τινὶ ὑπαρχόντων. ὁποία ἐστὶν ἡ λέγουσα, οὐδενὶ σώματι ἐξ ἀνάγκης τὸ κινεῖσθαι οὐχ ὑπάρχειν. ἔστι γὰρ τῷ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν, ὡς τῷ κυκλοφορητικῷ. εἴρηται δὲ ἡμῖν περὶ τούτου ἐν τοῖς πρώτοις. δύναται μέντοι καὶ μὴ μεταλαμβανομένου τοῦ ἐνδέχεσθαι εἰς τὸ ὑπάρχειν, ἀλλὰ τηρουμένου τοῦ, τὸ β τῷ γ ἐνδέχεσθαι παντί, δείκνυσθαι τὸ ἀδύνατον. ἂν γὰρ ᾖ τὸ α τῷ γ ἐξ ἀνάγκης τινὶ μή, τὸ δὲ β τῷ γ παντὶ ἐνδέχηται, συνάγεται ἐν τῷ τρίτῳ σχήματι τὸ α τῷ β ἐνδέχεσθαι τινὶ μή, ὃ ἀδύνατον. παντὶ γὰρ αὐτῷ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει. ἀλλ' ἐπεὶ μηδέπω περὶ τῆς ἐν τῷ τρίτῳ σχήματι μίξεως τῆς ἐξ ἐνδεχομένων καὶ ἀναγκαίων ὑπαρχούσης δέδεικταί τι συνάγεσθαι, καὶ τίνες εἰσὶ συμπλοκαὶ συλλογιστικαὶ ἐν αὐτῷ. διὰ τοῦτο τῇ μεταλήψει τῇ τῆς ἐνδεχομένης εἰς τὴν ὑπάρχουσαν χρῆσθαι. εἴρηται γὰρ ἤδη περὶ τῶν μίξεων τῶν ἐξ ἀναγκαίας τε καὶ ὑπαρχούσης κατὰ πάντα τὰ σχήματα. δεῖ μέντοι εἰδέναι, ὅτι ὅσον ἐπὶ τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ, τῇ γινομένῃ διὰ τοῦ τρίτου σχήματος, ἐπὶ τῆς μίξεως τῆς ἐχούσης τὴν μείζονα καθόλου ἀναγκαίαν, ἢ καταφατικήν, ἢ ἀποφατικήν, τὴν δὲ ἐλάττονα ἐνδεχομένην, καὶ ἀναγκαῖον καὶ ὑπάρχον, καὶ ἐνδεχόμενον συμπέρασμα γινόμενον, δείκνυσθαι δύναται. καταφατικῆς μὲν οὔσης τῆς ἀναγκαίας, καταφατικά. ἀποφατικῆς δὲ ἀποφατικά. αὐτὸς δὲ εἴρηκε τοῦ δὲ ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχειν οὐκ ἔσται συλλογισμός. ἐξήτηται δὲ περὶ τούτων ἐπὶ πλέον ἡμῖν ἐν τῷ περὶ μίξεων γεγραμμένῳ βιβλίῳ.

Πάλιν τὸ μὲν α ἐνδεχέσθω.

Δείκνυσιν ὅτι τῆς μείζονος καθόλου καταφατικῆς ἐνδεχομένης οὔσης, τῆς δὲ ἐλάττονος καθόλου ἀναγκαίως καταφατικῆς, ἀναγκαῖόν τι συνάγεται. ἅμα καὶ ὅτι τέλειος ὁ ἐκ τῆς τοιαύτης συζυγίας συλλογισμὸς, ὑπομιμνήσκει. διὰ γὰρ τοῦ κατὰ παντὸς δείκνυται τὸ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχόμενον συναγόμενον.

Εἰ δὲ μὴ ὁμοιοσχήμονες αἱ προτάσεις.

Τουτέστιν, εἰ ἡ ἑτέρα εἴη μόνον καταφατική. δείκνυσι δὲ τίνες οὕτως ἐχουσῶν τῶν προτάσεων, συζυγίαι συλλογιστικαὶ, καὶ ὅτι μηδεμία ἀναγκαῖόν τι συνάγει. λαμβάνει δὴ πρῶτον τὴν μείζονα καθόλου ἀποφατικὴν ἀναγκαίαν. τὸ γὰρ α μηδενὶ ἐνδεχέσθω τῷ β. ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ ὑπάρχειν αὐτῷ σημαίνει. τὴν δὲ ἐλάττονα τὴν β γ, καθόλου καταφατικὴν ἐνδεχομένην. ἐπειδὴ ταύτης τῆς συζυγίας φησὶν, ἀναγκαῖον εἶναι τὸ α τῷ γ μηδενὶ ὑπάρχειν. οὐ τοῦτο λέγων, ὅτι ἐξ ἀνάγκης μηδενί. οὐ γὰρ τὸ ἀναγκαῖον ἐν τῷ συμπεράσματι τίθησιν. ἀλλὰ τοῦ, τὸ συμπέρασμα τοῦτο ἔσεσθαι δηλωτικὸν τὸ ἐξ ἀνάγκης παρέθετο. συλλογιστικαὶ δὲ συζυγίαι αὗται, αἳ ἐξ ἀνάγκης τι συνάγουσι, τοιαῦται δὲ ἐν αἷς ἐπὶ πάσης ὕλης γίνεται τὸ αὐτό. ὅτι γὰρ ὑπάρχον ἀποφατικὸν ἔλαβεν συμπέρασμα, δῆλον ἐκ τοῦ τὸ ἀντικείμενον αὐτοῦ τὸ ὑποτιθέμενον ὑπάρχον τοῦ, διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς δεῖξαι τοῦτο γινόμενον τὸ συμπέρασμα, ὑπάρχον καταφατικὸν ὑποτίθεται, ἀλλ᾽ οὐκ ἐνδεχόμενον. ὅ ἐστι τῶν ἀναγκαίων ἀντικείμενον. ἐπεὶ γὰρ κείσθω ὑπάρχον τόδε, ἢ παντὶ, ἢ τινί. ἐκ περιουσίας δὲ ὑποτίθεται δεικνὺς, ὅτι ἐκ κατορθώσεως τῶν ὑποτεθέντι ἀδύνατόν τι ἐπακολουθεῖ. ἐπεί εἴγε ἀντιφατικῶς ἀντικειμένη τῇ μηδενὶ ὑπάρχειν λεγούσῃ, ἡ τὸ τινὶ ὑπάρχειν τιθεῖσά ἐστι. λαβὼν δὴ ὑποθέμενος τὸ ἀντικείμενον τοῦ συμπεράσματος, τὸ, τὸ α τινὶ τῷ γ ὑπάρχειν, προσλαμβάνει τὴν ἀντιστρέφουσαν τῇ α β ἀναγκαίαν. ἦν γὰρ τὸ α οὐδενὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης. καὶ τὸ β δὴ οὐδενὶ τῷ α ἐξ ἀνάγκης. ἀλλὰ καὶ τὸ α κεῖται τινὶ τῷ γ ὑπάρχειν ἢ παντί, συνάγεται ἐν πρώτῳ σχήματι ἐξ ἀνάγκης ἀποφατικῆς καθόλου τῆς μείζονος, καὶ ὑπαρχούσης καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος, ἢ ἐπὶ μέρους, ἢ καθόλου ἀναγκαῖον ἀποφατικὸν τὸ συμπέρασμα. γίνεται δὴ τὸ β τινὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχον, ἢ οὐδενὶ ὅπερ ἀδύνατον. ἔκειτο γὰρ τὸ β παντὶ τῷ γ ἐνδέχεσθαι. τὸ ἄρα ἀντικείμενον τοῦ ὑποτεθέντος ἔσται συναγόμενον ἐπὶ τῇ προκειμένῃ συζυγίᾳ τὸ, τὸ α μηδενὶ τῷ γ ὑπάρχειν. εἰ δὲ τοῦ μηδενὶ ὑπάρχειν καὶ τοῦ ἐνδέχεσθαι μηδενί. ἐπεὶ τὸ ἐνδέχεσθαι, καὶ κατὰ τοῦ ὑπάρχοντος κατηγορεῖται. τὸ μὲν γὰρ ὑπάρχον, ἐνδεχόμενον ἀληθὲς εἰπεῖν. τὸ δ᾽ ἐνδεχόμενον, οὐ πάντως καὶ ὑπάρχον. δεῖ δὲ εἰδέναι ὅτι ἀληθοῦς ὄντος τοῦ, ἐν ταῖς ἐξ ἀναγκαίας τῆς μείζονος, καὶ ὑπαρχούσης τῆς ἐλάττονος μίξεσιν ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι, ἀναγκαῖον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. ἡ δεῖξις ἡ προειρημένη ὑγιής.

εἰ δὲ ὑπάρχον εἴη γινόμενον τὸ συμπέρασμα, οὐδὲν ἀδύνατον συνάγεται. τὸ γὰρ β τινὶ τῷ γ μὴ ὑπάρχειν, ἢ μηδενὶ ὑπάρχειν συναχθήσεται. κείμενον ἐνδέχεσθαι παντὶ αὐτῷ. τοῦτο δὲ οὐκ ἀδύνατον. μήποτε οὖν ἀληθέστερον λέγειν τὸ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχόμενον, καὶ ἐν τῇ τοιαύτῃ μίξει συνάγεσθαι. κειμένου γὰρ τοῦ, τὸ α τῷ β ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ, καὶ τὸ β τῷ γ παντὶ ἐνδέχεσθαι, συναχθήσεται τὸ α τῷ γ ἐνδέχεσθαι μηδενί. εἰ γὰρ μὴ, τὸ ἀντικείμενον οὐκ ἐνδέχεται μηδενὶ τουτέστιν ἐξ ἀνάγκης τινί. ἧς οὔσης ἐπὶ μέρους ἀναγκαίας καταφατικῆς. οὔσης δὲ καὶ τῆς β α ἀναγκαίας ἀποφατικῆς καθόλου κατ᾽ ἀντιστροφὴν τῆς α β, γίνεται ἐκ δύο ἀναγκαίων, ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα, τὸ β τῷ γ τινὶ ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχειν. ὃ ἀδύνατον. παντὶ γὰρ ἐνεδέχετο αὐτῷ. ἀδύνατον ἄρα καὶ τὸ, τὸ α ἐξ ἀνάγκης τινὶ τῷ γ. τὸ ἄρα ἀντικείμενον τὸ, ἐνδέχεται μηδενί. ἢ, οὐδὲ οὕτως ἐνδεχόμενον ἔσται τὸ συμπέρασμα. συναχθήσεται γὰρ τὸ, τῷ ἐξ ἀνάγκης τινὶ ἀντικείμενον. ὅ ἐστιν οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης, ὅπερ ὅτι ἄλλο ἐστὶ τῆς ἐνδεχομένης, φθάνει δεδεῖχθαι. τὸ δὲ, ὥστε οὐ παντὶ τῷ γ τὸ β ἐνδέχεται ὑπάρχειν, ὃ ὑπέκειτο ἐξ ἀρχῆς, ἴσον ἐστὶ τῷ, ὥστε συμβήσεται τὸ β τῷ γ μὴ παντὶ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν. ὃ ὡς ἴσον ἔλαβε τῷ μὴ παντὶ ὑπάρχειν. τοῦτο γὰρ ἀντικείμενον τῷ δεικνυμένῳ συνάγεσθαι. βουλόμενος γὰρ δεῖξαι ὅτι μηδενὶ ὑπάρχει, τούτῳ ἐχρήσατο. ὃ δείκνυται καὶ ὑπάρχον καθόλου ἀποφατικὸν διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς ὡς αὐτὸς ἐβουλήθη δεικνύναι τὸ συμπέρασμα γινόμενον ἐπὶ τῇ προκειμένῃ συμπλοκῇ, διὰ τοῦ τρίτου σχήματος. εἰ γὰρ μὴ ἀληθὲς τὸ, τὸ α μηδενὶ τῷ γ, ἀληθὲς ἔσται τὸ τινί. ᾧ εἰ προσληφθείη ἡ ἐνδεχομένη εἰς τὴν ὑπάρχουσαν μεταληφθεῖσα, τὸ β τῷ γ παντὶ, συναχθήσεται τὸ α τινὶ τῷ β ὑπάρχειν, ὃ ἀδύνατον. ἔκειτο γὰρ ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ ὑπάρχειν.

Πάλιν ἔστω ἡ κατηγορικὴ πρότασις ἀναγκαία καὶ τὸ μὲν α ἐνδεχέσθω μηδενὶ τῷ β ὑπάρχειν.

Λαμβάνει πάλιν συζυγίαν, ἐν ᾗ ἡ μὲν μείζων ἐνδεχομένη καθόλου ἀποφατική ἐστιν, ἡ δὲ ἐλάττων καθόλου καταφατικὴ ἀναγκαία, καὶ δείκνυσιν, ὅτι τε τὸ συμπέρασμα ἐνδεχόμενον, οὐκ ἀναγκαῖον, καὶ ὅτι ὁ συλλογισμὸς τέλειος. διὰ γὰρ τοῦ κατὰ μηδενὸς τὸ α τοῦ β ἐνδεχομένως, δείκνυται τὸ συμπέρασμα. δεικνὺς δὲ, ὅτι τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου γίνεται τὸ συμπέρασμα, φησὶν ὅτε γὰρ ἡ πρότασις οὕτως ἐλήφθη ἡ ἀπὸ τοῦ μείζονος ἄκρου, τουτέστιν, ἡ γὰρ μείζων πρότασις, ἐνδεχομένη ἐλήφθη. ἐρρήθη δὲ ἡμῖν, ὅτι τῆς μείζονος οὔσης ἐνδεχομένης, τέλειοι οἱ συλλογισμοὶ, καὶ τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου. ἐνδέχεται γὰρ καὶ τῷ γ τὸ α. ἐπεὶ τοῦ β ἐστὶν, ᾧ παντὶ ἐνδέχεται. τὸ δὲ, καὶ εἰς τὸ ἀδύνατον οὐκ ἔστιν ἀγαγεῖν. τοιοῦτόν ἐστιν. εἰπὼν ὅτι ἐκ τῶν κειμένων φανερόν ἐστιν ἐπὶ ταύτης τῆς συζυγίας, ὅτι ἐνδεχόμενον καθόλου ἀποφατικὸν γίνεται τὸ συμπέρασμα. εἶπε γὰρ ἀλλ᾽ οὐ τοῦ μὴ ὑπάρχειν, ἀλλὰ τοῦ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν, προστίθησιν ὅτι οὐ γὰρ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς ἐστι δεῖξαι τοῦ ὑπάρχειν γινόμενον

τὸ συμπέρασμα. ὡς ἐπὶ τῆς πρὸ αὐτῆς συζυγίας ἐποιήσαμεν. εἰ γὰρ ὡς ἐπ᾽ ἐκείνης, καὶ ἐπὶ ταύτης λαβόντες τὸ α τῷ γ μηδενὶ ὑπάρχειν, τὸ ἀντικείμενον αὐτοῦ, τό, τινὶ ὑπάρχειν, ἢ καὶ τό, παντὶ ὑποθοίμεθα, θέλοντες δεῖξαι τὸ μηδενὶ ὑπάρχειν γινόμενον τὸ συμπέρασμα, ἀλλ᾽ οὐ τὸ ἐνδέχεσθαι μηδενί, ἔπειτα κειμένῃ ταύτῃ προσλάβοιμεν τὸ α τῷ β ἐνδέχεσθαι μηδενί, ἀσυλλόγιστος ἡ συζυγία γίνεται οὖσα ἐν δευτέρῳ σχήματι ἐκ καταφατικῆς ὑπαρχούσης ἐπὶ μέρους, καὶ καθόλου ἀποφατικῆς ἐνδεχομένης, τῷ τὸ ἐνδεχόμενον, ἴσον εἶναι καταφατικῷ. οὐ προσέθηκε δὲ ἡ δεῖξις. ἀσαφῆ δὲ τὴν δεῖξιν διὰ συντομίαν πεποίηκε. λαβὼν γὰρ ἀντὶ τοῦ ἐνδεχομένου ἀποφατικοῦ καθόλου, ὑπάρχον ἀποφατικὸν καθόλου τὸ συμπέρασμα, καὶ ὅτι δείκνυται τοῦτο συναγόμενον, διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς βουλόμενος δεῖξαι, οὐκ ἔτι ἔλαβε τὸ ἀντικείμενον αὐτοῦ καὶ ὑπέθετο. τοῦτο δέ ἐστι τὸ ἐπὶ μέρους ὑπάρχον καταφατικόν, τό, τὸ α τῷ γ τινὶ ὑπάρχειν. ὃ μετὰ τοῦ, τὸ α τῷ β ἐνδέχεται μηδενί, οὐδὲν συνάγει. ἀλλ᾽ ὡς γνωρίμου ὄντος τοῦ ὀφείλοντος μεταληφθῆναι καὶ ὑποτεθῆναι τοῦ καθόλου ἀποφατικοῦ ὑπάρχοντος. ὃ ἦν τὸ ἐπὶ μέρους καταφατικὸν ὑπάρχον, παρεῖται καὶ μόνον προσέλαβε τό, μεθ᾽ οὗ ἐκεῖνο οὐδὲν συνάγει. φέρεται μέντοι ἔν τισιν ἀντιγράφοις, εἰ γὰρ ὑποτεθείη τὸ α τῷ γ τινὶ μὴ ὑπάρχειν κἂν ἡ αὕτη ἡ γραφή, εἴη ἂν πάλιν παρειμένον, ὅτι τὸ α τῷ γ μηδενὶ ὑπάρχειν. οὐ τὸ ἀντικείμενον τό, τὸ α τινὶ τῷ γ ὑπάρχειν τεθὲν μετὰ τοῦ, τὸ α τῷ β ἐνδέχεσθαι μηδενί, οὐδὲν συνάγει. ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ἂν προσλάβωμεν τῇ ὑποθέσει τῇ τὸ α τινὶ τῷ γ ὑπάρχειν λαμβανούσῃ, τὴν τὸ β παντὶ τῷ γ ὑπάρχειν, οὐδὲν ἀδύνατον συναχθήσεται. συνάγεται μὲν γὰρ ἐν τρίτῳ σχήματι τὸ α τινὶ τῷ β ὑπάρχειν, ὃ οὐκ ἔστιν ἀδύνατον. ᾧ ἐνδέχεται μηδενὶ τὸ α. τούτῳ τινὶ ὑπάρχειν καὶ τὸ τοῦτο. ὅτι ἐνδεχόμενόν γε τὸ συμπέρασμα ἔνεστι δεῖξαι. καὶ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. εἰ γὰρ μὴ ἀληθὲς τό, τὸ α ἐνδέχεσθαι μηδενὶ τῷ γ ἀληθὲς ἔσται τὸ οὐκ ἐνδέχεται μηδενί, τουτέστι τὸ ἐξ ἀνάγκης τινί. κεῖται δὲ καὶ τὸ β τῷ γ ἐξ ἀνάγκης παντί. ἐξ ὧν ἐν τρίτῳ σχήματι συνάγεται τὸ α τῷ β ἐξ ἀνάγκης τινί. τοῦτο δὲ ἀδύνατον. ἔκειτο γὰρ αὐτῷ μηδενὶ ἐνδέχεσθαι, ὥστε καὶ παντί. ἀδύνατον ἄρα τὸ α τινὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης. ἀληθὲς ἄρα τὸ ἐνδέχεσθαι μηδενί. ἔσται γὰρ συμπέρασμα τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου. ἀλλ᾽ οὐ τοῦ οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης ὡς παρὰ ἐπὶ τῶν ἄλλων. ἐφ᾽ ὧν ἡ μετάληψις τοῦ, οὐκ ἐνδέχεται μηδενὶ εἰς τὸ τινὶ ἐξ ἀνάγκης ἐγίνετο. ἐπὶ γὰρ τῆς προκειμένης μίξεως, κἂν τὸ οὐκ ἐνδέχεται μηδενὶ μεταληφθῇ, πάλιν καὶ εἰς τὸ ἐξ ἀνάγκης τινὶ μή, καθ᾽ οὗ καὶ αὐτοῦ ἀληθεύεται τό, οὐκ ἐνδέχεται μηδενί, ὁμοίως ἀδύνατον συνάγεται τό, τὸ α τινὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχειν. ᾧ παντὶ ἐνδέχεσθαι κεῖται. ὥστε εἰ καθ᾽ ἑκάτερον τούτων, καθ᾽ ὧν ἀληθεύεται τό, οὐκ ἐνδέχεται μηδενὶ ὑποτεθὲν ἀδύνατόν τι ἕπεται δῆλον ὅτι τὸ ταύτῃ ἰδίως ἀντικείμενον εἴη ἂν δεικνύμενον. τοῦτο δέ ἐστι τὸ ἐνδέχεσθαι μηδενί.

Ἂν δὲ πρὸς τῷ ἐλάττονι ἄκρῳ τεθῇ τὸ στερητικόν.

Ἂν μὲν ἡ μείζων ᾖ καταφατικὴ ἡ δὲ ἐλάττων ἀποφατικὴ ἐν τῇ ἐξ ἀναγκαίας, καὶ ἐνδεχομένης μίξει, οὐδ᾽ ἂν στερητικὴ οὖσα ἡ ἐλάττων ᾖ ἐνδεχομένη, συλλογιστικὴν

φησὶν ἔσεσθαι συζυγίαν ἀντιστραφέντος τοῦ ἐνδεχομένου ἀποφατικοῦ εἰς τὸ καταφατικόν. ὅταν δὲ ἡ ἐλάττων οὖσα ἀποφατικὴ ἀναγκαία ᾖ, τῆς μείζονος οὔσης καταφατικῆς ἐνδεχομένης, οὔ φησιν ἔσεσθαι συλλογισμόν. τὸ δ᾽ αἴτιον, ὅτι κεῖν ταύτην μὲν ἀδύνατον ὂν ἐν πρώτῳ σχήματι, ἀποφατικῆς οὔσης τῆς ἐλάττονος, γίνεσθαι συλλογισμόν. ὅταν μὲν οὖν ἐνδεχομένη ληφθῇ ἀποφατική, εἰς καταφατικήν, οἷά τέ ἐστι μεταληφθῆναι, ἂν δὲ ἀναγκαία ληφθῇ, μένουσα ἀποφατική, οὐ ποιεῖ συλλογισμόν. ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ἂν ἀμφότεραι αἱ προτάσεις ἀποφατικαὶ ληφθῶσιν, ἀναγκαία δὲ ἡ ἐλάττων. ἐλέγχει δὲ ἀσυλλογίστους τὰς συζυγίας, τὰς ἐχούσας τὴν ἐλάττονα ἀναγκαίαν ἀποφατικήν, τῇ τῶν ὅρων παραθέσει, δείξας οὕτως ἐχόντων, καὶ τό, παντὶ ἐξ ἀνάγκης καὶ τό, μηδενί, δυνάμενον συνάγεσθαι. τοῦ μὲν οὖν παντί, ὅροι, λευκόν, ζῷον, χιών. τὸ γὰρ λευκὸν ἐνδέχεται παντὶ ζῴῳ. καὶ ἐνδέχεται μηδενί. τὸ δὲ ζῷον ἐξ ἀνάγκης, οὐδεμιᾷ χιόνι. καὶ τὸ λευκὸν πάσῃ χιόνι ἐξ ἀνάγκης. τοῦ δὲ μὴ ὑπάρχειν, λευκόν, ζῷον, πίττα. ὁμοίως γὰρ ἐχουσῶν τῶν προτάσεων, οὐδεμιᾷ πίττῃ λευκὸν ἐξ ἀνάγκης. ἴσως δὲ ἀληθέστερον, ἀντὶ τοῦ ζῴου, λαβεῖν ἵππον. ἐπεὶ μὴ ἀληθὲς τὸ λευκὸν ἐνδέχεσθαι μηδενὶ ζῴῳ. τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον φησὶν ἔσεσθαι, καὶ ἐπὶ τῶν ἐν μέρει συλλογισμῶν, ὡς παρ᾽ ὅτι ἀμφότεραι καθόλου ἦσαν. κἂν ἡ μὲν καθόλου εἴη τῶν προτάσεων, ἡ δ᾽ ἐπὶ μέρους. ἐν γὰρ ταῖς συλλογιστικαῖς συζυγίαις ἐν τῇ προκειμένῃ μίξει, μὴ οὐσῶν ἀμφοτέρων καθόλου, ἂν μὲν ἡ μείζων ᾖ καθόλου ἀποφατικὴ ἀναγκαία, ἡ δὲ ἐλάττων ἐπὶ μέρους ἐνδεχομένη καταφατική, ἐπὶ μέρους ἀποφατικόν φησιν ἔσεσθαι τὸ συμπέρασμα, οὐ μὴν ἐνδεχόμενον, ἀλλὰ ὑπάρχον. ὃ δείκνυσιν οὕτως. τὸ α τῷ β ἐξ ἀνάγκης οὐδενί, τὸ β τῷ γ ἐνδέχεσθαι τινί. τὸ δὴ α τινὶ τῷ γ οὐχ ὑπάρχει. εἰ γὰρ μή, τὸ ἀντικείμενον παντὶ ὑπαρχέτω τὸ α τῷ γ. τῷ δὲ β τὸ α ἔκειτο ἐξ ἀνάγκης μηδενί. γίνεται ἐν δευτέρῳ σχήματι συζυγία, ἐξ ἀναγκαίας ἀποφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ καθόλου καταφατικῆς ὑπαρχούσης τῆς ἐλάττονος, συγκειμένη. ἐν ᾗ ἐδέχθη καθόλου ἀποφατικὸν ἀναγκαῖον γινόμενον τὸ συμπέρασμα. ἀντιστραφείσης γὰρ τῆς ἀναγκαίας γίνεται τὸ β τῷ α ἐξ ἀνάγκης οὐδενί. ὑπέκειτο δὲ καὶ τὸ α τῷ γ παντὶ ὑπάρχειν. γίνεται τὸ β ἐξ ἀνάγκης οὐδενὶ τῷ γ, ὅπερ ἀδύνατον. ἔκειτο γὰρ ἐνδέχεσθαι τινί. ἀδύνατον ἄρα τὸ ὑποτεθὲν συμπέρασμα, ᾧ τοῦτο ἠκολούθησεν. ἦν δὲ τὸ α παντὶ τῷ γ. τὸ ἄρα ἀντικείμενον ἀληθές, τό, τὸ α μὴ παντὶ τῷ γ ὑπάρχειν. ὑπάρχον δὴ τὸ συμπέρασμα. ἀλλὰ ἡ μὲν δεῖξις αὕτη, ἐπὶ συγχωρουμένῳ τῷ ἐξ ἀναγκαίας τῆς μείζονος, καὶ ὑπαρχούσης τῆς ἐλάττονος, ἀναγκαῖον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. ἔνεστι δὲ καὶ χωρὶς τούτου, ἐνδεχόμενον ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν δεῖξαι τὸ συμπέρασμα, ἐν τῇ προκειμένῃ συζυγίᾳ γινόμενον διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς ἀναμφιλέκτως. εἰ γὰρ μὴ ἀληθὲς τό, τὸ α ἐνδέχεσθαι τινὶ τῷ γ μὴ ὑπάρχειν, ἀληθὲς ἔσται τὸ ἐξ ἀνάγκης παντί. κεῖται δὲ καὶ τὸ α τῷ β ἐξ ἀνάγκης οὐδενί. ἐξ ὧν συνάγεται ἐν δευτέρῳ σχήματι, τὸ β τῷ γ ἐξ ἀνάγκης οὐδενί. ὅπερ ἀδύνατον. ἐνδέχεται γὰρ τινί. ἀληθὲς ἄρα τό, τὸ α ἐνδέχεσθαι τινὶ τῷ

γ μὴ ὑπάρχειν. ἀλλὰ μέντοι φησὶν ἐν τῷ ἀποφατικῷ συλλογισμῷ μὴ ᾖ, ἡ μείζων, ἀναγκαία ἀποφατική, ἀλλ' ἡ ἐλάττων ᾖ ἐπὶ μέρους ἀναγκαία καταφατική, ὥστε εἶναι τὴν μείζονα, καθόλου ἀποφατικὴν ἐνδεχομένην. ἢ πάλιν ἐν τῷ καταφατικῷ συλλογισμῷ, εἰ ἡ μείζων ᾖ καθόλου καταφατικὴ ἀναγκαία, οὔσης τῆς ἐλάττονος ἐπὶ μέρους ἐνδεχομένης, οὔ φησιν ἔσεσθαι τὸ συμπέρασμα, ἐπὶ τοῦ ὑπάρχοντος· ἀλλὰ δηλονότι τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου. τοῦτο γὰρ προσυπακούειν δεῖ. οὔσης γὰρ τῆς μείζονος ἐνδεχομένης ἀποφατικῆς, τῆς δὲ ἐλάττονος ἐπὶ μέρους ἀναγκαίας καταφατικῆς, ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν ἐνδεχόμενον δείκνυται γινόμενον τὸ συμπέρασμα διὰ τοῦ κατὰ μηδενός· τοῦ τι μὲν γ ὑπὸ τὸ β εἶναι· τὸ δὲ α ἐνδέχεσθαι μηδενὶ τῷ β, ὥστε καὶ τινὶ τῷ γ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν. οὕτως γὰρ εἶχε καί, ὅτε καθόλου καταφατικὴ ἀναγκαία ἡ ἐλάττων ἔκειτο. ἐφ' ἧς συζυγίας εἰς δεῖξιν τοῦ ἐνδεχόμενον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα, προσεχρήσατο τῷ μὴ δύνασθαι ὑπάρχον δειχθῆναι διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. οὐδὲ γὰρ ἐπὶ ταύτης οἷόν τε διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς ὑπάρχον ἀποφατικὸν ἐπὶ μέρους δειχθῆναι τὸ συμπέρασμα. ἡ γὰρ ἐν δευτέρῳ σχήματι ἔσται ἀσυλλόγιστος ἡ συμπλοκή, ἢ ἐν τρίτῳ μηδὲν συνάγουσα ἀδύνατον. ὡς καὶ ὅτε ἦν ἡ ἐλάττων ἀναγκαία καθόλου καταφατική, τῆς μείζονος οὔσης ἀποφατικῆς ἐνδεχομένης, ὡς ἐδείξαμεν. ἄξιον δ' ὡς πρόσθεν ἤδη εἴπομεν, ἐπιζητῆσαι· διὰ τί τῆς μείζονος ἀναγκαίας λαμβανομένης καθόλου ἀποφατικῆς, οὐκ ἔσται τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον ἀποφατικόν. ἄν τε γὰρ τῆς αβ οὔσης ἀναγκαίας καθόλου ἀποφατικῆς, τῆς δὲ ἐλάττονος καθόλου ἀποφατικῆς ἐνδεχομένης, ἀναγκαῖον καθόλου φαμὲν ἀποφατικὸν συνάγεσθαι. διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς οὕτως ἔχον δείκνυται. εἰ γὰρ μὴ τὸ α τῷ γ ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ ὑπάρξει, ἐνδέχεται αὐτῷ τινί. ἀλλὰ καὶ τὸ β τῷ γ ἐνδέχεται παντί. τὸ ἄρα α τῷ β ἐνδέχεταί τινι. ὅπερ ἀδύνατον. ἐξ ἀνάγκης γὰρ αὐτῷ ἔκειτο μηδενὶ ὑπάρχειν. ἀλλὰ κἂν ἐπὶ μέρους καταφατικὸν ἐνδεχόμενον ᾖ τὸ βγ. καὶ οὕτως ἔσεσθαι λέγειν ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν ἀναγκαῖον ἔσται τὸ συμπέρασμα. τὸ γὰρ α τινὶ μὴ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης. εἰ γὰρ μή, παντὶ ἐνδέχεται. ἀλλὰ καὶ τὸ β τῷ γ τινὶ ἐνδέχεται. τὸ ἄρα α τῷ β τινὶ ἐνδέξεται. ὅπερ ἀδύνατον. ἔκειτο γὰρ αὐτῷ ἐξ ἀνάγκης μηδενί. ἀληθὲς ἄρα τὸ α τῷ γ ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ ὑπάρχειν. εἴτε ἡ βγ ἐνδεχομένη καθόλου, ἢ τινὶ οὔ, εἰ ἡ αὐτὴ ἐπὶ μέρους λαμβάνοιτο ἐνδεχομένη. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων, ὡς εἴπομεν ἤδη, ἐξήτηται ἡμῖν ἐν τῷ περὶ τῶν μίξεων βιβλίῳ. πάλιν δὲ ἐὰν ἀμφότεραι μὲν ὦσι καταφατικαί, ἡ δὲ μείζων καθόλου τε καὶ ἀναγκαία, ἡ δὲ ἐλάττων ἐπὶ μέρους ἐνδεχομένη. τοῦτο γάρ ἐστι τό, ἢ τὸ καθόλου ἐν τῷ κατηγορικῷ, τὸ συμπέρασμα δὴ ἐνδεχόμενον ἐπὶ μέρους καταφατικὸν ἔσεσθαί φησιν. ὥσπερ καὶ ὅτε ἦν, τῆς μείζονος οὔσης καθόλου καταφατικῆς ἀναγκαίας, ἡ καὶ καθόλου ἐνδεχομένη. διὰ γὰρ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς ἐδείχθη συμπέρασμα γινόμενον ἐνδεχόμενον καθόλου καταφατικόν. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς προκειμένης συζυγίας

δεικτέον τοῦτο. κείσθω γὰρ ἐπὶ τοῖς κειμένοις, τὸ α τῷ γ ἐνδέχεσθαί τινι ὑπάρχειν. εἰ γὰρ μή, τὸ ἀντικείμενον, οὐκ ἐνδέχεταί τινι ὑπάρχειν. τουτέστιν ἐξ ἀνάγκης μηδενί. ἀλλὰ καὶ τὸ β τῷ γ ἐνδέχεταί τινι. ὃ μετειλήφθω εἰς τὸ τινὶ ὑπάρχειν. τὸ ἄρα α τινὶ τῷ β οὐχ ὑπάρξει. ἢ ἐνδέχεταί τινι μὴ ὑπάρχειν, ἐν τρίτῳ σχήματι. οὐδὲν γὰρ διαφέρει. ὁποτέρα γὰρ ἂν ληφθῇ ἐνδεχομένως, καὶ μεταληφθῇ εἰς τὴν ὑπάρχουσαν, πρόεισιν ὁ λόγος. ἀδύνατον δὲ τὸ α τῷ β, ἢ μὴ ὑπάρχειν τινί, ἢ ἐνδέχεσθαί τινι αὐτῷ μὴ ὑπάρχειν. ὅπερ ἀδύνατον. ὑπέκειτο γὰρ αὐτῷ παντὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν. τὸ ἄρα ἀντικείμενον τοῦ ὑποτεθέντος, ᾧ τὸ ἀδύνατον ἠκολούθησεν, ἐστίν. ἔστι δὲ τὸ ἐνδέχεσθαι τὸ α τινὶ τῷ γ. ὅ ἐστιν δύναται, τῷ μὴ ἐνδέχεσθαί τινι, τὸ ἐξ ἀνάγκης μηδενί, εἰς ὃ μετελήφθη. ἔστι δὲ ἄρα τὸ συναγόμενον ἰδίως τὸ οὐκ ἐξ ἀνάγκης μηδενί. ὃ ἀντίκειται τῇ ὑποθέσει. ἀλλὰ μέντοι μὴ δὲ τὸ ἐνδέχεσθαί τινι ληφθῇ συνάγεσθαι ἀλλὰ τό, τινὶ ὑπάρχειν. καὶ τούτου ὑποτεθῇ τὸ ἀντικείμενον τό, μηδενὶ ὑπάρχειν προσληφθέντος τοῦ, τὸ β τῷ γ ἐνδέχεσθαί τινι, συναχθήσεται τό, τὸ α τῷ β τινὶ μὴ ὑπάρχειν, ἢ ἐνδέχεταί τινι μὴ ὑπάρχειν. ἅπερ ἀδύνατα. εἴ γε ἐξ ἀνάγκης αὐτῷ παντὶ ὑπάρχει. ὥστ' ἀναιρουμένης τῆς ὑποθέσεως, συνάγοιτο ἄν, τὸ α τινὶ τῷ γ ὑπάρχειν. λέγει δὲ μὴ γίνεσθαι τοῦ ὑπάρχειν συμπέρασμα ἐν τῇ προκειμένῃ συμπλοκῇ. ἂν δὲ μηκέθ' ἡ μείζων ᾖ καθόλου, ἀλλ' ἡ ἐλάττων, ὡς ἂν ληφθῇ ἡ ἐλάττων εἴτε καταφατική, εἴτε ἀποφατικὴ ἐνδεχομένη, τῆς μείζονος οὔσης ἐπὶ μέρους ἀναγκαίας, οὐδεὶς ἔσται συλλογισμός. καὶ τοῦτο τῇ τῶν ὅρων παραθέσει δείκνυταί τις. τοῦ μὲν γὰρ παντὶ ὑπάρχειν ἐξ ἀνάγκης, ὅροι. ζῷον, λευκόν, ἄνθρωπος. τὸ γὰρ ζῷόν τινι λευκῷ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει, ὡς κύκνῳ. ἀλλὰ καὶ τινὶ λευκῷ οὐχ ὑπάρχει ὡς χιόνι. τὸ δὲ λευκὸν παντὶ ἀνθρώπῳ ἐνδέχεται. ἀλλὰ καὶ ἐνδέχεται μηδενί. καὶ τὸ ζῷον παντὶ ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης. τοῦ δέ γε μηδενί. ζῷον, λευκόν, ἱμάτιον. πάλιν γὰρ ὁμοίως ἀληθῶν οὐσῶν τῶν προτάσεων ἀμφοτέρων, τὸ ζῷον, οὐδενὶ ἱματίῳ ἐξ ἀνάγκης. ἀλλ' οὐδ' ἂν τὸ μὲν καθόλου ἀναγκαῖον ᾖ, τουτέστιν ἡ ἐλάττων πρότασις, καθόλου γὰρ ἦν αὕτη, τὸ δ' ἐν μέρει ἐνδεχόμενον, οὐδ' οὕτως ἔσται συλλογισμός. εἰ μὲν γὰρ εἴη στερητικὴ ἡ ἐλάττων καθόλου τε καὶ ἀναγκαία, ὅροι τοῦ μὲν ὑπάρχειν, ζῷον. λευκόν, κόραξ. ζῷον γὰρ ἐνδέχεταί τινι λευκῷ, καὶ ἐνδέχεταί τινι μή. τὸ δὲ λευκὸν ἐξ ἀνάγκης οὐδενὶ κόρακι. καὶ ζῷον ἐξ ἀνάγκης κόρακι παντί. τοῦ δὲ μηδενί, ζῷον, λευκόν, πίττα. ὁμοίως γὰρ ἐχουσῶν τῶν προτάσεων, ζῷον οὐδεμιᾷ πίττῃ. εἰ δ' ἡ ἐλάττων καθόλου καταφατικὴ ἀναγκαία, ὅροι τοῦ μὲν ὑπάρχειν, ζῷον, λευκόν, κύκνος. πάλιν γὰρ ζῷον ἐνδέχεταί τινι λευκῷ, καὶ ἐνδέχεταί τινι μή. λευκὸν δὲ ἐξ ἀνάγκης παντὶ κύκνῳ, καὶ ζῷον ἐξ ἀνάγκης παντὶ κύκνῳ. τοῦ δὲ μὴ ὑπάρχειν, ζῷον, λευκόν, χιών. ὁμοίως γὰρ ἐχουσῶν τῶν προτάσεων, τὸ ζῷον ἐξ ἀνάγκης οὐδεμιᾷ χιόνι. ἀλλ' οὐδ' ἂν ἀμφότεραι ἢ ἀδιόριστοι ἢ ἐπὶ μέρους ὦσιν, οὐδεὶς ἔσται συλλογισμός. ὡς ἂν ἔχωσι κατὰ τὸ ποιόν. ὅροι κοινοὶ πάντων τῶν ὁπωσοῦν λαμβανομένων. τοῦ μὲν ὑπάρχειν δεικτικοί, ζῷον, λευκόν, ἄνθρωπος. ζῷον γὰρ

καί τινι λευκῷ ἐξ ἀνάγκης ὡς κύκνῳ, καὶ ἐξ ἀνάγκης τινὶ μή, ὡς κόρακι. καὶ ἐνδέχεταί τινι, καί τινι μὴ ὡς ἀνθρώπῳ. ἐνδέχεται γάρ τι λευκὸν ἄνθρωπον εἶναι. καὶ ἐνδέχεταί τι λευκὸν μὴ εἶναι ἄνθρωπον. εἰ δ' οὖν τοῦτο, καί τι λευκὸν ἂν ἐνδέχοιτο ζῷον καὶ εἶναι καὶ μὴ εἶναι. καὶ τὸ λευκόν τινι ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης μὲν οὔ, ὡς αἰθίοπι. ἐξ ἀνάγκης δέ, ὡς γάλακτι. ἐνδέχεται δέ τινι, καὶ ἐνδέχεταί τινι μή, ὡς ἐπὶ τῶν πλείστων. καὶ τὸ ζῷον ἐξ ἀνάγκης παντὶ ἀνθρώπῳ. ὅροι δὲ μὴ ὑπάρχειν, ζῷον, λευκόν, ἄψυχον. πάλιν γὰρ ὁμοίως λαμβανομένων τῶν προτάσεων, τὸ ζῷον ἐξ ἀνάγκης οὐδενὶ ἀψύχῳ. παραθέμενος δὲ τὴν ὕλην τοῦ τε παντὶ καὶ τοῦ μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης, ἀφ' ἑκατέρας δείξεως μίαν πρότασιν λαβὼν ἔδειξεν, ἐπ' αὐτοῦ πάσας δυναμένας τὰς μεταλήψεις γίνεσθαι ἀδιορίστως τάς τε κατὰ τὸ ἀναγκαῖον, καὶ τὰς κατὰ τὸ ἐνδέχεσθαι, ἡμῖν καταλιπών, τό, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων προτάσεων συνορᾶν τὸ ὅμοιον.

Καὶ γὰρ τὸ ζῷόν τινι λευκῷ. καὶ τὸ λευκόν τινι ἀψύχῳ. καὶ ἀναγκαῖον ὑπάρχειν καὶ οὐκ ἐνδέχεται ὑπάρχειν.

Ἐπειδὴ αἱ συζυγίαι ἦσαν ἐκ δύο ἐπὶ μέρους, τῆς μέν, ἀναγκαίας, τῆς δὲ ἐνδεχομένης, ὅτι οἷόν τε ἐπὶ πασῶν τῶν ἐκ τοιούτων προτάσεων τῇ εἰλημμένῃ ὕλῃ χρωμένους δεικνύναι ἀσυλλογίστους αὐτάς, ἔδειξεν, ἑκάστην δείξας τῶν ἐν μέρει προτάσεων ἐπὶ τῆς κειμένης ὕλης καὶ καταφατικὴν ἀναγκαίαν, καὶ ἀναγκαίαν ἀποφατικὴν λαμβάνεσθαι δυναμένην. καὶ πάλιν ἐνδεχομένην καὶ καταφατικὴν καὶ ἀποφατικήν, ὡς ἐὰν παραλαμβάνωνται ἡ μὲν ἀναγκαία, ἡ δὲ ἐνδεχομένη, ἀληθεῖς τε ληφθήσονται, καὶ ἐλεγχθήσεται ἐπ' αὐτῶν τὸ ἀσυλλόγιστον τῶν συμπλοκῶν.

Δῆλον οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων ὅτι ὁμοίως ἐχόντων τῶν ὅρων ἔν τε τῷ ὑπάρχειν καὶ ἐν τοῖς ἀναγκαίοις.

Ὥσπερ ἐν ταῖς ἐξ ὑπαρχουσῶν γινομένων συζυγίαις ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων, καὶ πάλιν ἐν ταῖς ἐξ ἀναγκαίων αἱ ὁμοίως ἔχουσαι συζυγίαι ἦσαν συλλογιστικαί, τὸν αὐτὸν τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν μίξεων ἔδειξε τῶν ἐξ ὑπαρχούσης τε καὶ ἐνδεχομένης καὶ ἀναγκαίας. αἱ γὰρ ὁμοίως ἔχουσαι κείμενον τὸ ὑπάρχον. καὶ τὸ ἀναγκαῖον, συλλογιστικαὶ ἀμφοτέραις. καὶ πάλιν ἀσυλλόγιστοι αἱ ὅμοιαι. διαφορὰ δὲ αὐτῶν. ὡς λέγει νῦν, ὅτι ἐν μὲν ταῖς τὸ ὑπάρχον ἐχούσαις μετὰ τῆς ἐνδεχομένης, τῆς μείζονος στερητικῆς οὔσης ὑπαρχούσης, τοῦ ἐνδεχομένου ἦν ὁ συλλογισμός. ἐν δὲ ταῖς τὸ ἀναγκαῖον μετὰ τῆς ἐνδεχομένης, στερητικῆς οὔσης μείζονος τῆς ἀναγκαίας, τοῦ ὑπάρχοντος καὶ τοῦ οὕτως ἐνδεχομένου, ἀλλ' οὐ τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου, τὸ συμπέρασμα. τοῦτο δὲ πῶς ἂν λέγοιτο ὑγιῶς, ἔδειξε γὰρ καὶ ἐν οἷς ὑπάρχουσα ἦν ἀποφατική, οὐ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου γινόμενον τὸ συμπέρασμα. ἀλλὰ τοῦ μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης, ἢ μὴ παντὶ

ἐξ ἀνάγκης. ἤ, ὅτι ἐκεῖνο μὲν ἐνδεχόμενόν πως ἦν ἔτι, καὶ εἰ μὴ τὸ κατὰ τὸν διορισμὸν ἄντικρυς. τοιοῦτον γὰρ τό, οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης. ἐπὶ δὲ τῆς ἀναγκαίας ἀποφατικῆς, ἄντικρυς ἐδείχθη ὑπάρχον γινόμενον. ἐπεὶ καὶ τὴν ἀρχὴν ἔθετο ὑπάρχον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα οὗ τὸ ἀντικείμενον ὑποθέμενος, εἰς ἀδύνατον ἀπήγαγεν. ὃ οὐκ ἐγίνετο ἐπὶ τῆς ὑπαρχούσης καθόλου ἀποφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ ἐνδεχομένης καθόλου καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος, τῇ ὁμοίᾳ ἀπαγωγῇ χρωμένων, τῷ ἐπὶ τούτου ληφθέντος τὸ α τῷ γ μηδενὶ ὑπάρχειν, διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς κατὰ τὸ δεύτερον γενομένης σχῆμα, μηδὲν δείκνυσθαι ἀδύνατον. τὸ γὰρ ἀντικείμενον τοῦ, τὸ α μηδενὶ τῷ γ, ληφθὲν τό, τὸ α τινὶ τῷ γ, μετὰ τοῦ, τὸ α οὐδενὶ τῷ β, συνάγει ἐν δευτέρῳ σχήματι τὸ β τινὶ τῷ γ μὴ ὑπάρχειν. ὃ οὐκ ἔστιν ἀδύνατον. εἰ ἐνδέχεται αὐτὸ τῷ παντὶ ὑπάρχειν. κἂν διὰ τοῦ τρίτου δὲ σχήματος ἡ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγὴ γένηται, οὐδὲ οὕτως ἀδύνατόν τι δείκνυται. γίνεται γὰρ συναγόμενον τὸ α τῷ β ἐνδέχεταί τινι. ᾧ ἔκειτο μηδενὶ ὑπάρχειν οὐκ ὂν ἀδύνατον. ἤ, ἂν μεταληφθῇ τὸ ἐνδεχόμενον εἰς τὸ ὑπάρχον. ὃ ψεῦδος μέν ἐστιν οὐ μὴν ἀδύνατον. ἀδύνατον τὸ συναγόμενον γίνεται. τὸ γὰρ α τινὶ τῷ β, συνάγεται, ἔκειτο δὲ μηδενί. ἀναγκαίας δὲ καθόλου ἀποφατικῆς τῆς μείζονος λαμβανομένης, ἐδείκνυτο τὸ β τινὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχον. ὃ ἦν ἀδύνατον. τοῦτο δὲ συνέβαινε, διὰ τὸ κεῖσθαι τῆς μείζονος οὔσης ἀναγκαίας ἐν τῇ ἐξ ἀναγκαίας τε καὶ ὑπαρχούσης μίξει, ἀναγκαῖον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. εἰ δὲ τιθείη ὑπάρχον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ μίξει, οὐδὲ ἀναγκαίας οὔσης ἀποφατικῆς διὰ τοῦ δευτέρου σχήματος ἀδύνατόν τι συναχθήσεται, ὡς οὐδὲ ὑπαρχούσης. τὸ γὰρ β τινὶ τῷ γ οὐχ ὑπάρξει, ἢ οὐδενὶ ὑπάρξει. ἔκειτο δὲ ἐνδέχεσθαι παντί. ὃ οὐκ ἀδύνατον, διὰ μέντοι τοῦ τρίτου σχήματος γίνεται ἐπὶ τῇ ὑποθέσει τῇ τὸ α τῷ γ τινὶ ὑπάρχειν λαμβανούσῃ, εἰ προσληφθείη ἡ βγ, καθόλου οὖσα καταφατικὴ ἐνδεχομένη, ὡς ἔκειτο ἡ μεταληφθεῖσα εἰς τὴν ὑπάρχουσαν ἀμφοτέρως ἀδύνατόν τι συναχθήσεται. τὸ γὰρ α τῷ β οὐχ ὑπάρξει κείμενον, ἢ παντὶ αὐτῷ μὴ ὑπάρχειν, ὡς ἐν τῇ πρώτῃ μίξει. ἢ παντὶ αὐτῷ ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχειν ὡς ἐν τῇ δευτέρᾳ μίξει, ἐκ τῆς τὸ α τινὶ τῷ γ, καὶ τὸ β παντὶ τῷ γ ἐνδέχεται, εἰ συνάγεται ἐν τρίτῳ σχήματι, τὸ α τῷ β ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν. ὃ ἐπὶ μὲν τῆς μίξεως τῆς ἐξ ὑπαρχούσης καὶ ἐνδεχομένης, οὐδὲν συναχθήσεται ἀδύνατον. ἐπὶ δὲ τῆς ἐξ ἀναγκαίας καὶ ἐνδεχομένης, ἀδύνατον. τοῦ γὰρ α τῷ β ἐξ ἀνάγκης οὐδενὶ ὑπάρχοντος, ἀδύνατον τό, τὸ α ἐνδέχεταί τινι τῷ β. ἐπιζητήσαι δ' ἄν τις εὐλόγως ἐνταῦθα. πῶς ἐν τῇ μίξει τῇ ἐξ ὑπαρχούσης μείζονος καθόλου ἀποφατικῆς, καὶ ἐνδεχομένης τῆς ἐλάττονος καθόλου καταφατικῆς ἐν πρώτῳ σχήματι, οὐ παρὰ τὴν μετάληψιν τῆς ἐνδεχομένης καθόλου καταφατικῆς εἰς τὴν ὑπάρχουσαν, γίνεται τὸ συμβαῖνον ἀδύνατον. εἴγε ἐνδεχομένης μὲν τηρουμένης αὐτῆς καὶ συντιθεμένης τῇ ὑποθέσει οὐδὲν ἀδύνατον συνάγεται. εἰ δὲ μεταληφθείη εἰς τὴν ὑπάρχουσαν μετὰ τῆς αὐτῆς ὑποθέσεως, ἀδύνατον

γίνεται τὸ συναγόμενον. ἐκ μὲν γὰρ τοῦ, τὸ α τῷ γ τινί, τὸ β παντὶ τῷ γ ἐνδέχεται, οὐκ ἀδύνατον τὸ συναγόμενον. ὅ ἐστι τὸ α ἐνδέχεταί τινι τῷ β, ᾧ ἔκειτο μηδενὶ ὑπάρχειν. ἐκ δὲ τοῦ τὸ α τῷ γ τινί, τὸ β τῷ γ παντὶ ὑπάρχειν, συνάγεται τὸ α τῷ β τινὶ ὑπάρχειν. ὃ ἀδύνατον. μηδενὶ γὰρ ὑπάρχειν ἔκειτο αὐτῷ. γίνεται γὰρ ἡ τοιαύτη καθόλου ἀποφατική, χρόνῳ ὡρισμένον τὸ ἀληθὲς ἔχουσα. διὰ μεταληφθείσης τῆς ἐνδεχομένης εἰς ὑπάρχουσαν καταφατικὴν μηκέτ᾽ ἀληθευομένη, οὐδ᾽ ἂν ἀδύνατον εἴη τὸ συναγόμενον. ἐπεὶ γὰρ ἡ μετάληψις ψευδής, οὐ μὴν ἀδύνατος οὖσα, οὐ παρὰ τὴν μετάληψιν ταύτην ἀδύνατόν τι εἴη ἑπόμενον.

Δῆλον δὲ καὶ ὅτι πάντες ἀτελεῖς οἱ συλλογισμοί.

Ἀτελεῖς, οὐχ ἁπλῶς πάντες, ἀλλ᾽ ἐν οἷς ἡ μείζων, ἢ ὑπάρχουσα, ἢ ἀναγκαία ἦν εἰλημμένη. τοὺς γὰρ τοιούτους διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς ἔδειξεν ὄντας συλλογιστικούς. τελειοῦνται δὲ διὰ τῶν προειρημένων σχημάτων, ὅτι ἡ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγὴ γίνεται διά τινος τῶν κειμένων σχημάτων.

Ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ σχήματι ὅταν μὲν ἀμφότεραι ἐνδεχόμεναι λαμβάνωνται αἱ προτάσεις, οὐδεὶς ἔσται συλλογισμός.

Μετελήλυθεν ἤδη τὸ δεύτερον σχῆμα, εἰπὼν περὶ πασῶν τῶν ἐν τῷ πρώτῳ μίξεων. λέγει δὲ ἐν τούτῳ τῷ σχήματι ἐκ δύο ἐνδεχομένων μὴ γίνεσθαι συλλογισμόν, μήτ᾽ ἂν καταφατικαὶ ἢ ἀποφατικαὶ ληφθῶσι, μήτ᾽ ἂν ἡ μὲν καταφατική, ἡ δὲ ἀποφατική, μήτ᾽ ἂν ἀμφότεραι καθόλου ὦσι, μήτ᾽ ἂν ἡ ἑτέρα ἐπὶ μέρους. τὸ δ᾽ αἴτιον, ὅτι ἐν δευτέρῳ σχήματι ἐδείχθη ἀδύνατον ὂν ἐκ δύο καταφατικῶν προτάσεων γίνεσθαι συλλογισμόν. διὸ οὐδὲ ἐξ ἀμφοτέρων ἐνδεχομένων. κἂν γὰρ ἀποφατικαὶ ληφθῶσι, τῷ ἀντιστρέφειν ταῖς ἀποφατικαῖς τὰς καταφατικὰς ἐνδεχομένας, ἴσον δυνήσονται ταῖς καταφατικαῖς. ἐπιζητήσαι δ᾽ ἄν τις διὰ τί ἡ μὲν ἐνδεχομένη ἀποφατικὴ ἴσον δυναμένη τῇ ἐνδεχομένῃ καταφατικῇ καὶ ἀντιστρέφουσα αὐτῇ, ὅταν ληφθῇ, εἰς τὴν καταφατικὴν ἐκείνην μεταλαμβανομένη τὴν ἐκείνης χρείαν παρέχεται, πρὸς τὸ συλλογιστικήν, ἢ ἀσυλλόγιστον ὡς νῦν ποιεῖν τὴν συμπλοκήν, οὐκέτι δὲ ἡ καταφατική, εἰς ἐκείνην μεταλαμβανομένη, οὐδὲ ποιεῖ ἀσυλλογίστους τὰς συμπλοκάς, τὰς δεομένας αὐτῆς καταφατικὰς εἰς τὸ συλλογιστικόν. ἐλέγετο πρῶτον μέν, ὅτι ἄτοπον τῆς καταφατικῆς συλλογιστικὴν ποιούσης συμπλοκήν, μεταλαμβάνειν αὐτὴν ζητεῖν εἰς ἣν μεταληφθεῖσα, οὐ ποιήσει τὴν συμπλοκὴν ἔτι συλλογιστικήν. ἐπὶ δὲ τῆς ἀποφατικῆς, εὔλογος ἡ μετάληψις. ἥτις ἐδεῖτο βοηθείας πρὸς τὸ εἶναι συλλογιστική. τοῦτο γὰρ ποιοῦμεν καὶ ἐπὶ τῶν ἀντιστροφῶν τῶν προτάσεων. ἐπὶ γὰρ τούτων ταῖς ἀντιστροφαῖς χρώμεθα. ἐφ᾽ ὧν δείκνυται διὰ ἀντιστροφῆς τὸ συλλογιστικὸν τῶν συζυγιῶν, οὐκέτ᾽ ἀντιστρέφοντες ταύτας τὰς προτάσεις, ἀντιστραφεῖσαι, οὐκ ἔσονται συλλογιστικαί. ἔτι ἡ ἐνδεχομένη ἀποφατική, οὔτε ἁπλῶς ἐστιν ἀποφατική. ἐπεὶ μὴ τῷ τρόπῳ τὸ ἀποφατικὸν πρόσκειται. οὔτε ὡς ἐνδεχομένη. ὁ γὰρ ἀποφάσκων τὸ αὐτὸ καὶ καταφάσκει δυνάμει. τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρ-

χειν, τὸ καὶ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν. οὐδ᾽ ὅλως οὖν ἐστιν ἀπόφασις. οὖσα δὲ κατάφασις, ἐπειδὴ οὕτως λεγομένη ἀποφατικὸν τὸ σχῆμα ἔχει, ὡς εἰς φανερωτέραν καὶ ὁμολογουμένην κατάφασιν ἐκείνην μεταλαμβάνεται. διά τε οὖν τοῦτο ἐν δευτέρῳ σχήματι οὐδεὶς γίνεται συλλογισμὸς ἐξ ἐνδεχομένων δύο. καὶ ὅτι διὰ ἀντιστροφῆς μὲν τῆς καθόλου ἀποφατικῆς προτάσεως, οἱ πλεῖστοι τῶν ἐν τούτῳ τῷ σχήματι συνάγοντες ἐδείκνυντο, εἷς γὰρ μόνος αὐτῶν, διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. δείξει δὲ ὅτι ἡ ἐνδεχομένη ἀποφατική, οὐκ ἀντιστρέφει ἑαυτῇ. κἂν μικταὶ δὲ ὦσιν αἱ συζυγίαι ἐξ ὑπαρχούσης καὶ ἐνδεχομένης ἢ ἀναγκαίας καὶ ἐνδεχομένης, ἂν ᾖ ἡ ἐνδεχομένη ἐν αὐταῖς ἀποφατικὴ μόνη, οὐκ ἔσται συλλογιστικὴ ἡ συζυγία, τῷ γίνεσθαι καὶ τότε δυνάμει ἀμφοτέρας καταφατικάς, διὰ τὸ τὴν ἐνδεχομένην ἀποφατικὴν ἀντιστρέφειν τῇ καταφατικῇ. τῆς δὲ ὑπαρχούσης ἢ τῆς ἀναγκαίας ἀποφατικῶν τε οὐσῶν καὶ καθόλου συναχθήσεταί τι ἀεί. εἰ γὰρ ἐπὶ μέρους εἶεν ἀποφατικαί, κἂν ἢ ὑπάρχουσαι ἢ ἀναγκαῖαι, οὐκέτι συλλογιστικαὶ αἱ συζυγίαι. δεῖ γὰρ ἐν β σχήματι τὴν μείζονα καθόλου εἶναι. διὰ τούτων μὲν καὶ ὑπαρχουσῶν ἐν μέρει τε οὐσῶν μειζόνων, ἀσυλλόγιστοι αἱ συμπλοκαί. ἀλλὰ καὶ αὗται μὲν ὦσιν ἐλάττους καθόλου. αἱ δὲ μείζους ἐνδεχόμεναι ἐπὶ μέρους, καὶ οὕτως ἀσυλλόγιστοι αἱ συμπλοκαί. εἰ δὲ τούτων οὐσῶν ἐλαττόνων, αἱ μείζους εἶεν ἐνδεχόμεναι καθόλου, συλλογιστικαὶ μὲν αἱ συζυγίαι. δείκνυνται δ᾽ ἂν διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, οὐ διὰ ἀντιστροφῆς. οὔτε γὰρ ἡ καθόλου καταφατικὴ ἐνδεχομένη ἀντιστρέφει ἑαυτῇ ὡς δέδεικται, οὔτε ἡ καθόλου ἀποφατικὴ ὡς δείξει. ἔτι τε ἡ ἐλάττων ἐν πρώτῳ σχήματι ἀποφατικὴ γίνεται, εἰ καὶ ἀντιστρέφει ἡ μείζων. ἀσυλλόγιστος δὲ ἡ οὕτως ἔχουσα συμπλοκή. ἔτι δεῖ μὲν ἀντιστροφῆς ἐν ταῖς οὕτως συλλογιστικαῖς. οὐδετέρα δὲ ἀντιστραφήσεται, οὔτε ἡ ἀποφατικὴ διὰ τὸ ἐπὶ μέρους εἶναι, οὔτε ἡ καταφατική, τῷ ἐνδεχομένην τε εἶναι καὶ καθόλου. συναχθήσεται δὲ κἂν ὦσιν ἀμφότεραι ἀποφατικαί, ἥ τε ὑπάρχουσα καὶ ἡ ἐνδεχομένη, τῆς ἐλάττονος οὔσης ἐνδεχομένης, τῷ μεταλαμβάνεσθαι τὴν ἐνδεχομένην ἀποφατικήν, εἰς καταφατικὴν ἐνδεχομένην. τοῦτ᾽ ἄρα ἦν, διὸ εἰπὼν περὶ τῶν ἐνδεχομένων συζυγιῶν τῶν ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι, ἑξῆς περὶ τῶν μίξεων εἶπε τῶν ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι ἐξ ὑπαρχούσης τε καὶ ἐνδεχομένης καὶ ἀναγκαίας τε καὶ ἐνδεχομένης πρὸ τοῦ, περὶ τῶν ἐν τῷ δευτέρῳ καὶ τρίτῳ σχήματι εἰπεῖν ἐξ ἐνδεχομένων συζυγιῶν. ὅτι οὐδεὶς ἐν δευτέρῳ σχήματι γίνεται συλλογισμός, ἐξ ἐνδεχομένων τῶν δύο προτάσεων. ἐκ δὲ μικτῶν γίνεται. ἔδει πρῶτον περὶ τῶν ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι μίξεων εἰδέναι. οἱ γὰρ ἐν δευτέρῳ σχήματι γινόμενοι ἐκ τῶν μικτῶν προτάσεων κατὰ τὴν εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα ἀναγωγὴν δείκνυνται συλλογιστικοί. ὥσπερ καὶ οἱ ἄμικτοι. διὸ πρῶτον ἔδει περὶ ἐκείνων, τίνες τε καὶ πῶς γίνονται προειδέναι.

Δεῖ δὲ καὶ ἐν τούτοις λαμβάνειν τὸ ἐν τοῖς συμπεράσμασιν ἐνδεχόμενον, ὥσπερ καὶ ἐν τοῖς πρότερον.

Ὡς ἐπὶ τῶν ἐν πρώτῳ σχήματι μίξεων τῆς μείζονος ὑπαρχούσης ἀποφατικῆς οὔσης ἢ ἀναγκαίας, οὐκ ἐγίνετο τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου τὸ συμπέρασμα, οὕτως φησὶν οὐδ᾽ ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι. δεῖ γὰρ ἐν τούτῳ, ἐν ταῖς συλλογιστικαῖς συμπλοκαῖς ταῖς ἐκ μίξεως ὑπαρχούσης καὶ ἐνδεχομένης, ἢ ἀναγκαίας καὶ ἐνδεχομένης, ἢ μείζων, καθόλου ἀποφατική ἐστιν, ἢ ὑπάρχουσα ἢ ἀναγκαία.

Πρῶτον οὖν δεικτέον ὅτι οὐκ ἀντιστρέφει τὸ ἐν τῷ ἐνδέχεσθαι στερητικόν.

Ὅτε περὶ τῶν κατὰ τὰς προτάσεις ἀντιστροφῶν ἐποιεῖτο τὸν λόγον, δεικνὺς τίνες τίσιν ἀντιστρέφουσι, μὴ ἀντιστρέφειν μὲν ἑαυτῇ τὴν καθόλου ἀποφατικὴν ἐνδεχομένην εἶπεν. ὑπερέθετο δὲ τὴν αἰτίαν ἀποδώσειν ὕστερον. νῦν οὖν δείκνυσιν, ὅτι καὶ ὁ καιρὸς ἀπαιτεῖ. τῷ τὰς ἐν δευτέρῳ καὶ τρίτῳ σχήματι συζυγίας συλλογιστικὰς, ἀντιστροφῶν προσδεῖσθαι. μέλλων οὖν δεικνύναι ὅτι ἐξ ἐνδεχομένων ἐν δευτέρῳ σχήματι οὐδεὶς γίνεται συλλογισμός. καὶ προσχρῆσθαι καὶ τῷ μὴ ἀντιστρέφειν τὴν καθόλου ἀποφατικὴν ἐνδεχομένην αὑτῇ, πρῶτον τοῦτο δείκνυσι. περὶ ποίας δὲ ἀντιστροφῆς λέγει, ἐδήλωσε παραθέμενος τοὺς ὅρους. περὶ γὰρ τῆς κατὰ τὴν ὑπαλλαγὴν τῶν ὅρων, οὐ περὶ τῆς εἰς τὴν κατάφασιν μεταλήψεως. ἐκείνη γὰρ ἀντιστρέφειν κεῖται. θεόφραστος μέντοι καὶ εὔδημος ὡς κατ᾽ ἀρχὰς ἐμνημονεύσαμεν, ἀντιστρέφειν φασὶ καὶ τὴν καθόλου ἀποφατικὴν αὑτῇ, ὥσπερ ἀντέστρεφε καὶ ἡ ὑπάρχουσα καθόλου ἀποφατικὴ καὶ ἡ ἀναγκαία. ὅτι δὲ ἀντιστρέφει, δεικνύουσιν οὕτως. εἰ τὸ α τῷ β ἐνδέχεται μηδενί. ἐπεὶ δὲ ἐνδέχεται τὸ α τῷ β μηδενὶ, ὅτε ἐνδέχεται μηδενὶ, τότε ἐνδέχεται ἀπεζεῦχθαι τὸ α πάντων τῶν τοῦ β. εἰ δὲ τοῦτο, ἔσται καὶ τὸ β τῶν α ἀπεζευγμένον. εἰ δὲ τοῦτο, καὶ τὸ β ἐνδέχεται τῷ α μηδενί. ἔοικε δὲ ἀριστοτέλης βέλτιον αὐτῶν λέγειν μὴ φάσκων, ἀντιστρέφειν τὴν καθόλου ἀποφατικὴν ἐνδεχομένην ἑαυτῇ τὴν κατὰ τὸν διορισμόν. οὐ γὰρ εἴ τινος ἀπέζευκται, ἤδη καὶ ἐνδεχομένως ἀπέζευκται αὐτοῦ. ὥστε οὐκ αὔταρκες τὸ δεῖξαι ὅτι ὅτε ἐνδέχεται τὸ α τοῦ β ἀπεζεῦχθαι, τότε καὶ τὸ β τοῦ α ἀπέζευκται, καὶ πρὸς τούτῳ ὅτι καὶ ἐνδεχομένως ἀπέζευκται. εἰ δὲ μὴ τοῦτο δειχθείη, οὐ δέδεικται ἡ ἐνδεχομένη ἀντιστρέφουσα. ἐπεὶ ἀπέζευκται μὲν καὶ τὸ ἐξ ἀνάγκης τινὸς κεχωρισμένον, ἀλλ᾽ οὐκ ἐνδεχομένως. ὅτι δὲ οὐκ ἀντιστρέφει, δείκνυσι τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ προσχρώμενος ἀριστοτέλης. εἰ γὰρ δυνατὸν, κείσθω ἀντιστρέφουσα, καὶ εἰ τὸ α ἐνδέχεται μηδενὶ τῷ β, καὶ τὸ β ἐνδεχέσθω μηδενὶ τῷ α. ἀλλὰ μὴν κεῖται ἤδη ὅτι καὶ αἱ ἀποφατικαὶ ἐνδεχόμεναι πρὸς τὰς καταφατικὰς ἐνδεχομένας ἀντιστρέφουσι. κεῖται δὲ τὸ β ἐνδεχέσθω τῷ α μηδενί. δῆλον οὖν ὡς καὶ παντὶ αὐτῷ ἐνδέχεται, τοῦτο δὲ ψεῦδος. οὐ γὰρ εἰ τὸ α τῷ β ἐνδέχεται παντὶ, διότι κεῖται ἐνδέχεσθαι μηδενὶ, ἀνάγκη καὶ τὸ β τῷ α ἐνδέχεσθαι παντί. γίνεται γὰρ οὕτως ἡ καθόλου καταφατικὴ ἐνδεχομένη ἑαυτῇ ἀντιστρέφουσα. ὅπερ οὐκ ἔστιν ἀληθὲς οὐδὲ κατ᾽ ἐκείνους. ἰδοὺ γοῦν τὸ μὲν λευκὸν ἐνδέχεται παντὶ ἀνθρώπῳ. ἐπεὶ καὶ μηδενί. οὐκέτι μέντοι τὸν ἄνθρωπον

ἐνδέχεται παντὶ λευκῷ. τισὶ γὰρ λευκοῖς ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρχει, ὡς κύκνῳ, χιόνι, μυρίοις ἄλλοις. εἰ δὲ ψεῦδος τὸ ἐνδέχεσθαι τὸν ἄνθρωπον παντὶ λευκῷ, ψεῦδος καὶ τὸ ἐνδέχεσθαι μηδενί. ὥστε οὐκ εἰ τὸ α τῷ β ἐνδέχεται μηδενὶ, καὶ τὸ β τῷ α ἐνδέξεται μηδενί. οὐ γὰρ τὸ μηδενὶ ὑπάρχον, ἤδη καὶ ἐνδεχομένως οὐχ ὑπάρχει. ἀκολούθως δὲ λέγοντες τὴν καθόλου ἀποφατικὴν ἀντιστρέφειν τοῖς ὅροις, οὐκέτι λέγουσι τὴν καταφατικὴν ἐνδεχομένην τῇ ἐνδεχομένῃ ἀποφατικῇ ἀντιστρέφειν. οὐ γὰρ οἷόν τε, τῷ μηκέτι μόνην ἐνδεχομένην γίνεσθαι κατ᾽ αὐτοὺς τὴν κατὰ τὸν διορισμόν. τὸ δὲ, ἔτι δὲ οὐδὲν κωλύει, εἴρηκεν ἀντὶ τοῦ. οὐδὲν γὰρ κωλύει. οὐ γὰρ ἄλλη τίς δεῖξίς ἐστιν ὡς ἐκ τῆς λέξεως φαίνεται. ἀλλὰ τῆς προειρημένης κατασκευὴ ὅτι οὕτως ἔχει. ἢ πρῶτον μὲν ἔδειξε διὰ τοῦ μεταλαμβάνεσθαι τὰς ἐνδεχομένας ἀποφατικὰς εἰς τὰς καταφατικάς. τὰς δὲ καταφατικὰς ἐνδεχομένας εἰς τὰς καθόλου, κεῖσθαι μὴ ἀντιστρέφειν ἑαυταῖς. νῦν δὲ ἐπ᾽ αὐτῶν τῶν ἀποφατικῶν ἐνδεχομένων καθόλου τὴν δεῖξιν ποιεῖται, ὅρους παρατιθέμενος, καὶ διὰ τούτων ἐλέγχων, καὶ δεικνὺς ὅτι μὴ ἀντιστρέφουσιν. ὥστε ἡ δεῖξις ἄλλη ἂν αὕτη τῆς πρώτης εἴη. ἔστι δέ.

Ἐπεὶ ἀντιστρέφουσιν αἱ ἐν τῷ ἐνδέχεσθαι καταφάσεις ταῖς ἀποφάσεσι, καὶ αἱ ἐναντίαι, καὶ αἱ ἀντικείμεναι,

Λέγων ἐναντίας μὲν τὰς καθόλου, τὴν παντὶ ἐνδέχεται, τῇ ἐνδέχεται μηδενί. ἀντικειμένας δὲ τὰς καθόλου ταῖς ἐπὶ μέρους, τὴν, παντὶ ἐνδέχεται τῇ ἐνδέχεται οὐ παντί. καὶ τὴν, ἐνδέχεται μηδενὶ, τῇ ἐνδέχεταί τινι, οὐχ ὡς ἀληθῶς τούτων ἐναντίων οὐσῶν ἀλλήλαις, ἢ ἀντικειμένων. πῶς γὰρ εἴγε συναληθεύονται, ἀλλ᾽ ὡς τῇ λέξει, ὁμοίως τούτων ἐχουσῶν πρὸς ἀλλήλας, ὡς ἔχουσιν αἱ ἐπὶ τῶν ὑπαρχουσῶν καὶ ἐπὶ τῶν ἀναγκαίων ἐναντίαι. ἐναντίαι γὰρ ἡ μὲν παντὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν λέγουσα, τῇ ἐξ ἀνάγκης οὐδενί. ἡ δὲ παντὶ ὑπάρχειν, τῇ οὐδενί. ταύταις δὲ κατὰ τὴν τῆς λέξεως ἀκολουθίαν, καὶ ἡ ἐνδέχεται παντὶ, τῇ ἐνδέχεται μηδενί. πάλιν ἀντίκειται τῇ μὲν παντὶ ὑπάρχειν λεγούσῃ, ἡ οὐ παντὶ ὑπάρχειν. καὶ τῇ ἐξ ἀνάγκης παντὶ, ἡ ἐξ ἀνάγκης οὐ παντί. δοκεῖ δὴ ὁμοίως ἔχειν καὶ ἡ παντὶ ἐνδέχεται τῇ ἐνδέχεται οὐ παντί. διὸ εἶπε καὶ ταύτας, ἐναντίας τε καὶ ἀντικειμένας. λέγοι δ᾽ ἄν, οὐ ταῖς καθόλου αἷς ἀντικεῖσθαι δοκοῦσιν αἱ ἐπὶ μέρους, συναληθεύειν αὐτάς. οὐ γὰρ εἰ ἀληθὲς τὸ ἐνδέχεταί τινι, ἤδη ἀληθὲς καὶ τὸ ἐνδέχεται μηδενί. ἀλλὰ λέγοι ἂν τὰς ταῖς καθόλου ἀντικεῖσθαι δοκούσας. αὗται δ᾽ εἰσὶν αἱ ἐπὶ μέρους, ἥτε καταφατικὴ καὶ ἡ ἀποφατικὴ, ἀντιστρέφειν ἀλλήλαις. τὰς μὲν καθόλου, ἀλλήλαις, τὰς δὲ ἐπὶ μέρους πάλιν τὰς ἐκείνας ἀντικεῖσθαι δοκούσας ἀλλήλαις. ὃ εἶπε καὶ ἐν τῷ περὶ ἑρμηνείας.

εἰπὼν γὰρ περὶ τῶν ἐναντίων. διὸ ταύτας μὲν οὐχ οἷόν τε ἅμα ἀληθεῖς εἶναι, ἐπήνεγκε. τὰς δ᾽ ἀντικειμένας αὐταῖς ἐνδέχεται ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ. δύναται καὶ ἀντικειμένας εἰρηκέναι, τὰς ἐπὶ μέρους ἀλλήλαις. ὅταν ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ λαμβάνωνται ὑποκειμένου, ὡς διωρισμένον τὸ ὑποκείμενον ἐχου-

ται. ἢ τοῦτο, οὐχὶ ἴδιον τῶν ἀντικειμένων. ἢ, ταῖς καθόλου ἐνδεχομέναις ἀντιστρέφειν λέγει τὰς ἐπὶ μέρους ἐνδεχομένας, τὰς δὲ κούσας αὐταῖς ἀντικεῖσθαι. οὐκέτι μέντοι καὶ ταῖς ἐπὶ μέρους ἐνδεχομέναις, τὰς καθόλου. ὅτι δὲ μὴ ἀντιστρέφουσι κατὰ τοὺς ὅρους αἱ καθόλου ἀποφατικαὶ ἐνδεχόμεναι, αἱ κατὰ τὸν διορισμόν, σαφῶς ἔδειξεν ἐπὶ τῆς ὕλης. τὸ γὰρ λευκὸν ἐνδέχεται μηδενὶ ἀνθρώπῳ. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ περιπατεῖν. ἀλλὰ καὶ τὸ κοιμᾶσθαι. οὐκέτι δὲ ἐνδέχεται τὸν ἄνθρωπον, λευκῷ μηδενί, ἢ περιπατεῖν, ἢ κοιμωμένῳ μηδενί, ὅτι μὴ καὶ παντί. τισὶ γὰρ ἀναγκαίως οὐχ ὑπάρχει κοιμωμένοις ἢ λευκοῖς. ἔτι δὲ φανερώτερον. τὸ μὲν φέρεσθαι καὶ τὸ κινεῖσθαι κατὰ φοράν, ἐνδέχεται μηδενὶ ἀνθρώπῳ, ὅτι καὶ παντί. οὐκέτι μέντοι καὶ τὸν ἄνθρωπον ἐνδέχεται μηδενὶ κινουμένῳ κατὰ φοράν. ὅτι μὴ δὲ παντί. οὐ γὰρ δὴ τῷ κυκλοφορητικῷ. ἐξ ἀνάγκης γὰρ οὐχ ὑπάρχει τοῦτο ἐκείνῳ. κἂν τις ἐπιζητήσῃ πρὸς τὴν τῶν ἐνδεχομένων τῶν ἀποφατικῶν πρὸς τὰς καταφατικὰς ἀντιστροφήν. μή ποτε οὐχ αἱ ἐνδεχόμεναι, ἀλλ᾽ ἄλλως ἀντιστρέφουσιν. ἀλλὰ αἱ ἐνδεχόμεναι, ταῖς ὑπαρχούσαις. αἱ γὰρ κυρίως ἐνδεχόμεναι, αἱ εἰς τὸ μέλλον, δῆλον ὡς ἀληθοῦς οὔσης τῆς ἐνδεχομένης καταφατικῆς, ἀληθές ἐστι τὸ μήπω ὑπάρχειν, ὃ ἐνδέχεσθαι ἔκειτο. τὸ οὖν ἐνδέχεσθαι μηδενί. ἐπὶ τοῦ νῦν μὴ ὑπάρχοντος λεγόμενον ἀντιστρέφει ἂν πρὸς τὴν ἐνδέχεται παντί, οὖσαν ἀληθῆ. διότι μέλλει τὸ λεγόμενον δι᾽ αὐτῆς. ὁ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῆς ἐνδεχομένης ἀποφατικῆς. καὶ γὰρ ταύτῃ οὔσῃ ἀληθεῖ ἀντιστρέφει ἡ ἐπὶ τοῦ ὑπάρχοντος κατάφασις. οὐ γὰρ δὴ ὃ ὑπάρχειν μέλλει, τοῦτο καὶ μὴ ὑπάρχειν μέλλει. ἤδη γὰρ οὐχ ὑπάρχει. ἢ, εἰ καὶ ὅτι μάλιστα νῦν μὴ ὑπάρχῃ τοῦτο, ὃ ἡ κατάφασις, ἐνδέχεσθαι λέγει. ἀλλὰ καὶ ὕστερον ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν. καὶ γὰρ μὴ γενομένου τοῦ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν λεγομένου, παραμένοι ἂν αὐτῷ τὸ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν τότε ὅτε ἐνεδέχετο αὐτὸ καὶ ὑπάρξαι. ἐφ᾽ οὗ γὰρ ἀληθὲς τὸ ἐνδέχεται αὔριον περιπατῆσαι, ἐπὶ τούτου ἀληθὲς καὶ τὸ ἐνδέχεται μὴ περιπατῆσαι αὔριον. ἐπεὶ οὖν ἡ ἐνδεχομένη εἰς τὸ μέλλον, δεῖ ἀμφοτέρας εἰς τὸ μέλλον λαμβάνειν. καὶ γὰρ εἰ ἀληθὲς τὸ ὑπάρχειν τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἐνδεχομένου, ἀλλ᾽ οὐ πρὸς τοῦτο κεῖται ἀντιστρέφειν.

Ἀλλὰ μὴν οὐδ᾽ ἐκ τοῦ ἀδυνάτου δειχθήσεται ἀντιστρέφον.

Δόξει ποτὲ διά γε τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς δύνασθαι δείκνυσθαι ἡ καθόλου ἀποφατικὴ ἐνδεχομένως ἀντιστρέφουσα. τῇ αὐτῇ δείξει καὶ οἱ ἑταῖροι αὐτοῦ κέχρηνται. εἰ γὰρ τὸ α τῷ β ἐνδέχεται μηδενί, καὶ τὸ β τῷ α ἐνδέχεται μηδενί. εἰ γὰρ ψεῦδος τοῦτο, τὸ ἀντικείμενον ἀληθές. ἀντίκειται δὲ τῷ ἐνδέχεται μηδενί, τὸ οὐκ ἐνδέχεται μηδενί. ὅπερ ἴσον δοκεῖ δύνασθαι τῷ ἐξ ἀνάγκης τινί. τὸ ἄρα β τῷ α ἐξ ἀνάγκης τινὶ ὑπάρχει. ἀλλ᾽ ἐπεὶ ἡ ἐπὶ μέρους ἀναγκαία καταφατικὴ ἀντιστρέφει, καὶ τὸ α τῷ β ἐξ ἀνάγκης τινὶ ὑπάρξει,

ὅπερ

ὅπερ ἀδύνατον. ὑπέκειτο γὰρ τὸ α τῷ β ἐνδέχεσθαι μηδενί. κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον τὸ ἐκ τοῦ διορισμοῦ. εἰ δὴ τοῦτο ἀδύνατον, ἀδύνατος καὶ ἡ ὑπόθεσις, ᾗ τοῦτο ἠκολούθησεν. ἦν δὲ τὸ β τῷ α ἐξ ἀνάγκης τινὶ ὑπάρχει. μεταληφθὲν ἐκ τοῦ οὐκ ἐνδέχεται μηδενί. τὸ ἀντικείμενον ἄρα ἀληθές, τό, τὸ β ἐνδέχεσθαι μηδενὶ τῷ α. ταύτην δὴ τὴν δεῖξιν διαβάλλει ὁ Ἀριστοτέλης ὡς μὴ ὑγιῶς γινομένην. εἰς δὲ τὴν δεῖξιν ἀντιλέγειν μέλλων αὐτός, οὐ προσέθηκε πρῶτον ὅτι ψεῦδος δὲ τοῦτο, ἐπὶ τῶν τοιούτων, ἀλλ᾽ εὐθὺς ἐπὶ τὸ δεικνύναι ἐτράπετο, ὅτι οὐκ ὀρθῶς ἡ τοιαύτη γέγονε δεῖξις. διό, καὶ ἀσαφέστερόν πως φαίνεται τὸ εἰρημένον. λέγει γάρ. οὐ γὰρ εἰ μὴ ἐνδέχεται οὐδενὶ τὸ β τῷ α, ἀνάγκη τινὶ ὑπάρχειν. αἰτιᾶται δὲ διὰ τούτων, τὴν μετάληψιν τῆς οὐκ ἐνδέχεται μηδενί. ἥτις ἦν ἀντικειμένη τῇ ἐνδέχεται μηδενί. ὡς οὐχ ὑγιῶς, γινομένην εἰς τὴν ἐξ ἀνάγκης τινί. οὐ γὰρ πάντως εἰ ἀληθὴς ἡ οὐκ ἐνδέχεται μηδενὶ τὸ β τῷ α, ἤδη καὶ διὰ τοῦτο ἀληθὴς ἡ ὅτι ἐξ ἀνάγκης τὸ β τινὶ τῷ α ὑπάρχει. καὶ γὰρ εἰ ἐξ ἀνάγκης τὸ β τινὶ τῷ α μὴ ὑπάρχει, ἀληθὴς ἡ λέγουσα οὐκ ἐνδέχεται μηδενὶ τὸ β τῷ α ὑπάρχειν. τούτου δ᾽ αἴτιον, ὅτι τὸ ἐνδέχεται παντὶ ἀντιστρέφει τῷ ἐνδέχεται μηδενί. ἰδίᾳ δ᾽ ἑκάστῳ αὐτῶν ἀντίκειται. τῷ μὲν ἐνδέχεσθαι παντί, τὸ ἐξ ἀνάγκης τινὶ μή. τῷ δὲ ἐνδέχεσθαι μηδενί, τὸ ἐξ ἀνάγκης τινί. ἔσται δὴ καὶ ἀμφότερα, ἑκατέρου ἐκείνων ἀναιρετικά. εἴ γε ἐκεῖνα μὲν ἀλλήλοις ἀντακολουθεῖ καὶ ἀντιστρέφει. τούτων δὲ ἑκάτερον, ἑκατέρου ἐκείνων ἀναιρετικόν ἐστι. τῇ δὲ τοῦ ἑτέρου ἀναιρέσει, ἐκείνων, ἀναιρεῖται καὶ θάτερον. ὥστε ἀναιρετικὰ τοῦ ἐνδέχεσθαι μηδενί, τό τε ἐξ ἀνάγκης τινί, καὶ τὸ ἐξ ἀνάγκης τινὶ μή. τὸ μὲν ἐξ ἀνάγκης τινὶ καθ᾽ αὑτό. τὸ δ᾽ ἐξ ἀνάγκης τινὶ μή, κατὰ συμβεβηκός. ὅ ἐστιν ἀναιρετικὸν τοῦ ἐνδέχεται παντί. ᾧ ἀναιρουμένῳ συναναιρεῖται καὶ τὸ μηδενὶ ἐνδέχεται. εἰ δὲ τοῦτο, καὶ ἡ τοῦ ἐνδέχεσθαι μηδενὶ ἀπόφασις ἡ οὐκ ἐνδέχεται μηδενί, ἀληθὴς ἔσται οὐ μόνον ὅτι ἀληθής ἐστιν ἡ ἐξ ἀνάγκης τινὶ λέγουσα, ἀλλὰ καὶ ὅτι ἡ ἐξ ἀνάγκης τινὶ μή. ἀμφότεραι γὰρ εἰσὶν ἀναιρετικαὶ τῆς ἀντικειμένης αὐτῇ, τῆς ἐνδέχεται μηδενί. ἐπειδὴ ταύτης οὔσης ἀληθοῦς τῆς ἐξ ἀνάγκης τινὶ μή, δυνατὸν ἀληθῆ εἶναι τὴν ἐνδέχεται μηδενί. ὥστε ὁ ὑποθέμενος τὴν οὐκ ἐνδέχεται μηδενί, οὐ πάντως ὑποτίθεται αὐτήν, διότι ἐξ ἀνάγκης τινί. ἀλλὰ καὶ ἐξ ἀνάγκης τινὶ μή. ἂν δὴ ὑποκειμένης τῆς οὐκ ἐνδέχεται μηδενὶ τὸ β τῷ α, μεταλάβῃ τις εἰς τὴν ἐξ ἀνάγκης τινὶ μὴ τὸ β τῷ α οὐδὲν ἔλαττον ἑπομένην αὐτῇ τῆς ἐξ ἀνάγκης τινὶ τὸ β τῷ α, οὐδὲν ἀδύνατον ἀκολουθήσει. οὐ γὰρ εἰ τὸ β τῷ α ἐξ ἀνάγκης τινὶ μὴ ὑπάρχει, ἤδη καὶ τὸ α τῷ β ἐξ ἀνάγκης τινὶ οὐχ ὑπάρξει. οὐ γὰρ ἀντιστρέφει ἡ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴ ἀναγκαία. τούτου δὲ ὄντος οὐδὲν ἐδείχθη διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. ὡς γὰρ εἰ τοῦ ζῴου διαιρουμένου εἰς λογικὸν καὶ ἄλογον, καὶ ὄντων τῶν ζῴων καὶ λογικῶν καὶ ἀλόγων, λαβών τις τὸ εἶναι ζῷον, λέγει πάντως ἄλογον αὐτὸ εἶναι, ἄτοπον ἐρεῖ καὶ οὐκ ἀληθές, τῷ ἐνδέχεσθαι λογικὸν αὐτὸ εἶναι, οὐδὲν ἧττον τούτου ἢ ἐκείνου τῷ ζῴῳ τεθέντι ἑπομένου. οὕτω καὶ εἴ τις λαβὼν τὸ οὐκ ἐνδέχεται μηδενί, μόνον τὸ

ἐξ ἀνάγκης τινὶ λέγοι σημαίνειν αὐτό, ἄτοπον ἂν εἴη τι. ἐνδέχεται γὰρ ἀληθὲς εἶναι καὶ τὸ ἐξ ἀνάγκης τινὶ μή. καὶ γὰρ ἔοικε κατὰ τοῦτο μὴ ἀντιστρέφειν ἡ ἐνδεχομένη ἀποφατική. τοῦ γὰρ λευκοῦ ἐνδεχομένου μηδενὶ ἀνθρώπῳ, οὐκέτ' ἀληθὲς τό, τὸν ἄνθρωπον ἐνδέχεσθαι μηδενὶ λευκῷ. ἀλλ' ἀληθὲς τὸ μὴ ἐνδέχεσθαι μηδενὶ λευκῷ τὸν ἄνθρωπον. οὐ κατὰ τό, τινὶ λευκῷ αὐτὸν ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν. οὐκέτι γὰρ ἂν ἦν οὐδὲ λευκὸν παντὶ ἀνθρώπῳ ἐνδεχόμενον, εἴ τινι αὐτῶν ἐξ ἀνάγκης ὑπῆρχεν. ἀλλὰ καθότι τινὶ λευκῷ ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρχει. διὸ οὐδὲ οὕτως ἡ μετάληψις ἂν γένοιτο ἐπὶ τῆς ἀντιφάσεως, τοῦ οὐκ ἐνδέχεται μηδενὶ εἰς τὸ ἐπὶ μέρους καταφατικὸν ἀναγκαῖον. οὐ διὰ τοῦτο ἀληθοῦς ὄντος τοῦ ἀποφατικοῦ, ἀλλὰ διὰ τὸ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν ἀναγκαῖον.

Τὸ γὰρ ἐξ ἀνάγκης τινὶ τῷ α μὴ ὑπάρχον, οὐκ ἀληθὲς εἰπεῖν ὡς παντὶ ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν.

O εἶπεν ἀντὶ τοῦ ἐνδέχεται μηδενί. λαβὼν δὲ ὅτι τῷ οὐκ ἐνδέχεται μηδενί, ἕπεται καὶ τὸ ἐξ ἀνάγκης τινὶ μή, δείκνυσι πῶς. ἐπὶ γὰρ τοῦ ἐξ ἀνάγκης τινὶ μὴ ὑπάρχοντος καὶ ἐξ ἀνάγκης τινὶ ὑπάρχοντος, ἀληθές ἐστι τὸ μὴ ἐνδέχεσθαι μηδενὶ αὐτῷ ὑπάρχειν. οἷον τὸ β τῷ α ἐξ ἀνάγκης τινὶ μὴ ὑπάρχοι, οὐκ ἔστιν ἀληθὲς ἐπ' αὐτοῦ τό, τὸ β ἐνδέχεσθαι τῷ α μηδενί. τὸ γὰρ παντὶ ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν, ἔλαβεν ὡς ἴσον ἀντὶ τοῦ ἐνδέχεται μηδενί. ὃ καὶ ἀσαφεστέραν τὴν λέξιν ποιεῖ. εἰ δὲ μὴ τοῦτο ἀληθὲς ἐπ' αὐτοῦ, δῆλον ὡς ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ ἡ λέγουσα τὸ β τῷ α οὐκ ἐνδέχεται μηδενί. τοῦτο δὲ οὕτως ἔχον δείκνυσι, καὶ διὰ τοῦ, τὸ καταφατικὸν πάλιν τὸ ἐνδέχεσθαι παντὶ τῷ α τὸ β, ψεῦδος γίνεσθαι, οὐ μόνον ἂν τῷ α τὸ β ἐξ ἀνάγκης τινὶ μὴ ὑπάρχῃ ἀλλὰ κἂν ἐξ ἀνάγκης τινὶ αὐτῷ ὑπάρχῃ. εἰ γὰρ εἴη τῷ α τὸ β ἐξ ἀνάγκης τινὶ ὑπάρχον, ψεῦδος τὸ ἐνδέχεσθαι παντὶ τῷ α τὸ β. οὐ γὰρ καὶ τούτῳ ἐνδέχεται, ᾧ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει. ὁμοίως δὲ ἔχει καὶ ἡ ἐξ ἀνάγκης τινὶ μὴ ὑπάρχει, πρὸς τὴν ἐνδέχεται παντί. καὶ ἡ ἐξ ἀνάγκης τινὶ μή, πρὸς τὴν ἐνδέχεται μηδενί. οὐδὲ ἐπ' ἐκείνων οὖν ἀληθής, ἡ ἐνδέχεται μηδενί, ἀληθοῦς οὔσης τῆς ἐξ ἀνάγκης τινὶ μή. οὐ γὰρ καὶ τούτῳ ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν, ᾧ ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχει. ἀληθὴς ἄρα ἔσται ἡ ἀπόφασις αὐτῆς, ἐπ' αὐτῆς. ἡ οὐκ ἐνδέχεται μηδενί. ὥστε οὐκ ἐπὶ τῆς ἐξ ἀνάγκης τινὶ μόνης, ἀληθὴς ἡ οὐκ ἐνδέχεται μηδενί. ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς ἐξ ἀνάγκης τινὶ μή. ἀμφότερα γὰρ τό τε ἐξ ἀνάγκης τινί, καὶ τὸ ἐξ ἀνάγκης τινὶ μή, ἀναιρετικά ἐστιν ἑκατέρας ἐνδεχομένης καθόλου, τῆς τε ἐνδέχεται παντί, καὶ τῆς, ἐνδέχεται μηδενί. διὸ καὶ ἡ ἑκατέρου τούτων ἀπόφασις, ἀληθής, ὁποτερουοῦν ἐκείνων ἀληθοῦς ὄντος.

Εἰ οὖν τις ἀξιοίη ἐπεὶ οὐκ ἐνδέχεται τὸ γ τῷ δ παντὶ ὑπάρχειν, ἐξ ἀνάγκης τινὶ μὴ ὑπάρχειν αὐτό, ψεῦδος ἂν λαμβάνοι.

Λ αβὼν ὅτι τῷ ἐξ ἀνάγκης τινὶ μή, οὐχ ἕπεται τὸ ἐνδέχεται παντί. ἀλλὰ δῆλον ὅτι ἡ ἀπόφασις αὐτοῦ ἡ οὐκ ἐνδέχεται παντί, φανερὸν ποιεῖ δι' αὐτοῦ. ὅτι μὴ πάντως ἡ οὐκ ἐνδέχεται παντί, ἀληθής ἐστιν ἐπὶ τῆς ἐξ ἀνάγκης τινὶ μή. γίνεσθαι

γὰρ ἀληθὴς δέδεικται καὶ ἐπὶ τῆς ἐξ ἀνάγκης τινί. ὥστε ἔσονται ἀντικείμεναι τῇ ἐνδέχεται παντί, αἱ δύο ἐπὶ μέρους ἀναγκαῖαι. ἥ τε καταφατικὴ καὶ ἡ ἀποφατική. εἰ γοῦν ὑποκείμενον εἴη, τὸ γ τῷ δ παντὶ ὑπάρχειν, τινὶ δ' αὐτῷ ἐξ ἀνάγκης, οὐκ ἀληθὴς μὲν ἐπ' αὐτοῦ ἡ λέγουσα τὸ γ τῷ δ ἐνδέχεται παντί. ἐπεὶ τινὶ ἐξ ἀνάγκης, οὐ μὴν διότι ἐξ ἀνάγκης τινὶ οὐχ ὑπάρχει, οὐκ ἀληθής. ἀλλ' ὅτι ἐξ ἀνάγκης τινὶ ὑπάρχει. οὐκ ἀργῶς δὲ ἔλαβε τό, τὸ γ τῷ δ παντὶ μὲν ὑπάρχειν ἐξ ἀνάγκης δὲ αὐτῷ τινί. καὶ διὰ τοῦτο, ψευδῆ εἶναι τὴν λέγουσαν τὸ γ τῷ δ παντὶ ἐνδέχεται. ἀλλ' ἐπεὶ διὰ τοῦτο λέγει τὴν ἐνδεχομένην ἀποφατικὴν τὴν ἐν τῇ ἀντιφάσει λαμβανομένην, τὴν λέγουσαν τὸ β τῷ α ἐνδέχεσθαι μηδενὶ ψευδῆ εἶναι διότι οὐδενὶ μὲν αὐτῷ ὑπάρχει ἐξ ἀνάγκης δέ τινι αὐτῷ οὐχ ὑπάρχει. ὡς γὰρ τὸ ἐνδεχόμενον καταφατικὸν καθόλου, ψεῦδος γίνεται, κἂν παντὶ μὲν ὑπάρχῃ, τινὶ δὲ ἐξ ἀνάγκης, οὕτως καὶ τὸ ἐνδεχόμενον ἀποφατικὸν καθόλου, ψεῦδος, κἂν μηδενὶ αὐτῷ ὑπάρχῃ, ἐξ ἀνάγκης δὲ αὐτῷ τινὶ μή. γίνονται δ' ἀναιρετικαὶ τῆς ἐνδέχεται παντί, οὐχ ἡ ἐξ ἀνάγκης τινὶ μὴ ὑπάρχειν λέγουσα μόνη. ἀλλὰ καὶ ἡ ἐξ ἀνάγκης τινὶ ὑπάρχειν τεθεῖσα, ὡς ἐδείχθη. εἰ δὲ ταύτην ἀναιροῦσιν αἱ δύο, καὶ τὴν ἐνδέχεται μηδενὶ ἴσην οὖσαν ταύτῃ καὶ ἀντιστρέφουσαν αὐτῇ, ἀναιρήσουσιν αἱ αὐταὶ δύο. οὐχ ἡ ἐξ ἀνάγκης, τινὶ ὑπάρχειν λέγουσα μόνη. ἀλλὰ καὶ ἡ, ἐξ ἀνάγκης τινὶ μὴ ὑπάρχειν. ἀλλ' ἐπειδὴ ἴσον μὲν δύναται ἡ ἐνδέχεται μηδενί, τῇ ἐνδέχεται παντί. ἐκείνην δὲ ἐδείχθησαν αἱ δύο ἀναιροῦσαι, δῆλον ὅτι καὶ τὴν ἐνδέχεται μηδενί, αἱ αὐταὶ δύο ἀναιρήσουσι.

Δῆλον οὖν ὅτι πρὸς τὸ οὕτως ἐνδεχόμενον καὶ μὴ ἐνδεχόμενον, ὡς ἐν ἀρχῇ διωρίκαμεν.

Δ είξας ὅτι τῶν κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένων, τῆς τε καθόλου καταφατικῆς καὶ τῆς καθόλου ἀποφατικῆς ἀναιρετικαί εἰσιν ἑκατέρας αὐτῶν, αἱ δύο ἐπὶ μέρους ἀναγκαῖαι, ἥ τε καταφατικὴ καὶ ἡ ἀποφατική, οὗ χάριν ταύτας ἔδειξε, παρατίθεται. φησὶ γὰρ ἐπὶ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς τῆς γινομένης ἐπὶ τῆς ἀντιφάσεως τῆς ἐνδεχομένης κατὰ τὸν διορισμόν, δεῖν ὑποτιθέντας τὸ μὴ ἐνδέχεσθαι τὸ β τῷ α μηδενί, μεταλαμβάνειν αὐτὸ εἰς τὴν ἐξ ἀνάγκης τινὶ μή. διὰ τοῦτο γὰρ οὐκ ἦν ἀληθὴς ἡ ἐνδέχεσθαι μηδενί, ἀλλὰ ἡ ἀπόφασις αὐτῆς ἡ οὐκ ἐνδέχεται μηδενὶ λέγουσα. ὅτι τινὶ ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπῆρχε τὸ β τῷ α. οὐ γὰρ δι' ἄλλο τι οὔσης ἀληθοῦς τῆς τὸ α τῷ β ἐνδέχεται μηδενί, δύναται ψευδὴς εἶναι ἡ τὸ β τῷ α ἐνδέχεται μηδενὶ λέγουσα. ἢ, διότι τινὶ αὐτῷ ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρχει. εἰ γὰρ διότι τινὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει, οὐδ' ἂν ἡ, τὸ α τῷ β ἐνδέχεσθαι μηδενὶ λέγουσα, ἀληθὴς εἶναι δύναιτο. εἰ γὰρ τὸ β τινὶ τῷ α ἐξ ἀνάγκης, καὶ τὸ α τινὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης διὰ τὸ ἀντιστρέφειν τὴν ἀναγκαίαν ἐπὶ μέρους καταφατικήν. οὐ μεταληφθείσης δὲ εἰς τοῦτο τῆς ἀποφάσεως, ἀλλὰ εἰς τὴν ἐπὶ μέρους ἀναγκαίαν ἀποφατικήν. ἦν γὰρ διὰ τοῦτο ἀληθής, οὐδὲν ἀδύνατον ἀκολουθεῖ, τῷ τὴν ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴν ἀναγκαίαν μὴ ἀντιστρέφειν. οὐδὲ διὰ τῆς,

εἰς ἀδύνατον ἄρα ἀπαγωγῆς, δείκνυται καὶ συνάγεται ἡ καθόλου ἀποφατικὴ ἐνδεχομένη ἀντιστρέφουσα. ὅτι δὲ οὐκ ἀντίκειται τῇ ἐνδέχεται μηδενὶ, ἡ ἐξ ἀνάγκης τινὶ, οὐδὲ ἴση ἐστὶ τῇ ἀποφάσει αὐτῆς τῇ οὐκ ἐνδέχεται μηδενὶ, οὐδὲ ἴσην τὴν μετάληψιν αὐτῆς ποιεῖται τῆς οὐκ ἐνδέχεται μηδενὶ ὡς εἰς ἴσην, ὁ βουλόμενος δεῖξαι ἀντιστρέφουσαν τὴν ἀποφατικὴν ἐνδεχομένην δι' αὐτῆς, δῆλον καὶ ἐκ τοῦ, ἅμα ψευδεῖς αὐτὰς γίνεσθαί ποτε. ἐπὶ γὰρ τοῦ ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ ὑπάρχοντος, ψευδὴς καὶ ἡ ἐνδέχεται μηδενί. ὅτι μὴ καὶ παντί. καὶ ἡ ἐξ ἀνάγκης τινί. ψεῦδος γὰρ τὸ, τὸ ἄλογον ἐνδέχεσθαι μηδενὶ ἀνθρώπῳ. ἀλλὰ καὶ τὸ, ἐξ ἀνάγκης τινὶ αὐτῷ ὑπάρχειν. οὐκέτι δὲ ἐπί τινος μὲν τῶν ὑπὸ τὴν ἀντίφασιν προσληφθεῖσιν εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγή. ἐπὶ γὰρ τοῦ ἐξ ἀνάγκης τινὶ, ἐπὶ δέ τινος οὔ. ὡς ἐπὶ τοῦ ἐξ ἀνάγκης τινὶ μή. διὰ τοῦτο οὐδὲν μᾶλλον ἐδείχθη ἡ καθόλου ἀποφατικὴ ἐνδεχομένη ἀντιστρέφουσα, ἢ οὐκ ἐδείχθη. ἀλλ' ὅτι μὴ ἐπὶ πάντων, καθ' ὧν ἡ ἀπόφασις ἀληθὴς οὕτως ἔχειν, οὐκέτι ἐδείχθη. τὸ μὲν γὰρ συλλογιστικὸν ἐπὶ παντὸς ὁμοίως ἔχειν δεῖ. ἡ δὲ ἔνστασις ἡ πρὸς αὐτοῦ ἱκανὴ, κἂν ἐπί τινος δειχθῇ.

Τούτου δὲ δειχθέντος, κείσθω τὸ α τῷ μὲν β ἐνδέχεσθαι μηδενὶ, τῷ δὲ γ παντί.

Δ εἴξας ὅτι μὴ ἀντιστρέφει ἡ καθόλου ἀποφατικὴ ἐνδεχομένη, δείκνυσιν ἐφεξῆς ὃ προεῖπεν. ὅτι ἐν δευτέρῳ σχήματι ἐκ δύο ἐνδεχομένων προτάσεων, οὐδεὶς γίνεται συλλογισμός. ἐκτίθεται δὲ συζυγίαν πρώτην, ἐν ᾗ ἡ μὲν μείζων καθόλου ἐνδεχομένη ἀποφατική ἐστιν ἡ δὲ ἐλάττων, καθόλου ἐνδεχομένη καταφατική. ὅτι γὰρ ἐκ δύο καταφατικῶν μηδὲν συνάγεται δῆλον ὄν, ὡς γνώριμον παρέλιπε. φησὶ δὴ τὴν ἐκκειμένην συζυγίαν, ἀσυλλόγιστον εἶναι. μήτε γὰρ δι' ἀντιστροφῆς δύνασθαι δειχθῆναι. γίνεσθαι μὲν γὰρ ἐν τούτῳ τῷ σχήματι καὶ ταῖς τοιαύταις συζυγίαις, τῆς ἀποφατικῆς ἀντιστρεφομένης, τὸ πρῶτον σχῆμα. δέδεικται δὲ τὴν ἐνδεχομένην ἀποφατικὴν, μὴ ἀντιστρέφουσαν ἑαυτῇ. ἀλλὰ μὴ δὲ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. δι' ἧς ἐδείκνυντο αἱ μὴ δι' ἀντιστροφῆς δυνάμεναι τῶν συζυγιῶν δείκνυσθαι ὅτι εἰσὶ συνακτικαί. ἐὰν γὰρ ᾖ τὸ α τῷ μὲν β ἐνδεχόμενον μηδενί. τῷ δὲ γ ἐνδεχόμενον παντί. ἔπειτα βουλόμενός τις δεῖξαι συναγόμενον τὸ β τῷ γ ἐνδέχεσθαι μηδενὶ, τὸ ἀντικείμενον αὐτοῦ λάβῃ. τοῦτο δ' ἐστὶ, τὸ, οὐκ ἐνδέχεται μηδενί. ὃ μετέλαβεν αὐτὸς εἰς τὸ καθόλου καταφατικὸν ἀναγκαῖον, οὐδὲν συμβαίνει ψεῦδος. τεθέντος γὰρ τοῦ β παντὶ τῷ γ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν εἴρηκεν ἀντὶ τοῦ τεθέντος· γὰρ καὶ ὑποτεθέντος τοῦ β παντὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν οὐ γὰρ δύναται ὡς ἀντικείμενον τοῦ ἐνδέχεσθαι, τὸ β τῷ γ μηδενὶ, τὸ ἐνδέχεσθαι παντὶ τὸ β τῷ γ, ληφθὲν ὑποτεθῆναι. ταὐτὸν γάρ ἐστιν αὐτῷ, ἀλλ' οὐκ ἀντικείμενον. οὐδὲ ἡ καθόλου δὲ καταφατικὴ ἀναγκαία, ἣν εἰληφέναι δοκεῖ, ἀντίκειται τῇ ἐνδεχομένῃ καθόλου ἀποφατικῇ. ὥστ' οὐδ' εἰ εἰς τὸ ἀναγκαῖον καθόλου μεταληφθῇ τὸ ἐνδεχόμενον ὡς ἡμεῖς μετειλήφαμεν, οὐδ' οὕτως τὸ ἀντικείμενον ἔσται λαμβάνων καὶ ὑποτιθείς. ὃ ἐν ταῖς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγαῖς

χρὴ ποιεῖν. ἔοικε μὲν οὖν ἐκ περιουσίας τὸ καθόλου καταφατικὸν ἀναγκαῖον λαβὼν ὡς ἀντικείμενον τῷ καθόλου ἀποφατικῷ ἐνδεχομένῳ, δεικνύναι μηδὲν ἀδύνατον ἑπόμενον. εἰ γὰρ τῆς ἐλάττονος καθόλου καταφατικῆς ἀναγκαίας τεθείσης, οὐδὲν ἀδύνατον συνάγεται, πολὺ πλέον ὅτι οὐδὲν ἀδύνατον συναχθήσεται, ἐπὶ μέρους, αὐτῆς οὔσης καταφατικῆς ἀναγκαίας. καὶ γὰρ τοῦ ἐπὶ μέρους καταφατικοῦ ἀναγκαίου ὑποτεθέντος. ὅ ἐστιν ἀντικείμενον τῷ ὑποτεθέντι συμπεράσματι, ὁμοίως ὅτι μηδὲν ἀδύνατον συνάγεται δείκνυται. εἰ γὰρ εἴη τὸ μὲν β ἢ παντὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχον, ἢ τινὶ, εἴη δὲ κείμενον καὶ τὸ α τῷ β ἐνδέχεσθαι μηδενὶ, γίνεται ἐν πρώτῳ σχήματι συζυγία τὴν μείζονα ἐνδεχομένην ἔχουσα πρότασιν ἀποφατικὴν, τὴν δὲ ἐλάττονα, ἀναγκαίαν. ἐν δὲ ταῖς οὕτως ἐχούσαις συζυγίαις, ἐνδεχόμενον γίνεται τὸ συμπέρασμα. συναχθήσεται οὖν τὸ α ἐνδέχεσθαι, ἢ μηδενὶ τῷ γ, ἢ τινὶ μή. εἰ μὲν γὰρ εἴη ἡ βγ ἀναγκαία καθόλου καταφατικὴ εἰλημμένη ὡς αὐτὸς ὑπέθετο, ἔσται καθόλου ἀποφατικὸν ἐνδεχόμενον τὸ συμπέρασμα, τὸ, τὸ α τῷ γ ἐνδέχεσθαι μηδενί. ὃ οὐκ ἔστιν ἀδύνατον. ἔκειτο γὰρ ἐνδέχεσθαι αὐτῷ παντί. εἰ δ' ἐπὶ μέρους καταφατικὴ ἡ βγ εἴη ἀναγκαία, ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν πάλιν ἐνδεχόμενον τὸ συμπέρασμα, οὐδ' οὕτως δὲ ἀδύνατον τὸ συναγόμενον. ἔκειτο γὰρ τὸ α ἐνδέχεσθαι παντὶ τῷ γ. τὸ δὲ ἐνδεχόμενον παντὶ, ἐνδέχεται καὶ μηδενὶ ἐκείνῳ. καὶ τινὶ μή. αὐτὸς μέντοι τὸ, οὐκ ἐνδέχεται παντὶ εἰς τὸ ἐξ ἀνάγκης τινὶ μὴ μεταληφθέν. καθ' οὗ καὶ αὐτοῦ κατηγορεῖται, καὶ ἀσυλλόγιστος ἡ συμπλοκή. γίνεται γὰρ ἡ ἐλάττων ἐν πρώτῳ σχήματι, ἀποφατικὴ ἐπὶ μέρους ἀναγκαία, δύναται καὶ τοῦ, τεθέντος γὰρ τοῦ, τὸ β παντὶ τῷ γ ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν. ὡς τὸ γινόμενον συμπέρασμα ἐπὶ τῇ προκειμένῃ συζυγίᾳ λαμβάνων εἰρηκέναι. ὃ δεῖ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς δειχθῆναι. εἰ ὅλον τε ἐστι. καὶ εἴη ἂν ἡμαρτημένη ἡ λέξις, καὶ ἀντὶ τοῦ ἀποφατικοῦ τὸ καταφατικὸν λαμβάνουσα. ἐδείχθη γὰρ γεγράφθαι. τεθέντος γὰρ τοῦ β παντὶ τῷ γ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν. τοῦτο γὰρ ἂν εἴη γινόμενον συμπέρασμα. ἢ καὶ τὸ καταφατικὸν ὡς ὂν δυνάμενον τῷ ἀποφατικῷ εἰληφθέναι. τούτου δὴ τεθέντος, γίνεσθαι συμπεράσματος, οὐδὲν ἀδύνατον διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, διὰ τοῦτο συναγόμενον δειχθήσεται. τὸ γὰρ ψεῦδος, ἀντὶ τοῦ ἀδυνάτου εἶπε. λαβὼν δὲ τοῦτο, μηκέτι τὴν εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγὴν τεθεικέναι ὡς γνώριμον. εἰ γὰρ ληφθείη τὸ ἀντικείμενον τῷ ἐνδέχεται μηδενὶ, ὅ ἐστιν ἐξ ἀνάγκης τινὶ, γίνεται συναγόμενον, τὸ ἐνδέχεται τινὶ μὴ τὸ α τῷ γ. ὃ οὐκ ἔστιν ἀδύνατον. καὶ γὰρ παντὶ αὐτῷ ἐνδέχεται. ἔκειτο γὰρ τοῦτο καὶ ἐνδέχεται μηδενὶ, διὰ τὸ ἀντιστρέφειν τὴν ἐνδεχομένην καταφατικήν. εἰ δὲ ἐνδέχεται τὸ α τῷ γ μηδενὶ, δῆλον ὡς οὐκ ἀδύνατον τῷ α τινὶ τῷ γ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν.

Ὅλως δ' ἐπεὶ ἐστι συλλογισμὸς, δῆλον ὅτι τοῦ ἐνδεχομένου ἂν εἴη.

Δ εἴξας ὅτι μήτε δι' ἀντιστροφῆς, μήτε διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, οἷόν τε δειχθῆναι συλλογιστικὴν οὖσαν τὴν ἐκκειμένην συζυγίαν, νῦν τὸ αὐτὸ τοῦτο δείκνυ-

σι καὶ ἐκ περιουσίας. φησὶ γὰρ ὅτι εἰ ὅλως συλλογιστική, ἡ ἐκκειμένη συζυγία ἐστί. δῆλον ὡς ἐνδεχόμενον ἔσται τὸ συμπέρασμα, διὰ τὸ ἀμφοτέρας ἐνδεχομένας εἶναι τὰς προτάσεις. δέδεικται γὰρ ὅτι τὰ ἐξ ἀνάγκης τισὶν ἀκολουθοῦντα συλλογιστικῶς, ὁμοῖα ἐστὶ τούτοις, οἷς ἀκολουθεῖ, εἰ δυνατά, καὶ ἐνδεχόμενα, καὶ αὐτὰ τοιαῦτα. εἰ ἀναγκαῖα ἐκεῖνα, καὶ τὰ ἀκολουθοῦντα ἀναγκαῖα. ἔλαβε γὰρ τοῦτο, ὅτε ἔδειξε δυνατῷ ἀδύνατον ἀκολουθοῦν. τῷ δὲ διὰ τὸ μηδετέραν τῶν προτάσεων εἰλῆφθαι ἐν τῷ ὑπάρχειν, δεῖ προσεκδέξασθαι τὸ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν. ἔσται οὖν τὸ συμπέρασμα εἰ συλλογιστικὴ εἴη ἡ ἐκκειμένη συζυγία, ἐνδεχόμενον ἢ καταφατικὸν ἢ ἀποφατικόν. ἀλλ' οὐδέτερον οἷόν τε. ὥστε οὐκ ἔσται συλλογισμός. ὅτι δὲ οὔτε καταφατικόν, οὔτε ἀποφατικόν, δῆλον, ἐκ τοῦ. ἂν μὲν λέγωμεν καταφατικὸν γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα, δύνασθαι δι' ὅρων τινῶν δειχθῆναι. ὅτι οὐκ ἐνδέχεται ὑπάρχειν συνάγεται. ὅπερ οὐκ ἔστιν ἀπόφασις ἐνδεχομένη, ἡ ἴσον δυναμένη τῇ καταφάσει, ἀλλὰ ἐνδεχομένης ἀπόφασις. ἐὰν δὲ λέγωμεν ἀποφατικὸν γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα ἐνδεχόμενον, δείκνυσθαι πάλιν διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων ἀποφατικὸν μέν, ἀλλ' οὐκ ἐνδεχόμενον, ἀλλ' ἀναγκαῖον γινόμενον τὸ συμπέρασμα. τὸ δὲ ἀναγκαῖον ἀποφατικὸν δειχθέν, ἀμφοτέρων ἀναιρετικὸν ἔσται, τοῦ τε ἐνδεχομένου καταφατικοῦ, καὶ τοῦ ἐνδεχομένου ἀποφατικοῦ. δείκνυσι δὲ ἢ τοῦτο οὕτως ἔχον, ὅρους λαβών. ἐπὶ μὲν τοῦ α λευκόν. ἐπὶ δὲ τοῦ β ἄνθρωπον. ἐπὶ δὲ τοῦ γ, ἵππον. τὸ γὰρ λευκὸν ἐνδέχεται ἀνθρώπῳ μὲν μηδενί. ἵππῳ δὲ παντί. καὶ ἄνθρωπος ἐξ ἀνάγκης οὐδενὶ ἵππῳ. εἰ δ' ἐξ ἀνάγκης μηδενί, οὔτε ἐνδέχεται ὑπάρχειν αὐτῷ, οὔτε ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν. ὃ δείκνυσιν. ὡς γὰρ διότι μὴ δύναται ὑπάρχειν, διὰ τοῦτο ψευδὴς ἡ ἐνδεχομένη κατάφασις. οὕτως ψευδὴς ἔσται καὶ ἡ ἐνδεχομένη ἀπόφασις ἐπ' αὐτῶν, ἡ ἐνδέχεται μηδενὶ ἵππῳ, ἄνθρωπον λέγουσα. ὅτι ἐξ ἀνάγκης αὐτῷ ὑπάρχει. οὐ γὰρ ἐνδέχεται μηδενί. ἀλλ' ἐξ ἀνάγκης οὐδενὶ ἵππῳ ἄνθρωπος.

Ὁμοίως δὲ δειχθήσεται, φησίν, ἀσυλλόγιστος ἡ συζυγία, καὶ ἐν ᾗ ἀνάπαλιν εἴληπται τὸ στερητικόν, ἐχούσῃ τὴν μὲν μείζονα καθόλου καταφατικὴν ἐνδεχομένην, τὴν δὲ ἐλάττονα καθόλου ἀποφατικὴν ἐνδεχομένην. οὔτε γὰρ δι' ἀντιστροφῆς, οὔτε διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, οἷόν τε αὐτὴν δειχθῆναι συλλογιστικήν. καὶ ὁ ἔλεγχος διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων. ἀλλὰ κἂν ἀμφότεραι καθόλου καταφατικαὶ ληφθῶσι, διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων δειχθήσεται. ὅτι μὴ οἷόν τε ἐστὶν ἐνδεχόμενον συνάγεσθαι, μήτε καθόλου καταφατικόν, ἢ ἀποφατικόν, μήτε κατὰ μέρος. τὸ γὰρ ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ δειχθέν, πάντων τῶν ἐνδεχομένων ἀναιρετικόν ἐστιν. ἀλλὰ καὶ ἀμφότεραι αἱ ἀποφατικαί. ἀλλὰ κἂν ἡ μὲν καθόλου ἡ δ' ἐν μέρει, ἢ ἀμφότεραι ἐν μέρει καταφατικαὶ οὖσαι ἢ ἀποφατικαί, ἢ ἐνηλλαγμέναι, οἱ αὐτοὶ ὅροι παρατεθέντες, ταῖς τε ἐκκειμέναις προτάσεσιν ἁρμόσουσι. καὶ τῷ τοῦ συμπεράσματος ἀναγκαίῳ, ἐλέγχουσιν αὐτὰς ἀσυλλογίστους. οὐ χρὴ δὲ ὑπολαμβάνειν ἐν ταῖς ἐκκειμέναις συμπλοκαῖς, ἀεὶ συνάγεσθαι καθόλου ἀποφατικὸν ἀναγκαῖον. μέ-

ὥστε οἰηθῶμεν συλλογιστικὰς εἶναι τὰς συζυγίας, οὐκ ἐνδεχόμενον συναγούσας ἀλλὰ ἀναγκαῖον ἀποφατικόν. ἔστι γὰρ ἐπὶ ἄλλων ὅρων δεῖξαι, καὶ τὸ παντὶ ἐξ ἀνάγκης. ὃ παρέλιπεν Ἀριστοτέλης, ὡς αὐτάρκως δείξας μὴ συλλογιστικὰς τὰς ἐκκειμένας συζυγίας, διὰ τοῦ δεῖν μὲν ἐνδεχόμενον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα ἐπὶ ἐνδεχομέναις προτάσεσιν. εὑρίσκεσθαι δὲ ἀναγκαῖον ἀποφατικὸν καθόλου γινόμενον. ἔστι δὲ καὶ ἀναγκαῖον καθόλου καταφατικὸν γινόμενον. ὅτι. τοῦ γὰρ ἐξ ἀνάγκης παντὶ ὑπάρχειν, ὅροι δεικτικοί, οἵδε ἔστω τὸ μὲν α λευκόν. τὸ δὲ β ἄνθρωπος. τὸ δὲ γ γραμματικός. τὸ γὰρ λευκὸν παντὶ ἀνθρώπῳ ἐνδέχεται. καὶ ἐνδέχεται μηδενὶ γραμματικῷ. καὶ ἄνθρωπος ἐξ ἀνάγκης παντὶ γραμματικῷ. ὁμοίως κἂν τὸ κινεῖσθαι παντὶ μὲν ζώῳ ἐνδέχεσθαι ληφθῇ, μηδενὶ δὲ ἀνθρώπῳ. ἢ ἀνάπαλιν. ἀλλὰ καὶ τοῦ ἐνδέχεσθαι παντί, ὅροι, λευκόν, κινούμενον, ἄνθρωπος. τὸ γὰρ λευκὸν παντὶ κινουμένῳ ἐνδέχεται, καὶ μηδενὶ ἀνθρώπῳ. καὶ τὸ κινούμενον ἐνδέχεται παντὶ ἀνθρώπῳ, καὶ ἐνδέχεται μηδενί. οὐκ ἀπορίᾳ οὖν ὅρων ἠρκέσθη τὸ ἀναγκαῖον ἀποφατικὸν παραθέμενος μόνον, ἀλλ' ὡς αὐτάρκως διὰ τῆς ἐκείνου παραθέσεως δεδειγμένου τοῦ εἶναι πάσας ἀσυλλογίστους συζυγίας, τὰς ἐν β' σχήματι ἐξ ἐνδεχομένων τῶν δύο. προτάσεων.

Reprehéditur hoc a Philopono

Omnis homo albus contingé.
Nullus ~~hó~~ grámaticus albus. contingé
Omnis ~~hó~~ grámaticus hó necessario

~~Om~~
Omne ~~hó~~ ál moueturr contingenter
Nullus homo moueturr contingenter.
Omnis homo animal necessario

Omne motú album contingen.
Nullus homo albus contingent
Omnis hó moueturr ~~necessario~~ cótingé.
Nullus hó moueturr contingenter. /

Μίξις ἐν δευτέρῳ σχήματι, ἐξ ἐνδεχομένης καὶ ὑπαρχούσης.

Εἰ δ' ἡ μὲν ὑπάρχειν, ἡ δὲ ἐνδέχεσθαι σημαίνει, τῆς μὲν κατηγορικῆς ὑπάρχειν τεθείσης.

Εἴξας ὅτι ἐκ δύο ἐνδεχομένων προτάσεων ἐν δευτέρῳ σχήματι οὐδεὶς γίνεται συλλογισμός, ἐπὶ τὰς μίξεις μετελήλυθε. δ καὶ πρῶτον λέγει περὶ τῶν ἐξ ὑπαρχούσης καὶ ἐνδεχομένης μεμιγμένων. καί φησιν, ὅτι ἂν ἡ μὲν ὑπάρχουσα ᾖ καταφατική, ἡ δὲ ἐνδεχομένη ἀποφατική, οὐδεὶς ἔσται συλλογισμός. ὅπως ἂν ἔχουσαι ληφθῶσιν αἱ προτάσεις, ὡς φανεροῦ δηλονότι ὄντος, εἰ ἀμφότεραι εἶεν καταφατικαὶ μηδὲν συνάγεσθαι συλλογιστικῶς. ὅτι δὲ οὔσης τῆς ὑπαρχούσης καταφατικῆς, ἀποφατικῆς δὲ τῆς ἐνδεχομένης, οὐδὲν συνάγεται συλλογιστικῶς, ἀπόδειξίς φησιν ἡ αὐτή, καὶ διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων. δείκνυται γὰρ ἀσυλλόγιστος καὶ ἡ τοιαύτη συμπλοκή. διά τε τοῦ μὴ ἀντιστρέφειν τὴν καθόλου, ἀποφατικὴν ἐνδεχομένην, ἀλλὰ μὴ δὲ τὴν ὑπάρχουσαν καταφατικὴν καθόλου. γίνεται γὰρ εἰ αὐτὴ ἀντιστρέφει, ἡ ἐν πρώτῳ σχήματι, ἡ μείζων πρότασις, ἐπὶ μέρους καταφατική. ἔτι διὰ τοῦ, μηδὲ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, δείκνυσθαί τι. τοῦ γὰρ ἀντικειμένου, ἢ τῷ ἐνδεχομένῳ συμπεράσματι, ἢ τῷ ὑπάρχοντι, εἴτις ὑπάρχον λέγει δύνασθαι γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα ὑποτιθέντος συνάγεσθαι ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι, τὸ α τινὶ τῷ γ ὑπάρχον. ᾧ ἔκειτο ἐνδέχεσθαι μηδενί, ὃ οὐκ ἀδύνατον. ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς τῶν αὐτῶν ὅρων παραθέσεως. τὸ γὰρ λευκόν, καὶ ἄνθρωπος, καὶ ἵππος, ληφθέντα, δεικνύουσιν. ὅτι μὴ δὲ ἐνδεχόμενον, ἢ καταφατικόν, ἢ ἀποφατικὸν γίνεται τὸ συμπέρασμα, μήτε ὑπάρχον, ἀλλ' ἀναγκαῖον ἀποφατικόν, καίτοι ἔδει, ἢ τὸ ἐνδέχεσθαι, ἢ τὸ ὑπάρχειν εἶναι τὸ συμπέρασμα, εἰ συλλογιστικῶς συνήγετο. αἱ γὰρ προτάσεις τοιαῦται. ἀλλὰ καὶ τὸ παντὶ ἐξ ἀνάγκης, καὶ τὸ μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης, ἔστιν ὅρων εὐπορῆσαι. τοῦ μὲν μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης, οἷς αὐτὸς κέχρηται, λευκῷ, ἀνθρώπῳ, ἵππῳ. τὸ γὰρ λευκόν, δύναται τῷ μὲν ἑτέρῳ τούτων, ὑπάρχον παντὶ ληφθῆναι, τῷ δὲ ἑτέρῳ, ἐνδεχόμενον μηδενί, ὡς προείρηται. καὶ ὁ ἄνθρωπος ἐξ ἀνάγκης οὐδενὶ ἵππῳ. τοῦ δὲ παντὶ ἐξ ἀνάγκης, λευκόν, ἄνθρωπος, γραμματικός. τὸ γὰρ λευκόν, ἐνδεχέσθω μὲν μηδενὶ ἀνθρώπῳ, ὑπαρχέτω δὲ παντὶ γραμματικῷ. καὶ ὁ ἄνθρωπος παντὶ γραμματικῷ ἐξ ἀνάγκης. ὁμοίως δέ, κἂν ζῷον καὶ ἄνθρωπος, οἱ ἄκροι ληφθῶσιν.

Ἂν δὲ ἡ μὲν ἐνδεχομένη καθόλου καταφατική, ληφθῇ δὲ ὑπάρχουσα καθόλου ἀποφατική, ἔσται συλλογισμός, ἀντιστραφείσης τῆς καθόλου ἀποφατικῆς ὑπαρχούσης. οὕτως γὰρ ἔσται τὸ πρῶτον σχῆμα, καὶ τὸ συμπέρασμα τοῦ ἐνδέχεσθαι μηδενί, τοῦτο δὲ πρὸς ὁποτέρῳ ἂν τὸ ὑπάρχον στερητικὸν τεθῇ.

ϕ καὶ γὰρ ὁποτέρᾳ ἂν ἡ ἐλάσσων ληφθῇ καθόλου ἀποφατικὴ ὑπάρχουσα, ἡ δὲ μείζων καθόλου καταφατικὴ ἐνδεχομένη, ὁ αὐτὸς ἔσται συλλογισμός ἀντιστραφείσης τῆς ἀποφατικῆς ὑπαρχούσης. οἷον ἔστω τὸ μὲν α τῷ β παντὶ ἐνδεχόμενον, τῷ δὲ γ μηδενὶ ὑπάρχον. ἀντιστραφείσης γὰρ τῆς α γ, γίνεται τὸ γ οὐδενὶ τῷ α ὑπάρχον, τὸ α παντὶ τῷ β ἐνδεχόμενον. τὸ ἄρα γ, ἐνδέχεται μηδενὶ τῷ β. ἀλλ' ἐπὶ τοῦ ἐνδέχεσθαι ὁ συλλογισμός. τὸ δὲ ἐνδεχόμενον ἀποφατικόν, οὐκ ἀντιστρέφει. πῶς τοῦ προκειμένου συναγωγὴ ἔτι ἔσται. ὅτι μὲν γὰρ τὸ γ τῷ β ἐνδέχεται μηδενί, δείκνυται διὰ τῶν κειμένων, οὐκέτι μέντοι ὅτι τὸ β τῷ γ ἐνδέχεται μηδενί, διὰ τὸ μὴ ἀντιστρέφειν τὸ ἐνδεχόμενον ἀποφατικόν, ἀλλὰ μὴν δεῖ ἐν τῷ συμπεράσματι, κατηγορούμενον τὸ β εἶναι. οὕτως γὰρ ὁ μείζων ὅρος κεῖται. ▬ τουν τὸ ἐνδεχόμενον, οὐ τὸ κατὰ τὸν διορισμὸν συνάγεται, ἀλλὰ τὸ κατὰ τοῦ ὑπάρχοντος ἀληθευόμενον· ἔδει εἶχε γὰρ τοιοῦτον συναγόμενον, τῆς μείζονος ἀποφατικῆς ὑπαρχούσης ληφθείσης ἐν πρώτῳ σχήματι. εἰ δὲ τοῦτο, καὶ τὸ συμπέρασμα ἀντιστρέφει, ὂν καθόλου ἀποφατικὸν ὑπάρχον. ἄλλως δὲ οὔ. ὅτι δὲ τοιοῦτον γίνεται τὸ συμπέρασμα, ἀλλ' οὐ τὸ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου, δῆλον ποιήσει καὶ διὰ τῶν ἑξῆς. προείρηκε δὲ καὶ ἤδη αὐτὸς ἀρχόμενος, τοῦ περὶ τοῦ δευτέρου σχήματος λόγου. διὸ οὐκ εἶπε δὲ καὶ ἐν τούτοις λαμβάνειν τό, ἐν τοῖς συμπεράσμασιν ἐνδεχόμενον ὥσπερ ἐν τοῖς πρότερον. ἡ ἐνδεχομένη ἀποφατική, ἴση τῇ ἐνδεχομένῃ καταφατικῇ, πρὸς ἣν ἀντιστρέφει. ἀντιστρέφοι ἂν καὶ αὐτὴ ὁμοίως ταῖς καταφατικαῖς. ταῖς δὲ καθόλου καταφατικαῖς, ἀντιστρέφουσιν αἱ ἐπὶ μέρους καταφατικαί. ἔσται οὖν ἀντιστραφέντος οὕτως, τοῦ συμπεράσματος τοῦ γ, τὸ β, τῷ γ ἐνδέχεται τινὶ μή. ἐπιζητήσαι δ' ἄν τις, πῶς ἐν ταῖς τοιαύταις συζυγίαις, συνάγεταί τι συλλογιστικῶς. ἔνεστι γὰρ τῇ τῶν αὐτῶν ὅρων παραθέσει, μήτε ἐνδεχόμενον ἀποφατικόν, μήτε ὑπάρχον δεῖξαι συναγόμενον. οὕτως γὰρ ἐχουσῶν τῶν προτάσεων, καὶ τοῦ μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης, καὶ τοῦ παντί, ἐπεὶ τῶν ὅρων ἡ συναγωγή. ἰδοὺ γὰρ τὸ λευκὸν οὐδενὶ ἀνθρώπῳ ὑπάρχοντος, τὸ λευκὸν ἐνδέχεται παντὶ ἵππῳ, καὶ ἄνθρωπος ἐξ ἀνάγκης οὐδενὶ ἵππῳ, καίτοι ἔδει, ἢ ἐνδεχόμενον, ἢ ὑπάρχον εἶναι τὸ συμπέρασμα. ἀλλὰ καὶ τοῦ παντὶ ἐξ ἀνάγκης, οἷόν τε ὅρους λαβεῖν. πάλιν γὰρ τὸ λευκὸν οὐδενὶ ἀνθρώπῳ, τὸ λευκὸν ἐνδέχεται παντὶ γραμματικῷ. καὶ ἄνθρωπος παντὶ γραμματικῷ ἐξ ἀνάγκης. ὥστε καὶ τοῦ παντί, καὶ τοῦ μηδενὶ ἡ συναγωγὴ ἡ τῷ χρόνῳ ὥρισται, ἡ λέγουσα τὸ λευκὸν μηδενὶ ἀνθρώπῳ. ὅτι κεῖται τὸ λευκὸν παντὶ γραμματικῷ ἐνδέχεσθαι. ὅτε γὰρ ἐνδέχεται παντὶ γραμματικῷ ὑπάρχειν ἤδη τὸ λευκόν, τότε ψευδὴς ἡ, τὸ λευκὸν οὐδενὶ ἀνθρώπῳ. ἀλλὰ ἱκανόν γε, καὶ τὸ μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης λεχθέν, διαβάλλειν τὴν συμπλοκήν. ἀλλὰ κἂν ἀνάπαλιν τὰς προτάσεις λάβωμεν ὡς τὸ μὲν λευκόν, παντὶ ἀνθρώπῳ ἐνδέχεσθαι, ἵππῳ δὲ μηδενὶ ὑπάρχειν, αἱ μὲν προτάσεις ἀληθεῖς πάλιν, τὸ δὲ συμπέρασμα ἐξ ἀνάγκης ἀποφατικόν. ἄνθρωπος γὰρ ἐξ ἀνάγκης οὐδενὶ ἵππῳ. οὐ γὰρ δὴ τὴν καθόλου ἀποφατικὴν ὑπάρχου-

Legendū· μή ποτε οὖν· ex Joanne alexādrino in priora, citante hunc locum alexandri ad uerbū fere. unde apparet euidenter eos errare q dubitāt hos cōmentarios esse legitimū alexandri foetū

σαν ἔνεστιν ἀντιστραφῆναι ὡς ψευδῆ. πᾶσα γὰρ ἀποφατικὴ ὑπάρχουσα καθόλου ταὐτῇ, ὥσπερ γε καὶ καταφατική. καὶ ὅτι τοῦτο οὕτως ἔχει, δηλοῖ αὐτός, τοιαύταις πανταχοῦ ταῖς καθόλου ὑπαρχούσαις χρώμενος. ἤτοι οὖν ἔοικε μόνῃ τῇ τῆς ὑπαρχούσης ἀποφατικῆς ἀντιστροφῇ προσέχων συλλογιστικὰς εἶναι τὰς τοιαύτας συζυγίας, οὐκέτι τὴν ἐξέτασιν αὐτῶν διὰ τῶν ὅρων ποιησάμενος. ἂν γάρ τις ἀξιώσῃ τὴν ἀεὶ ὑπάρχουσαν ἡμᾶς καθόλου λαμβάνειν. ἀλλὰ μὴ τὴν, ποτὲ, οὐδὲν ἄλλο οὗτος ἀξιώσει, ἢ ἀναγκαίαν εἶναι τὴν ὑπάρχουσαν. τὸ γὰρ ἀναγκαῖον τοιοῦτον. πρόσεστι δὲ οὐδὲ αὐτὸς ποιεῖ διὰ τῶν ὅρων λαμβάνων τὴν ὑπάρχουσαν, ἀλλὰ τῶν οὕτως ἐχόντων λαμβάνει. ἐπεὶ δεῖ χρῆσθαι, τῷ μὴ τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου γενέσθαι τὸ συμπέρασμα, ὡς ἔδειξεν διὰ τῶν μίξεων τῶν ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι, τῆς μείζονος ἀναγκαίας οὔσης καθόλου ἀποφατικῆς, ἐνδεχομένης δὲ τῆς ἐλάττονος. εἴπερ γὰρ ὅπου τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου, τὸ ἀποφατικὸν συμπέρασμα ἔσται. τοιοῦτον δὲ καὶ τὸ διὰ τῆς τοιαύτης μίξεως γινόμενον, εἰ μόνον τὸ ἀποφατικὸν, καὶ μὴ τὸ καταφατικὸν συνάγοιτο, διὰ τὸ ἔσω ἐκείνων τῷ χρόνῳ ὡρίσθαι τὴν ἀποφατικὴν ὑπάρχουσαν. ὥστ' εἰ καὶ ἀναγκαῖον ἀποφατικὸν τὸ συναγόμενόν ἐστι, δύναται λέγεσθαι τοῦ μὴ ὑπάρχειν ὁ συλλογισμὸς εἶναι, διὰ τὸ, τὸ μὴ ὑπάρχειν, καὶ διὰ τοῦ ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχοντος ἀληθεύεσθαι. τὸ γὰρ μὴ ὑπάρχον ἀληθές, κἂν ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχῃ, ἀλλὰ καὶ τοῦτο προείρηται. ὅτι μὴ οἷόν τε ἀναγκαῖον γενέσθαι τὸ συμπέρασμα, μὴ δὲ μιᾶς τῶν προτάσεων ἀναγκαίας οὔσης. καὶ ὅτε δὲ διὰ τῶν τοιούτων μίξεων, τοῦ δὲ ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχειν, οὐκ ἔσται συλλογισμὸς, ἢ οὐκ ἔσεσθαι ὅτε τὸ μὴ ἀεί.

Ἐὰν δὲ ἀμφότεραι μὲν ὦσι στερητικαί, σημαίνῃ δὲ ἡ μὲν, μὴ ὑπάρχειν.

Καὶ ἀμφοτέρων οὐσῶν στερητικῶν τῶν προτάσεων, φησὶν ἔσεσθαι συλλογισμὸν, τῆς ἐνδεχομένης ἀποφατικῆς ἀντιστραφείσης, εἰς τὴν ἐνδεχομένην καταφατικήν. ἔσται δὲ καὶ διὰ ταύτης τῆς συζυγίας τὸ συμπέρασμα, τὸ, τὸ β τῷ γ ἐνδέχεσθαι μηδενί, οὐ τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου ὡς ἔδειξε. γίνεται γὰρ ἐν πρώτῳ σχήματι ἀποφατικὴ ὑπάρχουσα, διὰ τῆς ἀντιστροφῆς. ὃ καὶ αὐτὸς διὰ τῆς προσθήκης ἐνεδείξατο. εἰπὼν τὸ, καθάπερ ἐν τοῖς πρότερον. ἔσται γὰρ πάλιν τὸ πρῶτον σχῆμα. διὰ γὰρ τούτου, τήν τε τῆς ὑπαρχούσης ἀποφατικῆς ἀντιστροφὴν ἐδήλωσεν, καὶ τὴν ποιότητα τοῦ συμπεράσματος. ὅτι δὲ ἀμφοτέρων ληφθεισῶν καθόλου καταφατικῶν, καὶ τῆς ὑπαρχούσης, καὶ τῆς ἐνδεχομένης ἐν τούτῳ τῷ σχήματι, οὐδεὶς γίνεται συλλογισμὸς τῇ τῶν ὅρων παραθέσει ἔδειξεν ὡς ἔθος αὐτῷ ποιεῖν. ὅροι γὰρ τοῦ μὲν ὑπάρχειν ὑγεία, ζῷον, ἄνθρωπος. ὑγεία μὲν γὰρ παντὶ μὲν ζῴῳ ἐνδεχέσθω, καὶ ὑπαρχέτω παντὶ ἀνθρώπῳ, καὶ ζῷον παντὶ ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης. τοῦ δὲ μὴ ὑπάρχειν, ὑγεία, ἵππος, ἄνθρωπος. πάλιν γὰρ ἵππος, οὐδενὶ ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης, ὡς δὲ διὰ τῶν καθόλου συλλογισμῶν ἔδει-

χε. τῆς γὰρ ὑπαρχούσης προτάσεως ἀποφατικῆς λαμβανομένης, ἐγίνοντο συλλογιστικαὶ συζυγίαι, οὕτως καὶ διὰ τῶν ἐν μέρει. εἰ γὰρ ἡ ὑπάρχουσα ἀποφατικὴ καθόλου λαμβάνοιτο, ἡ δὲ ἐνδεχομένη ἐπὶ μέρους, ἔσονται ἐπὶ μέρους συλλογισμοί, ὁποτέρα ἂν ληφθῇ ὑπάρχουσα, πλὴν τῆς μὲν, μείζονος ληφθείσης, γνώριμον τὸ συναγόμενον, εἰ δὲ ἡ ἐλάττων ληφθείη, καὶ τὸ α τῷ μὲν β τινὶ ἐνδέχοιτο, τῷ δὲ γ μηδενὶ ὑπάρχοι, δῆλον ὡς καὶ τὸ γ, οὐδενὶ τῷ α. τὸ δὲ α τινὶ τῷ β ἐνδέχεται. γίνεται δὴ τὸ γ τινὶ τῷ β ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν. ὅ, εἰ ἔστι τὸ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχόμενον, καὶ τὸ β τῷ γ ἐνδέξεται τινὶ μὴ ὑπάρχειν, τῷ ἀντιστρέφειν τὰς ἐπὶ μέρους ἐνδεχομένας ἀμφοτέρας. ἂν μέντοι μὴ τὸ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου ὡς φθάσας ἔδειξε, συλλογιστικὴ μὲν ἔσται ἡ συζυγία, οὐ μὴν τοῦ προκειμένου. ὁ γὰρ ἐλάττων κατηγορούμενος, ἐν τῷ συμπεράσματι μένει, τῷ μὴ ἀντιστρέφειν τὸ ἐπὶ μέρους ἀποφατικόν, ἂν ὑπάρχον, ἢ ἀναγκαῖον ᾖ. οὐδὲ αὐτὸς μέντοι ὅτε σαφῶς γίνεσθαι συμπλοκὴν συλλογιστικήν, καὶ τῆς ἐλάττονος καθόλου ὑπαρχούσης ἀποφατικῆς, ληφθείσης τῆς μείζονος ἐνδεχομένης ἐπὶ μέρους. οὐδὲ γὰρ τὴν ἀρχὴν συλλογιστικὴ συμπλοκὴ ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι, ἡ ἔχουσα μείζονα ἐν μέρει. εἰ δὲ ἡ ὑπάρχουσα καταφατικὴ εἴη, οὐδεὶς γίνεται συλλογισμός. ἡ δεῖξις διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων, ὑγείας, ζῴου, ἀνθρώπου. ὑγείας, ἵππου, καὶ ἀνθρώπου. ἔνεστι γὰρ τὴν καθόλου ἐνδεχομένην, καὶ ἐπὶ μέρους λαβεῖν διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων, οὐδὲ ἡ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγὴ πρόεισιν. ἀλλὰ κἂν ἀμφότεραι αἱ προτάσεις, ἀποφατικαὶ ληφθῶσι, πάλιν δὲ καθόλου ἡ ὑπάρχουσα, ἔσται συλλογιστικὴ συζυγία, οὐ διὰ τῶν κειμένων, ἀλλὰ μεταληφθείσης πάλιν τῆς ἐνδεχομένης ἀποφατικῆς ἐπὶ μέρους, εἰς τὴν ἰσοδυναμοῦσαν αὐτῇ τὴν ἐπὶ μέρους καταφατικὴν ἐνδεχομένην. οὔτε δὲ ἂν ἀποφατικὴ ληφθείη ἡ ὑπάρχουσα ἐπὶ μέρους τῆς ἑτέρας ἐνδεχομένης οὔσης καθόλου καταφατικῆς, ἢ ἀποφατικῆς, ἔσται συλλογισμὸς, διὰ τὸ μὴ ἀντιστρέφειν δηλονότι τὴν ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴν ὑπάρχουσαν, οὔτ' ἂν ἀμφότεραι ἐπὶ μέρους, ἢ ἀδιόριστοι ληφθῶσιν, ὅπως ἂν ἔχωσι κατὰ τὸ ποιόν, οὐδεὶς ἔσται συλλογισμὸς, καὶ τοῦτό φησι δείκνυσθαι διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων, πάλιν γὰρ ὑγεία, ζῷον, ἄνθρωπος, τοῦ ὑπάρχειν. καὶ ὑγεία, ἵππος, ἄνθρωπος, τοῦ μὴ ὑπάρχειν. ἀληθεῖς γὰρ καὶ ἐπὶ μέρους λαμβανόμεναι, καὶ διὰ τῶν ὅρων τούτων, αἱ προτάσεις.

Ἐὰν δ' ἡ μὲν ἐξ ἀνάγκης, ἡ δ' ἐνδέχεσθαι σημαίνῃ τῶν προτάσεων.

Ἐπὶ τὴν ἐξ ἀναγκαίας, καὶ ἐνδεχομένης μίξιν ἐν δευτέρῳ σχήματι μετελήλυθε. καὶ δείκνυσι τίνες, καὶ ἐν τῇ τοιαύτῃ μίξει συζυγίαι συλλογιστικαί, τῆς μὲν οὖν ἐνδεχομένης καθόλου καταφατικῆς οὔσης, τῆς δ' ἀναγκαίας ἀποφατικῆς καθόλου λαμβανομένης, ἔσεσθαί φησι συλλογισμόν. τὸ μέντοι συμπέρασμα ἐνδεχόμενον μὲν, οὐ μὴν κατὰ τὸν διορισμόν, ἀλλὰ τοῦ μὴ ὑπάρχειν, ὡς ἔδειξεν ἤδη.

ὅτι γὰρ τῆς μείζονος ἀναγκαίας, ἢ ὑπαρχούσης οὔσης ἀποφατικῆς ἐν πρώτῳ σχήματι, οὐ τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου τὸ συμπέρασμα, ἐν τοῖς πρόσθεν εἴρηκε. γίνεται γὰρ τὸ πρῶτον σχῆμα ἀντιστραφείσης τῆς ἀναγκαίας ἀποφατικῆς, ἔχον τὴν μείζονα ἀναγκαίαν ἀποφατικήν, ἐν ταῖς τοιαύταις ἐν δευτέρῳ σχήματι συζυγίαις, καὶ ὅπως γίνεται, παρατίθεται.

Κείσθω οὖν τὸ α τῷ μὲν β ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ ὑπάρχειν, τῷ δὲ γ παντὶ ἐνδέχεσθαι.

Ἀντιστραφείσης οὖν τῆς ἀποφατικῆς ἀναγκαίας τὸ β τῷ α ἐξ ἀνάγκης οὐδενί, τὸ δὲ α παντὶ τῷ γ ἐνδέχεται. γίνεται δὴ τὸ πρῶτον σχῆμα, συμπέρασμα ἔχον, τὸ β τῷ γ μηδενὶ ἐνδέχεσθαι, οὐ μέντοι τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου, ἐδήλωσεν εἰπών. ἅμα δὲ δηλονότι οὐχ ὑπάρχει τὸ β οὐδενὶ τῷ γ. καὶ ὅτι γίνεται καθόλου ἀποφατικὸν τὸ συμπέρασμα ὑπάρχον, καὶ οὐ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχόμενον, διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς δείκνυσιν. εἰ γὰρ μὴ ἀληθὲς τὸ β τῷ γ μηδενὶ ὑπάρχειν, τὸ ἀντικείμενον αὐτοῦ εἰλήφθω. καὶ κείσθω τὸ β τῷ γ τινὶ ὑπάρχειν, ἀλλὰ μὴν ἔκειτο τὸ α ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ τῷ β. τοῦτο γὰρ σημαίνει, τὸ, μηδενὶ ἐνδέχεται. τὸ δέ γε β, τινὶ τῷ γ ὑπάρχει. γίνεται οὖν τὸ α τινὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχον. ἔδειξε γὰρ ὅτι ἐν πρώτῳ σχήματι τῆς μείζονος οὔσης ἀναγκαίας, ὑπαρχούσης δὲ τῆς ἐλάττονος, ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα. τὸ ἄρα α τινὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης οὐχ ὑπάρχει, ὡς ἔφην, ὅπερ ἀδύνατον. ὑπέκειτο γὰρ τὸ α παντὶ τῷ γ ἐνδέχεσθαι. ἀδύνατος ἄρα ἡ ὑπόθεσις, ᾗ τοῦτο τὸ συμπέρασμα ἠκολούθησε. τὸ ἄρα ἀντικείμενον αὐτῆς, ἦν δὲ τὸ β μηδενὶ τῷ γ ὑπάρχειν. δεῖ δὲ εἰδέναι ὅτι ἡ δεῖξις, αὕτη καὶ τὸ ἀπ᾽ αὐτῆς ἀδύνατον ἠκολούθησε, διότι ἡγεῖται ἀληθὲς εἶναι ἐν πρώτῳ σχήματι ἐξ ἀναγκαίας τῆς μείζονος καὶ ὑπαρχούσης τῆς ἐλάττονος, ἀναγκαῖον γίγνεσθαι τὸ συμπέρασμα. ἐπεὶ κατά γε τοὺς ὑπάρχον λέγοντας γίγνεσθαι τὸ συμπέρασμα ἐν ταῖς τοιαύταις μίξεσιν, οὐ προχωρεῖ ἡ τοιαύτη δεῖξις. οὐδὲν γὰρ ἀδύνατον ἕπεται. γίνεται γὰρ συναγόμενον ἔκ τε τῆς ὑποθέσεως τῆς τὸ β τινὶ τῷ γ ὑπάρχειν λεγούσης, καὶ ἐκ τῆς κειμένης τῆς ἀναγκαίας, τῆς τὸ α ἐξ ἀνάγκης οὐδενὶ τῷ β, τὸ α τινὶ τῷ γ μὴ ὑπάρχον. ὃ οὐδὲν ἀδύνατόν ἐστι κειμένου τοῦ, τὸ α παντὶ τῷ γ ἐνδέχεσθαι. ἅμα γὰρ ἀληθῆ οὐδὲν κωλύει εἶναι, τό, τε παντὶ ἐνδέχεσθαι τὸ α τῷ γ, καὶ τὸ, τινὶ αὐτῷ μὴ ὑπάρχειν.

Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον δειχθήσεται, κἂν ᾖ πρὸς τὸ γ τιθεὶς τὸ στερητικόν.

Κατὰ μὲν Ἀριστοτέλην τῆς ἐλάττονος ληφθείσης καθόλου ἀποφατικῆς ἀναγκαίας, ἐνδεχομένης δὲ τῆς μείζονος καθόλου καταφατικῆς, ἔσται τοῦ προκειμένου συμπεράσματος. ὅτι ὑπάρχον ἀποφατικὸν γίνεται κατ᾽ αὐτὸν τὸ συμπέρασμα, ὥστε καὶ ἀντιστρέφει. εἰ γὰρ τὸ α τῷ μὲν β ἐνδέχεται παντί, τῷ δὲ γ ἐξ ἀνάγ-

κης οὐδενί, τὸ δὲ α τῷ β ἐνδέχεται παντί, τὸ ἄρα γ ἐνδέχεται μηδενὶ τῷ β, τοῦ ἐνδέχεσθαι κατ᾽ αὐτὸν κατὰ τοῦ ὑπάρχον νῦν κατηγορουμένου. ἐπεὶ τοίνυν τὸ καθόλου ἀποφατικὸν ὑπάρχον ἀντιστρέφει, καὶ τὸ β τῷ γ οὐδενὶ ὑπάρχει. τοῦτο γὰρ ἔδει συναχθῆναι. εἰ μέντοι μὴ τοῦ μὴ ὑπάρχειν γένοιτο τὸ συμπέρασμα, ἀλλὰ τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου, τῷ μὴ ἀντιστρέφειν τὴν καθόλου ἀποφατικὴν ἐνδεχομένην, οὐκέτ᾽ ἂν τὸ β ἐνδέχοιτο τῷ γ μηδενί. ὥστε οὐ τοῦ προκειμένου ἡ δεῖξις. ἀλλ᾽ εἰ ἄρα τὸ, ἐπὶ μέρους ἐνδεχόμενον συνάγοιτο τῷ, τὴν ἐνδεχομένην καθόλου ἀποφατικήν, τὴν ἐπὶ μέρους ἐνδεχομένην ἀντιστρέφειν κατ᾽ αὐτὸν ὡς οὔσης καταφατικῆς, καθ᾽ οὓς μέντοι ἐνδεχόμενον ἀλλ᾽ οὐχ ὑπάρχον γίνεται τὸ συμπέρασμα ἐν τῇ ἐκκειμένῃ δείξει, τὸ προκείμενον συναχθήσεται καθόλου ἐνδεχόμενον ἀποφατικόν, καθότι ἀρέσκει αὐτοῖς καὶ τὴν καθόλου ἀποφατικὴν ἐνδεχομένην ἀντιστρέφειν ἑαυτῇ. ὅτι δὲ τῆς ἀναγκαίας καταφατικῆς τεθείσης, τῆς δὲ ἐνδεχομένης ἀποφατικῆς, οὐδεὶς γίνεται συλλογισμὸς ἐν τούτῳ τῷ σχήματι, τῇ τῶν ὅρων παραθέσει δείκνυσι. πρῶτον μὲν γὰρ ἐπὶ ὅρων ἔδειξε τοῦ ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ γινόμενον συμπέρασμα ἐπὶ τῇ τοιαύτῃ συζυγίᾳ, λαβὼν λευκόν, ἄνθρωπον, κύκνον. τὸ γὰρ λευκὸν ἐνδέχεται μὲν μηδενὶ ἀνθρώπῳ, ἐξ ἀνάγκης δὲ παντὶ κύκνῳ ὑπάρχει. καὶ ἄνθρωπος ἐξ ἀνάγκης οὐδενὶ κύκνῳ. δείξας δὲ ἀναγκαῖον ἀποφατικὸν συμπέρασμα ἐπὶ τοῖς κειμένοις ὅροις ἐν τῇ τοιαύτῃ συζυγίᾳ, τοῦ μὲν μὴ γίνεσθαι ἐνδεχόμενον συμπέρασμα ἱκανὸν τοῦτο σημεῖόν φησι, τὸ, ἐπὶ ὅρων τινῶν ἀναγκαῖον εὑρίσκεσθαι, ἄλλο δ᾽ εἶναι τὸ ἐνδεχόμενον τοῦ ἀναγκαίου. ἑξῆς δὲ προστίθησιν ὅτι, ἀλλ᾽ οὐδὲ ἀναγκαῖον ἀποφατικὸν ἔσται τὸ συμπέρασμα, ἐπὶ τῶν ὅρων, ὧν παρέθετο ἔδειξεν. εἰ γὰρ ἐπὶ πάσης ὕλης οὕτως ἀπήντα, ἠδύνατό τις λέγειν συλλογιστικὴν μὲν εἶναι τὴν συζυγίαν, συνάγεσθαι δὲ μὴ ἐνδεχόμενον, ἀλλ᾽ ἀναγκαῖον. ὅτι οὖν μηδὲ τοῦθ᾽ οἷόν τε, πρῶτον μὲν ἐκ τῶν ἤδη δεδειγμένων τε καὶ κειμένων, λαμβάνει. κεῖται γὰρ ὅτι ἀναγκαῖον γίνεται τὸ συμπέρασμα ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι, ἢ ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων ἀναγκαίων οὐσῶν, ἢ τῆς ἀποφατικῆς. ταύτης γὰρ οὔσης ἀναγκαίας καὶ καθόλου, γίνεται δι᾽ ἀντιστροφῆς ἐν πρώτῳ σχήματι ἡ μείζων ἀναγκαία, οὕτως δὲ ἐχούσης, ἐδόκει αὐτῷ ἀναγκαῖον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα, εἰ ἡ ἐλάττων ὑπάρχουσα εἴη. ἐπεὶ ἐνδεχομένης οὔσης τῆς ἑτέρας, ἔσται μὴ δῆλως ἀναγκαῖον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. εἰ ἀποφατικὴ καθόλου εἴη ἀναγκαία, μὴ εἶναι δὲ ἐν τῇ ἐκκειμένῃ συζυγίᾳ, τὴν ἀναγκαίαν ἀποφατικήν, ἀλλὰ καταφατικήν, οὐκ ἂν συμπέρασμα ἀναγκαῖον εἴη. καίτοι οὐδὲ οὕτως συνέβαινεν ἀναγκαῖον, γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα ὡς εἶπεν, διὰ τὴν ἐνδεχομένην. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐκ τῆς τῶν ὅρων παραθέσεως, δείκνυσιν ὅτι μὴ ἀναγκαῖον ἀποφατικὸν οἷόν τε γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. δείξας καὶ τοῦ παντὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν, γινόμενον συμπέρασμα. καὶ ἐφ᾽ οἵας τε ὕλης τοῦτο οἷόν τε γίνεσθαι λέγει. ἂν γὰρ ᾖ τὸ μὲν γ ὁ ἔσχατος ὅρος ὑπὸ τὸν β τὸν μείζονα ἄκρον, τὸ δὲ α ὁ μέσος

ὅρος· παντὶ μὲν ἐνδέχεται, ὡς καὶ μηδενὶ τῷ μείζονι τῷ β, τῷ δὲ γ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχει· ἔσται τὸ β τῷ γ παντὶ ὑπάρχον ἐξ ἀνάγκης. λαμβάνει δὲ οὕτως ἔχοντα πρὸς ἄλληλα, ἐπὶ μὲν τοῦ α κίνησιν, ἐπὶ δὲ τοῦ β ζῷον, ἐπὶ δὲ τοῦ γ, ἐγρηγορέσιν. κίνησιν μὲν γὰρ ἐνδέχεται παντὶ ζῴῳ. εἰ δὲ τοῦτο, ἐνδέχεται καὶ μηδενί. ἀποφατικὴ γὰρ αὐτῷ κεῖται ἡ ἐνδεχομένη, ὡς δὲ τὴν αὐτὴν ἀντὶ τὴν καταφατικὴν ἐνδεχομένην λαμβάνει, καὶ παντὶ ἐγρηγορότι ἐξ ἀνάγκης. εἴ γε τὸ ἐγρηγορέναι ἐστὶ τὸ ἐνεργεῖν, καὶ κινεῖσθαι κατὰ αἴσθησιν, καὶ τὸ ζῷον ἐξ ἀνάγκης παντὶ ἐγρηγορότι. ἔτι δὲ φανερώτερον δεικνύοιτο, εἰ ἀντὶ τοῦ ἐγρηγορότος, τὸ βαδίζειν τιθείη. προδηλότερον γὰρ ἡ κίνησις ἐξ ἀνάγκης τῷ βαδίζοντι τοῦ ἐγρηγορότος, καὶ ζῷον ὁμοίως παντὶ ἐξ ἀνάγκης βαδίζοντι. δείξας δὲ καὶ τὸ ἐξ ἀνάγκης παντί, καὶ τὸ ἐξ ἀνάγκης μηδενί, συναγόμενον ἐν τῇ ἐκκειμένῃ συζυγίᾳ, φανερόν φησιν εἶναι· ὅτι μηδὲ ἀποφατικὸν ὑπάρχον ἔσται τὸ συμπέρασμα. διότι γὰρ ἐπὶ τῶν ἐκκειμένων ὅρων ἐδείχθη καταφατικὸν ἀναγκαῖον συναγόμενον· ἀναιρετικὸν γὰρ τοῦ ἀποφατικοῦ ὑπάρχοντος, οὐ τὸ καταφατικὸν ὑπάρχον καθόλου μόνον· ἀλλ' ἔτι μᾶλλον τὸ καταφατικὸν ἀναγκαῖον. ἀμφότεραι γοῦν αἱ ἀποφάσεις ἀνῄρηνται, τῇ τοῦ παντὶ ἐξ ἀνάγκης παραθέσει.

Οὐδὲ δὴ τῶν ἀντικειμένων καταφάσεων.

Ἀντικειμένων δηλονότι ταῖς ἀποφάσεσι, λέγει τῇ τε καθόλου ἀναγκαίᾳ, καὶ τῇ ὑπαρχούσῃ· ἃς ἡ καθόλου καταφατικὴ ἀναγκαία δειχθεῖσα ἀνεῖλεν. ἀντίκεινται δὲ καταφάσεις, τῇ μὲν ἀναγκαίᾳ καθόλου, ἡ ἐπὶ μέρους ἐνδεχομένη· τῇ δὲ ὑπαρχούσῃ καθόλου, ἡ ἐπὶ μέρους ὑπάρχουσα ἀντιφατικῶς. οὐδὲ τούτων οὖν τινα οἷόν τε λέγειν συνάγεσθαι. ὅτι μὲν γὰρ οὐδετέρα τῶν ἀντιφάσεων ἐκείνων, ἔδειξε παρατεθὲν ἐπὶ τῆς ὕλης τὸ καθόλου καταφατικὸν ἀναγκαῖον ἀμφοτέρων, ὂν ἐκείνων ἀναιρετικόν. ὅτι μηδὲ τῶν ἐκείναις ἀντικειμένων καταφάσεων, μηδὲ τῶν ἀντιφατικῶν, μήτε τῶν ἐναντίων, δείκνυσι πάλιν τὸ καθόλου ἀποφατικὸν ἀναγκαῖον, πάσης ὂν καταφάσεως ἀναιρετικόν· ὃ φθάνει δεδεῖχθαι ἐπὶ τῆς ὕλης καὶ αὐτὸ συναγόμενον. ὥστε καὶ τῶν ἀντικειμένων καταφάσεων ταῖς καθόλου ἀποφάσεσιν, οὐ μόνον τῶν ἀντιφατικῶς ἀλλὰ καὶ τῶν ἐναντίων. τὸ γὰρ ἀναγκαῖον καθόλου ἀποφατικόν, πάντων πάλιν τῶν καταφατικῶν ἐστιν ἀναιρετικόν. ἔδει μὲν οὖν, εἰ ἐγίνετο συλλογισμός, τούτων τι συνάγεσθαι τῶν εἰρημένων. οὐδὲν δὲ τούτων συνάγεται, οὐδ' ἂν συνάγοιτό τι τούτων συλλογιστικῶς. δύναται καὶ τό· οὐδὲ δὴ τῶν ἀντικειμένων καταφάσεων, ὡς ἴσον εἰρῆσθαι τῶν φάσεων, ἵνα μὴ κατάφασις ᾖ λέγων, ἀλλὰ φάσις, τουτέστι πρότασις. ἔθος γὰρ αὐτῷ τὸ τῆς φάσεως ὄνομα, καὶ ἐπὶ τῶν προτάσεων κατηγορεῖν. προτάσεις δὲ τὰς ἀντιφατικῶς ἀντικειμένας, ταῖς δεδειγμέναις τῇ τε καθόλου ἀποφατικῇ ἀναγκαίᾳ, καὶ τῇ καθόλου καταφατικῇ ἀναγκαίᾳ. αἵ εἰσιν ἐπὶ μέρους, ἡ μὲν κατάφασις, ἡ δὲ ἀπόφασις ἐνδεχόμεναι. βούλεται γὰρ λέγειν, ὅτι μηδὲ ἐπὶ μέρους τι συναχθήσεται· τῶν μὲν καταφάσεων πασῶν ἀναιρετικὴν εἶναι, τήν τε καθόλου ἀποφατικὴν ἀναγκαίαν· τῶν δὲ ἀποφάσεων πασῶν, πάλιν τὴν καθόλου καταφατικήν, ὥστε εἰ μήτε καθόλου τι, μήτε ἐπὶ μέρους συνάγεται, οὐδ' ἂν συνάγοιτό τι ὅλως.

Ὁμοίως δ' ἀνάπαλιν εἰ ἡ μείζων ἀναγκαία καταφατικὴ ληφθῇ, ἡ δὲ ἐλάττων ἐνδεχομένη ἀποφατικὴ καθόλου. διὰ γὰρ τῶν αὐτῶν ὅρων ὁ ἔλεγχος. ἂν γὰρ ᾖ ἐπὶ μὲν τοῦ α λευκόν, κύκνος δὲ ἐφ' ᾧ τὸ β, καὶ ἄνθρωπος ἐπὶ τοῦ γ, τὸ λευκὸν παντὶ μὲν κύκνῳ ἐξ ἀνάγκης, ἐνδέχεται δὲ μηδενὶ ἀνθρώπῳ, καὶ κύκνος ἐξ ἀνάγκης οὐδενὶ ἀνθρώπῳ. οὐκέτι δὲ τοῦ παντὶ ἐξ ἀνάγκης δεικτικοί, οὓς παρέθετο ὅρους ἐπὶ τοῦ παντί, ὅτε τὴν ἐλάττονα ἀναγκαίαν καταφατικὴν ἐλάμβανεν, ἀνάπαλιν ληφθέντες. οὐ γὰρ εἰ τὸ κινεῖσθαι παντὶ ἐγρηγορότι ἐξ ἀνάγκης, ζῴῳ δὲ ἐνδέχεται μηδενί, ἤδη καὶ τὸ ἐγρηγορέναι παντὶ ζῴῳ ἐξ ἀνάγκης. ἀλλ' ἱκανὸν τὸ ἀποφατικὸν ἀναγκαῖον διαβάλλειν τὴν συζυγίαν ὡς ἀσυλλόγιστον. τὸ γὰρ ἀναγκαῖον ὡς εἴρηται συνάγεται, ἢ ἐπ' ἀμφοτέραις ἀναγκαίαις, ἢ εἰ ἡ μείζων εἴη ἀναγκαία ἀποφατική, ἢ προείρηται πῶς οὐκ εἰσὶν αὗται συλλογιστικαὶ αἱ συζυγίαι, αἱ ἔχουσαι τὴν ἑτέραν καθόλου καταφατικὴν ἀναγκαίαν, τὴν δὲ ἑτέραν ἐνδεχομένην καθόλου ἀποφατικήν. δοκεῖ γὰρ δύνασθαι διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, δείκνυσθαι συμπέρασμα ἐνδεχόμενον καθόλου ἀποφατικόν. κειμένου γὰρ τοῦ τὸ α παντὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης, καὶ ἐνδέχεσθαι μηδενὶ τῷ γ. λέγω ὅτι τὸ β ἐνδέχεται μηδενὶ τῷ γ. εἰ γὰρ μὴ οὐκ ἐνδέχεται μηδενί, τουτέστιν ἐξ ἀνάγκης τινί, ὃ ἀδύνατον. ἔκειτο γὰρ αὐτῷ ἐνδέχεσθαι μηδενί. ὁμοίως δειχθήσεται κἂν ἡ μὲν ἐλάττων ἀναγκαία ᾖ, ἡ δὲ μείζων ἐνδεχομένη. συνάγεται γὰρ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς· ἐν μὲν τῷ πρώτῳ σχήματι, τὸ α τῷ γ ἐνδέχεσθαί τινι μή, ᾧ κεῖται παντὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν. ἐν δὲ τῷ τρίτῳ σχήματι, τὸ α τινὶ τῷ β ἐξ ἀνάγκης, ᾧ ἔκειτο ἐνδέχεσθαι μηδενί. εἰ δὲ ταῦτα οὕτως ἔχει, ἤτοι ἡ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγὴ διαβληθήσεται, ὡς οὐχ ἱκανὴ δεῖξαι συζυγίαν συλλογιστικήν, ἢ εἰ ἀδιάβλητος αὕτη ἡ ὕλη, οὐ δόξει ἱκανὴ εἶναι διαβάλλειν ὡς ἀσυλλόγιστόν τινα συζυγίαν. τίς δ' ἂν ἡ λύσις εἴη τῆς ἀπορίας, εἴρηταί μοι καὶ αὐτὸ ἐν τῷ περὶ τῶν μίξεων βιβλίῳ. ἀμφοτέρων δὲ στερητικῶν οὐσῶν, δηλονότι καθόλου, τοῦτο γὰρ ἐνδεῖ τῇ λέξει πῶς γίνεται συλλογισμός, καὶ τί τὸ συναγόμενον δείκνυσι· τοῦ ἐνδεχομένου ἀποφατικοῦ, πάλιν εἰς τὸ καταφατικόν, τὸ ἀντιστρέφον αὐτῷ μεταβληθέντος. τῇ γὰρ τῆς ἀναγκαίας προτάσεως ἀντιστροφῇ, γίνεται τὸ πρῶτον σχῆμα, ἔχον τὴν μὲν μείζονα καθόλου ἀποφατικὴν ἀναγκαίαν, τὴν δὲ ἐλάττονα καθόλου καταφατικὴν ἐνδεχομένην. ἐδείχθη δὲ ἡ τοιαύτη συζυγία συλλογιστική. καὶ ὅτι γε οὐ τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου, οὐδὲ τοῦτο τὸ συμπέρασμα. γίνεται δὲ συλλογιστικὴ ἡ συζυγία πρὸς ὁποτέρῳ οὖν ἄκρῳ, τοῦ ἀναγκαίου ἀποφατικοῦ τεθέντος, πλὴν ἂν ἡ ἐλάττων ᾖ ἀναγκαία, διὰ δύο ἀντιστροφῶν, καὶ τὸ συμπέρασμα γὰρ ἀντιστρέφεσθαι δεῖ. ἀντιστρέφει γὰρ ἐπεὶ μή ἐστι τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου, ὡς ἡγεῖται δεδεῖχθαι· ἀλλ' ἔστι καθόλου ἀποφατικὸν ὑπάρχον. τὸ δὲ ἀντιστραφεισῶν

γοῦν τῶν προτάσεων εἶπεν· ἐπὶ τῆς τὴν μείζονα ἐχούσης, ἀναγκαίαν ἀποφατικήν. ἐπεὶ δεῖ ἀμφοτέρας ἀντιστραφῆναι. ἀλλ' οὐχ ὁμοίως. ἀλλὰ τὴν μὲν ἐνδεχομένην ἀποφατικήν, εἰς τὴν καταφατικήν. τὴν δὲ καθόλου ἀποφατικὴν ἀναγκαίαν, εἰς τὴν ἀποφατικὴν ἀναγκαίαν τοῖς ὅροις. οὕτω γὰρ γίνεται τὸ πρῶτον σχῆμα. ὅταν μὲν γὰρ ἡ καθόλου ἀναγκαία ἀποφατικὴ ἐλάττων γένηται, τρεῖς ἀντιστροφαὶ γίνονται. αἵ τε γὰρ δύο προτάσεις καθὰ προείρηται, καὶ πρὸς ταύταις, τὸ συμπέρασμα.

Ἀμφοτέρων δὲ ληφθεισῶν τῶν προτάσεων καταφατικῶν, οὐκ ἔσται συλλογισμός.

Εὐλόγως, ὅτι μηδόλως ἐν δευτέρῳ σχήματι καταφατικόν τι συνάγεται, ἀποφατικὸν μὲν οὖν μὴ ἔσεσθαί φησι συμπέρασμα, ὅτι μηδὲ κεῖταί τις πρότασις ἀποφατική, μήτε ὑπάρχουσα, μήτε ἀναγκαία. τούτων γὰρ οὐσῶν ἀποφατικῶν, γίνεται ἀποφατικὸν τὸ συμπέρασμα. τὸ γὰρ ἐνδεχόμενον, καὶ ἀποφατικὸν ληφθέν, ἴσον καταφατικῷ δύναται. εἰπὼν δὲ μὴ γίνεσθαι ἀποφατικὸν συμπέρασμα, φησίν, ἀλλὰ μὴν οὐδὲ τοῦ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν· ὡς μὴ ὄντος τούτου ἀποφατικοῦ, ἢ μόνον τῷ σχήματι τῆς λέξεως. τοῦτο δ' ὅτι ἀντιστρέφει τῷ καταφατικῷ. ὅτι δὲ τοῦ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν οὐ γίνεται συμπέρασμα δείκνυσιν, ὅρους παραθέμενος τοῦ μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης, οἷς ἤδη κέχρηται. τὸ γὰρ λευκόν, κύκνῳ μὲν ἐξ ἀνάγκης παντί, ἀνθρώπῳ δὲ ἐνδέχεται παντί, καὶ κύκνος ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης οὐδενί. παραθέμενος δὲ τοῦ ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ ὅρους, δῆλόν φησιν ἐκ τούτου εἶναι. καὶ ὅτι μηδὲν καταφατικὸν συνάγεται συλλογιστικῶς ἐν ταύτῃ τῇ συζυγίᾳ. πάσης γὰρ καταφάσεως, ἀναιρετικόν ἐστι τὸ ἐξ ἀνάγκης μηδενί. εἰπὼν δὲ ἀποφατικὸν μὲν μὴ συνάγεσθαι. ὅτι μηδὲ ἐλήφθη ἀποφατικὴ πρότασις ὑπάρχουσα ἢ ἀναγκαία. δείξας δὲ ἐπὶ ὅρων καὶ τό, ἐξ ἀνάγκης μηδενί. ὃ δὴ ἀναιρετικόν ἐστι τῶν ἀντικειμένων ταῖς ἀποφάσεσι καταφάσεων, ὅτι μηδὲν συνάγεται ἔδειξε.

Τὸ δὲ οὐδέ γε τῶν ἀντικειμένων καταφάσεων, ἴσον ἐστὶ τῷ, οὐδὲ τῶν ταῖς ἀποφατικαῖς ἀντικειμένων καταφάσεων. ἔνεστι μέντοι ὅρους παραθέμενον δεῖξαι, καὶ τοῦ παντὶ ἐξ ἀνάγκης, ὡς καὶ ταύτῃ ἀνῃρῆσθαι τὸ ἀποφατικὸν συνάγεσθαι. ἔστω γὰρ κίνησις, ζῴῳ μὲν παντί, ἐνδεχομένη. βαδίζοντι δὲ παντὶ ἐξ ἀνάγκης, γίνεται ζῷον ἐξ ἀνάγκης βαδίζοντι παντί. ἐπιζητήσαι δ' ἄν τις καὶ ἐπὶ ταύτης τῆς συμπλοκῆς, πῶς οὐ δειχθήσεται διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς συναγόμενον συλλογιστικῶς τὸ ἐνδέχεσθαι μηδενί. εἰ γὰρ κειμένου τοῦ, τὸ α τῷ μὲν β ἐξ ἀνάγκης παντί. τῷ δὲ γ ἐνδέχεται παντί, λέγοι τις συνάγεσθαι τὸ β τῷ γ ἐνδέχεσθαι μηδενί. εἰ γὰρ μὴ τὸ οὐκ ἐνδέχεται μηδενί, τουτέστιν ἐξ ἀνάγκης τινί. ἀλλὰ καὶ τὸ α ἐξ ἀνάγκης παντὶ τῷ β, τὸ α ἄρα τινὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης, ὃ ἀδύνατον. ἔκειτο γὰρ τὸ α ἐνδέχεσθαι παντὶ τῷ γ, ὡς καὶ ἐνδέχεσθαι μηδενί.

Ὁμοίως

Ὁμοίως δ' ἕξει καὶ ἐπὶ τῶν ἐν μέρει συλλογισμῶν.

Μετελήλυθεν ἐπὶ τοὺς ἐν μέρει, καὶ δείκνυσι καὶ ἐπὶ τούτων, ὅτι τοῦ μὲν στερητικοῦ καθόλου τε, καὶ ἀναγκαίου ὄντος. τοῦ δὲ ἐνδεχομένου ἐπὶ μέρους, ἔσται τοῦ ἐπὶ μέρους συλλογισμός. ἄλλως δὲ οὔ. δῆλον οὖν ὅτι οὐδὲ ἡ συζυγία ἡ ἐξ ἀναγκαίας καταφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ ἐνδεχομένης ἀποφατικῆς τῆς ἐλάττονος ἐν δευτέρῳ σχήματι, οὐ συλλογιστική. ὡς γὰρ οὐδὲ ἡ ἐξ ὑπαρχούσης καταφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ ἐνδεχομένης ἀποφατικῆς τῆς ἐλάττονος. ἐπὶ μέντοι τῆς ἐξ ἀναγκαίας καὶ ὑπαρχούσης, καὶ ἡ οὕτως λαμβανομένης, συλλογιστική. λέγει δὲ καὶ τὸ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν. τοῦτο γὰρ ὑπακοῦσαι δεῖ. καὶ τὸ μὴ ὑπάρχειν ἔσεσθαι τὸ συμπέρασμα. ὅτι δέδεικται τῆς μείζονος οὔσης ἀποφατικῆς ἀναγκαίας ἐν πρώτῳ σχήματι, τὸ συμπέρασμα γινόμενον, καὶ τὸ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου. γίνεται δὲ ἀντιστραφείσης τῆς ἀποφατικῆς ἀναγκαίας, ἡ μείζων ἐν πρώτῳ σχήματι ἀναγκαία. ὅταν δὲ τὸ ἀναγκαῖον καταφατικὸν ᾖ, οὐδένα φησὶν ἔσεσθαι συλλογισμόν. ὡς γὰρ ἐδείχθη μὴ ὅτι ἀμφοτέρων οὐσῶν καθόλου, ἦν δ' ἡ ἀναγκαία καταφατική. ἐδείχθη γὰρ διά τε τῶν ἐπὶ τῶν ὅρων, τὸ ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ συνάγεσθαι. ἐπὶ γὰρ λευκοῦ, καὶ ἀνθρώπου, καὶ κύκνου, τοῦτο ἔδειξεν. οὐκ ἠδύνατο δὲ ἀναγκαῖον συμπέρασμα γίγνεσθαι, μήτε ἀμφοτέρων ἀναγκαίων οὐσῶν, μήτε τῆς στερητικῆς ἐν δευτέρῳ σχήματι. ἀλλὰ καὶ τοῦ παντὶ ἐξ ἀνάγκης, ὅρους παρέθετο ἐπὶ τῆς ἑτέρας συζυγίας, κίνησιν, ζῷον, ἐγρήγορσιν. τὸ γὰρ ζῷον παντὶ ἐγρηγορότι ἐξ ἀνάγκης. σημειωτέον μέντοι, ὅτι καὶ αὕτη ἡ συζυγία δύναται δείκνυσθαι διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς συλλογιστικῶς συνάγουσα τὸ ἐνδέχεσθαί τινι μή, τὸ β τῷ γ. εἰ γὰρ μὴ τοῦτο, τὸ ἀντικείμενον τό, οὐκ ἐνδέχεταί τινι μή, τουτέστιν ἐξ ἀνάγκης παντί. τὸ ἄρα α τῷ γ ἐξ ἀνάγκης παντί, ὅπερ ἀδύνατον. ἔκειτο γὰρ τινὶ αὐτῷ ἐνδέχεσθαι, καὶ ὑπάρχειν, καὶ μὴ ὑπάρχειν. ἀλλ' οὐδ' ἂν ἀμφότεραι ὦσι καταφατικαί. ἀλλ' ἡ μὲν καθόλου, ἡ δὲ ἐν μέρει. οὐδὲ γὰρ ὅτε ἀμφότεραι καθόλου ἦσαν, οὕτως λαμβανομένων ἐγίγνετο. ἐδείχθη γὰρ ἐπὶ ὅρων ἀμφοτέρων οὐσῶν καταφατικῶν, ἀποφατικὸν ἀναγκαῖον συναγόμενον, ἦσαν δ' οἱ παρατεθέντες ὅροι, λευκόν, ἄνθρωπος, κύκνος. ἔστι μέντοι καὶ ταύτην τὴν συζυγίαν δεῖξαι διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς συλλογιστικῶς συνάγουσαν, τὸ ἐνδέχεσθαί τινι μή, εἰ γὰρ μὴ οὐκ ἐνδέχεται τὸ β τῷ γ τινί. μὴ δὲ ἐξ ἀνάγκης παντὶ κεῖται τὸ α β ἀναγκαῖον, ἀναγκαῖον συνάγεται τὸ α τῷ γ παντὶ ἐξ ἀνάγκης. ἔκειτο δέ τινι ἐνδέχεσθαι ὡς καί τινι μή.

Ὅταν δὲ ἀμφότεραι μὲν στερητικαί, καὶ καθόλου δὲ ἀναγκαία ᾖ, ἡ τὸ μὴ ὑπάρχειν σημαίνουσα.

Δείξας ὅτι ἀμφοτέρων οὐσῶν καταφατικῶν, ἥτις ἂν ᾖ καθόλου, εἴτε ἡ ἀναγκαία, εἴτε ἡ ἐνδεχομένη, οὐδεὶς γίνεται συλλογισμός, λέγει περὶ τῶν ἐξ ἀμφο-

τέρων ἀποφατικῶν. καί φησιν ὅτι ἂν ἡ ἀναγκαία ἀποφατικὴ καθόλου ᾖ, συλλογισμὸς ἔσται. τοῦτο γὰρ εἶπε. διὰ τοῦ καθόλου τε, καὶ ἀναγκαία ἡ τὸ μὴ ὑπάρχειν σημαίνουσα. γίνεται δὴ καὶ ἐν τῇ τοιαύτῃ συζυγίᾳ, καὶ τῆς ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς ἐνδεχομένης εἰς τὴν ἐπὶ μέρους καταφατικὴν μεταληφθείσης, καὶ τῆς καθόλου ἀποφατικῆς ἀναγκαίας ἀντιστραφείσης. ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων, ἐφ' ὧν ἦν ἡ συζυγία συλλογιστική, οὔσης τῆς ἀναγκαίας ἀποφατικῆς καθόλου. ἂν δὲ ἀμφότεραι φησὶν, ἢ ἀδιόριστοι, ἢ ἐν μέρει ληφθῶσιν ὡς ἂν ἔχωσι ποιότητος, οὐκ ἔσονται συλλογιστικαί. ἡ δ' ἀπόδειξίς φησι διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων, δι' ὧν καὶ ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι ἔδειξε, τὰς ἐξ ἀναγκαίας καὶ ἐνδεχομένης, ἀμφοτέρων οὐσῶν ἐπὶ μέρους ἀσυλλογίστους συζυγίας. οἱ δὲ ὅροι, τοῦ μὲν παντὶ ἐξ ἀνάγκης, λευκὸν, ζῶον, ἄνθρωπος. μέσον δῆλον ὅτι τὸ λευκὸν ἐν τούτῳ τῷ σχήματι. ἦν δὲ καὶ ἐν τῷ πρώτῳ, ἀλλ' οὐ κατὰ τὴν αὐτὴν τάξιν. τότε μὲν γὰρ τὸ ζῶον, τινὶ λευκῷ ἐξ ἀνάγκης. καὶ τὸ λευκὸν τινὶ ἀνθρώπῳ ἐνδεχομένως. νῦν δὲ τὸ λευκὸν, καί τινι ζώῳ ἐξ ἀνάγκης, καὶ πάλιν τινὶ ἐξ ἀνάγκης, οὔ, ὡς κόρακι, καὶ κύκνῳ, καὶ ἀνθρώπῳ. καὶ πάλιν καί τινι ἐνδέχεται, καὶ ἐνδέχεταί τινι μή, ὡς ἀνθρώπῳ, καὶ τὸ ζῶον παντὶ ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης. τοῦ δὲ μηδενὶ, λευκὸν ἦν, καὶ ζῶον, καὶ ἄψυχον. μέσον πάλιν τὸ λευκόν. ὃ ἦν ζώῳ μὲν πάλιν καί τινι ἐξ ἀνάγκης, καί τινι οὐκ ἐξ ἀνάγκης. ἀψύχῳ δὲ καί τινι ἐνδέχεται, καί τινι ἐνδέχεται μή, καὶ ζῶον ἐξ ἀνάγκης οὐδενὶ ἀψύχῳ, δύναται διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων εἰρηκέναι. οἷς πρὸ ὀλίγου κέχρηται οὐσῶν καθόλου τῶν προτάσεων, καὶ καταφατικῶν. οὗτοι δὲ ἦσαν, λευκὸν, κύκνος, ἄνθρωπος, τοῦ μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης. τοῦ δὲ παντὶ ἐξ ἀνάγκης, κίνησιν, ζῶον. ἐγρήγορσιν. ἂν γὰρ μὴ καθόλου τὰς προτάσεις λαμβάνωμεν ἐπὶ τούτων τῶν ὅρων, ὡς τότε, ἀλλ' ἐπὶ μέρους δεικνύοιτο ἂν, ἔτι αὐτῶν ἀληθῶν οὐσῶν, καὶ τοῦ παντὶ, καὶ τοῦ μηδενὶ ἐξ ἀνάγκης συναγωγή.

Φανερὸν οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων, ὅτι τῆς μὲν στερητικῆς καθόλου τιθεμένης.

Ὅτι τῆς ἀναγκαίας καθόλου ἀποφατικῆς οὔσης ἐν δευτέρῳ σχήματι, τῆς δὲ ἑτέρας ἐνδεχομένης, ἢ καταφατικῆς καθόλου, ἢ ἀποφατικῆς, ἢ πάλιν ἐν μέρει, ἢ καταφατικῆς, ἢ ἀποφατικῆς γίνεται συλλογιστικὴ συζυγία, κεῖται. ἐδείχθη δὲ καὶ ὅτι τὸ συμπέρασμα ἀποφατικὸν, οὐ τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου γίνεται. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ, οὐ μόνον τοῦ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν, ἀλλὰ καὶ τοῦ μὴ ὑπάρχειν. ἀμφοτέρων γὰρ δοκεῖ γίγνεσθαι, τῷ, τὸ ἐνδεχόμενον καὶ κατὰ τοῦ ὑπάρχοντος κατηγορεῖσθαι. δέδεικται δὲ καὶ ὅτι τῆς καταφατικῆς ἀναγκαίας λαμβανομένης, οὐ γίνεται συλλογιστικὴ συζυγία. ἀλλὰ καὶ ὅτι ἔν τε ταῖς ἐξ ὑπαρχουσῶν, καὶ ἐνδεχομένων μίξεσι, καὶ ταῖς ἐξ ἀναγκαίων, καὶ ἐνδεχομένων ὁμοίως. τοῦ δὲ ἀναγκαίου καὶ τοῦ ὑπάρχοντος τιθεμένων αἱ συζυγίαι συλλογιστικαί, καὶ γὰρ ὅτε τὸ ὑπάρχον καθόλου ἀποφατικὸν ἐλαμβάνετο ἐν ταῖς συλλογιστικαῖς, καὶ τὸ ἀναγκαῖον ὁμοίως. μὴ τοιούτου δὲ λαμβανομένου, ὁμοίως πάλιν ἀσυλλόγιστοι.

ἀλλ' ὅτι καὶ ὅτι πάντες οἱ ἐν δευτέρῳ σχήματι, ἀτελεῖς. διὰ γὰρ τῆς εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα ἀναγωγῆς τελειοῦνται. τὸ δὲ τῶν προειρημένων σχημάτων, ἤτοι ἀντὶ τοῦ πρώτου σχήματος εἴρηκε. διὰ γὰρ τοῦ πρώτου σχήματος ἑνὸς ὄντος, ἡ τελείωσις αὐτῶν. ἢ σχήματα εἴρηκεν, ἀντὶ τῶν συζυγιῶν, καὶ συμπλοκῶν. δι' ὧν γὰρ ἔδειξε συζυγιῶν οὐσῶν ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι, εἰς ἃς ἀνάγονται διὰ τῆς ἀντιστροφῆς, διὰ τούτων τελειοῦνται, ἃ σχήματα ἂν λέγοι. ἐδείχθησαν δὲ διά τε τῆς τοῦ δευτέρου, καὶ τῆς τοῦ τετάρτου.

Ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ σχήματι, καὶ ἀμφοτέρων ἐνδεχομένων, καὶ τῆς ἑτέρας, ἔσται συλλογισμός.

De Tertia. f[igur]a.

Μετελήλυθε μὲν ἐπὶ τὸ τρίτον σχῆμα. λέγει δὲ ὅτι ἐν τούτῳ καὶ ἀμφοτέρων ἐνδεχομένων οὐσῶν τῶν προτάσεων, συλλογισμὸς γίνεται. ὃ οὐκ ἐγίνετο ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι. ἔδειξε γὰρ ὅτι ἐκ δύο ἐνδεχομένων ἐν δευτέρῳ σχήματι, οὐδὲν συνάγεται συλλογιστικῶς. λέγει δὲ ὅτι ἐνδεχομένων μὲν οὐσῶν ἀμφοτέρων, ἔσται καὶ τὸ συμπέρασμα ἐνδεχόμενον, ἀλλὰ καὶ ἐξ ἐνδεχομένης καὶ ὑπαρχούσης, ἐνδεχόμενον τὸ συμπέρασμα. ἐὰν δὲ ἀναγκαία, καὶ ἐνδεχομένη, ἀναγκαία καθόλου ἀποφατική, οὐ τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου τὸ συμπέρασμα ἔσται, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ μὴ ὑπάρχειν. ὃ καὶ ἐπὶ τῶν πρὸ τούτου σχημάτων, ὥσπερ δὲ ὅτε περὶ τοῦ πρώτου σχήματος ἔλεγε, καὶ τῆς ὑπαρχούσης ἀποφατικῆς καθόλου μὴ ἔσεσθαι, τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου τὸ συμπέρασμα. οὐ ὕστερον οὐκέτι ἐμνημόνευσεν. ὥσπερ δὲ τοῦ μὴ ὑπάρχειν ἔσεσθαι συμπέρασμα, ἐν αἷς συζυγίαις ἡ ἀναγκαία καθόλου ἐστὶν ἀποφατική, ἐπήνεγκε. ληπτέον δὲ, καὶ ἐν τούτοις ὁμοίως τὸ ἐν τοῖς συμπεράσμασιν ἐνδεχόμενον. δηλῶν ὅτι ἐνδεχόμενον μὲν ἀποφατικὸν, χρὴ λέγειν τὸ συμπέρασμα, λαμβάνειν δὲ ἐνδεχόμενον τὸ, ὡς ὑπάρχον. ἀλλ' οὐ, τὸ κατὰ τὸν διορισμόν. ἔστωσαν δὴ πρῶτον ἐνδεχόμεναι, περὶ τῶν πρώτων λέγει συζυγιῶν, ἐκ δύο ἐνδεχομένων, καὶ πρῶτόν γε περὶ τῆς ἐκ δύο καταφατικῶν καθόλου, καὶ δείκνυσι συλλογιστικὴν οὖσαν τὴν συζυγίαν, διὰ τῆς ἀντιστροφῆς ἐλάττονος καθόλου καταφατικῆς ἐνδεχομένης, ἀνάγων αὐτὴν εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα. ἀντιστρέφει γὰρ καὶ ταύτην ἡ ἐπὶ μέρους. ἀλλὰ κἂν ἡ μὲν μείζων καθόλου ἐνδεχομένη ἀποφατικὴ ληφθῇ. ἡ δὲ ἐλάττων καθόλου ἐνδεχομένη καταφατική, τῆς ἐλάττονος τῆς καθόλου καταφατικῆς ἐνδεχομένης ἀντιστραφείσης, πάλιν γίνεται τὸ πρῶτον σχῆμα, ἐκ καθόλου ἀποφατικῆς ἐνδεχομένης τῆς μείζονος, καὶ ἐπὶ μέρους καταφατικῆς ἐνδεχομένης τῆς ἐλάττονος, ἐπὶ μέρους ἀποφατικοῦ ἐνδεχομένου συναγομένου. ἐὰν δὲ ἀμφότεραι ἀποφατικαὶ, καὶ ἐνδεχόμεναι καθόλου ληφθῶσιν, ἐκ μὲν τῶν κειμένων, οὐδὲν ἔσται συλλογιστικῶς δεικνύμενον, μεταληφθείσης δὲ τῆς ἐλάττονος εἰς τὴν καταφατικὴν ἐνδεχομένην, καὶ ἀντιστραφείσης, γίνεται ἡ αὐτὴ συζυγία ἐν πρώτῳ σχήματι τῇ φθανούσῃ εἰρῆσθαι. δύνανται δὲ καὶ ἀμφότεραι εἰς τὰ καταφατικὰ, καὶ μεταληφθῆναι, ὃ καὶ αὐτὸς εἴπεν.

Εἰ δ' ὁ μέν ἐστι καθόλου τῶν ὅρων, ἢ ἐν μέρει.

Ὅταν φησὶν ἡ ἑτέρα τῶν προτάσεων, ᾖ ἐν μέρει, ὅσαι ἐξ ὑπαρχουσῶν λαμβανόμεναι προτάσεων συζυγίαι, ἐν τῷ τρίτῳ σχήματι συλλογιστικὰς ἐποίουν συμπλοκάς, τοσαῦται καὶ ἐπὶ τῶν ἐνδεχομένων ὅταν ὁμοίως ληφθῶσιν, ἔσονται συλλογιστικαί. ὁμοίως δὲ καὶ αἱ ἀσυλλόγιστοι, ἐπὶ τῶν ἐνδεχομένων ἕξουσι, ταῖς ἐπὶ τῶν ὑπαρχουσῶν. καὶ γὰρ αἱ μεταλαμβανόμεναι ἐκ τῶν ἀποφάσεων, εἰς τὰς καταφάσεις, ὡς ἴσον δυνάμεναι ταῖς καταφατικαῖς μεταλαμβάνονται. αἴτε γὰρ ἡ μὲν μείζων ληφθῇ καθόλου καταφατικὴ ἐνδεχομένη, ἡ δὲ ἐλάττων ἐπὶ μέρους καὶ αὕτη καταφατικὴ ἐνδεχομένη, συλλογιστικὴ ἡ συζυγία γίνεται. γίνεται δὲ ἡ δεῖξις, ἀντιστραφείσης τῆς ἐλάττονος προτάσεως τῆς ἐπὶ μέρους ἐνδεχομένης καταφατικῆς. γίνεται γὰρ οὕτως τὸ πρῶτον σχῆμα. αἴτε ἡ μὲν μείζων ᾖ ἐπὶ μέρους καταφατικὴ ἐνδεχομένη, ἡ δὲ ἐλάττων καθόλου καταφατικὴ ἐνδεχομένη, συλλογιστική, καὶ οὕτως ἡ συζυγία. ἀντιστραφείσης γὰρ τῆς μείζονος τῆς ἐπὶ μέρους ἐνδεχομένης καταφατικῆς, γίνεται πάλιν τὸ πρῶτον σχῆμα. δεήσει δὲ ἐν ταύτῃ τῇ συζυγίᾳ, καὶ τὸ συμπέρασμα ἀντιστρέφειν. οὕτως γὰρ ἔσται τοῦ προκειμένου ὁ συλλογισμός. ἀλλὰ κἂν ἡ μὲν μείζων ληφθῇ καθόλου ἀποφατικὴ ἐνδεχομένη, ἡ δὲ ἐλάττων ἐπὶ μέρους καταφατική, συλλογιστικὴ ἡ συζυγία. ἀντιστραφείσης γὰρ τῆς ἐλάττονος, ἐπὶ μέρους οὔσης ἐνδεχομένης καταφατικῆς, γίνεται πάλιν τὸ πρῶτον σχῆμα καθόλου ἀποφατικὴν ἐνδεχομένην ἔχον τὴν μείζονα, καὶ ἐνδεχομένην ἐπὶ μέρους καταφατικὴν τὴν ἐλάττονα. ἐξ ὧν ἐδείχθη ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν ἐνδεχόμενον γινόμενον τὸ συμπέρασμα. εἰ δὲ εἶεν ἀμφότεραι ἀποφατικαὶ ἐνδεχόμεναι, ἡ μὲν καθόλου, ἡ δὲ ἐπὶ μέρους, μεταληφθείσης τῆς ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς εἰς τὴν ἐπὶ μέρους καταφατικήν, καὶ ἀντιστραφείσης, γίνεται τοῦ πρώτου σχήματος ἡ προειρημένη συζυγία. μεταληφθεῖσα γὰρ ἡ ἀποφατικὴ εἰς τὴν καταφατικήν, ποιήσει τὰς προτάσεις ὁμοίας, ὁποῖαι οὖσαι καὶ ἐπὶ τῶν ὑπαρχουσῶν, ἦσαν συλλογιστικαί. τῆς μὲν οὖν ἐλάττονος ληφθείσης ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς, μιᾶς δεησόμεθα ἀντιστροφῆς. τῆς δὲ μείζονος, δύο. δεήσει γὰρ καὶ τὸ συμπέρασμα ἀντιστρέψαι ὂν ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν ἐνδεχόμενον. ἀντιστρέφειν δὲ τὸ ἀποφατικὸν ἐνδεχόμενον, ὁμοίως τῷ καταφατικῷ. οὐκ ἔθ' οἷόν τε ἐπὶ τῶν ὑπαρχουσῶν προτάσεων ἐν τῷ τρίτῳ σχήματι γίνεσθαι, τῆς ἐλάττονος οὔσης ἀποφατικῆς καθόλου, τῆς δὲ μείζονος ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς, τῷ μὴ ἀντιστρέφειν τὴν ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴν ὑπάρχουσαν, οὐ γίνεται τοῦ προκειμένου συλλογισμός. διὸ καὶ ἐπιζητήσειε τίς ἂν πῶς ἀληθὲς τό, εἰ δ' ὁ μέν ἐστι καθόλου τῶν ὅρων. ὃν γὰρ ἐπὶ τοῦ ὑπάρχειν, ἔσται καὶ οὐκ ἔσται συλλογισμός, ἢ δεῖ μεταλαμβάνειν τὸ ἐνδεχόμενον καθόλου ἀποφατικόν, εἰς τὸ καταφατικὸν καὶ ἐπὶ τοῦ ἐνδέχεσθαι. οὐκέτι δὲ ὡς ἐπὶ τοῦ ἐνδέχεται, οὕτως ἕξει καὶ ἐπὶ τοῦ ὑπάρχειν, διὰ τὸ προειρημένον. ἂν δὲ ἀμφότεραι, ἢ ἐπὶ μέρους, ἢ ἀδιόριστοι ληφθῶ-

σιν ἐνδεχόμεναι, αἵτε καταφατικαί, αἵτε ἀποφατικαί, αἵτε παραλλάξ, ἀσυλλόγιστοι αἱ συζυγίαι. καὶ τοῦτο πάλιν ἔδειξε τῇ τῶν ὅρων παραθέσει, δείξας καὶ παντί, καὶ μηδενί. τὸ μὲν παντί, διὰ ζώου, καὶ ἀνθρώπου, καὶ λευκοῦ. τὸ γὰρ ζῶον, καὶ ὁ ἄνθρωπος, καί τινι λευκῷ ἑκάτερον αὐτῶν ἐνδέχεται, καὶ ἐνδέχεταί τινι μή, ἑκάτερον. καὶ τὸ μὲν ἐνδέχεται ὑπάρχειν αὐτῷ τῷ λευκῷ. τὸ δὲ ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν. καὶ τὸ ζῶον ἐξ ἀνάγκης παντὶ ἀνθρώπῳ. τοῦ δὲ μὴ ὑπάρχειν, ἵππον, ἄνθρωπον, λευκόν.

Ὁμοίως γὰρ ἐχουσῶν τῶν προτάσεων, ὁ ἵππος ἐξ ἀνάγκης οὐδενὶ ἀνθρώπῳ, ἂν δ' ἡ μὲν ὑπάρχειν ἡ δ' ἐνδέχεσθαι σημαίνῃ τῶν προτάσεων.

Προείρηκεν ἤδη, ὅτι ἐν ταῖς ἐξ ὑπαρχούσης, καὶ ἐνδεχομένης συζυγίαις συλλογιστικαῖς ἐν τρίτῳ σχήματι, τὸ συμπέρασμα ἔξω τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου, τοῦτο οὖν λέγει πάλιν, καὶ ὅτι ἔσονται συλλογιστικαί, αἱ συζυγίαι ὁμοίως ἔχουσαι τοὺς ὅρους κειμένους, ταῖς ἐξ ὑπαρχουσῶν ἀμφοτέρων οὐσῶν συλλογιστικαῖς, καὶ ταῖς ἐξ ἐνδεχομένων ἀμφοτέρων. τοῦτο γὰρ σημαίνει, ἢ τὸν αὐτὸν τρόπον ἐχόντων τῶν ὅρων, ὃν καὶ ἐν τοῖς πρότερον. λέγει δὲ πρῶτον περὶ συζυγίας, τῆς τὴν μὲν μείζονα, ἐχούσης καθόλου καταφατικὴν ὑπάρχουσαν. τὴν δὲ ἐλάττονα καθόλου καταφατικὴν ἐνδεχομένην. ἀντιστραφείσης γὰρ τῆς ἐλάττονος τῆς καθόλου καταφατικῆς ἐνδεχομένης εἰς τὴν ἐπὶ μέρους, γίνεται τὸ πρῶτον σχῆμα, ἔχον ὑπάρχουσαν καταφατικὴν τὴν μείζονα, καὶ ἐπὶ μέρους ἐνδεχομένην καταφατικὴν τὴν ἐλάττονα. ἧς ἐδείχθη τὸ συμπέρασμα ἐπὶ μέρους καταφατικὸν ἐνδεχόμενον γινόμενον. τὸ δέ, ὅτε γὰρ ἡ ἑτέρα τῶν προτάσεων ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι σημαίνει ἐνδέχεσθαι, καὶ τὸ συμπέρασμα ἦν ἐνδεχόμενον. λέγει μὲν ἐπὶ τῶν τὴν ἑτέραν ὑπάρχουσαν ἐχουσῶν. πῶς δ' ἂν εἴη καθόλου εἰρημένον, ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν καταφατικῶν, ἔθηκε τοῦτο, ἐπὶ δὲ τῶν ἐξ ἀποφατικῆς ὑπαρχούσης τῆς μείζονος, καὶ ἐνδεχομένης καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος, εἶπεν οὕτως.

Ἐὰν δ' ἡ μὲν ὑπάρχειν, ἡ δ' ἐνδέχεσθαι λαμβάνηται τῶν προτάσεων, ὅταν μὲν ἡ πρὸς τὸ μεῖζον ἄκρον ἐνδέχεσθαι σημαίνῃ, τέλειοί τε πάντες ἔσονται οἱ συλλογισμοί, καὶ τοῦ ἐνδέχεσθαι κατὰ τὸν εἰρημένον διορισμόν.

Ὅταν δὲ πρὸς τὸν ἐλάττονα, ἀτελεῖς τε πάντες, καὶ οἱ στερητικοὶ τῶν συλλογισμῶν οὐ τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου, ἀλλὰ τοῦ μηδενί, μὴ παντὶ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρχειν. εἰ γὰρ μηδενί, ἢ μὴ παντὶ ἐξ ἀνάγκης ἐνδέχεσθαι φαμέν, καὶ μηδενὶ καὶ μὴ παντὶ ὑπάρχειν. ἢ οὖν τὸ λεγόμενον ἐπὶ τῶν καταφατικῶν νῦν λέγει, ἢ τό, οὐδενὶ ἐξ ἀνάγκης, ὃ εἶπε γίνεσθαι συμπέρασμα. τότε μὲν ἀκριβολογούμενος, οὐκ ἔλεγεν εἶναι ἐνδεχόμενον. ἐπεὶ διαφέρει τοῦ ἐνδέχεσθαι μηδενί, ὡς ἐδείχθη τότε. μετὰ ταῦτα μέντοι καὶ τὴν τοιαύτην ἀπόφασιν, ἐν ταῖς ἐνδεχομέναις ἀποφατικαῖς τίθησιν. ἐπεὶ μὴ ἔστιν αὐτόθεν ὑπάρχουσα. ἤδη γὰρ φθάσας, καὶ ἐπὶ τῆς ἐν δευτέρῳ σχήματι μίξεως ἐξ ἀποφατικῆς ὑπαρχούσης τῆς μείζονος, καὶ

ἐνδεχομένης τῆς ἐλάττονος, ἐνδεχόμενον ἀποφατικὸν τὸ γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα τὸ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου. ἀλλὰ κἂν ἡ μείζων μὲν ἐνδεχομένη καθόλου καταφατικὴ ληφθῇ, ἡ δὲ ἐλάττων ὑπάρχουσα καθόλου καταφατική, συλλογιστικὴ ἡ συζυγία· ἀντιστραφήσεται γὰρ ἡ ὑπάρχουσα. καὶ τῆς μείζονος δὲ στερητικῆς ληφθείσης καθόλου, ἢ ἐνδεχομένης ἢ ὑπαρχούσης, τῆς δὲ ἐλάττονος καταφατικῆς καθόλου, ἐνδεχομένης μὲν, εἰ ἡ μείζων ὑπάρχουσα εἴη· ὑπαρχούσης δὲ, εἰ ἐκείνη ἐνδεχομένη, συλλογιστικαὶ αἱ συζυγίαι. ἀντιστραφείσης γὰρ τῆς ἐλάττονος, εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα ἡ ἀναγωγή. ἔσται δὲ συλλογιστικὴ συμπλοκὴ, καὶ ἡ τὴν ἐλάττονα ἔχουσα στερητικὴν καθόλου, εἴτε ὑπάρχουσαν, εἴτε ἐνδεχομένην· ἀντιστραφείσης γὰρ τῆς μείζονος, ἔσται τὸ πρῶτον σχῆμα, καὶ τὸ συμπέρασμα ἐνδεχόμενον ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν ἀπὸ τοῦ ἐλάττονος ἄκρου. ὃ ἐπεὶ ἀντιστρέφει ἐνδεχόμενον, ὡς λέγει νῦν, ἀντιστραφέντος αὐτοῦ δεικνύοιτο ἂν συναγόμενον τὸ προκείμενον. πάλιν γὰρ ἐπεσημήνατο, ὡς ὅπως ἂν ληφθῇ ὑπάρχουσα, εἴτε καταφατική, εἴτε ἀποφατική, ἐνδεχομένου γινομένου τοῦ συμπεράσματος. εἰ δὲ τὸ στερητικὸν τιθείη πρὸς τὸ ἔλαττον, ἢ καὶ ἄμφω ληφθείη στερητικά, οὐ τὸ μὲν ἁπλῶς λέγει τῆς ἐλάττονος καθόλου ἀποφατικῆς τιθείσης, διὰ μὲν τῶν κειμένων, μὴ ἔσεσθαι· μεταληφθείσης δὲ τῆς στερητικῆς εἰς τὴν καταφατικήν. δεῖ δὲ προσυπακούειν ἐπὶ τῆς ἐλάττονος στερητικῆς, τὸ, ἐνδεχομένης. οὕτω γὰρ δυνήσεται μεταληφθῆναι ἡ ἀποφατικὴ, εἰς τὴν καταφατικὴν, εἰ ἐνδεχομένη εἴη. ὑπαρχούσης γὰρ οὔσης ἀποφατικῆς αὐτῆς οὐ μετάληψις ἔτι δυνατὸν γενέσθαι, οὔτε συλλογιστικὴ συζυγία τῶν προκειμένων γίνεται ἐκτὸς, εἰ μὴ τηρήσαντες τὴν ἐλάττονα ἀποφατικὴν ὑπάρχουσαν τὴν β γ ἀντιστρέψαιμεν τὴν καταφατικὴν ἐνδεχομένην τὴν α γ. ἔσται γὰρ τὸ β τῷ γ οὐδενὶ ὑπάρχον· τὸ γ, τῷ μὲν α τινὶ, ἐνδεχόμενον, καὶ συμπέρασμα τὸ β τῷ α τινὶ ἐνδεχόμενον μὴ ὑπάρχειν· ὃ εἰ ὡς νῦν φησὶ τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου ἐστίν, ἀντιστρέφει καὶ τὸ α τινὶ τῷ β ἐνδέχεται μὴ ὑπάρχειν, ὥστε συναχθήσεται καὶ μὴ δὲ μιᾶς γενομένης μεταλήψεως, ὄντος τούτου τοῦ συμπεράσματος. πάλιν εἰ ἀμφότεραι εἶεν καθόλου ἀποφατικαὶ, ἡ μὲν ὑπάρχουσα, ἡ δὲ ἐνδεχομένη, ἐκ μὲν τῶν κειμένων, οὐδὲν συναχθήσεται· μεταληφθείσης δὲ τῆς ἐνδεχομένης ἀποφατικῆς εἰς τὴν καταφατικὴν, καὶ ἀντιστραφείσης, συλλογιστικὴ γίνεται ἡ συζυγία. εἰ μὲν οὖν ἡ ἐλάττων εἴη ἐνδεχομένη ἀποφατικὴ, φανερά ἥ τε μετάληψις, καὶ ἡ δεῖξις. εἰ δὲ μείζων εἴη ἐνδεχομένη, οὐκ ἔσται συλλογιστικὴ ἡ συζυγία, τῆς ἐλάττονος ἀποφατικῆς οὔσης ὑπαρχούσης καθόλου. ἡ δεήσει τὴν μείζονα μεταλαβόντας. ἐπεί ἐστιν ἐνδεχομένη ἀποφατικὴ, εἰς τὴν καταφατικὴν ἐνδεχομένην ἀντιστρέψαι τε, καὶ ἐλάττονα ποιῆσαι. εἶτα τὸ συμπέρασμα πάλιν ἀντιστρέψαι καὶ αὐτὸ, εἰ ἔστι τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου, ὡς νῦν λέγει. εἰ δ᾽ ἡ μὲν καθόλου τῶν προτάσεων ἡ δ᾽ ἐν μέρει· εἴτε ἀμφότεραι εἶεν καταφατικαὶ, εἴτε ἡ μὲν ἑτέρα καταφατικὴ ἡ ἐπὶ μέρους ἡ δὲ ἑτέρα ἀποφατικὴ καθόλου, ὁποτέρα ἂν αὐτῶν ᾖ ὑπ-

άρχουσα, συλλογιστικὴ ἡ συζυγία. τῆς γὰρ καταφατικῆς ἐπὶ μέρους, εἴτε ἐνδεχομένη εἴη, εἴτε ὑπάρχουσα ἀντιστραφείσης, γίνεται διὰ τοῦ πρώτου σχήματος συζυγία συλλογιστική. τὸ, δὲ ὁ αὐτὸς τρόπος ἔσται τῶν συλλογισμῶν, δηλωτικόν ἐστι, τοῦ, διὰ ἀντιστροφῆς ἔσεσθαι τὴν δεῖξιν. ἐπεσημήνατο δὲ πάλιν, ὅτι τὸ συμπέρασμα ἐνδεχόμενον ἔσται ὡς ἐν πρώτῳ σχήματι ἀεὶ ἐν τῇ ἐξ ὑπαρχούσης, καὶ ἐνδεχομένης μίξει, τοιούτου γινομένου τοῦ συμπεράσματος. εἰ δὲ εἴη ἡ μὲν ἐλάττων καταφατικὴ καθόλου, ἡ δὲ μείζων ἀποφατικὴ ἐν μέρει, συλλογιστικὴν μέν φησιν ἔσεσθαι τὴν συζυγίαν. οὐ μὴν διὰ ἀντιστροφῆς δειχθήσεται, ἀναχθείσης αὐτῆς εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα, ἀλλὰ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. κείσθω γὰρ τὸ μὲν β παντὶ ὑπάρχειν τῷ γ. τὸ δὲ α ἐνδεχέσθω τινὶ τῷ γ μὴ ὑπάρχειν. τὸ δὴ α, ἐνδέχεταί τινι τῷ β μὴ ὑπάρχειν. εἰ γὰρ μὴ, τὸ ἀντικείμενον ἐξ ἀνάγκης αὐτῷ παντί. ἀλλὰ καὶ τὸ β παντὶ τῷ γ ὑπάρχει. τὸ ἄρα α, παντὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης ὑπάρξει. γίνεται γὰρ ἡ συζυγία ἐν πρώτῳ σχήματι ἐξ ἀναγκαίας καθόλου καταφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ ὑπαρχούσης καθόλου καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος. ἐφ᾽ ἧς ἔδειξε καθόλου καταφατικὸν ἀναγκαῖον γινόμενον τὸ συμπέρασμα. ἀδύνατον δὲ τὸ α παντὶ τῷ γ ἐξ ἀνάγκης. ἔκειτο γὰρ ἐνδέχεσθαι αὐτῷ τινὶ μὴ ὑπάρχειν. πῶς δὲ οὐχ οἷόν τε ἔσται, καὶ διὰ τῆς ἀντιστροφῆς τὴν τοιαύτην συμπλοκὴν δεικνύναι συλλογιστικὴν καθ᾽ αὑτόν. εἴγε ἡ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴ ἐνδεχομένη ἀντιστρέφει αὑτῇ, ζητήσαι τις ἄν. εἰ γὰρ τὸ α τῷ γ ἐνδέχεταί τινι μὴ, καὶ τὸ γ τῷ α, ἐνδέχεταί τινι μή. μᾶλλον δὲ μεταλαβόντας ἔνεστιν εἰς τὸ καταφατικὸν, τὸ ἀποφατικὸν ἐπὶ μέρους ἐνδεχόμενον. οὕτως γὰρ ἔσται συλλογιστικὴ ἡ συμπλοκὴ, ἀντιστρέψαι αὐτό. καὶ ἔσται τὸ γ τῷ α ἐνδεχόμενόν τινι. κεῖται δὲ τὸ β τῷ γ παντὶ ὑπάρχειν. γίνεται τὸ β τῷ γ τινὶ ἐνδεχόμενον. εἰ δὲ τοῦτο, καὶ τὸ α τινὶ τῷ β ἐνδέχεται. ἀντιστρέφει γὰρ καὶ τὸ ἐνδεχόμενον ἐπὶ μέρους τό, τε καταφατικὸν, καὶ ἀποφατικὸν, καὶ ὁμολογουμένη ἂν ἐδόκει μᾶλλον αὕτη ἡ δεῖξις εἶναι. ἡ γὰρ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγὴ, ἔνστασιν ἔχει. εἰ μὲν εἴη μείζων ἐπὶ μέρους οὖσα ἐνδεχομένη, οἷόν τε τοῦτο γίνεσθαι. εἰ δὲ αὕτη μείζων εἴη ὑπάρχουσα ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴ, ἡ δὲ ἐλάττων καταφατικὴ ἐνδεχομένη, οὐκέτ᾽ ἂν ἡ διὰ ἀντιστροφῆς δεῖξις χώραν ἔχοι, εἰληφθεῖεν αἱ προτάσεις, οὐδὲ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς δύναταί τι, τῷ μὴ γίνεσθαι ἐξ ἀναγκαίας καθόλου καταφατικῆς τῆς μείζονος ἐν πρώτῳ σχήματι, καὶ ἐνδεχομένης καθόλου καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος. μὴ δὲ κατὰ ταύτην καθόλου καταφατικὸν ἀναγκαῖον συμπέρασμα. μὴ γινομένου δὲ τοιούτου, ἀλλ᾽ ἐνδεχομένου καθόλου καταφατικοῦ, οὐδὲν ἀδύνατον, τὸ α τῷ γ τινὶ μὴ ὑπάρχον, ἐνδέχεσθαι παντὶ αὐτῷ ὑπάρχειν. κατὰ μὲν γὰρ τὴν δόξαν τὴν αὐτοῦ, περιέσται ἡ δεῖξις ἡ διὰ ἀδυνάτου, ἐν τῇ ἐκκειμένῃ συζυγίᾳ, τῷ ἐξ ἀναγκαίας τῆς μείζονος, καὶ ὑπαρχούσης τῆς ἐλάττονος, ἀναγκαῖον κατ᾽ αὐτὸν γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. κατὰ μέντοι τοὺς ἑταίρους αὐτοῦ ὑπάρχον λέγοντας συνάγεσθαι, οὐδὲν ἀδύνατον

ἀκολουθήσει. οὐ γὰρ ἀδύνατον τὸ α παντὶ τῷ γ ὑπάρχειν, εἰ ἐνδέχεται αὐτῷ τινὶ μὴ ὑπάρχειν. αὕτη ἐστὶν ἡ συμπλοκή, δι' ἧς πειρῶνταί τινες δεικνύναι, ἀναγκαῖον γινόμενον τὸ συμπέρασμα, ἐν τῇ ἐξ ἀναγκαίας τῆς μείζονος καθόλου, καὶ ὑπαρχούσης τῆς ἐλάττονος συμπλοκῆς ἐν πρώτῳ σχήματι. οἱ γὰρ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, εἰς τὴν συμπλοκὴν ταύτην δεῖξιν ἄγοντες, ἀδύνατον πειρῶνται δεικνύναι τὸ συναγόμενον. εἰ μέντοι εἴη ἡ μείζων ἡ α γ ὑπάρχουσα ἐπὶ μέρους ἀποφατική, ἡ δὲ ἐλάττων καθόλου καταφατικὴ ἐνδεχομένη, οὐδὲ κατ' αὐτὸν ἔτι ἀδύνατόν τι ἀπαντήσεται ὡς ᾤετο. γίνεται μὲν γὰρ τὸ α τῷ β ἐξ ἀνάγκης παντὶ ὑποτιθέμενον. εἰ μὴ συγχωροίη τις τῷ τινὶ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν τὸ α τῷ β. κεῖται δὲ καὶ τὸ β τῷ γ παντὶ ἐνδεχόμενον. ἐν ᾗ μίξει καὶ συζυγίᾳ ἐνδεχόμενον γίνεται τὸ συμπέρασμα κατ' αὐτόν. οὔτε δὲ ἂν ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν τὸ α τῷ γ ληφθῇ. οὔτε δὲ ἂν ἐνδέχεσθαι ὑπάρχειν, οὐδὲν ἀδύνατον συμβαίνει κειμένου αὐτοῦ ἐνδέχεσθαί τινι αὐτῷ μὴ ὑπάρχειν. διὸ παντελῶς ἀσυλλόγιστος ἡ τοιαύτη συμπλοκή. θεόφραστος δὲ οὐ ποιεῖται ἁπλῶς διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς τὴν δεῖξιν τῆς προειρημένης συζυγίας. ἀλλὰ πρῶτον τό, ἐνδέχεταί τινι μή, εἰς τὸ μὴ ὑπάρχειν τινὶ μεταλαβών, οὐκ ὂν ἀδύνατον, καὶ ποιήσας δύο ὑπαρχούσας, τὴν μὲν ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴν τὴν μεταληφθεῖσαν, τὴν δὲ καθόλου καταφατικὴν τὴν κειμένην φησὶ συμπέρασμα ἔσεσθαι, τό, τὸ α ἐνδέχεσθαί τινι τῷ β μὴ ὑπάρχειν. εἰ γὰρ μή, τὸ ἀντικείμενον τό, παντὶ ἐξ ἀνάγκης, τό, τὸ α τῷ β. καὶ οὕτως διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, εὑρὼν ἀδύνατον ἑπόμενον. συνάγεται γὰρ τὸ α τῷ γ παντὶ ὑπάρχον, ὡς ἔκειτο τινὶ μὴ ὑπάρχειν. ἐπεὶ οὖν παρὰ τὴν ὑπόθεσιν τὸ ἀδύνατον ἀπήντηκεν. ἡ γὰρ ὑπόθεσις, οὐκ ἦν ἀδύνατος λαμβάνεσθαι, διὰ τὸ ἐξ ἀνάγκης παντὶ τιθῆναι. τὸ ἄρα ἀντικείμενον τοῦ ἐξ ἀνάγκης παντί. τοῦτο δέ ἐστι τὸ ἐνδέχεσθαί τινι μή. αἱ δὲ ἢ ἀδιόριστοι ἀμφότεραι, ἢ ἐν μέρει ἀμφότεραι ληφθῶσιν, αἵ τε καταφατικαί, αἵ τε ἀποφατικαί, αἵ τε παραλλάξ, οὐκ ἔσται συλλογιστικὴ συζυγία. ὃ διὰ τῶν ὅρων οὕτως ἔχον δείκνυσι. λέγει δὲ διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων δειχθήσεσθαι. δι' ὧν καὶ ἐπὶ τῶν καθόλου, νῦν λέγων τοὺς ἐξ ἀμφοτέρων ἐνδεχομένων ἐπὶ μέρους, ὡσανεὶ ἔλεγε δι' ὧν ὅρων ἐδείχθησαν, καὶ αἱ διόλου ἐνδεχόμεναι. ἐνδεχόμεναι ἐκ δύο ἐπὶ μέρους συζυγίαι οὖσαι ἀσυλλόγιστοι. ἦσαν δὲ ὅροι τοῦ μὲν παντὶ ὑπάρχειν, ζῷον, ἄνθρωπος, λευκόν. τοῦ δὲ μηδενί, ἵππος, ἄνθρωπος, λευκόν, μέσον λευκόν. ἢ ἡμάρτηται ἡ λέξις. καὶ γέγραπται αὐτὴ τοῦ, ἀπόδειξις δι' ἧς αὐτή, ἣ καὶ ἐπὶ τῶν ἐξ ἀμφοτέρων ἐνδεχομένων, τὸ καὶ ἀπόδειξις δι' ἧς αὐτή, ἣ καὶ ἐν τοῖς καθόλου.

Postrema uerba huius comenti declarat absq; ulla dubitatoe hoc opus esse uerum & Legitimū Alexandri ex aphrodisiade agnoscitur. n. & citatur a Joanne alexādrino ad uerbum

De mistione ex contingenti & E necessaria

Ἐπεὶ δέ ἐστιν ἡ μὲν ἀναγκαία τῶν προτάσεων, ἡ δὲ ἐνδεχομένη.

ἐπὶ τὰς ἐξ ἐνδεχομένης, καὶ ἀναγκαίας ἐν τρίτῳ σχήματι μίξεις, μετελήλυθε καὶ λέγει, καταφατικῶν μὲν οὐσῶν ἀμφοτέρων καθόλου, τοῦ ἐνδέχεσθαί τινι ἔσεσθαι τὸ συμπέρασμα. ὅταν δὲ ἡ μέν, καταφατικὴ ληφθῇ, ἡ δὲ ἀποφατικὴ τῶν προ-

τάσεων. ὅταν μὲν ἡ καταφατικὴ ἀναγκαία ᾖ, τοῦ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν ἔσεσθαι τὸ συμπέρασμα. ὅταν δὲ ἡ ἀποφατική, τοῦ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν, καὶ τοῦ μὴ ὑπάρχειν, ὅπερ ἴσον ἐστὶ τῷ, ὅτι, οὐ τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου τὸ συμπέρασμα ἔσται, ἀλλὰ τοῦ κατηγορουμένου τοῦ ὑπάρχοντος. οὐκέτι μέντοι τοῦ ἐξ ἀνάγκης μὴ ὑπάρχειν ἔσται τὸ συμπέρασμα. οὐδὲ γὰρ ἐν τοῖς ἄλλοις σχήμασιν, οὔτε ἐν πρώτῳ, οὔτε ἐν δευτέρῳ. ἐξ ἀναγκαίας ἀποφατικῆς, καὶ ἐνδεχομένης καταφατικῆς, ἀναγκαῖον ἀποφατικὸν ἐγίνετο τὸ συμπέρασμα. καίτοι διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, καὶ ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι, καὶ ἐν τῷ β, τῆς μείζονος οὔσης ἀναγκαίας καθόλου ἀποφατικῆς, τῆς δὲ ἐλάττονος ἐνδεχομένης, δύναται δείκνυσθαι ἀναγκαῖον καθόλου ἀποφατικὸν γινόμενον τὸ συμπέρασμα. κείσθω γὰρ τὸ α τῷ β ἐξ ἀνάγκης μηδενί. τὸ δὲ β τῷ γ παντὶ ἐνδεχέσθω. λέγω δὲ ὅτι τὸ α τῷ γ ἐξ ἀνάγκης οὐδενί. εἰ γὰρ μή, ἐνδέχεταί τινι. ἀλλὰ καὶ τὸ β τῷ γ ἐνδέχεται παντί. συνάγεται ἐν τρίτῳ σχήματι, τὸ α τῷ β ἐνδέχεταί τινι. τοῦτο δὲ ἀδύνατον. ἔκειτο γὰρ αὐτῷ ἐξ ἀνάγκης μηδενί, ψευδὴς ἄρα ἡ ὑπόθεσις, ἡ τὸ α τῷ γ ἐνδέχεταί τινι. τὸ ἄρα ἀντικείμενον τὸ α τῷ γ. ἐξ ἀνάγκης οὐδενί. πάλιν ἐν δευτέρῳ σχήματι, τὸ α τῷ μὲν β ἐξ ἀνάγκης οὐδενί. τῷ δὲ γ ἐνδεχέσθω παντί λέγω ὅτι τὸ β τῷ γ ἐξ ἀνάγκης οὐδενί. εἰ γὰρ τινὶ ἐνδέχεται, ἐνδέχεται δὲ καὶ τὸ α παντὶ τῷ γ, συναχθήσεται ἐν τρίτῳ σχήματι πάλιν τὸ α τινὶ τῷ β ἐνδέχεσθαι, ᾧ ἐξ ἀνάγκης ἔκειτο μηδενὶ ὑπάρχειν. ὥστε ἐπεὶ ἀδύνατον τὸ συμπέρασμα, ἀναιρεθήσεται μὲν ἡ ὑπόθεσις, ἡ τό, β τῷ γ ἐνδέχεταί τινι. τεθήσεται δὲ τὸ ἀντικείμενον, τό, τὸ β τῷ γ ἐξ ἀνάγκης μηδενί. πῶς δὲ λέγει τό, ἐξ ἀνάγκης μηδενί, ἐν τῇ μίξει τῇ ἐξ ἀναγκαίας ἀποφατικῆς, καθόλου καὶ ἐνδεχομένης καταφατικῆς ἐν μηδενὶ τῶν σχημάτων ἀναγκαῖον ἀποφατικὸν γίνεσθαι συμπέρασμα. ἄξιον ἐπιζητῆσαι. δεῖ γὰρ ἢ διαβάλλεσθαι τὴν εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγήν, ἢ τὰς ἐν τῷ τρίτῳ σχήματι συμπλοκάς. δι' ὧν τὴν εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγὴν περαίνεται, ἀσυλλογίστους εἶναι, ἢ τὸ ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ συνάγεσθαι. ἐζήτηται δέ μοι περὶ τούτου, καὶ ἐπὶ πλέον εἴρηται ἐν τῷ περὶ τῆς κατὰ τὰς μίξεις διαφωνίας ἀριστοτέλους, καὶ τῶν ἑταίρων αὐτοῦ. ὡς ἤδη προεῖπον. ἐπὶ πλέον δὲ εἴρηται περὶ αὐτοῦ μοι, ἐν τοῖς σχολίοις, τοῖς λογικοῖς. ἀμφοτέρων μὲν οὖν καταφατικῶν καθόλου οὐσῶν καὶ ἀναγκαίας τῆς μείζονος, καὶ ἀντιστραφείσης τῆς ἐλάττονος, καὶ γενομένης ἐπὶ μέρους καταφατικῆς, γίνεται ἐν πρώτῳ σχήματι, συζυγία ἔχουσα συμπέρασμα ἐνδεχόμενον ἐπὶ μέρους καταφατικόν, τῆς μείζονος οὔσης καθόλου καταφατικῆς ἀναγκαίας. ὥσπερ οὖν καὶ οἱ ἄλλοι ἐν οἷς ἡ μείζων ἀναγκαία καταφατικὴ ἦν ὑπάρχουσα ἐνδεχομένης οὔσης τῆς ἐλάττονος, ἀλλ' εἰ καὶ ἡ ἐλάττων ἦν καθόλου καταφατική, ἡ δὲ μείζων ἐνδεχομένη καθόλου, καὶ αὕτη καταφατική, ἀντιστραφείσης πάλιν τῆς ἀναγκαίας καθόλου καταφατικῆς, γίνεται συζυγία ἐν πρώτῳ σχήματι, ἐνδεχόμενον ἐπὶ μέρους καταφατικὸν συνάγουσα. ἐνδεχομένης καθόλου καταφατικῆς οὔσης τῆς μει-

ζονος, οὕτως ἦν τέλειος ὁ συλλογισμὸς ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι. ὡς γὰρ καὶ οἱ ἄλλοι οἱ τὴν μείζονα ἐνδεχομένην ἔχοντες. ἂν δ᾽ ἡ μὲν ἀποφατικὴ ληφθῇ τῶν προτάσεων, ἡ δὲ καταφατική· καὶ ἡ καταφατικὴ μὲν ἀναγκαία καθόλου ἡ ἐλάττων. ἀποφατικὴ δ᾽ ἐνδεχομένη καθόλου μείζων, ἀντιστραφείσης τῆς καθόλου καταφατικῆς ἀναγκαίας, ἔσται ἐν πρώτῳ σχήματι ἐπὶ μέρους, ἀποφατικὸν ἐνδεχόμενον συμπέρασμα. οὔσης τῆς μείζονος ἐνδεχομένης καθόλου ἀποφατικῆς, καὶ αὐτὸς ἦν τέλειος συλλογισμὸς ἐν πρώτῳ σχήματι. ἐπ᾽ αὐτῶν δή, ἔσται πάλιν τὸ πρῶτον σχῆμα, προσέθηκε. τὸ γὰρ ἡ στερητικὴ πρότασις ἐνδέχεσθαι σημαίνει. ὅ ἐστι δηλωτικὸν τοῦ, τὸ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχόμενον ἀποφατικὸν γίνεσθαι συμπέρασμα. ὅταν γὰρ ἡ μείζων στερητική τε, καὶ ἀναγκαία ᾖ, τότε μόνον, οὐ τὸ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου τὸ συμπέρασμα, ἀλλὰ τὸ μὴ ὑπάρχειν. ἔχει δ᾽ ἑτέρως ἀκαταλληλότερον ἡ λέξις. καὶ εἴη ἂν τὸ κατάλληλον αὐτῆς τοιοῦτον. καὶ εἰ ἡ στερητικὴ πρότασις ἐνδέχεσθαι σημαίνει, φανερὸν ὅτι τὸ συμπέρασμα ἔσται ἐνδεχόμενον. δύναται δὲ συλλογισμὸς γίνεσθαι, κἂν τὴν καθόλου καταφατικὴν ἀναγκαίαν τηρήσαντες, ἀντιστρέψωμεν τὴν μείζονα οὖσαν ἐνδεχομένην καθόλου ἀποφατικήν, εἰς τὴν ἐπὶ μέρους μεταλαβόντες αὐτὴν εἰς τὴν καταφατικήν. ἀλλὰ περιεργοτέρα ἡ δεῖξις, καὶ δεῖ τὴν μετάληψιν τῆς ἐνδεχομένης, εἰς τὴν καταφατικήν. καὶ διὰ τὸ δεῖν, καὶ τὸ συμπέρασμα ἀντιστρέψαι. καὶ διὰ τοῦτο γίνεσθαι ἐπὶ μέρους ἐνδεχόμενον καταφατικὸν τὸ συμπέρασμα οὐκ ἀποφατικόν. ἔτι δὲ καὶ ἡ μὲν μείζων στερητική τε καὶ ἀναγκαία. ἡ δὲ ἐλάττων ἐνδεχομένη καταφατικὴ καθόλου, ἀντιστραφείσης τῆς ἐνδεχομένης. γίνεται ἐν πρώτῳ σχήματι συζυγία. ἔχουσα τὴν μείζονα καθόλου ἀποφατικὴν ἀναγκαίαν. τὴν δὲ ἐλάττονα ἐνδεχομένην ἐπὶ μέρους καταφατικήν, καὶ τὸ συμπέρασμα τὸ μὴ ὑπάρχειν τινί. καὶ οὕτως ἐνδεχόμενον ἐπὶ μέρους· οὐ γὰρ κατὰ τὸν διορισμόν. τὸ δὲ ὥστε, καὶ τὸ α τῷ β ἀνάγκῃ τινὶ μὴ ὑπάρχειν, ὡς οὐκ ἀναγκαίου ἀποφατικοῦ ἐπὶ μέρους γινομένου τοῦ συμπεράσματος, εἴρηται ἄλλως, ὡς ἴσον τῷ ἀνάγκῃ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν ὑπάρχον τὸ συμπέρασμα γίνεσθαι. ἂν δὲ ἡ ἐλάττων ἀποφατική, ἡ δὲ μείζων καταφατική, ἀλλ᾽ ἡ ἐνδεχομένη οὖσα ἐλάττων, ἐκ μὲν τῶν κειμένων, οὐκ ἔσται συλλογισμός. μεταληφθείσης δὲ τῆς ἐνδεχομένης καθόλου ἀποφατικῆς, εἰς τὴν καθόλου καταφατικὴν ἐνδεχομένην, καὶ ἀντιστραφείσης, ἔσται πάλιν τὸ πρῶτον σχῆμα ἐπὶ μέρους ἐνδεχόμενον, καταφατικὸν ἔχον συμπέρασμα, ἐπὶ τῇ μείζονι καθόλου καταφατικῇ ἀναγκαίᾳ, καὶ τῇ ἐλάττονι ἐπὶ μέρους καταφατικῇ, ἐνδεχομένῃ. ἀποφατικῆς μὲν γὰρ οὔσης τῆς ἐλάττονος, οὐδὲν συναχθήσεται. ἐὰν δὲ ἡ ἐλάττων ᾖ καθόλου ἀποφατικὴ ἀναγκαία, οὐκ ἔσται συλλογιστικὴ συζυγία. καὶ τοῦτο πάλιν δείκνυσι, τῇ τῶν ὅρων παραθέσει, δείξας καὶ παντὶ καὶ μηδενὶ ὑπάρχον, δυνάμενον τὸν μείζονα καὶ πρῶτον ὅρον τῷ ἐσχάτῳ. τοῦ μὲν οὖν παντὶ ὑπάρχειν, ὅροι, ὕπνος, ἵππος καθεύδων, ἄνθρωπος. ὕπνος γὰρ ἐνδέχεται παντὶ ἀνθρώπῳ. ἵππος δὲ καθεύδων, οὐδενὶ ἀνθρώπῳ ἐξ ἀνάγκης, καὶ ὕπνος ἐξ ἀνάγκης παντὶ ἵπ-

πῳ καθεύδοντι. τοῦ δὲ μηδενί, ὕπνος, ἵππος. ἐγρηγορώς, ἄνθρωπος. πάλιν γὰρ ὕπνον μὲν ἐνδέχεται παντὶ ἀνθρώπῳ, ἵππος δὲ ἐγρηγορώς, ἐξ ἀνάγκης οὐδενὶ ἀνθρώπῳ, καὶ ὕπνος οὐδενὶ ἵππῳ ἐγρηγορότι. δεῖ δὲ εἰδέναι ὅτι τὰ συμπεράσματα, οὐχ ἁπλῶς ἀναγκαῖα τὰ δεδειγμένα, ἀλλὰ τὰ μετὰ διορισμοῦ, ἃ ὑπάρχοντά ἐστι. τὰ δὲ οὕτως ἔχοντα, τὸ μὲν ἀναγκαῖον, ἢ ὑπάρχον γενέσθαι τι συμπέρασμα ἐστὶν ἀναιρετικά. τὸ γὰρ, παντὶ ὑπάρχον ἀναιρεῖ ὁμοίως, τάς τε ἀναγκαίας, καὶ τὰς ὑπαρχούσας ἀποφάσεις. ὁμοίως δὲ πάλιν, καὶ τὸ μηδενὶ ὑπάρχον, τὰς καταφάσεις πάσας τάς τε ἀναγκαίας καὶ τὰς ὑπαρχούσας, τοῦ μέντοι ἐνδεχομένου, οὐκ εἰσὶν ἀναιρετικαὶ αἱ ἐναντίαι ὑπάρχουσαι. τό, τε γὰρ παντὶ ὑπάρχον, ἐνδέχεται καί τινι, καὶ μηδενὶ ὑπάρχειν αὐτῷ. καὶ τὸ μηδενὶ ὑπάρχον, ἐνδέχεται καὶ παντὶ αὐτῷ, καί τινι. καὶ συλλογιστικὴ δὲ ἡ συζυγία, ἡ ἔχουσα τὴν μὲν ἐλάττονα καθόλου ἀποφατικὴν ἀναγκαίαν, τὴν δὲ μείζονα καθόλου καταφατικὴν ἐνδεχομένην, ἐν τρίτῳ σχήματι. ἀντιστραφείσης γὰρ τῆς ἐνδεχομένης γίνεται τὸ β τῷ γ ἐξ ἀνάγκης οὐδενί, τὸ γ τῷ α ἐνδέχεταί τινι, τὸ β ἄρα τῷ α τινί, οὐχ ὑπάρχει. τοῦτο γὰρ ἐδόκει, γίνεσθαι συμπέρασμα ἀποφατικῆς τῆς ἀναγκαίας οὔσης, ἀλλ᾽ οὐ τὸ προκείμενον οἷόν τε συναχθῆναι. δεῖ μὲν γὰρ τὸ α τοῦ β κατηγορεῖσθαι. οὐ δείκνυται δὲ τοῦτο, διὰ τὸ μὴ ἀντιστρέφειν τὸ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν ὑπάρχον, τῇ προκειμένῃ μίξει. εἰ μέντοι μὴ συνάγοιτο ἐπὶ τῇ προκειμένῃ μίξει, τὸ τινὶ μὴ ὑπάρχειν, ἀλλὰ τὸ ἐνδέχεσθαί τινι, δόξει γίνεσθαι συλλογισμός, τῷ τὸ ἐν μέρει ἐνδεχόμενον ἀποφατικὸν ἀντιστρέφειν. τοῦ δὲ ἀσυλλογίστου δοκεῖν εἶναι ταύτην τὴν συζυγίαν πάλιν αἴτιον, τὸ τὴν ἐλάττονα ἐν πρώτῳ σχήματι μένειν ἀποφατικήν, οὐ μέντοι εἰ μὴ ἀντιστρέφειν ἀμφοτέρας. γίνεται ἡ ἐλάττων ἀναγκαία ἀποφατική. μείζων γὰρ γίνεται ἡ β γ, εἰ μὴ ἀμφοτέρας, τις ἀντιστρέφοι. εἰ δὲ ἡ μὲν καθόλου τῶν προτάσεων εἴη, ἡ δ᾽ ἐν μέρει. τοῦτο γὰρ σημαίνει, τὸ εἰ δ᾽ ὁ μὲν καθόλου τῶν ὅρων, ὁ δ᾽ ἐν μέρει πρὸς τὸν μέσον. διὰ γὰρ τῶν ὅρων εἶπεν αὐτάς, ἅμα δὲ καὶ τὸ τρίτον σχῆμα ὑπέγραψεν. ἐν ᾧ γὰρ δύο ὅροι ἑνός, καὶ μέσου κατηγοροῦνται, ὥσπερ καὶ πρῶτον πάλιν. ἐν ᾧ πάλιν τριῶν ὅρων ὄντων, δύο ἐξ αὐτῶν κατηγοροῦνται, ἀλλ᾽ οὐ τοῦ αὐτοῦ, ἀλλ᾽ ὡς εἶπεν ἐπὶ τοῦ πρώτου σχήματος. ὅταν ὁ μὲν καθόλου τῶν ὅρων ᾖ. ὁ δ᾽ ἐν μέρει πρὸς τὸ ἕτερον. ὅταν γὰρ μὴ τοῦ αὐτοῦ κατηγορῶνται ἀμφότεροι, ἀλλὰ μηδὲ οἱ δύο ἀλλήλων ἀντικατηγορῶνται. ἀλλ᾽ ὁ τῷ ἑτέρῳ ὑποκείμενος, μὴ τοῦ κατηγορουμένου αὐτοῦ ἀντικατηγορεῖται. ἀλλὰ τοῦ ἑτέρου τοῦ πρώτου σχήματος ἡ συμπλοκή. οὔσης δὲ τῆς προειρημένης συμπλοκῆς ἐν τρίτῳ σχήματι, ὁμοίως φησὶν ἔσονται οἱ συλλογισμοί, ὥσπερ καὶ ὅτε ἀμφότεραι καθόλου ἦσαν. καὶ γὰρ ἐν ἐκείνοις, τῆς μὲν ἐλάττονος ἀναγκαίας ἀποφατικῆς οὔσης καθόλου, οὐδὲν ἐγίνετο. οὔσης δὲ ταύτης ἐνδεχομένης ἀποφατικῆς, ἐγίνετο συλλογιστικὴ συζυγία. ὁμοίως δὲ καὶ ἀναγκαίας καταφατικῆς. τὴν γὰρ καθόλου καταφατικὴν ἀντιστρέφοντες, ἐπὶ μέρους τε ἐποιοῦμεν, καὶ εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα τὴν συζυγίαν ἀνήγομεν. καὶ ἐν τούτοις δὲ ὁμοίως τὴν ἐπὶ

μέρους ἀντιστρέψαντες, τὴν αὐτὴν ἐν πρώτῳ σχήματι συζυγίαν, καὶ τῶν δύο καθόλου οὐσῶν, ποιησόμεθα. ἐπὶ δὲ τῶν ἄλλων συζυγιῶν, ἐν μὲν τῇ ἐχούσῃ τὴν μὲν μείζονα ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴν ἐνδεχομένην· τὴν δὲ ἐλάττονα καθόλου καταφατικὴν ἀναγκαίαν, διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. ὡς γὰρ καὶ ὅτε ἦν ὑπάρχουσα καθόλου καταφατική, αὐτῆς οὔσης τῆς μείζονος ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς ἐνδεχομένης. τὸ γὰρ ὁμοίως δείξει, οὐκ ἐπὶ τῶν δείξεων εἶπεν, ἀλλ' ἐπὶ τοῦ τὸ συμπέρασμα ἐνδεχόμενον ὁμοίως γίνεσθαι, ὅτι ἴσον, καὶ ὅτε ἦσαν ἀμφότεραι καθόλου. δύναται δὲ καὶ μεταληφθείσης τῆς ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς ἐνδεχομένης, εἰς τὴν καταφατικήν, καὶ ἀντιστραφείσης, συναγόμενον δείκνυσθαι ἐνδεχόμενον ἐπὶ μέρους, καταφατικόν. δεῖ μέντοι, καὶ τὸ συμπέρασμα ἀντιστρέψαι. ὥσπερ οὐ πάντως διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, ἡ τοιαύτη συμπλοκή. εἰ μὲν οὖν ἀμφότεραι καταφατικαὶ εἶεν, τοῦ ἐνδέχεσθαι τινὶ ὑπάρχειν ἔσται τὸ συμπέρασμα, ἀλλ' οὐ τοῦ ὑπάρχειν τινὶ ὁποτέρα ἂν καθόλου ληφθῇ. πλὴν ὅτι τῆς μείζονος ἐπὶ μέρους ληφθείσης, αὐτήν τε δείξει, καὶ τὸ συμπέρασμα ἀντιστρέψαι. οὕτως γὰρ ἔσται τοῦ προκειμένου τὸ συμπέρασμα. ἀλλὰ κἂν ἡ ἑτέρα ἀποφατικὴ ληφθῇ. ἡ ἀναγκαία καταφατική, ἐνδεχόμενον ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν τὸ συμπέρασμα. δεῖ δὲ καὶ ἐν μέρει εἶναι τὴν ἀναγκαίαν οὖσαν καταφατικήν. ἂν γὰρ ᾖ αὐτὴ καθόλου, δείξει τὴν ἐπὶ μέρους ἐνδεχομένην ἀποφατικήν, εἰς τὴν καταφατικὴν μεταλαβεῖν. οὕτως δὲ ἔσται καὶ τὸ συμπέρασμα, καταφατικόν. δύναται δὲ ἂν ἡ ἐλάττων καθόλου καταφατικὴ ἀναγκαία ληφθῇ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς δείκνυσθαι γινόμενον τὸ συμπέρασμα, ἐνδεχόμενον ἐπὶ μέρους ἀποφατικόν. ἂν δὲ ἡ ἀποφατικὴ καθόλου τε, καὶ ἀναγκαία οὖσα μείζων. τότε γὰρ ἡ συζυγία συλλογιστική, τοῦ μὴ ὑπάρχειν τινί. οὐ τοῦ ἐνδέχεσθαι μὴ ὑπάρχειν ἔσται τὸ συμπέρασμα. ὁμοίως γὰρ δειχθήσεται, ὡς προεδείχθη, καὶ ὅτε καθόλου ἦσαν ἀμφότεραι, ἡ ἀποφατικὴ ἀναγκαία. [illegible] δὲ ἔσεσθαι τοῦ μὴ ὑπάρχειν τινὶ τὸ συμπέρασμα, ἐν τῇ ἐκ καθόλου ἀποφατικῆς ἀναγκαίας. καὶ ἐπὶ μέρους καταφατικῆς ἐνδεχομένης, ἐν τρίτῳ σχήματι συζυγίας, τὴν αἰτίαν τοῦ τοιαῦτα γίνεσθαι τὰ συμπεράσματα, καθόλου παρέθετο προσθείς. ἀνάγκη γὰρ διὰ τοῦ πρώτου σχήματος, τελειοῦσθαι τοὺς συλλογισμούς. ὥστε καθάπερ ἐν ἐκείνοις, καὶ ἐπὶ τούτων ἀναγκαῖον συμπίπτειν. τουτέστιν ὁποῖα ἂν ἐν ἐκείνῳ τὰ συμπεράσματα τῷ σχήματι ἐπὶ ταῖς τοιαύταις συζυγίαις, τοιαῦτα καὶ ἐν τούτῳ δεῖ εἶναι.

Quæstio. Ex q ap[u]
paret quod .s. di
xi, uerú eé quod
& legitimú hoc
opus alexandri
aphrodisiēsis. Citat[r]
.n. & hic locus a phi
lopono

¶ Ἐπιζητήσαι δ' ἄν τις εὐκαίρως πρὸς αὐτόν. διὰ τί οὐχ οὕτως εἶπε γίνεσθαι, καὶ ἐν ταῖς ἐξ ὑπαρχούσης, καὶ ἐνδεχομένης μίξεσιν ἐν τούτῳ σχήματι, ὡς ἐν τῷ πρώτῳ ἐδείκνυτο ἢ τὸ νῦν λεγόμενον καθόλου γίνεται. καὶ τούτῳ χρὴ ἕπεσθαι. ὡς γὰρ ἂν ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι ἔχῃ τὸ συμπέρασμα, οὕτως καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις ἕξει σχήμασι, τοῖς τὴν ὁμοίαν συμπλοκὴν δεικνυμένοις ἔχειν διὰ τῆς ἀντιστροφῆς. ἂν μέντοι στερητικὴ ἡ ἐλάττων πρότασις καθόλου ᾖ. ἐὰν μὲν ἐνδεχομένη, ἀντιστραφείσης τῆς

τῆς ἐπὶ μέρους καταφατικῆς ἀναγκαίας, συλλογιστικὴ ἡ συζυγία τοῦ ἐνδέχεσθαι τινὶ μή. ἧς πάλιν δείξει, καὶ τὸ συμπέρασμα ἀντιστρέψαι. ἀντιστρέφει δὲ ἡ ἐπὶ μέρους ἐνδεχομένη ἀποφατική, οὖσα τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου. ἂν δὲ στερητικὴ καθόλου ἡ ἐλάττων οὖσα ἀναγκαία, οὐκ ἔσται συλλογιστικὴ ἡ συζυγία. καὶ τοῦτο δειχθήσεται μὲν διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων, τῶν καὶ πρὸ ὀλίγου ληφθέντων ὅτε ἦσαν ἀμφότεραι καθόλου. ἀναγκαία δὲ ἀποφατικὴ ἡ ἐλάττων. ἀντὶ τοῦ δὲ πάλιν τὸ γίνεσθαι μὲν συμπέρασμα, ἀντιστραφείσης τῆς μείζονος, οὔσης ἐνδεχομένης ἐπὶ μέρους καταφατικῆς ὑπάρχον ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν ἐπὶ τοῦ ἐλάττονος ἄκρου. μὴ ἀντιστρέφειν δὲ τὴν ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴν ὑπάρχουσαν. οἱ δὲ ὅροι ἦσαν, τοῦ μὲν ὑπάρχειν, ὕπνος, κοιμώμενος ἵππος, ἄνθρωπος. τοῦ δὲ μὴ ὑπάρχειν, ὕπνος, ἐγρηγορὼς ἵππος, ἄνθρωπος. ὁ γὰρ ὕπνος τότε μὲν ἐλαμβάνετο, παντὶ ἀνθρώπῳ ἐνδέχεσθαι. νῦν δὲ ληφθήσεται τινί. ἀλλ' οὐδ' ὅτε ἡ ἐλάττων ἐπὶ μέρους, ἡ ἀναγκαία ἀποφατικὴ συλλογιστικὴ συμπλοκή, οἱ αὐτοὶ ὅροι παρατεθέντες δείξουσιν. ληφθήσεται γὰρ ὁ ἐγρηγορὼς ἵππος, ἢ ὁ κοιμώμενος ἄνθρωπος. ἐγρήγορσις γὰρ ἐνδέχεται τινὶ ἀνθρώπῳ. ἵππος δὲ κοιμώμενος, ἐξ ἀνάγκης τινὶ ἀνθρώπῳ οὐχ ὑπάρχει. καὶ ἐγρήγορσις ἐξ ἀνάγκης οὐδενὶ κοιμωμένῳ ὑπάρχει. καὶ πάλιν, ἐγρήγορσις, ἵππος ἐγρηγορώς, ἄνθρωπος. ἐγρήγορσιν γὰρ τινὶ ἀνθρώπῳ ἐνδέχεται ὑπάρχειν. ἵππος δὲ ἐγρηγορώς, ἐξ ἀνάγκης οὐδενὶ ἀνθρώπῳ, καὶ ἐγρήγορσις ἐξ ἀνάγκης παντὶ ἵππῳ ἐγρηγορότι. οὐκέτι τῶν ἄλλων ἀσυλλογίστων συζυγιῶν ἐμνημόνευσε τῶν, ἐξ ἀμφοῖν ἐπὶ μέρους, ἢ ἀδιορίστων, ἢ καταφατικῶν, καὶ ἀποφατικῶν, καὶ ἀνομοιοσχημόνων. ὡς ὄντος ἤδη γνωρίμου τούτου κατὰ ταύτας, διὰ τῶν εἰρημένων. δῆλον δὲ καὶ ὅτι πάντες ἀτελεῖς καὶ ὅτι τελειοῦνται διὰ τοῦ πρώτου σχήματος. τοῦτο γὰρ ἦν τὸ καὶ ἐπὶ τοῦ δευτέρου σχήματος ῥηθέν, τό, τελειοῦνται διὰ τῶν προειρημένων σχημάτων. ἀντὶ γὰρ τοῦ διὰ τοῦ προειρημένου σχήματος, εἶπε τῶν σχημάτων. ὅτι δὲ καὶ οἱ ἐν τούτῳ τῷ σχήματι ἀτελεῖς τε συλλογισμοί, καὶ τελειοῦνται διὰ τοῦ πρώτου σχήματος, δῆλον. οἱ μὲν γὰρ δι' ἀντιστροφῆς τῶν προτάσεων ἐδείχθησαν συνάγοντες, οἱ δὲ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. ἐν αἷς ἡ μὲν ἐλάττων καθόλου καταφατική, ἢ ὑπάρχουσα, ἢ ἀναγκαία. ἡ δὲ μείζων ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴ ἐνδεχομένη. ἐμνημόνευσε δὲ καὶ ταύτης τῆς δείξεως, ἐπὶ μόνης τῆς ἐξ ἐνδεχομένης καὶ ὑπαρχούσης μίξεως. ἐπὶ δὲ τῆς ἐξ ἀναγκαίας καὶ ἐνδεχομένης, μόνον εἶπε τοῦ κατὰ τὸν διορισμὸν ἐνδεχομένου γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα, οὐκέτι δὲ καὶ τὴν δεῖξιν παρέθετο τῇ λέξει. καὶ ὅταν τὸ μὲν στερητικὸν ληφθῇ, τὸ δὲ καταφατικὸν ἀναγκαῖον. ἡ γὰρ ἐκ καθόλου καταφατικῆς ἀναγκαίας τῆς ἐλάττονος, καὶ ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς ἐνδεχομένης τῆς μείζονος ἐν τρίτῳ σχήματι, καὶ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς δείκνυται συλλογιστική, καὶ διὰ τῆς ἀντιστροφῆς. ἂν γὰρ μεταλάβωμεν τὴν ἐπὶ μέρους ἐνδεχομένην ἀποφατικὴν τὴν α γ εἰς τὴν καταφατικὴν καὶ ἀντιστρέψωμεν, συναχθήσεται μὲν τὸ γ τῷ α ἐνδέχεσθαι τινί. ἀντιστραφέν-

τος δὲ τοῦ συμπεράσματος, ἔσται δεικνύμενον τὸ προειρημένον. ἀλλὰ διὰ μὲν τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν ἐνδεχόμενον τὸ δεικνύμενον, διὸ οὐδὲ χρῆται τῇ δι' ἀντιστροφῆς δείξει ἐν τῇ τοιαύτῃ συμπλοκῇ, ὅτι μὴ τρέπεται τὸ, ἀποφατικὸν γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα, ἀποφατικῆς κειμένης προτάσεως. οὕτως δὲ κἂν ἡ μείζων ᾖ ἀναγκαία καθόλου καταφατική, ἡ δὲ ἐλάττων ἐνδεχομένη ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς κατ' ἀμφοτέρας τὰς ἀντιστροφάς.

Ὅτι μὲν οὖν ἐν τούτοις τοῖς σχήμασι συλλογισμοὶ τελειοῦνται διὰ τῶν ἐν πρώτῳ σχήματι καθόλου συλλογισμῶν.

Λέγει μὲν περὶ τῶν ἐν δευτέρῳ καὶ τρίτῳ σχήματι συλλογισμῶν. ὑπομιμνήσκων ἡμᾶς τῶν δεδειγμένων. δέδεικται γὰρ, ὅτι πάντες οἱ ἐν τοῖς σχήμασι τούτοις συλλογισμοὶ, διὰ τοῦ πρώτου σχήματος τελειοῦνται, ἢ δεικτικῶς δι' ἀντιστροφῶν προτάσεων, ἢ ἐξ ὑποθέσεως διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. τὸ δὲ καθόλου πρόσκειται, ἤτοι δηλωτικὸν τοῦ, ὅτι πάντες ἀνάγονται εἰς τοὺς ἐν τούτῳ δύο καθόλου συλλογισμούς. ἐδείχθη γὰρ καὶ τοῦτο, ὅτι καὶ οἱ τὰ ἐπὶ μέρους ἐν πρώτῳ σχήματι συνάγοντες, ἐδείχθησαν, καὶ αὐτοὶ ἀναγόμενοι εἰς τοὺς δύο τοὺς καθόλου τοῦ πρώτου, διὰ τοῦ δευτέρου διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς εἰς τοὺς ἐν τῷ δευτέρῳ δύο τοὺς ἐκ τῶν δύο καθόλου προτάσεων ἀναχθῆναι. εἰ δὲ εἰς τούτους πάντες ἀνάγονται καὶ τελειοῦνται διὰ τούτων, ἐξ ὧν τὸ εἶναι ἔχουσιν, ἢ τὸ καθόλου νῦν εἶπεν, ἀντὶ τοῦ ἁπλῶς. καθόλου γὰρ πάντες, καὶ ἁπλῶς πάντες τελειοῦνται, διὰ τῶν ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι συλλογισμῶν, καὶ εἴη ἂν τὸ λεγόμενον τοιοῦτον. τελειοῦνται δὲ καθόλου, διὰ τῶν ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι συλλογισμῶν.

figurae 2a & 3a reducuntur ad primam uel per conuersionem propositionum uel ex hypothesi deductione ad impossibile Notanda haec

Ὅτι δ' ἁπλῶς πᾶς συλλογισμὸς οὕτως ἕξει, νῦν ἔσται φανερόν.

Ἡ πρόθεσις αὐτῷ δεῖξαι, ὅτι μηδεὶς συλλογισμὸς, ἔξω τῶν εἰρημένων γίνεται τριῶν σχημάτων. ἀλλὰ πᾶς ἔν τινι τῶν σχημάτων ἐστὶ τούτων. οὕτως δ' ἂν εἴη συναποδεικνύμενον, καὶ τὸ, ὅτι πᾶς συλλογισμὸς, εἰς τοὺς δύο τοὺς ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι τοὺς ἐκ καθόλου προτάσεων ἀμφοτέρων ἀνάγεται. τὸ δὲ ἁπλῶς πᾶς συλλογισμὸς οὕτως ἕξει, ἤτοι λέγει ὅτι οὕτως ἕξει, ὡς ἐξηριθμησάμεθα καὶ κατελέξαμεν τοὺς καθ' ἕκαστον σχῆμα δεικνύντες συλλογισμούς. εἷς γάρ τις τούτων ἔσται τῶν εἰρημένων ἡμῖν, ἢ πᾶς ὁ λαμβανόμενος. τοῦτο δὲ δειχθήσεται, ἂν δειχθῇ μηδεὶς ἔξω τῶν τριῶν σχημάτων ὧν ἐξεθέμεθα γινόμενος. εἰ γὰρ πασῶν μὲν ὁ γινόμενος ἐν τούτοις, οἱ δ' ἐν τούτοις, εἰσὶν οὓς ἐξεθέμεθα, πᾶς ὁ γινόμενος συλλογισμὸς, εἴη ἂν ἐν τούτοις οὓς ἐξεθέμεθα. ἢ ἁπλῶς πᾶς συλλογισμὸς οὕτως ἕξει, ὡς ἀνάγεσθαι εἰς τοὺς ἐν πρώτῳ σχήματι καθόλου.

Ἀνάγκη δὴ πάντα συλλογισμὸν, καὶ πᾶσαν ἀπόδειξιν, ἢ ὑπάρχον τί τινι, ἢ μὴ ὑπάρχον δεικνύναι.

II. ff. πᾶς

αὐτόθεν. indidem *III. ff. ὑποθετική*

Δεικνὺς ὅτι πᾶς συλλογισμὸς τῶν εἰρημένων τίς ἐστι. καὶ ἔν τινι τῶν τριῶν σχημάτων διαίρεσιν τῶν δεικνυμένων συλλογιστικῶς πρῶτον ποιεῖται. καὶ οὕτως ἑκάστου τῶν ἐκ τῆς διαιρέσεως, δείκνυσι μὴ δυνάμενον ἄλλως δειχθῆναι, εἰ μὴ διά τινος τῶν προειρημένων τριῶν σχημάτων, καὶ τῶν ἐν τούτοις συζυγιῶν. τούτου γὰρ δειχθέντος, ἀποδειχθὲν ἂν εἴη τὸ προκείμενον. λαμβάνει δὴ πᾶσαν ἀπόδειξιν καὶ πάντα συλλογισμὸν, κοινότερον νῦν τῷ τῆς ἀποδείξεως ὀνόματι χρώμενος. ἢ ὑπάρχον τί τινι δεικνύναι, ἢ μὴ ὑπάρχον, καὶ ἑκάτερον τούτων, ἢ καθόλου, ἢ κατὰ μέρος. ἢ γὰρ παντὶ ὑπάρχειν, ἢ μηδενὶ δείκνυσιν ὁ συλλογιζόμενος. ταῦτα γὰρ τὰ καθόλου, ἢ τινὶ ὑπάρχειν, ἢ μὴ παντί. ταῦτα γὰρ τὰ ἐπὶ μέρους. εἰπὼν δὲ ὅτι τὰ δεικνύμενα ταῦτά ἐστι συλλογιστικῶς, ἑξῆς παρατίθεται, καὶ τοὺς τρόπους τῶν δείξεων. λέγων. ἔτι ἢ δεικτικῶς, ἢ ἐξ ὑποθέσεως. δεικτικῶς μὲν λέγων, τοὺς κατηγορικούς. καὶ δι' οὐδεμιᾶς ὑποθέσεως, ἀλλὰ τὸ προκείμενον ἄντικρυς καὶ αὐτόθεν δεικνύντας. οὐ γὰρ χρῶνται τῷ κατηγορικῷ ὀνόματι ἐπὶ τούτου τοῦ τρόπου τῆς δείξεως, ἀλλὰ τῷ δεικτικῷ. κατηγορικὸν δὲ ἐν ἔθει αὐτοῖς τὸ καταφατικὸν λέγειν. ἐξ ὑποθέσεως δὲ, τοὺς ὑπόθεσίν τινα θέντας ἐν τῇ δείξει, καὶ ὑποτεθείσῃ προσχρωμένους προτάσει. ἢ μιᾷ, ἢ καὶ πλείοσι. δείξει δὲ ὅτι καὶ ἐν τοῖς ἐξ ὑποθέσεως τὸ συλλογιστικῶς δεικνύμενον, ἢ ὑπάρχειν τινὶ, ἢ μὴ ὑπάρχειν δείκνυται, καὶ τούτων ἑκάτερον, ἢ καθόλου, ἢ κατὰ μέρος διὰ τούτων δείκνυται. φησὶ δὲ τοῦ ἐξ ὑποθέσεως μέρος καὶ εἶδος εἶναι, καὶ τὴν δι' ἀδυνάτου δεῖξιν, ἐνδεικνύμενος ἡμῖν, τί ποτέ ἐστι τὸ ἐξ ὑποθέσεως. καὶ διὰ τί ἐξ ὑποθέσεως καλεῖται. καὶ γὰρ ἐν τοῖς δι' ἀδυνάτου ὑποτιθέντες τὸ ἀντικείμενον οὗ βουλόμεθα δεῖξαι, πρὸς τοὺς τὸν συλλογισμὸν ποιούμεθα, δεικνύντες ἀδύνατον αὐτό. προηγουμένως μὲν συλλογιζόμενοι, καὶ δεικνύντες τὸ ψεῦδός τι καὶ ἀδύνατον. κατὰ συμβεβηκὸς δὲ καὶ κατασκευάζοντες τἀληθές τι, καὶ τὸ προκείμενον. περὶ μὲν οὖν τῶν ἐξ ὑποθέσεως, ὕστερον ποιήσεται τὸν λόγον, ἀκολουθήσει γὰρ ὁ περὶ ἐκείνων λόγος τούτοις. πρῶτον δὲ τοὺς κατηγορικούς τε, καὶ δεικτικοὺς ὥς φησι δεικνύντας, δείκνυσι πάντας διὰ τῶν προειρημένων γινομένους σχημάτων. ἐκ γὰρ τούτων φησὶν ἔσεσθαι γνώριμον, καὶ τὸ τῶν ὑποθετικῶν.

ἀπόδειξιν hic sumi lata significatione

πᾶς. μηδείς. τίς. οὐ πᾶς

Quomodo deductio ad impossibile sit pars τῆς ἐξ ὑποθέσεως

Εἰ δὴ δέοι τὸ α̅ κατὰ β̅ συλλογίσασθαι ὑπάρχον, ἢ μὴ ὑπάρχον.

Τουτέστιν ἂν ᾖ προκείμενον ἡμῖν καταφατικὸν συμπέρασμα ποιῆσαι τοῦ α̅ πρὸς τὸ β̅, ἢ ἀποφατικόν. τὸ γὰρ δεικτικὸν τοιοῦτον, ἀνάγκη μέν τι λαβεῖν κατά τινος κατηγορούμενον. μηδενὸς γὰρ λαμβανομένου, οὐδ' ἂν δειχθείη τι. ἀλλ' οὐδ' ἂν ὑποθετικὸς ληφθῇ ὁ συλλογισμὸς, ἔτι δεικτικός. ἀλλ' οὐδ' ἂν ἄλλο τι ἄλλου κατηγορούμενον ληφθῇ, μὴ συνάπτῃ δὲ πρὸς τὸ α̅, ἢ τὸ β̅, οὐδ' ὅλως περὶ τούτων ὁ λόγος ἔσται. ἀλλὰ μὴν οὐδ' εἰ τὸ α̅ κατὰ τοῦ β̅ λαμβάνοιμεν κατηγορεῖσθαι ἃ μὲν γὰρ ὃ βουλόμεθα δεῖξαι τοῦτο λαμβάνοντες, ὅπερ ἐστὶ τὸ ἐν ἀρχῇ λαμ-

βάλλειν. τὸ γὰρ τὴν ἀρχὴν ζητούμενον, οὐχ ὡς ζητούμενον, ἀλλ' οὕτως ἔχον ληψόμεθα κατ' ἄλλου ἄρα τὸ α, ἢ ἄλλο κατὰ τοῦ α. εἰ μὲν οὖν τὸ α κατὰ τοῦ γ κατηγορήσομεν, τὸ δὲ γ κατὰ μηδενός, μηδ' ἄλλο κατὰ τοῦ γ. ἀλλὰ μηδὲ κατὰ τοῦ α τι ἕτερον, οὐδὲ συλλογισμὸν ὅλως ποιήσομεν. λείπει δὲ τὸ μηδὲ τὸ α κατ' ἄλλου. τοιαύτη γὰρ ἡ τοῦ δευτέρου σχήματος τάξις. οὐ γὰρ γίνεται συλλογισμὸς, ἑνός τινος ληφθέντος. τοῦτο γὰρ σημαίνει τὸ, τῷ γὰρ ἓν καθ' ἑνὸς ληφθῆναι, οὐδὲν συμβαίνει ἐξ ἀνάγκης. βούλεται γὰρ εἰπεῖν ὅτι συλλογιστικῶς, οὐδὲν συμβαίνει, μιᾶς ληφθείσης προτάσεως. ἦν γὰρ ὁ συλλογισμὸς, λόγος, ἐν ᾧ τεθέντων τινῶν, ἀλλ' οὐ τεθέντος τινός. δεῖ ἄρα καὶ ἑτέρας προτάσεως, ἵνα δειχθῇ συλλογιστικῶς τινι ὑπάρχον, ἢ μὴ ὑπάρχον. ἐὰν μὲν οὖν προσληφθῇ πάλιν τὸ α κατά τινος ἄλλου. φέρε εἰπεῖν τοῦ δ ἀποφατικῶς ἔσται συλλογισμὸς ἐν δευτέρῳ σχήματι τοῦ γ πρὸς τὸ δ. ἂν δ' ἄλλο τι κατὰ τοῦ α φέρε εἰπεῖν τὸ δ συλλογιστικῶς, ἔσται συλλογισμὸς ἐν πρώτῳ σχήματι τοῦ δ πρὸς τὸ γ. ἂν δὲ κατὰ τοῦ γ ὡς τὸ α, οὕτως καὶ ἄλλο τι συλλογιστικῶς φέρε εἰπεῖν τὸ δ, ἔσται συλλογισμὸς ἐν τρίτῳ σχήματι τοῦ α πρὸς τὸ δ. διὸ καὶ εἶπεν. οὐδὲν μὲν κωλύσει ἐκ τῶν οὕτως λαμβανομένων, γίνεσθαι συλλογισμόν. οὐ μέντοι τοῦ β ἢ τὸ α δειχθήσεται κατηγορούμενον, ὃ προέκειτο. ἢ ὅλως ἄλλο τι τῶν προειρημένων. τῷ μηδὲ τὴν ἀρχὴν εἰλῆφθαι τὸ β ἐν ταῖς κειμέναις προτάσεσι, μηδὲ συνῆφθαί τινα αὐτῷ τῶν ὅρων. ἀλλ' οὐδ' ἂν ἐπ' εὐθείας λαμβάνωμεν ὡς τὸ α κατὰ τοῦ γ, οὕτως τὸ γ κατ' ἄλλου. κἀκεῖνο πάλιν κατ' ἄλλου. καὶ γὰρ οὕτως πάλιν ἂν συλλογιστικῶς ληφθῶσιν, αἱ προτάσεις. ἔσται μὲν ἐν πρώτῳ σχήματι τὸ α τοῦ ἐσχάτου ληφθέντος κατηγορούμενον, οὐ μὴν τοῦ β, εἰ μὴ τοῦτο εἴη εἰλημμένον. ὅλως γὰρ εἰ μὴ εἴη πρὸς τὸ β συναπτόμενός τις ὅρος, ὥσπερ καὶ πρὸς τὸ α, οὐδεὶς ἔσται συλλογισμὸς τοῦ α πρὸς τὸ β. ὅπερ ἦν δεῖξαι προκείμενον. οὐδεὶς γὰρ γίνεται συλλογισμὸς ἄλλου πρὸς ἄλλο, εἰ μὴ ληφθείη τις αὐτῶν μέσος ὅρος. ὃς πρὸς ἀμφότερα τὰ ἄκρα, ὧν πρόκειται ποιήσασθαι τὴν δεῖξιν. ἕξει δὲ σχέσιν τινά, ὡς ἀμφοτέροις συνῆφθαι, ἢ τῷ κατηγορεῖσθαι ἀμφοτέρων συλλογιστικῶς, ἢ τῷ ὑποκεῖσθαι ἀμφοτέροις, ἢ τῷ, τοῦ μὲν κατηγορεῖσθαι, τοῦ δὲ ὑποκεῖσθαι. καθόλου μὲν γὰρ ὁ συλλογισμὸς, ἐκ προτάσεών ἐστιν ἐχουσῶν μέσον ὅρον τινὰ καὶ κοινόν. ὁ δὲ πρὸς ὡρισμένον συλλογισμὸν, ἐκ τῶν πρὸς τοῦτο συναπτουσῶν προτάσεων. ὥστ' εἰ μὴ πρὸς τοῦτο συνάπτοιεν, αἱ λαμβανόμεναι προτάσεις συλλογισμὸν μὲν οὐδὲν κωλύσει γενέσθαι, οὐ μὴν πρὸς τοῦτο. εἰ γὰρ εἴη προκείμενον πρὸς τὸ α ποιήσασθαί τινα συλλογισμὸν, δεῖ τὸ πρῶτον ἄκρον, ὅρον ληφθῆναι κατά τι τῶν τριῶν σχημάτων, συνάπτοντα πρός τινα μέσον καὶ ἕτερον ἄκρον. ἄλλως γὰρ οὐκ ἂν γένοιτο πρὸς αὐτὸ συλλογισμός. οἷον εἰ εἴη προκείμενον περὶ ἡδονῆς τι συλλογίσασθαι. ἂν λάβωμεν ὅτι πᾶσα ἡδονὴ, κατὰ φύσιν, πᾶν τὸ κατὰ φύσιν. αἱρετὸν, πεποιήσμεθα τινα συλλογισμὸν πρὸς τὸ προκείμενον. οὐδὲν δὲ ἔλαττον ἔσται πρὸς τὸ προκείμενον, κἂν λάβωμεν

πᾶσα

Ex una propositione syllogismum fieri non posse

ἡδονὴ, κίνησις, πᾶσα κίνησις ἀτελής. οὐ γὰρ ἦν ἡμῖν ὡρισμένος ὁ κατηγορούμενος. πάλιν δὲ ὁ, τοῦδε τινὸς πρὸς τόδε, συλλογισμὸς ἀμφοτέρων ὡρισμένων, ἐκ τῶν πρὸς τόδε, καὶ τόδε συναπτουσῶν προτάσεων. εἰ δὴ πρόκειται τοῦ α πρὸς τὸ β ποιήσασθαι συμπέρασμα, δεῖ καὶ πρὸς τὸ β συνάπτειν τὰς προτάσεις, μὴ μόνον πρὸς τὸ α, ὡς ἔχουσιν, ἃς ἐλάβομεν. ἀδύνατον γὰρ συνάπτειν πρός τι πρότασίν τινα μηδενὸς τούτων μήτε ὑποκειμένου λαμβανομένου, μήτε κατηγορουμένου αὐτοῦ. ἀλλ' οὐδὲ τοῦ α πρὸς τὸ β γένοιτ' ἄν ποτε συμπέρασμα, εἰ μηδὲν κοινὸν αὐτῶν ληφθείη, ὃ συνάψει αὐτά. ἀλλ' ἑκατέρου αὐτῶν ἴδιά τινα, ἢ καταφάσκοιτο, ἢ ἀποφάσκοιτο. εἰ δὴ μόνως μὲν γένοιτ' ἂν συλλογισμὸς, τοῦδέ τινος πρὸς τόδε τι, εἰ κοινόν τι, καὶ μέσον αὐτῶν ληφθείη. ἡ δὲ τοῦ μέσου σχέσις πρὸς τὰ, ὧν λαμβάνεται μέσον, τριχῶς γίνεται. ἢ γὰρ ἐν μέσῳ τίθεται αὐτῶν τῷ μὲν, ὑποκείμενος αὐτῶν, τοῦ δὲ κατηγορούμενος. ἢ ἀμφοτέρων κατηγορεῖται, ἢ ἀμφοτέροις ὑπόκειται. καὶ παρὰ ταύτας οὐχ οἷόν τε αὐτὸν σχέσιν, καὶ θέσιν πρὸς τοὺς, ὧν λαμβάνεται μέσος, ἔχειν. αἱ δὲ προειρημέναι θέσεις αὐτοῦ ποιοῦσι τὰ τρία σχήματα. φανερὸν ὡς πᾶς δεικτικὸς συλλογισμὸς, διά τινος τῶν τριῶν γίνεται σχημάτων, ὧν εἰρήκαμεν. καὶ κατὰ τὰς ἐν ἑκάστῳ συλλογιστικὰς συζυγίας πάσας. πᾶς ἄρα κατηγορικὸς συλλογισμὸς τουτέστι δεικτικὸς συλλογισμὸς, εἷς, ὧν εἰρήκαμεν, ἔσται συλλογισμῶν. εἰπὼν δὲ καὶ δείξας τοῦτο, ἐπήνεγκεν. ὁ γὰρ αὐτὸς λόγος καὶ διὰ πλειόνων συνάπτοι πρὸς τὸ β γ. καὶ γὰρ εἰ μὴ δι' ἑνὸς ὅρου μέσου τὸ α, τῷ β συνάπτοιτο, ἀλλὰ διὰ πλειόνων, καὶ ἡ τῶν πλειόνων μέσων λῆψις, κατά τι τῶν τριῶν σχημάτων ἔσται. ἂν μὲν γὰρ ἐπ' εὐθείας ᾖ τὰ μέσα πλείω εἰλημμένα, ὡς εἶναι τὸ α κατὰ τοῦ γ, τὸ γ κατὰ τοῦ δ, τὸ δ κατὰ τοῦ ε, τὸ ε κατὰ τοῦ β ἐν πρώτῳ σχήματι συλλογισμὸς τοῦ α πρὸς τὸ β. ἂν δὲ ᾖ τὸ γ κατὰ μὲν τοῦ α ἀποφατικῶς, κατὰ δὲ τοῦ δ καταφατικῶς ἐν δευτέρῳ σχήματι τὸ α κατ' οὐδενὸς τοῦ δ συναχθήσεται. ἂν δὲ προσλάβωμεν τῇ α δ προτάσει καθόλου οὔσῃ ἀποφατικῇ, τὸ δ παντὶ τῷ β, συναχθήσεται, τὸ α οὐδενὶ τῷ β ἐν δευτέρῳ σχήματι, διὰ μέσων τοῦ τε γ καὶ τοῦ δ. ἂν δέ γε τὸ γ κατὰ παντὸς τοῦ δ. καὶ πάλιν τὸ β κατὰ παντὸς τοῦ δ, γίνεται ἐν τρίτῳ σχήματι τὸ β κατά τινος τοῦ γ. ἂν δὴ προσλάβωμεν τῇ β γ προτάσει ἐπὶ μέρους καταφατικῇ, τὸ α παντὶ τῷ γ, συναχθήσεται τὸ α τινὶ τῷ β. ἂν δέ γε τὸ α, καὶ τὸ β κατὰ παντὸς τοῦ δ. καὶ πάλιν τὸ δ κατὰ τοῦ γ παντὸς, γίνεται καὶ τὸ α κατά τινος τοῦ β διὰ πλειόνων μέσων. διὰ γὰρ τῶν δ γ ἐν τρίτῳ σχήματι. ἑξῆς δὲ δείκνυσι, καὶ τοὺς ἐξ ὑποθέσεως γινομένους συλλογισμοὺς, διά τινος τῶν σχημάτων γινομένους. καὶ προχειρίζεταί γε ἐξ αὐτῶν, τοὺς δι' ἀδυνάτου. καὶ δείκνυσι, πῶς καὶ οὗτοι ἐξ ὑποθέσεώς εἰσι, καὶ διά τινος τῶν τριῶν σχημάτων συνάγουσιν. ἐξ ὑποθέσεως μὲν οὖν εἰσιν. ὅτι οὐ βούλονται δεῖξαι τὸ ἀντιφατικῶς ἀντικείμενον ὑποτίθενται. συλλογιζόμενοι δέ τι διὰ τούτου, καὶ ἄλλης τινὸς ἀληθοῦς προτάσεως, ἀδύνατον δεικτικῶς. διὰ τοῦτο ἀναιροῦσι μὲν

// immo e contrario ὁ / τὸ γ κατά τινος τοῦ β.

Medij habitudo ad ea quorum est mediu[m] inde oriuntur tres figurae

2. f. — Nullu[m] α ÷ δ. / Oē β ÷ δ. / Nullu[m] β ÷ α.

3. f. — Omne δ ÷ γ. / Omne δ ÷ β. / Quodda[m] β est γ

Syllogismus ad impossibile quomodo fit ex hypotheticis

τὴν ὑπόθεσιν, ὡς αἰτίαν ἀδυνάτου συμπεράσματος. τίθεασι δὲ αὐτῆς τὸ ἀντικείμενον. οὐκέτι τοῦτο συλλογιζόμενοι. πάντες δὲ οἱ δεικτικοὶ συλλογισμοὶ ἐδείχθησαν διά τινος τῶν τριῶν σχημάτων γινόμενοι. ὥστε καὶ ὁ ἐν τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ συλλογισμὸς, διά τινος ἂν γένοιτο τῶν τριῶν σχημάτων ὤν τε κατηγορικός τε καὶ δεικτικός. ὁ γὰρ δι' ἀδυνάτου δεικνὺς, συλλογίζεται μὲν δεικτικῶς τὸ ψεῦδος, ὡς εἶπον. ὃ δὲ βούλεται δεῖξαι. καὶ ὃ ἐξ ἀρχῆς αὐτῷ πρόκειται, τῷ διὰ συλλογισμοῦ δεικτικοῦ τὸ ἀντικείμενον, ὃ ὑπέθετο, ἀδύνατον ὂν δεῖξαι τῇ τούτου ἀναιρέσει τίθησί τε καὶ δείκνυσι. βουλόμενος γάρ τις δεῖξαι, ὅτι μηδείς ἐστιν ἄνθρωπος πτηνός. διά γε τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς ὑποθέμενος ὃ βούλεται δεῖξαι τὸ ἀντικείμενον. τοῦτο δέ ἐστι τὸ τινὰ ἄνθρωπον πτηνὸν εἶναι. ταύτην προσλαβὼν ἀληθῆ, καὶ ὁμολογουμένην πρότασιν τὴν πᾶν τὸ πτηνὸν πτέρυγας ἔχει, συλλογίζεται διὰ κατηγορικοῦ συλλογισμοῦ ἐν πρώτῳ σχήματι, τὸ, τινὰ ἄνθρωπον πτέρυγας ἔχειν. καὶ ὁ μὲν συλλογισμὸς ὁ γινόμενος διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, οὗτος. τὸ δ' ἐξ ἀρχῆς προκείμενον τὸ, μηδένα ἄνθρωπον πτηνὸν εἶναι, οὐ διὰ συλλογισμοῦ δείκνυται. ἀλλὰ διὰ τὸ, τοῦ ἀδυνάτου συμπέρασμα αἰτίαν γενέσθαι, τὴν ὑποτεθεῖσαν πρότασιν. ἥτις ἦν ἀντικειμένη τῇ δειχθῆναι προκειμένῃ. καὶ ἀναιρεῖται μὲν ἐκείνη. τίθεται δὲ αὕτη. τῷ δεῖν τὸ ἕτερον μόριον τῆς ἀντιφάσεως ἀληθὲς εἶναι. πάλιν τις βουλόμενος δεῖξαι, ὅτι μή ἐστι κίνησις διὰ κενοῦ. δι' ἀδυνάτου ὑποτίθεται μὲν εἶναι κίνησιν διὰ κενοῦ. δείξας δὲ καὶ συλλογισάμενός τι ἀδύνατον διὰ τὴν ὑπόθεσιν, ἀνελὼν ταύτην, τίθησι τὸ προκείμενον. δείκνυσι γὰρ ὅτι εἰ ἔστι διὰ κενοῦ κίνησις, ἰσοταχῶς τὰ βαρύτερα, καὶ τὰ κουφότερα κινήσεται. διὰ κατηγορικοῦ συλλογισμοῦ οὕτως. ἐν ᾧ μηδέν ἐστι τὸ διαιρούμενον, ὑπὸ τῶν δι' αὐτοῦ κινουμένων, ἐν τούτῳ ἀνάγκη πάντα τὰ κινούμενα ἰσοταχῶς κινεῖσθαι. ἐν δὲ τῷ κενῷ οὐδέν ἐστι τὸ διαιρούμενον, ὑπὸ τῶν δι' αὐτοῦ κινουμένων. ἐν τῷ κενῷ ἄρα, ἀνάγκη πάντα τὰ κινούμενα, ἰσοταχῶς κινεῖσθαι. ἀλλὰ μὴν τοῦτο ἀδύνατον. ἀδύνατον ἄρα καὶ τὸ κίνησιν γενέσθαι διὰ κενοῦ. οὐκ ἄρα ἐστὶ κίνησις διὰ κενοῦ. καὶ ἐν τούτῳ δὴ τῷ λόγῳ διὰ μὲν συλλογισμοῦ κατηγορικοῦ, τὸ ἀδύνατον δέδεικται. τὸ δὲ μὴ εἶναι κίνησιν διὰ κενοῦ, τῇ τῆς ὑποθέσεως ἀναιρέσει τίθεται.

Syllogismus διὰ ἀδυνάτου colligit demonstrative & categorice mendacium

Si per vacuum esset motus, gravia & levia aequalis forent velocitatis

Οἷον ὅτι ἡ διάμετρος σύμμετρος τῇ πλευρᾷ διὰ τὸ γίνεσθαι τὰ περιττὰ ἴσα τοῖς ἀρτίοις, συμμέτρου τεθείσης.

Παραδείγματι αὐτὸς κέχρηται τῆς δι' ἀδυνάτου δείξεως τῷ ἐπὶ τῆς διαμέτρου. δεικνὺς πῶς ὃ βούλεται κατασκευάζειν, ὅτι ἡ δι' ἀδυνάτου δείξει χρώμενος δείκνυσιν. οὐ γὰρ συλλογίζεται ὅτι ἀσύμμετρος ἡ διάμετρος ὁ οὕτω δεικνύς. ὅπερ ἐστὶν ὃ βούλεται δεῖξαι. ἀλλὰ τοῦ ἀντικειμένου ὑποτεθέντος τοῦ, σύμμετρον αὐτὴν εἶναι τῇ πλευρᾷ, δείκνυσι διὰ συλλογισμοῦ δεικτικῶς, ὅτι τούτου γινομένου γίνεται τὰ περιττὰ τοῖς ἀρτίοις ἴσα. ὃ ἐπεὶ ἀδύνατον ἀναιρεῖται μὲν ἡ ὑπόθεσις, ᾗ

τοῦτο ἠκολούθησεν. ἐν δὲ τῇ ταύτης ἀναιρέσει, τὸ ἀντικείμενον αὐτῆς κατασκευάζεται, τὸ μὴ εἶναι σύμμετρον τὴν διάμετρον τῇ πλευρᾷ. ἐπεὶ δεῖ ἢ κατὰ παντὸς θάτερον τῆς ἀντιφάσεως, ὃ ἦν ἐξ ἀρχῆς προκείμενον. ὁ δὲ συλλογισμὸς τοῦ, τὰ περιττὰ τοῖς ἀρτίοις ἴσα γίνεσθαι, ἂν ᾖ ἡ διάμετρος σύμμετρος τῇ πλευρᾷ, τοιοῦτος. κείσθω τετράγωνον χωρίον, τὸ α β γ δ. καὶ ἔστω διάμετρος αὐτοῦ ἡ β γ. εἰ δὴ σύμμετρός ἐστιν ἡ β γ διάμετρος τῇ α β πλευρᾷ, ἕξει λόγον πρὸς αὐτὴν, ὃν ἀριθμὸς πρὸς ἀριθμόν. ἔχομεν γὰρ παρὰ Εὐκλείδῃ ἐν τῷ δεκάτῳ τῶν στοιχείων, δεδειγμένον τοῦτο. ὅτι τὰ σύμμετρα μεγέθη πρὸς ἄλληλα λόγον ἔχει, ὃν ἀριθμὸς πρὸς ἀριθμόν. καὶ ἔστι τέταρτον θεώρημα ἐν τῷ δεκάτῳ, τοῦτο. ἔστω δὴ ὡς ἡ β γ διάμετρος πρὸς τὴν α β πλευρὰν, ὁ ε ἀριθμὸς πρὸς τὸν ζ. καὶ εἰλήφθωσαν οἱ ἐλάχιστοι ἀριθμοὶ τῶν τὸν αὐτὸν τούτοις λόγον ἐχόντων πρὸς ἀλλήλους. οἱ γὰρ ἐλάχιστοι ἀριθμοὶ τῶν τὸν αὐτὸν λόγον ἐχόντων, πρῶτοι πρὸς ἀλλήλους εἰσί. δέδεικται δὲ καὶ τοῦτο, ἐν τῷ ἑβδόμῳ τῶν στοιχείων Εὐκλείδου. εἰσὶ δὲ πρῶτοι πρὸς ἀλλήλους, οἱ μονάδι μόνῃ μετρούμενοι. πεπολυπλασιάσθω ἑκάτερος τῶν η θ. καὶ ἔστω ὁ μὲν ἀπὸ τοῦ η ἐφ' ἑαυτὸν γενόμενος πολυπλασιασθεὶς ὁ ι. ὁ δὲ ἀπὸ τοῦ θ ὁ κ. τετράγωνοι ἄρα εἰσὶν ὁ ι καὶ κ. καὶ πρῶτοι, καὶ αὐτοὶ πρὸς ἀλλήλους. δέδεικται γὰρ καὶ τοῦτο ἐν τῷ ἑβδόμῳ τῶν στοιχείων. ὅτι ἂν δύο ἀριθμοὶ πρῶτοι πρὸς ἀλλήλους ὦσι. καὶ πολυπλασιασθεὶς ἑκάτερος αὐτῶν ποιήσῃ τινὰ, οἱ γενόμενοι ἐξ αὐτῶν, πρῶτοι καὶ αὐτοὶ πρὸς ἀλλήλους ἔσονται. ἐπεὶ οὖν ἐστιν ὡς ἡ β γ διάμετρος πρὸς τὴν α β πλευρὰν, οὕτως ὁ ε ἀριθμὸς πρὸς τὸν ζ. ὡς δ' ὁ ε πρὸς τὸν ζ, οὕτως ὁ η πρὸς τὸν θ. καὶ ὡς ἡ β γ διάμετρος ἔχει πρὸς τὴν α β πλευρὰν, οὕτως ἕξει ὁ η πρὸς τὸν θ. καὶ ὡς τὸ ἀπὸ τῆς β γ ἄρα διαμέτρου τετράγωνον πρὸς τὸ ἀπὸ τῆς α β πλευρᾶς, οὕτως ἕξει καὶ ὁ ἀπὸ τοῦ η πρὸς τὸν ἀπὸ τοῦ θ. εἰσὶ δὲ οὗτοι. διπλάσιον δὲ τὸ ἀπὸ τῆς διαμέτρου τετράγωνον, τοῦ ἀπὸ τῆς πλευρᾶς. διπλάσιος ἄρα καὶ ὁ ι ἀριθμὸς τοῦ κ ἀριθμοῦ, ἄρτιος ἄρα ὁ ι. πᾶς γὰρ ὁ διπλάσιός τινος, ἄρτιος, εἰς ἴσα τε διαιρούμενος, ἀλλὰ μὴν καὶ ὁ ἥμισυς αὐτοῦ, ἄρτιος ἔσται. τῶν γὰρ τετραγώνων ἀριθμῶν τῶν, εἰς ἴσα διαιρουμένων, καὶ τὰ ἡμίσυ, ἄρτιά εἰσιν. ἄρτιος ἄρα ἐστὶ καὶ ὁ κ. ἥμισυς ὢν τοῦ ι τετραγώνου ὄντος. οὐ ἔστι δὲ καὶ περισσός. πρῶτοι γὰρ ἦσαν πρὸς ἀλλήλους ὁ ι καὶ ὁ κ. ἀδύνατον δὲ πρώτους εἶναι πρὸς ἀλλήλους, τοὺς ἀρτίους. οἱ γὰρ ἄρτιοι. οὐ μετροῦνται μονάδι μόνῃ κοινῷ μέτρῳ. ὃ ἴδιόν ἐστι τῶν πρώτων. δεῖ δὴ ἤτοι ἀμφοτέρους ἢ τὸν ἕτερον αὐτῶν περισσὸν εἶναι. ἐδείχθησαν δὲ καὶ ἄρτιοι ἀμφότεροι, διὰ τὴν ὑπόθεσιν. τὰ περισσὰ ἄρα ἄρτια ἴσα ὑποτεθείσης τῆς διαμέτρου εἶναι τῇ πλευρᾷ συμμέτρου. ὅπερ ἀδύνατον. ἐπὶ δὴ τῆς δείξεως ταύτης, ὁ μὲν συλλογισμὸς ἐγένετο τοῦ, τὰ περισσὰ τοῖς ἀρτίοις εἶναι ἴσα. ὅ ἐστι ψεῦδος. τὸ δὲ εἶναι σύμμετρον τῇ πλευρᾷ τὴν διάμετρον. διὰ τὴν ὑπόθεσιν δείκνυται. ὅτι γὰρ ὑποτιθέντος τοῦ ἀντικειμένου, τούτῳ ἀδύνατόν τι ἀκολουθοῦν ἐδείχθη διὰ συλλογισμοῦ τῇ τῆς ὑποθέσεως ἀναιρέσει ἐκεῖνος ἐτέθη, τῷ δεῖν αὐτῶν θάτερον ἀληθὲς εἶναι. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ, διὰ τὴν ἀντίφασιν. εἰ δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἀδυνάτου ἀπαγωγῆς, ὁ γινό-

Euclides libro 10 theor. 4.

Minimi numeri eorum eandem proportionem habent inter se

Euclides .7. lib

Euclides .7.

μένος τοῦ ψευδοῦς συλλογισμὸς, δεικτικός ἐστι, τουτέστι κατηγορικὸς, καὶ διά τινος τῶν τριῶν περαίνεται σχημάτων. εἶεν ἂν ἐν τοῖς σχήμασι τοῖς τρισὶ, καὶ οἱ διὰ ἀδυνάτου συλλογισμοὶ μέρος ὄντες τῶν ἐξ ὑποθέσεως.

Ὡσαύτως δὲ καὶ οἱ ἄλλοι πάντες οἱ ἐξ ὑποθέσεως.

Δείξας τοὺς διὰ ἀδυνάτου συλλογισμοὺς πῶς ἐξ ὑποθέσεως ὄντες, ὑπάγονται τοῖς προειρημένοις τρισὶ σχήμασι, φησὶν ὁμοίως τούτοις, καὶ τοὺς ἄλλους πάντας γίνεσθαι τοὺς ἐξ ὑποθέσεως. ὡς γὰρ ἐπὶ τῶν διὰ ἀδυνάτου ὁ συλλογισμὸς πρὸς τὸ τεθὲν γίνεται, ὃ μεταλαβόντες ἀνθ' οὗ βουλόμεθα δεῖξαι, τὸ ἀντικείμενον αὐτῷ ὑπεθέμεθα καὶ δεικτικὸν ἐξ αὐτοῦ τι, καὶ ἐξ ἑνὸς τῶν κειμένων, ἐποιησάμεθα συλλογισμὸν, οὕτως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων φησὶ τῶν ἐξ ὑποθέσεως γίνεσθαι. ὁ μὲν γὰρ συλλογισμὸς, πρὸς τὸ μεταλαμβανόμενον γίνεται δεικτικὸς ὢν, μεταλαμβανόμενον λέγων ἐκεῖνο οὗ ἡ δεῖξις, καὶ ὁ συλλογισμὸς γίνεται. ὅ ἐστι ποτὲ μὲν τὸ ἀντικείμενον τοῦ προκειμένου, ὡς ἐπὶ τῆς ἀδυνάτου δείξεως. ποτὲ δὲ τὸ ἐξ ὁμολογίας ληφθέν. ποτὲ δὲ ὃ οἱ νεώτεροι προσλαμβανόμενον λέγουσιν. ὁ μὲν οὖν συλλογισμὸς τούτου γίνεται. τὸ δὲ προκείμενον εἰς ἐξ ἀρχῆς δεῖξιν, ἤτοι δι' ὁμολογίας τινὸς τίθεται. ἤτοι δι' ἄλλης τινὸς ὑποθέσεως. ὑπόθεσις γὰρ καὶ ἡ ὁμολογία, οἷον ζητουμένου του, εἰ τὰ ἀντικείμενα συνυπάρχειν δύναται ἢ οὔ. ἂν συνθώμεθα καὶ ὁμολογήσωμεν ἀλλήλοις, ὡς ἐφ' ἑνὸς τῶν ἀντικειμένων, οὕτως ἔχειν καὶ ἐπὶ πάντων. ἔπειτα τὰ ἐναντία προχειρισάμενοι, δείξωμεν διὰ συλλογισμοῦ ὅτι ταῦτα μὴ συνυπάρχει, λαβόντες ὅτι τὰ ἐναντία, ἀλλήλων εἰσὶ φθαρτικά. τὰ δ' ἀλλήλων φθαρτικά, οὐχ οἷόν τε συνυπάρχειν ἀλλήλοις. τὰ ἄρα ἐναντία, οὐχ οἷόν τε συνυπάρχειν ἀλλήλοις. ὁ μὲν συλλογισμὸς κατηγορικός τε, καὶ δεικτικὸς γέγονε. πρὸς τὸ μεταληφθὲν ἀντ' ἐκείνου τοῦ τὴν ἀρχὴν εἰς δεῖξιν προκειμένου. ἦν γὰρ κείμενον ἐκεῖνο μὲν, εἰ τὰ ἀντικείμενα δύναται συνυπάρχειν. μετελήφθη δὲ ἀντ' ἐκείνου, τὰ ἐναντία. καὶ περὶ τούτων ἡ δεῖξις ἐγένετο, καὶ ὁ συλλογισμὸς, τὸ δ' ἐξ ἀρχῆς προκείμενον, τούτου δειχθέντος δεικτικῶς, ἐξ ὁμολογίας τίθεται. ἐπεὶ συνεθέμεθα, καὶ ὡμολογήσαμεν ὡς ἂν ἐφ' ἑνὸς τῶν ἀντικειμένων δειχθῇ, οὕτως ἐπὶ πάντων ἕξειν. οὐκ ἐδεήθημεν δὲ τοιαύτης ὁμολογίας, ἐπὶ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, ἀλλὰ ψιλῆς τῆς τοῦ ἀντικειμένου ὑποθέσεως. τοῦ δὲ τὸ προκείμενον δειχθῆναι τοῦ συλλογισθέντος ὀρεθέντος ἀδυνάτου, ἡ τῆς ἀντιφάσεως φύσις αἰτία. δι' ὑποθέσεως δὲ ἄλλης ὡς εἶπεν, εἶεν ἂν καὶ οὓς οἱ νεώτεροι συλλογισμοὺς μόνους βούλονται λέγειν. οὗτοι δ' εἰσὶν, οἱ διὰ τροπικοῦ ὥς φασι, καὶ τῆς προσλήψεως γινόμενοι, τοῦ τροπικοῦ, ἢ συνημμένου ὄντος, ἢ διεζευγμένου, ἢ συμπεπλεγμένου. οὓς οἱ ἀρχαῖοι λέγουσι μικτοὺς ἐξ ὑποθετικῆς προτάσεως, καὶ δεικτικῆς τουτέστι κατηγορικῆς. εἰ γὰρ εἴη ὑποκείμενον συνεχὲς καὶ συνημμένον, τὸ, εἰ ἐπιστήμη ἐστὶν ἀρετὴ, δεικτική ἐστιν ἀρετή. εἶτα δεικνύοι τὸ ὅτι ἐπιστήμη ἐστὶν ἡ ἀρετή. δεδειγμένον εἴη ὅτι καὶ διδακτή. οὕτως γὰρ ἂν προσληφθείη ὡς οὕτως ἔχον,

μεταλαμβανόμενον aristoteli qd fit

συλλογισμοὶ μόνοι

τροπικοῦ

r. διδακτή. r. ut statim post ∴ r. ὑρεθέντος

εἰ δειχθείη ὅτι ἐπιστήμη. ὁ μὲν οὖν συλλογισμὸς πάλιν ἂν εἴη πρὸς τοῦτο, καὶ τοῦτο κατηγορικὸς, οἷον πᾶσα ἕξις ἀμετάπτωτος ἀπὸ ἀληθοῦς εἰς ψεῦδος, ἐπιστήμη. ἡ δ' ἀρετὴ ἕξις ἀμετάπτωτος ἀπὸ ἀληθοῦς εἰς ψεῦδος. ἡ ἀρετὴ ἄρα ἐπιστήμη. οὐδὲ γὰρ ἄλλως ἂν τεθείη ὅτι ἡ ἀρετὴ ἐπιστήμη ἐστὶ, διὰ συλλογισμοῦ, εἰ μὴ διὰ κατηγορικοῦ συλλογισμοῦ. δειχθέντος δὲ τούτου διὰ συλλογισμοῦ, τὸ ἐξ ἀρχῆς γίνεται κατασκευαζόμενον διὰ τὴν ὑπόθεσιν. ὑπετέθη γὰρ ἐν τῷ συνεχεῖ, τὸ, εἰ ἀρετὴ ἐπιστήμη ἐστὶν διδακτὴν αὐτὴν εἶναι. εἰ γὰρ εἴη τὸ προσλαμβανόμενον, δείξεως μὴ δεόμενον. ἀλλὰ φανερὸν καὶ γνώριμον ὡς τὸ συνημμένον, οὐδὲ συλλογισμὸς ἔτι ὁ λόγος εἴη ὁ τοιοῦτος. οὐδὲ γὰρ χρεία συλλογισμοῦ τινα, τὴν ἀρχὴν τὸν τοιοῦτον παρέχεσθαι λόγον οἷόν τε. δεῖ γὰρ τὸν συλλογισμὸν, δεικνύναι ὃ ἄνευ τοῦ συλλογίσασθαι οὐκ ἔστι γνώριμον. τὸ μὲν οὖν συνημμένον, ὡς γνώριμον ἐν τοῖς ὑποθετικοῖς, ἃ τροπικὰ λέγουσι, λαμβάνεταί τε καὶ τίθεται. ἐν οἷς γε οὕτως ἔχει. λείπεται δὲ τὸ προσλαμβανόμενον, ἀμφιδοξούμενον εἶναι, καὶ δεόμενον δείξεως. ὁ δὴ συλλογισμὸς τοῦ τοῦτο οὕτως ἔχειν, ἔσται κατηγορικός τε, καὶ δεικτικός. ὥστε καὶ ἐν τοῖς ὑποθετικοῖς τοῖς ἐκ τροπικοῦ συνημμένου συλλογισμοῦ, τὸ μὲν κατασκευαζόμενον, καὶ δεόμενον δείξεως. διὰ κατηγορικοῦ δείκνυται συλλογισμοῦ. τὸ δ' ἐξ ἀρχῆς προκείμενον, δείκνυται οὐ διὰ συλλογισμοῦ, ἀλλὰ διὰ τῆς ὑποθέσεως τῆς ὑποτεθείσης. ἦν δὲ αὕτη τοῦ συνημμένου. οὐδὲ γὰρ οἷόν τε τὸ μὴ γνώριμον δειχθῆναι, ὅτι τόδε τί ἐστιν, ἢ τοιόνδε, ἢ ὅλως κατασκευασθῆναι τι καὶ τεθῆναι κυρίως, εἰ μὴ διὰ κατηγορικοῦ συλλογισμοῦ. κἂν τὸ συνεχὲς δείξεως δέηται συλλογιστικῆς, κἀκεῖνο διὰ κατηγορικοῦ δειχθήσεται συλλογισμοῦ. εἰ γὰρ εἴη ζητούμενον, διὰ τί ἡ ἀρετὴ ἐπιστήμη, διδακτή ἐστι, ληφθείσης καθόλου προτάσεως τῆς πᾶσα ἐπιστήμη, διδακτή, ἡ δ' ἀρετὴ ἐπιστήμη, γίνεται κατηγορικὸς συλλογισμός. διαφέρειν δὲ δοκεῖ κατὰ τοὺς ἀρχαίους, τὸ μεταλαμβανόμενον, τοῦ προσλαμβανομένου. ἐφ' ὧν μὲν γὰρ ἐν τοῖς εἰλημμένοις, ἔγκειταί τε καὶ ἔστι τὸ μεταλαμβανόμενον, οὐ μὴν οὕτως, οὐδὲ τοιοῦτον οἷον λαμβάνεται, ἐπὶ τούτων τὸ λαμβανόμενον, μεταλαμβανόμενόν ἐστιν, οὐ γὰρ ἔξωθεν προστίθεται. ἀλλὰ κείμενον ἄλλως μεταλαμβάνεται εἰς ἄλλο. ἐν γὰρ τῷ, ἡμέρα ἐστὶ, φῶς ἐστι. τὸ ἡμέρα ἐστὶν ὃ προσλαμβανόμενον οἱ νεώτεροι λέγουσιν, ἔγκειται μὲν οὐ μὴν τοιοῦτον ὁποῖον λαμβάνεται. τίθεται μὲν γὰρ ἐν τῷ συνημμένῳ ἐν ὑποθέσει τε, καὶ ἀκολουθίᾳ. λαμβάνεται δὲ ὡς ὑπάρχων ἐπειδὴ τούτων καὶ τῶν τοιούτων, μετάληψιν γίνεσθαι λέγουσι. τὸ γὰρ κείμενον οὐχ ὡς κεῖται λαμβανόμενον, μεταλαμβανόμενον γίνεται. κείμενον γὰρ ἐν σχέσει, καὶ ἀκολουθίᾳ, καὶ ὑποθέσει, μεταλαμβάνεται εἰς ὕπαρξιν. προσλαμβανόμενον δὲ λέγουσιν ἐφ' ὧν τοῖς κειμένοις ἔξωθέν τι προστίθεται, δυνάμει πως ἐν αὐτοῖς περιεχόμενον, οὐ μὴν ἐνεργείᾳ, ὡς ἔχει ἐπὶ τῶν κατὰ πρόσληψιν γινομένων συλλογισμῶν. ἐν γὰρ τῷ, καθ' οὗ τὸ β, κατ' ἐκείνου τὸ α, κατὰ δὲ τοῦ γ τὸ β, ἔξωθεν, τὸ, κατὰ δὲ τοῦ γ τὸ β, προσείληπται. οὐ γὰρ ἔκειτο ἐνεργείᾳ ἐν τῇ προτάσει τῇ καθ' οὗ τὸ β κατ' ἐκείνου τὸ

D a

μεταλαμβανόμενον

προσλαμβανόμενον

α, τὸ κατὰ τοῦ γ τὸ β λέγεσθαι. χρῶνται μέντοι καὶ τῇ προσλήψει, ἀντὶ τῆς μεταλήψεως. ὁ δ᾽ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τοῦ διαιρετικοῦ· ἤτοι τόδε, ἢ τόδε. ὃ καὶ αὐτὸ ἐκ τροπικοῦ, καὶ τῆς προσλήψεως λέγουσιν, ὁποῖον ἂν αὐτῶν λαμβάνηται δείξεως δεόμενον, δεῖται κατηγορικοῦ πρὸς τὸ δειχθῆναι, συλλογισμοῦ, οἷον εἰ ληφθείη τὸ, ἤτοι σῶμά ἐστιν ἡ ψυχὴ, ἢ ἀσώματος. εἶτα κατασκευάζοιτο ὅτι οὐ σῶμα. οὕτως γὰρ ἂν προσληφθείη τὸ, ἀλλὰ μὴν οὐ σῶμα, ἀσώματος ἄρα, ἀνάγκη καὶ αὐτὸ ληφθῆναι διὰ κατηγορικοῦ συλλογισμοῦ, οἷον πᾶν σῶμα, ἢ στοιχεῖον, ἢ ἐκ στοιχείων, ἡ δὲ ψυχὴ, οὔτε στοιχεῖον οὔτε ἐκ στοιχείων· ἡ ψυχὴ ἄρα οὐ σῶμα. ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ, ἐξ ἀποφατικῆς συμπλοκῆς. ἐπεὶ καὶ αὐτὸς, ἄλλος τῶν προκειμένων τρόπων. καὶ μὴν ὁ αὐτὸς τῷ, διὰ συνημμένου τοῦ ἀρχομένου ἀπὸ καταφατικοῦ καὶ λήγοντος εἰς ἀποφατικόν. οἷον ἐστιν εἰ τὸ α, οὐ τὸ β. καὶ γὰρ ἐν τούτοις εἰ εἴη τὸ μεταλαμβανόμενον, δείξεως δεόμενον, διὰ κατηγορικοῦ δειχθήσεται συλλογισμοῦ, οἷον οὐχὶ καὶ τὸ ἡδέως ζῆν, τέλος. τὸ γὰρ μεταληφθὲν τὸ, ἡ ἀρετὴ, δι᾽ αὑτὴν αἱρετὴ, διὰ κατηγορικοῦ δείκνυται συλλογισμοῦ, οἷον ἀφ᾽ ἧς ἕξεως αὐτό τε τὸ ἔχον αὐτὴν, ἄριστα ἔχει, καὶ κάλλιστα τὸ ἴδιον ἔργον ἐπιτελεῖ, αὐτὴ δι᾽ αὑτήν ἐστιν αἱρετή. ἀπὸ δὲ τῆς ἀρετῆς, ἕξεως οὔσης, αὐτό τε τὸ ἔχον αὐτὴν, ἄριστα ἔχει καὶ κάλλιστα τὸ ἴδιον ἔργον ἐπιτελεῖ. ἡ ἀρετὴ ἄρα δι᾽ αὑτήν ἐστιν αἱρετή. εἰ μέντοι εἴη ὑποτεθὲν ὡς τὸ αὐτὸ εἰλημμένον τόνδε τὸν τρόπον· εἰ ἡ ἡδονὴ τέλος οὐκ ἔστιν, ἀρετὴ δι᾽ αὑτὴν αἱρετή, δεικνύοιτο ἂν καὶ ἡ ἀκολουθία, διὰ συλλογισμοῦ τοιούτου. πᾶν ὃ ὡς ποιητικόν τινος, αἱρετόν ἐστιν, οὐκ ἔστι δι᾽ αὑτὸ αἱρετόν. ἡ δ᾽ ἀρετὴ, εἰ εἴη ἡδονὴ τέλος ὡς ποιητικὴ τῆς ἡδονῆς, αἱρετὴ γίνεται, ἡ ἀρετὴ ἄρα εἰ εἴη ἡδονὴ τέλος, οὐκ ἔστι δι᾽ αὑτὴν αἱρετή. λέγει δὲ καὶ αὐτὸ, πρὸς τὸ μεταλαμβανόμενον γίνεσθαι τὸν συλλογισμόν. οὐκ ἔστι δὲ καὶ τῆς ἀκολουθίας, ἢ τῆς μάχης συλλογισμὸν γίνεσθαι. ὅτι ἡ ἐπ᾽ ἐκείνων δεῖξις, πρὸς τὸ τεθῆναι τὴν ὑπόθεσιν χρήσιμος. ὁ ἐξ ὑποθέσεως συλλογισμὸς, ὑποκειμένου τινὸς γίνεται. ὥστε οὐ γίνεται ἡ δεῖξις τῆς ὑποθέσεως, ἐν τοῖς ἐξ ὑποθέσεως συλλογισμοῖς. ἃ μὲν γὰρ λέγουσι τροπικὰ, ἐν πᾶσι δι᾽ ὑποθέσεως καὶ ὁμολογίας, ὡς φανερὰ παραλαμβάνεται ἐπὶ τὸ πλεῖστον. δεῖται δὲ δείξεως, τὰ μεταλαμβανόμενα, καὶ προσλαμβανόμενα. εἰ ὅλως εἶεν χρειώδεις οἱ τοιοῦτοι λόγοι, ὡς ὅπου μὴ δεῖται δείξεως τὸ μεταλαμβανόμενον, οὐδὲ συλλογισμὸς τὸ γινόμενόν ἐστι πάντων γε φανερῶν ὄντων. εἰ μέντοι δέοιτο δείξεως. εἰ μὲν μὴ δειχθὲν λαμβάνοιτο, οὐδὲν ἐδείχθη. οὐδὲ ἐγένετό τινος συλλογισμός. εἰ δὲ δεικνύοιτο, κατηγορικοῦ χρεία συλλογισμοῦ. οὐδὲ γὰρ ὄφελός τι τὴν ἀρχὴν τῆς ὑποθέσεως πρὸς κατασκευήν τινος, ἂν μὴ μεταλαβόντες τι τῶν κειμένων, τοῦτο κατασκευάσωμεν κατηγορικῶς. οὗ κατασκευασθέντος, συγκατασκευάζεται τούτῳ καὶ τὸ ἑπόμενον. ἄχρηστον γὰρ πρὸς δεῖξιν, καὶ θέσιν τοῦ εἶναί τι, τὸ δι᾽ ὅλων ὑποθετικὸν τῶν συλλογισμῶν εἶδος. οὔτε γὰρ ὑπάρχειν τί τινι, οὔτε μὴ ὑπάρχειν, οὔτε καθόλου οὔτ᾽ ἐπὶ μέρους, δείκνυται δι᾽ αὐτῶν. ὃ ἴδιον εἶπεν εἶναι συλλογισμοῦ. διὸ καὶ ἡ διὰ τριῶν ἀγωγὴ, ὑγιὴς μὲν εἴη ὡς δείκνυται. οὐ μὴν συλλογι-

στικὴ ἂν ἁπλῶς λέγοιτο. καὶ τοῖς ὑποθετικοῖς οὕτω λόγοις, τὸ εὔχρηστον καὶ τὸ συλλογιστικὸν, ἥκει παρὰ τῶν κατηγορικῶν συλλογισμῶν. διὸ καὶ ἁπλῶς ἐκεῖνοι συλλογισμοί. οἱ δ᾽ ἐξ ὑποθέσεως, οὐχ ἁπλῶς. ἀλλὰ τὸ ὅλον τό τε ἐξ ὑποθέσεως συλλογισμοί. οἱ μὲν γὰρ κατηγορικοὶ, οὐδὲν προσδέονται πρὸς τὸ δεῖξαι τὸ προκείμενον τῶν ὑποθέσεων. διὸ καὶ ἁπλῶς συλλογισμοὶ, ἀρκοῦντες αὐτοῖς. οἱ δὲ ὑποθετικοὶ χωρὶς τούτων οὐδὲν δεικνύουσιν. ὥστε εἰ καὶ οἱ ἐξ ὑποθέσεως πάντες, διὰ τῶν κατηγορικῶν συλλογισμῶν γίνονται, οἱ δὲ κατηγορικοὶ πάντες, διὰ τῶν τριῶν σχημάτων, πάντες ἂν εἶεν ἀναγόμενοι οἱ συλλογισμοὶ, εἰς τὰ τρία σχήματα. εἰ δὲ τοῦτο, ἐδείχθησαν δὲ πάντες οἱ ἐν τούτοις γινόμενοι συλλογισμοὶ, ἀναγόμενοι εἰς τοὺς δύο τοὺς ἐν πρώτῳ σχήματι τοὺς πρώτους, εἴη ἂν δεδειγμένον ὅτι πάντες οἱ συλλογισμοὶ, εἰς ἐκείνους ἀνάγονται τοὺς δύο. εἶεν δ᾽ ἂν ἐν τοῖς ἐξ ὑποθέσεως, καὶ οἱ ἀπὸ τοῦ μᾶλλον, καὶ τοῦ ὁμοίου, καὶ τοῦ ἧττον. καὶ γὰρ ἐν τούτοις τὸ μὲν, ὑποτίθεται, τὸ δὲ μεταλαμβάνεται. πρὸς ὃ καὶ συλλογισμοῦ κατηγορικοῦ χρεία. πάντες γὰρ ἐξ ὑποθέσεως ἐν οἷς μεταλαμβάνεταί τι. καὶ ἐν τούτοις δὲ μετάληψις γίνεται. οἷον εἰ τὸ μᾶλλον ἀγαθόν τινος ὂν, μή ἐστιν εὐδαιμονίας ποιητικὸν, οὐδὲ τὸ ἧττον. ὑγεία δὲ μᾶλλον ἀγαθὸν οὖσα, πλούτου, οὐκ ἔστιν εὐδαιμονίας ποιητικόν. τοῦτο γὰρ μεταλαμβάνεταί τε, καὶ δεῖται κατηγορικῆς δείξεως. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τοῦ, εἰ τὸ ἧττον ἀγαθὸν δι᾽ αὑτὸ αἱρετόν ἐστι, καὶ τὸ μᾶλλον. πλοῦτος δὲ ἧττον ἀγαθὸν ὢν ὑγείας, δι᾽ αὑτὸν αἱρετόν ἐστι. πάλιν γὰρ τὸ μεταλαμβανόμενον, καὶ δεόμενον δείξεως κατηγορικῆς τοῦτο. τοιοῦτος καὶ ὁ ἀπὸ τοῦ ὁμοίου. λέγει δὲ ἰδίως ὁ Ἀριστοτέλης τοὺς ἀπὸ τοῦ μᾶλλον, καὶ τοῦ ἧττον, καὶ τοῦ ὁμοίου κατὰ ποιότητα. τοὺς δὲ κατὰ πρόσληψιν οἷοι εἰσὶν οἱ μικτοί, ἰδίως κατὰ μετάληψιν ὡς προϊόντος τοῦ λόγου μαθησόμεθα.

Ἔπι δ᾽ ἐν ἅπαντι, δεῖ κατηγορικόν τινα τῶν ὅρων εἶναι, καὶ τὸ καθόλου ὑπάρχειν.

Ὅτι ἀδύνατόν ἐστιν ἐκ δύο ἀποφατικῶν προτάσεων γενέσθαι συλλογισμὸν, λέγει, ὑπομιμνήσκων ἡμᾶς τῶν δεδειγμένων. δεῖ γάρ φησι κατηγορικόν τινα τῶν ὅρων εἶναι. τουτέστι καταφατικὴν, κἂν τὴν ἑτέραν τῶν προτάσεων εἶναι, εἰ μέλλοι συλλογισμὸς ἔσεσθαι. τοῦτο δὲ ἔδειξεν οὕτως ἔχον ἐν πᾶσι τοῖς σχήμασι. δείξας ἀσυλλογίστους τὰς ἐκ δύο ἀποφατικῶν συζυγίας. καὶ γὰρ ἐν οἷς ἐδόκει γίνεσθαι, ὡς ἐπὶ τῶν ἐνδεχομένων, πρῶτον μὲν οὐχ ἁπλῶς ἀποφάσεις αἱ ἐνδεχόμεναι. εἶτα καὶ μεταλαμβανομένων, ἢ ἀμφοτέρων, ἢ τῆς ἑτέρας εἰς τὴν καταφατικὴν, ἐγίνετο συλλογισμός. ἄλλως δὲ οὔ. λέγει δὲ ὅτι δεῖ καὶ τὸ καθόλου ὑπάρχειν. τουτέστι καθόλου πρότασιν εἰλῆφθαι. εἰ μέλλοι συλλογισμὸς ἔσεσθαι. ὅτι μὲν οὖν ἐκ δύο ἐπὶ μέρους προτάσεων, οὐ γίνεται συλλογιστικὴ συζυγία ἐν οὐδενὶ τῶν σχημάτων. ἀλλ᾽ οὐδὲ ἐξ ἀορίστων, δέδειχε. νῦν δὲ εἰπὼν, ἢ μὴ ἔσεσθαι συλλογισμὸν, προσέθηκεν ἢ οὐ πρὸς τὸ κείμενον. ὡς δυναμένου μέν τινος συλλογιστικῶς συναχθῆναι, καὶ μὴ καθόλου ληφθείη πρότασις, οὐ μὴν τοῦ προκειμένου.

τοῦτο δὲ οὐχ ὅτι ἐκ δύο ἐπὶ μέρους, οἷόν τε γίνεσθαι συλλογισμόν, ἀλλ᾽ ὅτι ἐκ τῆς μὴ καθόλου. καὶ γὰρ τὸ ἐπὶ μέρους σημαίνει. καὶ τὸ μὴ πρὸς τὸ προκείμενον, καθόλου, δύναται ἄλλως καθόλου ὄν, μὴ εἶναι τοῦ προκειμένου περιεκτικόν. μὴ δὲ πρὸς τοῦτο καθόλου. ὅταν δὴ τὸ καθόλου ληφθῇ ὡς μὴ εἶναι πρὸς τὸ κείμενον καθόλου. μὴ δὲ τούτου περιεκτικόν, ἀλλὰ ᾖ τὸ λαμβανόμενον καθόλου, ἐπὶ μέρους τινὸς τοῦ κατηγορουμένου ἐν τῷ προβλήματι λαμβανόμενον. συλλογισμὸν μὲν οὐκ ἀδύνατον ἐκ τούτου γενέσθαι. δηλονότι προσληφθείσης τινὸς μερικωτέρας καὶ ὑπ᾽ αὐτήν, προτάσεως. οὐ μὴν τὸ προκείμενον ἂν δειχθείη. ὡς ἐφ᾽ οὗ παρέθετο παραδείγματος, γνώριμον ποιεῖ. προκείσθω γὰρ δεῖξαι τὴν μουσικὴν ἡδονὴν σπουδαίαν εἶναι. ἂν μὲν οὖν ἀδιορίστως λάβῃ ἡδονὴν σπουδαίαν εἶναι. βουλόμενος δεῖξαι τὸ προκείμενον. τὸ πᾶσαν μουσικὴν ἡδονήν, σπουδαίαν εἶναι. μηκέτι προσθεὶς τὸ, πᾶσαν. ἵν᾽ ᾖ ἡ πρότασις πᾶσα ἡδονὴ σπουδαία ἐστίν. εἶτα προσλαβὼν τὸ, ἡ δὲ μουσική, ἡδονή, συνάγῃ ἡ μουσικὴ ἄρα ἡδονὴ σπουδαία ἐστίν, οὐ ποιήσει συλλογισμόν. τῷ τὸ ἀδιόριστον ὡς ἴσον δυνάμενον τῷ ἐπὶ μέρους λαμβάνεσθαι, τῷ μὴ εἶναι καθόλου πᾶσαν ἡδονὴν σπουδαίαν. εἰ γὰρ οὕτω ληφθεῖσα περιέχει αὐτὴν καὶ τὴν μουσικὴν ἡδονήν, οὐ συλλογίζεται. δύο γὰρ ἐπὶ μέρους οὕτω λαμβάνει. εἰ δὲ ὁρίσας τι ἡδονῆς εἶδος, τοῦτο καθόλου λάβοι, οὐκ ἂν συλλογίσαιτο τὸ προκείμενον. οὐδὲν γὰρ τῶν ἀντιδιῃρημένων τῇ μουσικῇ ἡδονῇ ἀπὸ τῆς ἡδονῆς, ἐστὶ περιεκτικὸν τῆς μουσικῆς. διὸ ἂν μὲν ἄλλο τι εἶδος ἡδονῆς λάβοι, ποιήσει μέν τινα συλλογισμὸν καὶ συμπέρασμα. οὐ μὴν τοῦ προκειμένου. εἰλήφθω γὰρ πᾶσα ἡ ἀπὸ τοῦ θεωρεῖν ἡδονή, σπουδαία. ταύτῃ γὰρ τῇ προτάσει ἂν προσλάβωμεν τὸ, ἡ δὲ ἀπὸ τοῦ γεωμετρεῖν ἡδονή, θεωρητική ἐστιν ἡδονή, συναχθήσεται μὲν τὸ, τὴν ἀπὸ τοῦ γεωμετρεῖν ἡδονήν, σπουδαίαν εἶναι. οὐ μὴν τοῦ προκειμένου συλλογισμὸς ἔσται. εἰ δέ τις αὐτὴν ταύτην λάβοι. τὸ πᾶσαν μουσικὴν ἡδονὴν εἶναι σπουδαίαν, τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτήσεται. δεῖ ἄρα καθόλου τι οὗ τῆς μουσικῆς ἡδονῆς λαβεῖν, τὸ δ᾽ αὐτὸ, καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου δεῖξαι παντὶ τὸ ὡς καλὸν ἀγαθόν, τίμιόν ἐστιν. εἰ ἀδιορίστως λάβοι τὸ ἀγαθὸν εἶναι, μὴ προσθεὶς τὸ, παντί, οὐ ποιήσει συλλογισμόν. τῷ τὸ ἀδιόριστον, ὡς ἐπὶ μέρους λαμβάνεσθαι. ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ἄν τι τῶν ὑπὸ τὸ ἀγαθὸν τῶν ἀντιδιαιρουμένων τῷ καλῷ, καθόλου λάβῃ, οὐδ᾽ οὕτως τὸ προκείμενον συλλογίζεται. ἄλλο μέντοι τι οὐ κωλυθήσεται συλλογίσασθαι. οἷον ἐὰν λάβῃ παντὶ τὸ θεῖον ἀγαθόν, τίμιόν ἐστι. καὶ προσλάβῃ. ὁ δὲ ἥλιος θεῖον ἀγαθόν. ὁ ἥλιος ἄρα τίμιον. μόνως δὲ δείξει διὰ συλλογισμοῦ τὸ ὡς καλὸν ἀγαθόν, τίμιον εἶναι, ἂν λάβῃ καθόλου τι ὂν τοῦ τοιούτου ἀγαθοῦ, τίμιον εἶναι. ἂν γὰρ λάβῃ παντὶ ἀγαθόν, τίμιον εἶναι. καὶ προσλάβῃ τὸ δὲ ὡς καλὸν ἀγαθόν, ἀγαθόν ἐστιν, εἴη ἂν τὸ προκείμενον οὕτως δεδειχὼς διὰ συλλογισμοῦ. ἂν γὰρ λάβῃ πάλιν καθόλου τό, παντὶ τὸ ὡς καλὸν ἀγαθόν, τίμιον εἶναι, τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτήσεται. ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῆς μουσικῆς ἡδονῆς ἐρρήθη. δύναται το   πρὸς τὸ προκείμενον, λέγεσθαι, οὐχ ὡς ἐσομένου μὲν συλλογισμοῦ. οὐ μὴν πρὸς τὸ προκείμενον ἀλλ᾽ ὡς τὴν ἀρχήν,

οὐδὲ συναπτούσης τῆς λαμβανομένης, ἐν μέρει προτάσεως, τῷ δειχθῆναι προκειμένῳ. τούτῳ δὲ καὶ ἀκόλουθον δόξειεν εἶναι τὸ ἐφεξῆς λεγόμενον. τό, εἰ δέ τινα ἡδονήν, ἢ μὲν ἄλλην, οὐδὲν πρὸς τὸν λόγον. ἢ ἔσται μὲν πρὸς τὸ προκείμενον ἡ πρότασις οὐ μὴν συλλογιστική. ἂν τὸ καθόλου τοῦ προκειμένου ἀδιορίστως ληφθῇ. ἂν δὲ μὴ τὸ καθόλου ἀλλὰ τὸ ὑπὸ τὸ καθόλου τι ληφθῇ. ἢ τοῦτο αὐτό, ἢ οὐδὲ τὴν ἀρχὴν συνάψει τῷ προκειμένῳ. ἂν ἄλλο τι καὶ μὴ αὐτὸ τὸ προκείμενον λαμβάνοι, ἢ ἂν αὐτὸ λαμβάνοι, τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτήσεται. οὐδὲν δὲ τῶν εἰρημένων συλλογιστικόν. τούτῳ δόξει μᾶλλον συνᾴδειν, καὶ ἡ ἐπὶ τοῦ διαγράμματος δεῖξις. μᾶλλον δέ φησι τὸ τοιοῦτο, φανερὸν ἐπὶ τῶν διαγραμμάτων γίνεσθαι. λέγει δέ, τὸ μὴ γίνεσθαι συλλογισμὸν μὴ δὲ δείκνυσθαι τὸ προκείμενον ἂν μὴ ληφθῇ ἡ καθόλου πρότασις.

Οἷον ὅτι τοῦ ἰσοσκελοῦς, ἴσαι αἱ πρὸς τῇ βάσει γωνίαι.

Τὸ μὲν πρόβλημα, δεῖξαι τὰς πρὸς τῇ βάσει τοῦ ἰσοσκελοῦς τριγώνου δύο γωνίας, ἴσας ἀλλήλαις, ὃ Εὐκλείδης μὲν ἐν τῷ πρώτῳ τῶν στοιχείων δέδειχε διὰ τοῦ ε̄ θεωρήματος, δείξει χρησάμενος ἄλλῃ. ὁ μέντοι Ἀριστοτέλης ἄλλως δείκνυσιν αὐτό. καὶ ἔστιν ἡ δεῖξις τοιαύτη. ἔστω κύκλος ὁ α̅ β̅ γ̅ δ̅. καὶ ἔστω κέντρον αὐτοῦ τὸ ε̅. καὶ διήχθωσαν ἀπὸ τοῦ κέντρου πρὸς τὴν περιφέρειαν, εὐθεῖαι τέμνουσαι ἀλλήλας. ἥ τε α̅ ε̅. καὶ ἡ β̅ ε̅. διάμετροι δηλονότι οὖσαι τοῦ κύκλου. καὶ ἐπεζεύχθω ἡ α̅ β̅. βάσις δὴ ἔσται ἡ α̅ β̅, τοῦ ε̅ α̅ β̅ τριγώνου. ἔσονται δὴ πρὸς τῇ βάσει αὐτοῦ, γωνίαι ἥ τε α̅ γ̅. καὶ ἡ β̅ δ̅. ἐπεὶ οὖν ἡμικυκλίου ἐστὶν ἑκατέρα τῶν α̅ β̅ γ̅ δ̅ γωνιῶν, ἴσαι εἰσὶν ἀλλήλαις. αἱ γὰρ τῶν ἴσων ἡμικυκλίων γωνίαι, ἴσαι τῷ ἐφαρμόζειν ἀλλήλαις. ὧν αἱ ὑπὸ τῆς βάσεως τοῦ τριγώνου, καὶ τῆς περιφερείας ἀπολαμβανόμεναι, ἴσαι εἰσὶν ἀλλήλαις. ἐπεὶ εἰσὶν ἐν τῷ αὐτῷ τμήματι. αἱ γὰρ ἐν τῷ αὐτῷ τμήματι γωνίαι, ἴσαι εἰσὶν ἀλλήλαις. ὅτι καὶ καθόλου αἱ τῶν ἴσων τμημάτων γωνίαι, ἴσαι. λοιπὸν ἄρα αἱ πρὸς τῇ βάσει, αἱ ἀπολαμβανόμεναι ὑπό τε τῆς βάσεως, καὶ ἑκατέρας τῶν τοῦ τριγώνου πλευρῶν, ἴσαι εἰσὶν ἀλλήλαις. ἂν γὰρ ἀπὸ τῶν ἴσων ἴσα ἀφαιρεθῇ, καὶ τὰ λειπόμενα, ἴσα εἰσὶν ἀλλήλοις. καί εἰσιν αἱ πλευραὶ τοῦ τριγώνου ὑφ᾽ ἃς αἱ ἴσαι γωνίαι, ἴσαι ἀλλήλαις. ἀπὸ γὰρ τοῦ κέντρου εἰσὶν ἀμφότεραι. τῶν ἄρα ἰσοσκελῶν τριγώνων αἱ πρὸς τῇ βάσει γωνίαι, ἴσαι ἀλλήλαις. ἂν δὴ τούτου προκειμένου δειχθῆναι, λάβῃ τις τὴν α̅ β̅ γωνίαν τῇ β̅ δ̅, ἴσην μὴ δείξας καθόλου, ὅτι αἱ τῶν ἴσων ἡμικυκλίων, ἴσαι, τὸ ζητούμενον ἂν καὶ τὴν ἀρχὴν λαμβάνοι. ἢ ἂν τοῦτο μὲν δείξειε τὴν ὅλην τῇ ὅλῃ ἴσην. λάβοι δὲ τὰς ὑπὸ τῆς περιφερείας, καὶ τῆς βάσεως τοῦ τριγώνου ἀποτεμνομένας γωνίας. ἀπὸ τῶν ἐν τοῖς ἡμικυκλίοις γωνιῶν, τῶν ὀρθῶν, ἴσας ἀλλήλαις εἶναι, τὴν γ̅ τὴν δ̅, μὴ δείξας καθόλου ὅτι αἱ τῶν ἴσων τμημάτων γωνίαι, ἴσαι. αἱ γὰρ τῶν ἴσων τμημάτων, ἴσαι γωνίαι, τῷ ἐφαρμόζειν ἀλλήλαις τὰ τμήματα. ὥσπερ καὶ τὰ ἡμικύκλια. διὸ καὶ αἱ ἐκείνων γωνίαι, ἴσαι. τῶν δὲ δύο ἡμικυκλίων τῶν ὑπὸ τῶν α̅ β̅ δια-

μέτρων τετμημένων, κοινὸν τμῆμά ἐστι τὸ ὑπὸ τῇ τοῦ τριγώνου βάσει. ἴσον οὖν αὐτῷ δηλαδή, καὶ ἐφαρμόζον καθ' ὃ ἑκατέρου ἀφῄρηται δύο τμημάτων ὄντων ἴσων, ἴσαι ἄρα, καὶ αἱ γωνίαι αὐτοῦ ἀλλήλαις. ἂν δή τις λάβῃ τὰς γωνίας ἴσας εἶναι τὰς ἐν τῷ τμήματι μὴ δείξας ὅτι ἴσαι, πάλιν ἂν εἴη τὸ ἐν ἀρχῇ αἰτούμενος, καὶ οὐ συλλογιζόμενος. ἢ εἰ δείξειε μὲν καὶ τοῦτο. λαμβάνοι δὲ τὴν λοιπήν, ἴσην, τὴν ε τῇ ζ, καὶ οὕτως ἂν τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβάνοι. ἀλλ' οὐ δεικνύει ἂν ἢ χωρὶς τοῦ ἀξιώματος ἐκείνου τιθείη, τοῦ ἐὰν ἀπὸ τῶν ἴσων ἴσα ἀφαιρεθῇ, τὰ καταληφθέντα ἴσα εἶναι ἀλλήλοις. εἶπε δὲ τὰς καταλειπομένας ἀπὸ τῶν γωνιῶν τῶν ἡμικυκλίων, τὰς ε ζ. ὡς εἶναι τὰς μὲν ὅλας γωνίας τὰς τῶν ἡμικυκλίων, τὰς α β γ δ. τὰς δὲ ἀφῃρημένας ἀπ' αὐτῶν τὰς τοῦ τμήματος, τὰς γ δ. τὰς δὲ καταλειπομένας ἀπ' αὐτῶν, ε καὶ ζ, αἳ περιέχονται ὑπό τε τῆς βάσεως, καὶ ἑκατέρας τῶν πλευρῶν, οὖσαι πρὸς τῇ βάσει, περὶ ὧν ἦν προκείμενον δεῖξαι ὅτι ἴσαι. ἔσται δὴ τὸ ἐξ ἀρχῆς αἰτούμενος, ἂν τὰ δεόμενα δείξεως, χωρὶς δείξεως ὡς οὕτως ἔχοντα λαμβάνῃ. αἰτήσεται γὰρ τό, ἴσας εἶναι τοῦ ἰσοσκελοῦς τριγώνου τὰς πρὸς τῇ βάσει. ἀλλ' οὐ δείξει.

Καὶ ὅτι τὸ μὲν καθόλου, ἐκ τῶν καθόλου προτάσεων δείκνυται.

Δείξας ὅτι ἐν παντὶ συλλογισμῷ δεῖ καθόλου τινὰ πρότασιν εἶναι, ὑπομιμνήσκει ἡμᾶς, καὶ τοῦ, ὅτι εἰ καθόλου τὸ συμπέρασμα εἴη, δεῖ ἀμφοτέρας εἰλῆφθαι καθόλου, τὰς προτάσεις. οὐ γὰρ ἂν ἄλλως γένοιτο τοῦ καθόλου συμπεράσματος, οὐ μὴν ἂν ὦσιν αἱ προτάσεις καθόλου ἀμφότεραι, ἤδη καὶ τὸ συμπέρασμα ἀνάγκη καθόλου εἶναι. γίνεται γὰρ ποτὲ ἐπὶ μέρους συμπέρασμα καὶ ἐκ καθόλου προτάσεων. ὡς ἐπὶ τῶν ἐν τρίτῳ σχήματι ἐδείχθη.

Δῆλον δὲ καὶ ὅτι ἐν ἅπαντι συλλογισμῷ.

Καὶ τοῦτο ὑπομιμνήσκει ἡμᾶς, ὅτι ἐν παντὶ συλλογισμῷ, ἢ ἀμφοτέρας ὁμοίας ἀνάγκη τῷ συμπεράσματι εἶναι τὰς προτάσεις, ἢ πάντως γε τὴν ἑτέραν. κατὰ μὲν τὸ καταφατικὸν ἀμφοτέρας. οὐ γὰρ ἂν ἄλλως γένοιτο καταφατικὸν συμπέρασμα, εἰ μὴ ἀμφότεραι αἱ προτάσεις εἶεν καταφατικαί. εἰ δὲ ἀποφατικόν, τὴν ἑτέραν. οὔτε γὰρ ἐκ δύο καταφατικῶν, ἀποφατικὸν ἂν γένοιτο συμπέρασμα, οὔτε ἐκ δύο ἀποφατικῶν. οὐδὲ γὰρ ὅλως συλλογισμὸς ἐκ δύο ἀποφατικῶν γένοιτ' ἄν ποτε προτάσεων. οὐ τὸ καταφατικὸν δὲ καὶ ἀποφατικόν, μόνα δεῖν φησὶν ἢ ἀμφοτέρας τὰς προτάσεις ὁμοίας εἶναι τῷ συμπεράσματι. ἢ πάντως γε τὴν ἑτέραν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸ ἀναγκαῖον, καὶ τὸ ὑπάρχον, καὶ τὸ ἐνδεχόμενον. οὔτε γὰρ ἀναγκαῖον γένοιτ' ἂν τὸ συμπέρασμα μηδεμιᾶς οὔσης προτάσεως ἀναγκαίας ὥς φησιν. ἀλλὰ ἢ ἀμφοτέρας ἀναγκαίας εἶναι, ἢ πάντως γε τὴν ἑτέραν. τὴν γὰρ μείζονα, οὔτε ὑπάρχον, οὔτε ἐνδεχόμενον. ὁμοίως γὰρ καὶ ἐπὶ τοῦ ὑπάρχοντος συμπεράσματος, καὶ ἐπὶ τοῦ ἐνδεχομένου αἱ προτάσεις ἕξουσι.

πῶς οὖν εἶπεν ἐν ταῖς μίξεσιν ἐξ ἀναγκαίας ἀποφατικῆς καθόλου, καὶ ἐνδεχομένης καταφατικῆς, ὑπάρχον ἀποφατικὸν γίνεσθαι συμπέρασμα.

Ἐπισκέψασθαι δὲ δεῖ, καὶ τὰς ἄλλας κατηγορίας.

Λέγοι ἂν τὰς ἄλλας κατηγορίας, τὰς παρὰ τοὺς εἰρημένους τρόπους. εἶεν δ' ἂν αἱ τοιαῦται, εἰ ψεῦδος τὸ συμπέρασμα, ἢ εἰ ἀδύνατον. δεῖ γὰρ καὶ τὰς προτάσεις ἀμφοτέρας, ψευδεῖς εἶναι, ἢ πάντως τὴν ἑτέραν. ὁμοίως δὲ καὶ εἰ ἀδύνατον, ἢ ἀμφοτέρας ἢ πάντως γε τὴν ἑτέραν, ἀδύνατον ἀνάγκη εἶναι. εἴ γε ἀδυνάτῳ μὲν ἀδύνατον, ψεῦδος δὲ ψευδεῖ ἀκολουθεῖ. οὐ μὴν ἐπεὶ ἀληθὲς τὸ συμπέρασμα, πάντως καὶ αἱ προτάσεις, ἢ ἀμφότεραι ἀληθεῖς, ἢ ἡ ἑτέρα. καὶ γὰρ ἐξ ἀμφοτέρων ψευδῶν ἀληθές ποτε συνάγεσθαι ὡς δείξει. καὶ διὰ τοῦτο εἶπε τό, ἐπισκέψασθαι δεῖ καὶ τὰς ἄλλας κατηγορίας. ὑπὲρ τοῦ γνῶναι, ἐπὶ τίνων οὕτως ἔχειν ἀνάγκη. οὐ γὰρ ἐπὶ πάντων, ὁμοίως ἔχει. δείξει δὲ καὶ εἰ ἔνδοξον τὸ συμπέρασμα, ἢ ἄδοξον. καὶ τῶν προτάσεων ἤ τινα, ἤ τινας οὕτως ἔχειν, καὶ εἰ ἄδηλον τὸ συμπέρασμα, καὶ τῶν προτάσεών τις ἄδηλος ἔσται. εἰ γάρ τις συλλογίζοιτο, καὶ συνάγει ἀρτίους εἶναι τοὺς ἀστέρας, διὰ τοῦ τὰ ἡμισφαίρια ἐξ ἴσων ἀστέρων κατ' ἀριθμὸν εἶναι, ἄδηλον δι' ἀδήλου συνάξει. ἀλλὰ καὶ εἰ τοῦ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐνδεχομένου, ἢ τοῦ κατὰ φύσιν, ἢ τοῦ κατὰ προαίρεσιν τὸ συμπέρασμα, οὕτω τις καὶ τῶν προτάσεων ἔσται. ἢ καὶ ἀμφότεραι. λέγοι δ' ἂν κατηγορίας καὶ τὰς κατὰ γένη. εἰ γὰρ ἐν τῷ ποιῷ τὸ δεικνύμενόν τε, καὶ συμπεραινόμενον δεῖ, καὶ πρότασίν τινα ποιὰν εἰλῆφθαι. ὁμοίως εἰ ποσόν, ἢ πρός τι, ὁ αὐτὸς λόγος, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν.

Φανερὸν δὲ καὶ πότε ἁπλῶς ἔσται, καὶ πότε οὐκ ἔσται συλλογισμός.

Τὸ ἁπλῶς, ἀντὶ τοῦ καθόλου εἶπε. δῆλον γὰρ καθόλου πότε, καὶ πῶς τῶν προτάσεων λαμβανομένων, συλλογισμὸς ἔσται. καὶ πότε καὶ πῶς λαμβανομένων οὐκ ἔσται. ἐδείχθη γὰρ τοῦτο καθ' ἕκαστον σχῆμα.

Καὶ πότε δυνατός, καὶ πότε τέλειος.

Δυνατὸν εἶπε τὸν ἀτελῆ συλλογισμόν, τὸν μήπω μὲν φανερῶς ὄντα συλλογισμόν, δυνάμενον δὲ γενέσθαι φανερόν, ἢ δι' ἀντιστροφῆς, ἢ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. διὰ γὰρ τῶν τοιούτων τρόπων, οἱ ἀτελεῖς τελειοῦνται συλλογισμοί. ὅτι δὲ τὸ δυνατὸν οὕτως ἔλαβε, δῆλον ἐκ τοῦ προσθεῖναι τὸν τέλειον. δῆλον δὲ καὶ ὅτι ἂν ᾖ συλλογισμός, ἀνάγκη τὰς προτάσεις ἔχειν κατά τινα τῶν τρόπων, ὧν προειρήκαμεν. ἢ γὰρ ἐν πρώτῳ, ἢ ἐν δευτέρῳ σχήματι, ἢ τρίτῳ ἔσται. πάντες γὰρ οἱ συλλογισμοί, ἐδείχθησαν ἐν τοῖς σχήμασι τούτοις γινόμενοι. καὶ καθ' ἕκαστον σχῆμα, ἔν τινι τῶν δεδειγμένων συζυγιῶν συλλογισμῶν. κἂν γὰρ σύνθετός τις ᾖ καὶ διὰ πλειόνων μέσων, ὅμως ἡ γένεσις αὐτῷ καὶ ἡ ἀνάλυσις ἐκ τούτων τινὸς τῶν σχημάτων. καὶ εἰς ἔσται τούτων.

Δῆλον δὲ καὶ ὅτι πᾶσα ἀπόδειξις ἔσται διὰ τριῶν ὅρων καὶ οὐ πλειόνων, ἂν μὴ δι' ἄλλων καὶ ἄλλων τὸ αὐτὸ συμπέρασμα γίνηται.

Κοινότερον δὲ καὶ νῦν τὸν συλλογισμὸν ἀπόδειξιν εἴρηκε. δείκνυσι δὲ ὅτι πᾶς συλλογισμὸς, διὰ τριῶν ὅρων γίνεται καὶ οὐ διὰ πλειόνων. τουτέστι διὰ δύο προτάσεων. λέγει δὲ διὰ τῶν προσεχῶν. ἐν γὰρ τοῖς συνθέτοις, πλείους μὲν αἱ προτάσεις, ἀλλ' οὐχ αἱ προσεχεῖς. πᾶς τις γὰρ διὰ δύο προτάσεων προσεχῶν καὶ τριῶν ὅρων καὶ οὐ πλειόνων· ἂν μὴ τὸ αὐτὸ συμπέρασμα, δι' ἄλλου καὶ ἄλλου μέσου δείκνυται. εἰ γὰρ εἴη τινὶ προκείμενον συλλογίσασθαι πᾶσαν ἡδονὴν ἀγαθόν. ὁ δὲ ἄλλο τε ἄλλον μέσον ὅρον λαμβάνων, δείκνυσι τοῦτο. καθόσον μὲν ταὐτὸ συμπέρασμα καθ' ἕκαστον τῶν μέσων ποιεῖ, δόξει συλλογισμὸν ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν ποιεῖν. καθόσον δὲ μὴ διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων, μηδὲ διὰ τῶν αὐτῶν προτάσεων γίνεται τὸ συμπέρασμα, διαφέροντες ἔσονται πάλιν οἱ συλλογισμοὶ καὶ πλείονες, καὶ τοσοῦτοι, ὁσάκις καὶ τὰ μέσα ὑπήλλακται. οὐ γὰρ αὐτὸς συλλογισμὸς ὁ λέγων πᾶσα ἡδονὴ αἱρετὸν, πᾶν αἱρετὸν ἀγαθόν, πᾶσα ἄρα ἡδονὴ ἀγαθόν. ἀλλ' οὐδὲ τούτων τις ὁ αὐτὸς τῷ λαμβάνοντι πᾶσαν ἡδονὴν ὑπὸ τέχνης γίνεσθαι. πᾶν τὸ ὑπὸ τέχνης γινόμενον ἀγαθὸν εἶναι. πᾶσαν ἄρα ἡδονὴν, ἀγαθὸν εἶναι. καίτοι ἐν πᾶσι τούτοις ταὐτὸ συμπέρασμα. ὁμοίως καὶ εἰ τὸ ἐναντίον τούτου συνάγοι τις. ὅτι μηδὲ μία ἡδονὴ ἀγαθόν. ποτὲ μὲν διὰ τοῦ πᾶν ἀγαθὸν ὠφέλιμον, οὐδεμία δὲ ἡδονὴ ὠφέλιμος, οὐδεμία ἄρα ἡδονὴ ἀγαθόν. ποτὲ δὲ διὰ τῶν, πᾶσα ἡδονὴ ἀτελὴς, εἴγε κίνησις. ἡ δὲ κίνησις, ἐνέργεια ἀτελὴς, ἀγαθὸν οὐδὲν ἀτελὲς, οὐδεμία ἄρα ἡδονὴ ἀγαθόν. καὶ γὰρ ἐπὶ τούτων ταὐτὸν συμπέρασμα δι' ἄλλων καὶ ἄλλων ὅρων τε καὶ προτάσεων δείκνυται. διὸ καὶ πλείους εἰσὶν οἱ συλλογισμοὶ, ἀλλ' οὐχ εἷς. καὶ ὡς Πλάτων, ἀθάνατον εἶναι τὴν ψυχὴν, ποτὲ μὲν διὰ τοῦ τὰς μαθήσεις ἀναμνήσεις εἶναι, δείκνυσι. ποτὲ δὲ, διὰ τοῦ, ἀνεπίδεκτον εἶναι τοῦ ἐναντίου, διὰ τὸ συνεπιφέρεσθαι ἑαυτῇ τὸ, ἐκείνῳ ἐναντίον. ποτὲ δ' αὖ, διὰ τοῦ μὴ φθείρεσθαι ὑπὸ ἀλλοτρίας πονηρίας, τὸ ὑπὸ τῆς οἰκείας μὴ φθειρόμενον. ἄλλοτε διὰ τοῦ αὐτοκίνητον εἶναι τὴν ψυχήν. τὸ γὰρ αὐτὸ, διὰ πλειόνων δείκνυται μέσων· διὸ πλείους οἱ συλλογισμοί.

Οἷον τὸ ε διά τε τῶν α β. καὶ διὰ τῶν γ δ.

Τὸ μὲν ε ἔλαβεν εἰς τὸ συμπέρασμα. τὸ δὲ α β, καὶ τὸ γ δ, προτάσεις ἄλλας καὶ ἄλλας, δι' ὧν δείκνυσι τὸ ε ποτὲ μὲν διὰ τῶν α β προτάσεων, ποτὲ δὲ διὰ τῶν γ δ. ἔστω γὰρ τὸ μὲν, οὐδὲν αἰσχρὸν καλὸν, συμπέρασμα τὸ ε. τοῦτο δὲ συναγέσθω ποτὲ μὲν, διὰ τοῦ, οὐδὲν καλὸν κακόν. πᾶν δὲ αἰσχρὸν, κακόν. ὁ συλλογισμὸς ἐν δευτέρῳ σχήματι ὤν. τὸ μὲν, ἔστω τὸ α. τὸ δὲ, τὸ β. πάλιν δὲ τὸ αὐτὸ δεικνύσθω, διὰ τοῦ, πᾶν καλὸν ἀγαθόν. οὐδὲν αἰσχρὸν ἀγαθόν. συνάγεται γὰρ πάλιν διὰ τούτων, τὸ οὐδὲν αἰσχρὸν καλόν. ὅπερ ἦν τὸ ε ἐν δευτέρῳ σχήματι. τῶν δὲ προτάσεων ἡ μὲν, ἔστω γ. ἡ δὲ, δ. ἢ πάλιν πᾶν αἰσχρὸν φευκτὸν, οὐδὲν φευκτὸν καλόν. συνάγεται γὰρ καὶ ἐκ τούτων ἐν πρώτῳ σχήματι, τὸ, μηδὲν αἰσχρὸν καλὸν εἶναι. ὃ δὲ ἐπήνεγκεν. ἢ διὰ τῶν α β, καὶ διὰ τῶν β γ, δηλωτικόν ἐστι τοῦ, καὶ ἄλλα δύ-

νασθαι μέσα λαμβάνεσθαι, ὡς μὴ μόνον δύο συλλογισμοὺς δεικτικοὺς τοῦ αὐτοῦ συμπεράσματος γίνεσθαι, ἀλλὰ καὶ πλείους. τὸ γὰρ ε ποτὲ μὲν διὰ τῶν α β προτάσεων, ποτὲ δὲ διὰ τῶν γ δ, ποτὲ δὲ διὰ τῶν α β, ποτὲ δὲ διὰ τῶν β γ, δείκνυσθαι συνάγεται, δύναται τὰ ὕστερα προσκείμενα, ἄλλου τινὸς εἶναι δεικτικά. τοῦ γὰρ δύνασθαι πλείους γενέσθαι συλλογισμοὺς τοῦ αὐτοῦ, μὴ μόνον ἄλλου τοῦ μέσου λαμβανομένου, ἀλλὰ καὶ τοῦ αὐτοῦ, ἄλλως δὲ καὶ ἄλλως, δεικτικὸν ἂν εἴη τὸ προκείμενον. τὸν γὰρ αὐτὸν μέσον λαμβάνοντας, ἔσται ποτὲ μὲν ἐν πρώτῳ σχήματι συλλογίσασθαι τὸ προστεθὲν, ποτὲ δὲ ἐν δευτέρῳ, ποτὲ δὲ ἐν τρίτῳ. καὶ δῆλον ὅτι διαφέροντες ἂν εἴησαν οἱ συλλογισμοί. ὄντες γε ἐν διαφόροις σχήμασι. τοῦτο δ' ἂν εἴη λέγων, ὑπὲρ τοῦ δεῖξαι ὅτι οὐ μόνον διαφέροντες συλλογισμοὶ, ὧν διαφέροντες οἱ μέσοι καὶ αἱ προτάσεις, ἀλλὰ καὶ τῶν αὐτῶν ὅρων λαμβανομένων, καὶ τῶν αὐτῶν γινομένων συμπερασμάτων, ἡ θέσις τοῦ μέσου καὶ ἡ τάξις, διαφορὰν ποιεῖ συλλογισμῶν. καὶ εἴη ἂν διὰ μὲν τοῦ α β, τὸ πρῶτον λέγων σχῆμα. διὰ δὲ τοῦ α γ, τὸ δεύτερον. διὰ δὲ τοῦ β γ τὸ τρίτον. οὐσῶν γὰρ προτάσεων τῶν α β ἐν πρώτῳ σχήματι, τοῦ δεικνυουσῶν τὸ ε συμπέρασμα, τὸ αὐτὸ συμπέρασμα ἐν μὲν τῷ δευτέρῳ δειχθήσεται ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ὅροις, τῆς μὲν α προτάσεως, τῆς αὐτῆς ληφθείσης, τῆς δὲ β, ὑπαλλαγείσης, τουτέστιν ἀντιστραφείσης. καὶ γενομένης γ. αὕτη δ' ἂν ἡ μείζων εἴη. πάλιν δὲ ἐν τρίτῳ, τῆς μὲν β τουτέστι τῆς μείζονος, τῆς αὐτῆς ληφθείσης, ἥτις ἦν καὶ ἐν τῷ πρώτῳ, τῆς δὲ α ἀντιστραφείσης καὶ γενομένης γ. δύναται γὰρ τὸ αὐτὸ συμπέρασμα ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς ὅροις. διὰ τῶν τριῶν σχημάτων δειχθῆναι οὕτως. οἷον ἔστω προκείμενον δειχθῆναι, ὅτι τὶς ἄνθρωπος, οὐκ ἔστι λευκός. τοῦτο ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι οὕτως ἂν δειχθείη. τὶς ἄνθρωπος αἰθίοψ ἐστίν. οὐδεὶς αἰθίοψ λευκός ἐστι. τὶς ἄρα ἄνθρωπος; οὐκ ἔστι λευκός. καὶ ἔσται, ἡ μὲν, τὶς ἄνθρωπος αἰθίοψ ἐστὶ, τὸ α πρότασις, ἡ δὲ οὐδεὶς αἰθίοψ λευκὸς, τὸ β. ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ σχήματι, πάλιν οὕτως. τὶς ἄνθρωπος αἰθίοψ ἐστὶν, ἥτις ἦν ἡ α πρότασις. οὐδεὶς λευκὸς αἰθίοψ ἐστὶν, ἥτις, ἦν ἀντιστροφὴ τῆς β. αὕτη ἔστω τὸ γ. τὸ γὰρ αὐτὸ καὶ ἐκ τούτων συνάγεται. τὸ, τὶς ἄνθρωπος οὐκ ἔστι λευκός. ἡ μὲν οὖν α πρότασις, κοινὴ αὐτῷ πρὸς τὴν πρώτην δεῖξιν. ἡ δὲ γ, ἄλλη ἐλήφθη. ἡ γὰρ β ἀντιστραφή. καὶ διὰ τοῦτο ὅ, τε συλλογισμὸς ἄλλος, καὶ τὸ σχῆμα. δεύτερον γάρ, πάλιν ἐν τρίτῳ σχήματι οὐδεὶς αἰθίοψ λευκός ἐστιν, ἥτις ἦν ἡ β πρότασις ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι. τὶς αἰθίοψ, ἄνθρωπός ἐστιν. ἡ ἀντιστρέφουσα τῇ α. ἥτις ἔσται τὸ γ. καὶ αὕτη ἡ δεῖξις, τὴν μὲν β πρότασιν, κοινὴν τῇ ἐν πρώτῳ σχήματι δείξει ἔχει. ἰδία δὲ τὴν γ. καὶ γὰρ διὰ τούτων, πάλιν τὸ αὐτὸ δείκνυται. τὸ, τὶς ἄνθρωπος οὐκ ἔστι λευκός, καὶ οὕτως δείκνυται τὸ αὐτὸ συμπέρασμα, διὰ πλειόνων δεικνύμενον, οὐκ ἄλλο τε ἄλλων ὅρων λαμβανομένων, ὡς τὸ πρῶτον ἐδείξαμεν. ἀλλὰ τῶν αὐτῶν, ἄλλως καὶ ἄλλως τιθεμένων, κατὰ τὰς τῶν σχημάτων διαφοράς. καὶ διὰ τοῦ τὸ πλειόνων συλλογισμῶν γινομένων, ἀλλὰ καὶ τὸ μὴ εἶναι τὸ αἰσχρὸν κα-

λον, δεικνύοιτ' ἂν διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων ἐν τοῖς τρισὶ σχήμασιν. ἐν μὲν τῷ πρώτῳ διὰ τῶν. πᾶν αἰσχρὸν κακόν, οὐδὲν κακὸν, καλόν. διὰ δὲ τοῦ δευτέρου, διὰ τοῦ. πᾶν αἰσχρὸν κακόν, οὐδὲν καλὸν, κακόν. διὰ δὲ τοῦ τρίτου. οὐδὲν κακὸν καλὸν, πᾶν κακὸν, αἰσχρόν. διοίσει δὲ μόνῳ τῷ, ἐν τῷ τρίτῳ, ἐπὶ μέρους γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. ἔνεστι τὸ αὐτὸ συμπέρασμα διὰ τῶν τριῶν σχημάτων δεῖξαι, καὶ μὴ τὸν αὐτὸν μέσον λαμβάνοντας ὡς νῦν, ἀλλ' ἄλλοτε ἄλλον. ἔστω γὰρ συμπέρασμα τὸ, τινὰ ἄνθρωπον μὴ εἶναι ἵππον. τοῦτο ἐν μὲν πρώτῳ σχήματι συναξόμεθα λαβόντες, πᾶς ἄνθρωπος γραμματικός, οὐδεὶς γραμματικὸς ἵππος. ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ, πᾶς ἄνθρωπος μουσικός, οὐδεὶς ἵππος μουσικός. ἐν δὲ τῷ τρίτῳ, πᾶν γελαστικὸν ἄνθρωπος, οὐδὲν γελαστικὸν ἵππος. καθ' ἕκαστον γὰρ συλλογισμὸν, δι' ἄλλου μέσου τὸ αὐτὸ δέδεικται συμπέρασμα.

Ἢ πάλιν ὅταν ἑκάτερον τῶν α β διὰ συλλογισμοῦ ληφθῇ.

Καὶ οὕτως φησὶ τὸ αὐτὸ διὰ πλειόνων ὅρων δειχθήσεται, ἢ ἑκατέρα τῶν προτάσεων ἥ τε α καὶ ἡ β. δι' ὧν συνήγετο τὸ ε, εἰ εἴη διὰ προσυλλογισμοῦ εἰλημμένη, ὡς ἑκατέραν αὐτῶν, συμπέρασμα συλλογισμῶν εἶναι. τὴν μὲν α, διὰ τῶν δ ε προτάσεων. τὴν δὲ β, διὰ τῶν ζ θ. δεικνύοιτο γὰρ ἂν καὶ τὸ ε, διὰ τῶν δ ε, ζ θ, προτάσεων. οὐ μὴν ὁ συλλογισμὸς ἁπλοῦς, ἀλλὰ σύνθετος. ἀνάγκη γὰρ τὸ ὑπό τινων συναγόμενον, συνάγεσθαι καὶ ὑπὸ τῶν ἐκεῖνα συναγόντων, διὰ τὸ δυνάμει ἐν τοῖς συνάγουσιν εἶναι τὰ συναγόμενα. οἷον εἰ εἴη δεικνύμενον, πᾶν δίκαιον συμφέρον εἶναι, διὰ προτάσεων τῶν, πᾶν δίκαιον, ἀγαθόν, πᾶν ἀγαθὸν συμφέρον. ἑκατέρα δὲ τῶν προτάσεων, εἴη δεδειγμένη συλλογιστικῶς. ἡ μὲν πρώτη διὰ τῶν, πᾶν δίκαιον καλόν, πᾶν καλόν, ἀγαθόν. ἡ δὲ δευτέρα, διὰ τῶν, πᾶν ἀγαθὸν ὠφέλιμον, πᾶν ὠφέλιμον, συμφέρον, συνάξει καὶ τὸ πᾶν δίκαιον συμφέρον. ὃ ἦν δεδειγμένον ὑπὸ τῶν, διὰ τούτων δεικνυμένων. δι' ὧν δὲ λέγει νῦν, ὑπογράφει ἡμῖν φανερώτερον τὸ λεγόμενον, συνθετικὸν θεώρημα. οὐ αὐτός ἐστιν εὑρετής. ἔστι δὲ ἡ περιοχὴ αὐτοῦ τοιαύτη. ὅταν ἔκ τινων συνάγηταί τι, τὸ δὲ συναγόμενον μετά τινος ἢ τινῶν συνάγῃ τι, καὶ τὰ συνακτικὰ αὐτοῦ μεθ' οὗ ἢ μεθ' ὧν συνάγεται ἐκεῖνο, καὶ αὐτὰ τὸ αὐτὸ συνάξει. τὰ γὰρ τῶν α β συνακτικά, δι' ὧν δέδεικται τὸ γ φέρε εἰπεῖν, ταῦτα συνάγειν φησὶ τὸ ὑπὸ τῶν α καὶ τῶν β συναγόμενον, ὃ ἦν τὸ γ. ἐπεὶ γὰρ τὸ, πᾶν δίκαιον, ἀγαθὸν συναγόμενον ὑπὸ τῶν πᾶν δίκαιον καλόν, πᾶν καλὸν ἀγαθόν, συνάγει μετὰ τοῦ, πᾶν ἀγαθὸν συμφέρον, καὶ τὸ, πᾶν δίκαιον καλόν, πᾶν καλὸν ἀγαθὸν ὄντα συνακτικὰ τοῦ πᾶν δίκαιον ἀγαθόν, συνάγει μετὰ τοῦ, πᾶν ἀγαθὸν συμφέρον, συνάξει τὸ, πᾶν δίκαιον συμφέρον, ὃ συνῆγε καὶ τὸ ὑπ' αὐτῶν συναγόμενον, καὶ μετὰ τοῦ, πᾶν ἀγαθὸν συμφέρον. κἂν ληφθῇ δὲ τὸ, πᾶν δίκαιον ἀγαθόν, μετὰ τῶν, πᾶν ἀγαθὸν ὠφέλιμον, πᾶν ὠφέλιμον συμφέρον, συνάγει τὸ, πᾶν ἀγαθὸν συμφέρον, καὶ τὰ, τοῦ, πᾶν δίκαιον

ον ἀγαθὸν συνακτικά, μετὰ τούτων τὸ αὐτὸ συνάξει. διὰ τοῦτο γὰρ πρόσκειται ἐν τῇ περιοχῇ, τὸ, μετά τινος ἢ τινῶν, καὶ οὕτως γίνεται τὸ αὐτὸ, διὰ πλειόνων δεικνύμενον ὅρων. κἂν τῶν συνακτικῶν τινος, τὸ μὲν, ἀπαγωγῇ, τὸ δὲ, συλλογισμῷ δεδειγμένον ᾖ. οἷον τὰ α β, ἀφ' ὧν τὸ ε ἦν συλλογιστικά. εἰ τὸ μὲν α, δι' ἐπαγωγῆς εἰλημμένον ᾖ. τὸ δὲ β, διὰ συλλογισμοῦ. πάλιν γὰρ ἔσται καὶ τὸ ε δεδειγμένον ἐκ τῶν ἐπακτικῶν δειξάντων τὸ α, καὶ ἐκ τῶν συλλογιστικῶν, τὸ β. οἷον εἰ δεικνύοιτο ὅτι ἡ πολιτική, ἀγαθοῦ τινος ἐφίεται, διὰ προτάσεων τῶν, ἡ πολιτικὴ μέθοδός ἐστι, πᾶσα μέθοδος ἀγαθοῦ τινος ἐφίεται. τούτων δὲ ἡ μὲν λέγουσα πᾶσα μέθοδος ἀγαθοῦ τινος ἐφίεται, δι' ἀπαγωγῆς δεικνύοιτο, προχειριζομένων ἡμῶν τάς τε τέχνας τε καὶ τὰς ἐπιστήμας, καθ' ὧν ἡ μέθοδος, καὶ δεικνύντων, ὅτι οὕτως ἔχουσιν. ἡ δὲ λέγουσα τὴν πολιτικὴν μέθοδον εἶναι, διὰ συλλογισμοῦ τοῦ, πᾶσα ἕξις μετά τινος λόγου τῶν ὑπ' αὐτὴν οὖσα θεωρητική, μέθοδός ἐστιν, ἡ δὲ πολιτική, ἕξις ἐστὶ μετὰ λόγου τῶν ὑπ' αὐτὴν θεωρητική, ἢ ὡς ὁ Πλάτων δείκνυσιν ἐν πρώτῳ πολιτείας, τὴν μὲν δικαιοσύνην φρόνησίν τινα οὖσαν, τὴν δὲ ἀδικίαν ἀφροσύνην. οὕτως ὁ τοῦ ἀνομοίου μὲν ἀξιῶν, τὸ πλέον ἔχειν. τοῦ δὲ ὁμοίου μὴ ἀξιῶν, φρόνιμος. ὁ δὲ δίκαιος τοῦ μὲν ἀνομοίου ἀξιοῖ πλέον ἔχειν, τοῦ δὲ ὁμοίου, οὐκ ἀξιοῖ, δίκαιος ἄρα ὁ φρόνιμος. ἑκατέραν γὰρ τῶν προτάσεων τούτων, δείκνυσιν. ἀλλὰ τὴν μὲν πρώτην, δι' ἐπαγωγῆς, τὴν δὲ δευτέραν, διὰ συλλογισμοῦ. ἡ μὲν οὖν ἐπαγωγὴ ὑπάρχει τοιαύτη. ὁ ἐν τοῖς ὑγιεινοῖς τοῦ μὲν ὁμοίου οὐκ ἀξιῶν πλέον ἔχειν, τοῦ δὲ ἀνομοίου, φρόνιμος παρὰ ταῦτα. ἔστι δὲ οὗτος, ὁ ἰατρός, ἀλλὰ καὶ ὁ ἐν τοῖς κατὰ μουσικὴν τοῦ μὲν ὁμοίου μὴ ἀξιῶν πλέον ἐνοεῖν. παρὰ τὴν ἐπίτασιν τῶν χορδῶν ἢ ἄνεσιν, τοῦ δὲ ἀνομοίου, φρόνιμος ἐν τούτοις. τοιοῦτος γὰρ ὁ μουσικός. καὶ καθόλου ἄρα πᾶς ὁ τοῦ μὲν ὁμοίου οὐκ ἀξιῶν πλέον ἔχειν, τοῦ δὲ ἀνομοίου, φρόνιμος. τὴν δὲ δευτέραν πρότασιν, οὕτως ἔστι συλλογίσασθαι. πᾶς ὁ τοῦ ἴσου ἀπονεμητικός, τοῦ μὲν ὁμοίου πλεονεκτεῖ, τοῦ δὲ ἀνομοίου, ὁ δὲ δίκαιος, τοῦ ἴσου ἀπονεμητικός, ὁ ἄρα δίκαιος τοῦ μὲν ὁμοίου οὐ πλεονεκτεῖ. τοῦ δὲ ἀνομοίου, ὁ δὲ τοιοῦτος φρόνιμος. οὐ μὴν οὐδὲ ἡ τοιαύτη δεῖξις ἁπλῆ, ἀλλὰ σύνθετος. σύνθετος δὲ οὐκ ἐκ πλειόνων συλλογισμῶν, ἀλλ' ἐξ ἐπαγωγῆς καὶ συλλογισμοῦ. διὸ καὶ ἡ ἀνάλυσις αὐτῶν, οὐκ εἰς συλλογισμοὺς ἔσται. ὡς ἐπὶ τῶν πρώτων ἐκ συλλογισμῶν. ἑκατέρας γὰρ τῶν προτάσεων ἦν ἐν ἐκείνῳ τῷ συλλογισμῷ δεικτικά τινα συλλογιστικῶν. ἀλλὰ καὶ ἔσται τούτου ἡ ἀνάλυσις, εἰς ἐπαγωγὴν καὶ συλλογισμόν, ἐξ ὧν καὶ συντέθη. ἀναλυόμενοι γὰρ τὸν ὅλον λόγον, λέγοντες συνάγεσθαι τὸ μὲν α ὑπὸ τῶν ἐπακτικῶν αὐτὸ κατασκευασάντων. τὸ δὲ β ἐκ τῶν οἰκείων προτάσεων. ὑπὸ δὲ τῶν α β, τὸ ε. ὥστε καὶ ὑπὸ τῶν ἐξ ἀρχῆς τῶν τε τοῦ α δεικτικῶν καὶ τῶν τοῦ β, τὸ ε συναχθήσεται. ἐπειδὴ τὰ συνακτικά τινος ὡς ἔφαμεν μεθ' οὗ ἢ μεθ' ὧν τὸ ἐξ αὐτῶν δεικνύμενον συνάγει τι, μετ' ἐκείνου ἢ μετ' ἐκείνων καὶ αὐτὰ συνάξει. τὰ γὰρ συνακτικὰ τοῦ α, ἔστω τὰ γ δ. μεθ' οὗ ἢ μεθ' ὧν τὸ α τὸ ἐξ αὐτῶν δεικνύμενον συνάγει τι, μετὰ τούτου ἢ μετὰ τούτων καὶ αὐτὰ

συνάξει, ὃ καὶ αὐτό. συνῆγε δὲ τὸ α̅ μετὰ τοῦ β̅, τὸ ε̅. ἀλλὰ καὶ μετὰ τῶν τοῦ β̅ συνακτικῶν. ἔστω δὲ ταῦτα, τὰ ζ̅ θ̅, τὸ αὐτὸ συνῆγε. τὸ γὰρ θ̅, καὶ τὸ γ̅ δ̅. ἄρα μετὰ τῶν ζ̅ θ̅, ἢ μετὰ τοῦ β̅ τὸ ε̅ συνάξει.

Ἀλλὰ καὶ οὕτως πλείους οἱ συλλογισμοί, πλείω γὰρ τὰ συμπεράσματα, οἷον, τό τε α̅ καὶ τὸ β̅ καὶ τὸ γ̅.

Τὸ μὲν γ̅ ἀντὶ τοῦ ε̅ ἔλαβεν. ὃ ἦν ἐπὶ τοῖς α̅ β̅. καὶ τὸ γ̅ εἰλημμένον αὐτὸ συμπέρασμα. λέγει δὲ μὴ ἕνα γίνεσθαι συλλογισμόν. ἐν ᾧ αἱ προτάσεις αἱ δεικτικαὶ τοῦ συμπεράσματος, συμπεράσματα ἄλλων τινῶν εἰσίν. ὅσα γὰρ τὰ συμπεράσματα, τοσοῦτοι καὶ οἱ συλλογισμοί. ἔστι δὲ συμπεράσματα, τό τε α̅ καὶ τὸ β̅. αὗται γὰρ ἦσαν μὲν δεικτικαὶ τῆς γ̅ προτάσεις. αὗται δὲ ἄλλων συμπεράσματα. ἀλλὰ καὶ τὸ γ̅ προσεχῶς ἐκ τῶν α̅ β̅ δεικνύμενον. δῆλον δὲ ὅτι ἐφ' ὧν διὰ συλλογισμῶν αἱ δύο προτάσεις δείκνυνται εἶναι τὰ δύο συμπεράσματα, τρία γίνεται συμπεράσματα. τὸ γὰρ δι' ἐπαγωγῆς δειχθέν, οὐ συλλογισμός. ἀλλ' οὖν κἀκεῖ πλείους οἱ συλλογισμοί. ὅτι ἡ ἑτέρα τῶν προτάσεων ἡ β̅, ἦν διὰ συλλογισμοῦ δεδειγμένη. ὥστε καὶ οὕτως, δύο συλλογισμοί. εἰπὼν δὲ οὐχ ἕνα γίνεσθαι συλλογισμόν, ἀλλὰ τοσούτους ὅσα τὰ συμπεράσματα, ἐπιφέρει.

Εἰ δ' οὖν μὴ πλείους, ἀλλ' εἷς, οὕτω μὲν ἐνδέχεται γίνεσθαι διὰ πλειόνων τὸ αὐτὸ συμπέρασμα.

Εἴ τις φησὶν ἀξιώσαι καὶ τὸν τοιοῦτον, ἕνα συλλογισμὸν εἶναι, τῷ πρὸς τὴν τοῦ τελευταίου συμπεράσματος δεῖξιν, καὶ τὰς τῶν προτάσεων δείξεις συντελεῖν, οὐ πρὸς τοῦτό φησι φιλονεικητέον. ἀλλὰ γνωστέον ὅτι οὕτως μὲν καὶ τοῦτον τὸν τρόπον, ἐγχωρεῖ διὰ πλειόνων ὅρων καὶ προτάσεων γίνεσθαι τὸ αὐτὸ συμπέρασμα. ἐμπεριεχομένων πλειόνων συμπερασμάτων, τῷ παντὶ λόγῳ. ὡς δὲ τὸ γ̅ διὰ τῶν α̅ β̅, ἀδύνατον. οὕτως δὲ ὡς διὰ δύο προτάσεων δείκνυταί τι συμπεραίνειν. καὶ διὰ πλειόνων προσεχῶν λαμβανομένων, καὶ ἄλλο τε ἄλλο, ἀλλ' ἢ τὸ προκείμενον συμπέρασμα συναγουσῶν, ἀδύνατον.

Ἔστω γὰρ τὸ ε̅ συμπερασμένον ἐκ τῶν α̅ β̅ γ̅ δ̅. οὐκοῦν ἀνάγκη τι αὐτῶν ἄλλο πρὸς ἄλλο εἰλῆφθαι.

Ὅτι πᾶς συλλογισμὸς διὰ τριῶν ὅρων καὶ διὰ προτάσεων προσεχῶν δύο δείκνυται, δι' ὑποθέσεως δείκνυσιν. εἰ γὰρ οἷόν τε διὰ πλειόνων, ἔστω τὸ ε̅ δεδειγμένον, διὰ προτάσεων τῶν α̅ β̅, γ̅ δ̅. ποιεῖται δὲ τὴν δεῖξιν, ἐπὶ τοῦ πρώτου σχήματος. ὡς γὰρ ἂν ἐπὶ τούτου δειχθῇ, οὕτως ἔσται καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων σχημάτων. οὐκοῦν εἰ τὸ ε̅ συλλογιστικῶς δείκνυται διὰ τῶν α̅ β̅, γ̅ δ̅ προτάσεων, ἀνάγκη ἐν αὐταῖς τὸ μέν τι ὡς ὅλον εἶναι, τὸ δέ, ὡς μέρος, τουτέστι τὴν μέν τινα πρό-

τασιν

τασιν καθόλου, τὴν δέ, ὑπὸ ταύτην. ἀδύνατον γὰρ ἄλλως γενέσθαι συλλογισμὸν μὴ τοῦ μέν, καθόλου ληφθέντος, τοῦ δέ, ἐπὶ μέρους, καὶ ἐν τούτῳ περιεχομένου. τοῦτο γάρ φησι δέδεικται. ὅτι εἰ εἴη συλλογισμόν, ἀνάγκη τῶν ὅρων τινὰς τῶν δεικτικῶν συλλογιστικῶς τοῦ προκειμένου πρὸς ἀλλήλους οὕτως ἔχειν, ὡς τὸν μέν, περιέχειν, τὸν δέ, περιέχεσθαι. τοῦτο γάρ, δέδεικται μὲν καὶ πρὸ ὀλίγου εἰρημένον δὲ αὐτό, καὶ ἐν τῇ τῶν συλλογισμῶν καταριθμήσει τε καὶ ἐκθέσει. αὕτη γὰρ ἦν πρώτη γένεσις τῶν συλλογισμῶν. τῷ γάρ, ἐν ὅλῳ ἄλλῳ, ἄλλον εἶναι. καὶ τῷ κατὰ παντὸς ἄλλου ἄλλον λέγεσθαι τούτων, τῶν ἀναποδείκτων συλλογισμῶν αἱ δείξεις. οὐ μόνον δὲ ἔδει τοὺς ὅρους οὕτως ἔχειν πρὸς ἀλλήλους, ἀλλὰ καὶ τῶν προτάσεων τὴν μέν, καθόλου εἶναι πρὸς τὸ κείμενον, ἣν καὶ μείζονα λέγομεν, τὴν δέ, ἐλάττονά τε καὶ ὑπὸ ταύτην. δεῖ εἰ δὴ καὶ ἐπὶ τῶν α̅ β̅, γ̅ δ̅ προτάσεων, τοῦτο γίνεσθαι, καὶ εἶναί τινα σχέσιν αὐτῶν πρὸς ἀλλήλας τοιαύτην, ὡς συνῆφθαί τε ἀλλήλαις, καὶ εἶναι τὴν μέν, καθόλου, τὴν δέ, ὑπ' αὐτήν. εἰ συναχθήσεταί τι δι' αὐτῶν συλλογιστικῶς, ἐχέτωσαν οὕτως πρὸς ἀλλήλας αἱ προτάσεις, ἥ τε α̅, καὶ ἡ β̅. οὐκοῦν εἰ οὕτως ἔχοιεν πρὸς ἀλλήλας, δῆλον ὡς καὶ συναχθήσεταί τι ἐξ αὐτῶν. ὅταν γὰρ δύο προτάσεις οὕτως ἔχειν ληφθῶσι πρὸς ἀλλήλας, ἐξ ἀνάγκης συνάγεταί τι ἐξ αὐτῶν, καὶ εἰ δείκνυταί τι συλλογιστικῶς, τὸ δεικνύμενον καὶ συναγόμενον ἐκ τῶν α̅ β̅ προτάσεων οὕτως ἐχουσῶν πρὸς ἀλλήλας, ἤτοι τοῦτο ἔσται, ὅπερ ἦν προκείμενον, δείκνυσθαι ἐκ τῶν α̅ β̅, γ̅ δ̅ προτάσεων, ἢ τὸ ἕτερον τῶν γ̅ δ̅, ἃ καὶ αὐτὰ συνακτικὰ μετὰ τῶν α̅ β̅ ἔκειτο τοῦ ε̅. ἢ οὔτε τὸ ε̅, οὔτε τὸ γ̅, ἢ τὸ δ̅, ἀλλὰ ἄλλο τι παρὰ ταῦτα πάντα. εἰ μὲν οὖν τὸ ε̅, εἴη ἂν ἐκ τῶν δύο μόνων τοῦ τε α̅ καὶ τοῦ β̅, συναγόμενον τὸ ε̅, ἀλλ' οὐκ ἐκ τῶν ὑποτιθέντων τεσσάρων, τὰ δὲ λοιπὰ δύο τὸ γ̅ καὶ τὸ δ̅, τουτέστιν αἱ προτάσεις αἱ δύο αἱ λοιπαί, εἰ μὲν καὶ αὐταὶ οὕτως ἔχοιεν πρὸς ἀλλήλας, ὡς τὴν μέν, καθόλου εἶναι τὴν μείζονα πρότασιν, τὴν δ' ἐλάττονά τε καὶ ὑποκειμένην, ὡς γίνεσθαι συλλογιστικὴν ὑπ' αὐτῶν συζυγίαν, συναχθήσεταί τι καὶ ἐκ τούτων συλλογιστικῶς, καὶ ἤτοι τὸ ε̅, ἢ τῶν α̅, καὶ τῶν β̅ τὸ ἕτερον, ἢ ἄλλο τι παρὰ ταῦτα. εἰ μὲν οὖν τὸ ε̅ καὶ ἐκ τούτων συνάγεται ὥσπερ καὶ ἐκ τῶν α̅ β̅, πλείους ἔσονται οἱ συλλογισμοὶ τοῦ αὐτοῦ. ἐδείχθη γὰρ ὅτι ἂν τὸ αὐτὸ συμπέρασμα δι' ἄλλων καὶ ἄλλων προτάσεων γίνηται, πλείους οἱ συλλογισμοί. ἀλλὰ κἂν τῶν α̅ β̅ τὸ ἕτερον, ὑπὸ τῶν γ̅ δ̅ συνάγηται, καὶ οὕτως πλείους οἱ συλλογισμοί, τῷ, τὴν ἑτέραν πρότασιν τῶν α̅ β̅ αἳ ἦσαν τοῦ ε̅ συλλογιστικαί, συμπέρασμα εἶναι ἐπὶ ταῖς α̅ β̅, γ̅ δ̅ προτάσεσιν. ἔστι δὲ ἡ τοιαύτη σύνθεσις, κατὰ τὸ τρίτον ὑπὸ τῶν νεωτέρων καλούμενον θέμα γινομένη. ὅ ἐστιν ὑπὸ τὸ προειρημένον ἡμῖν συνθετικὸν θεώρημα. εἴ γε τοῦ μέν ἐστι περιοχὴ ὡς προειρήκαμεν, ὅταν ἔκ τινων συνάγηταί τι. τὸ δὲ συναγόμενον μετά τινος ἢ τινῶν συνάγῃ τι, καὶ τὰ συνακτικὰ αὐτοῦ, μεθ' οὗ ἢ μεθ' ὧν συνῆγέ τι ἐκεῖνο, καὶ αὐτὰ τὸ αὐτὸ συνάξει. τοῦ δέ γε τρίτου καλουμένου θεωρήματος ἡ

πλείοσι, καὶ αὐτὴ ἔχει ὧδε. ὅταν ἐκ δυοῖν τρίτον τι συνάγηται, εἶτα δὲ αὐτῶν ληφθῇ ἔξωθεν συλλογιστικὰ ἐκ τοῦ λοιποῦ, καὶ ἐκ τῶν ἔξωθεν τοῦ ἑτέρου συλλογιστικῶν, τὸ αὐτὸ συναχθήσεται. εἰ δὲ καὶ τὸν διὰ προσσυλλογισμοῦ γινόμενον συλλογισμόν, ὄντα σύνθετον, ἕνα βούλοιτό τις λέγειν συλλογισμὸν ὡς ἔφαμεν. τὸ δύνασθαι τὸ αὐτὸ διὰ πλειόνων ὅρων συνάγεσθαι, οὕτως ἕξει καὶ οὕτως ὁ λόγος. οὐ γὰρ τῷ τὰς προσεχῶς δεικτικὰς τοῦ ε πλείους εἶναι προτάσεις, τούτῳ διὰ πλειόνων ὅρων ὁ συλλογισμὸς ἔσται. ἀλλὰ τῷ τῶν προσεχῶς δεικτικῶν τοῦ ε προτάσεων εἶναί τινων τὴν ἑτέραν ἢ τὰς δύο, συμπεράσματα ἄλλων λόγων τε καὶ συλλογισμῶν. εἰ δὲ μήτε τοῦ ε τὰ γ δ, μήτε τῶν α β τοῦ ἑτέρου εἶεν συλλογιστικά, ἄλλο δέ τι συλλογίζοιτο, πλείους τε ὁμοίως ἔσονται οἱ συλλογισμοί, καὶ ἀσύναπτοι, καὶ οὐδὲν κοινὸν πρὸς ἀλλήλους ἔχοντες. οὔτε γὰρ αὐτὰ τὰ γ δ συνῆπται τῷ ε, οὔτε τὸ δεικνύμενον ἐξ αὐτῶν. εἴγε τὰ μὲν α β, τοῦ ε δεικτικά ἐστι, τὰ δὲ γ δ, ἔξωθέν τινος ἄλλου. καὶ οὔτε τοῦ ε, οὔτε τῶν α β τινός. εἰ δὲ μηδ' οὕτως ἔχοιεν πρὸς ἀλλήλας αἱ γ δ προτάσεις, ὡς ἐχουσῶν συλλογιστικῶς τι συνήγετο, κἀναγκαίως ἔσονται εἰλημμέναι· καὶ γὰρ χωρὶς τοῦ ληφθῆναι αὐτάς, τὸ ε συνήγετο ἂν ἐκ τῶν α β. ἀλλ' ἢ, μάτην ἔσται εἰλημμένα, τουτέστι παρελκόντως καὶ ἀχρήστως; ἢ μὴ ἐπαγωγῆς χάριν, ὡς πιστώσασθαί τι τῶν τοῦ ε δεικτικῶν, δι' αὐτῶν. οὐ γὰρ ἔτι ἐν τῇ ἐπαγωγῇ τὰ δεικτικά τινος, τὰ μέν, ὡς ὅλα ἐστί, τὰ δέ, ὡς μόρος. οὐδὲ γὰρ συλλογίζεταί τι. ἢ κρύψεως χάριν ὡς διὰ τὴν τούτων παράθεσιν, τὸν προσδιαλεγόμενον συγχωρεῖν ῥᾷον ταῖς συλλογιστικαῖς τοῦ προκειμένου προτάσεσι. τῷ ταύτας ἐν μέσῳ τιθεμένας, ἀποκρύπτει καὶ μὴ ἐᾶν τὸ συμβησόμενον ἐκ τῶν συγχωρηθέντων, καταφανὲς γίνεσθαι καὶ γνώριμον. ῥᾷον γὰρ οἱ οὐκ εἰδότες τὸ συναχθησόμενον ἐκ τῶν συγχωρηθέντων, συγχωροῦσιν. ὃ ποιοῦσιν αἱ κρύψεως χάριν τοῦ συμπεράσματος, ἔξωθεν συμβαλλόμεναι προτάσεις. τοῦτο δὲ ποιοῦσιν, οἱ διαλεκτικοί τε καὶ οἱ σοφισταί. τὸ δέ, ἤ τινος ἄλλου εἶπεν, ἀντὶ τοῦ ὄγκου καὶ αὐξήσεως, ἢ τοῦ σαφέστερον εἶναι τὸν λόγον, αἱ γὰρ παρὰ τὰς ἀναγκαίας προτάσεις λαμβανόμεναι, τούτων τινὸς χάριν εἰώθασι λαμβάνεσθαι, ὡς ἔδειξεν ἐν τῷ τελευταίῳ τῶν τοπικῶν. δι' ἐπαγωγῆς μὲν οὖν, ὅταν ἡ καθόλου πρότασις δέηται πίστεως. ὡς ἐδείξαμεν ἐν τῷ συνάγοντι λόγῳ τὴν πολιτικὴν ἀγαθοῦ τινος ἐφίεσθαι. ἡ γὰρ πρότασις, ἡ πᾶσα μέθοδος ἀγαθοῦ τινος ἐφίεται, δι' ἐπαγωγῆς ἐδείκνυτο. ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ συλλογιζομένῳ λόγῳ τὸν δίκαιον φρόνιμον, ἡ πρότασις ἡ λέγουσα ἅπαντα τὸν τοῦ μὲν ὁμοίου οὐκ ἀξιοῦντα πλέον ἔχειν. τοῦ δὲ ἀνομοίου, φρόνιμον εἶναι, δι' ἐπαγωγῆς ἐδείκνυτο. αὐξήσεως δέ, ὅταν μηκῦναί τις τὸν λόγον βούληται. ὡς ποιοῦσι πολλάκις οἱ συγγραφεῖς. οὐ γὰρ ἀρκούμενοι ψιλαῖς μόναις ταῖς τοῦ προκειμένου δεικτικαῖς προτάσεσιν ἔξωθέν τινας ἐπεμβάλλουσι, κόσμου τε χάριν καὶ ὄγκου τοῦ κατὰ τὸν λόγον, ἢ τῶν ἐν ταῖς προτάσεσι κειμένων τι, ὁποῖόν ἐστι τὴν φύσιν ἐξηγούμενοι, ἤ τι ἄλλον ἐνεί-

ροντες τῷ λόγῳ. οἷον εἰ βουλόμενός τις δεῖξαι τὸ καλὸν, ὠφέλιμον, λάβοι πρότασιν τήν, πᾶν καλὸν ἀγαθόν. ἔπειτα περὶ τοῦ καλοῦ, τινὰ προστιθείη. λέγων τὸ καλὸν εἶναι καὶ ἐπαινετὸν τῇ αὐτοῦ φύσει, καὶ δι' αὐτὸ αἱρετόν. τὸ γὰρ καλὸν πρὸς ἑαυτὸ ἐπισπώμενον, δι' αὑτὸ αἱρετόν. ἀλλὰ τὴν καὶ τὴν πλείστην μοῖραν ἔχειν πρὸς εὐδαιμονίαν αὐτό. ὁ γάρ, μήτε εἰς κατασκευὴν τοῦ, τὸ καλὸν αἱρετὸν εἶναι, λαμβάνων αὐτά, τῷ μὴ ἀμφισβητεῖσθαι τοῦτο, μήτε ὡς πρὸς τὴν δεῖξιν τοῦ προκειμένου. ἀλλ' ὡς δ' αὐτὰ προστιθείς, αὐξήσεως χάριν αὐτὰ προστίθησι τοῦ λόγου, ὄγκον τινὰ περιτιθεὶς αὐτῷ. καὶ φεύγων τὸ ἐκ τῆς τέχνης ψιλόν τε καὶ ξηρόν. κρύψεως δέ φησιν, ὑπὲρ τοῦ μὴ δυσχεραίνειν μηδὲ ἀναδύεσθαι τὸν ἀποκρινόμενον. ἀλλὰ ῥᾷον τὸ φαινόμενον διδόναι, μὴ συνορῶντα τὸ συμβησόμενον. οἷον, εἰ βουλόμενός τις δεῖξαι ὅτι ἡ ὑγεία ἀγαθόν, λαβὼν τὴν ὑγίειαν ὠφέλιμον εἶναι τῷ ἀγαθῷ, μὴ εὐθὺς ἐρωτῴη, εἰ τὸ τῷ ἀγαθῷ ὠφέλιμον, ἀγαθόν. διὰ τὸ μὴ δώσειν τὸν ἀπλέγοντα τῷ, δοθέντος, τὸ συμβησόμενον, φανερὸν εἶναι. ἀλλὰ ἐν μέσῳ ἄλλα τινὰ ἐρωτῴη. οἷον εἰ ὁ ἀγαθός ἐστιν ὁ τὰς ἀρετὰς ἔχων, καὶ εἰ ἡ ἀρετή, ἀγαθόν, ὡς ἐπαινετόν ἐστι καὶ εἰ δι' αὐτὴν αἱρετή. ἃ οὐδὲν μὲν αὐτῷ συντελεῖ πρὸς ὃ ἐβούλετο δεῖξαι. διασπᾷ δὲ τὴν συνέχειαν τῶν συναγουσῶν τὸ προκείμενον προτάσεων. εἶτα ἐπὶ τούτοις, ἐξετάσαι, εἰ τὸ τῷ ἀγαθῷ ὠφέλιμον, δύναταί ποτε κακὸν εἶναι, ἢ ἀγαθόν ἐστιν ἀεί. ῥᾷον γὰρ οὕτως λήψεται. ἢ εὐθὺς αὐτὸ αἰτοίη. δύναται τὸ αὐτὸ τοῦτο, δι' ἐπαγωγῆς λαβεῖν, λέγων. ὡς γὰρ τὸ τῷ μουσικῷ μουσικόν. καὶ τὸ τῷ τέκτονι τεκτονικόν, οὕτω καὶ τό, τῷ ἀγαθῷ ἀγαθόν. σαφηνείας δέ, ὅταν ἀσαφῶν οὐσῶν τῶν συλλογιστικῶν τοῦ προκειμένου προτάσεων, εἰς σαφήνειαν αὐτῶν ἤ τινα τιθέμενα. ὡς ἔχουσιν αἱ διὰ παραβολῆς προτάσεις λαμβανόμεναι. θέλοντας γὰρ λαβεῖν ὅτι πᾶν τὸ ὅμοιον, ταὐτόν, παραβλητέον. καὶ γὰρ τὸ ἀνόμοιον, ἕτερον. καὶ ὅτι ἐπιστήμη μία τῶν ἐναντίων βουλομένους λαβεῖν, παραβλητέον. ὅτι καὶ γὰρ αἴσθησις ἡ αὐτὴ τῶν ἐναντίων.

Εἰ δ' ἐκ τῶν α β, μὴ τὸ ε, ἄλλο τι γίνεται.

Πρότερον λαβὼν ἐκ τῶν α β προτάσεων συνάγεσθαι τὸ ε, καὶ περὶ τῶν γ δ διορισάμενος τὸν λόγον, νῦν ζητεῖ. εἰ μὴ εἴη τὸ ε συναγόμενον ἐκ τῶν α β. ἀλλ' ἄλλο δέ τι, ἀεὶ δή φησιν ὑπὸ τῶν α β, ἄλλο τι καὶ μὴ τὸ ε συνάγηται. ἐκ δὲ τῶν γ δ, ἢ τὸ ἕτερον τῶν α β, ἢ τι ἄλλο ἔξωθεν, οἵ, τε συλλογισμοὶ πλείους. πλείω γὰρ τὰ συμπεράσματα. τὸ μέν, ἐπὶ τοῖς α β. τὸ δέ, ἐπὶ τοῖς γ δ. εἴτε τὸ α ἢ τὸ β εἴη τοῦτο, εἴτε ἄλλο τι ἔξωθεν. καὶ ἔτι, οὐ τὸ προκείμενον ἔσται δεικνύμενον καὶ συναγόμενον. ἐκεῖνο γὰρ τὸ ε συμπέρασμα εἶναι. εἰ δὲ τὰ μὲν α β. εἴη συνάγοντα ἔξωθέν τι. τὰ δὲ γ δ μηδὲν εἴη δεικνύντα, ὁ μὲν συλλογισμὸς εἷς ἔσται. ἀλλ' οὐ τοῦ προκειμένου. οὐ γὰρ τὸ ε ἐδείχθη ὑπὸ τῶν α β. ἀλλὰ ἄλλο τι. τὰ δὲ γ δ μάτην

ἔσται εἰλημμένα καὶ κείμενα. ὁ δὲ αὐτὸς λόγος, καὶ εἰ τὰ μὲν γ δ εἴη ἔξωθέν τι συνάγοντα. τὰ δὲ α β, μηδέν. ἢ τὸ εἰ δὲ μὴ γίνεται ἐκ τῶν γ δ μηδέν. γέγραπται ἀντὶ τοῦ, ἢ δὲ μὴ γίνεται ἐκ τῶν α β μηδέν. περὶ μὲν γὰρ τῶν γ δ, ἔφθασε τοῦτο εἰρῆσθαι. περὶ δὲ τῶν α β, ἔλειπεν ἔτι ῥηθῆναι. εἰ γὰρ μὴ οὕτως ἔχει, δὶς μὲν ἔσται τὸ αὐτὸ περὶ τῶν γ δ λεγόμενον. περὶ δὲ τῶν α β παρειμένον. δείξας δὲ ταῦτα, συμφέρει εὐλόγως· ὅτι πᾶς συλλογισμὸς διὰ τριῶν ὅρων καὶ διὰ προτάσεων δύο. καὶ γὰρ οἱ σύνθετοι συλλογισμοί, τὰς προσεχῶς δεικνυούσας προτάσεις δύο ἔχουσιν. καὶ γὰρ τρεῖς ὅροι, δύο ποιοῦσι προτάσεις ἐκτὸς εἰ μὴ καὶ ἀντιστροφὴ γίνοιτό τινος τῶν προτάσεων, ἢ καὶ ἀμφοτέρων. οὕτως γὰρ ἂν ἔχοιεν πλείους προτάσεις ἐκ τριῶν ὅρων γίνεσθαι. ἐλαμβάνομεν δὲ τὰς ἀντιστροφάς, πρὸς τὴν τελείωσιν τῶν ἀτελῶν συλλογισμῶν. οὗτοι δ' ἦσαν οἱ ἐν δευτέρῳ τε καὶ τρίτῳ σχήματι. ἀλλὰ καὶ ἐπ' ἐκείνων, ἐκ δύο προτάσεων ὁ συλλογισμός. τὴν γὰρ ἀντιστρέφουσαν ἐλαμβάνομεν, ἀντὶ τῆς, πρὸς ἣν ἀντέστρεφε πρὸς τὸ δεῖξαι τὸ συμπέρασμα, ἀλλ' οὐκ ἀμφοτέρας. ἀναγκαίως δὲ ἐκ τριῶν ὅρων πάντα συντελούμενον δεικνῦσι συλλογισμόν. χρήσιμον δὲ αὐτῷ πρὸς τό, τρία σχήματα μόνα εἶναι. τριῶν γὰρ ὄντων ὅρων, ἡ τοῦ μέσου θέσις, οὐκ ἄλλως ἕξει πρὸς τοὺς ἄκρους, παρὰ τὴν ἐν τοῖς τρισὶ σχήμασι κειμένην σχέσιν αὐτοῦ πρὸς αὐτούς.

Φανερὸν οὖν ὡς ἐν ᾧ λόγῳ συλλογιστικῷ μὴ ἄρτιαί εἰσιν αἱ προτάσεις, δι' ὧν γίνεται τὸ συμπέρασμα τὸ κύριον.

Τὸ μὲν ἄρτιαι, ἀντὶ τοῦ δύο. ἔδειξε γὰρ ὅτι ἐκ τριῶν ὅρων καὶ δύο προτάσεων, ὁ ἁπλοῦς καὶ εἷς συλλογισμός. τὸ δέ, συλλογιστικῷ προσέθηκεν, ὅτι εἰσί τινες καὶ ἐπακτικοὶ λόγοι. οἳ καὶ αὐτοὶ μὲν γίνονται διὰ προτάσεων. οὐ μὴν δύο ἐξ ἀνάγκης. ἀλλὰ καὶ τὸ δι' ὧν γίνεται τὸ συμπέρασμα τὸ κύριον, δηλωτικόν ἐστι τῶν προσεχῶν προτάσεων, δι' ὧν τὸ προκείμενον συμπέρασμα προσεχῶς δείκνυται. οὐδὲν γὰρ κωλύει τῶν προσεχῶν τῷ δεικνυμένῳ προτάσεων εἶναί τι συμπέρασμα ἄλλων τινῶν προτάσεων. ὡς ἐπὶ τῶν συνθέτων ἐδείχθη συλλογισμῶν.

Ἔνια γὰρ τῶν ἄνωθεν συμπερασμάτων, ἀναγκαῖον εἶναι προτάσεις.

Τουτέστιν ἔνια γὰρ τῶν ἄνωθέν τι καὶ πρώτως δεδειγμένων, καὶ συμπερασμάτων ἐπ' ἄλλαις προτάσεσι γεγονότων, ἀναγκαῖον εἶναι τῶν μετὰ ταῦτα προτάσεις. τὸ γὰρ ἄλλων προτάσεων συμπέρασμα, οὐδὲν κεκώλυται ἄλλου συμπεράσματος πάλιν αὐτὸ εἶναι πρότασιν συνακτικήν. εἰ δὲ μὴ δύο εἶεν, αἱ τοιαῦται προτάσεις. δι' ὧν γίνεται τὸ προσεχῶς γινόμενον συμπέρασμα, φανερόν φησιν ἐκ τῶν προειρημένων εἶναι, ὅτι οὗτος ὁ λόγος ἢ οὐ συλλελόγισται, ἢ πλείω τῶν

ἀναγκαίων ἠρώτηκε πρὸς τὴν θέσιν. εἰ μὲν γὰρ μήτε τὸ α καὶ τὸ β, συνάγει ἕν τι. μήτε τὸ γ καὶ τὸ δ. ἃ ἦν συνακτικὰ τοῦ ε κείμενα, οὐδ' ὅλως ἂν εἴη συλλογισμὸς γινόμενος. εἰ δ' ἄλλα τινὰ συλλογίζοιτο, οὐ τοῦ προκειμένου ἂν εἴη συλλογισμὸς γινόμενος. εἰ δὲ τὰ μὲν δύο τὸ ε δεικνύοι. τὰ δὲ δύο, ἢ ἄλλο τι, ἢ μηδέν, μάταιά τιν' ἂν εἴη εἰλημμένα κατὰ ἀμφότερα. εἰ μὲν γὰρ ἄλλο τι, πλείους οἱ συλλογισμοί, εἰ δὲ μηδέν, μάτην ἂν εἴη εἰλημμένα. μάτην δέ, ὡς πρὸς τὴν τοῦ ε δεῖξιν, κἂν εἰ ἄλλο τι ἔξωθεν συνάγοιτο ὑπ' αὐτῶν. κατὰ τοῦτο δέ, πλείους ἂν εἶεν τῶν ἀναγκαίων εἰλημμένοι.

Κατὰ μὲν τὰς κυρίας προτάσεις λαμβανομένων τῶν συλλογισμῶν.

Κυρίας προτάσεις λέγει, τὰς προσεχῶς δεικνυούσας καὶ συλλογιζομένας τὸ προκείμενον. ἃς ἔδειξεν οὔσας δύο. τοῦτο δὴ λέγει καὶ νῦν ὅτι εἰ τὰς κυρίας τοῦ συμπεράσματος καὶ προσεχῶς αὐτὸ δεικνυούσας λαμβανόμενον, ἔσονται ἐν παντὶ συλλογισμῷ προτάσεις μὲν δύο. τὸ γὰρ ἄρτιοι, τῶν δύο σημαντικὸν εἴληφε πάλιν. ὅροι δέ, περιττοί. τρεῖς γὰρ ἐδείχθησαν ὄντες. ἐξ ὧν αἱ προσεχεῖς προτάσεις. ὅτι δὲ τὰ τρία τῶν δύο ἑνὶ περιέχει, δῆλον. ἀλλὰ καὶ ὅτι τὰ συμπεράσματα τῶν προτάσεων τῶν προσεχῶς δεικτικῶν ἡμίση, δῆλον. δύο μὲν γὰρ αἱ προτάσεις. ἓν δὲ τὸ ἐξ αὐτῶν συμπέρασμα. ὁ γὰρ λαβὼν τὸ α κατὰ τοῦ β, τὸ β κατὰ τοῦ γ, τὸ γ κατὰ τοῦ δ, καὶ συμπερανάμενος τὸ α ἄρα κατὰ τοῦ δ, οὐ διὰ κυρίων οὐδὲ διὰ προσεχῶν προτάσεων ἔδειξε τὸ συμπέρασμα. κύριαι γὰρ καὶ προσεχεῖς, ἡ τὸ α κατὰ τοῦ γ, καὶ τὸ γ κατὰ τοῦ δ. αἱ δὲ α β, καὶ β γ, δεικτικαὶ προσεχῶς τοῦ α γ. ὃ συμπέρασμα τούτων ὄν, πρότασις προσεχῶς γίνεται δεικτικὴ τοῦ α δ συμπεράσματος.

Ὅταν δὲ διὰ προσυλλογισμῶν περαίνηται, ἢ διὰ πλειόνων μέσων μὴ συνεχῶν.

Εἰπὼν δύο εἶναι τὰς προσεχεῖς προτάσεις ἐν παντὶ συλλογισμῷ. τὰς κυρίως δεικνυούσας τὸ προκείμενον συμπέρασμα. καὶ διὰ τοῦτο, ἀρτίους καὶ τρεῖς ὅρους τοὺς τοιούτους. ἐξ ὧν αἱ δύο προτάσεις, διὸ καὶ περιττοὺς καὶ ἑνὶ πλείους τοὺς ὅρους τῶν προτάσεων, νῦν λέγει εἰ μηκέτι μόνον αἱ κυρίως καὶ προσεχεῖς λαμβάνοιτο προτάσεις. ἀλλ' εἶεν μὲν καὶ αὗται συμπεράσματα ἄλλων, τῷ μὴ εἶναι ἀναπόδεικτοι. λαμβάνοιντο δὲ καὶ αἱ τῶν προτάσεων τούτων προτάσεις. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ διὰ προσυλλογισμῶν. ὅταν ὦσιν αἱ προσεχεῖς καὶ κύριαι τοῦ προκειμένου συμπεράσματος προτάσεις, καὶ αὗται δεικνύμεναι μετὰ συλλογισμῶν. οἱ γὰρ τῆς δεῖξίν τινος συμπεράσματος λαμβανομένων προτάσεων δεικτικοὶ συλλογισμοί, προσυλλογισμοὶ γίνονται τοῦ τελευταίου, καὶ ἐκ τούτων γινομένου συλλογισμοῦ. διὰ προσυλλογισμοῦ μὲν λέγει, ὅταν ἑκάτεραι τῶν προ

τάσεων τῶν κυρίων τοῦ τελευταίου συλλογισμοῦ, πρῶτον διὰ τῆς τῶν οἰκείων προτάσεων συλλογισάμενοι, καὶ ποιήσαντες συμπεράσματα τὰς προτάσεις, οὕτως αὐτὰς λάβωμεν εἰς τὴν δεῖξιν τοῦ προκειμένου. οἷον εἰ δέοι ἐκ τῶν α γ, γ ε, δεικνύμενόν τι προσεχῶς. αὐτὰ δὲ ταῦτα, τὸ μὲν α γ, διὰ τῶν α β, β γ, δεικνύοιτο. τὸ δὲ γ ε, διὰ τῶν γ δ, δ ε. ὅταν γὰρ συλλογισάμενοι πρῶτον, τὸ α γ, εἶτα τὸ γ ε, τότε λάβωμεν τὸ α γ, καὶ γ ε, ὡς δεικτικὰ τοῦ α ε, διὰ προσυλλογισμῶν τὴν δεῖξιν ποιούμεθα. οὐδὲν δὲ διαφέρει ἂν ἐν ᾧ δή ποτε σχήματι ὦσιν οἱ συλλογισμοὶ γεγονότες. ὁ γὰρ αὐτὸς λόγος ἄν τε ἐν τῷ αὐτῷ, ἄν τε ἐν διαφόροις. τὸ δὲ, διὰ πλειόνων μέσων μὴ συνεχῶν ἐστιν, ὅταν συνεχεῖς ἐφεξῆς προτάσεις πλείονας λαβόντες, μηκέτι τὰ γινόμενα ἐξ αὐτῶν συμπεράσματα ἐκλαμβάνοντες, τούτοις ὡς δεικτικοῖς τοῦ προκειμένου χρησώμεθα. ἀλλὰ πάσας τὰς προτάσεις λαμβάνωμεν, ὡς δεικτικὰς τοῦ προκειμένου. ὅταν γὰρ οὕτως ποιῶμεν, δυνάμει προσυλλογιζόμεθα, οὐκ ἐνεργείᾳ. οἷον εἰ λάβοιμεν τὸ α κατὰ τοῦ β, τὸ β κατὰ τοῦ γ, τὸ γ κατὰ τοῦ δ, τὸ δ κατὰ τοῦ ε, τὸ α ἄρα κατὰ τοῦ ε. συνεχεῖς γὰρ ἐνταῦθα τὰς προτάσεις λαβόντες, καὶ οὐκ ἐπεκλαβόντες τὰ ἐξ αὐτῶν γινόμενα συμπεράσματα, χρώμεθα πᾶσιν αὐτοῖς, ὡς ἐκ τούτων ὁμοίως πάντων συναγομένου τοῦ α ε συμπεράσματος ἐν τῇ τοιαύτῃ τῶν προτάσεων συνεχείᾳ. τό, τε συνθετικόν ἐστι θεώρημα, περὶ οὗ προειρήκαμεν. καὶ οἱ καλούμενοι ὑπὸ τῶν νεωτέρων, ἐπιβάλλοντές τε καὶ ἐπιβαλλόμενοι. τὸ μὲν οὖν συνθετικὸν θεώρημα, εἴη ἂν ἐν τοῖς ἐκ προσυλλογισμῶν. ὅταν γὰρ ἔκ τινων συναγόμενόν τι ληφθὲν ὡς συμπέρασμα, μετά τινος ἢ τινῶν πάλιν αὐτὸ συνάγῃ τι, καὶ τὰ συνακτικὰ αὐτοῦ, μεθ' οὗ, ἢ μεθ' ὧν συνῆγέ τι ἐκεῖνο, καὶ αὐτὰ τὸ αὐτὸ συνάξει. οἱ δὲ ἐπιβάλλοντές τε καὶ ἐπιβαλλόμενοι καλούμενοι εἶεν ἂν ἐν ταῖς συνεχῶς λαμβανομέναις προτάσεσι χωρὶς τῶν συμπερασμάτων. ἐπιβαλλόμενοι μὲν γάρ εἰσιν, ὧν παρεῖται τὸ συμπέρασμα. ἐπιβάλλοντες δὲ, ὧν ἡ δεικτικὴ πρότασις παρεῖται. τὰ γὰρ συμπεράσματα τὰ παραλειπόμενα τῶν ἐπιβαλλομένων συλλογισμῶν. οἵ εἰσι πρῶτοι τῇ τάξει, προτάσεις εἰσὶ δεικτικαὶ τῶν ἐπιβαλλόντων, οἳ εἰσὶ δεύτεροι τῇ τάξει. οἷον τὸ α κατὰ παντὸς τοῦ β, τὸ β κατὰ παντὸς τοῦ γ, τὸ γ κατὰ παντὸς τοῦ δ, τὸ α κατὰ παντὸς τοῦ δ. ἐπιβαλλόμενος γάρ ἐστιν, ὁ πρῶτος οὗ παρεῖται τὸ συμπέρασμα, ὅ ἐστιν, α κατὰ παντὸς τοῦ γ. ἐπιβάλλων δὲ ὁ ἔκ τε τοῦ παρειμένου, καὶ ὁ, ἐκ τοῦ τὸ α κατὰ τοῦ γ, ἐκ τοῦ, τὸ γ κατὰ τοῦ δ, δεικνύμενος, οὗ ἐστι συμπέρασμα, τὸ α ἄρα κατὰ τοῦ δ. ἐπὶ μὲν οὖν τῶν εἰρημένων, καὶ ὁ ἐπιβάλλων καὶ ὁ ἐπιβαλλόμενος, ἐν πρώτῳ σχήματι. δύναται δὲ κατὰ τὴν ὁδὸν ταύτην, καὶ ἐκ δευτέρου σχήματος ἐπιβάλλειν συλλογισμὸν, τῷ ἐν πρώτῳ σχήματι συλλογισμῷ. εἰ γὰρ τὸ α κατὰ παντὸς τοῦ β, τὸ β κατὰ παντὸς τοῦ γ, τὸ α κατ' οὐδενὸς τοῦ δ. γίνεται ὁ μὲν ἐπιβαλλόμενος, ἐν πρώτῳ σχήματι. οὗ συμπέρασμα τὸ α γ. ὁ δὲ ἐπιβάλλων αὐτῷ ἐν δευτέρῳ σχήματι ὁ ἔχων προτάσεις τὸ α κατὰ παντὸς τοῦ γ, ὃ παρεῖται ὂν συμπέρασμα τοῦ προτέρου. πρότασις δὲ

τούτου καὶ τὸ α κατ' οὐδενὸς τοῦ δ, ἔχων συμπέρασμα τὸ γ κατ' οὐδενὸς τοῦ δ. δύναται καὶ ἀνάπαλιν ὁ ἐπιβαλλόμενος εἶναι, ἐν δευτέρῳ σχήματι. ὁ δὲ ἐπιβάλλων ἐν πρώτῳ. οἷον τὸ α κατ' οὐδενὸς τοῦ β, τὸ α κατὰ παντὸς τοῦ γ, τὸ γ κατὰ παντὸς τοῦ δ. τὸ β ἄρα κατ' οὐδενὸς τοῦ δ. παρεῖται μὲν γὰρ τὸ συμπέρασμα τοῦ προτέρου ὄντος ἐν β σχήματι, ὃν, τὸ β κατ' οὐδενὸς τοῦ γ. ἐκ δὲ τούτου καὶ τοῦ, τὸ γ κατὰ παντὸς τοῦ δ, ἐν πρώτῳ συνάγεται τὸ β οὐδενὶ τῷ δ. τῇ αὐτῇ μεθόδῳ, καὶ ἐκ τοῦ τρίτου σχήματός ἐστι καὶ ἐπιβάλλοντα καὶ ἐπιβαλλόμενον λαβεῖν, καὶ πρὸς τὸν ἐν πρώτῳ τινὰ σχήματι, καὶ πρὸς τὸν ἐν δευτέρῳ. ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκ τῶν αὐτῶν σχημάτων, πρὸς ἀλλήλους, τοὺς μὲν ἐν πρώτῳ πρὸς ἀλλήλους. τοὺς δὲ ἐν δευτέρῳ πρὸς ἀλλήλους. καὶ τοὺς ἐν τρίτῳ ὁμοίως. ἀλλὰ καὶ τρεῖς συλλογισμούς ἐστιν οὕτως λαβεῖν ἐκ τριῶν σχημάτων, ἐπιβάλλοντάς τε καὶ ἐπιβαλλομένους. κατὰ τὸ παραδεδομένον συνθετικὸν θεώρημα. ὃ οἱ μὲν περὶ Ἀριστοτέλην τῇ χρείᾳ παραμετρήσαντες, παρέδοσαν ἐφ' ὅσον αὐτὴ ἀπῄτει, οἱ δὲ ἀπὸ τῆς τοῦ παρ' ἐκείνων λαβόντες καὶ διελόντες, ἐποίησαν ἐξ αὐτοῦ τὸ καλούμενον παρ' αὐτοῖς δεύτερον καὶ τρίτον θέμα, καὶ τέταρτον. ἀμελήσαντες μὲν τοῦ χρησίμου, πᾶν δὲ τὸ, ὁπωσοῦν δυνάμενον λέγεσθαι ἐν τῇ τοιαύτῃ θεωρίᾳ, κἂν ἄχρηστος ᾖ, ἐπεξελθόντες τε καὶ ζηλώσαντες. δέδεικται δὲ περὶ τούτων ἐν ἄλλοις. δῆλος δὲ πότε ἐστὶ τὸ διὰ τὸ διὰ προσυλλογισμῶν διὰ πλειόνων συνεχῶν μέσων, εἶπεν. οἷον τὸ α β, διὰ τῶν γ δ. εἰ γὰρ εἴη συμπέρασμα μὲν ὂν τὸ α β, δεικνύοιτο δὲ τοῦτο, διὰ μέσων τῶν γ δ, τοῦ μὲν α κατὰ τοῦ γ, τοῦ δὲ γ κατὰ τοῦ δ, τοῦ δὲ δ κατὰ τοῦ β. διὰ προσυλλογισμῶν μὲν ἔσται, ἂν πρῶτον τὸ α κατὰ τοῦ δ συλλογισάμενος διὰ τοῦ γ. εἶτα τὸ δ κατὰ τοῦ β λαβὼν, ἢ καὶ αὐτὸ συλλογισάμενος διὰ τοῦ ε, λάβῃ τὰ α δ, δ β, συμπεράσματα, προτάσεις δεικτικὰς τοῦ α β συμπεράσματος. διὰ δὲ πλειόνων μέσων συνεχῶν, ἂν ἁπλῶς λαβὼν τὸ α κατὰ τοῦ γ, τὸ γ κατὰ τοῦ δ, τὸ δ κατὰ τοῦ β, ἐπενέγκω ἐπὶ τούτοις, τὸ α ἄρα κατὰ τοῦ β. αὕτη ἡ διαφορὰ τοῦ τε διὰ προσυλλογισμῶν, καὶ τοῦ, διὰ πλειόνων μέσων συνεχῶν. ἀμφοτέρων δὲ τὸ α β συμπέρασμα διὰ τῶν γ δ μέσων. ἐπὶ δὴ τῶν οὕτως γινομένων συλλογισμῶν οἳ οὐκέτ' εἰσὶν ἁπλοῖ. τὸ μὲν πλῆθος τῶν ὅρων, ὁμοίως φησὶν ὑπερέξειν τοῦ τῶν προτάσεων πλήθους, ἑνί. ὡς γὰρ καὶ ὅτε αἱ κύριαι προτάσεις τοῦ προκειμένου συμπεράσματος ἐλαμβάνοντο μόναι. οὐ μήν τι ὅτι αἱ μὲν προτάσεις ἀεὶ ἄρτιαι ἔσονται, οἱ δὲ ὅροι, περιττοί ὡς εἶχεν ἐπὶ τῶν ἁπλῶν συλλογισμῶν. ἀλλ' ἔμπαλιν μὲν ἕξουσιν. ὁμοίως δὲ, ὅταν μὲν αἱ προτάσεις ὦσιν ἄρτιοι, οἱ ὅροι περισσοί. ὅταν δὲ αἱ προτάσεις περισσαί, οἱ ὅροι ἄρτιοι. οὕτως γὰρ ἔσονται οἱ ὅροι, ἑνὶ τῶν προτάσεων ὑπερέχοντες. ἡ δὲ λέξις, οὕτως ἔχει. ὅταν μὲν γὰρ αἱ προτάσεις ἄρτιαι, περιττοὶ οἱ ὅροι. ὅταν δὲ οἱ ὅροι ἄρτιοι, αἱ προτάσεις περιτταί. ἡμάρτηται δὲ, δὶς γὰρ ταυτὸν λέγει. δεῖ δὲ εἰδέναι. ὅταν δὲ οἱ ὅροι ἄρτιοι, αἱ προτάσεις περιτταί. ὡς προσυπακουομένου τὸ περιτταί, ἀνὰ μέρος δὲ τὸ περιττὸν καὶ ἄρτιον ἕξουσιν οἵ τε ὅροι καὶ αἱ προτάσεις. αἴτιον δὲ τοῦ ἑνί τε ὑπερέχειν τοὺς ὅρους

τὸν τῶν προτάσεων ἀριθμὸν καὶ παρὰ μέρος ἀρτίους τε καὶ περιττοὺς γίνεσθαι, τὸ, ἐξ ἀρχῆς μὲν ἐν τοῖς ἁπλοῖς συλλογισμοῖς τοὺς ὅρους ὑπερέχειν ἑνὶ τῶν προτάσεων. αἱ μὲν γὰρ ἦσαν δύο. οἱ δὲ τρεῖς. ἑκάστῃ δὲ προσθήκῃ ὅρου, καὶ διάστημα, τουτέστιν πρότασιν, προστίθεσθαι. τούτου γὰρ οὕτως γινομένου, ἡ ἐξ ἀρχῆς ἐν τοῖς ὅροις ὑπεροχὴ μένει. ὅταν γὰρ ἀνίσοις ἴσα προστεθῇ, τῷ αὐτῷ ἀλλήλων διοίσουσιν, ᾧ διέφερον καὶ πρὸ τοῦ τὰ ἴσα, αὐτοῖς προστεθῆναι. ὅταν μὲν οὖν τοῖς τρισὶν ὅροις εἷς προστεθῇ. οἱ μὲν ὅροι, τέσσαρές τε καὶ ἄρτιοι ἔσονται. αἱ δὲ προτάσεις, τρεῖς τε καὶ περιτταί. δύο γὰρ οὔσαις αὐταῖς, προσετέθη τρίτη διὰ τὴν πρόσθεσιν τοῦ ὅρου. ἅμα γὰρ, ὅρου τε προσθήκη, καὶ προτάσεως ὡς ἔφαμεν. τὸ δὲ ἢ γὰρ ἔξωθεν, ἢ εἰς τὸ μέσον τεθήσεται ὁ παρεμπίπτων ὅρος, εἴρηκεν ἤτοι διὰ τὰς τῶν σχημάτων διαφοράς. ἔξωθεν μὲν γάρ ἐστιν ὁ προστιθέμενος ὅρος, ἂν ἐν δευτέρῳ σχήματι, ἢ τρίτῳ μέλλει δείκνυσθαι τὸ συμπέρασμα. ἐν τῷ μέσῳ δὲ, ἂν ἐν πρώτῳ. ἂν μὲν γὰρ ᾖ δεδειγμένον τὸ α κατὰ παντὸς τοῦ γ διὰ μέσου τοῦ β. εἰ μὲν ἐν δευτέρῳ σχήματι βουλοίμεθα τὸ συμπεράνασθαι, προσληψόμεθα τὸ α κατὰ μηδενὸς τοῦ δ, ἔξωθεν τὸ δ προστεθέν, οὕτως γὰρ ἔσται τὸ γ κατ' οὐδενὸς τοῦ δ. ἂν δὲ ἐν τῷ τρίτῳ, προσληψόμεθα πάλιν τὸ δ κατὰ τοῦ γ, ὥσπερ ἦν καὶ τὸ α. οὕτως γὰρ ἔσται τὸ α τινὶ τῷ δ ὑπάρχον. ἂν δὲ ἐν πρώτῳ, ἐπ' εὐθείας ληψόμεθα ὑποκείμενόν τι τῷ γ τὸ δ. οὕτω γὰρ ἐν πρώτῳ σχήματι, τὸ α κατὰ τοῦ δ. ἢ οὐ τοῦτο λέγει. οὐ γὰρ τὸ δ ἐν μέσῳ ἐλήφθη τῶν α β, ἢ τῶν β γ, ἀλλ' ἔσχατον τοῦ γ, ἀλλ' εἴη ἂν τὸ λεγόμενον, ἁπλοῦς ὅρος. ἢ γὰρ ἔξωθεν ἢ εἰς τὸ μέσον τεθήσεται ὁ παρεμπίπτων ὅρος. ἔξωθεν μέν, εἰ πρὸ τοῦ δ εἴη τις εἰλημμένος κατηγορούμενος τοῦ α, ἢ μετὰ τὸ γ ὑποκείμενος τῷ γ, εἰς τὸ μέσον δέ, εἰ μεταξὺ εἴη τῶν α β, ἢ τῶν β γ. ὅπου γὰρ ἂν καὶ ὅθεν ἂν προστεθῇ, σὺν αὐτῷ καὶ μία πρότασις προστίθεται. οὐσῶν γὰρ δύο προτάσεων, τῆς τε α β, καὶ τῆς β γ, ἄν τε πρὸ τοῦ α τὸ δ ὅρον λάβωμεν, ἔσται καὶ πρότασις προστεθειμένη ἡ δ α, οὐδετέρα τῶν κειμένων οὖσα ἡ αὐτή, ἄν τε μεταξὺ τῶν α β. ἔσονται γὰρ αἱ α δ. καὶ δ β, δύο ἀντὶ μιᾶς. ἀλλὰ κἂν μεταξὺ τῶν β γ. πάλιν γὰρ ἔσονται β δ, δ γ. ἀλλὰ κἂν ἔξωθεν μετὰ τὸ γ, προστεθήσεται γὰρ ὁμοίως πάλιν ταῖς κειμέναις, ἡ γ δ, αἱ μὲν οὖν προτάσεις καὶ οἱ ὅροι, ταύτην ἀεὶ τὴν σχέσιν τε καὶ τάξιν φυλάξουσι, τὰ δὲ συμπεράσματα, οὔτε πρὸς τοὺς ὅρους, οὔτε πρὸς τὰς προτάσεις ἀεὶ τὴν αὐτὴν τάξιν ἕξει. καὶ τὴν αἰτίαν προσέθηκεν, ἑνὸς γὰρ ὅρου προστιθέντος, συμπεράσματα προσπίπτει ἑνὶ ἐλάττω τῶν ὑπαρχόντων ὅρων. οὐδ' αἴτιον, ὅτι πρὸς μόνον τὸν ἔσχατον τῶν κειμένων ὁ προστεθεὶς, αὐτῷ εἰ κατὰ τοῦτον ἡ προσθήκη γένοιτο, οὐ ποιεῖ συμπέρασμα. εἰ γὰρ εἶεν ὅροι, α, β, γ, προστεθείη δὲ τὸ δ, ἔσται συμπέρασμα καὶ τοῦ α πρὸς τὸ δ, καὶ τοῦ β πρὸς τὸ δ. ἦν δὲ καὶ τοῦ α πρὸς τὸ γ. τριῶν δὲ ὅρων προϋπαρχόντων, ἡ ἑνὸς ὅρου πρόσθεσις, δύο συμπεράσματα προσέθηκεν, ἑνὶ ἐλάττω τῶν προϋπαρχόντων ὅρων. οὐκέτι μέντοι τοῦ γ πρὸς τὸ δ γίνεται συμπέρασμα, ὅτι μηδείς ἐστι μέσος αὐτῶν. δύο οὖν προσετέθη συμ-

περάσματα, ἑνὸς προστεθέντος ὅρου. ἦν δὲ συμπέρασμα μὲν ἐν τοῖς τρισὶν ὅροις, τὸ α γ. προτάσεις δέ, δύο. ὅροι δὲ τρεῖς. προστεθέντος οὖν τοῦ τετάρτου ὅρου, δύο γίνεται προστιθέμενα συμπεράσματα, καὶ τὰ πάντα συμπεράσματα, γίνεται τρία. ἀλλὰ καὶ αἱ προτάσεις, τρεῖς. οἱ δὲ ὅροι τέσσαρες. ἂν δὴ πάλιν ἄλλος ὅρος προστεθῇ, πρότασις μὲν ἔσται μία προστιθεμένη. ὥστε καὶ πᾶσαι τέσσαρες ἔσονται. ὅροι δὲ πέντε οἱ πάντες. συμπεράσματα δέ, ἑνὶ ἐλάττω, τῶν ὑπαρχόντων ὅρων ἔσται τὰ προστιθέμενα. ἦσαν δὲ οἱ ὅροι, τέσσαρες. τρία οὖν ἔσται συμπεράσματα προστιθέμενα. ἦν δὲ καὶ τὰ ἐν τοῖς κειμένοις τέσσαρσιν ὅροις ἤδη τρία. τὰ πάντα οὖν ἓξ ἔσται συμπεράσματα. ἐν ὅροις πέντε καὶ τέσσαρσι προτάσεσι. πλείω οὖν τὰ συμπεράσματα. καὶ ἔτι μᾶλλον, ἂν ἄλλος ὅρος προστεθῇ. πολὺ γὰρ πλείω γίνεται τὰ συμπεράσματα, καθ' ἑκάστην πρόσθεσιν ὅρου, δι' ἣν εἴρηκεν αἰτίαν. εἰπὼν δέ, ἂν ἔξωθεν προστεθῇ ὅρος, πρὸς τὸν ἔσχατον μόνον τῶν κειμένων πρὸ αὐτοῦ μὴ ποιήσειν αὐτὸν συμπέρασμα. λέγει ὅτι κἂν ἐν μέσῳ τεθῇ. ὁμοίως ἑνὶ ἐλάττω τὰ προστιθέμενα συμπεράσματα, ἔσται τῶν ἐξ ἀρχῆς κειμένων ὅρων πρὸ τῆς προσθέσεως τούτου. πρὸς γὰρ ἕνα μόνον ὅρον τῶν κειμένων, καὶ οὕτως τεθείς, οὐ ποιήσει συμπέρασμα. κείσθωσαν γὰρ ὅροι οἱ α, β, γ, συνάγοντες τὸ α γ συμπέρασμα, καὶ ἐμβεβλήσθω μεταξὺ τῶν α β, ὁ δ ὅρος. ἔσται δὴ τὰ συμπεράσματα τὰ προκείμενα τῷ α γ, τό τε α β, διὰ τοῦ δ, καὶ τὸ δ γ, διὰ τοῦ β. δύο μὲν οὖν προσετέθη συμπεράσματα, οὐ μὴν τὰ δύο πρὸς αὐτόν, ἀλλὰ τὸ μέν, πρὸς αὐτὸν δ. τὸ γὰρ δ γ, τὸ δέ, δι' αὐτοῦ. τὸ γὰρ α β, οὐ πρότερον ὂν συμπέρασμα, διὰ τὸ προστεθῆναι τὸν δ, συμπέρασμα γέγονε. τὸ οὖν, πρὸς ἕνα γὰρ μόνον οὐ ποιήσει συλλογισμόν, εἴη ἂν ὅτι ἑνὶ μόνῳ οὐκ ἔσται αἴτιος διαστήματι, τοῦ συμπέρασμα γενέσθαι. τῷ γὰρ α δ, πρὸς δὲ τὸν β, εἰ καὶ μὴ αὐτὸ συμπέρασμα ποιεῖ, ἀλλ' αἴτιός τε γίνεται τοῦ α β συμπεράσματος αὐτός. εἰ δὲ αἴτιος, αὐτός.

Πρὸς ἕνα γὰρ μόνον οὐ ποιήσει συλλογισμόν.

Περὶ τοῦ ἐσχάτου κειμένου ὅρου λέγει πάλιν. οὕτως γὰρ ἔσται κἂν ἐν μέσῳ ὅρος ἐμβληθῇ, πρὸς ἕνα μόνον ὅρων μὴ ποιῶν συλλογισμόν. πρὸς γὰρ τὸν πρὸ αὐτοῦ κείμενον ἐπεί γε μέσος ἐμβαλλόμενος, πρὸς οὐδέτερον τῶν ὧν ἐστι μέσος, ποιεῖ συμπέρασμα. πρὸς τοὺς ἄλλους ποιῶν πάντας.

Ἐπεὶ δὲ ἔχομεν περὶ ὧν συλλογισμοί, καὶ ποῖον ἐν ἑκάστῳ σχήματι.

Ἐπεὶ ἔχομεν φησὶ περὶ ὧν οἱ συλλογισμοί, περὶ γὰρ τῶν προβλημάτων, ταῦτα δέ ἐστι τέσσαρα. δύο μὲν καθόλου, ἢ καταφατικόν, ἢ ἀποφατικόν. δύο δὲ ἐν μέρους ὁμοίως. τὸ μὲν καταφατικὸν τὸ δὲ ἀποφατικόν. ἔχομεν δὲ καὶ ποῖον ἐν ἑκάστῳ σχήματι δείκνυται καὶ ποσαχῶς ἕκαστον τῶν προβλημάτων. τὸ μὲν γὰρ

καθόλου καταφατικόν, ἐν πρώτῳ σχήματι μόνῳ δείκνυται, καὶ μοναχῶς· δι' ἑνὸς γὰρ συλλογισμοῦ. τὸ γὰρ καθόλου ἀποφατικόν, καὶ ἐν πρώτῳ καὶ ἐν δευτέρῳ σχήματι, μοναχῶς μὲν ἐν πρώτῳ, δι' ἑνὸς γὰρ συλλογισμοῦ. διχῶς δὲ ἐν δευτέρῳ, διὰ γὰρ δύο συλλογισμῶν. τὸ δὲ ἐν μέρει καταφατικόν, ἔν τε τῷ πρώτῳ σχήματι καὶ ἐν τῷ τρίτῳ. μοναχῶς μὲν ἐν τῷ πρώτῳ. τριχῶς δὲ ἐν τῷ τρίτῳ. τὸ δ' ἐν μέρει ἀποφατικὸν ἐν τοῖς τρισὶ σχήμασιν. ἀλλ' ἐν μὲν τῷ πρώτῳ μοναχῶς. ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ διχῶς. τριχῶς δ' ἐν τῷ τρίτῳ. ἐπεὶ οὖν ταῦτα φανερά ἐστι φησί. φανερὸν δέ ἐστι καὶ ποῖον τῶν προβλημάτων εὐεπιχείρητόν ἐστι, καὶ ποῖον οὔ. τὸ μὲν γὰρ ἐν πλείοσι δεικνύμενον σχήμασι, καὶ διὰ πλειόνων συλλογισμῶν πτώσεων γὰρ, ἢ τῶν συλλογισμῶν λέγει, ἢ τῶν συζυγιῶν, εὐεπιχείρητον πρόβλημα. τὸ γὰρ διὰ πλειόνων δεικνύμενον, πλείονας ἀφορμὰς ἔχει πρὸς τὸ δειχθῆναι. διὸ καὶ εὐεπιχείρητον πρότερον. τὸ δ' ἐν ἐλάττοσι καὶ δι' ἐλαττόνων συλλογισμῶν, δυσεπιχειρητότερόν τε καὶ χαλεπώτερον. ἔστι δὲ διὰ πλειόνων σχημάτων καὶ διὰ πλειόνων συλλογισμῶν, τὸ ἐπὶ μέρους ἀποφατικόν. ἔν τε γὰρ τοῖς τρισὶ σχήμασι μόνον τοῦτο τῶν προβλημάτων, καὶ διὰ συλλογισμῶν ἕξ. πτώσεις δ' ἂν λέγοι, τὰς διαφορὰς τῶν καθ' ἕκαστον σχῆμα συλλογισμῶν, ἀπὸ τῆς τῶν προτάσεων σχέσεως πρὸς ἀλλήλας, τὰς σχέσεις αὐτῶν τὰς πρὸς ἀλλήλας, πτώσεις εἴρηκε. μετὰ δὲ τὸ ἐπὶ μέρους ἀποφατικόν, εἴη ἂν εὐκολώτερον, τὸ ἐπὶ μέρους καταφατικόν. δείκνυται γὰρ διά τε τοῦ πρώτου καὶ τοῦ τρίτου σχήματος, καὶ διὰ συλλογισμῶν τεσσάρων. ἑνὸς μὲν ἐν τῷ πρώτῳ, τριῶν δ' ἐν τῷ τρίτῳ. μετὰ δὲ τοῦτο, τὸ καθόλου ἀποφατικὸν εἴη ἄν. καὶ γὰρ ἐν πρώτῳ καὶ δευτέρῳ σχήματι δείκνυται, μοναχῶς μὲν ἐν πρώτῳ, διχῶς δὲ ἐν δευτέρῳ. τὸ δὲ καθόλου ἀποφατικόν, χαλεπώτερον. καὶ γὰρ ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι δείκνυται μόνῳ. καὶ ἐν τούτῳ μοναχῶς. ἐξ ὧν δῆλον ὅτι πάντων, τὸ καθόλου καταφατικόν, κατασκευασθῆναι μὲν χαλεπώτερον, ῥᾷστον δὲ ἀνασκευασθῆναι. διά τε γὰρ τοῦ ἐπὶ μέρους ἀποφατικοῦ, ἡ ἀνασκευὴ αὐτοῦ, ὃ ἐν πᾶσί τε τοῖς σχήμασι δείκνυται, καὶ διὰ πλειόνων συλλογισμῶν. ἀλλὰ καὶ διὰ τοῦ τοῦ καθόλου ἀποφατικοῦ, ὃ καὶ αὐτὸ ἐν δύο τε σχήμασι καὶ συλλογισμοῖς τρισίν. ἔτι δὲ καὶ τῶν τῇ φύσει γνώριμον, ὅτι τὸ κατασκευάσαι τὸ καθόλου τοῦ ἀνασκευάσαι χαλεπώτερον. ἔμπαλιν δὲ ἐπὶ τῶν ἐπὶ μέρους, ἔχει, κατασκευασθῆναι μὲν γὰρ τὰ ἐπὶ μέρους, ῥᾴω. ἀνασκευασθῆναι δὲ χαλεπώτερα. ἀνασκευάζεται μὲν γὰρ τὸ καθόλου, καὶ ὑπὸ τῶν ἀντικειμένων ἀντιφατικῶς τῶν ἐπὶ μέρους. τὸ μὲν καταφατικόν, ὑπὸ τοῦ ἀποφατικοῦ ὃ ἐν τοῖς τρισὶ δείκνυται σχήμασι. τὸ δὲ ἀποφατικὸν ὑπὸ τοῦ καταφατικοῦ ὃ ἐν δύο ἐστὶ σχήμασι τῷ τε πρώτῳ καὶ τῷ τρίτῳ. καὶ ἔτι ὑπὸ τῶν ἐναντίων. τὸ μὲν καθόλου καταφατικόν, ὑπὸ τοῦ καθόλου ἀποφατικοῦ, ὃ ἐν δύο σχήμασι, καὶ αὐτό ἐστι. τὸ δὲ καθόλου ἀποφατικόν, ὑπὸ τοῦ καθόλου καταφατικοῦ, ὅ ἐστι μόνον ἐν ἑνί, τῷ γὰρ πρώτῳ. κατασκευάζεται δὲ τὸ μὲν καθόλου καταφατικόν, μοναχῶς. τὸ δὲ καθόλου ἀποφατικόν, τριχῶς τε καὶ ἐν δυσὶ σχήμασι. τὸ δὲ, ἐν δύο σχήμασι, περὶ τῶν ἐπὶ μέρους καταφατικοῦ λέγει. ὅ ἐστιν ἀναιρετικὸν τοῦ καθόλου ἀποφατικοῦ.

Ἔτι δὲ τῶν ἐν μέρει, μοναχῶς.

Τουτέστιν ἡ τῶν ἐν μέρει ἀνασκευή, οὐκέτι καὶ διὰ τοῦ καθόλου, καὶ διὰ τοῦ ἐπὶ μέρους γίνεται, ἀλλὰ μοναχῶς. διὰ γὰρ τοῦ καθόλου μόνου τοῦ ἀντικειμένου, διὸ χαλεπώτερον τὸ ἐπὶ μέρους ἀνασκευάσαι. αὐτῶν δὲ τούτων, ἔτι χαλεπώτερον, τὸ ἐπὶ μέρους ἀποφατικόν, τοῦ ἐπὶ μέρους καταφατικοῦ, ὅτι διὰ τοῦ καθόλου καταφατικοῦ, μόνου ἡ ἀνασκευὴ αὐτοῦ. ὃ μοναχῶς ἐν πρώτῳ σχήματι μόνῳ δείκνυται. τὸ δ' ἐπὶ μέρους καταφατικόν, διὰ μὲν τοῦ καθόλου ἀποφατικοῦ ἀναιρεῖται. τοῦτο δὲ καὶ διὰ πρώτου καὶ δευτέρου σχήματος δείκνυται. κατασκευάζεται δὲ ὡς εἶπεν, δι' ἐλαττόνων, τὰ καθόλου. τὸ μὲν γὰρ καθόλου καταφατικοῦ, δι' ἑνὸς μόνου ὡς εἴρηται συλλογισμοῦ. τὸ δὲ ἀποφατικόν, διὰ τριῶν. τὰ δέ γε ἐπὶ μέρους, κατασκευάσαι μὲν ῥᾴω. διὰ γὰρ πλειόνων συλλογισμῶν. τὸ μὲν ἐν μέρει ἀποφατικόν, ἔν τε τοῖς τρισὶ σχήμασι, καὶ διὰ ἓξ συλλογισμῶν. τὸ δὲ ἐν μέρει καταφατικόν, ἐν τέτταρσι συλλογισμοῖς καὶ ἐν δύο σχήμασιν, ἔτι, καὶ τοῖς καθόλου συγκατασκευάζεται. ἀνασκευάζεται δὲ χαλεπώτερον. διὰ γὰρ μόνων τὰ ἐπὶ μέρους ἀναιρεῖται, τῶν ἀντικειμένων καθόλου. τὸ μὲν ἀποφατικόν, ἐν μέρει, ὑπὸ τοῦ καθόλου καταφατικοῦ. τὸ δὲ καταφατικόν, ὑπὸ τοῦ καθόλου ἀποφατικοῦ ὡς προείρηται. ἀλλὰ καὶ τοῦτο καθόλου γνώριμον, ὅτι ἀνασκευάζεται μὲν καὶ δι' ἀλλήλων τὰ προβλήματα. τά τε γὰρ καθόλου ὑπὸ τῶν ἐπὶ μέρους ἀντικειμένων. καὶ τὰ ἐπὶ μέρους διὰ τῶν καθόλου. ὡς γὰρ τὸ παντὶ ὑπὸ τοῦ οὐ παντὶ ἀναιρεῖται, οὕτω καὶ τὸ, οὐ παντί, ὑπὸ τοῦ παντί. καὶ ὡς τὸ, οὐδενί, ὑπὸ τοῦ τινί, οὕτω καὶ τὸ τινί, ὑπὸ τοῦ οὐδενί. οὐκέτι μέντοι κατασκευάσαι δι' ἀλλήλων οἷόν τε. τὸ γὰρ καθόλου, οὐ διὰ τῶν ὑπ' αὐτὰ ἐπὶ μέρους. ὥστ' οὐ δι' ἀλλήλων. τὰ μὲν γὰρ ἐπὶ μέρους, τοῖς καθόλου ὑφ' ἅ ἐστι συγκατασκευάζεται, οὐ μὴν καὶ ἀνάπαλιν.

Ἅμα δὲ δῆλον ὅτι καὶ τὸ ἀνασκευάζειν ἐστὶ τοῦ κατασκευάζειν ῥᾷον.

Δείξας ἀνασκευαζόμενα μὲν τὰ προβλήματα, δι' ἀλλήλων. ὡς γὰρ ὑπὸ τοῦ καθόλου τὸ ἐπὶ μέρους τὸ ἀντικείμενον, οὕτω καὶ ὑπὸ τοῦ ἐπὶ μέρους τὸ καθόλου. οὐκέτι δὲ καὶ κατασκευαζόμενα δι' ἀλλήλων. καὶ ἐκ τούτου δῆλον ὅτι ἔγνω φησίν, ὅτι ῥᾷον τὸ ἀνασκευάσαι, τοῦ κατασκευάσαι, δῆλον δὲ ὅτι καὶ ἐπὶ πάντων, ῥᾷον ἀνελεῖν τι καὶ φθεῖραι, τοῦ ποιῆσαί τι, καὶ γεννῆσαι. ὁμοίως ἐπί τε τῶν φυσικῶν, καὶ τῶν κατὰ τὰς τέχνας γινομένων. χαλεπώτερον γὰρ τῶν φύσει γινομένων ἕκαστον γεννῆσαί τε καὶ ποιῆσαι, τοῦ φθεῖραι. οἷον ἄνθρωπον, ἢ τι ἄλλο τῶν φύσει γινομένων. ἢ πάλιν ἐπὶ τῶν κατὰ τέχνην. ῥᾷον φθεῖραι ναῦν, ἢ οἰκίαν τοῦ ποιῆσαι.

Πῶς μὲν οὖν γίνεται πᾶς συλλογισμὸς καὶ διὰ πόσων ὅρων καὶ προτάσεων.

Ὅτι πᾶς συλλογισμὸς γίνεται κοινοῦ τινος ὅρου ληφθέντος, καὶ ὅτι δεῖ ἢ ἀμφοτέρας εἶναι τὰς προτάσεις καθόλου καταφατικάς, ἢ πάντως γε τὴν ἑτέραν, ἐδίδαξεν. ἀλλὰ καὶ ὅτι πᾶς συλλογισμὸς ἁπλοῦς διὰ τριῶν ὅρων, καὶ δύο προτάσεων γίνεται, καὶ τοῦτο δέδεικται. καὶ ὅτι αἱ προτάσεις καθ' ἕκαστον σχῆμα πρὸς ἀλλήλας ὧδ' ἔχουσαι λαμβανόμεναι ὡς εἴπε· ποιοῦσι συλλογισμόν, ἀλλὰ καὶ ποῖον πρόβλημα ἐν πᾶσιν ἐστὶ τοῖς σχήμασιν. ὅτι γὰρ τὸ ἐπὶ μέρους ἀποφατικόν, καὶ ποῖον ἐν δύο. ὅτι γὰρ τὸ ἐπὶ μέρους καταφατικόν, ἐν γὰρ πρώτῳ καὶ τρίτῳ. καὶ τὸ καθόλου ἀποφατικόν, ἐν γὰρ πρώτῳ καὶ δευτέρῳ. καὶ ποῖον ἐν ἑνὶ μόνῳ. ὅτι τὸ καθόλου καταφατικόν. ἐν γὰρ τῷ πρώτῳ μόνῳ. ταῦτα πάντα, ἐκ τῶν προειρημένων γνώριμά τε καὶ δῆλα.

Περὶ εὐπορίας προτάσεων.

Πῶς δ' εὐπορήσομεν αὐτοὶ πρὸς τὸ τιθέμενον ἀεί, συλλογισμῶν καὶ διὰ ποίας ὁδοῦ ληψόμεθα τὰς περὶ ἕκαστον ἀρχάς, νῦν ἤδη λεκτέον.

δ Διδάξας ἡμᾶς τί τέ ἐστι συλλογισμός, καὶ πῶς γίνεται καὶ τίσι σχήμασι, καὶ διὰ πόσων ὅρων τε καὶ προτάσεων προσεχῶν ἕκαστος, καὶ πῶς πρὸς ἀλλήλας ἐχουσῶν, διδάξας καὶ περὶ τῶν προβλημάτων ποῖον ἐν ποίῳ σχήματι δείκνυται. καὶ ποῖον μὲν αὐτῶν, ἐν πλείοσι σχήμασίν ἐστι, καὶ εὐεπιχείρητον καὶ εὐκολώτερον, ποῖον δὲ ἐν ἐλάττοσι, ποῖον δὲ ἑνὶ μόνῳ, ὃ καὶ χαλεπώτερον δειχθῆναι, μεταβαίνει ἀπὸ τούτων, εἰς τὸ μέθοδον ἡμῖν ὑπογράψαι, ᾗ χρώμενοι δυνησόμεθα πρὸς τὸ τιθέμενον πρόβλημα, συλλογισμῶν εὐπορεῖν, καὶ προτάσεων οἰκείων τοῦ δειχθησομένου συμπεράσματος. ἀρχὰς γὰρ τὰς προτάσεις λέγει, ὄργανον δή τι πρὸς τὴν εὕρεσιν ἡμῖν τὴν τούτων παραδίδωσι. τὸν γὰρ μέλλοντα χρῆσθαι συλλογισμῷ τε καὶ ἀποδείξει, οὐ μόνον εἰδέναι δεῖ τί ποτέ ἐστι συλλογισμὸς καὶ πῶς γίνεται, ἀλλὰ καὶ δύναμιν ἔχειν αὐτὸν τοῦ ποιεῖν τε συλλογισμοὺς καὶ συλλογίζεσθαι. τοῦτο γάρ ἐστι μάλιστα τοῦ συλλογιστικοῦ. πρὸς δὴ τὴν παραδοθησομένην ὑπ' αὐτοῦ μέθοδον, πρῶτον λαμβάνει τινὰ καὶ τίθησι, δι' ὧν δείκνυσι, ὅτι μὴ πάντα περὶ πάντων δεῖ ζητεῖν. ἐπεὶ γὰρ τῶν ὄντων, τὰ μέν, ἔσχατα καὶ ἄτομά ἐστι, καὶ μηδενὸς κατηγορούμενα. τὰ δέ, πρῶτα γένη, καὶ μηδὲν ἔχοντα αὐτῶν κατηγορούμενον, οὔτε τὰ ἄτομα δεῖ ζητεῖν ἀποδεικνύναι ὑπάρχοντά τισι κατηγορούμενα, οὔτε τοῖς πρώτοις γένεσιν, ἀλλά τινα ὑπάρχοντα καὶ κατηγορούμενα αὐτῶν. τῶν γὰρ ὄντων φησὶ πάντων, τὰ μέν, τοιαῦτά ἐστιν ὡς κατὰ μηδενὸς κατηγορεῖσθαι καθόλου ἀληθῶς. τὸ μέν, ἀληθῶς, προσθείς, ὅτι ἡ ζήτησις ἡμῖν οὐ περὶ τῶν ψευδῶς κατηγορουμένων, πάντα γὰρ οὕτως, πάντων οἷόν τε κατηγορεῖσθαι, ἀλλὰ περὶ τῶν, ἀληθῶς, τουτέστι φύσιν ἐχόντων κατηγορεῖσθαι. τὸ δέ, καθόλου εἶπεν, ἤτοι ὡς καθόλου τούτου ὑγιοῦς ὄντος, τοῦ εἶναί τινα τῶν ὄντων, ἃ κατὰ μηδενὸς κατηγορεῖται. τὰς γὰρ ἀτόμους οὐσίας, καθόλου καὶ ἁπλῶς ἐστιν εἰπεῖν, κατ' οὐδενὸς κατηγορεῖσθαι. ἤ, ἐπεὶ δοκοῦσι ποτὲ κατά τινων κατηγορεῖσθαι. κατὰ γάρ τινος ἀνθρώπου, τὸν Καλλίαν, οἷόν τε κατηγορεῖν ποτὲ λέγοντας τις ἄνθρωπος Καλλίας ἐστί, παρὰ φύσιν μέν, ἀλλὰ πάλιν γοῦν ὑγιὲς τό, τὸν Καλλίαν λέγειν τινὰ ἄνθρωπον, διὰ τοῦτο τὸ καθόλου προσέθηκε. καὶ γὰρ εἴ τινός ποτε ἡ ἄτομος οὐσία παρὰ φύσιν κατηγορεῖται, ἀλλὰ καθόλου γε, οὐδέποτε οὐδενὸς κατὰ φύσιν ἀτόμου. ἄτομον γάρ τι τὸ ὑποτιθέμενον τῇ οὐσίᾳ τῇ ἀτόμῳ ἐν ταῖς κατὰ συμβεβηκὸς κατηγορίαις. λέγομεν γὰρ ἐκεῖνο τὸ προσιὸν ἢ ἐκεῖνο τὸ λευκὸν Καλλίαν εἶναι. ἔτι τὸ ἄτομον, οὐχ οἷόν τε ἀληθῶς ἄλλου τινὸς ἢ ἀτόμου κατηγορῆσαι. χρήσιμον δὲ πρὸς τὸ συλλογίσασθαι τι ἄλλῳ ὑπάρχον, τό, καθόλου τινὸς

αὐτὸ λαβεῖν κατηγορούμενον ὡς ὅρει. εἰπὼν δὲ παράδειγμα τῆς ἐσχάτης καὶ ἀτόμου οὐσίας τὸν Κλέωνα καὶ Καλλίαν, προσέθηκε καὶ τὸ καθέκαστον καὶ αἰσθητὸν, καθόλου πᾶσαν ἄτομον καὶ αἰσθητὴν οὐσίαν τοιαύτης λέγων τῆς φύσεως εἶναι. τὰ γὰρ αἰσθητὰ, καὶ καθέκαστα, αἱ δὴ ἄτομοι οὐσίαι, αὗται μὲν ἀληθῶς κατ' ἄλλων οὐ κατηγοροῦνται, κατὰ δὲ τούτων, ἄλλα. τὰ γὰρ εἴδη καὶ γένη, τῶν ἀτόμων οὐσιῶν, κατηγορεῖται αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ τὰ συμβεβηκότα αὐταῖς. τὰ μὲν οὖν τοιαῦτα τῶν ὄντων ἐστὶ, τὰ δὲ ἔμπαλιν. αὐτὰ μὲν ἄλλων κατηγορεῖται, αὐτῶν δὲ οὐδέν. εἴη δ' ἂν ταῦτα τὰ ἀνώτατα καὶ πρῶτα καὶ κοινότατα γένη. εἰς ἃ ἡ τοῦ ὄντος διαίρεσις, ἐν ταῖς δέκα κατηγορίαις γέγονεν αὐτῷ πολλαχῶς λεγομένου. τὰ δὲ καὶ αὐτὰ ἄλλων κατηγορεῖται, καὶ αὐτῶν ἄλλα. ὁποῖά ἐστι τὰ ἐν μέσῳ τῶν τε πρώτων γενῶν, καὶ τῶν ἀτόμων τε καὶ ἐσχάτων, τοιοῦτά ἐστιν, ὁμοίως, καὶ τὸ ζῶον. λέγων δὲ περὶ τῶν ἀτόμων οὐσιῶν ὅτι μηδενὸς κατηγοροῦνται προσέθηκεν, πλὴν ὡς κατὰ συμβεβηκὸς, καὶ πῶς ἡ κατὰ συμβεβηκὸς αὐτῶν γίνεται κατηγορία, ἐδήλωσεν εἰπών. φαμὲν γάρ ποτε τὸ λευκὸν ἐκεῖνο, Σωκράτην εἶναι, καὶ τὸ προσιὸν, Καλλίαν, κατὰ συμβεβηκὸς καὶ παρὰ φύσιν ποιούμενοι τὴν κατηγορίαν. τὸ γὰρ ὑποκείμενον, ἐν τοῖς τοιούτοις, τοῦ συμβεβηκότος κατηγορούμενον, δέον ἀνάπαλιν τὸ συμβεβηκὸς τοῦ ὑποκειμένου. τοῦτο γὰρ ἐν τῇ οὐσίᾳ ἐστὶν, ἀλλ' οὐχ ἡ οὐσία ἐν τῷ συμβεβηκότι. γίνεται δὲ ἡ τοιαύτη κατηγορία ἡ κατὰ συμβεβηκὸς, ὅταν τὸ ὑποκείμενον, ἀγνωστότερον ᾖ τινι, τοῦ συμβεβηκότος αὐτῷ. διὰ γὰρ τοῦ συμβεβηκότος γνώριμον ποιοῦμεν τὸ, ᾧ συμβέβηκε. διὰ τοῦ λευκοῦ, τὸ, ᾧ τὸ λευκὸν συμβέβηκεν, ὅταν εἴπωμεν τὸ λευκὸν, Σωκράτης ἐστί. πάλιν διὰ τοῦ προσιέναι, τῷ, ᾧ, τὸ προσιέναι συμβέβηκεν, ὅταν εἴπωμεν τὸ προσιὸν, Καλλίαν εἶναι. ἀλλ' ἐπεὶ τὰ κατὰ συμβεβηκὸς λεγόμενα ἐν πᾶσί τε καὶ καθόλου, οὐ κυρίως καὶ ἁπλῶς τοιαῦτά ἐστιν, οὐδ' ἂν τὰ κατὰ συμβεβηκότος κατηγορούμενα, ἁπλῶς κατηγορεῖσθαι λέγοιτο ἄν.

Τῶν γὰρ αἰσθητῶν, σχεδὸν ἕκαστόν ἐστι τοιοῦτον ὥστε μὴ κατηγορεῖσθαι μηδενὸς, πλὴν ὡς κατὰ συμβεβηκός.

Τὸ σχεδὸν ἴσως πρόκειται διὰ τὰς ἀτόμους ποιότητας, αἳ αἰσθηταὶ μέν εἰσιν. ἐν τῇ ἀτόμῳ δὲ οὐσίᾳ τὸ εἶναι αὐταῖς, καὶ κατηγοροῦνται αὐτῆς, ἢ οὐχ ὡς ἄτομοι λαμβάνονται, ὅταν κατηγορῶνται. ὁ γὰρ εἰπὼν Σωκράτης λευκός ἐστιν, οὐ τὸ ἄτομον αὐτοῦ λευκὸν κατηγόρησε τῷ, τὸν κατηγορούμενον ὅρον, διορισμὸν μὴ δέχεσθαι. ἔτι τὸ ἄτομον λευκὸν, οὐδενὸς καθόλου κατηγορεῖται, εἰ καὶ κατηγορεῖται τινὸς, ἢ, εἰ καὶ μὴ διορισμὸν δέχεται τὸ κατηγορούμενον, ἀλλ' ἔστι τὸ ἐν τῷδέ τινι λευκὸν, κατὰ τοῦ ἐν ᾧ ἐστι κατηγορεῖται. καὶ οὐκ ἔστιν ἡ τοιαύτη κατηγορία κατὰ συμβεβηκὸς, οἷον ἐν τῷδε τῷ ἱματίῳ, τόδε τὸ λευκόν ἐστιν. ἢ, αἰσθητὰ λέγει τὰ ὑποκείμενα καὶ καθ' αὑτὰ ὄντα. ταῦτα γὰρ ἄτομα, τοιαῦται δὲ καὶ αἱ ἄτομοι οὐσίαι. τὸ οὖν σχεδὸν, διὰ τὰ κατὰ συμβεβηκὸς προσέθηκε διὰ τοῦ, τὸ γὰρ, σχεδὸν, ἐπεὶ κυρίως γε οὐδενός. δείξας δὲ, τῶν ὄντων τίνα ἐστὶν ἃ μηδενὸς ἀληθῶς κα-

τηγορεῖσθαι πέφυκε, λέγει περὶ τούτων ὧν μηδὲν ἄλλο κατηγορεῖται, καὶ ὅτι μέν ἐστί τινα τῶν ὄντων τοιαῦτα, δεικνύειν ὑποτίθεται. ὁρεῖ δὲ ἐν τοῖς ὑστέροις ἀναλυτικοῖς περὶ τούτου. εἰ γὰρ ἐπ' ἄπειρον πρόσοιοι, ἄλλο ἄλλου κατηγορούμενον, οὐδ' ἂν ἔσχατόν τι εἴη. τῶν γὰρ ἀπείρων, οὐχ οἷόν τε ἐστι, ἔσχατόν τι εἶναι. ἔστι δὲ ἔσχατον, τοιοῦτον γὰρ τὸ ἄτομον. οὐκ ἄρα ἐπ' ἄπειρον αἱ κατηγορίαι. νῦν δὲ, ὡς δεδειγμένῳ καὶ ὡμολογημένῳ αὐτῷ χρῆται. ὧν μὲν οὖν μηδὲν κατηγορεῖται ὡς περὶ τῶν ἀνωτάτω γενῶν, κατὰ τούτων οὐδέν ἐστι φησὶν ἀποδεῖξαι κατηγορούμενον. εἰκότως. οὐ γὰρ μηδὲν κατηγορεῖται, τούτου οὐδ' ἂν ἀποδειχθείη κατηγορεῖσθαί τι. ἡ γὰρ ἀπόδειξις, τῶν ὄντων. καὶ γὰρ εἰ τὸ δεικνύμενον κατηγορεῖσθαι, διά τινος δείκνυται ὡς δείξει, διά τε τῶν ἑπομένων αὐτῷ ᾧ δείκνυταί τι ὑπάρχον, καὶ διὰ τῶν οἷς ἕπεται τὸ δεικνύμενον ὑπάρχειν αὐτῷ. μηδὲν δὲ τῷ προκειμένῳ ὑπάρχει, οὐδ' ἂν δύναιτο δείκνυσθαί τι αὐτῷ ὑπάρχον. προσέθηκε δὲ αὐτῷ, τὸ, πλὴν, εἰ μὴ κατὰ δόξαν, τουτέστι μὴ ἀληθῶς μὲν, κατὰ δόξαν δὲ τινῶν. εἰ γάρ τις οἴοιτο, καὶ τούτων εἶναί τινα ἐπαναβεβηκότα κατηγορούμενα αὐτῶν, δεικνύοιτ' ἂν κατὰ τὴν οἴησιν τὴν τούτου, κατηγορούμενόν τι καὶ τούτων. οὐ γὰρ τοιοῦτον ἀποδεῖξαί τε καὶ συλλογίσασθαί τι, διότι ἔδοξέ τινι ἢ συνεχωρήθη. συγχωρεῖται γὰρ πολλὰ καὶ ψευδῆ, ἐξ ὧν συλλογισμὸς μὲν ἂν γένοιτο, ἀπόδειξις δὲ οὔ. εἰ γάρ τις λάβοι συγχωρήσαντός τινος τὴν οὐσίαν ὂν εἶναι, καὶ τὸ ὂν ἓν πάλιν, οὗτος ἂν συλλογίσαιτο ὅτι ἡ οὐσία ἕν, οὐ μὴν ἀπόδειξις τοῦτο. οὔτε γὰρ τὸ ὂν τῆς οὐσίας γένος. οὔτε τὸ ἕν, τοῦ ὄντος κατηγορεῖται, ὁμώνυμα γὰρ τό τε ὂν καὶ τὸ ἕν, δύναται τὸ κατὰ δόξαν εἰρῆσθαι, καὶ ἀντὶ τῆς κατὰ συμβεβηκὸς κατηγορίας. ὡς γὰρ αἱ ἄτομοι καὶ αἰσθηταὶ οὐσίαι, οὐδενὸς ἀληθῶς κατηγορούμεναι, κατὰ συμβεβηκὸς κατηγοροῦνταί ποτε, οὕτω καὶ τῶν ἀνωτάτω γενῶν, ἁπλῶς μὲν οὐδὲν κατηγορηθήσεται, κατὰ συμβεβηκὸς δὲ καὶ κατὰ δόξαν, τῶν ὑστέρων τι καὶ σαφηνείας χάριν, οἷον ἂν εἴπωμεν τὴν οὐσίαν, ἄνθρωπον. ἢ, κατὰ δόξαν εἴρηκε τὸ, ἐνδόξως, καὶ διαλεκτικῶς ὥσπερ εἶπεν ἐν τοῖς τοπικοῖς, ἡ διαλεκτικὴ ἐξεταστικὴ οὖσα. πρὸς τὰς ἁπασῶν τῶν ἐπιστημῶν ἀρχὰς ὁδὸν ἔχει, διὸ ἔνεστι διαλεκτικῶς πῶς καὶ περὶ τῶν πρώτων συλλογίζεσθαι, δεικνύντας ὅτι ὑπάρχει αὐτοῖς ἂν οὕτω τύχῃ, τὸ ἕν. ἓν γὰρ αὐτῶν ἕκαστον, ἀλλὰ καὶ τὸ ὄν. τῶν μὲν οὖν ἀνωτάτω γενῶν, οὐκ ἔστι ἀποδεῖξαι κατηγορούμενόν τι, αὐτὰ δὲ, ἄλλων. ὁ γὰρ λαβὼν τὸν ἄνθρωπον ζῶον εἶναι, τὸ δὲ ζῶον οὐσίαν, ἀπέδειξε τὴν οὐσίαν τοῦ ἀνθρώπου κατηγορουμένην. ἀνάπαλιν ἐπὶ τῶν καθέκαστα καὶ ἀτόμων, αὐτὰ μὲν, οὐχ οἷόν τε ἄλλων κατηγορούμενα ἀποδεῖξαι, ὅτι μὴ δὲ κατηγορεῖται ὅλως τινῶν. ἀλλὰ δέ τινα τούτων. τοῦ γὰρ Κλέωνος, καὶ τὸν ἄνθρωπόν ἐστι κατηγορούμενον δεῖξαι, ἂν λάβωμεν γελαστικὸν αὐτὸν εἶναι, πᾶν δὲ γελαστικὸν ἄνθρωπον εἶναι, ὁμοίως, καὶ ζῶον, καὶ οὐσίαν. ἀλλὰ καὶ ὅτι τὰ μεταξὺ τῶν τε ἀτόμων καὶ τῶν πρώτων γενῶν, καὶ κατηγορούμενά τινα ἔχει, καὶ αὐτὰ ἄλλων κατηγορεῖται, δῆλον, διὸ καὶ αἱ ζητήσεις, καὶ οἱ συλλογισμοὶ καὶ αἱ ἀποδείξεις, περὶ τούτων γίνονται τῶν ἐν μέσῳ.

καὶ γὰρ αὐτὰ ἄλλων κατηγορεῖται καὶ αὐτῶν ἄλλα. τὸ δὲ σχεδὸν προσέθηκεν, ὅτι γένοιτο μὲν ἂν ζήτησις καὶ περὶ τῶν ἀνωτάτω γενῶν, οἷον εἰ δὲ κατὰ ἀνωτάτω γένη, καὶ εἰ τὸ ὂν ἢ τὸ ἕν, γένος, καὶ εἰ ταὐτὸν, τὸ ὂν καὶ τὸ ἕν, ἢ ἕτερα ὁμοίως, ἀλλ' αἵ γε πλεῖσται καὶ κοινόταται, περὶ τῶν μεταξύ, ἔτι περὶ τῶν ἀνωτάτω εἰ καὶ συλλογιζόμεθα καὶ δεικνύοιτό τι, οὐκ ἀποδεικτικῶς ἀλλὰ ἐκ τῶν ὑστέρων δεικνύοιτ' ἄν. οὐ γὰρ διὰ τῶν κατηγορουμένων. τὸ γὰρ τὴν οὐσίαν νοητὴν λέγειν ἢ αἰσθητὴν, τὰ ὕστερα κατηγορεῖν ἐστιν αὐτῆς. ὕστερα γὰρ ταῦτα, τῆς οὐσίας. τούτων γὰρ χάριν καὶ τῶν τοιούτων, εἶπε τὸ, καὶ σχεδὸν οἱ λόγοι καὶ αἱ σκέψεις μάλιστά εἰσι περὶ τῶν μεταξύ. καὶ γὰρ εἰ μὴ αὐτῷ τι τῷ πρώτῳ ὑπάρχον ἀποδείκνυται, ἀλλ' αὐτό γε ὁμοίως, ἄλλῳ, καὶ κατὰ τοῦ ἀτόμου τι δείκνυται. εἰ μὴ καὶ αὐτὸ κατ' ἄλλου. ὥστε γίνονται μὲν καὶ περὶ τούτων, σκέψεις. ἀλλ' αἵ γε πλεῖσται, περὶ τῶν μεταξύ. ἄμφω γὰρ ταῦτα ἔχει, ἣν μέντοι παραδίδωσιν ἐκλογήν τε καὶ μέθοδον, οὔτε ἐπὶ τῶν ἀνωτάτω γενῶν, οὔτε ἐπὶ τῶν ἀτόμων ἁρμόζει, ἀλλ' ἐπὶ τῶν μεταξύ. καὶ γὰρ τὸν ὑποκείμενον καὶ τὸν κατηγορούμενον ἐν τῷ προβλήματι, δεῖ τῶν μεταξὺ εἶναι. οὕτω γὰρ ἕξομεν λαβεῖν καὶ τὰ, ἑκατέρῳ αὐτῶν ἑπόμενα, τουτέστι τοὺς κατηγορουμένους αὐτῶν ὅρους, καὶ οἷς αὐτοὶ ἕπονται, τουτέστι τοὺς ἑκατέρῳ ὑποκειμένους. διὰ γὰρ τούτων τὴν τῶν προτάσεων εὕρεσιν ὑπογράφει, λαμβάνων πρὸς τούτοις ἐν τῇ ἐκλογῇ, καὶ τὰ μηδετέρῳ ἑπόμενα τῶν ἐν τῷ προβλήματι ὅρων. ἢ, κατὰ τὰ ὑφηγημένα, δυνάμεθα τὸ μὲν ἀνωτάτω γένος, ὑπάρχον τινὶ δεικνύναι, εἰ λάβοιμεν οἷς ἕπεται, ταῦτα γὰρ χρήσιμα πρὸς τὴν κατὰ παντὸς κατηγορίαν, ὡς δείξει. ἔχει δὲ τὰ οἷς ἕπεται. πάλιν δ' αὖ τῷ ἐσχάτῳ καὶ ἀτόμῳ τι ὑπάρχειν, ἐκ τοῦ τὰ ἑπόμενα αὐτοῦ λαβεῖν, ἃ ἔστιν ἐπ' αὐτοῦ λαβεῖν, ἐπειδὴ τὰ κατηγορούμενα ἔχει. οὐ γὰρ ἐπὶ πάντων ληψόμεθα καὶ τὰ ἑπόμενα αὐτοῖς. καὶ οἷς αὐτὰ ἕπεται, εἰ μὴ τοιαῦτα εἴη. ἀλλ' ἐφ' ὧν θάτερον μόνον ἐστὶ λαβεῖν, τοῦτο ληφθήσεται, καὶ ὁ πρὸς αὐτὸ συλλογισμὸς, κατὰ τοῦτο γενήσεται. ἢ ἄρα καὶ ἐπὶ τούτων, λαμβάνοιμεν ἂν τά τε πρὸς δόξαν καὶ τὰ κατὰ συμβεβηκός.

Δεῖ δὴ τὰς προτάσεις περὶ ἕκαστον αὐτῶν οὕτως ἐκλαμβάνειν.

Εἰπὼν τίνα ἐστὶ περὶ ὧν αἱ ζητήσεις μάλιστα καὶ αἱ σκέψεις γίνονται, ὅτι ταῦτα, οἷς καὶ ἕπεταί τινα καὶ αὐτὰ ἔχει οἷς ἕπεται, ταῦτα γάρ ἐστι, τὰ μεταξὺ τῶν τε πρώτων γενῶν καὶ τῶν ἀτόμων οὐσιῶν, εἰπὼν δὲ, καὶ τίνα μὲν δείκνυται περὶ τῶν πρώτων γενῶν, ὅτι γὰρ αὐτὰ ἄλλοις ὑπάρχει, τίνα δὲ περὶ τῶν ἀτόμων, ὅτι γὰρ τούτοις ἄλλα, πῶς εὑρήσομεν καὶ ληψόμεθα προτάσεις ἐπὶ τοῦ προκειμένου προβλήματος, ὑπογράφει τε καὶ διδάσκει. ποιεῖται δὲ τὸν λόγον ἐπὶ τῶν μεταξύ, ἃ καὶ αὐτὰ ἄλλοις, καὶ ἄλλα τούτοις ὑπάρχει. ἔνεστι δὲ ἐξ ἧς ποιεῖται διδασκαλίας ὡς εἰπεῖν, καὶ τὰ πρῶτα γένη λαμβάνοντας, οἷς ταῦτα ἕπεται ἐκλέγειν. καὶ πάλιν τὰ ἄτομα τὰ τούτοις ἑπόμενα. τέσσαρα δὲ εἶπεν εἶναι προβλήματα, κα-

θόλου

θόλου καταφατικὸν, καθόλου ἀποφατικὸν, ἐπὶ μέρους καταφατικὸν, ἐπὶ μέρους ἀποφατικόν. εἰς δὴ τὴν δεῖξιν τῶν προβλημάτων τούτων ἑκάστου, πῶς εὑρήσομεν τῶν ἐκείνων προτάσεων, καὶ ὡς αὐτός φησιν ἐκληψόμεθά τι καὶ ἐκλέξομεν, ὑπογράφει. δεῖ δὴ προβλήματός φησι προβληθέντος, πρῶτον ἐκλαβεῖν καὶ χωρίσαι καὶ ἐκθέσθαι ἑκάτερον τῶν ἐν τῷ προβλήματι ὅρων. ἔστι δὲ ὁ μὲν, ὑποκείμενος αὐτῶν, ὁ δὲ κατηγορούμενος. τὸ γὰρ αὐτὸ πρῶτον, τούτου ἐστὶ δηλωτικόν. περὶ οὗ γὰρ λαβεῖν βουλόμεθα τὰς προτάσεις, τοῦτό φησι δεῖν πρῶτον ὑποτίθεσθαι. βουλόμεθα δὲ περὶ τῶν ὅρων τῶν ἐν τῷ προβλήματι προτάσεις τινὰς λαβεῖν, ἢ συνωθούσας αὐτοὺς ἢ διαιρούσας, καὶ μετὰ τὸ τοὺς ὅρους ἐκλαβεῖν, οὕτω τὸν ἑκατέρου τοῦ τε ὑποκειμένου ὅρου καὶ τοῦ κατηγορουμένου, ὁρισμὸν λαμβάνειν, καὶ τὰ ἑκατέρῳ αὐτῶν ἴδια. πράγματα γὰρ τοὺς ὅρους τοὺς ἐν τῷ προβλήματι λέγει. καὶ μετὰ ταῦτα ἐκλέγειν φησὶ δεῖν, ὅλως ὅσα ἕπεται ἑκατέρῳ τῶν ὅρων. ἕπονται μὲν οὖν καὶ οἱ ὁρισμοὶ, τοῖς ὧν εἰσιν ὁρισμοὶ, καὶ τὰ ἴδια. ἀλλὰ ταῦτα μὲν, μόνοις αὐτοῖς ἕπεται, οἷς τὸ ζῷον, λογικὸν, θνητὸν, ἀνθρώπῳ καὶ τὸ γελαστικόν. διὸ καὶ ἴσα αὐτοῖς καὶ ἀντ' αὐτῶν καὶ οὐ μόνον ἕπεται ταῦτα αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τούτοις. διὰ τὸ ἀντιστρέφειν τὰ ἐπ' ἴσης λεγόμενα. ἕπεται δ' αὐτοῖς, καὶ τὰ γένη καὶ αἱ διαφοραὶ, ταῦτα οὐκέτι μόνοις, τὸ ζῷον, ἀνθρώπῳ καὶ τὸ δίπουν. ταῦτα καὶ ἰδίως ἑπόμενα εἶπε. δῆλον δὲ ὅτι τὰ ἑπόμενά τινι, καὶ κατὰ παντὸς αὐτοῦ κατηγορεῖται. μετὰ δὲ ταῦτά φησι δεῖν ἐκλέγειν τι καὶ λαμβάνειν ταῦτα, οἷς αὐτὰ ἕπεται τὰ πράγματα, τουτέστιν αὐτὰ τὰ κείμενα ἐν τῷ προβλήματι. ἐν τῷ προβλήματι δὲ εἰσιν, οἱ τοῦ προβλήματος ὅροι, οἷον, εἰ ζῷον ἐστὶν ὁ ὅρος, τίνι τὸ ζῷον ἕπεται, ἕπεται δὲ τὸ ζῷον τῷ τε ἀνθρώπῳ καὶ τοῖς εἴδεσι πᾶσι τοῖς ὑπ' αὐτὸ, τῷ δὲ ζῴῳ, τὸ ἔμψυχον. οὐκέτι γὰρ τὰ οἷς ἕπεται ὁ τοῦ προβλήματος ὅρος, κατὰ παντὸς ὅρου τοῦ ἑπομένου, αὐτοῖς κατηγορεῖται. ἀλλ' ἔμπαλιν ὁ ὅρος ἐκείνων ἑκάστου παντός. τὸ γὰρ ἑπόμενόν ἐστι, τὸ κατά τινος κατηγορούμενον. ἔτι φησὶ δεῖν ἐκλέγειν καὶ ὅσα μὴ ἐνδέχεται αὐτοῖς ὑπάρχειν, οἷον τῷ ἀνθρώπῳ τὸ χρεμετιστικὸν, τῷ ζῴῳ, τὸ ἄψυχον. οἷς δὲ αὐτὸ οὐκ ἐνδέχεται ὑπάρχειν, οὐκέτι φησὶ δεῖν ἐκλαμβάνειν. τὰ γὰρ αὐτά ἐστι τά τε μὴ ὑπάρχοντα αὐτῷ, καὶ οἷς αὐτὸ μὴ ὑπάρχει. διὰ τὸ, τὸ καθόλου ἀποφατικὸν ἀντιστρέφειν αὐτῷ. οὐκ ἦν δὲ τοιαῦτα, τὰ ἑπόμενα αὐτοῖς καὶ οἷς αὐτὰ ἕπεται. τῷ γὰρ ζῴῳ, ἕπεται μὲν τὸ ἔμψυχον, αὐτὸ δὲ ἕπεται ἀνθρώπῳ ἵππῳ, τοῖς εἴδεσι τοῖς αὐτοῦ. διὰ τοῦτο ἀμφοτέρων ἐκείνων τὴν ἐκλογὴν, ἠξίωσεν ἡμᾶς ποιεῖσθαι, διὰ τὸ μὴ ἀντιστρέφειν τὸ καθόλου καταφατικὸν, ἑαυτῷ. τῶν δὲ μὴ ὑπαρχόντων αὐτοῖς, καὶ οἷς αὐτὰ μὴ ὑπάρχει, οὐκ ἔσται ἀμφοτέρων ἐκλογή. ὅτι ταὐτά ἐστι ταῦτα καὶ ἀντιστρέφει. φησὶ δὲ δεῖν διαιρεῖσθαι καὶ αὐτῶν τῶν ἑπομένων, ὅσα τε ὡς ἐν τῇ οὐσίᾳ αὐτῶν περιεχόμενα, καὶ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενα, ἕπεται αὐτοῖς καὶ ὅσα ὡς ἴδια καὶ ὅσα ὡς συμβεβηκότα. οὐ γὰρ ταὐτὰ τὰ ἴδια, τοῖς ἐν τῇ οὐσίᾳ καὶ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορουμένοις, καὶ οὕτως ἑπομένοις. τὸ μὲν γὰρ ζῷον

καὶ τὸ λογικόν, ἕπεται τῷ ἀνθρώπῳ· ὡς καθ᾽ αὑτά τε καὶ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενα· τὸ δὲ γελαστικόν, ὡς ἴδιον οὐ μὴν καὶ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενον. ταῦτα γὰρ ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορεῖται τινὸς κυρίως, ὅσα ἐν τῷ ὁριστικῷ λόγῳ περιέχεται, ὧν τῆς ἐνεργείας στερόμενον τὸ οὗ κατηγορεῖται ταῦτα εἰς τὸ παντελές, καὶ οὐδ᾽ ἂν ὅλως εἴη, οἷον ἄνθρωπος εἰ μὴ ζῷον εἴη, οὐδ᾽ ἂν εἴη, ὁμοίως εἰ μὴ λογικόν, ὡς πάντως καὶ λογίζεσθαί ποτε, εἰ μὴ θνητόν, ὡς πάντως ἀποθανούμενον, καὶ ὁ ὁρισμὸς δὲ πᾶς, ἐν τῷ τί ἐστιν. οὐκέτι δὲ τὸ γελαστικόν, τοιοῦτον εἴη· οὔτε γὰρ ἐν τῷ ὁρισμῷ περιέχεται, οὔτε οὕτως ὑπάρχει αὐτῷ, ὡς καὶ τῆς ἐνεργείας τῆς κατ᾽ αὐτὸ κωλυόμενον πρὸς τὴν ὕπαρξιν. καὶ γὰρ μηδέποτε γελῶν τῷ κεκωλῦσθαι, οὐδὲν κεκώλυται ἄνθρωπος εἶναι, οὕτως δόξει καὶ τῆς γῆς, ἴδιον εἶναι τὸ ὕεσθαι, καὶ τῆς σελήνης τὸ ἐκλείπειν. κυρίως γὰρ τὸ ἐκλείπειν, ἀλλὰ μόνης τῆς σελήνης. τὰ δέ, ὡς συμβεβηκότα ἑπόμενα ἐστίν, ὅσα κατηγορούμενά τινος, μήτε ὡς ἐν τῷ τί ἐστι, μήτε ὡς ἴδια κατηγορεῖται αὐτοῦ. τοιαῦτα δ᾽ ἂν εἴη, ἃ οἷά τε καὶ ἄλλοις τισὶν ὑπάρχειν, ὡς τὸ λευκόν, τῷ ψιμυθίῳ, καὶ ἀνθρώπῳ τὸ περιπατεῖν. δεῖ δέ φησι καθόλου τῶν ἑπομένων τινί, διακρίνειν ποῖα κατ᾽ ἀλήθειαν, καὶ ποῖα δοξαστικῶς ἕπεται, τουτέστι κατὰ τὰς τῶν πολλῶν ἢ τῶν τινων δόξας. ἐκ τῶν τοιούτων γὰρ οἱ διαλεκτικοὶ συλλογισμοί, οἷον ὅτι τῇ ὑγείᾳ ἕπεται τὸ εἶναι μέγιστον ἀγαθόν· τοῦτο γὰρ κατὰ δόξαν, ἢ τῷ ἀγαθῷ τό, τὸ ἀγαθὸν ποιεῖν. ἡ μὲν γὰρ πλειόνων τῶν ἑπομένων ἀμφοτέροις τοῖς ὅροις εὐπορία, θᾶττον τὴν εὕρεσιν ἡμῖν παρέξει τῶν τε προτάσεων καὶ τοῦ συμπεράσματος, ἡ δὲ τῶν ἀληθεστέρων, μᾶλλον ἀποδεικτικὸν ποιήσει τὸν συλλογισμόν. τούτου οὖν χάριν ἠξίωκε διακρίνειν, τά τε ἐν τῷ τί ἐστι κατηγορούμενα τῶν ἑπομένων, καὶ τὰ ἴδια, καὶ τὰ συμβεβηκέναι δοκοῦντα.

Δεῖ δὲ ἐκλέγειν μὴ τὰ ἑπόμενά τινι, ἀλλ᾽ ὅσα ὅλῳ τῷ πράγματι ἕπεται.

Δ εῖν φησὶ τὰ ἑπόμενα τοῖς ὅροις τοῖς ἐν τῷ προκειμένῳ προβλήματι ἐκλέγοντας, μὴ τὰ τινὶ αὐτῶν ἑπόμενα ἐκλέγειν, ἀλλὰ τὰ παντί. εἰ γὰρ ὅρος εἴη ἄνθρωπος, οὐ, τό, τινὶ ἀνθρώπῳ ἑπόμενον, ἐκλεκτέον, ἀλλὰ τό, παντί. οὐδὲ τὸ τινὶ ἡδονῇ, ἂν ὅρος τοῦ προβλήματος ἡ ἡδονή, ἀλλὰ τὸ πάσῃ. οὕτως γὰρ εὐπορήσομεν καθόλου προτάσεων, ὧν χωρὶς ἀδύνατον συλλογισμὸν γενέσθαι. διὰ γὰρ τοῦτο, οὐδὲ ἀδιορίστως λαμβάνοντας, τιθέναι φησὶ δεῖν, ἀλλὰ προστιθέντας τό, παντὶ ἕπεσθαι. ᾧ γὰρ ὅρος ἐστὶν ἄνθρωπος, ἢ πάλιν ἡδονή, οὗτος τότε τὸν συλλογισμὸν πρὸς τὸν ἄνθρωπον ἢ τὴν ἡδονὴν ποιήσει, ὅταν πάντα ἄνθρωπον καὶ πᾶσαν ἡδονὴν περιλάβῃ. παραλαμβάνεται δὲ ὁ μὲν ἄνθρωπος ὑπὸ τοῦ παντὶ ἀνθρώπῳ ἑπομένου· ἡ δὲ ἡδονὴ ὑπὸ τοῦ πάσῃ ἡδονῇ, καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως. καὶ γὰρ εἰ τὸ ὀφεῖλον δειχθῆναι ἐπὶ μορίοις εἴη, τὸ παντὶ ὑπάρχον, ἔνεστι καὶ τινὶ λαβεῖν ὑπάρχον, ἀλλὰ τὰ οἷς αὐτὰ ἕπεται ὅροις οὐ μόριόν ἐστιν αὐτοῦ, ταῦτα ἐκλεκτέον. τὸ γὰρ ζῷον, οὐχ ἕπεται παντὶ ἐμψύχῳ, παντὶ δὲ αἰσθητικῷ καὶ παντὶ ἀνθρώπῳ· ταῦτα ἄρα καὶ οὐκ ἐκεῖνο ἐκλεκτέον. ἐκλέγοντας ὡς τὸ ζῷον ἕπεται. ἔσται γὰρ

οὕτως κατὰ παντὸς τούτου, ᾧ ἕπεται. διὰ γὰρ τῶν τοιούτων, αἱ καθόλου προτάσεις. οὐκέτι μέντοι φησὶ τὸ ἑπόμενόν τινι, ὅλον δεῖν ἐκλέγειν. ἕπεται γὰρ ἀνθρώπῳ τὸ ζῷον, οὐ μὴν παντί, καὶ τῇ γραμματικῇ ἐπιστήμη, οὐ μὴν πᾶσα. οὐ δεῖ ζητεῖν τὸ οὕτως ἑπόμενον. ἱκανὸν γὰρ πρὸς τὴν τῶν προτάσεων λῆψιν, τὸ ἕπεσθαι μόνον. τούτου δὲ τὴν αἰτίαν, τοῦ μὴ δεῖν τὰ ἑπόμενα τοιαῦτα ζητεῖν, καὶ ἐν τῷ περὶ ἑρμηνείας ἀποδέδωκε, δι᾽ ὧν εἶπεν· ἐπὶ δὲ τοῦ κατηγορουμένου καθόλου, τὸ καθόλου κατηγορεῖν, οὐκ ἔστιν ἀληθές. οὐ γὰρ ἔσται τις πρότασις, ἐν ᾗ τοῦ καθόλου, τὸ καθόλου προσκατηγορήσομεν. οἷον ἐστὶ πᾶς ἄνθρωπος, πᾶν ζῷον. τὸ αὐτὸ δὴ καὶ νῦν λέγει, καὶ δείκνυσί γε πῶς ἄχρηστόν τε ἐστὶ τό, οὕτως λέγειν πειρᾶσθαι τὰ ἑπόμενα καὶ πρὸς τῷ ἀχρήστῳ, καὶ ἀδύνατον. ἀδύνατον γὰρ πάντα ἄνθρωπον, πᾶν ζῷον εἶναι. ἢ πάντα ἄνθρωπον πᾶν γελαστικόν. οὐδ᾽ ἡ τὸ ἑπόμενον πᾶν ληπτέον, ἀλλὰ τὸ ᾧ ἕπεται. τὸν γὰρ ἄνθρωπον, καθόλου ληπτέον, ᾧ τὸ ζῷον ἕπεται. τοῦτο παντὶ τιθέντας ἀνθρώπῳ ἑπόμενον. οὕτω γὰρ εὐπορήσομεν καθολικῶν προτάσεων. ὁμοίως καὶ ᾧ παντὶ ὁ ἄνθρωπος ἕπεται. δίποδι μὲν γὰρ παντὶ οὐχ ἕπεται, παντὶ δὲ βουλευτικῷ. τὸ δέ, καθάπερ καὶ προτεινόμεθα, ἔστι καθάπερ καὶ προτεινόμεθα ἐν τῇ χρήσει. λέγομεν γὰρ πάντα ἄνθρωπον ἀπλῶς ζῷον, ἀλλ᾽ οὐ, καὶ πᾶν ζῷον, καὶ πᾶσαν ἡδονὴν κατὰ φύσιν, ἀλλ᾽ οὐ πᾶν κατὰ φύσιν. οὐ γὰρ τῷ ἑπομένῳ τὸ πᾶν, ἀλλὰ τῷ ὑποκειμένῳ, ᾧ ἕπεται προστίθεται.

Ὅταν δ᾽ ὑπό τινος περιέχεται τὸ ὑποκείμενον, ᾧ τὰ ἑπόμενα δεῖ λαβεῖν, τὰ μὲν τῷ καθόλου ἑπόμενα ἢ μὴ ἑπόμενα, οὐκ ἐκλεκτέον.

Ε ν τούτοις τὸ λεγόμενόν ἐστιν. ὅταν ὁ κείμενος ὅρος μόριος ὢν τοῦ προβλήματος, ᾧ τὰ ἑπόμενα ζητοῦμεν, ὑπό τινος περιέχηται ἑπομένου αὐτῷ. οἷον ὡς ὁ ἄνθρωπος ὑπὸ τοῦ ζῴου, οὐκέτι φησὶ δεῖν ἐκλέγειν ὅσα τῷ περιέχοντι τὸν κείμενον ὅρον, ἕπεται οἷον τῷ ζῴῳ, εἰς τὸ δεικνύναι καὶ ταῦτα, ἕπεται τῷ περιεχομένῳ. οὗτος δ᾽ ἦν ὁ ἄνθρωπος. φθάνει γὰρ ταῦτα εἰλῆφθαι δυνάμει. ὅπερ ἐλήφθη ἑπόμενον, τὸ ζῷον τῷ ἀνθρώπῳ. τούτου γὰρ ληφθέντος, εἴληπται δυνάμει, καὶ τὰ τῷ ζῴῳ ἑπόμενα, ἕπεται τῷ ἀνθρώπῳ, οἷον ἡ οὐσία, τὸ ἔμψυχον, τὸ αἰσθητικόν. ὡς δὲ τὰ τούτῳ ἑπόμενα, ἕπεται τῷ ἀνθρώπῳ· οὕτω καὶ τὰ μὴ ἑπόμενα τούτῳ δηλονότι οὐδὲ τῷ ἀνθρώπῳ ἀκολουθήσει τὸ ἄψυχον, τὸ ἀναίσθητον, τὸ ἀσώματον. οὐκέτ᾽ οὖν χρὴ περὶ ταῦτα κατατρίβεσθαι, καὶ ταῦτα ἐκλέγοντας τιθέναι τὰ κείμενα ἤδη. εἴτ᾽ οὖν τὰ τῷ περιέχοντι τὸν κείμενον ὅρον ἑπόμενα ἐκλέγειν ἔτι δεῖ, οὔτε τὰ ἔτι μὴ ἑπόμενα τούτῳ. τὰ μὲν οὖν τῷ καθόλου ἑπόμενα, οἷον τῷ ζῴῳ ὃ ἦν περιέχον τὸν ἄνθρωπον, οὐ χρὴ καὶ λέγειν ἔτι· τὰ δὲ ἴδια, καὶ οἰκείως ἑπόμενα τῷ ἀνθρώπῳ, ἃ μηκέτι τῷ γένει αὐτοῦ ἕπεται τῷ ζῴῳ, ταῦτα ἐκλεκτέον. ἔστι γάρ τινα ἃ τῷ ἀνθρώπῳ ἕπεται τῷ γένει αὐτοῦ τῷ ζῴῳ μὴ ἑπόμενα, ὧν τὰ μέν, καὶ κυρίως ἐστὶν ἴδια τῷ ἀνθρώπῳ, ὡς τὸ γελαστικόν, ὡς τὸ βουλευτικόν. τὰ δέ, ὡς πρὸς ἄλλα, ἴδια ἐστὶν αὐτοῦ ὡς τὸ λογικόν. ὡς γὰρ πρὸς τὸ ἄλογον ἴδιον γίνεται τοῦ ἀνθρώπου, καὶ οὐχ ἕπεται τούτων οὐδέν, τῷ ζῴῳ. ὁμοίως τὸ πεζόν,

τὸ δίπουν, καὶ ὅσα τοιαῦτα. ταῦτα γὰρ ὡς ἴδια λαμβάνοντας, τιθέναι χρή, ἐπεὶ μὴ ἕπεται τῷ περιέχοντι αὐτὸ γένει. μὴ δὲ διὰ τὸ ἐκείνῳ κεῖσθαι ἑπόμενα, καὶ αὐτῷ δύναται δείκνυσθαι, καὶ αὐτὰ ἑπόμενα. οὐ γὰρ ὅσα ἑκάστῳ τῶν εἰδῶν ὑπάρχει, ταῦτα καὶ τῷ γένει. ἀνάγκη γὰρ τοῖς διαφέρουσιν εἴδεσιν, ἴδιά τινα ὑπάρχειν αὐτοῖς, καὶ μὴ δύνασθαι, καὶ τοῖς ἀντιδιαιρουμένοις εἴδεσιν ὑπάρχειν· οὐκ ἂν ἕποιτο τῷ γένει. τὰ γὰρ τῷ γένει ἑπόμενα, κατὰ παντός τε, καὶ αὐτοῦ κατηγορεῖται. καὶ ἑκάστῳ τῶν εἰδῶν ἕπεσθαι ἀνάγκη. ἃ δὲ ἑκάστῳ τῶν εἰδῶν, οὐκέτι οὔτε τῷ γένει, οὔτε ἀλλήλοις. τοιαῦται δ' ἂν εἶεν, καὶ αἱ οἰκεῖαι ἑκάστου εἴδους διαφοραί, ὑφ' ὧν ὁρίζονται.

Οὐ γὰρ δὴ τὸ καθόλου ἐκλεκτέον, οἷς ἕπεται τὸ περιεχόμενον, οἷον ζῴῳ οἷς ἕπεται ἄνθρωπος.

Ο λέγει τοιοῦτον εἶναι δοκεῖ. οὐ χρὴ ἐκλέγοντας οἷς ἕπεται ὁ ὑποκείμενος ὅρος ὁ περιεχόμενος ὑπό τινος, προσχρῆσθαι τῷ καθόλου τῷ περιέχοντι. καὶ λαμβάνειν ταῦτα τῶν οἷς ἕπεται ὁ ὑποκείμενος ὅρος, οἷς καὶ αὐτὸ τὸ περιέχον αὐτὸν ἕπεται· οἷον εἰ ἔστιν ὁ κείμενος ὅρος ἄνθρωπος, περιέχει μὲν τοῦτον τὸ ζῷον. καὶ ἕπεται αὐτῷ. ὅταν μὴ ἐκλέγωμεν οἷς ἕπεται ὁ ἄνθρωπος, οὐδὲ προσλαμβάνειν τὸ ζῷον, λέγοντας ὅτι καὶ τοῦτο. λέγω δὲ τὸ ζῷον, ἕπεται ἐκείνοις, οἷς καὶ ὁ ἄνθρωπος ἕπεται. τοῦτο γὰρ κεῖται δυνάμει. τὸ γὰρ τῷ ἀνθρώπῳ ἀκόλουθον, ἀκολουθεῖ καὶ οἷς ὁ ἄνθρωπος, ἠκολούθει δὲ τὸ ζῷον τῷ ἀνθρώπῳ· ὥστε καὶ οἷς ὁ ἄνθρωπος. οὐ γὰρ δὴ τοῦτο προσχρηστέον ἔτι. οὐδὲ ῥητέον ὅτι ἕπεται τὸ καθόλου καὶ τὸ γένος, οἷς ἕπεται τὸ περιεχόμενον ὑπ' αὐτοῦ. πρὸς γὰρ τῷ κεῖσθαι τοῦτο, οὐδὲ πρόκειται ἡμῖν ζητεῖν, τίνι τὸ γένος τοῦ ἐκκειμένου ὅρου ἕπεται. ἀλλὰ τίνι αὐτὸς οὗτος ὁ προκείμενος. ἢ δύναται μᾶλλον τὸ λεγόμενον τοιοῦτον εἶναι. οὐδ' ὅταν πάλιν ᾖ προκείμενον ἡμῖν ἐκλέγειν τίσιν ἕπεται τὸ καθόλου καὶ περιέχον, οὐ χρὴ λαμβάνοντάς τι τῶν ὑπὸ τὸ καθόλου ᾧ ἕπεται τὸ καθόλου ζητεῖν οἷς τοῦτο ἕπεται. οἷον εἰ ζητοίημεν τίσιν ἕπεται τὸ ζῷον, οὐ δεῖν λαμβάνοντας τῶν ὑπὸ τὸ ζῷον τι οἷς ἕπεται τοῦτο ἐκλέγειν. ὅτι τούτοις καὶ τὸ ζῷον· οἷον τὸν ἄνθρωπον, οἷς ἕπεται ὁ ἄνθρωπος, ἐκλέγειν καὶ τιθέναι, ὅτι τούτοις καὶ τὸ ζῷον. ἀληθὲς μὲν γάρ ἐστι τοῦτο πᾶσιν οἷς ὁ ἄνθρωπος ἕπεται, καὶ τὸ ζῷον ἕπεσθαι. οὐ μὴν τοῦτ' ἦν προκείμενον ζητεῖν. εἰ οἷς ὁ ἄνθρωπος, καὶ τὸ ζῷον ἕπεται. τότε γὰρ ἐκλεξόμεθα τίσιν ὁ ἄνθρωπος ἕπεται, ὅταν ᾖ περὶ ἀνθρώπου ζητεῖν ἡμῖν προκείμενον. οἰκειότερα γὰρ ταῦτα, τῆς τοῦ ἀνθρώπου ἐκλογῆς. ὡς οὖν ἑπόμενα ἀνθρώπῳ ζητοῦντες, οὐκ ἂν ζῴῳ εἵπετο ἐξελέγομεν. ἦν γὰρ εἰλημμένα δυνάμει, οὕτως οὐδὲ οἷς ἕπεται τὸ ζῷον ἐκλέγοντες, ζητήσομεν καὶ ἐκλεξόμεθα οἷς ἕπεται τὸ περιεχόμενον ὑπὸ τοῦ ζῴου οἷον εἰ ἄνθρωπος περιέχεται ὑπὸ ζῴου. καὶ δεῖ λαβεῖν τοῦτο περιεχόμενον ὑπὸ τοῦ ζῴου, οὐ δεῖ λαβεῖν ταῦτα οἷς ἕπεται ὁ ἄνθρωπος. δυνάμει γὰρ εἰλῆφθαι, καὶ ταῦτα ἐν τῷ τὸν ἄνθρωπον κεῖσθαι, ᾧ ἕπεται τὸ ζῷον. πᾶσι γὰρ οἷς ὁ ἄνθρωπος ἕπεται, καὶ τὸ ζῷον ἀκολουθήσει τὸ τῷ ἀνθρώπῳ ἑπόμενον. ἄμεινον

δὲ δοκεῖ μοι εἶναι ἥδε ἡ ἐξήγησις τῆς λέξεως, καὶ ἀκόλουθος τῇ προειρημένῃ. ἡ δὲ λέξις ἀσαφής ἐστι διὰ συντομίαν. ἔστι δὲ τοιαύτη. οὐδὲ δὴ ἐπὶ τῶν καθόλου τινὶ ἐκλέγοντας οἷς τὸ καθόλου ἕπεται, ἐκλεκτέον, οἷς ἕπεταί τι τῶν ὑπὸ τὸ καθόλου, ἢ οὕτως. οὐδὲ δὴ τῷ καθόλου ἐκλεκτέον, οἷς ἕπεται τὸ περιεχόμενον, ἀντὶ τοῦ οὐδὲ δὴ ἐπὶ τῶν καθόλου. ὧν ἐστι καὶ τοῖς ἑπομένοις ἑπόμενα. ἅμα γὰρ οὐκ ἐπὶ πάντων τῶν καθόλου τοῦτο δυνατόν, τὰ γὰρ εἴδη τὰ ἄτομα καθόλου μέν ἐστιν. οὐ μὴν καὶ ἕκαστον τῶν οἷς ἕπεται τὸ εἶδος. ταῦτα δέ ἐστι τὰ ἄτομα, ἄλλοις πάλιν ἕπεται αὐτά. εἰ γὰρ ἄλλοις εἵπετο, οὐκ ἂν ἦν ἄτομά τε καὶ ἔσχατα. ποιουμένοις οὖν τὴν ἐκλογὴν ἐπὶ τῶν τοιούτων καθόλου, ὧν καὶ τὰ οἷς ἕπεται αὐτά, κἀκεῖνα ἔχει αὐτοῖς ὑποκείμενά τινα. οἷς καὶ αὐτὰ πάλιν ἕπεται. τοιαῦτα δέ ἐστι, καὶ οὕτως καθόλου, τὰ γένη. ἐπὶ δὴ τῶν τοιούτων λαμβάνοντας τὰ οἷς ἕπεται τὰ οὕτως καθόλου, οὐ ληπτέον τά, οἷς ἕπεται τὰ ὑποκείμενα αὐτοῖς, οἷον ζητοῦντας τίνι, οἷον ζῷον ἕπεται, οὐ ληπτέον οἷς ἄνθρωπος ἕπεται, ἕπεσθαι καὶ ζῷον. ἀληθὲς μὲν γὰρ οἷς ἄνθρωπος ἕπεται, ἕπεσθαι καὶ τὸ περιέχον τὸν ἄνθρωπον. οὐ μὴν οἰκεία τῆς τοῦ ζῴου ἐκλογῆς. εἰ ὁ κείμενος ὅρος, τὸ ζῷον εἴη.

Ληπτέον δὲ καὶ τὰ ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἑπόμενα καὶ οἷς ἕπεται.

Ε πεὶ ἔστι τινὰ προβλήματα στοχαστικά, καὶ ἐκ τῶν ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ τὰς δείξεις ἔχοντα, δεῖν φησὶ καὶ τὰ οὕτως ἑπόμενα τοῖς προκειμένοις ὅροις, καὶ οἷς αὐτοὶ οὕτως ἕπονται, λαμβάνειν. οὕτως γὰρ διὰ τῶν τοιούτων δυνησόμεθα τὰ περὶ τῶν τοιούτων προβλήματα συλλογίζεσθαι. ὅτι δὲ ὅμοιον ἑκάστου συλλογισμοῦ τὸ συμπέρασμα ταῖς ἀρχαῖς τουτέστι ταῖς προτάσεσιν, ἔδειξεν ὅτε ἐδείκνυε μὴ δυνάμενον δυνατῷ ἀδύνατον ἀκολουθεῖν, οἷον ὅτι τῷ μετ' ἰσημερίαν χειμερινὴν πνέοντι, τὸ εὐπνοεῖν, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ γάρ. καὶ τῷ, διαίτῃ ποιᾷ δὲ χρωμένῳ τὸ ὑγιαίνειν. καὶ γὰρ τοῦτο ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. πάλιν τὸ μοιχεύειν ἕπεται τῷ καλλωπίζεσθαι ὡς ἐπὶ τὸ πολύ. καὶ τὸ κλέπτειν ὡς ἐπὶ τὸ πολύ, τῷ νύκτωρ πλανᾶσθαι

Ἔτι τὰ πᾶσιν ἑπόμενα οὐκ ἐκλεκτέον.

Τ ὰ πᾶσιν ἀντὶ τοῦ τοῖς δυσὶν ὅροις τοῖς τοῦ προβλήματος, οὔ φησι δὲ δεῖν τὰ τοῖς δύο ἑπόμενα λαμβάνειν, ὡς μηδενὸς ἐκ τῆς τῶν τοιούτων λήψεως καὶ συνθέσεως, γινομένου συλλογισμοῦ. αὐτὸς μὲν οὖν ὑποτίθεται τὴν τούτου δεῖξιν εἰς τὰ μετὰ ταῦτα. ἔστι δὲ αἴτιον, ὅτι γίνεται μὲν τὸ δεύτερον σχῆμα, εἰ τὰ ἑκατέρῳ τῶν ὅρων ἑπόμενα συνθείημεν, καὶ ποιησαίμεθ' ἕν, ἀλλὰ καὶ δύο προτάσεις καταφατικαὶ ἔσονται, ἀσυλλόγιστος δὲ ἡ τοιαύτη συμπλοκὴ τῶν προτάσεων. οὐ τοῦτο δὲ λέγει, ὅτι μὴ δεῖ τὰ ἑκατέρῳ ἴδια ἑπόμενα ἐκλέγειν. φαίνεται γὰρ εἰρηκέναι τῶν ἰδίων εἶναι. δεῖ δὴ τὰς προτάσεις περὶ ἑκάστου οὕτως λαμβάνειν, ὑποθέμενον αὐτὸ πρῶτον, καὶ τοὺς ὁρισμούς τε καὶ ὅσα ἴδια τοῦ πράγματός ἐστιν. εἶτα μετὰ τοῦτο, ὅσα ἕπεται τῷ πράγματι, οὐκ ἂν οὖν εἴποι δεῖν τὰ ἑπόμενα τοῖς πράγμασι

τουτέστι τοῖς ὅροις ἐκλέγειν. νῦν μὴ δεῖν ἐκλέγειν ἔλεγε πάλιν, ἀλλ' ὃ λέγει, τοιοῦτόν ἐστι. τὰ μὲν ἑκατέρῳ ἴδια τῶν ὅρων ἑπόμενα, ἐκλέγειν δεῖ, οὐκέτι δὲ ζητητέον τινὰ κοινῶς αὐτοῖς ἕπεται ὡς ἀμφοτέροις εἶναι ταὐτὸν τὸ ἑπόμενον, ὃ ἐδήλωσε διὰ τοῦ εἰπεῖν, ἔτι τὰ πᾶσιν ἑπόμενα οὐκ ἐκλεκτέον. ἄλλο γάρ τό, τὰ ἑκατέρῳ ἑπόμενα, καὶ ἄλλο τό, πᾶσι. τὸ γὰρ πᾶσι, τοῦ κοινῶς ἐστι δηλωτικόν. κοινοῦ γὰρ ληφθέντος τοῦ ἀμφοτέροις ἑπομένου, ἐν δευτέρῳ σχήματι δύο γίνονται καταφατικαί. οἷον τῶν ὅρων ὄντων ἀνδρείας καὶ σωφροσύνης, ἐκλέγων τις τὰ ἑκατέρῳ αὐτῶν ἑπόμενα, ἐκλέγει ὅτι καὶ ἡ ἀρετὴ ἀμφοτέροις αὐτοῖς ἕπεται, καὶ ἡ ἕξις, καὶ ἡ μεσότης. ἡ γὰρ τῶν τοιούτων καὶ οὕτως ἑπομένων ἐκλογή, ἄχρηστος πρὸς συλλογισμόν.

Κατασκευάζειν μὲν οὖν βουλομένοις κατά τινος ὅλου.

Εἰπὼν τίνα χρὴ ἐκλέγειν ἑκατέρου τῶν ὅρων τῶν ἐν τῷ προβλήματι, μετὰ ταῦτα δείκνυσι τίνα μετὰ τίνων ληφθέντα ἀπὸ τῶν ἐκλελεγμένων, τῶν προβλημάτων ἕκαστον συνάξει. τούτου χάριν καὶ ἡ ἐκλογὴ γέγονεν αὐτῷ. ἔστι δὲ ὡς εἰρήκαμεν τὰ προβλήματα τέσσαρα. ἢ γὰρ καθόλου καταφατικόν, ἢ ἀποφατικὸν καθόλου, ἢ ἐπὶ μέρους καταφατικόν, ἢ ἀποφατικόν. σαφηνείας δὲ χάριν τῶν λεγομένων, ὑπογραψόμεθα τὰς ἐκλογάς, καὶ τὸ διάγραμμα ὅλον, καὶ τοὺς συλλογισμοὺς πῶς τε καὶ ἐκ τίνων γίνωνται. οὐ γὰρ τὸ τυχὸν ἡμῖν συμβάλλοιτ' ἂν εἰς τὸ συλλογιστικοὺς εἶναι, ἡ τούτων σαφήνεια. ἔστω γὰρ δὴ τὰ πράγματα ὡς αὐτός φησι. ταῦτα δέ ἐστιν οἱ ὅροι οἱ τῶν προβλημάτων τῶν τεσσάρων, ἡδονή τε καὶ ἀγαθόν, καὶ δέον ἔστω ποτὲ μὲν πᾶσαν ἡδονήν, ἀγαθὸν δεῖξαι, ποτὲ δέ τινα, ποτὲ δὲ μηδεμίαν, ποτὲ δὲ μὴ πᾶσαν. ἐκλελέχθω δὴ τὰ ἑκατέρῳ αὐτῶν ἑπόμενα, καὶ οἷς αὐτὰ ἕπεται, καὶ ὅσα μὴ ἐνδέχεται αὐτοῖς ὑπάρχειν ὡς εἰπεῖν, καὶ κείσθω τὰ μὲν τῷ ἀγαθῷ τῷ α ἑπόμενα, ὑπὲρ τὸ ἀγαθὸν ἔνθα τὸ β, οἷς δὲ πάλιν τὸ ἀγαθὸν ἕπεται, ὑπ' αὐτὸ ἔνθα τὸ γ, τὰ δὲ μὴ ἐνδεχόμενα τῷ ἀγαθῷ ὑπάρχειν, ἐκ πλαγίων αὐτοῦ, ἐφ' ὧν τὸ δ. εἴη δ' ἂν ἑπόμενα μὲν τῷ ἀγαθῷ τὰ πρὸς τῷ β κείμενα, ὠφέλιμον, αἱρετόν, διωκτόν, οἰκεῖον, λυσιτελές, σύμφορον, ὀρεκτόν, καὶ ὅσα τοιαῦτα. οἷς δὲ πάλιν αὐτὸ ἕπεται, ἅ ἐστιν ἐπὶ τοῦ γ, εὐδαιμονία, τέλειον, ἀρετή, κατ' ἀρετὴν ἐνέργεια, σώματος ἀγαθά, τὰ ἐκτός, τὸ κατὰ φύσιν, καὶ τὰ τοιαῦτα. ἃ δὲ μὴ ἐνδέχεται ὑπάρχειν αὐτῷ τὰ πρὸς τὸ δ κείμενα, φευκτόν, βλαβερόν, κακόν, ἀσύμφορον, ἀλυσιτελές, αἰσχρόν, ἀτελές. πάλιν τὰ μὲν τῇ ἡδονῇ, ἐφ' ὧν τὸ ε ἑπόμενα, ὑπὲρ αὐτὴν τετάχθω, ἐφ' ὧν ζ. ταῦτα δ' ἂν εἴη, τελεία, κίνησις, ἐνέργεια τῆς κατὰ φύσιν ἕξεως ἀνεμπόδιστος, τὸ ἀνενόχλητον, τὸ ἀόργητον, τὸ ἀρεστόν, τὸ ἄπονον, τὸ ἄλυπον, τὸ ἄφοβον, τὸ κατὰ φύσιν, τὸ αἱρετόν. οἷς δὲ ἡ ἡδονὴ ἕπεται, ὑπ' αὐτὴν κείσθω ὑφ' ὧν τὸ η, εἴη δ' ἂν ταῦτα, ὑγεία, εὐτυχία, εὐτεκνία, ἐνέργεια κατ' ἀρετήν, εὐπορία, καὶ τὰ τοιαῦτα. ἃ δὲ μὴ ἐνδέχεται αὐτῇ ὑπάρχειν, ἐκ πλαγίου κείσθω αὐτῆς ἐφ' ὧν θ. εἴη δ' ἄν, νόσος, πόνος, λύπη, φόβος, ἀπορία. κατασκευάσαι μὲν οὖν καὶ δεῖξαι θέλοντες τὸ καθόλου καταφα-

τικόν. τοῦτο γὰρ εἶπε διὰ τοῦ, κατασκευάζειν μὲν οὖν βουλομένοις κατά τινος ὅλου. τουτέστι πᾶσαν ἡδονὴν ἀγαθὸν δεῖξαι βουλόμενοι, ληψόμεθά τι τῶν γ ἐκ τῶν, οἷς ἕπεται τὸ ἀγαθόν, καὶ ἐκ τῶν ζ τῶν ἑπομένων τῇ ἡδονῇ τούτων ἀλλήλοις τινὰ δοκεῖ ταὐτὰ εἶναι. εἰλήφθω ἐκ μὲν τῶν γ τῶν οἷς ἕπεται τὸ ἀγαθόν, ἂν οὕτω τύχῃ, τὸ τέλειον. ἐκ δὲ τῶν ζ τῶν ἑπομένων τῇ ἡδονῇ, ἡ ἐνέργεια τῆς κατὰ φύσιν ἕξεως ἀνεμπόδιστος, ἡ τελειότης τῆς κατὰ φύσιν ἐνεργείας, καὶ ταῦτα ὡς ἓν λαβόντες, ποιησόμεθα τὸν μέσον ὅρον. οὕτως γὰρ ἔσται συλλογισμὸς ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν ἐν πρώτῳ σχήματι. πᾶσα μὲν ἡδονή, ἐνέργεια τῆς κατὰ φύσιν ἕξεως ἀνεμπόδιστος, ἡ τελειότης τῆς κατὰ φύσιν ἐνεργείας. εἴ γε αὐτὸς ὅρος τῆς ἡδονῆς, καὶ ἕπεται τῇ ἡδονῇ. ἡ δὲ τελειότης τῆς κατὰ φύσιν ἐνεργείας οὖσα τέλειον ἀγαθόν ἐστιν. ἕπεται γὰρ τῷ τελείῳ τὸ ἀγαθόν, πᾶσα ἄρα ἡδονὴ ἀγαθόν, ἀλλὰ καὶ τὸ κατὰ φύσιν εἵπετο τῇ ἡδονῇ. αὐτῷ δὲ τὸ ἀγαθόν. ὥστε καὶ διὰ τούτου, δεικνύοιτ' ἂν τὸ προκείμενον. κατασκευαζόμενον δὲ εἶπε, τὸ κατηγορούμενον, ὅπερ ἦν τὸ ἀγαθόν. τὸ δέ, καθ' ὧν αὐτὸ τυγχάνει λεγόμενον, ἴσον ἐστὶ τῷ οἷς ἕπεται τὸ κατηγορούμενόν τινος, ἕπεται γὰρ ἐκείνῳ οὗ κατηγορεῖται.

Ἦν δὲ μὴ ὅτι παντὶ ἀλλ' ὅτι τινί, οἷς ἕπεται ἑκάτερον.

Τουτέστιν ἂν δὲ μὴ τὸ καθόλου καταφατικὸν δεῖξαι βουλόμεθα, ἀλλὰ τὸ ἐπὶ μέρους καταφατικόν, πάλιν ληπτέον οἷς ἕπεται ἑκάτερον. ἕπεται δὲ τὸ μὲν ἀγαθόν, τοῖς ἐφ' ὧν τὸ γ, ἡ δὲ ἡδονή, τοῖς ἐφ' ὧν τὸ η. ἐν τούτοις δὴ ἂν ληφθῇ τινα ταὐτὰ ἀλλήλοις, ἔσται δεικνύμενον δι' αὐτῶν, ὅτι τις ἡδονὴ ἀγαθὸν ἐν τρίτῳ σχήματι. εἰλήφθω γὰρ ἔκ τε τῶν γ οἷς ἕπεται ἡδονὴ ὁμοίως ἡ κατ' ἀρετὴν ἐνέργεια, καὶ ὁ μέσος ὅρος ἔστω. ἔσται δὴ ἐν τρίτῳ σχήματι, πᾶσα κατ' ἀρετὴν ἐνέργεια ἡδονή, πᾶσα κατ' ἀρετὴν ἐνέργεια ἀγαθόν, ἐξ ὧν ἐν τρίτῳ σχήματι συνάγεται τό, τις ἡδονὴ ἀγαθόν. ἀντιστραφείσης δὲ τῆς πᾶσα κατ' ἀρετὴν ἐνέργεια ἡδονή, καὶ γενομένης ἐπὶ μέρους καταφατικῆς, τῆς ὅτι τις ἡδονὴ ἐνέργεια κατ' ἀρετήν, κειμένου δὲ καὶ τοῦ πᾶσαν ἐνέργειαν κατ' ἀρετὴν εἶναι ἀγαθόν, συνάγεται τό τινα ἡδονήν, ἀγαθὸν εἶναι ἐν πρώτῳ σχήματι.

Ὅταν δὲ μηδενὶ δέῃ ὑπάρχειν.

Τουτέστιν ὅταν δὲ δέῃ καθόλου ἀποφατικὸν δεῖξαι, ὃ μὲν δεῖ ὑπάρχειν. τουτέστιν, ὃ δεῖ κατηγορῆσαι ἀποφατικῶς, ἐν τῷ συμπεράσματι. ἔστι δὲ τοῦτο τὸ ἀγαθόν, ληπτέον τι ἐκ τῶν μὴ ἐνδεχομένων αὐτῷ ὑπάρχειν, ἃ ἐπὶ τοῦ δ κεῖται. ᾧ δὲ βουλόμεθα δεῖξαι μηδενὶ ὑπάρχον αὐτό, τοῦτο δ' ἐστὶν ἡδονή, ἐκ τῶν τούτῳ ἑπομένων ληπτέον, ἃ κεῖται ἐπὶ τοῦ ζ, κἀνταῦθα ἀλλήλοις ἑνώσωμεν, ἔσται καθόλου ἀποφατικὸν ἐν πρώτῳ σχήματι συμπέρασμα. εἰλήφθω ἐκ μὲν τῶν δ, τὸ ἀτελές, ἐκ δὲ τῶν ζ τῶν τῇ ἡδονῇ ἑπομένων, ἡ λεία κίνησις, καὶ κείσθω ταῦτα εἶναι ἀλλήλοις, ἐπειδὴ πᾶσα κίνησις ἀτελής. ἔσονται προτάσεις, πᾶσα ἡδονή, λεία κίνησις, τουτέστιν ἀτελής. ἔκειτο γὰρ τὸ πᾶσαν κίνησιν ἀτελῆ εἶναι. καὶ τὴν ἡδονὴν κίνησιν εἶναι. οὐδὲν δὲ ἀγαθὸν ἀτελές. τὸ γὰρ ἀτελὲς ἦν ἐν τῷ δ, ἃ οὐχ ὑπῆρχε

τῷ ἀγαθῷ· ἐξ ὧν συναχθήσεται τὸ οὐδεμία ἡδονὴ ἀγαθὸν ἐν πρώτῳ σχήματι. δῆ/
λον ἐστὶ τῷ, τὸ ἀγαθὸν κατ' οὐδεμιᾶς ἡδονῆς. οὕτω μὲν οὖν ἐν πρώτῳ σχήματι τὸ
καθόλου ἀποφατικὸν συναχθήσεται. εἰ δὲ ἐν δευτέρῳ βουλόμεθα σχήματι τὸ αὐ/
τὸ τοῦτο δεῖξαι, χρὴ ἀνάπαλιν λαμβάνειν. ᾧ γὰρ χρὴ δεῖξαι μηδενὶ ὑπάρχον, τού/
του ληψόμεθά τι ἐκ τῶν μὴ ὑπαρχόντων αὐτῷ. ἦν δὲ τὸ μὲν ε ἐφ' οὗ ἡ ἡδονή, ᾧ δεῖ/
δεῖ δειχθῆναι μηδενὶ ὑπάρχον τὸ α τὸ ἀγαθόν. ἀλλὰ δὲ τοῦ θ, ἦν τὰ μὴ ὑπάρχον/
τα τῷ ε. ἔστω ἐκ τούτων τὸ ἐπίπονον εἰλημμένον, ἐκ δὲ τῶν α, ὅ ἐστι τὸ ἀγαθόν, ὃ
δεῖ δεῖξαι μὴ δὲ μιᾷ ἡδονῇ ὑπάρχον, εἰλήφθω ἐκ τῶν ἑπομένων αὐτῷ. ταῦτα δ'
ἦν ἀλλά, τὰ β. εἰλήφθω τὸ ὠφέλιμον, καὶ ἔστω ἀλλήλοις ταὐτά, τὸ ἐπίπονον καὶ τὸ
ὠφέλιμον. πᾶν γὰρ ὠφέλιμον μετὰ πόνου, καὶ ἐπίπονον. ἀληθὲς γὰρ τὸ ἀντὶ τῶν πό/
νων διδοῦσιν ἡμῖν πάντα τὰ ἀγαθὰ οἱ θεοί, καὶ ἐκ τῶν πόνων τὰ ἀγαθὰ αὔξονται
βροτοῖς. ἔσονται δὴ προτάσεις, τὸ ἐπίπονον οὐδεμιᾷ ἡδονῇ, τὸ ἐπίπονον ἐπεὶ
ταὐτόν ἐστι τῷ ὠφελίμῳ, παντὶ ἀγαθῷ, ὡς εἶναι τὴν πρότασιν, παντὶ ἀγαθὸν ἐπί/
πονον. εἵπετο γὰρ αὐτῷ, ἐξ ὧν ἐν δευτέρῳ σχήματι συναχθήσεται, τὸ ἀγαθὸν οὐδε/
μιᾷ ἡδονῇ, ἡ δύναται ἐν δευτέρῳ σχήματι δειχθῆναι. κἂν ἐκ τῶν δ τι, ἃ οὐχ
ὑπάρχει τῷ α, ταὐτὸν ᾖ τινι τῶν ζ, ἃ ἕπεται τῷ ὑποκειμένῳ ὅρῳ, τουτέστι τῇ ἡ/
δονῇ. τὸ γὰρ δ, οὐδενὶ μὲν τῷ ἀγαθῷ, πάσῃ δὲ ἡδονῇ. οἷον τὸ ἀτελές, ὡς φαμὲν
εἰ εἴη ταὐτὸν τῇ λείᾳ κινήσει ἐπειδὴ κίνησις, ἀτελής. ἀλλὰ γὰρ τῶν ὅρων, οὐ μόνον ἐν
πρώτῳ σχήματι συναχθήσεται τὸ καθόλου ἀποφατικόν, ἀλλὰ καὶ ἐν δευτέρῳ, ὡς
καὶ αὐτὸς προϊὼν, φανερὸν ποιεῖ. ὁπότερον οὖν ἂν ληφθῇ, ταὐτὸν δειχθήσεται. ἄν
τε γὰρ τι τῶν μὴ ἐνδεχομένων ἕπεσθαι τῷ ἀγαθῷ ταὐτὸν δειχθῇ ὄν ἑνὶ τῶν ἑπομένων
τῇ ἡδονῇ. ἄν τε καὶ ἀνάπαλίν τι τῶν μὴ ἐνδεχομένων ὑπάρχειν τῇ
ἡδονῇ, τινὶ τῶν ἑπομένων τῷ ἀγαθῷ ταὐτὸν ληφθῇ, τὸ καθόλου ἀποφατικὸν συνα/
χθήσεται. ἀλλ' ἐκείνως μέν, ἐν πρώτῳ καὶ δευτέρῳ σχήματι, οὕτως δέ, ἐν δευτέρῳ μό/
νον. εἰ γὰρ ἐν πρώτῳ θελήσομεν δεῖξαι, ληψόμεθα τὴν ἡδονήν, οὐδενὶ ἐπιπόνῳ, τὸ ἐπί/
πονον εἰ ταὐτὸν τῷ ὠφελίμῳ, παντὶ ἀγαθῷ, ἐξ ὧν συνάγεται ἡ ἡδονὴ οὐδενὶ ἀγα/
θῷ, ἀλλ' οὐ τὸ ἀγαθὸν οὐδεμιᾷ ἡδονῇ ὃ ἦν προκείμενον. ἀντιστρέφει μὲν οὖν τὸ συμ/
πέρασμα καθόλου ἀποφατικόν, ἀλλ' ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι οὐδὲν ἐδείκνυτο διὰ ἀν/
τιστροφῆς. εἰπὼν δὲ ὅταν μηδενὶ δέῃ ὑπάρχειν, ὃ μὲν οὐ δεῖ ὑπάρχειν, εἰς ἃ μὴ ἐν/
δέχεται αὐτῷ παρεῖναι. εἶτα μὴ προσθεὶς ᾧ δὲ μὴ δεῖ ὑπάρχειν εἰς τὰ ἑπόμενα
αὐτῷ, ἐπήνεγκε τό, ἢ ἀνάπαλιν. ᾧ μὲν δεῖ μὴ ὑπάρχειν, εἰς ἃ μὴ ἐνδέχεται αὐ/
τῷ παρεῖναι. ᾧ δὲ δεῖ μὴ ὑπάρχειν, εἰς τὰ ἑπόμενα, διὰ τοῦ, παρὸν τοῦτο θεῖναι, δη/
λῶν καὶ τὸ ἀλλὰ τοῦ πρώτου. παρέθετο γὰρ ἀνάπαλιν τοῦτο. ὃ καὶ οὐ ἑξῆς εἶπεν, ἐδή/
λωσε. τούτων γὰρ φησὶν ὄντων τῶν αὐτῶν ὁποτερωνοῦν. ἄν τε γὰρ τό, τῷ κατηγορου/
μένῳ μὴ ὑπάρχον, ταὐτὸν ᾖ τινι τῶν ἑπομένων, ἄν τε ἀνάπαλιν τῶν τῷ ὑποκει/
μένῳ τινὶ μὴ ὑπαρχόντων, ταὐτόν τινι ᾖ τῶν τῷ κατηγορουμένῳ ἑπομένων, καθόλου
ἀποφατικὸν συνάγεται. φέρεται δὲ ἐν τισὶν ἀντιγράφοις ἡ λέξις, ὁλόκληρον καὶ
σαφέστερον οὕτως ἔχουσα. ὅταν δὲ μηδενὶ δέῃ ὑπάρχειν, ᾧ μέν, οὐ δεῖ ὑπάρ/

χειν, εἰς τὰ ἑπόμενα, ᾧ δὲ δεῖ μὴ ὑπάρχειν εἰς ἃ μὴ ἐνδέχεται αὐτῷ παρεῖναι, ἢ
ἀνάπαλιν. οὕτω γὰρ ἡ λέξις ὁλοκλήρως ἔχει ὃ βούλεται εἰπεῖν.

Ἐὰν δέ τινι μὴ ὑπάρχειν.

Τουτέστιν ἐὰν δὲ δεῖ τὸ ἐν μέρει ἀποφατικὸν δεῖξαι, ὃ λοιπὸν ἔτι τῶν προβλημά/
των, τοῦ μὲν ὑποκειμένου ὅρου ᾧ δεῖ τινι μὴ ὑπάρχειν τὶ δεῖ δειχθῆναι, οὗτος δέ
ἐστιν ἡδονή, ληπτέον τι ἐξ ἐκείνων, οἷς ἕπεται ἡδονή. ταῦτα δ' ἐστὶ τὰ ἐφ' ὧν τὸ η.
τοῦ δὲ κατηγορουμένου, ὃ βουλόμεθα δεῖξαί τινι μὴ ὑπάρχον τῷ ὑποκειμένῳ τοῦ/
το δ' ἐστὶ τὸ ἀγαθόν, ἐκ τῶν ἃ μὴ ἐνδέχεται ὑπάρχειν αὐτῷ. ταῦτα δ' ἐστὶν ἐφ'
ὧν τὸ δ. εἰλήφθω ἐκ μὲν τῶν δ, τὸ ἀλυσιτελές, ἐκ δὲ τῶν η, τὸ ἄπονον, ἔσονται ἐν
τρίτῳ σχήματι προτάσεις, οὐδὲν ἀλυσιτελὲς τουτέστιν ἄπονον, ἀγαθόν, πᾶν ἄπο/
νον τουτέστιν ἀλυσιτελές, ἡδύ. τὶς ἄρα ἡδονὴ οὐκ ἔστιν ἀγαθόν. ἀντιστραφεῖσα γὰρ ἡ
καθόλου καταφατική, ἐν μέρει καταφατικὴ γίνεται, ἢ πᾶν ἄπονον ἡδύ. τὶ γὰρ
ἡδὺ ἄπονον, οὐδὲν δὲ ἄπονον ἀγαθὸν ἐν πρώτῳ σχήματι.

Ἔστωσαν γὰρ τὰ μὲν ἑπόμενα τῷ α, ἐφ' ὧν β.

Ἐπὶ στοιχείων ἃ προειρήκαμεν δείκνυσι σαφηνείας χάριν. λαμβάνει δὲ ὅρους μὲν
τοὺς ἐν τῷ προβλήματι περὶ ὧν δεῖ τὰς ἐκλογὰς ποιήσασθαι τὸ α καὶ τὸ ε, ὡς
ἡμεῖς ἐλάβομεν τὸ ἀγαθὸν καὶ τὴν ἡδονήν, καὶ τίθησι τὰ μὲν τῷ πρώτῳ ὅρῳ ἑπό/
μενα ἐφ' ὧν β, οἷς δ' αὐτὸ ἕπεται τὸ α, ἐφ' ὧν γ, ἃ δὲ μὴ ἐνδέχεται αὐτῷ ὑπάρ/
χειν, ἐφ' ὧν δ. ὥσπερ καὶ ἡμεῖς ἐλάβομεν, τῷ δὲ ε τὰ ἑπόμενα καὶ ὑπάρχοντα,
ἐφ' ὧν ζ, οἷς δ' αὐτὸ ἕπεται, ἐφ' ὧν τὸ η, ἃ δὲ μὴ ἐνδέχεται αὐτῷ ὑπάρχειν ἐφ'
ὧν θ, ἃ καὶ ἡμεῖς παραπλησίως πεποιήκαμεν. θεὶς δὲ οὕτως λέγει, ὅτι ὅταν μὲν
τῶν γ τι οἷς εἵπετο τὸ α, ταὐτόν τινι εὑρεθῇ τε καὶ ληφθῇ τῶν ζ, ἃ εἵπετο τῷ ε, τὸ α
παντὶ τῷ ε ὑπάρξει. τὸ μὲν γὰρ α παντὶ τῷ γ. εἵπετο γὰρ τῷ γ, τὸ α, τὸ δὲ ζ, ὃ ἴ/
σον ἐστὶ τῷ γ, παντὶ πάλιν αὐτὸ τῷ ε ὑπάρξει. εἵπετο γὰρ τὸ ζ τῷ ε, καὶ τὸ α ἄρα
παντὶ τῷ ε. εἰ δὲ ταὐτὰ πάλιν ληφθείη τῶν τε γ, οἷς εἵπετο τὸ α καὶ τῶν η οἷς
εἵπετο τὸ ε, τινὶ τῷ ε ὑπάρξει τὸ α. κατὰ γὰρ τῶν γ καὶ η τό, τε α καὶ τὸ ε κατὰ
παντός. ἄμφω γὰρ ταῦτα, ἕν τε καὶ ταὐτόν, εἰ δὲ τῶν ζ τι, ἅπερ ἦν τὰ ἑπόμενα
τῷ ε, ταὐτὸν ληφθείη τινὶ τῶν δ, ἃ οὐδενὶ τῷ α ὑπῆρχε, ἔσται τὸ α οὐδενὶ τῷ ε.
φησὶ δὲ τοῦτο δειχθήσεσθαι τὸ συμπέρασμα οὕτως ἔχον, διὰ συλλογισμοῦ. ἐπεὶ
γὰρ ἀντιστρέφει τὸ στερητικὸν καὶ τὸ ζ τῷ δ ταὐτόν, οὐδενὶ τῷ ζ ὑπάρξει
τὸ α διὰ τοῦ δ, τὸ δὲ ζ παντὶ τῷ ε. διὰ γὰρ τούτων δείκνυται ὁ προσυλλο/
γισμός. ἐπεὶ γὰρ ἀντιστρέφει τὸ στερητικόν. κεῖται δὲ τὸ δ κατ' οὐδενὸς τοῦ α. καὶ
τὸ α κατ' οὐδενὸς τοῦ δ. διότι τὸ δ ταὐτόν ἐστι τῷ ζ παντὶ αὐτῷ ὑπάρξει, ἐξ ὧν
συνάγεται τὸ α μηδενὶ τῷ ζ, καὶ ὁ μὲν προσυλλογισμὸς οὗτος. ἐπεὶ δὲ τὸ
ζ παντὶ τῷ ε, ἔσται καὶ τὸ α μηδενὶ τῷ ε, τὸ αὐτὸ δείκνυσι συναγόμενον κἂν ἐναλ/
λάξαντες λάβωμεν τῶν τῷ ε μὴ ὑπαρχόντων τι, ταῦτα δ' ἦν τὰ θ, ταὐτόν τινι τῶν
ἑπομένων τῷ α, ταῦτα δ' ἦν τὸ β. τοῦτο γὰρ τὸ ληφθέν, οὐδενὶ μὲν τῷ ε ὑπάρξει

παντὶ δὲ τῷ α. οὕτως δὲ ἐχουσῶν τῶν προτάσεων, ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι, οὐδενὶ τὸ α τῷ ε.

Εἰ δὲ τὸ δ καὶ τὸ η ταὐτόν.

Δ είκνυσι πάλιν ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν γινόμενον συμπέρασμα, ἂν τῶν δ τι, ἃ ἦν μὴ ὑπάρχοντα τῷ α, ταὐτόν τινι ληφθείη τῶν η, οἷς εἵπετο τὸ ε. τὸ γὰρ α τῷ η οὐδενί, ὅτι οὐδὲ τῷ δ. ταὐτὸν δὲ τὸ δ τῷ η. τὸ δὲ ε τῷ η παντί, ἐξ ὧν ἐν τρίτῳ σχήματι συνάγεται, τὸ α τινὶ τῷ ε μὴ ὑπάρχειν. ἐπεὶ γὰρ ἕπεται τῷ η τὸ ε καὶ περιέχει αὐτὸ καὶ κατὰ παντὸς λέγεται τὸ ε τοῦ η, καὶ ἀντιστραφείσης ἀληθές ἐστι τὸ η τινὶ τῷ ε ὑπάρχειν. ἀντιστρέφει γὰρ ἡ ἐπὶ μέρους καταφατικὴ τῇ καθόλου. οὕτως δὲ ἐχουσῶν τῶν προτάσεων συνάγεται τὸ α τινὶ τῷ ε μὴ ὑπάρχειν ἐν πρώτῳ σχήματι.

Εἰ δὲ τὸ η τῷ β ταὐτὸν, ἀντεστραμμένος ἔσται συλλογισμός.

Δ είξας ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν γινόμενον τὸ συμπέρασμα, ἂν τῶν δ τι ταὐτὸν τῷ η ληφθείη, φησὶν ἀντεστραμμένον ἔσεσθαι συλλογισμόν, ἂν ληφθείη τι τῶν η οἷς ἕπεται τὸ ε, ταὐτόν τινι τῷ β, ἃ εἵπετο τῷ α. ἀντεστραμμένον δὲ εἶπεν, ἤτοι τῷ προειρημένῳ. ὅτι ἐκεῖνος μὲν ἦν ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν ἔχων τὸ συμπέρασμα. οὗτος δέ γε ὃν νῦν δείκνυσιν, ἐπὶ μέρους καταφατικὸν συνάγων δείκνυται. ἢ ἀντεστραμμένον εἶπεν, ὅτι ἡ δεῖξις ἀνάπαλιν ἔχει. οὐ γὰρ δείκνυται διὰ τῶν οὕτως λαμβανομένων, τὸ α κατηγορούμενον τοῦ ε. ὃ ἔκειτο εἶναι κατηγορούμενον. ἀλλ' ἀνάπαλιν. τὸ γὰρ ε κατὰ τοῦ α παντός. ἐπειδὴ καὶ κατὰ τοῦ η παντός. τὸ δὲ η κατὰ παντὸς τοῦ α. ταὐτόν γε ὂν τῷ β τινί, ἃ εἵπετο τῷ α. ἡ μὲν οὖν δεῖξις, καὶ ὁ συλλογισμός, τοῦ ἀνάπαλιν καὶ ἀντεστραμμένου. τῷ δὲ ἀντιστρέφειν τὴν καθόλου καταφατικὴν τῇ ἐπὶ μέρους, δι' ἀντιστροφῆς γίνεται, καὶ τὸ α τινὶ τῷ ε ὑπάρχον, ἐπὶ ταῖς τοιαύταις προτάσεσιν. ἐπεὶ δὲ ἐγίνετό πως συλλογισμὸς τοῦ προκειμένου, καὶ τοῦ η τῷ β ληφθέντος τοῦ αὐτοῦ. διὰ γὰρ τῆς τοῦ συμπεράσματος ἀντιστροφῆς, διὰ τοῦτο οὐδὲ ταύτην παρέλιπε τὴν δεῖξιν. ὅτι μὲν οὖν πάντα τὰ προβλήματα δείκνυται διὰ τῆς εἰρημένης μεθόδου, δῆλον.

Δεῖ δὲ καὶ τῶν ἑπομένων, καὶ οἷς ἕπεται ἕκαστον, εἰς τὰ πρῶτα καὶ τὰ καθόλου μάλιστα βλέπειν.

Δ εῖν φησὶν ἐν ταῖς ἐκλογαῖς τῶν ἑπομένων ἑκατέρῳ τῶν κειμένων ὅρων, καὶ οἷς ἑκάτερος αὐτῶν ἕπεται, μήτε τὰ προσεχῆ εὐθὺς ἑπόμενα λαμβάνειν, μὴ τὰ οἷς ἕπεται. ἀλλὰ τὰ πρῶτα καὶ καθολικώτερα, ὑφ' ἃ τέτακται. καὶ τὰ προσεχῆ τοῖς κειμένοις πρῶτα ἐπισκοπεῖν. λέγει δὲ τῶν ἑπομένων, οὐ τὰ ἴδια καὶ τοὺς ὁρισμούς, ταῦτα οἰκεῖά τε τῶν κειμένων καὶ οὐχ οἷόν τε, ὁρισμόν τινος ἢ ἴδιον, ἔτι εἶναι τὸ καθολικώτερον, καὶ πλέοσιν ὑπάρχον. ἀλλὰ τὰ γένη, καὶ τὰς διαφοράς, καὶ ὅσα οὕτως ἕπεται. οἷον, εἰ ἄνθρωπος εἴη ὁ κείμενος ὅρος, μὴ ζῷον πεζὸν εὐθέως λαμβάνειν ἑπόμενον αὐτῷ, ἀλλὰ ζῷον, καθολικώτερον γάρ. καὶ ἔτι πρὸ τοῦ ζῴου, τὴν ἔμψυχον οὐσίαν, καὶ εἰ μέλιττα εἴη, μὴ τὸ ὁλόπτερον. ἀλλὰ μᾶλλον τὸ πτηνόν. καθο-

λικώτερον γὰρ τοῦτο, καὶ ἔτι μᾶλλον τὸ ζῷον. καὶ ἔτι πρῶτον, τὴν οὐσίαν. λέγει δὲ τὸ μὲν προσεχῶς τῷ ε, ἑπόμενον. ἔστω δὲ τοῦτο ἡ μέλιττα, τὸ ζ, τουτέστι τὸ ὁλόπτερον. τὸ δὲ καθολικώτερον τοῦ ζ τὸ κζ. ὅπερ ἐστὶ τὸ πτηνόν. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ α. ἔστω δὲ τοῦτο, ἄνθρωπος. τὸ μὲν προσεχῶς οἷς ἕπεται, τὸ γ, τουτέστι τὸ γραμματικόν. τὸ δὲ καθολικώτερον, τὸ κγ, τουτέστι τὸ ἐπιστημονικόν. τῇ δὲ τοῦ α προσθέσει πρὸς τὸ ζ. ὃ ἦν ἑπόμενον τῷ ε. καὶ πρὸς τὸ γ, ᾧ εἵπετο τὸ α, ἐχρήσατο, διὰ τούτου τὸ καθολικώτερον προσημαίνων. ἔθηκε δὲ ταῦτα, δι' ὧν τὸ καθόλου καταφατικὸν συνάγεται. τοῦ δὲ δεῖν οὕτως ποιεῖσθαι τὴν ἐπίβλεψιν, αἰτίαν ἀποδίδωσιν. ὅτι εὐπορώτερος καὶ ἐν πλείοσιν ἡμῖν ἡ ἐκλογὴ τῶν προτάσεων ἔσται, καὶ ἡ ζήτησις τοῦ καθολικωτέρου πρώτου λαμβανομένου. ὁ γὰρ τὸ καθολικώτερον τῶν ἑπομένων τινὶ λαβών. ἔχει καὶ τὰ ὑπ' ἐκείνου περιεχόμενα. καὶ προσεχέστερον ἑπόμενα τῷ κειμένῳ, καὶ αὐτὰ λαμβάνει. ὁ δὲ τὰ προσεχῆ λαβών, οὐκέτ' ἔχει καὶ τὰ καθολικώτερα τὸ ἐν τοῖς φθάνουσιν εἰλῆφθαι τοῖς προσεχῶς ἑπομένοις, κἀκεῖνα τὰ καθολικώτερα περιέχεσθαι. ὁ μὲν γὰρ λαβὼν τῷ ἀνθρώπῳ τὸ ζῷον ἕπεσθαι, ἀποκέκλησθαι, τοῦ, τὴν οὐσίαν ἔτι λαβεῖν, τῷ ἐν τῷ ζῴῳ, καὶ τὴν οὐσίαν περιέχεσθαι. ὁ δὲ τὴν οὐσίαν πρώτην λαβών, ἔχει καὶ τὸ ζῷον ἐν τοῖς ἑπομένοις τῷ ἀνθρώπῳ, λαβεῖν ἔτι. πλειόνων δὲ ὄντων τῶν κειμένων, εὐπορωτέρα ἡ τοῦ μέσου εὕρεσις. ῥᾷον γὰρ ἐν πλείοσιν εὑρεῖν ὃ ζητεῖ τις. ἂν γὰρ δέῃ δεῖξαι τὸ α τῷ ε ὑπάρχον. ἐπεὶ ἕπεται τῷ ε. οὐ μόνον τὸ ζ. ἀλλὰ καὶ τὸ κζ, πρῶτον ἐπισκεψώμεθα. εἴ τι τῶν οἷς ἕπεται τὸ α τουτέστι τῶν γ ἢ κγ, εἴη ταὐτόν τινι τῷ κζ. κἂν μὲν εὕρωμεν τούτων τι ταὐτὸν ἐκείνων τινός, ληψόμεθα τὸ α τῷ κζ ὑπάρχειν. τὸ δὲ κζ τῷ ε. εἰ δὲ μὴ εὑρίσκοιμεν τῶν, οἷς ἕπεται τὸ α ταὐτόν τι ὂν τῷ κα τῷ καθολικωτέρῳ, καταλείψεται ἡμῖν ἡ ζήτησις ἐπὶ τοῦ ζ. δύναται γὰρ καὶ εἰ μὴ τῷ κζ ταὐτόν τι εἴη τῶν κγ, ἢ τῶν γ, ἀλλὰ τῷ γε ζ τὸ γ εἶναι ταὐτόν. εἰ μὲν γὰρ ὅλῳ τῷ πτηνῷ τὸ α ὑπάρξει, καὶ τῷ ὁλοπτέρῳ, καὶ τῇ μελίττῃ δηλονότι. ἥτις ἦν τὸ ε. εἰ δὲ μὴ τῷ πτηνῷ ὅλῳ, οὐκ ἐκώλυται τῷ ὁλοπτέρῳ, καὶ διὰ τοῦ ὁλοπτέρου τῇ μελίττῃ. πλείονες οὖν αἱ ἀφορμαὶ πρὸς τὴν ἐπιχείρησιν, καὶ ἐν πλείοσιν ἡ ζήτησις, οὕτως ἔσται. καὶ ἐπεὶ τῇ ἡδονῇ ἕπεται, καὶ ἡ ἐνέργεια, καὶ ἡ τοιαύτη ἐνέργεια. ἡ γὰρ τῆς κατὰ φύσιν ὀρέξεως, ἂν μέντοι τῶν οἷς ἕπεται τὸ ἀγαθόν, ταὐτὸν ᾖ τῇ ἐνεργείᾳ. ὃ ἦν κοινότερον τῶν ἑπομένων τῇ ἡδονῇ, διὰ τούτου ἂν δεικνύοιτο οὖσα ἀγαθόν, εἰ δὲ μὴ τοῦτο, ζητήσομεν εἴ τι τῇ τοιαύτῃ ἐνεργείᾳ, ταὐτόν ἐστι τῶν, οἷς ἕπεται τὸ ἀγαθόν, κἂν εὕρωμεν τοιοῦτον ὂν τὸ κατὰ φύσιν. δοκεῖ γὰρ πᾶν τὸ κατὰ φύσιν ἀγαθὸν εἶναι, τοῦτο δ' ἦν τῇ κατὰ φύσιν ἐνεργείᾳ ἀνεμποδίστῳ ἑπόμενον, διὰ τούτου ἂν εἴη δεικνύμενον τὸ προκείμενον.

Ὁμοίως δὲ καὶ ἐφ' ὧν αὐτὸ ἀκολουθεῖ.

Τ ουτέστιν ὁμοίως δὲ ζητητέον, καὶ ἐπὶ τῶν οἷς αὐτὸ ἀκολουθεῖ. ἔστι δὲ ὃ λέγει. ὅτι οὐ μόνον δεῖ λαμβάνειν ἐπὶ τῶν ἑπομένων τῷ ε τὰ καθολικώτερα πρῶτον,

καὶ τῶν οἷς ἕπεται τὸ α, τὰ καθόλου καὶ ταῦτα πρῶτον ζητεῖν, εἴ ἐστιν ἀλλήλοις ταὐτά. εἶτα εἰ μὴ ἐν τούτοις εὑρίσκοιτο, ἐπὶ τὰ προσεχέστερα, καὶ μὴ ὁμοίως ἐπὶ κοινά, μετιτέον. ταῦτα δὲ ἐπιοῦμεν καὶ συνεκρίνομεν τὸ καθόλου καταφατικὸν θέλοντες δεῖξαι. οὐχ ὑπὲρ τούτου δὲ μόνου φησὶ δεῖν οὕτως ποιεῖν. ἀλλὰ καὶ ὑπὲρ τῶν οἷς τὸ ε ἀκολουθεῖ, ὁμοίως ποιητέον. ἦν δὲ ταῦτα, τὰ ὑπὲρ τοῦ η. καὶ γὰρ ὑπὲρ τούτων φησὶ τὰ καθολικώτερα, δεῖν πρῶτον τῶν οἷς ἕπεται τὸ ε λαμβάνοντας, συγκρίνειν αὐτὰ τοῖς καθολικωτέροις, τῶν οἷς εἵπετο τὸ α. ἃ ἦν ὑπὲρ τοῦ γ, ἃ εἶπε πρὸ ὀλίγου, κγ. ἡ δὲ τούτων σύγκρισις γίνεται, ὅτε τὸ ἐπὶ μέρους καταφατικὸν ζητεῖται. τότε γὰρ ἡ σύγκρισις αὐτῶν ἐκ τούτων γίνεται οἷς ἀμφότερα ἕπεται, ἃ ἦν γ η. τὸ δὲ εἰ μὲν γὰρ τοῖς πρώτοις, καὶ τοῖς ὑπ' ἐκεῖνα εἴρηκε, περί τε τοῦ α, ὅ ἐστιν ἑπόμενον τοῖς γ. ὁμοίως καὶ περὶ τοῦ ε. ὃ ἕπεται τοῖς η. τὸ γὰρ ἑπόμενον εἰ μὲν ἕποιτο τοῖς πρώτοις καὶ καθολικωτέροις, ἕποιτο ἂν καὶ τοῖς ὑπ' ἐκείνων περιεχομένοις. εἰ δὲ μὴ τοῖς καθολικωτέροις ἕποιτο, οὐδὲν κεκώλυται τῶν ὑπ' ἐκεῖνα ἕπεσθαί τινι. οἷον ὁ ἄνθρωπος εἰ μὴ ἕπεται τῷ δίποδι, ἀλλὰ τῷ πεζῷ δίποδι, οὐδὲν κεκώλυται ἕπεσθαι. οὐ λέγει δὲ ὅτι τὸ, τῷ καθόλου ἑπόμενον, πᾶσι τοῖς ὑπ' αὐτὸ ἐνδέχεται ἀκολουθεῖν. ἀλλ' ὅτι τισὶ τῶν ὑπ' αὐτό, ἐγχωρεῖ ἕπεσθαι αὐτό. ἀλλὰ σκεπτέον δὲ πῶς τοῦτο συνᾴδει τῷ πρὸ ὀλίγου εἰρημένῳ, τῷ οὐδὲ δεῖ τῷ καθόλου ἐκλεκτέον, οἷς ἕπεται τὸ περιεχόμενον. ἡ δι' ἐκείνου οὐ παραιτεῖται τὸ πρῶτον, δεῖν τὰ καθολικώτερα λαμβάνειν. τῶν οἷς ἕπεται ὁ κείμενος ὅρος. ἀλλὰ τὸν τρόπον τῆς ἐκλογῆς. ἀλλὰ γὰρ διὰ τὸ δεικνύναι τὸ καθολικώτερον αὐτῶν οἷς ἕπεταί τι ἑπόμενόν τισι. διὰ τοῦτο ἔλεγε δεῖν δεικνύναι τὸ ἕπεσθαι, καὶ οἷς τὸ καθολικώτερον εἵπετο. ἀλλ' ὡς τούτῳ ἑπόμενον αὐτὸ ἐπ' ἀρχῆς τιθέναι. καὶ λέγοιτο ἄν, δεῖν πρῶτον ἐκεῖνα ἐν τῇ ἐκλογῇ τῶν οἷς ἕπεται τὸ προκείμενον, λαμβάνειν. οὕτω γὰρ οὐδεὶς ταῦτα ληψόμεθα. ὁ γὰρ λαβὼν τῷ αἱρετῷ ἕπεσθαι τὸ ἀγαθόν, λήψεται ὅτι καὶ τῇ ἀρετῇ, καὶ τῇ ὑγιείᾳ. ὁ δὲ πρῶτον λαβὼν τὴν ἀρετήν, ἔπειτα τὸ αἱρετόν, δὶς ταὐτὸν ἔσται λαμβάνων. ἐν γὰρ τῇ ἀρετῇ, τὸ αἱρετόν. οὐκέτι δὲ ἕπεται τῷ αἱρετῷ, καὶ ἡ ἀρετή. ὥστε λαμβάνοι ἂν οἷς ἕπεται τὸ περιεχόμενον ὑπὸ τοῦ ἀγαθοῦ, τούτοις ἕπεσθαι καὶ τὸ ἀγαθόν. ἡ καὶ τῶν αὐτῷ τῷ προκειμένῳ ἑπομένων, τὰ μὲν κοινότερα ἐστί, τὰ δ' οὔ. τῷ γὰρ ἀνθρώπῳ ἕπεται τὸ ζῷον, ἕπεται καὶ τὸ λογικόν, ἀλλὰ κοινότερον τὸ ζῷον τοῦ λογικοῦ. ὥστε καὶ χωρὶς τοῦ λαμβάνειν τὰ τῷ ζῴῳ ἕπεσθαι τῷ ἀνθρώπῳ, ἔστι τῶν ἑπομένων αὐτῷ, τὰ μὲν κοινότερα, τὰ δὲ ὑπ' ἐκεῖνα. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν, οἷς ἕπεται αὐτά. κοινότερον γὰρ τὸ ἐπιστήμην ἔχειν, τοῦ γραμματικὴν ἔχειν. καὶ ἕπεται ἀμφοτέροις ὁ ἄνθρωπος. δύναται καὶ ἁπλούστερόν τις ἀκοῦσαι τοῦ, δεῖ δὲ καὶ τῶν ἑπομένων καὶ οἷς ἕπεται ἕκαστον, ἃ τὰ πρῶτα, καὶ τὰ καθόλου μάλιστα ἐκλέγειν. λέγοι γὰρ ἂν διὰ τούτων, οὐκέτι περὶ τῆς ἐκλογῆς. εἴρηκε γὰρ περὶ ἐκείνης πῶς αὐτὴν χρὴ ποιεῖσθαι. ἀλλὰ περὶ τῆς λήψεως τῶν μέσων ὅρων. ἣ γίνεται ἐκ τοῦ ἄλλο ταὐτὸν ἄλλῳ εὑρίσκεσθαι. ἀλλὰ γὰρ τῶν ἑπομένων τισί, καὶ τῶν οἷς ἕπεται,

τὰ μὲν κοινότερά ἐστι. τὰ δέ, προσεχέστερα καὶ ὑπ' ἐκεῖνα. οὐ γὰρ δὴ πάντα ἴσα. ἀξιοῖ τοὺς βουλομένους τὸν μέσον ὅρον λαβεῖν διὰ τοῦ, τῶν ἐκλεγομένων τινὰ ταὐτὰ ἀλλήλοις εὑρεῖν, πρῶτον ἀπὸ τῶν κοινοτέρων ποιεῖσθαι, ζητοῦντας εἴ τινα τούτων ἀλλήλοις ἐστὶ τὰ αὐτά. εἰ δὲ μὴ ἐν τούτοις εὑρίσκοιτο, τότε ἐπὶ τὰ μερικώτερα μεταβαίνειν. ὁ μὲν γὰρ τὰ κοινότερα τὰ αὐτὰ δείξας, καὶ διὰ τούτων τι συλλογισάμενος, ἔχει τὸ αὐτὸ δεικνύναι, καί τινα τῶν ὑπὸ τὸ κοινότερον. ὥστε πλείους οἱ συλλογισμοί. εἰ δὲ μὴ δυνηθείη διὰ τῶν κοινοτέρων, οὐκ ἀφῄρηται τὸ δύνασθαι εὑρεῖν τὸ προκείμενον, διὰ τῶν μερικωτέρων. δεῖξαι γάρ τις βουλόμενος τὸ α τῷ ε ὑπάρχον, αὐτὸ ἢ τῷ ε ἑπόμενον. καθολικώτερον μὲν τὸ κζ. ὑπὸ δὲ τοῦτο ὄντος τοῦ ζ, τὸ δὲ α ἑπόμενον αὐτὸ πάλιν καθολικώτερον μὲν τῷ κγ. ὑπὸ τοῦτο δὲ ὄντι τῷ γ. δείξας μὲν ἢ τὸ κγ, ἢ τὸ γ ταὐτὸν τῷ κζ, ἔχει δεῖξαι δι' αὐτοῦ τὸ α, καὶ τῷ ζ ὑπάρχον ὃ ἦν ὑπὸ τὸ κζ, καὶ τῷ ε, ὃ ἦν τὸ προκείμενον. εἰ δὲ μὴ τούτῳ εἴη ταὐτὸν ἐκείνων τι, ὑπολείπεται τὸ ἐπὶ τοῦ ζ πάλιν ποιεῖσθαι τὸν λόγον. ὥστε ἐν πλείοσιν ἂν ἡ ζήτησις καὶ ἐν τάξει γένοιτο. ὁ δ' αὐτὸς λόγος, καὶ ἐπὶ τῶν κγ, καὶ γ, οἷς εἵπετο τὸ α. καὶ γὰρ τούτων πρῶτον μὲν τὸ κγ τὸ καθολικώτερον εἰ δειχθείη τῷ κζ ὄντι καθόλου ταὐτόν, διὰ τούτου δεδειχθήσεται τὸ α τῷ ε ὑπάρχον. εἰ δὲ μὴ τοῦτο εἴη ταὐτόν τινι ἐκείνων, καταλείπεται ζητεῖν περὶ τοῦ γ, εἰ τοῦτό ἐστι ταὐτόν τινι ἐκείνων, δύναται τὸ ὁμοίως δὲ καὶ ἐφ' ὧν αὐτὸ ἀκολουθεῖ, σκεπτέον, καὶ αὐτὸ περὶ τοῦ ε λέγειν. οἱ γὰρ βουλόμενοι δεῖξαι τὸ α τινὶ τὸ ε ὑπάρχον, ζητοῦμέν τι τῶν οἷς ἕπεται τὸ α, τινὶ τῶν οἷς ἕπεται τὸ ε, ταὐτόν ἐστι. τούτου γὰρ εὑρεθέντος, διὰ τοῦ τρίτου σχήματος τὸ προκείμενον δείκνυται. πάλιν δεῖ πρῶτον τῶν οἷς ἕπεται τὸ ε τὰ καθολικώτερα ζητεῖν, εἰ ταὐτά ἐστι τισὶ τῶν οἷς ἕπεται τὸ α καθολικωτέροις. ἂν γὰρ μὴ τούτων τι εὑρεθῇ, ὑπολείπεται τὸ ἐπὶ τῶν μερικωτέρων πάλιν ζήτησιν ποιήσασθαι.

Ὁμοίως δὲ καὶ ἐφ' ὧν αὐτὸ ἀκολουθεῖ σκεπτέον.

Αὐτὸ εἶπεν ἀντὶ τοῦ αὐτά. ἔστι γὰρ ὃ λέγει, ὁμοίως δὲ σκεπτέον καὶ ἐπὶ τῶν οἷς αὐτὰ ἀκολουθεῖ, δηλονότι τὸ α καὶ τὸ ε. εἰ μὲν γὰρ τῶν κοινοτέρων καὶ πρώτων, οἷς ἀκολουθεῖ ταῦτα, εὑρίσκοιτό τι ταὐτὸν ᾧ ἀμφότερα ἀκολουθεῖ, εὑρίσκοιτο ἂν καὶ ἐν τοῖς ὑπὸ ταῦτα. εἰ δὲ μὴ ἐν τοῖς κοινοτέροις καὶ καθολικωτέροις εὑρίσκοιτό τι ταὐτόν, δυνατὸν εὑρεθῆναι ἐν τοῖς ὑπὸ ταῦτα.

Δῆλον δὲ ὅτι καὶ διὰ τῶν τριῶν ὅρων καὶ τῶν δύο προτάσεων ἡ σκέψις.

Δείξας πῶς οἷόν τε γίνεσθαι τοὺς συλλογισμοὺς καθ' ἕκαστον πρόβλημα, φανερὸν φησὶ καὶ ἐκ τούτων εἶναι. ὅτι πᾶς συλλογισμὸς ἁπλοῦς, διὰ τριῶν ὅρων καὶ διὰ δύο γίνεται προτάσεων, καὶ διὰ τῶν τριῶν σχημάτων, ἃ φθάσας ἔδειξεν ἤδη, καὶ πῶς δῆλον καὶ ἐκ τούτων δεικνύουσιν. ὑπάρχειν μὲν γὰρ παντὶ δείκνυται τὸ α τῷ ε, εἰ εἴη τὸ γ καὶ τὸ ζ ταὐτὰ καὶ εἷς ὅρος ἐξ αὐτῶν γένοιτο. τοῦτον γὰρ μέσον ὅρον λαβόντες, δείκνυμεν τὸ α τῷ ε παντὶ ὑπάρχον, διὰ προτάσεων

δύο καθόλου καταφατικῶν ἐν πρώτῳ σχήματι. πάλιν δ' αὖ ἄν τινι δεικνύωμεν τὸ α τῷ ε, λαμβάνομεν τὸ γ καὶ η ταυτά, οἷς εἵπετο τὸ α καὶ τὸ ε. ἐὰν γὰρ ἕνα ὅρων ταῦτα ποιήσωμεν καὶ θῶμεν μέσον, συνάγεται τὸ α τῷ ε τινὶ ὑπάρχον, διὰ τοῦ τεθέντος μέσου ἐν τρίτῳ σχήματι. ὅταν δὲ δεικνύωμεν τὸ α τῷ ε μηδενί, πάλιν λαμβάνομεν τὸ δ καὶ τὸ ζ, ταυτά· καὶ ἐξ αὐτῶν ἕνα ποιοῦμεν ὅρον τὸν μέσον. γίνεται δὲ ἡ δεῖξις τούτου οὕτως ληφθέντος, καὶ ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ· πρώτῳ, ἂν λάβωμεν ἐπεὶ τὸ ζ ταυτὸν ὂν τῷ δ, ὃ οὐδενὶ ὑπάρχει τῷ α, καὶ τὸ α τῷ ζ μηδενί, ἀντιστρέφει γὰρ ἡ καθόλου ἀποφατική, τὸ δέ γε ζ παντὶ τῷ ε. εἵπετο γὰρ αὐτῷ. ἐν δὲ τῷ μέσῳ σχήματι, ὅτι τὸ ζ ὅ ἐστι ταυτὸν τῷ δ, τῷ μὲν α οὐδενὶ ὑπάρχει, τῷ δέ γε ε παντί, οὐκέτι δὲ ἐνταῦθα τῆς ἑτέρας ἐκλογῆς ἐμνημόνευσε, καθ' ἣν ἐν δευτέρῳ σχήματι μόνον ἡ συναγωγὴ γίνεται. εἰ τῶν β τῶν ἑπομένων τῷ α ταυτόν τινι εἴη τῶν θ, ἃ οὐχ ὑπάρχει τῷ ε, ὅτι ὁμοία καὶ ἐπὶ ταύτης ἡ δεῖξις. εἴρηκε δὲ περὶ αὐτῆς ἐν τοῖς πρώτοις. ἐπὶ μέρους δέ γε ἀποφατικὸν συνάγοντες, ἀπὸ τοῦ α πρὸς τὸ ε, λαμβάνομεν τὸ δ καὶ τὸ η ταυτά· καὶ ἕνα μέσον ὅρον ποιήσαντες ἐξ αὐτῶν ἐν τρίτῳ σχήματι διὰ δύο προτάσεων συνάγομεν, καὶ τὸ ἐπὶ μέρους ἀποφατικόν· τὸ μὲν γὰρ α οὐδενὶ τῷ δ ὅ ἐστι ταυτὸν τῷ η. τὸ δὲ ε παντὶ τῷ η, ὅ ἐστι ταυτὸν τῷ δ.

Φανερὸν οὖν ὅτι διὰ τῶν προειρημένων σχημάτων, οἱ συλλογισμοὶ καὶ ὅτι οὐκ ἐκλεκτέον ἃ πᾶσιν ἕπεται.

Ὅτι μὲν πάντες οἱ συλλογισμοὶ καὶ πάντα τὰ προβλήματα διὰ τῶν τριῶν σχημάτων, καὶ ἐν τούτοις ἔδειξεν. ὑπομιμνήσκει δὲ ἡμᾶς, καὶ οὗ εἶπε μὲν ὑπέθετο δὲ αὐτοῦ τὴν αἰτίαν ἐρεῖν, ἣν νῦν λέγει. ἦν δέ, ὅτι μὴ δεῖ ἐκλέγειν τὰ πᾶσιν ἑπόμενα, τουτέστιν οὐκ εἴ τινα τὰ αὐτὰ ἀμφοτέροις ἕπεται, ταῦτα ἐκλεκτέον. αἰτίαν δὲ τούτου ἀποδίδωσιν, ὅτι μηδεὶς γίνεται συλλογισμός, τοῦ ἀμφοτέροις ἑπομένου ληφθέντος, εἰ δὲ τοῦτο ἄχρηστον ἂν εἴη πρὸς συλλογισμοῦ εὕρεσιν, ἡ τούτων ἐκλογή. ὅτι δὲ μὴ γίνεται συλλογισμός τις, ἔδειξε καθόλου· οὔτε γὰρ κατασκευαστικὸς καὶ καταφατικός, οὔτε ἀνασκευαστικὸς καὶ ἀποφατικός. καταφατικὸς μέν, ὅτι ἐκ τῶν ἑπομένων ἀμφοτέροις, οὐδὲν συνάγεται συλλογιστικῶς· διὰ τούτων γὰρ ἐν δευτέρῳ σχήματι ἀσυλλόγιστοι αἱ ἐκ δύο καταφατικῶν ἐδείχθησαν οὖσαι συζυγίαι. ἀποστερεῖν δ' οὐκ ἐνδέχεται, τουτέστι στερητικὸν δὲ καὶ ἀποφατικὸν συλλογισμὸν οὐκ ἐνδέχεται γενέσθαι, ἐξ ἀμφοτέρων καταφατικῶν· τὸ γὰρ ἑπόμενον ἀμφοτέροις, κατασκευάζεται ἀμφοτέρων. ἐν δὲ τοῖς ἀποφατικοῖς συναγομένοις καὶ δεικνυμένοις ἐξ ἀνάγκης δεῖ τὴν ἑτέραν πρότασιν ἀποφατικὴν εἶναι.

Φανερὸν δὲ ὅτι καὶ αἱ ἄλλαι σκέψεις κατὰ τὰς ἐκλογάς, ἀχρεῖοι πρὸς τὸ ποιεῖν συλλογισμόν.

Δείξας ὅτι εἰ τὰ ἀμφοτέροις ἑπόμενα ταυτὰ ληφθείη εἶναι, οὐδεὶς ἔσται συλλογισμός, φησὶν ὅτι οὐδ' ἂν ἄλλα τινὰ τῶν ἐκλελεγμένων ἡμῖν, ταυτὰ ἀλλήλοις λάβωμεν παρὰ ἃ προειρήκαμεν, οὐδ' οὕτως ἔσται συλλογισμός· πρῶτον μὲν οὖν εἶπεν,

ὅτι μὴ δεῖ ἐκλέγειν τὰ πᾶσιν ἑπόμενα. νῦν δέ φησιν, ὅτι ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἐκλελεγμένων, ἃ ἐδόκει ἀλλήλων διαφέρειν, ληπτέον τινὰ τῶν ἀμφοτέροις ἑπομένων, ὡς ἕνα ποιήσοντας ὅρον ἐξ αὐτῶν. καὶ γὰρ οὕτως γίνεται τὸ δεύτερον σχῆμα, ἔχον τὰς δύο καταφατικάς, ἀλλ' οὐδὲ τῶν γ τι λαβόντας. τούτοις γὰρ ἕπεται τὸ α, συγκριτέον τῶν θ τινί, ἃ οὐχ ὑπῆρχε τῷ ε. ἔσται γὰρ οὕτως τὸ πρῶτον σχῆμα, τὴν ἐλάττονα πρότασιν ἀποφατικὴν ἔχον. ἔσται γὰρ τὸ μὲν α παντὶ τῷ γ, ὃ ἦν τὸ θ, τὸ δὲ θ, ὃ ἦν τὸ γ, οὐδενὶ τῷ ε. ἂν γὰρ ἀντιστρέψαντες ἀμφοτέρας, λάβωμεν τῷ θ τὸ ε οὐδενί, τουτέστι τῷ γ, τὸ δὲ γ τινὶ τῷ α, συναχθήσεται μὲν τὸ τινὶ τῷ α μὴ ὑπάρχειν. ἀλλ' οὐ τὸ προκείμενον ἔτι, τῷ μὴ ἀντιστρέφειν τὸ ἐπὶ μέρους ἀποφατικόν. κἂν ἐν τρίτῳ δὲ σχήματι τὴν συμπλοκὴν ποιήσῃ, καὶ οὕτως ἀσυλλόγιστος ἡ συμπλοκή. γίνεται γὰρ ἐν αὐτῇ, ἡ ἐλάττων ἀποφατική, τὸ μὲν α κατὰ παντὸς τοῦ θ εἴτε, καὶ κατὰ παντὸς τοῦ γ· ὧ ταυτόν ἐστι τὸ θ. τὸ δὲ ε κατ' οὐδενὸς τοῦ θ. ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἑκατέροις μὴ ὑπαρχόντων τινά, αὐτὰ ἀλλήλοις ληπτέον, οἷον τῶν δ τι καὶ τῶν θ, ἀμφότεραι γὰρ ἔσονται αἱ προτάσεις ἀποφατικαί, ἢ ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι. εἰ ἀντιστρέψαιμεν τὴν δ α. ἡ ἐστιν ἴση τῇ θ α. ἵνα ληφθῇ τὸ α μηδενὶ τῷ θ, τὸ θ μηδενὶ τῷ ε. ἢ ἐν τῷ μέσῳ σχήματι εἰ εἴη τὸ δ ὅ ἐστι ταυτὸν τῷ θ, μήτε τῷ α μήτε τῷ ε ὑπάρχον.

Δῆλον δέ, ὅτι καὶ ὁποῖα ταυτὰ ληπτέον κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν, καὶ ὁποῖα ἕτερα, ἢ ἐναντία,

Δείξας τινὰ οὐ χρὴ συγκρίνειν ἀλλήλοις, καὶ ὡς ταυτὰ λαμβάνοντας συντιθέναι διὰ τὸ μηδένα ἐξ αὐτῶν οὕτω ληφθέντων γίνεσθαι συλλογισμόν, φησὶν ὅτι καὶ τίνα χρὴ ταυτὰ ἀλλήλοις λαμβάνειν πρὸς τὸ συλλογίζεσθαι τῶν προβλημάτων τι, δῆλον ἡμῖν ἐγένετο. προστίθησι δὲ τὸ καὶ ὁποῖα ἕτερα ἢ ἐναντία, ὧν οὐδαμοῦ ἐμνημόνευσεν ἐν τοῖς προειρημένοις. ὃ δὲ λέγει, τοιοῦτον ἂν εἴη· ἐξ ὧν φησὶν εἰρήκαμεν. εἰρήκαμεν δὲ περὶ τοῦ ποῖα δεῖ ταυτὰ λαμβάνοντας καθ' ἕκαστον πρόβλημα τὸν τοῦ προκειμένου δεικτικὸν συλλογισμὸν ποιεῖν. ἔστι δὴ ἐκ τούτων δῆλον, καὶ ὁποῖα δεῖ τῶν ἐκλελεγμένων ἕτερα ἀλλήλων λαμβάνειν, ἢ καὶ ἐναντία. ἕπεται γὰρ τῇ γνώσει τῶν ὁμοίων τε καὶ ταυτῶν, καὶ ἡ τῶν ἑτέρων τε καὶ τῶν ἐναντίων γνῶσις. ὅταν γὰρ ᾖ τὸ ἑπόμενον τινί, ταυτὸν τῶν μὴ ὑπαρχόντων τινί, δῆλον ὡς τοῦτο ἅμα, καὶ ἐναντίον ἐστίν τινι τῶν ἑπομένων ἐκείνῳ. οἷον εἰ τὸ β τὸ ἑπόμενον τῷ α, ταυτόν ἐστι τινὶ τῶν θ ἃ οὐχ ὑπάρχει τῷ ε, δῆλον ὡς καὶ τῶν ζ, τῶν ἑπομένων τῷ ε τινί, ἢ ἀντίκειται ἢ ἐναντίον ἐστὶ τὸ β ὡς τὸ θ. εἴ γε τὰ μὲν ἑπόμενα τινί, τοῖς μὴ ὑπάρχουσι τῷ αὐτῷ, ἐναντία ἐστίν, ἢ ἀντικείμενα. τούτοις δὲ τοῖς μὴ ὑπάρχουσι τῷ ε, ταυτόν ἐστι τὸ β τό, τῷ α ἑπόμενον, τοῖς ζ ἄρα τοῖς ἑπομένοις τῷ ε, τὸ β τὸ ἑπόμενον τῷ α, ἢ ἐναντίον, ἢ ἀντικείμενόν ἐστιν. ἐπεὶ ταυτόν ἐστι τινὶ τῶν θ τῶν μὴ ἑπομένων τῷ ε, τὸ μὲν οὖν προηγούμενόν ἐστι, τὸ λαβεῖν τινὰ τῶν ἐκλεγομένων, ταυτὰ ἀλλήλοις. οὗ τὴν αἰτίαν παρέθετο. ὅτι τὴν ἐπίβλεψιν τῶν ἐκλεγομένων ποιούμεθα. οὐδι' ἄλλο τι, ἢ τὸν μέσον ὅρον εὑρεῖν τε, καὶ λαβεῖν βουλόμενοι. δι' οὗ τοὺς ἄκρους συνάξομεν. τὸν δὲ μέσον τὸν αὐτόν, καὶ ἕνα δεῖ

εἶναι. γίνεται δὲ οὕτως, ἂν δείξωμεν τινὰ τῶν ἐξ ἑκατέρου ἐκλελεγμένων, ταὐτὰ ὄντα ἀλλήλοις. οὕτω γὰρ ἔσται τὰ δύο ἕν τι, καὶ μέσος ὅρος. ὥστε τὸ προηγούμενόν ἐστι, καὶ λαβεῖν τινα ταὐτὰ ἀλλήλοις ὄντα. ἐκ δὲ τῆς τούτων λήψεως δῆλον γίνεται, καὶ τίνα ἕτερα τῶν περὶ ἑκατέρου ἐκλεγομένων, ἀλλήλων ἔσται καὶ τίνα ἐναντία. εἰ μὲν γὰρ τὰ ζ γ. τὰ αὐτά, δῆλον ὡς ἀντικείμενα γίνεται. τὸ μὲν ζ τὸ ἑπόμενον τῷ ε, τῷ δ. ᾧ οὐχ ὑπῆρχε τὸ α. ὡς γὰρ τῷ α τὸ δ οὐχ ὑπάρχει, οὕτως οὐδὲ τῷ γ ᾧ ἕπεται τὸ α. ὡς οὖν τὸ γ τῷ δ ἀντίκειται, οὕτως καὶ τὸ ζ ἐστὶν αὐτῷ τὸ ἀντικείμενον ταὐτὸν ὂν τῷ γ. τῷ μὲν γὰρ γ, ἕπεται τὸ α. τῷ δὲ δ, οὔ. διὸ ἀντίκειται οὕτως καὶ τὸ ζ ἔσται τῷ δ ἀντικείμενον. ἀλλὰ καὶ τὸ γ τῷ θ διὰ τὸ αὐτό. εἰ δὲ τὰ γ η πάλιν εἴη ταὐτά, ἔσται ἀντικείμενα τὸ μὲν γ τῷ θ τὸ δὲ η τῷ δ. δύναται τὸ εἰρημένον διὰ τῆς λέξεως τῆς, δῆλον δὲ καὶ ὁποῖα ταὐτὰ ληπτέον. κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν. καὶ ὁπότερα ἕτερα ἢ ἐναντία, ὡς ἴσον εἰρῆσθαι, τῷ δῆλον δὲ ἐκ τῶν εἰρημένων, καὶ τίνα χρείαν παρέχεται τά τε ταὐτὰ ἐκ τῶν ἐκλελεγμένων ληφθέντα καθ' ὃν ὑφηγήμεθα τρόπον. καὶ εἰ ἐξ αὐτῶν λαμβάνοιτο τὰ ἐναντία ἀλλήλοις, ἢ τὰ ἀντικείμενα. οὐ γὰρ συλλογιστικὴ ἡ τούτων ἐκλογή. ὡς δείκνυσι διά τε τοῦ παραστῆσαι, ὅτι τῆς τοῦ μέσου ὅρου εὑρέσεως χάριν, ἡ ἐπίσκεψις γίνεται. δεῖ δὲ τὸν μέσον ὅρον, ἕνα καὶ τὸν αὐτὸν εἶναι. οὐ γίνεται δὲ τὰ ἐναντία ἀλλήλοις, ἕν. καὶ διὰ τοῦ ὅτι καὶ ἐν οἷς συμβαίνει γίνεσθαί τινα συλλογισμόν, ληφθέντων τινῶν ἐναντίων εἶναι ἀλλήλοις, ἐκ τῶν περὶ ἑκατέρων ἐκλελεγμένων, καθ' ὃν πεποιήμεθα τὴν ἐκλογὴν τρόπον, ἢ μὴ ἐνδεχομένων τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν, τουτέστιν ἀντικειμένων. ἃ εἶπεν ἐν τοῖς ἐπάνω, ἕτερα ἢ ἐναντία, ὑποπίπτει καὶ ταῦτα, τῇ προειρημένῃ ὑφ' ἡμῶν ἐκλογῇ, καθ' ἣν ἐδείκνυμεν καὶ ἐλαμβάνομεν ταὐτά τινα τῶν περὶ ἑκάτερον ἐκλελεγμένων. καὶ γὰρ ταῦτα. οὐδὲ ἄλλο τι εὑρεθήσονται συνάγοντα καὶ συλλογιζόμενά τι, ἢ διά τινα τῶν προειρημένων ἡμῖν ἐκλογῶν. ἡ δὲ λέξις ἐνδεῶς ἔχει. λείπειν γὰρ δοκεῖ τῷ καὶ ὁποῖα, ἕτερα ἢ ἐναντία, τὸ μὴ εἶναι μέντοι τὴν τούτων ἐκλογήν, χρήσιμον προηγουμένως πρὸς τὴν εὕρεσιν τῶν προτάσεων. τὸ γὰρ ἐπιφερόμενον τῇ λέξει ἐλέγετο. εἶτα ἐν ὅσοις, καὶ συμβαίνει γίνεσθαι συλλογισμὸν τῷ ληφθῆναι ἐναντία, ἢ μὴ ἐνδεχόμενα τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν εἰς τοὺς προειρημένους ἅπαντας ἀναχθήσονται τρόπους. αὕτη γὰρ ἡ λέξις μηνύει, ὅτι τοιοῦτον λείπει τῇ προειρημένῃ λέξει. τῇ δῆλον δὲ καὶ ὁποῖα ταὐτὰ ληπτέον, κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν, καὶ ὁποῖα ἕτερα, ἢ ἐναντία. τὸ μὴ εἶναι μέντοι τὴν τούτων ἐκλογήν, χρήσιμον, καὶ εἴη ἂν οὕτως τὸ κατάλληλον σώζουσα.

Δῆλον δὲ καὶ ὅτι ὁποῖα ταὐτὰ ληπτέον κατὰ τὴν ἐπίσκεψιν, καὶ οὐχ ὁποῖα ἕτερα ἢ ἐναντία. οἷον εἰ τὸ β καὶ τὸ ζ ἐστὶν ἐναντία, ἢ μὴ ἐνδέχεται τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν.

Δ Δείκνυσιν ὅτι καὶ ὅταν ἐναντία λαβόντες τινὰ ἀλλήλοις εἶναι τῶν περὶ ἑκατέρου τῶν ἄκρων ἐκλελεγμένων, ἢ ὅλως ἀντικείμενα. δεικνύωμέν τι καὶ συλλογιζόμεθα, ὅτι καὶ τότε οὐ διὰ τὸ τὰ ἐναντία, ἢ ἀντικείμενα εἰλῆφθαι, ὁ συλλογισμός.

ἀλλὰ

ἀλλὰ διὰ τό τινα ὧν προειρήκαμεν ἡμεῖς ἐκλογῶν, εἶναι ἀληθῆ. εἰ γάρ τις λαβὼν τὸ β, τοῦτο δ' ἦν ἑπόμενον τῷ α, ἐναντίον εἶναι τῷ ζ. ὃ ἦν τῷ ε ἑπόμενον, δεικνύει ὅτι μηδενὶ τῷ ε τὸ α ὑπάρχει, οὐ δι' ἄλλο τι τοῦτο δόξει συναγόμενον. ἢ δι' ὃν εἰρήκαμεν ἡμεῖς τρόπον. εἰ γὰρ τὸ β καὶ τὸ ζ εἴη ἐναντία ἀμφοτέροις τῷ τε α καὶ τῷ ε ἑπόμενα. ἀδύνατα ἂν εἴη τῷ αὐτῷ ἀμφότερα, ἢ τῷ α, ἢ τῷ ε ὑπάρχειν. δῆλον γὰρ ὡς τὸ β τῷ μὲν α παντὶ ὑπάρξει τῷ δὲ ε, οὐκ ἂν ἐνδέχοιτο αὐτῷ ὑπάρχειν ἐναντίον. ἐναντίον γε ὂν τοῖς ἑπομένοις αὐτῷ. ταῦτα δ' ἦν τὰ ζ. ἀλλὰ μὴν τὰ μὴ ὑπάρχοντα τῷ ε, τὰ θ. ἦν. τὸ ἄρα β τινὶ τῶν θ ἔσται ταὐτόν. οὕτω γὰρ παντὶ τῷ α τὸ β. τῷ θ ὂν ταὐτόν. τῷ δὲ ε οὐδενὶ τὸ θ ὑπάρξει. οὗτος δέ ἐστιν, εἷς τῆς ἐκλογῆς τῶν προειρημένων ὑφ' ἡμῶν τρόπος. ἐπειδὰν τε ληφθῇ τὸ μὲν β παντὶ τῷ α. τὸ δὲ ζ παντὶ τῷ ε. ἐναντία δὲ εἴη τὸ β, καὶ τὸ ζ, ἐκ τούτων οὐδὲν οἷόν τε προσεχῶς συναχθῆναι. οὐδὲ γὰρ μέσος τις ὅρος ἐν ταῖς προτάσεσιν εἴληπται. εἰ γὰρ τὸ μὲν λευκόν, χιόνι. τὸ δὲ μέλαν ἐναντίον ὂν τῷ λευκῷ, πίττῃ, χιὼν μέν, οὐδεμιᾷ πίττῃ, οὐ μὴν ἐκ τῶν κειμένων. ἐπειδὴ μὴ εἴληπταί τι κοινόν. ἀλλὰ τῷ τὸ β τὸ ἑπόμενον τῷ α, ταὐτὸν εἶναι τῷ θ. ὃ οὐχ οἷόν τε ὑπάρχειν τῷ ε. ἢ πάλιν τὸ ζ ὃ ἦν ἑπόμενον τῷ ε, ταὐτὸν εἶναι τῷ δ, ὃ ἦν ἑπόμενον, ἐνδέχεται τῷ α. οὕτω γὰρ τὸ αὐτό, τῷ μὲν ἑτέρῳ αὐτῶν ὑπάρξει παντί, τῷ δὲ ἑτέρῳ οὐδενί. καὶ ἔσται συλλογισμὸς καθ' ὃν τρόπον εἰρήκαμεν ἐν β σχήματι. δεῖ γὰρ τὸ λευκόν, ταὐτόν τινι εἶναι τῶν μὴ ἐνδεχομένων πίττῃ ὑπάρχειν. ἵν' οὕτως ᾖ συλλογισμός, ἀλλ' οὐχ ἁπλῶς ὡς ἐναντίον τῷ μέλανι. ὃ ὑπάρχει τῇ πίττῃ.

Πάλιν εἰ τὸ β καὶ τὸ η μὴ ἐγχωρεῖ τῷ αὐτῷ παρεῖναι, ὅτι τινὶ οὐχ ὑπάρξει τῷ ε τὸ α.

Δ Δείξας ἐπὶ τῶν ἀμφοτέροις ἑπομένων τῷ τε α καὶ τῷ ε. εἰ ἐναντία. ταὐτῆς εἴη καὶ μὴ ἐνδεχόμενα ἅμα τῷ αὐτῷ, τὸ α μηδενὶ τῷ ε ὑπάρχον. οὐ μὴν διὰ τὸ ἐναντία τὰ β ζ ἀλλήλοις εἶναι, ἀλλὰ διὰ τὸ β ταὐτὸν εἶναι τῷ θ. ὃ οὐχ ὑπῆρχε τῷ ε. ἢ τὸ ζ τῷ δ. ὃ πάλιν οὐδὲ αὐτὸ ὑπῆρχε τῷ α. νῦν δείκνυσιν ὅτι κἂν ληφθῇ τὸ β τὸ ἑπόμενον τῷ α, ἐναντίον εἶναι τῷ η, ᾧ εἵπετο τὸ ε, ὅτι τινὶ μὲν οὐχ ὑπάρξει τὸ α τῷ ε. οὐ μὴν διὰ τὸ ἐναντία μὲν εἶναι τὸ β καὶ τὸ η. ἕπεσθαι δὲ τῷ μὲν α τὸ β, τῷ δὲ η, τὸ ε. οὐ γὰρ συλλογιστικὴ ἡ τοιαύτη λῆψις τῶν προτάσεων, τῷ μηδένα μέσον καὶ κοινὸν ὅρον εἰλῆφθαι. ἀλλ' ἔσται συναγόμενον τὸ α τινὶ μὴ ὑπάρχον τῷ ε ἐν β σχήματι, τῷ τὸ β τῷ μὲν α παντὶ ὑπάρχειν, τῷ δὲ ε τινὶ μή. ᾧ γὰρ ὑπῆρχε τὸ η τῶν ε, τούτῳ τὸ β ἐναντίον ὂν τῷ η, οὐχ ὑπάρξει. τινὶ δὲ τῷ ε τὸ η ὑπῆρχεν. οὕτω γὰρ ἀντιστρέφει τὸ καθόλου καταφατικόν. ὥστε καὶ τὸ β, τινὶ αὐτῷ οὐχ ὑπάρξει, ἐναντίον γὰρ τῷ η ἐλήφθη. ἐπεὶ δὲ ἀληθές ἐστι τὸ ἐπὶ μέρους ἀποφατικόν, καὶ διὰ τὸ καθόλου ἀποφατικόν, κἂν γὰρ μηδενί, καὶ τὸ μηδενὶ ὑπάρχειν, τινὶ μὴ ὑπάρχειν, ἂν ληφθῇ τὸ β τῷ θ, τινὶ ταὐτόν, καὶ τὸ β οὐδενὶ τῷ ε ὑπάρξει. οὕτω δὲ καὶ τὸ α, οὐδενὶ τῷ ε ὑπάρχει. εἰ δὲ οὐδενὶ αὐτῷ ὑπάρξει, καί τινι οὐ. κειμένου δὴ τοῦ β τῷ

μὲν α παντὶ τῷ δὲ ε τινὶ μή, γίνεται συζυγία ἐν δευτέρῳ σχήματι. ἡ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς δεικνύουσα τὸ α τῷ ε μὴ ὑπάρχον. αὐτὸς δὲ ἀντὶ τοῦ τινὶ μή, τὸ μηδενὶ ἔλαβε διὰ τὰ εἰρημένα. ἤ, τὸ λεγόμενον τοιοῦτόν ἐστιν. εἰ εἴη κείμενον, ᾧ τὸ η τινὶ ὑπάρχει. τούτῳ μηδενὶ τὸ β, ἔσται τὸ μὲν β τῷ θ, ταὐτόν, καὶ καθόλου τε ἀποφατική, ἡ β ε πρότασις, καὶ τὸ συμπέρασμα ὁμοίως τὸ α ε, καθόλου ἀποφατικόν. τὸ δέ, ὅτι τινὶ οὐχ ὑπάρχει τὸ α. οὐκ ἂν εἴη εἰρημένον ὡς ἀντὶ μερικοῦ ἀποφατικοῦ συναχθησομένου. ἀλλ᾽ ἀντὶ τοῦ ὅτι τινὶ οὐχ ὑπάρξει τὸ α. τῷ γὰρ ε οὐχ ὑπάρχει τὸ α. ὅτι δὲ τὸ β εἰ μὴ τῷ ε ὑπάρχει ταὐτόν ἐστι τινὶ τῶν θ, ἔδειξεν εἰπών. πάντα γὰρ εἴληπται τὰ μὴ ἐνδεχόμενα τῷ ε ὑπάρχειν. δηλονότι ἀντὶ τοῦ θ, τοῦτο γὰρ οὐ προστέθεικεν ὡς ἂν δῆλον. εἰ δὲ πάντα τὰ μὴ ὑπάρχοντα τῷ ε, ἀντὶ τοῦ θ ἐστίν, οὐχ ὑπάρχει δὲ αὐτῷ τὸ β, τῷ ἐναντίον μὲν εἶναι τῷ η, μὴ δύνασθαι δὲ τὰ ἐναντία τῷ αὐτῷ ὑπάρχειν, οὐχ ὑπάρξει δηλονότι οὔτε τὸ η τῷ α. ἔσται οὖν ταὐτὸν τὸ η τῷ δ τινί. οὔτε τὸ β τῷ ε. ἔσται οὖν ταὐτὸν πάλιν τὸ β τῷ θ τινί. εἰ δὲ τοῦτο, ἔσται ταὐτόν τινι τῶν ἀντὶ τοῦ θ. δύναται καὶ τοιαύτη ἡ δεῖξις εἶναι, εἰλημμένου τοῦ β τῷ η ἀντικεῖσθαι. ἐπεὶ τὸ β τῷ η ἀντίκειται, οὐδενὶ αὐτῷ ὑπάρξει. ἀλλὰ καὶ τὸ β τῷ α παντί. οὐδενὶ ἄρα τῷ η τὸ α. εἰ δὲ τοῦτο, ἔσται τὸ η τινὶ τῶν δ ταὐτόν, οἷς οὐχ ὑπάρξει τὸ α. ἔσται δὴ τὸ α τῷ η οὐδενί. τὸ δὲ ε τῷ η παντί, συναχθήσεται ἐκ τούτων ἐν τρίτῳ σχήματι τὸ α τινὶ τῷ ε μὴ ὑπάρχειν. δεῖ εἰσέτι δὲ γεγράφθαι τὸ γὰρ β τῷ μὲν α παντί, τῷ δὲ η οὐδενί. εἰ οὖν τὸ η ταὐτὸν ἔσται τινὶ τῶν δ ὡς εἶπον. ἢ τὸ β τινὶ τῶν θ ὡς αὐτὸς λέγει, εἰ γὰρ τὸ β ληφθείη μηδενὶ τῷ ε, δῆλον τὸ αὐτὸ ἔσται τινὶ τῶν θ. ταῦτα γὰρ ἦν τὰ μὴ ὑπάρχοντα τῷ ε. τὸ γὰρ β τῷ μὲν α παντί, τῷ δὲ ε οὐδενί. δύναται τὸ β τῷ ε οὐδενί. διότι εἰ ἐναντίον ἐστὶ τῷ η ᾧ παντὶ τὸ ε, οὐδενὶ αὐτῷ τὸ ε ὑπάρχει. εἰ δὲ τὸ ε τῷ β μηδενί, καὶ τὸ β τῷ ε οὐδενί. εἰ δὲ τὸ β τῷ ε οὐδενί, ταὐτὸν ἔσται τινὶ τῷ θ, οὕτως δὲ ἐχουσῶν τῶν προτάσεων, καθόλου ἀποφατικὸν ἀλλ᾽ οὐκ ἀντὶ μερικοῦ γίνεται τὸ συμπέρασμα, ἤ, οὐκ ἀληθὲς τὸ ληφθέν, τό, εἰ ἐναντίον ἐστὶ τῷ η τὸ β, εἰ τῷ η παντὶ τῷ ε, τῷ β οὐδενὶ τὸ ε. οὐδὲ γὰρ ἐπεὶ ἐναντίον ἐστὶ τὸ μέλαν τῷ λευκῷ. ᾧ παντὶ ὑπάρχει τὸ χρῶμα, διὰ τοῦτο τὸ χρῶμα οὐδενὶ μέλανι. τῶν γὰρ ἐναντίων, ταὐτὸν γένος εἶναι οὐ κεκώλυται. μήποτ᾽ οὖν ἐκ τῶν κειμένων, οὐ τὸ β ταὐτὸν γίνεται τινὶ τῶν θ τῶν μὴ ὑπαρχόντων τῷ ε. ἀλλὰ τὸ η τινὶ τῶν δ. ἃ οὐχ ὑπῆρχε τῷ α. εἰ γὰρ τὸ β παντὶ μὲν τῷ α, οὐδενὶ δὲ τῷ η, τὸ α. οὐδενὶ τῷ η. οὐδὲ τὸ η ἄρα οὐδενὶ τῷ α. ἦν δὲ τὰ μὴ ὑπάρχοντα τῷ α. τὰ δ. οὕτως δὲ καὶ περὶ ὀλίγου ἐδείχθη τὸ α τινὶ τῷ ε μὴ ὑπάρχον, τῷ τινὶ τῶν δ ταὐτὸν ληφθῆναι τὸ η οὕτως δέ, τὸ μὲν α μηδενὶ τῷ η διὰ τοῦ δευτέρου δειχθήσεται σχήματος. ὅτι μέντοι τινὶ τῷ ε οὐχ ὑπάρχει διὰ τοῦ τρίτου. τὸ μὲν γὰρ α οὐδενὶ τῷ η. τὸ δὲ ε παντὶ τῷ η. εἰ δὲ τοῦτο, καὶ τὸ α τινὶ τῷ ε.

Φανερὸν οὖν ὅτι ἐξ αὐτῶν μὲν τούτων τῶν ἐπιβλέψεων,
οὐδεὶς γίνεται συλλογισμός.

Δέδεικται ἡμῖν ὅτι οὐκ ἂν ἐναντία ἢ ἀντικείμενα, ἀλλήλοις εἶναι λαβωμέν τινα τῶν περὶ ἑκάτερον ἄκρων ἐκλελεγμένων, οὐ διὰ τοῦτο συλλογισμὸς ἔσται τῶν ἄκρων πρὸς ἀλλήλους. οὐδὲ γὰρ μέσος τις ὅρος ἐκ τούτων. τὰ γὰρ ἐναντία ἢ ἀντικείμενα, οὐχ ἕν. ἀλλὰ διὰ τό, καὶ τότε ταὐτά τινα ἀλλήλοις εὑρίσκεσθαι γίνεται συλλογισμός. καὶ γὰρ ὅτε ἐναντία τινὰ ἀλλήλοις τούτων ληφθῇ ἔσται συλλογισμός, ὅτε ἐστὶν ὅτε ἑκατέρου αὐτῶν ἄλλῳ τινὶ ταὐτὸν ᾖ. μεθ᾽ οὗ γινόμενον καὶ ἑνωθὲν αὐτῷ, μέσος ὅρος ἔσται καθὰ προειρήκαμεν. ταῦτα δὲ ἐπέξεισι, δεικνὺς ἡμῖν ὅτι πρὸς τὸ συλλογίζεσθαί τι τῶν ἐκκειμένων προβλημάτων, μόνη χρήσιμος ἣν προειρήκαμεν τῶν περὶ ἑκάτερον ἐκλελεγμένων λῆψις. καθ᾽ ἣν ταὐτά τινα ἀλλήλοις ὄντα ἐλαμβάνομεν, ἀλλ᾽ οὐκ ἐναντία ἢ ἀντικείμενα. γίνεται μέντοι ἐκ τῆς ἐκείνων ἐπιβλέψεώς τε, καὶ ἐκλογῆς γνώριμα, καὶ τίνα ἐστὶν ἐναντία καὶ ἀντικείμενα ἀλλήλοις.

Συμβαίνει δὴ τοῖς οὕτως ἐπισκοποῦσι προσεπιβλέπειν ἄλλην ὁδὸν τῆς ἀναγκαίας, διὰ τὸ λανθάνειν τὴν ταὐτότητα τῶν β καὶ τῶν θ.

Τοῖς ἐναντία εἶναί τινα τῶν περὶ ἑκάτερον ἐκλελεγμένων, ἢ ἀντικείμενα λαμβάνουσι, καὶ διὰ τῆς τούτων λήψεως βουλομένοις τινὰ τῶν ἄκρων συναγωγὴν ποιεῖσθαι, οἷον καθόλου ἀποφατικὸν δεικνύναι, διὰ τοῦ λαβεῖν ἐναντία εἶναι τὸ β καὶ τὸ ζ, συμβαίνει φησὶν ἄλλην τινὰ πρὸ τῆς ἀναγκαίας, καὶ συλλογιστικῆς ὁδοῦ προσεπιβλέπειν. οἱ γὰρ τὸ β τῷ ζ ἐναντίον λαμβάνοντες εἶναι πρὸς τὸ δεῖξαι τὸ α μηδενὶ τῷ ε ὑπάρχον, τὸ ἀναγκαῖον παρέντες ζητεῖν τι, καὶ λαμβάνειν δι᾽ οὗ ὁ τοῦ προκειμένου γίνεται συλλογισμός. ἔστι δὲ τοῦτο, τὸ λαβεῖν τὸ β τῷ θ ταὐτόν, ἢ τὸ ζ τῷ δ. ὁ γὰρ αὐτὸς λόγος, ἐπὶ ἄλλην τινὰ πρὸ ταύτης οὐδαμῶς δεικτικὴν τοῦ προκειμένου καθ᾽ αὑτὴν ὁδὸν τρέπονται. ἧς οὐδὲν ὄφελος, εἰ μὴ ληφθείη τὰ προσεχῶς δεικτικὰ τοῦ προκειμένου συμπεράσματος. ἔστι δὲ ἃ προειρήκαμεν. διὰ γὰρ τό, τινὰ λαμβάνεσθαι ταὐτά, κἀκεῖνα δοκεῖ δεικνύναι τι. τοῦτο δὲ πάσχουσι διὰ τὸ λανθάνειν αὐτούς, ἢ τίνα τίσιν ἔσται ταὐτά, ἤ, τίνα τίσι δεῖ ζητεῖν, εἰ ἔστι τὰ αὐτά.

Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον ἔχουσι, καὶ οἱ εἰς τὸ ἀδύνατον ἀπάγοντες συλλογισμοί, τοῖς δεικτικοῖς.

Δείξας πῶς καθ᾽ ἕκαστον πρόβλημα, τῶν οἰκείων τοῦ συμπεράσματος προτάσεων εὑρισκομένων, ὁ προηγουμένως δείκνυται καὶ συνάγεται, διὸ καὶ δεικτικοὶ οἱ τοιοῦτοι συλλογισμοί, ἐκ τῆς τῶν ἐκλελεγμένων περὶ ἑκάστου τῶν ὅρων τῶν ἐν τῷ προβλήματι ἐπισκέψεώς τε καὶ συνθέσεως, ὁμοίως φησὶ τούτοις καὶ διὰ τῶν αὐτῶν ἔσεσθαι, καὶ τοὺς διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς δεικνύντας τι συλλογισμούς, οὓς μέρος εἶπεν εἶναι τῶν ἐξ ὑποθέσεως. τοῦ δὲ ὁμοίως καὶ διὰ τῶν αὐτῶν τούτοις γίνεσθαι, ἡ αἰτία, ὅτι ἔστιν αὐτοῖς ἡ διαφορὰ πρὸς τοὺς δεικτικῶς δεικνύντας, οὐ

κατὰ τὸν συλλογισμὸν αὐτόν. ὅμοιοι γὰρ ἐξ ὁμοίων δεικνύμενοι. δεικτικοὶ γὰρ ὁμοίως καὶ οὗτοι ἐκείνοις. ἀλλ᾽ ὅτι συμπεραίνονται καὶ συνάγουσιν, οὐ τὸ προκείμενον ἀλλὰ ψεῦδός τι. ὃ τῷ ἀδύνατον εἶναι, ἀνελόντες ὃ ὑπέθεντο, τὸ ἀντικείμενον αὐτῷ ὃ συνελογίσαντο τιθέασι. τοῦ οὖν ἀδυνάτου δεικνυμένου ἐστὶ συλλογισμός. ἐπεὶ ὁμοίως γίνεται· δεικτικῶς γὰρ καὶ διὰ τῶν αὐτῶν ἔσται τοῖς προειρημένοις. τὸ δὲ ἀδύνατον, εὑρίσκεταί τε καὶ συλλογίζεται, διὰ τοῦ εἰλῆφθαι τινὰ πρὸς τῷ ἐστὶ τὰ αὐτά, τῶν τε ἑπομένων, καὶ τῶν οἷς ἕπονται οἱ ἐν τῷ προβλήματι ὅροι. καὶ τῶν μὴ ὑπαρχόντων αὐτοῖς. διὸ καὶ αὐτὸς δεικνύς τὸ ὁμοίως γίνεσθαι αὐτοὺς τοῖς δεικτικοῖς. ὅτι ἐστὶν ὃ δεικτικῶς δείκνυται, καὶ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς δεῖξαι διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων. καὶ πάλιν ὃ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, καὶ δεικτικῶς. ἐπιζητήσαι δ᾽ ἄν τις πῶς ἀληθὲς τὸ τοὺς δι᾽ ἀδυνάτου δεικνυμένους πάντας συλλογισμούς, καὶ δεικτικῶς δείκνυσθαι. δοκεῖ γὰρ ψεῦδος εἶναι τοῦτο. τὰ μὲν γὰρ δεικτικῶς, οἷόν τε καὶ δι᾽ ἀδυνάτου. ἐπισκεπτέον δ᾽ εἰ καὶ τὰ ἐν ταῖς μίξεσι πάντας, οὐ μὴν ἀνάπαλιν. εἷς γὰρ ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι, καὶ εἷς ἐν τρίτῳ, οἱ ἔχοντες τὰς συζυγίας, ἐκ καθόλου καταφατικῆς καὶ ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς, διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς δείκνυνται μόνης. οὐκέτι δὲ καὶ δεικτικῶς. ἢ καὶ ἐπὶ τούτων εἴη ἂν μετὰ τὴν πίστιν τὴν διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, τοῦ συλλογιστικὴν εἶναι τὴν συμπλοκήν, καὶ ἐκ τῶν κειμένων προτάσεων δεικτικῶς δεικνύμενον τὸ προκείμενον. εἰ γὰρ τὸ α παντὶ μὲν τῷ β, τινὶ δὲ οὐ τῷ γ, καὶ τὸ β τινὶ οὐ τῷ γ, δεικτικῶς. πίστις δὲ τοῦ δεικτικῶς τοῦτο συνάγεσθαι. ἡ ἡ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς ὡς ἐπὶ τῶν ἄλλων. ἢ ἡ τῶν προτάσεων ἀντιστροφή. φασὶ δέ τινες. μὴ τοῦτο εἶναι τὸ λεγόμενον. ἀλλ᾽ ὅτι ταῦτα τὰ προβλήματα, καὶ δεικτικῶς δείκνυται, καὶ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, καὶ διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων. καὶ οὐκ ἄλλα τινά ἐστι τὰ δεικνύμενα. ἢ γὰρ καθόλου καταφατικόν, ἢ καθόλου ἀποφατικόν. ἢ ἐπὶ μέρους καταφατικόν, ἢ ἐπὶ μέρους ἀποφατικόν, καὶ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς ἐστι τὸ δεικνύμενον. ταῦτα δὲ δι᾽ ὧν πεποιήμεθα ἐπιβλέψεώς τε, καὶ συνθέσεων δείκνυται. ὥστε τὸ διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων τοῦτο σημαίνειν.

Οἷον ὅτι τὸ α οὐδενὶ τῷ ε ὑπάρχει· κείσθω γὰρ τινί.

Ὅτι δὲ ταῦτά ἐστι τὰ προβλήματα τὰ δεικνύμενα δεικτικῶς τε, καὶ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, καὶ διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων. τουτέστι διὰ τῆς προκειμένης ἐκλογῆς τῶν ὅρων, ἑξῆς παρατίθεται. καὶ πρῶτόν γε πῶς τὸ καθόλου ἀποφατικὸν διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς δεικνύμενον, δι᾽ ἧς πεποιήμεθα ἐπιβλέψεως, δείκνυται. καὶ διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων δι᾽ ὧν δεικτικῶς λέγει. ὁ γὰρ βουλόμενος δι᾽ ἀδυνάτου δεῖξαι, μηδενὶ τῷ ε ὑπάρχον τὸ α, ὃ δέδεικται δεικτικῶς διὰ τοῦ τὸ β ταὐτὸν κεῖσθαι τῷ θ. τὸ γὰρ παντὶ μὲν τὸ α, οὐδενὶ δὲ τῷ ε. ἐξ ὧν συνάγεται τὸ α οὐδενὶ τῷ ε, ὑποτίθεται δηλονότι τινὶ ὑπάρχειν αὐτῷ. ἀλλὰ καὶ τὸ β ἔχει παντὶ τῷ α ὑπάρχον. ἦν γὰρ ἑπόμενον αὐτῷ. γίνεται οὖν ὁ συλλογισμός, τὸ β παντὶ τῷ α. τὸ α τινὶ τῷ ε. ὑπόκειται γάρ, ἐξ ὧν συνάγεται τὸ β τινὶ τῷ ε. ὃ ἀδύ-

νατον. ἀδύνατον δ᾽ ἐστὶν ὅτι ἦν τινὶ τῷ θ ταὐτὸν τὸ β κείμενον. ὥστε διὰ τῆς τῶν αὐτῶν ἐκλογῶν τε καὶ συνθέσεως, ἡ δεῖξις ἐγένετο, τοῦ τὸ α μηδενὶ τῷ ε. διὰ γὰρ τοῦ τὸ β τῷ θ ταὐτὸν εἰλῆφθαι, τὸ ἀδύνατον ἀπέφηνε. πάλιν εἰ δεικνύοι τις δι᾽ ἀδυνάτου τὸ α τινὶ τῷ ε ὑπάρχον. ἦν μὲν δεικτικῶς συναγόμενον ἐκ τοῦ τὸ γ καὶ τὸ η ταὐτὰ ἀλλήλοις εἶναι. ὁ δὲ δι᾽ ἀδυνάτου δεικνύς, ὑποτίθεται αὐτῷ μηδενὶ ὑπάρχον. ἀλλὰ μὴν τὸ ε παντὶ τῷ η ὑπάρχει, ἕπεται γὰρ αὐτῷ. συναχθήσεται ἄρα τὸ α μηδενὶ τῷ η. ἀλλὰ παντὶ ὑπῆρχεν αὐτῷ, εἴ γε, καὶ τῷ γ, ᾧ ταὐτόν ἐστι τὸ η. πάλιν οὖν ἡ δεῖξις διὰ τῶν αὐτῶν. εἰπὼν δὲ περὶ τῆς τοῦ καθόλου ἀποφατικοῦ προβλήματος, καὶ περὶ τοῦ ἐπὶ μέρους καταφατικοῦ, καὶ δι᾽ ὧν δείξας τὰ δεικτικὰ ἐγίνετο συμπεράσματα, διὰ τούτων καὶ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς δεικνύμενα αὐτά, φησὶν ὅτι ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων προβλημάτων ἔχει. ἔστι δὲ τό τε καθόλου καταφατικόν, καὶ τὸ ἐπὶ μέρους ἀποφατικόν. τὸ γὰρ καθόλου καταφατικόν, δείκνυται μὲν δεικτικῶς διὰ τοῦ, τὸ γ ταὐτὸν κεῖσθαι τῷ ζ. ἂν δὲ τὸ ἀντικείμενον ὑποτιθῇ, τὸ α τινὶ τῷ ε μὴ ὑπάρχειν, κεῖται δὲ καὶ τῷ ζ τὸ α παντὶ ὑπάρχειν. ταὐτὸν γὰρ ἦν τὸ ζ τῷ γ. ᾧ εἵπετο τὸ α, ἔσται τὸ ζ οὐ παντὶ τῷ ε. ὃ ἀδύνατον. εἵπετο γὰρ αὐτῷ καὶ παντὶ ὑπῆρχεν. ἀλλὰ καὶ τὸ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν εἰ δι᾽ ἀδυνάτου δεικνύοιτο, ὁμοίως δειχθήσεται. ἐδείχθη μὲν γὰρ δεικτικῶς τὸ α τινὶ τῷ ε μὴ ὑπάρχον, διὰ τοῦ τὸ δ ταὐτὸν εἶναι τῷ ζ. τὸ μὲν γὰρ α οὐδενὶ τῷ η, τὸ δὲ παντὶ τῷ η, εἵπετο γὰρ αὐτῷ. ἂν δὴ ὑποθώμεθα δι᾽ ἀδυνάτου δεικνύντες, τὸ α παντὶ τῷ ε, ἔκειτο δὲ καὶ τὸ α μηδενὶ τῷ η, τὸ η συναχθήσεται μηδενὶ τῷ ε, κατὰ τὸν πρῶτον τρόπον ὑπάρχον, ἀλλ᾽ ἀδύνατον. κεῖται γὰρ τινὶ αὐτῷ ὑπάρχειν. ἐπεὶ γὰρ τὸ ε τῷ η παντί, δῆλον ὡς καὶ τὸ η τῷ ε τινί, ἢ τὸ μὲν α τῷ ε παντί, τὸ δὲ ε παντὶ τῷ η. συνάγεται γὰρ τὸ α παντὶ τῷ η, ὃ ἀδύνατον. ἔκειτο γὰρ αὐτῷ μηδενί, ἐπεὶ ταὐτὸν ἦν τὸ η τῷ δ. συνάγεται δὲ καὶ τὸ ε μηδενὶ τῷ η, διὰ τοῦ τὸ α παντὶ μὲν τῷ ε, οὐδενὶ δὲ τῷ η, ὃ ἀδύνατον. ἔκειτο γὰρ αὐτῷ παντί. δείξας δὲ τοὺς δι᾽ ἀδυνάτου δεικνυμένους συλλογισμούς, διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων δεικνυμένους, δι᾽ ὧν καὶ οἱ δεικτικοί, πάλιν δείκνυσι, δι᾽ ὧν οἱ δι᾽ ἀδυνάτου, διὰ τούτων καὶ τοὺς δεικτικοὺς ἀποδεικνύς, ὅτι διὰ τῶν αὐτῶν ἀμφότεραι αἱ δείξεις. εἰ γὰρ δέδεικται διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, τὸ α μηδενὶ τῷ ε, διότι συνέβαινε, τινὶ τῷ ε τὸ α ὑπάρχειν ὑποτεθέντος, καὶ τὸ β τινὶ τῷ ε ὑπάρχειν, ὅτι παντὶ τῷ α ὑπῆρχε τὸ β, ἀδύνατον δὲ ἦν τὸ β τινὶ τῷ ε ὑπάρχειν, τὸ αὐτὸ οὖν τῷ θ, τοῦτο δεικτικῶς δειχθήσεται. ἐὰν ληφθῇ τὸ β τῷ μὲν α παντί, τῷ δὲ ε μηδενὶ ὑπάρχον. ληφθήσεται δὲ οὕτως ἔχειν, ἂν ταὐτὸν τὸ β τῷ θ.

Πάλιν εἰ δεικτικῶς συλλελόγισται τὸ α τῷ ε μηδενὶ ὑπάρχειν.

Ἔφθακε μὲν ἤδη τοῦτο εἰρηκέναι, ὅτι τὰ δεικτικῶς δεικνύμενα, καὶ δι᾽ ἀδυνάτου δείκνυται, ὡς δὲ καὶ ἀνάπαλιν. ἂν γὰρ ᾖ δεδειγμένον δεικτικῶς, ὅτι τὸ α τῷ ε οὐδενί, διὰ τοῦ τὸ β τῷ θ ταὐτὸν εἶναι, καὶ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς ταὐτὸν δειχθήσεται, ἂν ὑποθώμεθα αὐτὸ τινὶ τῷ ε ὑπάρχειν, καὶ προσλάβωμεν

δὲ τὸ β αὐτῷ. λέγω δὲ τῷ α παντὶ ὑπάρχειν. εἵπετο γὰρ αὐτῷ. ἔσται δὲ τὸ β τινὶ τῷ ε ὑπάρχον, ὅ ἐστιν ἀδύνατον. ἦν γὰρ τὸ β ταὐτὸν τῷ δ, ὃ οὐδενὶ ὑπῆρχε τῷ ε. ὁμοίως ἡ δεῖξις καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων προβλημάτων, τοῦ τε καθόλου καταφατικοῦ καὶ τῶν δύο τῶν ἐπὶ μέρους. προστίθησι δὲ νῦν καὶ τὴν αἰτίαν, δι' ἣν διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων ἀμφότεροι γίνονται οἱ συλλογισμοί, καὶ πῶς διὰ τῶν αὐτῶν, ὅ, τε δεικτικὸς καὶ δι' ἀδυνάτου γίνεται συλλογισμὸς, διδάσκει. ἐν ἅπασι γάρ φησι τοῖς δι' ἀδυνάτου δεικνυμένοις τι. περὶ τούτων γὰρ λέγει, ὅτι ἀνάγκη κοινόν τινα λαβεῖν ὅρον ἔξωθεν, ἄλλον τῶν ὑποκειμένων ἐν τῇ ὑποθέσει, ἧς ἐστι τὸ ἀντικείμενον, ὃ βουλόμεθα, κοινὸν λέγων νῦν, οὐ τὸν ὡς μέσον ἀμφοτέροις τοῖς ὅροις συντιθέμενον, ἀλλὰ πρὸς μὲν τὸν ἕτερον τῶν ἐν τῇ ὑποθέσει, συντασσόμενον καὶ ποιοῦντα πρότασιν ἀληθῆ, συντελοῦσαν εἰς τὴν δεῖξιν τοῦ ἀδυνάτου συμπεράσματος. πρὸς δὲ τὸν ἕτερον, ἐν τῷ συμπεράσματι τῷ ἀδυνάτῳ τῷ γινομένῳ διὰ τὴν ὑπόθεσιν, συντασσόμενον ψευδῶς. ἐν γὰρ τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ, παρὰ τοὺς ὅρους ἐν τῇ ὑποθέσει εἰλημμένους, ἧς βουλόμεθα τὸ ἀντικείμενον δεῖξαι συναγόμενον, τρίτος τις ὅρος ἔξωθεν προσλαμβάνεται, ὃς πρὸς μὲν τὸν ἕτερον τῶν ὅρων τῶν ἐν τῇ ὑποθέσει, ἀληθῶς συντάσσεται, καὶ πρότασιν ἀληθῆ ποιεῖ. λαμβάνεται δὲ καὶ ἐν τῷ συμπεράσματι τῷ ψευδεῖ. τὸ γὰρ δεικνύμενον συμπέρασμα τὸ ἀδύνατον, ἐξ αὐτοῦ τέ ἐστι καὶ τοῦ ἑτέρου τῶν ὅρων εἰλημμένων ἐν τῇ ὑποθέσει. πρὸς γὰρ τὸν ὅρον τὸν προσληφθέντα, γίνεται τὸ τοῦ ψεύδους καὶ ἀδυνάτου συμπέρασμα, οὗ συμπεράσματος εἰς τὸ ἀληθὲς μεταληφθέντος, καὶ ἀληθοῦς τῆς προτάσεως γενομένης. τῆς δὲ ἑτέρας οὐ τῆς ὑποτεθείσης, ἀλλ' ἐν ᾗ ἦν ὁ προσληφθεὶς ὅρος, τῆς αὐτῆς μενούσης τε καὶ προσληφθείσης. ἦν γὰρ ἀληθὲς, μέσος ὅρος γίνεται τότε, ὁ προσληφθεὶς ἔξωθεν, ὃν ἴσως διὰ τοῦτο κοινὸν εἶπεν, ὡς γινόμενον κοινόν τε καὶ μέσον, ἐν τῷ δεικτικῷ συλλογισμῷ. ἀμφότεραι γὰρ αἱ προτάσεις τότε γίνονται πρὸς τοῦτον συνάγουσαι ἀληθὲς, ὅταν γένηται δεικτικὸς ὁ συλλογισμός. ἂν γὰρ θέλοντες δεῖξαι τὸ α τῷ ε παντὶ ὑπάρχον, τὸ ἀντικείμενον λάβωμεν τὸ, τὸ α τῷ ε τινὶ μὴ ὑπάρχειν, εἶτα ἔξωθεν ὅρον προσλάβωμεν τὸν ζ, καὶ λάβωμεν ἀληθῆ πρότασιν τὴν τὸ α παντὶ τῷ ζ, συναχθήσεται τὸ ζ τινὶ τῷ ε μὴ ὑπάρχον, ὅ ἐστιν ἀδύνατον, ἦν γὰρ ἑπόμενον αὐτῷ. τοιαύτη μὲν ἡ δι' ἀδυνάτου δεῖξις, ἂν δὴ μεταλάβωμεν τὸ συναχθὲν ἀδύνατον, τὸ ζ τινὶ τῷ ε μὴ ὑπάρχειν, εἰς ἀληθὲς ὂν τὸ, τὸ ζ παντὶ τῷ ε καὶ ποιήσωμεν ἀληθῆ πρότασιν τὸ ζ παντὶ τῷ ε ὑπάρχειν τιθεῖσαν, καὶ προσλάβωμεν τὴν ἑτέραν πρότασιν τῶν δι' ὧν ἡ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγὴ ἐγένετο, μὴ τὴν ὑποτεθεῖσαν, ἧς τὸ ἀντικείμενον ἐδείκνυμεν, ἀλλὰ τὴν προτέραν τὴν ἀληθῆ τὴν, τὸ α παντὶ τῷ ζ λέγουσαν. ἔσται μὲν ὁ ζ ὅρος ὁ ἔξωθεν προσληφθεὶς, μέσος, δεικτικῶς δὲ συναχθήσεται τὸ, τὸ α παντὶ τῷ ε. ὃ καὶ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς ἐδείχθη. ταῦτα δὲ οὕτως ἔχει, διὰ τὸ εἶναι τῷ γ, ᾧ εἵπετο τὸ α, τὸ ζ ταὐτὸν τὸ, τῷ ε ἑπόμενον. ἔστω πάλιν διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς δεικνύμενον τὸ α μηδενὶ τῷ ε, ἐὰν ὑποθώμεθα τὸ ἀντικεί-

μενον, οὗ βουλόμεθα δεῖξαι, τὸ, τὸ α τινὶ τῷ ε, ἀλλὰ καὶ προσλάβωμεν ἔξωθεν ὅρον τὸν β, ὃς τῷ α παντὶ ὑπάρχει, συναχθήσεται τὸ β τῷ ε ὑπάρχειν τινὶ, ὃν ἀδύνατον. οὐδενὶ γὰρ αὐτῷ ὑπάρχει. ταὐτὸν γὰρ τῷ δ ἦν, ἀδύνατος ἄρα ἡ ὑπόθεσις, ᾗ τοῦτο ἠκολούθησε, τὸ ἄρα ἀντικείμενον τοῦ τὸ, α τινὶ τῷ ε, τουτέστι τὸ α οὐδενὶ τῷ ε. ἐὰν δὴ τὸ συμπέρασμα τὸ γενόμενον πρὸς τὸν ληφθέντα ἔξωθεν ὅρον, ψεῦδος καὶ ἀδύνατον ὂν, μεταλάβωμεν εἰς τὸ ἀληθὲς, ἦν δὲ τὸ, τὸ β τινὶ τῷ ε ὑπάρχειν ὂν ἀδύνατον. οὐδενὶ γὰρ αὐτῷ ὑπῆρχεν. ἦν γὰρ τὸ αὐτὸ τῷ δ, ὃ οὐχ ὑπῆρχε τῷ ε, ἔσται τὸ β οὐδενὶ τῷ ε, ᾗ προσειλήφθω ἡ ἑτέρα πρότασις δι' ὧν ἡ τοῦ ἀδυνάτου δεῖξις ἐγένετο ἡ ἀληθὴς, ἡ τὸ β παντὶ τῷ α τιθεῖσα. γίνεται μὲν ὁ δεύτερος ὅρος ἔξωθεν προσληφθεὶς ἐν τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ, μέσος, δεικτικὸς δὲ ὁ συλλογισμὸς, συνάγων τὸ α τῷ ε μηδενὶ, ὃ καὶ διὰ τοῦ ἀδυνάτου ἦν δεδειγμένον. ὁμοίως κἂν ἐπὶ μέρους καταφατικὸν συνάγεται, διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, συναχθήσεται μὲν ὑποθεμένων ἡμῶν τὸ α μηδενὶ τῷ ε. τοῦτο γὰρ τὸ ἀντικείμενον τοῦ δεικνυμένου, προσληψόμεθα δὲ ἔξωθεν ὅρον τὸν η, ᾧ τὸ ε παντὶ ἀληθῶς ὑπάρχει, συναχθήσεται τὸ α τῷ η μηδενὶ ὑπάρχειν, ὅ ἐστιν ἀδύνατον. παντὶ γὰρ αὐτῷ ὑπάρχει. εἴ γε καὶ τῷ γ, ὃ ταὐτόν ἐστι τῷ η, τὸ ἄρα ἀντικείμενον τοῦ ὑποτεθέντος. ἂν δὴ μεταλάβωμεν πάλιν τὸ συμπέρασμα τὸ δειχθὲν, ὂν ψεῦδος καὶ ἀδύνατον, εἰς τὸ ἀληθὲς, καὶ θῶμεν τὸ α παντὶ τῷ η, προσλάβωμεν δὲ καὶ τὴν ἑτέραν πρότασιν τὴν ὁμολογουμένην ἀληθῆ εἶναι τὴν τὸ ε παντὶ τῷ η. ὁ μὲν η πάλιν μέσος ὅρος γίνεται. συνάγεται δὲ δεικτικῶς ἐν τρίτῳ σχήματι, τὸ α τινὶ τῷ ε ὑπάρχειν, ὃ ἐδείχθη καὶ διὰ τοῦ ἀδυνάτου. ἀλλὰ κἂν τὸ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν, διὰ τοῦ ἀδυνάτου δεικνύωμεν, ὑποθησόμεθα μὲν τὸ α παντὶ τῷ ε, τοῦτο γὰρ ἀντίκειται τῷ τινὶ μὴ, τῷ δεικνυμένῳ, προσληψόμεθα δὲ ὅρον τὸν η, ᾧ τὸ α οὐδενὶ ἀληθῶς, συναχθήσεται δὴ τὸ ε μηδενὶ τῷ η, ὅπερ ἀδύνατον, παντὶ γὰρ αὐτῷ ὑπάρχει. ἂν δὴ μεταλάβωμεν τοῦτο εἰς τὸ ἀληθὲς, τὸ, τὸ ε τῷ η παντὶ ὑπάρχειν, προσλάβωμεν δὲ καὶ τὴν τὸ α οὐδενὶ τῷ η, οὖσαν ἀληθῆ, δεικτικῶς πάλιν δειχθήσεται τὸ α τινὶ τῷ ε μὴ ὑπάρχον, διὰ τοῦ τρίτου σχήματος, μέσου ὅρου γενομένου τοῦ, ἔξωθεν προσληφθέντος, οὗτος δ' ἦν ὁ η. καθόλου γὰρ τῷ ἀληθεῖς εἶναι τὰς προτάσεις δι' ὧν τὰ προκείμενα οἷόν τε δεικτικῶς δειχθῆναι, τούτῳ καὶ ἡ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγὴ πρόεισι. δείξας δὲ ὅτι διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων ὅ τε δεικτικὸς καὶ ὁ δι' ἀδυνάτου γίνεται συλλογισμὸς προσέθηκε.

Διαφέρει δὲ ὁ δεικτικὸς τοῦ εἰς ἀδύνατον, ὅτι ἐν μὲν τῷ δεικτικῷ κατ' ἀλήθειαν ἀμφότεραι τίθενται.

Δεικνὺς ὅτι τῷ διαφόρῳ τῶν ὅρων τε καὶ προτάσεων, γίνεται ἡ διαφορὰ τοῦ δεικτικοῦ συλλογισμοῦ πρὸς τὸν δι' ἀδυνάτου, αἱ μὲν γὰρ ἀγωγαὶ καὶ τὰ σχήματα, καὶ οἱ τρόποι τῶν δείξεων, ἐπ' ἀμφοτέραις ὅμοιοι. ἡ δὲ διαφορὰ αὐτῶν, ὅτι ἐν μὲν τῷ δεικτικῷ ἀμφότεραι αἱ προτάσεις ἀληθεῖς λαμβάνονται εἰς τὴν δεῖξιν

τοῦ προκειμένου, ἐν δὲ τῷ διὰ ἀδυνάτου, ψευδὴς ἡ ἑτέρα λαμβάνεται, ἣν ὑποτίθενται οἱ δεικνύναι βουλόμενοι τὸ ἀντικείμενον ταύτης, ἢ οὐ περὶ τῆς ὑποτιθεμένης λέγει ὅτι ψευδής, ἀλλὰ ὃ λέγει ἐστίν· ὅτι διὰ μὲν τῶν αὐτῶν δύο προτάσεων, τά τε δεικτικῶς δεικνύμενα γίνεται, καὶ τὰ διὰ ἀδυνάτου, ἀλλ' ἐν μὲν τῇ δεικτικῇ δείξει ἀμφότεραι ἀληθεῖς ληφθεῖσαι δεικνύουσι τὸ προκείμενον. ἐν δὲ τῇ διὰ ἀδυνάτου, ἡ ἑτέρα αὐτῶν, ψευδής. ληφθεῖσα γὰρ ψευδὴς ἐν τῷ συμπεράσματι, αἰτία γίνεται τοῦ ἐλεγχθῆναι τὴν ὑπόθεσιν οὖσαν ἀδύνατον, οὗ τῇ ἀναιρέσει, τίθεται τὸ προκείμενον, ὃ ἐδείκνυτο δεικτικῶς, ληφθείσης αὐτῆς ἀληθοῦς, δεικτικῶς μὲν γὰρ ἐδείκνυτο τὸ α τῷ ε οὐδενί, δι' ἀληθῶν τοῦ τὸ β τῷ α παντί, τὸ β τῷ ε οὐδενί. ἐν δὲ τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ, ἡ μὲν τὸ β τῷ α παντί, ἀληθὴς οὖσα λαμβάνεται. συνάγει δὲ αὕτη μετὰ τῆς ὑποθέσεως τῆς, τὸ α τῷ ε τινὶ ὑπάρχειν λεγούσης, τὸ, τὸ β τῷ ε τινὶ ὂν ψεῦδος. ἦν γὰρ τὸ β τῷ ε οὐδενί, ὃ τῷ ψεῦδος ὂν ἐλέγχεσθαι, ἀναιρεῖ τὴν ὑπόθεσιν, διὰ τὸ εἶναι ἀληθῆ τὴν τὸ α μηδενὶ τῷ ε ὑπάρχειν.

Ταῦτα μὲν οὖν ἔσται μᾶλλον φανερὰ διὰ τῶν ἑπομένων, ὅταν περὶ τοῦ ἀδυνάτου λέγωμεν.

Ἐν τῷ μετὰ τοῦτο βιβλίῳ λέγων περὶ τοῦ ἀδυνάτου, ᾧ διαφέρει τοῦ δεικτικοῦ τρόπου, ἐπιμελέστερον λέγει περὶ τῆς διαφορᾶς αὐτῶν, ὅτι ἡ μὲν δεικτικὴ δεῖξις, ἀνυπόθετος, ἡ δὲ διὰ ἀδυνάτου ὑποθετική. καὶ ἐν μὲν τῇ δεικτικῇ, οὔπω τὸ συμπέρασμα γνώριμον. πρὸ τοῦ ληφθῆναι τὰς δεικτικὰς αὐτοῦ προτάσεις· διότι γὰρ ἀληθές ἐστι, δείκνυται. ἐν δὲ τῇ εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῇ, πρὸ τῆς δείξεως δῆλον διότι καὶ τὸ ἀντικείμενον αὐτοῦ ὑποθέμενος, ἐπί τι φανερὸν ἄγει ψεῦδος, καὶ ἡ μὲν δεικτική, συνάγει τοῦτο, ὃ βούλεται, ἡ δὲ εἰς ἀδύνατον, ἄλλο μὲν συνάγει, ἄλλο δὲ δεῖξαι βούλεται. περὶ μὲν τούτου ὕστερον ἐρεῖν ἐπαγγέλλεται. νῦν δὲ ἐκ τῶν εἰρημένων φησὶ γνώριμον εἶναι, ὅτι δεῖ εἰς ταῦτα βλέπειν, τὰ ἑπόμενα δηλονότι τοῖς ὅροις τοῦ προβλήματος, καὶ οἷς ἕπονται αὐτοί, καὶ εἰς τὰ μὴ ἐνδεχόμενα αὐτοῖς ὑπάρχειν, ἄν τε δεικτικῶς τις βούληται συνάγειν, ἄν τε διὰ ἀδυνάτου. διὰ γὰρ τῆς αὐτῶν ἐπιβλέψεως ἀμφοτέροις τοῖς τρόποις, ἡ τῶν δείξεων εὐπορία.

Ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις συλλογισμοῖς, οἷον ὅσοι κατὰ μετάληψιν, ἢ κατὰ ποιότητα, ἐν τοῖς ὑποκειμένοις οὐκ ἐν τοῖς ἐξ ἀρχῆς ἀλλ' ἐν τοῖς μεταλαμβανομένοις ἔσται ἡ σκέψις.

Δείξας ὁμοίως ἐν τοῖς δεικτικοῖς ἐκ τῆς ἐπιβλέψεως τῶν περὶ ἕκαστον ἐκλελεγμένων γινομένους τοὺς συλλογισμοὺς καὶ ἐν τοῖς διὰ ἀδυνάτου, ἐπεὶ δοκοῦσιν αὐτῷ καὶ οἱ διὰ ἀδυνάτου ἐκ τῶν ἐξ ὑποθέσεως εἶναι φησιν. ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις συλλογισμοῖς τοῖς ἐξ ὑποθέσεως, οὐ περὶ τῶν ὑποκειμένων καὶ ἐξ ἀρχῆς κειμένων ἡ ζήτησις καὶ ἡ ἐκλογὴ ἔσται, ἀλλ' ἐπὶ τῶν μεταλαμβανομένων. περὶ γὰρ τούτων ὁ συλ-

λογισμὸς ὁ δεικτικὸς γίνεται, ὃν καὶ κυρίως συλλογισμὸν λέγει. πρὸς γὰρ τὸ μεταλαμβανόμενον ὡς εἶπεν ἐν τοῖς ἐπάνω, ὁ συλλογισμός. τούτων οὖν καὶ ἡ ἐκλογὴ τῶν ἐν τῷ μεταλαμβανομένῳ καὶ διὰ συλλογισμῶν δεικνυμένων ὅρων. τὰ γὰρ τούτοις ἑπόμενα καὶ οἷς ταῦτα ἕπεται καὶ τὰ τούτοις μὴ ἐνδεχόμενα ὑπάρχειν, ἐκλεκτέον, ἐπειδὴ καὶ περὶ τούτων ποιούμεθα τοὺς συλλογισμούς, ἀλλ' οὐ τῶν ὑποθετικῶς εἰλημμένων. τὸ δέ, ἐν τοῖς ὑποκειμένοις, δύναται μὲν λέγειν καὶ ἀντὶ τοῦ ἐν τοῖς ὑποθετικοῖς, ἵνα ᾖ τὸ λεγόμενον. ἐν δὲ τοῖς ἄλλοις τοῖς ἐξ ὑποθέσεως τοῖς παρὰ τοὺς διὰ ἀδυνάτου, οἷον, ὅσοι κατὰ μετάληψιν, ἢ κατὰ ποιότητα εἰσὶ τῶν ὑποθετικῶν. ἦσαν γὰρ καὶ οἱ εἰς ἀδύνατον ἀπάγοντες, ἐν τοῖς ἐξ ὑποθέσεως οὐκ ἐν τοῖς ἐξ ἀρχῆς κειμένοις, οὐδὲ ἐπὶ τούτων ἡ ἐκλογή, ὃν προειρήκαμεν τρόπον ἔσται. ἀλλ' ἐπὶ τῶν μεταλαμβανομένων, ἢ τὸ ἐν τοῖς ὑποκειμένοις οὐκ ἐν τοῖς ἐξ ἀρχῆς, ἴσον ἐστὶ τῷ οὐκ ἐν τοῖς ἐξ ἀρχῆς ὑποκειμένοις, ἀλλ' ἐν τοῖς μεταλαμβανομένοις καὶ ἐπὶ τούτων ἡ ζήτησις ἔσται. ἐν γὰρ τῷ ὑποθετικῷ τῷ εἰ ἡ ψυχὴ ἀεικίνητος, ἀθάνατός ἐστι, τὴν προειρημένην ἐκλογὴν ποιησόμεθα. οὐ ζητοῦντες τίνα ἕπεται τῷ ἀεικίνητον εἶναι τὴν ψυχήν, καὶ τίσι τοῦτο ἕπεται, καὶ τίνα οὐχ οἷά τε ὑπάρχειν αὐτῷ. ὁμοίως οὐδὲ τῷ, ἀθάνατον εἶναι τὴν ψυχήν. ἀλλὰ ληψόμεθα τοὺς ἐν τῇ μεταλήψει, ἢ προσλήψει ὅρους. εἰσὶ δὲ οὗτοι, ἥ τε ψυχὴ καὶ τὸ ἀεικίνητον. καὶ ἐπὶ τούτων τὴν προειρημένην ποιησόμεθα. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ὀφεῖλον δειχθῆναι διὰ συλλογισμοῦ. ἂν γὰρ ληφθῇ τῷ μὲν αὐτοκινήτῳ, καὶ ἐξ αὐτοῦ κινουμένῳ, ἕπεσθαι τὸ ἀεικίνητον, τῇ δὲ ψυχῇ τὸ αὐτοκίνητον, εἴη ἂν δεικνύμενον τὸ τὴν ψυχὴν ἀεικίνητον εἶναι, λέγοι δ' ἂν κατὰ μετάληψιν μέν, τοὺς κατὰ πρόσληψιν λεγομένους οἷοι εἰσὶ μικτοί. οὓς γὰρ οἱ νεώτεροι πρόσληψιν λέγουσι, τούτους οἱ περὶ Ἀριστοτέλην, μετάληψιν εἰώθασι λέγειν. ὥσπερ καὶ ἤδη προειρήκαμεν. κατὰ μετάληψιν μὲν οὖν οἱ τοιοῦτοι, ὡς καὶ πρόσθεν εἰρήκαμεν, κατὰ ποιότητα δὲ λέγονται, οἱ ἀπὸ τοῦ μᾶλλον, καὶ ἧττον, καὶ ὁμοίου δεικνύντες. ἐπειδὴ ταῦτα τὸ ὅμοιον, καὶ τὸ μᾶλλον, καὶ τὸ ἧττον τῷ ποιῷ παρακολουθεῖ. οἳ καὶ αὐτοὶ γίγνονται κατὰ μετάληψιν. καὶ γὰρ ἐπὶ τῶν οὕτως δεικνυμένων, ἄλλο μὲν ὑποτίθεται, ἄλλου δὲ ἡ δεῖξις, καὶ ὁ συλλογισμὸς γίνεται. ὃ καὶ αὐτὸ μεταλαμβανόμενον λέγει. ὁ γὰρ δεικνὺς ὅτι μή ἐστιν ἐν τῷ πλουτεῖν τὸ εὐδαιμονεῖν, διὰ τοῦ ὅτι μηδ' ἐν τῷ ὑγιαίνειν. ὑποτίθεται μὲν ὃ μᾶλλον δόξαι αὔταρκες εἶναι πρὸς εὐδαιμονίαν, τοῦτο μὴ ἔστιν αὔταρκες, οὐδὲ τὸ ἧττον ἐκείνου εἴη ἂν αὔταρκες, ὑγεία δὲ πλούτου μᾶλλον δοκοῦν εἶναι αὔταρκες πρὸς εὐδαιμονίαν, οὐκ ἔστιν αὔταρκες. οὐδ' ἄρα ὁ πλοῦτος. τὸ μὲν μὴ εἶναι τὸν πλοῦτον αὐτάρκη πρὸς εὐδαιμονίαν, εἴ γε μηδὲ ἡ ὑγεία, ὑπόκειται. δειχθείη δ' ἂν διὰ συλλογισμοῦ ὅτι μὴ ἔστιν ὑγεία πρὸς εὐδαιμονίαν αὐτάρκης, οὕτως. ὑγιαίνοντές τινες, κακίαν ἔχοντες, οὐδεὶς κακίαν ἔχων εὐδαιμονεῖ. οὐχ ἄρα οἱ ὑγιαίνοντες εὐδαιμονοῦσιν. οὐκ αὐτάρκης ἄρα ἡ ὑγεία πρὸς εὐδαιμονίαν. ἔστι καὶ οὕτως δεῖξαι. ἡ ὑγεία οὐκ ἔστιν αὐτάρκης πρὸς τὸ ζῆν ἀναμαρτήτως. ἡ εὐδαιμονία αὐτάρκης ἐστὶ πρὸς τὸ ζῆν ἀναμαρτήτως. ἡ ὑγεία ἄρα οὐκ ἔστιν αὐτάρκης

πρὸς εὐδαιμονίαν, ἢ οὕτως, ἐν τῷ ὑγιαίνειν, οὐκ ἐσμὲν ἀναμάρτητοι. ἐν δὲ τῷ εὐδαιμονεῖν ἀναμάρτητοι ἐσόμεθα. οὐκ ἄρα ἐν τῷ ὑγιαίνειν τὸ εὐδαιμονεῖν. δεῖ οὖν τὰς προειρημένας ἐκλογὰς ποιεῖσθαι τῆς τε ὑγείας, καὶ τοῦ αὐτάρκους πρὸς εὐδαιμονίαν. ταῦτα γὰρ τὰ δεικνύμενα διὰ συλλογισμοῦ. καὶ ἔστιν ἡ δεῖξις γεγονυῖα, διὰ τοῦ, τὸ ἑπόμενον τῇ εὐδαιμονίᾳ ὅ ἐστι τὸ ἀναμάρτητον μὴ ὑπάρχειν τῇ ὑγείᾳ. καὶ τοιοῦτοι μὲν οἱ ἀπὸ τοῦ μᾶλλον ὄντες ἀνασκευαστικοί. οἱ δὲ ἀπὸ τοῦ ἧττον. εἰσὶ μὲν ἔμπαλιν ἔχοντες τούτοις κατασκευαστικοὶ γάρ εἰσιν. ἔχουσι δὲ οὕτως. εἰ τὸ ἧττον ἀγαθόν, ἀγαθόν ἐστι, καὶ τὸ μᾶλλον ἀγαθόν, ἀγαθὸν ἂν εἴη. ἀλλὰ μὴν ἡ ὑγεία ἀρετῆς ἧττον οὖσα ἀγαθόν, ἀγαθόν ἐστι. καὶ ἡ ἀρετὴ ἄρα. πάλιν γὰρ καὶ ἐνταῦθα ὁ συλλογισμὸς τοῦ ὅτι ἡ ὑγεία ἀγαθόν, δεικτικός, ἐξ ὑποθέσεως δὲ τούτου δειχθέντος, λαμβάνεται ἡ ἀρετὴ ἀγαθὸν εἶναι. τούτων οὖν δεῖ ποιεῖσθαι τὴν ἐκλογήν, ἥτις ἔσται, λαβόντων ἡμῶν τὸ μὲν ἀγαθὸν ἕπεσθαι τῷ κατὰ φύσιν, τὸ δὲ κατὰ φύσιν τῇ ὑγείᾳ πάλιν. ὁ δὲ ἀπὸ τοῦ ὁμοίου πρὸς ἄμφω χρήσιμος. καὶ πρὸς ἀνασκευήν, καὶ πρὸς κατασκευήν. τῶν γὰρ ὁμοίως ἐχόντων τι, εἰ θάτερον ἔχοι αὐτό, καὶ θάτερον ἂν ἔχοι. καὶ εἰ μὴ ἔχοι πάλιν θάτερον, οὐδ᾽ ἂν τὸ ἕτερον ἔχοι. καὶ ἔστι τὸ μὲν δεικνύμενον διὰ συλλογισμοῦ καὶ ἐπὶ τούτων, τὸ ἕτερον. τὸ δὲ ἕτερον ἐξ ὑποθέσεως τὴν δεῖξιν λαμβάνει, καὶ διὰ τὴν ὑπόθεσιν. ἐκείνου οὖν δεῖ ποιεῖσθαι τὴν ἐκλογήν, οἷον, εἰ ὁμοίως οὖσα ἡ εὐγένεια τῷ πλούτῳ αἱρετὸν ἀγαθόν ἐστι, καὶ ὁ πλοῦτος αἱρετὸν ἀγαθόν. ἡ δὲ εὐγένεια ὁμοίως οὖσα αἱρετὴ τῷ πλούτῳ, ἀγαθόν ἐστι. τοῦ γὰρ τὴν εὐγένειαν ἀγαθὸν εἶναι, ὁ συλλογισμός. τὰ δ᾽ ἄλλα ὑπόκειται. ὅτι δὲ ἡ εὐγένεια ἀγαθόν, δεικνύοιτ᾽ ἂν διὰ τῆς ἐκλογῆς, εἰ ληφθείη τὸ μὲν ἀγαθὸν ἕπεσθαι τῷ αἱρετῷ. πᾶν γὰρ αἱρετὸν ἀγαθόν. τῇ δὲ εὐγενείᾳ, τὸ αἱρετόν. ἡ γὰρ εὐγένεια, αἱρετόν. οὐκοῦν καὶ ἐπὶ τῶν τοιούτων συλλογισμῶν, οὓς κατὰ ποιότητα λέγειν αὐτοῖς ἔθος, ἐπὶ τῶν κατὰ μετάληψιν ὁ συλλογισμός, ἀλλ᾽ οὐ τῶν ὑποκειμένων γίνεται, ἀλλὰ τῶν μεταλαμβανομένων. τούτων οὖν χρὴ καὶ τὴν ἐκλογὴν ποιεῖσθαι. τὸ δέ, ἐν τοῖς ὑποκειμένοις, εἰρῆσθαι δύναται καὶ ἀντὶ τοῦ περὶ τῶν ὑποκειμένων. ἔστι γὰρ τὸ λεγόμενον. ὅσοι κατὰ μετάληψιν, ἢ κατὰ ποιότητα περὶ τῶν ὑποκειμένων δεικνύουσιν. ἐπὶ δὴ τούτων ἔσται ἡ σκέψις οὐκ ἐν τοῖς ἐξ ἀρχῆς, ἀλλ᾽ ἐν τοῖς μεταλαμβανομένοις, ἐπεὶ καὶ ὁ συλλογισμός, τούτων. ἡ δὲ ἐπίβλεψις, καὶ ἡ ἐκλογή, καὶ ἐπὶ τούτων, ἡ αὐτὴ ἔσται, ὁποίαν ὑπεγράψαμεν.

Ἐπισκέψασθαι δὲ δεῖ καὶ διελεῖν, ποσαχῶς οἱ ἐξ ὑποθέσεως.

Τοῦτο εἴρηκεν ἤτοι ὡς πάντων τῶν ἐξ ὑποθέσεως, ἢ τὸ πιστεῖν δυναμένων τῇ ἐκκειμένῃ τῶν ὅρων ἐκλογῇ τε, καὶ τῇ δι᾽ αὐτῶν δείξει. εἰ γὰρ ἐπισκέψοιτό τις καὶ διέλοι, εὑρήσει τοῦτο οὕτως ἔχον. εἰπὼν γὰρ τούς τε κατὰ μετάληψιν, καὶ τοὺς κατὰ ποιότητα, δεῖν φησιν ἐπισκέψασθαι, καὶ τοὺς ἄλλους τοὺς ἐξ ὑποθέσεως. ἐξ ὑποθέσεως γάρ, καὶ οἱ διαιρετικοί, οἳ καὶ αὐτοὶ ἐν τοῖς κατὰ μετάληψιν ἐξ ὑποθέσεως καὶ οἱ ἐξ ὁμολογίας. δεῖν οὖν φησι τῶν ἐξ ὑποθέσεως, προσεχεστέραν ποιεῖσθαι

διαιρέσεων, ἢ ἔστω ὧν τινες τῶν ὑποθετικῶν, φανερῶς ὑπάγονται τῇ ἐκκειμένῃ μεθόδῳ. οἵ τε γὰρ διὰ ἀδυνάτου, καὶ οἱ κατὰ μετάληψιν. ὑφ᾽ οὓς πάντες οἱ λεγόμενοι ἀναπόδεικτοι. καὶ ἔτι οἱ κατὰ ποιότητα. λέγει δὲ δεῖν ἐπισκέψασθαι, καὶ διελεῖν ποσαχῶς οἱ ἐξ ὑποθέσεως λέγονται. ἐκ γὰρ τῆς διαιρέσεως δῆλον ἔσται, εἴτε πάντες οἵ τε ὑπάγειν τῇ ἐκκειμένῃ μεθόδῳ οὔσῃ δεικτικῇ, εἴτε οὔ. δόξουσι γὰρ οἱ δι᾽ ὅλων ὑποθετικοί, οὓς Θεόφραστος κατὰ ἀναλογίαν λέγει, οἷον εἰσὶν οἱ διὰ τριῶν λεγόμενοι, μηκέτι ὑποπίπτειν τῇ διὰ τῆς ἐκλογῆς δείξει. λέγει δὲ αὐτοὺς ὁ Θεόφραστος κατὰ ἀναλογίαν. ἐπειδὴ αἵ τε προτάσεις ἀνάλογοι, καὶ τὸ συμπέρασμα τοῖς προτάσεσιν. ἐν πᾶσι γὰρ αὐτοῖς ὁμοιότης ἐστίν. ἢ οὐδὲ συλλογισμοὶ κυρίως καὶ ἁπλῶς, ἐκεῖνοι. ἀλλὰ τὸ ὅλον τοῦτο ἐξ ὑποθέσεως συλλογισμοί. οὐδὲν γὰρ εἶναι ἢ μὴ εἶναι δεικνύουσιν. οἱ μὲν γὰρ προειρημένοι ἐξ ὑποθέσεως, καὶ συλλογισμοί, δεικνύουσι γάρ τι ὑπάρχειν, ἢ μὴ ὑπάρχειν. οἱ δὲ τοιοῦτοι, μηδὲν τοιοῦτον δεικνύοντες, οὐκέτι, οὐδὲ ἁπλῶς συλλογισμοί. εἰ δὲ οὗτοι οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἁπλῶς συλλογισμοί. πάντες ἂν οἱ κυρίως, καὶ ἁπλῶς ὄντες συλλογισμοί, διὰ τῆς προκειμένης μεθόδου δεικνύοιντο. ἀνάγονται μέντοι, καὶ οἱ δι᾽ ὅλων ὑποθετικοί, εἰς τὰ τρία τὰ προειρημένα σχήματα τὸν ἄλλον τρόπον ὡς καὶ Θεόφραστος δέδειχεν, ἐν τῷ πρώτῳ τῶν προτέρων ἀναλυτικῶν. ἔστι δὲ δι᾽ ὅλων ὑποθετικός, τοιοῦτος. εἰ τὸ α τῷ β, εἰ τὸ β τῷ γ, εἰ ἄρα τὸ α τῷ γ. τοῦτο γὰρ καὶ τὸ συμπέρασμα ὑποθετικόν, οἷον εἰ ἄνθρωπός ἐστι, ζῷόν ἐστιν. εἰ ζῷόν ἐστιν, οὐσία ἐστί. εἰ ἄρα ἄνθρωπός ἐστιν, οὐσία ἐστίν. ἐπεὶ τοίνυν δεῖ καὶ ἐν τούτοις μέσον τινὰ ὅρον εἶναι, καθ᾽ ὃν συνάπτουσιν αἱ προτάσεις ἀλλήλαις. ἄλλως γὰρ ἀδύνατον καὶ ἐπὶ τούτων συνακτικὴν συζυγίαν γίνεσθαι. οὗτος ὁ μέσος τριχῶς, καὶ ἐν ταῖς τοιαύταις συζυγίαις τεθήσεται. ὅταν μὲν γὰρ ἐν ᾗ μὲν τῶν προτάσεων λήγῃ, ἐν ᾗ δὲ ἄρχεται, τὸ πρῶτον ἔσται σχῆμα. οὕτως γὰρ ἕξει, ὡς καὶ ὅτε τοῦ μὲν τῶν ἄκρων κατηγοροῖτο, τῷ δὲ ὑπέκειτο. ἀνάλογον γὰρ τὰ μὲν λήγειν, καὶ ἕπεσθαι τῷ κατηγορεῖσθαι, τῷ δὲ ἄρχεσθαι, τῷ ὑποκεῖσθαι. ὑπόκειται γάρ πως τῷ ἐπιφερομένῳ αὐτῷ. οὕτως γὰρ ληφθέντος τοῦ μέσου, συμπέρασμα ἔσται. ὃ ἄρχεται, ἀφ᾽ οὗ ἤρχετο, καὶ ἡ πρώτη πρότασις. λήγει δέ, εἰς ὃ ἔληγεν ἡ δευτέρα. τὴν μὲν τοῦ κατηγορουμένου χώραν ἐν τῷ συμπεράσματι, τοῦ ἑπομένου λαμβάνοντος. τὴν δὲ τοῦ ὑποκειμένου, τοῦ ἡγουμένου, οἷον, εἰ τὸ α τῷ β, εἰ τὸ β τῷ γ. εἰ ἄρα τὸ α, τὸ γ. δύναται οὖν τῇ τοιαύτῃ συζυγίᾳ, καὶ ἀνάπαλιν ληφθῆναι τὸ συμπέρασμα. ὥστε μὴ ἑπόμενον εἶναι ἀλλ᾽ ἡγούμενον, οὐ μὴν ἁπλῶς ἀλλὰ σὺν ἀντιθέσει. συναχθέντος γὰρ τοῦ καὶ τὸ α τὸ γ, συνάγεται καὶ τό, εἰ μὴ τὸ γ, οὐδὲ τὸ α. εἰ δὲ ἀπὸ διαφόρων ἀρχόμεναι αἱ ὑποθετικαὶ προτάσεις, λήγοιεν εἰς ταὐτό, ἔσται τὸ τοιοῦτον σχῆμα δεύτερον, ἀνάλογον ὂν τῷ ἐν τοῖς κατηγορικοῖς δευτέρῳ. ἐν οἷς ὁ μέσος ὅρος ἀμφοτέρων τῶν ἄκρων κατηγορεῖτο. ἐπεὶ γὰρ ἐν τοῖς ὑποθετικοῖς τὸ ἑπόμενον κατηγορουμένου χώραν ἔχουσιν, ὅταν ταῖς δύο προτάσεσι ταὐτὸν ἑπόμενον λαμβάνηται, τὸ πρῶτον ἔσται σχῆμα. συλλογιστικὴ δὲ ἡ συζυγία. ἐὰν ἀντικειμένως ἑπόμενον ἑκατέρῳ τῶν ἡγουμένων λαμβάνηται. οἷον

εἰ τὸ α τὸ γ, εἰ τὸ β, οὐ τὸ γ, τὸ γὰρ γ μέσος ὢν ὅρος, ἀντικειμένως εἴληπται ἑπόμενος, τοῖς ἡγουμένοις τῷ τε α, καὶ τῷ β. διὸ καὶ συνάγεται, οὕτως ληφθέντων, τὸ ἕτερον τῶν ἀρχομένων, οὐ θάτερον. εἰ γὰρ τὸ α τὸ β, εἰ τὸ γ οὐ τὸ β, εἰ ἄρα τὸ α, οὐ τὸ β, οἷον, εἰ ἄνθρωπος, ζῷον. εἰ λίθος, οὐ ζῷον. εἰ ἄρα ἄνθρωπος, οὐ λίθος. εἰ δέ γε ἀπὸ τοῦ αὐτοῦ ἀρχόμεναι αἱ προτάσεις λήγοιεν εἰς ἕτερα, ἔσται ἀνάλογον τοῦτο τὸ σχῆμα, τῷ τρίτῳ. τὸ γὰρ ἡγούμενον ὑποκειμένου χώραν ἔχον, ἐν ἀμφοτέραις ταῖς προτάσεσι ταυτόν ἐστιν. ὅταν δὴ ἀντικειμένως τοῦτο ληφθῇ, συνακτικὸν ἔσται, οἷον, εἰ τὸ α τὸ β, εἰ οὐ τὸ β, τὸ γ. συναχθήσεται γὰρ εἰ μὴ θάτερον τῶν ληγόντων, θάτερον. εἰ γὰρ οὐ τὸ β, τὸ γ, ἤ, εἰ οὐ τὸ γ, τὸ β, οἷον, εἰ ἄνθρωπος, λογικόν, εἰ μὴ ἄνθρωπος, ἄλογον, εἰ μὴ λογικὸν ἄρα ἄλογον. ταύτῃ τοίνυν ὅμοιαι ἐν τούτοις αἱ συμπλοκαὶ ταῖς ἐν τοῖς κατηγορικοῖς σχήμασιν οὔσαις, εἰκότως ἀνεὶς ἐκείνας ἀνάγονται. καὶ ἔστιν ἡ γένεσις ἐπὶ τοῖς κατηγορικοῖς τῷ δευτέρῳ, καὶ τρίτῳ σχήματι ἀπὸ τῶν ἀντιστροφῶν τῶν ἐν τῷ πρώτῳ προτάσεων. οὕτως δὲ καὶ ἐπὶ τούτοις τοῖς σχήμασι. τῆς μὲν γὰρ μείζονος ἀντιστραφείσης ἐν πρώτῳ σχήματι προτάσεως, τὸ πρῶτον ἐγένετο σχῆμα. τῆς δὲ ἐλάττονος, τὸ τρίτον. ἔστι δὲ τοῖς ὑποθετικοῖς μείζων μὲν ἡ β', ἐν ᾗ ἕπεται ὁ μέσος, ἐλάττων δέ, ἡ πρώτη ἐν ᾗ ἕπεται ὁ μέσος. οἷον ἡ μέν, εἰ τὸ α, τὸ β πρώτη τε καὶ ἐλάττων, ἡ δέ, εἰ τὸ β, τὸ γ, ἀντιστραφείσης ἔσται ἐν ἀμφοτέραις τὸ β ἑπόμενον, καὶ τὴν χώραν λαμβάνον τοῦ κατηγορουμένου, ὃ ἴδιον τοῦ δευτέρου σχήματος. τῆς δὲ πρώτης, τῆς, εἰ τὸ α τὸ β ἀντιστραφείσης, ἔσται πάλιν ἡγούμενον ἐν ἀμφοτέραις ταῖς προτάσεσι τὸ β, ὃ χώραν ὑποκειμένου ἔχον, ποιεῖ τὸ τρίτον σχῆμα. παραπλησίως δὲ καὶ αἱ ἀναλύσεις τῶν ἐν τῷ δευτέρῳ καὶ τρίτῳ σχήματι, εἰς τὸ πρῶτον ἔσονται σχῆμα. ἐξ οὗ καὶ αἱ γενέσεις αὐτοῖς. ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν κατηγορικῶν. οὗτοι μὲν οὖν οἱ ἁπλοῖ τε, καὶ πρῶτοι ὑποθετικοί, δι' ὅλων λεγόμενοι, ἐκ τούτων δὲ καὶ οἱ σύνθετοι, πάντες τὴν σύστασιν ἔχοντες δειχθήσονται. Θεόφραστος μέντοι ἐν τῷ πρώτῳ τῶν ἀναλυτικῶν, δεύτερον σχῆμα λέγει, ἐν τοῖς δι' ὅλων εἶναι ὑποθετικοῖς εἶναι. ἐν ᾧ ἀρχόμεναι ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ αἱ προτάσεις, λήγουσιν εἰς ἕτερα. τρίτον δὲ ἐν ᾧ ἀπὸ διαφόρων ἀρχόμεναι, λήγουσιν εἰς ταυτόν. ἀνάπαλιν δὲ ἡμεῖς ἐξεθέμεθα. ἀλλὰ περὶ μὲν τούτων ἰδίως πρόσεστι λέγειν. νῦν δ' ἐπανιτέον ἐπὶ τὴν τῆς λέξεως ἐξήγησιν.

Ἔστι δὲ καὶ ἄλλον τρόπον ἔνια συλλογίσασθαι τούτων, οἷον τὰ καθόλου διὰ τῆς κατὰ μέρος ἐπιβλέψεως ἐξ ὑποθέσεως.

Δ εἴξας καθ' ἕκαστον πρόβλημα τίνων τῶν αὐτῶν ὄντων ἐγίγνετο τὸ συμπέρασμα λέγει ὅτι ἔνια τῶν κειμένων ἔστι, καὶ ἄλλῃ τινὶ μεθόδῳ καὶ ἐφόδῳ χρωμένοις, συνάγειν. προσχρωμένους μέντοι πρὸς τοῖς κειμένοις ἤδη καὶ εἰρημένοις, ὑποθέσει τινί. τὰ γὰρ καθόλου καταφατικὰ καὶ ἀποφατικὰ ὅπως μὲν συνήγετο, εἴρηται. ληφθέντος γὰρ τοῦ γ τῷ ζ ταυτοῦ, καθόλου τὸ α τῷ ε ἐδείκνυτο ὑπάρχειν. πάλιν δ' αὖ ληφθέντος ἢ τοῦ δ τῷ ζ ταυτοῦ, ἢ τοῦ β τῷ θ, τὸ καθόλου ἀποφατικόν, φησὶ δὴ τὰ αὐτὰ δυνήσεσθαι συναγόμενα δείκνυσθαι, καὶ ἄλλως.

τὸ μὲν καθόλου καταφατικόν, ἂν τὸ γ τῷ η, ᾧ ἕπεται τὸ ε, ταυτὸν ληφθῇ, δι' ὧν συνήγετο τὸ ἐπὶ μέρους καταφατικόν. εἰ γὰρ ἐπιβλέψαιμεν τὰ καθέκαστα καὶ εὕροιμεν μόνῳ τῷ η τὸ ε ἑπόμενον καὶ μηδενὶ ἄλλῳ. οἷον, εἰ εἴη τὸ μὲν η ἄνθρωπος, τὸ δὲ ε γελαστικόν, ἐπεὶ μόνῳ τῷ η τὸ ε ἕπεται, ἂν λάβωμεν αὐτὸ ὡς μόνῳ ἑπόμενον, καὶ τὸ α παντὶ τῷ ε ὑπάρξει. ὑπάρχει μὲν γὰρ τὸ α παντὶ τῷ γ. ἕπεται γὰρ αὐτῷ, καὶ τῷ η ἄρα, ταυτὸν γάρ ἐστι τῷ γ, τὸ η. ἀλλ' εἰ τῷ η μόνῳ τὸ ε ἕπεται, καὶ ἀντιστρέφει, καὶ τῷ ε τὸ η ἀκολουθήσει, καὶ ἕξει τὴν τοῦ ζ χώραν. εἰ δὲ ἀκολουθεῖ αὐτῷ, κατὰ παντὸς αὐτοῦ κατηγορηθήσεται, ὥστε καὶ τοῦ η παντὸς τὸ α. ἐξ ὑποθέσεως οὖν ἐκ τῶν γ ἢ τῶν αὐτῶν ληφθέντων τὸ καθόλου συναχθήσεται. ἂν γὰρ τὸ η μόνῳ ἕπηται τὸ ε, ἄλλως δέ, οὔ. τὰ δὲ ἴδια καὶ οἱ ὁρισμοὶ ἑκάστου, ὡς πρότερον εἴρηται, ἐπίσης ὄντα τῷ πράγματι, δύναται καὶ ἐν τοῖς ἑπομένοις αὐτοῖς τίθεσθαι, καὶ ἐν τοῖς οἷς ἕπεται αὐτά. καὶ πάλιν εἰ τὸ δ καὶ τὸ η ταυτά, διὰ τούτων δὲ τὸ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν συνήγετο. τὸ γὰρ α οὐ παντὶ τῷ ε, διὰ τοῦ, τὸ μὲν α οὐδενὶ τῷ η, τὸ δὲ ε παντὶ αὐτῷ. ἀλλ' εἰ τὸ η, τοιοῦτον ληφθείη ὡς πάλιν μόνῳ τὸ ε ἕπεσθαι, ὡς καὶ ἐπὶ τῆς πρώτης δείξεως, ἀντιστραφήσεται πάλιν καὶ ἔσται τῷ ε τὸ η ἑπόμενον, ὥσπερ καὶ τὸ ζ, εἰ δὴ τὸ η τῷ δ ταυτόν ἐστι, τὸ δὲ α οὐδενὶ τῷ δ, δηλονότι οὐδὲ τῷ η, τὸ δὲ η παντὶ τῷ ε, τὸ α ἄρα οὐδενὶ τῷ ε. δεῖ οὖν φησι καὶ οὕτως ἐπιβλέπειν τε καὶ ἐκλέγειν τὰ προειρημένα. ἐπεὶ καὶ διὰ τῆς τοιαύτης ἐπιβλέψεως, δύναται δείκνυσθαι τὸ καθόλου.

Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον καὶ ἐπὶ τῶν ἀναγκαίων καὶ τῶν ἐνδεχομένων.

Λ έγει ὅτι οὐ μόνον ἐπὶ ὑπάρχοντι συναγομένων, δεῖ τὴν τοιαύτην ἐπίβλεψιν ποιεῖσθαι ζητοῦντας πάντα τὰ ἑπόμενα καὶ οἷς ἕπεται καὶ τὰ μὴ ὑπάρχοντα, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἀναγκαίων ὁμοίως, καὶ ἐπὶ τῶν ἐνδεχομένων. ἡ γὰρ αὐτὴ μέθοδος ἐπὶ πάντων. ὁ γὰρ τρόπος τοῦ συμπεράσματος, διοίσει τῷ, ὑπάρχοντα εἶναι τὰ ἐκλεγόμενα ἢ ἀναγκαῖα ἢ ἐνδεχόμενα. ἀλλ' οὐ τῷ ἄλλως καὶ ἄλλως λαμβάνεσθαι.

Ληπτέον δὲ ἐπὶ τῶν συλλογισμῶν, καὶ τὰ μὴ ὑπάρχοντα, δυνατὰ δὲ ὑπάρχειν.

Ε ν τῇ ἐκλογῇ τῇ ἐπὶ τῶν ἐνδεχομένων συλλογισμῶν, δεῖν φησὶ τὰ ἑπόμενα λαμβάνοντας τοῖς κειμένοις ὅροις, ὧν κατὰ τὸ ἐνδεχόμενον τὴν συναγωγὴν βουλόμεθα ποιήσασθαι πρὸς ἀλλήλους, μὴ μόνον λαμβάνειν τὰ μὴ ὑπάρχοντα μὲν αὐτοῖς ἐνδεχομένως δὲ ὑπάρχοντα, ἀλλὰ καὶ τὰ μὴ ὑπάρχοντα μὲν αὐτοῖς ἐνδεχόμενα δὲ ὑπάρχειν, καὶ ταῦτα θετέον ὡς ἐν τοῖς ἐνδεχομένως ὑπάρχουσι καὶ ἑπομένοις. ἐνδέχεται γὰρ ὅτι καὶ διὰ τῶν μὴ ὑπαρχόντων ἐνδεχομένων δὲ ὑπάρχειν, ὁ τοῦ ἐνδεχομένου συλλογισμός. ἐχρήσατο δὲ τούτῳ, ὅτε ἐν ταῖς μίξεσι τὸ ἐνδεχόμενον μετελάμβανεν εἰς τὸ ὑπάρχον ἐν ταῖς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγαῖς, ὡς εἰς ψεῦδος μέν, οὐ μὴν ἀδύνατον, καὶ ὁ τοῦ ἐνδεχομένου δὲ ὁρισμὸς ὃν ἐξέθετο τοιοῦτος ἦν. οὗ γὰρ μὴ ὄντος ἀναγκαίου, τεθέντος δὲ ὑπάρχειν οὐδὲν ἀδύνατον ἕπεται, τοῦτ' ἦν ἐνδεχόμενον. καὶ γὰρ καὶ διαφέρειν δοκεῖ τὸ κυρίως ἐνδεχόμενον τοῦ κυρίως ὑπάρχοντος, κατὰ τοῦτο.

Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν.

Τοὺς τρόπους κατηγορίας εἴρηκεν. ἀεὶ γὰρ κατηγοροῦνται. εἰπὼν δέ, δεῖν καὶ ἐπὶ τοῦ ἀναγκαίου καὶ ἐπὶ τοῦ ἐνδεχομένου τὴν αὐτὴν ἐπίβλεψιν ποιεῖσθαι, προστέθεικεν ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων τρόπων ὁμοίως δεικνὺς ὅτι πάντες οἱ συλλογισμοὶ γίνονται, διὰ τῆς ἐκκειμένης μεθόδου. εἶεν δ' ἂν καὶ αἱ ἄλλαι κατηγορίαι καὶ τρόποι ὡς εἰρήκαμεν ἤδη, τὸ δυνατόν, τὸ ἀδύνατον, τὸ ἔνδοξον, τὸ ἄδοξον, τὸ δῆλον, τὸ ἄδηλον, τὸ κατὰ φύσιν, τὸ καλῶς, τὸ ὠφελίμως, τὰ τοιαῦτα γὰρ τρόποι. εἴη δ' ἂν μεταξὺ ἐμβεβλημένον, τό, ληπτέον δὲ ἐπὶ τῶν ἐνδεχομένων· τὸ γὰρ ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν, ἀκολουθεῖ τῷ, ἡ γὰρ αὐτὴ σκέψις καὶ διὰ τῶν αὐτῶν ὅρων ἔσται τῇ τάξει τοῦ τε ἐνδέχεσθαι καὶ τοῦ ὑπάρχειν ὁ συλλογισμός. δύναται τὸ ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων κατηγοριῶν, εἰρηκέναι τοῦ τε ἀναγκαίου καὶ τοῦ ὑπάρχοντος· ὡς γὰρ ἐπὶ τοῦ ἐνδεχομένου, ταῦτα ἐκλέγομεν δι' ὧν ὁ τοῦ ἐνδεχομένου συλλογισμός, οὕτως καὶ ἐπὶ τοῦ ὑπάρχοντος ἐκλέγειν χρὴ τά, δι' ὧν ὁ τοῦ ὑπάρχοντος γίνεται συλλογισμὸς καὶ ἐπὶ τοῦ ἀναγκαίου, δι' ὧν ὁ τοῦ ἀναγκαίου.

Φανερὸν οὖν ἐκ τῶν εἰρημένων, οὐ μόνον ὅτι ἐγχωρεῖ διὰ ταύτης τῆς ὁδοῦ γίνεσθαι πάντας τοὺς συλλογισμούς.

Οὐ μόνον φησὶν ἐνδέχεσθαι πάντας τοὺς συλλογισμοὺς γίνεσθαι κατὰ τὴν εἰρημένην μέθοδον, ἀλλὰ καὶ ἄλλως, ἀδύνατον, καὶ δείκνυσι διὰ τί ἀδύνατον ἄλλως. πᾶς μὲν γὰρ συλλογισμός, διά τινος τῶν τριῶν σχημάτων γίνεται. αἱ γὰρ λαμβανόμεναι προτάσεις συλλογιστικῶς, κατά τι τούτων τῶν σχημάτων λαμβάνονται. τὰ δὲ σχήματα ταῦτα καὶ τὰς κατ' αὐτὰς συζυγίας, οὐχ οἷόν τε ἐξ ἄλλων συνίστασθαι, ἢ ἐκ τῶν ἑπομένων αὐτοῖς, καὶ τῶν, οἷς ἕπεται αὐτά, καὶ τῶν μὴ ὑπαρχόντων αὐτοῖς. ἐκ τούτων γὰρ καὶ ὁ μέσος λαμβάνεται. τὸ μὲν γὰρ καθόλου καταφατικὸν ἐκ τῶν ἑπομένων καὶ οἷς ἕπεται, τὸ δὲ καθόλου ἀποφατικόν, ἐκ τῶν ὑπαρχόντων καὶ μὴ ὑπαρχόντων. τὰ δὲ ἐπὶ μέρους τό τε καταφατικὸν καὶ τὸ ἀποφατικόν, ἐκ τῶν οἷς ἕπεται αὐτά. τούτων δὲ ἀλλήλοις συντιθεμένων, ὁ μέσος ὅρος ἐδείχθη γινόμενος. οὐκ ἂν λέγει δὲ ταῦτα περὶ τῶν δι' ὅλου ὑποθετικῶν, ὅτι μηδὲ κυρίως ἡγεῖται τοὺς τοιούτους εἶναι συλλογισμούς, οὐδὲ μᾶλλον ὑπάρξεως ὄντας δεικτικούς, ἀλλὰ ἀκολουθίας μόνον.

Ἡ μὲν οὖν μέθοδος κατὰ πάντων ἡ αὐτή.

Ὃ λέγει τοιοῦτόν ἐστιν, ἡ μὲν πρὸς τὸ συλλογίζεσθαι ὁδός τε καὶ μέθοδος, ἡ αὐτὴ ἐν πάσαις ἐπιστήμαις τε καὶ τέχναις ταῖς διὰ συλλογισμῶν ἀποδεικνυούσαις τι τῶν οἰκείων. εἴ γε ἐκ τῶν εἰρημένων ἐπιβλέψεων, πᾶς συλλογισμός, καὶ φιλοσόφῳ, καὶ ἰατρῷ, καὶ ῥήτορι, καὶ μουσικῷ, καὶ παντὶ συλλογιζομένῳ τι, ἀναγκαία ἡ προειρημένη μέθοδός τε καὶ ὁδός. διὰ γὰρ ταύτης ἡ τῶν προτάσεων εὕρεσις, καθ' ἃς ὁ συλλογισμός. πάντας γὰρ τοὺς συλλογιζομένους, δεῖ ἐπιβλέπειν εἴς τε τὰ ἑπόμενα τούτοις περὶ ὧν συλλογίζονται, καὶ εἰς τά, οἷς ἕπεται ταῦτα,

καὶ εἰς τὰ μὴ ὑπάρχοντα αὐτοῖς, καὶ ταῦτα ὅτι πλεῖστα ἐκλέγειν, καὶ εὐπορεῖν αὐτῶν, καὶ ἔχειν πρόχειρα. ὥστε δέ, δεῖ γὰρ τὰ ὑπάρχοντα καὶ ὅσοις ὑπάρχει περὶ ἑκάστου ἑκάτερον ἀθρεῖν, ἵνα ἐφ' ἑκατέρου τῶν ὅρων ζητῶμεν ἀμφότερα, καὶ τὰ ἑπόμενα, καὶ οἷς αὐτὰ ἕπεται, καὶ μὴ τῶν μέν, τὰ ἑπόμενα μόνον ἐκλέγωμεν, τοῦ δέ, τὰ οἷς ἕπεται. τὸ δὲ καὶ ταῦτα διὰ τῶν τριῶν ὅρων σκοπεῖν, ἴσον ἐστὶ τῷ, καὶ ταῦτα ἐν τοῖς τρισὶν ὅροις ἐξ ὧν ὁ συλλογισμὸς γίνεται, συντιθέναι. ἄλλως μὲν ἀνασκευάζοντα, ἄλλως δέ, κατασκευάζοντα. ὑπέγραψε γὰρ πῶς χρὴ καθ' ἕκαστον πρόβλημα, τὰς προτάσεις λαμβάνειν, οὔτε γὰρ ὁμοίως, οὔτε ἐκ τῶν αὐτῶν ἀεί, ἀλλὰ καὶ ἄλλοτε μέν, ἐκ τῶν οἷς ἀμφότερα ἕπεται, ἄλλοτε δέ, τοῦ μέν, οἷς ἕπεται. τοῦ δέ, ἐκ τῶν ἑπομένων αὐτῷ. ἄλλοτε δὲ τοῦ μέν, τὸ ὑπάρχον ληπτέον, τοῦ δέ, ᾧ αὐτὸ ἕπεται. δῆλον δὲ ὡς καὶ ἡ διαφορὰ τῶν συλλογισμῶν, ἐκ τῆς διαφορᾶς τῶν ἐκλελεγμένων γένοιτο. ἐκ μὲν γὰρ τῶν ἀληθῶν λημμάτων, ἀληθεῖς οἱ συλλογισμοὶ μόνον, ἂν δὲ καὶ οἰκεῖα ᾖ καὶ πρῶτα τὰ ἐκλελεγμένα, ἀποδεικτικοί, ἀληθεῖς μὲν καὶ δεικτικοί, οἱ ἐκ γένους, ἐκ διαφορᾶς, ἐξ ἰδίου, ἐξ ὁρισμοῦ, ἐξ αἰτίου. ἂν δὲ ᾖ διὰ τῶν πρὸς δόξαν τουτέστι διὰ τῶν ἐνδόξων, διαλεκτικοί, ἡ δὲ τῶν ἐνδόξων προτάσεων ἐκλογή, ὁποία τίς ἐστιν εἴρηται αὐτῷ ἐν τῷ πρώτῳ τῶν τοπικῶν ἐπὶ πλέον, ὥσπερ οὖν καὶ ἡ τῶν τοπικῶν, ἐν τοῖς ὑστέροις ἀναλυτικοῖς.

Αἱ δὲ ἀρχαὶ τῶν συλλογισμῶν καθόλου μὲν εἴρηνται.

Τὰς μὲν ἀρχὰς τῶν συλλογισμῶν τὰς προτάσεις λέγει. καθόλου μὲν οὖν καὶ κοινῶς, εἴρηται πῶς ληπτέον αὐτάς, καὶ τίνα πῶς συγκριτέον τῶν ἐκλελεγμένων, βουλομένοις ἢ καθόλου καταφατικόν, ἢ καθόλου ἀποφατικόν, ἢ ἐπὶ μέρους πρότασιν λαβεῖν. οὔτε γὰρ εἰς τὰ αὐτὰ ἀεί, οὐδὲ ἐν τοῖς αὐτοῖς τὴν ζήτησιν καὶ τὴν σύγκρισιν ποιησόμεθα, ἀλλ' ὃν εἰσηγήσατο τρόπον.

Καθ' ἕκαστον δὲ τῶν ὄντων ἐκλέγειν.

Δεῖν φησι καθ' ἕκαστον τῶν ὄντων ἐκλέγειν προχειριζομένους τίνα τε ἑπόμενα αὐτῷ, ἢ τίσιν ἕπεται, τίνα δὲ μὴ ἐνδεχόμενα ὑπάρχειν αὐτῷ. εἰπὼν δὲ ἢ ἐπιστήμης αὐτῆς ἢ ἐπιστήμας πλείους, προστέθεικεν ὅτι καθ' ἑκάστην ἐπιστήμην, ἴδιαι εἰσὶν αἱ ἐκλογαί, καὶ ἴδιά ἐστι τά τε ἑπόμενα, καὶ τά, οἷς ἕπεται, καὶ τὰ μὴ ὑπάρχοντα. διὸ ἑκάστης ἐπιστήμης ἐστί, τὰς ἰδίας ἀρχὰς ἐξ ὧν αἱ προτάσεις τε καὶ οἱ συλλογισμοί, παρέχειν τε καὶ ἐκλέγειν. τῷ δέ, ἴδιαι γὰρ καθ' ἑκάστην. λείπει αὖ, τὸ εἰσίν, ἵνα ᾖ, ἴδιαι δὲ καθ' ἑκάστην εἰσὶ τῶν ἐκλογῶν αἱ πλείους, ἐπεὶ γὰρ καὶ κοινά τινά ἐστιν αὐταῖς, ἀλλὰ τὰ πλεῖστα, ἴδια. διό, οὐκ ἐκ τῶν αὐτῶν περὶ πάντων τὰς προτάσεις ποιησόμεθα, ἀλλὰ δεῖ καθ' ἕκαστον τῶν ὄντων, τὰ οἰκεῖα ἐκλέγειν τε καὶ ἔχειν παρεσκευασμένα, οἷον τίνα τῷ ἀγαθῷ ἕπεται, τίσι τὸ ἀγαθόν, τίνα οὐχ ὑπάρχει τῷ ἀγαθῷ. πάλιν τίνα ἐπιστήμῃ ἕπεται, τίσιν ἐπιστήμη, τίνα οὐχ ὑπάρχει τῇ ἐπιστήμῃ, καὶ καθ' ἑκάστην ἐπιστήμην, τὰ ἑκάστῃ αὐτῶν οἰκεῖα. καθ' ἑκάστην γὰρ ἐπιστήμην, ἴδιά ἐστι, τὰ ἑπόμενα καὶ οἷς ἕπεται, καὶ τὰ μὴ ὑπάρχοντα. τὸ δέ, αἱ πλεῖσται προστέθεικεν, ὅτι ἐστί τινα καὶ κοινὰ ἀξιώματα οἷς προσχρώμεθα πρὸς πάντα τὰ

δεικνύμενα, ὡς τὸ κατὰ παντὸς τὴν κατάφασιν ἢ τὴν ἀπόφασιν καὶ τὸ, ἂν ἀπὸ ἴσων ἴσα ἀφαιρεθῇ, καὶ τὰ καταλειπόμενα ἴσα εἶναι. τοῦτο γὰρ καὶ ἐπὶ μεγεθῶν, καὶ ἐπὶ ἀριθμῶν, καὶ ἐπὶ χρόνων, καὶ ἐπὶ δυνάμεων, ὁμοίως ἀληθές. ἀλλὰ κοινὰ μὲν ταῦτα, ἴδια δὲ τοῦ μὲν δικαίου, τὸ καλὸν ἀρχή, τοῦ δ' ἀθανάτου φέρ' εἰπεῖν τὸ αὐτοκίνητον. ἀλλ' οὐδὲ ἀλλότριον οἰκεῖον. διό φησιν ὅτι τὰς προτάσεις τὰς οἰκείας ἑκάστῃ ἐπιστήμῃ, τοῦ καθ' ἑκάστην ἐπιστήμονός ἐστιν ἐκλέξαι ἐκ λόγων οἰκείων. ἐκ γὰρ τῶν οἰκείων ἑκάστῳ γνωρίζεται, τὸ τῶν περὶ αὐτὰ καταγινομένων καὶ ἐμπείρων. ἐκ τούτων γάρ, αἱ περὶ ἑκάστου ἀποδείξεις. ἐκ γὰρ τῆς τῶν καθ' ἕκαστα πείρας, ἡ τοῦ καθόλου γνῶσις, ὅ ἐστιν ἀρχή. τὸ μὲν οὖν ἐκλέγειν τινὰ οἰκεῖα, καὶ τινὰ μή, τῶν ὑποκειμένων ὅρων, τῶν περὶ ἕκαστον ἐπιστημόνων τε καὶ ἐμπείρων ἴδιον, τὸ δὲ, ταῦτα λαβόντα, ἐξ αὐτῶν, τούς τε συλλογισμοὺς τοὺς οἰκείους καὶ τὰς ἀποδείξεις ποιεῖσθαι τοῦ συλλογιστικοῦ τε καὶ ἀποδεικτικοῦ. μηδενὸς γὰρ ἐνδέοντος κατὰ τὴν ἱστορίαν, ἀλλὰ πάντων ἐκλελεγμένων ὁ συλλογιστικός τε καὶ ἀποδεικτικός, ὧν μὲν ἐνδέχεται ἀπόδειξιν γενέσθαι, ταῦτα ἀποδείξει. ὧν δὲ μὴ οἷόν τε ἀπόδειξιν γενέσθαι. τοῦτ' αὐτὸ δῆλον ποιήσει ὅτι μὴ οἷόν τε ἀποδεῖξαι. εἴη δ' ἂν τοιαῦτα, τά τε πρῶτα οἷς οὐδὲν ἕπεται. τὸ γὰρ καθόλου καταφατικὸν ἐπὶ τούτων, ἢ καθόλου ἀποφατικόν, οὐχ οἷόν τε συλλογίσασθαι μηδενὸς ἑπομένου, κατ' ἄλλων δὲ αὐτὰ συλλογιζόμεθα, ἀλλ' οὐ τῶν προσεχῶν, ἀλλὰ καὶ οἱ ὁρισμοί. οὐδὲ γὰρ τούτων οἷόν τε ἀπόδειξιν γενέσθαι, ὡς δείξει, ἀλλ' οὐδὲ τῶν ἀτόμων, ὡς ὑπαρχόντων τισίν, ἀπόδειξις ἔσται, ἀλλ' οὐδὲ ὧν μὴ οἷόν τε λαβεῖν τινὰ ταῦτα ἑπόμενα, ἢ ἐν τοῖς οἷς ἕπεται ἢ ζητουμένων τῶν οἷς ἕπεται. τούτων δὲ ἑπομένων αὐτοῖς, ὁμοίως καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. λέγει δὲ δι' ἀκριβείας εἰρηκέναι περὶ τῆς τῶν προτάσεων ἐκλογῆς, ἐν τοῖς τοπικοῖς. αὕτη γάρ ἐστιν ἣν λέγει διαλεκτικὴν πραγματείαν. εἴρηκε δὲ περὶ ἐκλογῆς προτάσεων, καὶ ἐν τῷ πρώτῳ καὶ ἐν τῷ τελευταίῳ. ἐν μὲν τῷ πρώτῳ, ἐν οἷς λέγει, τὰ δὲ ὄργανα δι' ὧν εὐπορήσομεν τῶν συλλογισμῶν, ἐστὶ τέσσαρα, ἓν μὲν, προτάσεις λαβεῖν. ἐν δὲ τῷ τελευταίῳ, ἐν οἷς λέγει. περὶ τάξεως δὲ καὶ τοῦ ὅπως ἐρωτηματίσαι λεκτέον, διελομένον τὰς προτάσεις ὅσαι λαμβάνονται παρὰ τὰς ἀναγκαίας, ἀναγκαῖαι δ' εἰσὶν, δι' ὧν συλλογισμὸς γίνεται.

Ὅτι δ' ἡ τῶν γενῶν διαίρεσις μικρόν τι μόριόν ἐστι τῆς εἰρημένης μεθόδου, ῥᾴδιον ἰδεῖν. ἔστι γὰρ ἡ διαίρεσις, οἷον ἀσθενὴς συλλογισμός.

Λέγει μὲν περὶ τῆς διαιρετικῆς ᾗ Πλάτων ἐχρήσατο. δείκνυσι δὲ αὐτήν, μικρὸν μέρος οὖσαν τῆς ὑπ' αὐτοῦ εἰρημένης τε καὶ παραδεδομένης συλλογιστικῆς μεθόδου. τὴν δὲ εἰρημένην μέθοδον λέγοι ἄν, ἤτοι ἣν πρὸς τὴν εὕρεσιν τῶν οἰκείων καθ' ἕκαστον πρόβλημα προτάσεων, ὑπέγραψε, διὰ τῆς εἰρημένης ἐκλογῆς τε καὶ ἐπισκέψεως, τῶν τε ἑπομένων καὶ τῶν οἷς ἕπεται, καὶ τῶν μὴ ὑπαρχόντων τοῖς περὶ ὧν ὁ συλλογισμός. ταύτης γὰρ τῆς μεθόδου, μικρόν τι μόριόν φησιν εἶναι τὴν διαιρετικὴν

διαιρετικὴν μέθοδον, ᾗ ἐχρῶντο οἱ πρὸ αὐτοῦ πρὸς τὴν τῶν προτάσεων εὕρεσιν, καὶ τὴν τῶν οἰκείων ὅρων τοῦ ζητουμένου λῆψιν, διὰ τῆς τῶν γενῶν διαιρέσεως. ἢ τῆς εἰρημένης μεθόδου λέγοι ἂν μᾶλλον τῆς συλλογιστικῆς πάσης. ταύτης γὰρ μικρὸν μόριον ἡ διαιρετική. ἔτι τε ὡς δείξει, ἀσθενής ἐστι συλλογισμός. πρόκειται δὲ αὐτῷ δεῖξαι ὅτι οὐδεὶς τῶν πρὸ αὐτοῦ, περὶ συλλογισμῶν ἢ ἔγνω τι, ἢ ἐπραγματεύσατο. τοῦτο δὲ δείκνυσιν ἐκ τοῦ τὴν διαιρετικὴν ᾗ ἐχρῶντο οἱ πρὸ αὐτοῦ μόνῃ. οὗτοι δ' ἦσαν οἱ περὶ Πλάτωνα. πρῶτον μὲν, ἄχρηστον εἶναι πρὸς συλλογισμόν. δεύτερον δὲ ὅτι καὶ εἰ συγχωρηθείη τινὰ δύνασθαι δείκνυσθαι δι' αὐτῆς συλλογιστικῶς, ἀλλ' ὀλίγα τε καὶ οὐδὲ τὰ προκείμενα, κατ' αὐτούς. μόνα μὲν γὰρ ἐπαγγέλλεται ἡ μέθοδος αὕτη δεικνύναι τὰ ἐν τῇ οὐσίᾳ ὑπάρχοντα τοῦ προκειμένου. ὡς γὰρ ταῦτα ἡ διαίρεσις ἡ τῶν γενῶν, ἃ οὐδὲ αὐτὰ δείκνυσιν ὡς δειχθήσεται, οὔτε δὲ κατασκευάσαι τι τῇ μεθόδῳ χρωμένους τῇ διαιρετικῇ, οἷόν τε, οὔτε περὶ συμβεβηκότος, ἢ ἰδίου συλλογίσασθαι ὡς δείξει. μικρὸν μὲν οὖν μόριον τῆς εἰρημένης μεθόδου, τὴν διαιρετικὴν εἶπεν, ἤτοι ὅτι καὶ αὐτὴ λαμβάνει τὰ τῷ ζητουμένῳ ἑπόμενα, καὶ διὰ τούτων πειρᾶταί τι δεικνύναι. τὰ γὰρ γένη λαμβάνουσα ἅπερ ἐστὶν ἑπόμενα αὐτοῖς, τούτων ποιεῖται τὴν διαίρεσιν, ζητοῦσα πάλιν καὶ λαμβάνουσα τῶν ἐκ τῆς διαιρέσεως τίνα ἕπεται τὰ τούτοις ἑπόμενα, ὡς δείξουσά τι τῶν ἐκ τῆς τοῦ γένους διαιρέσεως, ἕπεται τῷ ὑποκειμένῳ, οὗ τὸ γένος ἐλήφθη, οὐ μὴν δεικνύουσα, ὡς προϊὼν ὁ λόγος δείξει. καθόσον μὲν οὖν τὰ ἑπόμενα τῷ γένει τίθησί τε καὶ ἐκλέγει, καὶ ταῦτα δείκνυσι καὶ τούτῳ ἑπόμενα ᾧ καὶ τὸ γένος ἕπεται, καὶ ὅλως καθόσον συλλογίζεταί τι μόριόν τι ἂν εἴη τῆς ἐκκειμένης μεθόδου. οὔτε γὰρ ἔτι, τὰ οἷς ἕπεται τὸ ὑποκείμενον ζητεῖ, οὔτε τὰ μὴ ὑπάρχοντα αὐτῷ, ἀλλ' οὐδὲ τὰ ἑπόμενα τῷ κατηγορουμένῳ, οὐδ' ὅσα μὴ ὑπάρχει αὐτῷ, ἀλλ' οὐδὲ τὰ οἷς ἕπονται ὁ ὑποκείμενος ἢ ὁ κατηγορούμενος, δι' ὧν τά τε ἐπὶ μέρους δείκνυται, καὶ τὸ ἀποφατικὸν τὸ καθόλου, ἀλλὰ καὶ καθόσον οὐδὲ τὰ ἑπόμενα πάντα, ἀλλὰ μόνον τὰ ἐν τῇ οὐσίᾳ. τὸ γὰρ γένος, καὶ τὰς οἰκείας διαφορὰς, ἐπαγγέλλεται δεικνύναι, οὔτε δὲ τῶν ἰδίων τι, οὔτε τῶν συμβεβηκότων. καθόσον δὲ, οὐδὲ ταῦτα λαμβάνουσα, τὸ προκείμενον αὐτῇ συλλογίζεται, ἄλλο δέ τι ὡς δειχθήσεται, ἀσθενής ἐστι συλλογισμὸς, δύναται καὶ μικρόν τι μόριον τῆς συλλογιστικῆς μεθόδου εἰρηκέναι, ἐπεὶ ὅλως συλλογίζεταί τι. εἰ καὶ μὴ τὸ προκείμενον ὡς δείξει. τὸ δὲ ἔστι γὰρ ἡ διαίρεσις οἷον ἀσθενὴς συλλογισμὸς, πῶς καὶ διά τι εἴρηκεν, ἐξηγεῖται αὐτὸς δι' ὧν ἐπιφέρει λέγων. ὃ μὲν γὰρ δεῖ δεῖξαι, αἰτεῖται, συλλογίζεται δὲ ἀεί τι τῶν ἄνωθεν. ἔστι δὲ ὃ λέγει, τοιοῦτον, ὃ μὲν πρόκειται δεῖξαι τῷ ὑποκειμένῳ ὑπάρχον, διὰ τῆς διαιρετικῆς μεθόδου τοῦτο οὐ δείκνυσιν, ἀλλ' αἰτεῖται καὶ προχείρως, καὶ χωρὶς δείξεως λαμβάνει, διὸ ἔστιν ἀσθενὴς, οὐ δεικνὺς ὃ βούλεται. τὴν γὰρ δεῖξιν καὶ τὸν συλλογισμὸν ποιεῖται, ἀεί τινος ἀνωτέρου ὄντος καὶ κοινοτέρου καὶ περιέχοντος τοῦτο ὃ βούλεται λαβεῖν. προθέμενος γὰρ δεῖξαι τὸν ἄνθρωπον λογικὸν, ἂν οὕτω τύχῃ λαβὼν τὸ γένος αὐτοῦ, τὸ

ζῷον, τοῦτο διαιρεῖ εἴς τε τὸ λογικὸν καὶ ἄλογον, καὶ συλλογίζεται μὲν ὅτι ἐστὶν ἄνθρωπος, ἢ λογικὸν ἢ ἄλογον, διὰ τῶν, ὁ ἄνθρωπος ζῷόν ἐστιν, πᾶν ζῷον ἢ λογικὸν ἢ ἄλογόν ἐστιν, ἄρα ὁ ἄνθρωπος, λογικὸν ἢ ἄλογον, διὸ καὶ μόριόν ἐστι τῆς προειρημένης μεθόδου, ὃ δὲ προέκειτο αὐτῷ δεῖξαι, ἦν δὲ τοῦτο τὸ λογικὸν, τοῦτο οὔτε δείκνυσιν οὔτε συλλογίζεται, ἀλλὰ συλλογισάμενος τὸ κοινὸν καὶ καθόλου ὑφ' οὗ περιέχεται τὸ λογικόν· συνήγαγε γὰρ ἢ λογικὸν ἢ ἄλογον, εἶναι τὸν ἄνθρωπον, τὸ λογικὸν αὐτὸν εἶναι καὶ μὴ ἄλογον, χωρὶς δείξεως αἰτεῖται καὶ τίθησιν, εἰ δὲ καὶ ἔστιν ἀσθενὴς συλλογισμὸς ἡ διὰ τῆς διαιρέσεως δεῖξις, μικρόν τι μόριον ἐστὶ τῆς ὑφ' ἡμῶν μεθόδου παραδεδομένης. μόριον μὲν οὖσα αὐτῆς, καθὸ ὁπωσοῦν συνάγει τι, καὶ συλλογίζεται, εἰ καὶ μὴ ὃ προτίθεταί τε καὶ βούλεται, μικρὸν δὲ, ὅτι ἀσθενὴς, καὶ οὐχ ὃ βούλεται δείκνυσιν. ἢ μικρὸν μὲν, διότι περὶ τῶν ἐν τῇ οὐσίᾳ μόνων, καὶ κατὰ πρῶτον σχῆμα μόνον, καὶ ἐν τούτῳ μοναχῶς, ἀσθενὴς δὲ, ὅτι μὴ τὸ προκείμενον οἷόν τε κατ' αὐτὸν συλλογίζεσθαι.

Πρῶτον δὲ αὐτὸ τοῦτο ἐλελήθει τοὺς χρωμένους αὐτῇ πάντας.

Καὶ τοῦτο αἰτιᾶται τῶν τῇ διαιρετικῇ μεθόδῳ χρωμένων, ὅτι ᾤοντο οὐσίας τε καὶ ὁρισμοῦ ἀπόδειξιν εἶναι, καὶ διὰ τοῦτο ἐπειρῶντο ἀποδεικνύναι τε καὶ συνάγειν τὸν ἑκάστου ὁρισμὸν, χρώμενοι τῇ διαιρετικῇ ταύτῃ. ὅτι μὲν οὖν μὴ ἔστιν ὁρισμοῦ ἀπόδειξιν καὶ συλλογισμὸν ποιήσασθαι, ὡς συμπέρασμα τὸν ὁρισμὸν τῆς ἀποδείξεως γενέσθαι, καθὰ ἡ διαιρετικὴ ποιεῖν βούλεται, δείξει αὐτὸς διὰ πλειόνων, ἐν τῷ τῶν ὑστέρων ἀναλυτικῶν δευτέρῳ. ὅτι δὲ μηδὲ ἡ διαίρεσις αὐτοῖς τοιοῦτόν τι ἐδείκνυεν ὡς ᾤοντο, νῦν ἐρεῖ, δύο οὖν ἠγνόουν οἱ χρώμενοι τῇ διαιρετικῇ ὅτι τε οὕτως, οἷόν τε ἦν συλλογίσασθαι διαιρουμένους. τὸ γὰρ ὅτι, ἀντὶ τοῦ, τί. οὐ γὰρ τὸν ὁρισμὸν ὡς ᾤοντό τε καὶ ἐβούλοντο. ἔτι τε οὔτε ὅτι οὕτως ἐνεδέχετο τῇ διαιρετικῇ χρωμένοις συλλογίζεσθαί τι ὡς εἰρήκαμεν. εἴρηκε γὰρ ὅτι ἀεὶ τῶν ἄνωθέν τινος, ὁ συλλογισμὸς διὰ τῆς διαιρέσεως γίνεται, ἀλλ' οὐκ αὐτοῦ τοῦ προκειμένου, καὶ τοῦτο οὖν ἠγνόουν. ἢ τὸ, ὅτι οὕτως ἐνεδέχετο ὡς προειρήκαμεν, δηλωτικόν ἐστι τοῦ ἀγνοεῖν αὐτοὺς τὸν τρόπον τοῦ πῶς οἷόν τέ ἐστι συλλογίζεσθαι τὸ προκείμενον μόνως, ὡς ἔδειξεν ὃν τρόπον αὐτὸς πρὸ ὀλίγου παρέδωκεν, οὗ τρόπου κατ' ἄγνοιαν, οὐ τὸ προκείμενον αὐτοῖς συνελογίζετο.

Ἐν μὲν οὖν ταῖς ἀποδείξεσιν ὅταν δέῃ τι συλλογίσασθαι
ὑπάρχειν, δεῖ τὸ μέσον ἑπόμενον.

Προειπὼν περὶ τῆς διαιρετικῆς τινὰ, ὅτι τε μικρὸν μόριόν ἐστι τῆς συλλογιστικῆς καὶ ἀσθενὴς συλλογισμὸς, διότι ὃ μὲν βούλεται δεῖξαι, τοῦτο αἰτεῖται. συλλογίζεται δὲ ἀεί τι τῶν ἄνωθεν, καὶ ὅτι τὴν οὐσίαν καὶ τὸν ὁρισμὸν τὸν ἑκάστου ᾤοντο δεικνύναι τῇ μεθόδῳ ταύτῃ ὃ οὔτε ἐστὶ συλλογίσασθαι, οὔτε ἐδείκνυον ἐκεῖνοι, καὶ ὅτι ἠγνόουν πῶς δεῖ συλλογίζεσθαι. νῦν ἕκαστον τούτων, οὕτως ἔχον δείκνυσι, διὰ

τοῦ παραθέσθαι πῶς μὲν ποιοῦσιν οἱ ἀποδεικνύοντές τι καὶ συλλογιζόμενοι, τί δὲ ἐποίουν ἐκεῖνοι, ἐν μὲν οὖν ταῖς ἀποδείξεσι καὶ τοῖς συλλογισμοῖς ὅταν ἄλλῳ ἄλλο ὑπάρχειν, δέῃ δεῖξαί τι καὶ συλλογίσασθαι, δεῖ τὸν μέσον ὅρον τὸν συνάπτοντα τὰς προτάσεις, ἐλάττονα εἶναι τοῦ κατηγορουμένου, καὶ ὑποκείμενον τῷ οὗ βούλονται ποιῆσαι τὸ συμπέρασμα. αὕτη γὰρ ἡ πρότασις, ἐν πρώτῳ σχήματι, δι' οὗ αἵ τε ἀποδείξεις αἱ κυρίως καὶ τὸ παντὶ καὶ καθόλου ἄλλῳ ἄλλο ὑπάρχειν δείκνυται, ὅπερ κἀκεῖνοι δεικνύναι βούλονται. ὧν γὰρ τοὺς ὁρισμοὺς ζητοῦσιν, οὐκ ἔστι καθέκαστα, τὰ γὰρ καθέκαστα, οὐχ ὁριστά. αἱ μὲν οὖν ἀποδείξεις, διὰ τοῦ τοιούτου μέσου ὃ πάντως ὑπόκειται τῷ δεικνυμένῳ. τοῦτο γάρ ἐστι τὸ ἐλάττονα εἶναι, διὸ καὶ ἔστιν ἧττον καθόλου τὸ μέσον, εἰ καὶ ἴσον ποτὲ τῷ κατηγορουμένῳ λαμβάνεται. τὸ γὰρ κατηγορούμενον, μᾶλλον καθόλου τοῦ ὑποκειμένου αὐτῷ. ἡ δὲ διαίρεσις, τοὐναντίον, μεῖζον μὲν καθόλου τὸ μέσον λαμβάνει, τὸ δὲ κατηγορούμενόν τε καὶ ὃ βούλεται δεῖξαι καὶ συμπεράνασθαι διὰ τοῦ μέσου ὑπάρχον τινὶ ἔλαττον, καὶ ἐδείχθη ἡμῖν ἀσυλλόγιστον. γίνεται γὰρ ἡ μείζων πρότασις ἐπὶ μέρους ἐν πρώτῳ σχήματι, διὸ οὐδὲ συνελογίζοντο τὸ προκείμενον. πῶς οὖν τοῦτο ποιοῦσι, δείκνυται. βουλόμενοι γὰρ δεῖξαι τὸν ἄνθρωπον θνητὸν, λαμβάνουσι τὸ ζῷον, ὃ γένος τίθενται εἶναι τοῦ ἀνθρώπου, καὶ διαιροῦσιν αὐτὸ, εἴς τε τὸ θνητὸν καὶ τὸ ἀθάνατον, καὶ τὸ μὲν ζῷον ἀντὶ τοῦ α τιθέασι, τὸ δὲ θνητὸν ἀντὶ τοῦ β, τὸ δὲ ἀθάνατον ἀντὶ τοῦ γ, καὶ τὸν ἄνθρωπον οὗ ζητοῦσι τὸν ὁρισμὸν, καὶ τὸν λόγον, ἀντὶ τοῦ δ. θεὶς δὲ ταῦτα, μετὰ ταῦτα ποιεῖται τοῦ ζῴου τὴν διαίρεσιν τὴν εἰς τὰ προειρημένα πάντα, δεικνὺς τὴν μέθοδον αὐτῶν, καὶ λαμβάνει ἅπαν ζῷον ἢ θνητὸν ἢ ἀθάνατον, ὅ ἴσον ἐστὶ τῷ, ὃ ἂν ᾖ α, πᾶν, ἢ β ἐστὶν ἢ γ. διελὼν δὲ τὸ γένος τὸ ζῷον, τὸν ἄνθρωπον μετὰ ταῦτα ὅ ἐστιν ὑποκείμενος ὅρος, τουτέστι τὸ δ. λαμβάνει καὶ τίθεται ζῷον εἶναι, καὶ τοῦτο χωρὶς δείξεώς τινος ποιεῖ. ἀεὶ γὰρ ἐν τῷ διαιρουμένῳ ὅρῳ καὶ μέσῳ διαλαμβανομένῳ, χωρὶς δείξεώς τινος τιθέασι τὸν ὅρον, οὗ τὸν ὁρισμὸν ζητοῦσι, τῇ διαιρέσει χρῶνται. ἐκ δὴ τούτων συνάγεται, τὸ δ, ἢ τὸ β, ἢ τὸ γ εἶναι, τουτέστι τὸν ἄνθρωπον, ἢ θνητὸν ἢ ἀθάνατον, καὶ τὸ μὲν δεικνύμενον συλλογιστικῶς, τοῦτο, ὃ δέ γε βούλονται δεῖξαι, ὅτι θνητόν ἐστιν ὁ ἄνθρωπος, ἐπ' ἔλαττόν ἐστι τοῦ μέσου, τοῦ ζῴου. διὸ, οὐδ' ἐκ τῶν κειμένων συνάγεσθαι δύναται, ἀλλὰ λαμβάνουσι καὶ τίθενται ἀναποδείκτως αὐτό. ὥστε ὃ μὲν οὐ βούλονται συλλογίζεσθαι, συλλογίζονται. ὃ δὲ προέκειτο αὐτοῖς συλλογίσασθαι, τοῦτο οὐ συνελογίσαντο, ἀλλ' ᾐτήσαντο λαβόντες τὸν ἄνθρωπον ἐν τούτῳ μορίῳ τῆς τοῦ ζῴου διαιρέσεως εἶναι καὶ πάλιν ἂν θελήσωσι τὸν ἄνθρωπον ὑπόπουν δεῖξαι, συλλογίζονται μὲν αὐτὸν ἢ ἄπουν ἢ ὑπόπουν εἶναι. αἰτοῦνται δὲ τὸ ὑπόπουν, ὃ προέκειτο αὐτοῖς δεῖξαι. λαβόντες γὰρ τὸν ἄνθρωπον ζῷον θνητὸν εἶναι, καὶ ἐν γένει τούτῳ, ὃ οὐδὲν αὐτὸ ἔδειξαν, ἀλλ' ἃ ἔλαβον, διὸ καὶ εἶπεν τὸν γὰρ ἄνθρωπον, ζῷον θνητὸν εἶναι ἔλαβον. καὶ ἐν τοῖς ἐπάνω πάλιν τὸν ἄνθρωπον ἀεὶ διαιρούμενος, ζῷον εἶναι τίθεται. οὐ γὰρ ἔδειξεν ἀλλ' ᾐτήσατο τὸ, θνητὸν αὐτὸν εἶναι.

Τέλος δὲ ὅτι τοῦτ' ἔστιν ἄνθρωπος, ἢ ὅτι ποτ' ἂν ᾖ τὸ ζητούμενον.

Καίτοι οὕτως φησὶ λαμβάνοντες ἃ χρήσιμα οἴονται πρὸς τὸ ὁρίσασθαι, καὶ ταῦτα αὐτὰ αἰτούμενοι, ἀλλ' οὐ διὰ συλλογισμοῦ δεικνύντες τὸ εἶναι τοῦτο τὸν ἄνθρωπον. ἢ ὅτι ἂν εἴη τὸ ὁριζόμενον ὑπ' αὐτῶν τὸ ἐκ τούτων οὕτως εἰλημμένων ἢ ὡρισμένον οὐ δεικνύουσι συλλογιστικῶς, οὐδ' ὅτι ἀναγκαῖον οὕτως ἔχειν. οὐ γὰρ εἰ κατά τινος τὸ ζῷον ἀληθὲς, καὶ θνητὸν, ἤδη καὶ τὸ ὅλον ὡς ἕν. δεῖται γάρ τινος τοῦτο διορισμοῦ, πότε ἓν, συντεθέντα τὰ χωρὶς κατηγορούμενα, καὶ πότε οὔ. οὔτε γὰρ ἀεὶ πάντων ἀληθὲς, οὔτε ἐφ' ὧν ἀληθὲς, ἤδη καὶ ἕν. ὃ πρὸ μὴ διαστειλάμενος. καὶ τοῦτο εἶναι καὶ ἀληθές ἐστι προχείρως λαμβάνει. ὅτι γὰρ τὰ ληφθέντα οὕτως καὶ συντεθέντα τοῦτον τὸν τρόπον, ἢ ὡς ἓν κατηγορεῖται, ἢ ὡς ὁρισμός ἐστιν ἀνθρώπου ἢ ἄλλου τινὸς, ὃ προτίθενται ὁρίσασθαι, οὔτε σαφῶς λέγουσιν οὔθ' ὡς ἀναγκαῖον ὂν ἐκ τῶν κειμένων, τοῦτ' εἶναι τὸν ὁρισμὸν, τοῦ προκειμένου δεικνύουσι, τῷ μήτε ἀναγκαῖον εἶναι τὰ ἴδια ὑπάρχοντά τινι ταῦτα καὶ συντεθέντα ἀληθεύεσθαι κατ' αὐτοῦ, ὡς ἐπὶ τοῦ σκυτέως τοῦ ἀγαθοῦ, ἐν τῷ περὶ ἑρμηνείας ἔδειξε, μήτε εἰ καὶ ὑπάρχοι πάντα ἅμα τῷ ὑποκειμένῳ τὰ κατ' ἰδίαν ληφθέντα, ἤδη γνώριμον εἶναι, ὅτι ὁρισμὸς τοῦ ὑποκειμένου ταῦτα συντεθέντα. οὐδὲν γὰρ ἡ μέθοδος εἰς τὴν τούτων δεῖξιν συντελεῖ. καὶ γὰρ εἰ τὸ πάντα ὑπάρχειν ἀκολουθεῖ τῷ εἶναι ἐκ τῆς τοῦ εἰλημμένου διαιρέσεως ἕκαστον τῶν προλαμβανομένων, ἀλλ' ὅτι γε ὁρισμὸς ταῦτα, οὐ δεικνύουσιν, ὅπερ ὡς ποιήσοντες ἦλθον ἐπὶ τὸ διαιρεῖν.

Καὶ γὰρ τὴν ἄλλην ὁδὸν ποιοῦνται πᾶσαι, οὐδὲ τὰς ἐνδεχομένας εὐπορίας ὑπολαμβάνοντες ὑπάρχειν.

Τουτέστι πᾶσα ἡ ὁδὸς αὐτοῖς, αὕτη ἡ διαιρετικὴ γίνεται, οὐδὲ τὰς περὶ ἑκάστου τῶν λαμβανομένων ὑπ' αὐτῶν ἐνδεχομένας εὐπορίας πρὸς τὸ συλλογιστικῶς δειχθῆναι αὐτὰς, λαμβάνουσιν. ἔνεστι μὲν γὰρ τὸ, τὸν ἄνθρωπον λογικὸν εἶναι, συλλογίσασθαι, καὶ ἐξ οἰκείων προτάσεων, λαβόντες πάντα ἄνθρωπον, διανοητικὸν εἶναι φέρ' εἰπεῖν, ἢ βουλευτικὸν ἢ ἀριθμητικὸν, ἑκάστου δὲ τούτων τὸ λογικὸν κατηγορήσαντας, οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ ἐκ τοῦ συλλογίσασθαι ὅτι μή ἐστιν ἄλογος. εἰ ἦν γὰρ αὐτοῖς ἡ διαίρεσις ἡ τοῦ ζώου, εἴς τε λογικὸν καὶ ἄλογον, ἂν μὴ διὰ συλλογισμοῦ δειχθῇ ὁ ἄνθρωπος μὴ ὢν ἄλογος, εὐλόγως ἂν λαμβάνοιτο λογικὸς εἶναι, ἐπεὶ δὲ δεικτὸ λογικὸς ἢ ἄλογος ὤν. ὅτι πού μὴ ἄλογος, πᾶς ἄνθρωπος διανοητικὸς, οὐδὲν διανοητικὸν ἄλογον, οὐδεὶς ἄρα ἄνθρωπος ἄλογος. τούτων μὲν οὖν οὐδὲν προσπαραλαμβάνουσιν ἐν ταῖς δείξεσι, δι' ὧν οἷόν τε ἐστι διὰ συλλογισμοῦ, τῶν ἐκ τῆς διαιρέσεως, τοῦ κοινοῦ τὸ ἕτερον δεῖξαι τῷ ὑποκειμένῳ ὑπάρχον, διαιρούμενοι δὲ τὸ κοινὸν καὶ τὸ κοινοῦ, καὶ τὸ γένος ἀεὶ, ὃ βούλονται τῶν ἐκ τῆς διαιρέσεως χωρὶς δείξεως προσλαμβάνουσι.

Φανερὸν δὲ ὅτι οὔτε ἀνασκευάσαι ταύτῃ τῇ μεθόδῳ ἐστὶν, οὔτε περὶ συμβεβηκότος ἢ ἰδίου συλλογίσασθαι, οὔτε περὶ γένους

Ὃ εἶπε πρὸ ὀλίγου ὅτι μικρόν τι μόριόν ἐστιν ἡ διαιρετικὴ τῆς συλλογιστικῆς μεθόδου, νῦν δείκνυσι καὶ διὰ τούτων. πρὸς γὰρ τῷ, καὶ ὃ συλλογίζονται, μὴ δεῖξαι ὃ βούλονται εἶναι, ἄλλο δέ τι, διὸ καὶ ἀσθενὴς ὁ συλλογισμὸς αὐτῶν, οὔτε ἀνασκευάσαι τι οἷόν τε χρωμένους ταύτῃ τῇ μεθόδῳ. πάντα γὰρ καταφατικὰ τὰ συναγόμενα κατὰ τὴν μέθοδον ταύτην. τὸ δὲ ἕτερον τῶν ἐκ τῆς διαιρέσεως, μὴ ὑπάρχειν τῷ προκειμένῳ προχείρως λαμβάνεται, ὥσπερ καὶ τὸ ἕτερον ὑπάρχειν. οὐδ' ἑτέρου γὰρ ἴδια γίνεται ὁ συλλογισμὸς, ἀλλ' οὐδὲ περὶ συμβεβηκότος ἢ ἰδίου συλλογίσασθαι, οἷόν τε τῇ μεθόδῳ ταύτῃ χρωμένους. τῶν γὰρ λαμβανομένων κοινῶν τε καὶ γενῶν ἡ διαίρεσις, οὐ κατὰ τὰ συμβεβηκότα γίνεται, ἀλλὰ κατὰ τὰς διαφορὰς, τὰς ἐν τῇ οὐσίᾳ. συμβεβηκὸς δὲ, καὶ τὸ ἴδιον, ἔτι τε, οὐδὲ οἷόν τε εἰσὶ διὰ τὴν διαίρεσιν τοῦ γενῶν γίνεσθαι, ἔτι δὲ οὐδὲ εἰ γένος τόδε τινὸς ἢ οὔ, δείκνυσιν. ἀλλὰ λαβὼν τόδε εἶναι γένος, τοῦ προκειμένου ὡς ὂν φανερὸν, τὴν διαίρεσιν αὐτοῦ ποιεῖται ὡς ἤδη προείρηται. δι' ὧν δὲ οἷόν τε γένος κατασκευάζειν ἢ ἀνασκευάζειν, ἐν τοῖς τοπικοῖς εἴρηται. ὁμοίως δὲ καὶ δι' ὧν συμβεβηκὸς ἢ ἴδιον δείκνυται, ἀλλ' οὐδ' ὁ ἐκ τοῦ συλλογισθέντος αἰτεῖται καὶ τίθησιν. ἔστι δὲ τοῦτο τὸ ἕτερον τῶν ἐκ τῆς διαιρέσεως, ὃ λαμβάνει μετὰ τοῦ διαιρεθέντος γένους, πότερον γένος, ἢ ἴδιον, ἢ συμβεβηκός ἐστι τοῦ προκειμένου δείκνυσιν. οὐδὲ γὰρ τὴν ἀρχὴν αὐτὸ ὑπάρχειν τῷ κειμένῳ διὰ συλλογισμῶν δείξας, ἔθετο. τέλεον δὲ ἄχρηστον τὴν μέθοδον ἔδειξε διὰ τούτων τὴν διαιρετικὴν, πρὸς συλλογισμόν. τεττάρων γὰρ ὄντων προβλημάτων, περὶ ὅρου, περὶ ἰδίου, περὶ γένους, περὶ συμβεβηκότος, περὶ οὐδενὸς τούτων ἔδειξεν αὐτὴν συλλογιζομένην. περὶ γὰρ οὗ οἴεται μόνου δεικνύναι, οὐδὲ τοῦτο δείκνυται διὰ συλλογισμοῦ.

Οὔτ' ἐν οἷς ἀγνοεῖται πότερον ὧδε ἢ ὧδε ἔχει.

Τὸ λεγόμενον τοιοῦτόν ἐστιν. ἐφ' ὧν μὲν φανερόν ἐστι τὸ προκείμενον καὶ μὴ δεόμενον δείξεως, οἷον ὅτι ἄνθρωπος λογικός ἐστιν ἀλλ' οὐκ ἄλογον, ἢ ὅτι ὑπόπουν ἀλλ' οὐκ ἄπουν, καὶ δίπουν, ἀλλ' οὐ πολύπουν, ἐπὶ τούτων οὐδὲ ζητῶν εὐλόγως προσλαμβάνειν τὸ ἕτερον τῶν ἐκ τῆς διαιρέσεως, τῷ, γνώριμον εἶναι καὶ μὴ ἀμφισβητούμενον. ἐφ' ὧν δὲ ἀγνοεῖται τὸ προκείμενον ἐν ὁποτέρῳ τῶν ἐκ τῆς διαιρέσεώς ἐστι, καὶ δείξεως δεῖται, ἄχρηστος ἐπὶ τούτων ἡ μέθοδος αὐτοῖς. ἀπορουμένου γὰρ τοῦ, πότερον ἄρτιοι, οἱ ἀστέρες, ἢ περιττοί, ἂν λαβών τις καὶ τὸν ἀριθμὸν πάντα καὶ πᾶν πλῆθος, διέλῃ, εἴς τε τὸ περιττὸν καὶ τὸ ἄρτιον, προσλάβῃ δὲ καὶ τοὺς ἀστέρας πλῆθος εἶναι καὶ ἀριθμὸν, συνάξει μὲν ὅτι ἄρτιοί εἰσιν ἢ περιττοὶ οἱ ἀστέρες. οὔτε δὲ τὸ περιττοὺς αὐτοὺς εἶναι, οὔτε τὸ, ἀρτίους, ἔτι δυνήσεται προσλαβεῖν, τῷ, μήτε γνώριμόν τι αὐτῶν εἶναι, μήτε δείκνυσθαι. πάλιν εἰ ζητουμένου τοῦ, πότερον ἡ διάμε-

πρὸς τὴν πλευρὰν σύμμετρος, ἢ ἀσύμμετρος, λαβών τις μῆκος εἶναι τὴν διάμετρον, διέλῃ τὸ μῆκος εἴς τε τὸ σύμμετρον καὶ τὸ ἀσύμμετρον, συνάξει μὲν καὶ τὸ, τὴν διάμετρον ἢ σύμμετρον ἢ ἀσύμμετρον εἶναι, τῷ λαβεῖν μῆκος αὐτὴν εἶναι ὃ οὐκ ἦν ζητούμενον. οὐχ ἕξει δὲ δεῖξαι ἐν ὁποτέρῳ τούτων αὐτὴν θετέον. ὃ γὰρ ἂν προσλάβῃ δεόμενον δείξεως καὶ ζητούμενον, ἁπλῶς καὶ χωρὶς δείξεως λήψεται, ὃ ποιεῖν ἔξεστιν αὐτῷ καὶ μὴ διαιρέσει χρησαμένῳ, ὥς τε καθόλου ἐν οἷς ζητεῖται, καὶ μή ἐστι γνώριμον ἐν ὁποτέρῳ τὸ ζητούμενον, τῶν ἐκ τῆς διαιρέσεως, ἄχρηστος ἡ μέθοδος. δῆλον οὖν ὅτι μήτε πρὸς πᾶσαν σκέψιν ἁρμόζει ὁ τοιοῦτος τρόπος τῆς ζητήσεως τουτέστιν ὁ διαιρετικός. οὔτε γὰρ περὶ συμβεβηκότος ἢ ἰδίου, ὧν αἱ πλεῖσται ζητήσεις, οὔτε ἀποφατικόν τι ἔνεστι διὰ αὐτῆς δεῖξαι, οὐδ᾽ ὅτι γένος τὸ λαμβανόμενον. ἀλλ᾽ οὐδὲ ἐφ᾽ ὧν δοκεῖ μάλιστα ἁρμόττειν, ταυτά τε ἐστιν οἱ ὁρισμοί, οὐδὲ ἐπὶ τούτων ἔχει τι χρήσιμον. οὔτε γὰρ ἐφ᾽ ὧν ἄδηλον ἐν ὁποτέρῳ τὸ προκείμενον, τῶν διαφορῶν τῶν ἐκ τῆς διαιρέσεως, ἔχει λαβεῖν, οὔτε ἐφ᾽ ὧν δῆλόν τε ἐστι τοῦτο, τῷ καὶ προσλαμβάνειν θάτερον καὶ τιθέναι, οὐδὲ ἐπὶ τούτων ὅτι τὸ ἐκ πάντων τῶν εἰλημμένων συντεθέντων, ὁρισμός ἐστι τοῦ ἀνθρώπου, δύναται δειχθῆναι τῇ μεθόδῳ ταύτῃ. οὔτε γὰρ πάντα τὰ καθ᾽ ἰδίαν ἀληθευόμενα κατά τινος ἤδη καὶ συντεθέντα, ἀληθῆ. οὐδὲ γὰρ εἰ σκυτεὺς καὶ ἀγαθὸς, ἤδη καὶ συντεθέντα σκυτεὺς ἀγαθός, οὐδ᾽ εἰ καὶ ἀληθῆ διὰ τοῦτο ἤδη καὶ τὸ ἐξ αὐτῶν ἕν. οὐ γὰρ εἰ λευκὸν καὶ μουσικὸν, καὶ βαδίζον ἦν, ἤδη καὶ ἓν ταῦτα, τὸ λευκὸν, μουσικὸν βαδίζον, ὡς ἐν τῷ περὶ ἑρμηνείας ἐδείχθη. ἀλλ᾽ οὐδ᾽ εἰ ἀληθῆ τε καὶ ἕν, ἤδη γνώριμον ὅτι καὶ ὁρισμός. οὔτε γὰρ τὸ ἄνθρωπος λευκὸς ἐπεὶ ὡς ἓν κατηγορεῖταί τινος, ἤδη καὶ ὁρισμός, οὔτε τὸ ζῷον πεζόν.

Ἐκ τίνων μὲν αἱ ἀποδείξεις γίνονται.

Δείξας ὅτι πρὸς ἀπόδειξιν καὶ συλλογισμὸν, οὐδ᾽ ἕν ἐστι χρήσιμος ἡ διαιρετικὴ μέθοδος, ὅτι καὶ τοῦτο πρὸς τὴν τοῦ προκειμένου δεῖξιν χρήσιμον ἦν, πρὸς γὰρ τὴν κατασκευὴν τοῦ, ὅτι κατὰ τὴν προειρημένην αὐτῷ ἐκλογὴν καὶ τὴν ἐπίβλεψιν τῶν ἐκλελεγμένων, καθ᾽ ὃν εἴρηκε τρόπον δεῖν ποιεῖν, ἥ τε τῶν προτάσεων λῆψις καὶ τῶν συλλογισμῶν πάντων εὕρεσις, χρήσιμον ἦν αὐτῷ δειχθὲν, τὸ κατ᾽ ἐκείνην τὴν μέθοδον ἄχρηστον, ὃ φανερὸν ποιήσας ὑπομιμνήσκει ἡμᾶς τῶν προειρημένων, δεικνὺς ὅτι ἐκ τούτων καὶ οὕτως μόνως, ἡ γένεσίς τε καὶ εὕρεσις τῶν συλλογισμῶν. κοινότερον γὰρ νῦν τοὺς συλλογισμοὺς, ἀποδείξεις λέγει.

Ἀρχὴ τοῦ τρίτου τμήματος, περὶ τῆς τῶν συλλογισμῶν ἀναλύσεως.

Πῶς δ᾽ ἀνάξομεν τοὺς συλλογισμοὺς εἰς τὰ προειρημένα σχήματα.

Διὰ τούτων ὑπογράφει μέθοδον ἡμῖν, δι᾽ ἧς δυνησόμεθα πάντα τὸν προβληθέντα συλλογισμὸν ἀνάγειν εἰς τὸ οἰκεῖον σχῆμα, ἥτις μέθοδος εὑρετικὴ ἡμᾶς ποιήσει, καὶ τοῦ τίνες μὲν τῶν ἐρωτωμένων λόγων, εἰσὶ συλλογιστικοί, τίνες δὲ φαίνονται μὲν, εἰσὶ δὲ ἀσυλλόγιστοι, εἰ γάρ τις εἰς μηδὲν τῶν τριῶν ἀνάγεσθαι δύναται, σχῆμα τῇ μεθόδῳ ταύτῃ προσχρωμένων ἡμῶν ἣν παραδίδωσιν, ἢ ἀνάγοιτο μὲν εἴς τι αὐτῶν, μὴ τῶν συλλογιστικῶν δὲ συζυγιῶν τινα, δηλονότι ἀσυλλόγιστος ἂν εἴη. ἀπὸ δὲ τῆς μεθόδου τῆς νῦν παραδεδομένης, καὶ ἀναλυτικὰ ἐπιγράφεται τὰ βιβλία, οὐ τῶν ἁπλῶν δὲ μόνων, ἀλλὰ καὶ τῶν συντεθέντων, ὑπογράφει τὴν ἀνάλυσιν, οὐ ταὐτὸν δέ ἐστιν ἀνάγειν τε λόγους εἰς τὰ σχήματα, ὡς ἔχει τὰ θεοφράστου δύο τὰ ἐπιγραφόμενα, ἀνηγμένων λόγων εἰς τὰ σχήματα, καὶ μέθοδον ὑπογράψαι, δι᾽ ἧς πάντα τὰ προβλήματα ἀναλύειν καὶ ἀνάγειν δυνησόμεθα. ὁ μὲν γὰρ τὴν μέθοδον τοῦ ἀνάγειν καὶ τὴν ἐπιστήμην ἔχων, οἷός τε ἐστι καὶ τοὺς μήπω γνωρίμους ἀνάγειν. ὁ δέ τινας ἔχων ἀνηγμένους, τούτους ἂν ἀνάγοι μόνους, ὡς ἂν ἔχων τήρησιν ἀναίτιον, ἀλλ᾽ οὐκ ἐπιστήμην. ὑπογράφει δὲ τὴν αὐτὴν ταύτην μέθοδον, καὶ θεόφραστος ἐν τῷ ἐπιγραφομένῳ περὶ ἀναλύσεως συλλογισμῶν, λοιπὸν δὲ τοῦτό φησιν ἔνι τὸ κεφάλαιον εἶναι τῆς περὶ συλλογισμῶν πραγματείας. εἰ γὰρ τήν τε γένεσιν τῶν συλλογισμῶν εἰδείημεν ἣν ὑπέγραψε διὰ τῶν τριῶν σχημάτων, καὶ τῶν καθ᾽ ἕκαστον αὐτῶν συλλογιστικῶν συζυγιῶν, ἔχοιμεν δὲ καὶ τοῦ εὑρίσκειν τε καὶ ποιεῖν αὐτοὺς τοὺς συλλογισμοὺς μέθοδον, τὴν ἐδίδαξεν ἡμᾶς, διὰ τοῦ δεῖξαι ὅτι δεῖ ἐκλέγειν ἑκατέρου τῶν ἐν τῷ προβλήματι ὅρων, τά τε ἑπόμενα αὐτοῖς καὶ οἷς αὐτοὶ ἕπονται, καὶ τὰ μὴ ὑπάρχοντα ἑκατέρῳ αὐτῶν, καὶ ἐκ τούτων τινῶν κατ᾽ οἰκειότητα τοῦ προβλήματος συντιθεμένων, τὸν μέσον ὅρον ποιεῖν, ἤδη πρὸς ἐκείνοις τοῖς δύο, καὶ τοὺς γεγονότας ἤδη συλλογισμοὺς ἀναλύειν δυναίμεθα εἰς τὰ συλλογιστικὰ σχήματα, τέλος ἂν ἔχοι φησὶν ἡ πραγματεία ἡ προκειμένη. χρήσιμον δέ φησιν ἔσεσθαι τὴν γνῶσιν τῆς ἀναλύσεως τῶν συλλογισμῶν, καὶ πρὸς τὴν τῶν πρότερον εἰρημένων βεβαίωσιν, ταῦτα δέ ἐστιν, ὅτι τε πᾶς συλλογισμὸς ἐν τρισὶ σχήμασι, καὶ ὅτι ἐξ ὅρων τριῶν καὶ προτάσεων δύο προσεχῶν, πᾶς. ἐκ γὰρ τῆς τῶν γεγονότων ἀναλύσεως εἰς αὐτά, πιστότερα ἐκεῖνα καὶ βεβαιότερα ἡμῖν ἔσται, καὶ ὅτι ἐκ τοῦ εἰς μηδὲν ἄλλο ἀνάγεσθαι δύνασθαι τοὺς γεγονότας συλλογισμοὺς, ἢ εἰς ἐκεῖνά τι, καὶ ἐκεῖνα βεβαιωθήσεται.

Πρῶτον μὲν οὖν δεῖ πειρᾶσθαι τὰς δύο προτάσεις ἐκλαμβάνειν τοῦ συλλογισμοῦ.

Ἐπεὶ πᾶς συλλογισμὸς εἴτε ἁπλοῦς, εἴτε σύνθετος ᾖ, ἐδείχθη ἐκ προσεχῶν δύο προτάσεων γινόμενος καὶ ὅρων τριῶν, φησὶ δεῖν προβληθέντος συλλογισμοῦ, πρῶτον τὰς δύο προτάσεις ἐκλαμβάνειν, αἳ εἰσὶ μὲν δῆλον ὅτι ἐκ τῶν τριῶν ὅρων, ἀλλὰ ῥᾷον εὑρεῖν τὰ μείζω μόρια τῶν ἐλαττόνων, μείζω δέ ἐστι, τὰ συγκείμενα τῶν ἁπλῶν ἐξ ὧν σύγκειται, ὅπερ αἱ προτάσεις πρὸς τοὺς ὅρους πεπόνθασιν, ἐκ γὰρ τῶν ὅρων σύγκεινται αὗται.

Εἶτα σκοπεῖν πότερα ἐν ὅλῳ καὶ πότερα ἐν μέρει.

Μετὰ τὸ λαβεῖν τὰς προσεχεῖς προτάσεις, φησὶ δεῖν ἐπιβλέπειν ποία καθόλου καὶ μείζων ἐστί, καὶ ποία ἐλάττων καὶ μερικωτέρα. κἂν γὰρ ἀμφότεραι καθόλου ὦσιν, ἀλλ' ἔστιν αὐτῶν καθ' ἕκαστον σχῆμα, ἡ μὲν μείζων, ἡ δὲ ἐλάττων, μείζων μὲν, ἐν ᾗ ὁ μείζων κατηγορούμενος ὅρος ἐν τῷ συμπεράσματι, ἐλάττων δὲ, ἐν ᾗ ὁ ὑποκείμενος. ἐπειδὴ δὲ οἱ συλλογίζεσθαι βουλόμενοι, ἐνίοτε οὐ τιθέασιν ἀμφοτέρας τὰς προτάσεις, ἀλλὰ τὴν ἑτέραν παραλείπουσιν, αὐτόν φησι δεῖν λαμβάνειν τὴν παρειμένην, μεθ' ἧς ἡ κειμένη, τὸ προκείμενον συμπέρασμα προσεχῶς συνάγει. ἐνίοτε γὰρ οἱ συλλογιζόμενοι, τὴν μὲν καθόλου πρότασιν λαμβάνουσι τὴν δὲ ὑπ' αὐτὴν ὡς γνώριμον παραλείπουσιν, οἷον εἴ τις συνάγοι ὅτι ἡ ὑγεία ἀγαθόν, λαβὼν καθόλου πρότασιν τὴν, πᾶν τὸ οἰκεῖον ἀγαθόν, μηκέτι δὲ τὴν ἑτέραν λαβὼν ἀλλὰ παραλιπὼν ὡς γνώριμον. ἔστι δ' αὕτη ὅτι ἡ ὑγεία, οἰκεῖον. ἡμᾶς οὖν τοὺς βουλομένους ἀναγαγεῖν τὸν συλλογισμὸν, καὶ ἀναλῦσαι εἰς τι τῶν σχημάτων, δεῖ θεῖναι τὴν παραλειπομένην. τεθείσης γὰρ εὑρεθήσεται ἐν ᾧ σχήματί ἐστιν ὁ συλλογισμὸς ὡς ἐπὶ τοῦ προκειμένου. προστεθείσης γὰρ ἧς εἶπον προτάσεως, γνώριμον ἐγίνετο ὅτι πρῶτόν ἐστι σχῆμα. ὁ μέσος γὰρ ὅρος ἐν τῷ συλλογισμῷ, τὸ οἰκεῖον, κατηγορούμενος μὲν τῆς ὑγείας, ὑποκείμενος δὲ τῷ ἀγαθῷ. μὴ τεθείσης δὲ ταύτης, οὐδὲ τὴν ἀρχὴν εἴη ἂν τὸ συναγόμενον συλλογισμός. ἢ πάλιν εἴ τις λαβὼν πᾶν τὸ αἱρετὸν, ἀγαθὸν εἶναι, ἐπιφέρει τὸ, ἡ ἡδονὴ ἄρα ἀγαθόν, παραλιπὼν ὡς γνώριμον, τὸ, τὴν ἡδονὴν αἱρετὸν εἶναι, ἥτις ἐλάττων ἐστὶ πρότασις. ὁμοίως κἂν λαβών τις, οὐδεὶς τὰ ἀλλότρια κρύφα ὑφαιρούμενος, ἀγαθὸς, ἐπενέγκῃ, οὐδεὶς ἄρα κλέπτης ἀγαθὸς, ἔσται παρεικὼς ὡς γνώριμον τὴν ἐλάττονα, τὴν, πᾶς δὲ κλέπτης τὰ ἀλλότρια ὑφαιρεῖται. καὶ οὕτως μὲν ἐν τοῖς τοιούτοις, ἡ ἐλάττων παραλείπεται. ἔστι δὲ ὅτε ἔμπαλιν τὴν μὲν καθόλου, παραλείπουσιν ὡς γνώριμον, τὴν δὲ ἐλάττω τιθέασιν, ὡς ὁ συλλογιζόμενος ὅτι οὗτος κολάσεώς ἐστιν ἄξιος, διὰ τοῦ, μοιχὸς γάρ ἐστιν ἢ κλέπτης, ἢ ἱερόσυλος. ἐν πᾶσι γὰρ τούτοις ἡ καθόλου παρεῖται ὡς φανερὰ, ἡ λέγουσα ὅτι πᾶς μοιχὸς κολάσεως ἄξιος, ἢ πᾶς κλέπτης, ἢ πᾶς ἱερόσυλος, ἐφ' οἷς συμπέρασμα τὸ, οὗτος ἄρα κολάσεως ἄξιος. ἢ πάλιν εἴ τις λαβὼν τὸ, οὗτος καλλωπιστής, ἐπιφέρει μοιχὸς ἄρα, παραλιπὼν τὸ καθόλου

τὸ πᾶς καλλωπιστὴς μοιχός. χρὴ οὖν τὸν κλέπτην καὶ ἀναλύειν πειρώμενον, πάλιν ταύτην τὴν πρότασιν αὐτοῦ προτιθέναι, λέγω δὲ τὴν καθόλου. εἰπὼν δὲ ἐνίοτε, γὰρ τὴν καθόλου προτείναντες, τὴν ἐν ταύτῃ οὐ λαμβάνουσι τὸ ἀνάπαλιν βουλόμενος εἰπεῖν, ἐπήνεγκεν, ἢ ταύτας μὲν προτείνουσι τουτέστι τὰς καθέκαστα, δι' ὧν δ' αὗται περαίνονται, παραλείπουσιν. αὗται δ' εἰσὶν αἱ καθόλου, διὰ γὰρ τῶν καθόλου αἱ καθέκαστα δείκνυνταί τε καὶ συνάγονται, τῷ ὑπ' ἐκείνας εἶναι, διὸ καὶ ἕπονται αὐταῖς. καὶ γὰρ προεῖπεν ἐπὶ τῆς παραλειπομένης ἐπὶ μέρους, τὴν ἐν ταύτῃ οὐ λαμβάνουσι. εἰ δὲ ἐν τῇ καθόλου ἢ ἐν μέρει, εἰκότως ἂν λέγοιτο δι' ἐκείνης καὶ περαίνεσθαι. ἔτι, εἰ ἡ καθόλου τεθεῖτο, ἀεὶ συγκατασκευάζει αὐτῇ τὰς ἐν μέρει τε καὶ ὑφ' αὐτὴν πάσας, εὐλόγως λέγοιντο ἂν ἐν μέρει, καὶ διὰ τῶν καθόλου περαίνεσθαι, λέγοι δ' ἂν διὰ τῶν, δι' ὧν αὗται περαίνονται, καὶ περὶ τῶν συμπερασμάτων τῶν λαμβανομένων ἐπὶ ταῖς ἐν μέρει προτάσεσιν. ἐν οἷς γὰρ συλλογισμοῖς ἐπὶ μέρους εἴληπται πρότασις, ἐν τούτοις καὶ τὸ συμπέρασμα ἐν μέρει, τοῦτο δὴ τὸ συμπέρασμα, διὰ τῆς καθόλου περαίνεται, διὰ τὸ ἀδύνατον εἶναι ἄνευ τῆς καθόλου γενέσθαι συλλογισμόν. τὸ δὲ οὔτε γράφοντες οὔτε ἐρωτῶντες προσέθηκεν, ὅτι ταῦτα καὶ διαλεγόμενοί τινες ποιοῦσι καὶ συγγράφοντες. δύναται τὸ ταύτας μὲν προτείνουσι, δι' ὧν δ' αὗται περαίνονται παραλείπουσιν, οὐκ ἐπὶ τῆς μείζονος εἰρῆσθαι προτάσεως ὡς παραλειπομένης ὅταν αὕτη παραληφθῇ, ἀλλὰ τοῦτο μὲν παραλελοιπέναι, ὡς ἢ μηδόλως συλλογιστικοῦ ἔτι τοῦ λόγου γινομένου ὅταν ἡ μείζων παραληφθῇ, τῷ τῆς μείζονος τεθείσης, δυνάμει πως καὶ τὴν ἐλάττονα εἰλῆφθαι περιεχομένην ὑπ' αὐτῆς, μηκέτι μέντοι ὑπὸ τῆς ἐλάττονος περιέχεσθαι δύνασθαι τὴν μείζονα. διὸ μηδὲ γίνεσθαι συλλογισμὸν ἔτι δύνασθαι, μόνης τῆς ἐλάττονος ληφθείσης, ἢ ὡς ὁμοίως ἡμῶν καὶ ταύτην προσληψομένων, ὥσπερ καὶ τὴν ἐλάττονα, ἐπειδὰν δέῃ ὅταν ἐκείνη παραλείπηται. λέγει δὲ νῦν περὶ τῶν συλλογισμῶν ἐν οἷς αἱ μὲν προσεχεῖς τῷ συμπεράσματι προτάσεις εἰσὶν εἰλημμέναι ἀμφότεραι, παραλείπονται δὲ αἱ τούτων τῶν προτάσεων δεικτικαὶ, δῆλον ὅτι δεομένων δείξεως, καὶ τοῦτο, ἢ οὐδὲν ἐκείνων δεῖ πρὸς τὴν ἀνάλυσιν τοῦ κειμένου συλλογισμοῦ. αὐτάρκεις γὰρ αἱ προσεχεῖς πρὸς τὴν ἀναγωγήν. ἄλλαι δέ τινες μάτην εἰσὶ προσκείμεναι καὶ ἐκ περιττοῦ φαντασίαν ἀπαγγέλλουσι, ὡς τῶν προτάσεων τῶν προσεχῶν οὖσαι δεικτικαί, ὥσπερ δὲ αἱ κατασκευαστικαὶ τῶν προσεχῶν τῶν προκειμένου προτάσεων παραλείπονται. ἄλλαι δὲ μάτην προστίθενται. οὕτως ἐστὶν ὅτε αἱ μὲν κατασκευαστικαὶ τῶν προτάσεων τῶν προσεχῶν τίθενται, αὗται δὲ παραλείπονται αἱ προσεχεῖς. χρὴ οὖν καὶ ταύτας παραφυλάσσειν τὰς ἔξωθεν τῶν προσεχῶν εἰλημμένας, καὶ εἰ μὲν εἶεν τοιαῦται ὡς δι' αὐτῶν περαίνεσθαί τι καὶ δείκνυσθαι, τὰς δύο ὡς εἶναι ἑκατέρας τῶν προσεχῶν τῶν δεικνυμένου προτάσεων, ἐκείνων συμπεράσματα, κἀκείνας δῆλον ὅτι ὁμοίως ἐκληψόμεθά τι καὶ ἀνάξομεν εἰς τι τῶν σχημάτων. εἰ δὲ μήτε συλλογίζοιντό τι τῶν κειμένων μήτε ἄλλως δεικνύοιέν τι, ὥσπερ δεικνύουσιν αἱ ἐπακτι-

κῶς λαμβανόμεναι, εἰς σύστασιν τῆς καθόλου προτάσεως, ἔτι ὄγκου, ἢ ἄλλου τινὸς χρειώδους χάριν εἶεν, οἷον κρύψεως, ἢ σαφηνείας, ἀφαιρετέον καὶ ἀποκριτέον αὐτὰς ἐν ταῖς ἀναλύσεσι τῶν συλλογισμῶν, ὡς μάτην καὶ κενῶς εἰλημμένας. εἰ δὲ εἶεν ἐκείνων τινὸς χάριν παρακείμεναι, χωριστέον μὲν καὶ τότε τῶν κυρίων τοῦ συμπεράσματος προτάσεων, παραδεικτέον δέ, οὗ χάριν εἰσὶ κείμεναι. δεῖ γὰρ τὸ συμπέρασμα γίνεσθαι εἰ κατὰ συλλογισμὸν γίνοιτο, τῷ, ταῦτα εἶναι. τὰ δ' οὕτω τεθέμενα, οὐ τοιαῦτα, ἐν γὰρ τῷ λόγῳ τῷ, πᾶν τὸ αὐτοκίνητον ἀεικίνητον. πᾶν τὸ ἀεικίνητον ἀθάνατον, τὰ δ' ἄλλο τι κινοῦν καὶ ὑπ' ἄλλου κινούμενον παῦλαν ἔχον κινήσεως, παῦλαν ἔχει ζωῆς, οὐδὲν πρὸς τὸ συμπέρασμα, τό, πᾶν τὸ αὐτοκίνητον ἀθάνατον, συντελεῖ, ἀλλ' εἰσὶν αἱ πρῶται προτάσεις αὐτοῦ συνακτικαί. καθόλου οὖν φησὶ δεῖν ἐπισκέπτεσθαι ἐν ταῖς ἀναλύσεσι τῶν συλλογισμῶν τῶν εἰς τὰ σχήματα, τί ἐστι περιεργεία καὶ ἔξωθεν προσειλημμένον, καί τι τῶν ἀναγκαίων παραλέλειπται, καὶ τὸ μὲν ἀναγκαῖον προσθετέον, τὸ δὲ περιττὸν ἀφαιρετέον, ἕως ἂν ἔλθωμεν καὶ εὕρωμεν ζητοῦντες, τίνος χάριν εἴληπται, καί τι παρεῖνται, εἰς τὰς δύο προτάσεις τὰς τοῦ συμπεράσματος κυρίας. ἄνευ γὰρ τοῦ ταύτας μὲν λαβεῖν, ἀποκρῖναι δὲ καὶ χωρίσαι τὰς περιττάς, οὐκ ἔστιν ἀναγαγεῖν εἰς σχῆμα τοὺς οὕτως ἠρωτημένους λόγους, οἷον ἂν λαβόντες καθόλου πρότασιν τήν, πᾶν τὸ οἰκεῖον ἀγαθόν, λάβῃ καὶ πᾶν τὸ καλὸν ἀγαθόν, λάβῃ δὲ καὶ τὸ πᾶν συμφέρον ἀγαθὸν ὁμοίως, εἶτ' ἐπενέγκῃ συμπέρασμα τό, ἡ ὑγεία ἄρα ἀγαθόν. ἐν γὰρ τούτῳ τῷ λόγῳ, αἱ μέν, πᾶν ἀγαθὸν καλόν, καὶ πᾶν συμφέρον ἀγαθόν, περιτταί. παρεῖται δὲ ἡ λέγουσα, ἡ δὲ ὑγεία οἰκεῖον. μετὰ γὰρ ταύτης ἡ πᾶν τὸ οἰκεῖον ἀγαθόν, συνάγει τὸ εἰρημένον συμπέρασμα τό, ἡ ὑγεία, ἀγαθόν. κἂν ᾖ δὲ εἰλημμένον τότε πᾶν τὸ οἰκεῖον κατὰ φύσιν, καὶ πᾶν τὸ κατὰ φύσιν, ἀγαθόν, καὶ ἐπὶ ταύταις συμπέρασμα τό, ἡ ὑγεία ἄρα ἀγαθόν, τὸ μέν, ἡ ὑγεία οἰκεῖον, ἔσται πάλιν ὁμοίως παρειμένον, αἱ δέ, πᾶν τὸ οἰκεῖον κατὰ φύσιν, πᾶν τὸ κατὰ φύσιν ἀγαθόν, δεικνύοιεν ἂν τὴν εἰλημμένην πρότασιν τήν, πᾶν τὸ οἰκεῖον ἀγαθόν.

Ἔνιοι δὲ λανθάνουσι καὶ δοκοῦσι συλλογίζεσθαι, διὰ τὸ ἀναγκαῖόν τι συμβαίνειν ἐκ τῶν κειμένων.

Ὅτι μὴ ἁπλῶς χρὴ βλέπειν πρὸς τὸ συμπέρασμα, καὶ εἰ τοῖς κειμένοις ἀναγκαίως τι ἕπεται, ἡγεῖσθαι συλλογισμὸν εἶναι, σαφῶς ἡμᾶς διὰ τούτων ἐφίστησιν. οὐ γὰρ εἰ ὁ συλλογιζόμενος ἐξ ἀνάγκης δείκνυσί τι, ἤδη καὶ ἔνθα ἂν ᾖ ἐξ ἀνάγκης τι δεικνύμενον, τῷ τοῖς κειμένοις ἕπεσθαι, τοῦτο συλλογισμός ἐστι. ἐπὶ πλέον γὰρ τὸ ἀναγκαῖον τοῦ συλλογισμοῦ. διὸ οὐχὶ εἰ ἕπεται ἐξ ἀνάγκης, τῷ τὸ α τῷ β ἴσον εἶναι, καὶ τὸ β τῷ γ, καὶ τὸ α τῷ γ ἴσον εἶναι. ἤδη καὶ συλλογισμὸς τοῦτο. ἔσται δὲ συλλογιστικῶς τὸ συναγόμενον, ἂν προσλαβόντες καθόλου πρότασιν τὴν λέγουσαν τὰ τῷ αὐτῷ ἴσα, καὶ ἀλλήλοις ἐστὶν ἴσα, τὰ εἰλημμένα ὡς δύο προτάσεις, εἰς μίαν συστείλωμεν πρότασιν, ἣ ἴσον ταῖς δύο δύναται. ἔστι δὲ αὕτη, τὸ δὲ α καὶ γ, τῷ αὐτῷ, τῷ γὰρ β, ἴσον. συνάγεται γὰρ κατὰ συλλογι-

σμόν, οὕτως, τὸ α καὶ τὸ γ, ἀλλήλοις εἶναι ἴσα. ὅμοιον τούτῳ, καὶ τὸ λαβόντας τὸ α μεῖζον εἶναι τοῦ β, καὶ τὸ β τοῦ γ, λέγειν συλλογιστικῶς δείκνυσθαι τό, καὶ τὸ α τοῦ γ μεῖζον εἶναι, ἐπεὶ ἀναγκαίως τοῦτο ἕπεται. ἀλλ' οὔπω συλλογισμὸς τοῦτο, ἂν μὴ προσληφθῇ καθόλου πρότασις ἡ λέγουσα, πᾶν τὸ τοῦ μείζονός τινος μεῖζον, καὶ τοῦ ἐλάττονος ἐκείνου μεῖζόν ἐστι. τὰ δὲ κείμενα, δύο, πρότασις γένηται μία ἡ ἐλάττων ἐν τῷ συλλογισμῷ λέγουσα, τὸ δὲ α τοῦ β μείζονος ὄντος τοῦ γ, μεῖζόν ἐστι. συναχθήσεται γὰρ οὕτως, τό, καὶ τὸ α τοῦ γ μεῖζον εἶναι κατὰ συλλογισμόν. ἐπεὶ ἀναγκαῖον τὸ πολλάκις ληφθεῖσί πως ἀκολουθεῖ, καὶ παρὰ τὴν τῆς ὕλης ἰδιότητα, καίτοι ἀσυλλογίστως κειμένων τῶν ἐφ' οἷς τὸ ἀναγκαῖον, ὡς ἐπὶ τῶν ὁρισμῶν, καὶ τῶν ἰδίων, ἐν δευτέρῳ σχήματι, δύο καταφατικῶν ληφθεισῶν προτάσεων. ὅμοιος τοῖς προειρημένοις καὶ οὗτος ὁ λόγος. ὁ δέ τις, τῷδε ἐστὶν ἐκ τῶν αὐτῶν γονέων, οἷον ὁ α τῷ β, ἀλλὰ καὶ τὸ β τῷ γ, ἐκ τῶν αὐτῶν ἐστι γονέων, ὁ α ἄρα τῷ γ ἐκ τῶν αὐτῶν γονέων ἐστί. λείπει γὰρ πρὸς τὸ συλλογισμὸν γενέσθαι, καθόλου πρότασις ἡ λέγουσα πάντας τοὺς τῷ αὐτῷ ἐκ τῶν αὐτῶν γονέων ὄντας ἀδελφοὺς εἶναι. ᾗ προτάσει ἂν προστεθῇ ἡ εἰρημένη μία γενομένη ἡ λέγουσα οἱ δὲ α καὶ γ ἐκ τῶν αὐτῶν γονέων εἰσὶ τῷ β. οὕτω γὰρ συνάγεται τό, τοὺς α γ ἀδελφοὺς εἶναι. ὅτι γὰρ διὰ τὴν καθόλου πρότασιν τὴν προστιθεμένην, ὁ συλλογισμός, δῆλον ἐκ τοῦ ἂν μὴ τὸ καθόλου ἀληθὲς ᾖ, μηκέτ' ἀληθὲς γίνεσθαι τὸ ἐπὶ τοῖς οὕτω ληφθεῖσι συμπέρασμα. οὐ γὰρ ἔτι ἀληθὲς ἀναγκαῖον γίνεται, ἂν λάβωμεν ὁ α τοῦ β ἀδελφός ἐστιν, ὁ β τοῦ γ ἀδελφός ἐστι, τὸ καὶ τὸν α τοῦ γ, ἐξ ἀνάγκης ἀδελφὸν εἶναι, τῷ μὴ εἶναι τὴν καθόλου πρότασιν ἀληθῆ, τὴν ὅτι οἱ τῷ αὐτῷ ἀδελφοί, καὶ ἀλλήλοις εἰσὶν ἀδελφοί. ὁ γὰρ παῖδα ἔχων καὶ ἀγαγόμενος ἄλλην γυναῖκα παῖδα καὶ αὐτὴν ἔχουσαν ἂν σχῇ ἐκ ταύτης παῖδα, ἑκατέρου μὲν τῶν προϋπαρχόντων αὐτοῖς παιδίων, ἀδελφὸς ἔσται τοῦτο, οὐ μὴν διὰ τοῦτο καὶ ἀλλήλων ἀδελφοί, οἱ προϋπάρχοντες. τοιοῦτοι εἰσὶ καὶ οὓς λέγουσιν οἱ νεώτεροι ἀμεθόδως περαίνοντας. οὓς ὅτι μὲν μὴ λέγουσι συλλογιστικῶς συνάγειν, ὑγιῶς λέγουσι, πολλοὶ γὰρ αὐτῶν εἰσὶ τοιοῦτοι. ὅτι δὲ ἡγοῦνται ὁμοίους αὐτοὺς εἶναι τοῖς κατηγορικοῖς συλλογισμοῖς, περὶ ὧν ἡ παροῦσα πραγματεία, οὕτως λαμβανομένοις ὡς τιθέασιν αὐτούς, τοῦ παντὸς διαμαρτάνουσιν. εἰ γὰρ ἦσαν τούτοις ὅμοιοι, εἶχον ἂν καὶ τὸ εἶναι συλλογισμοί. νῦν δὲ οἱ μὲν πολλοὶ τῶν τοιούτων λόγων, ἐκ πάντων ἐπὶ μέρους εἰσίν, ἡμεῖς δὲ ἐδείξαμεν μηδένα τῶν κατηγορικῶν συλλογισμῶν γινόμενον, χωρὶς καθόλου προτάσεως. εἰ γὰρ ἐγίνετό τι κατὰ συλλογισμὸν συμπέρασμα ἐπὶ δύο προτάσεσιν ἐν μέρει, ἔδει ἐπὶ πάσης ὕλης τὸ ὅμοιον γίνεσθαι συμπέρασμα. διὸ καὶ οὗτοι οὐκ ὄντες καθ' αὑτοὺς συλλογιστικοί, προστεθείσης αὐτοῖς τῆς καθόλου προτάσεως ὡς εἰρήκαμεν, γίνονται συλλογισμοί. ἡ γὰρ αἰτία τοὺς λεγομένους ἀμεθόδως περαίνειν ἔχειν ἐξ ἀνάγκης τοῖς κειμένοις ἑπόμενον τὸ δοκοῦν συνάγεσθαι παρὰ τό, καὶ ἐν τούτοις ἀληθῆ εἶναι τὴν καθόλου πρότασιν οὖσαν τῶν τοιούτων τοῦ λαμβανο-

μένων ἢ παραλείπουσι. διαιροῦσι δὲ τὴν ἐλάττονα εἰς δύο προτάσεις. τοιοῦτοι γάρ εἰσιν οἱ τοιοίδε. λέγει Δίων ὅτι ἡμέρα ἐστίν, ἀλλὰ καὶ ἀληθεύει Δίων, ἡμέρα ἄρα ἐστί. πάλιν λέγει Δίων, ὅτι ἡμέρα ἐστίν, ἀλλὰ καὶ ἡμέρα ἐστίν, ἀληθεύει ἄρα Δίων. προσληφθέντι μὲν γὰρ τῷ εἶναι τοῦτο ὃ λέγει τις, ἕπεται τὸ ἀληθεύειν αὐτόν, εἰ δὲ ἀληθεύειν προσληφθείη, ἕπεται τῷ εἶναι τοῦτο ὃ λέγει εἶναι. ἐν ἑκατέρῳ γὰρ τῶν λόγων παρείθησαν, καθόλου προτάσεις ἀληθεῖς οὖσαι. ἐν τῷ μὲν, τό, ὃ ἂν ὁ λέγων τις ἀληθεύει, ἐκεῖνό ἐστι. ἀληθεύει δὲ Δίων ὅτι ἡμέρα ἐστίν. ὃ διήρηται εἴς τι τὸ λέγει Δίων, ὅτι ἡμέρα ἐστί, καὶ τὸ ἀλλὰ καὶ ἀληθεύει Δίων, ἐφ' οἷς συμπέρασμα κατὰ συλλογισμόν, τό, ἡμέρα ἄρα ἐστίν, ὃ λέγει Δίων. ἐν δὲ τῷ ἑτέρῳ ἡ μὲν παρειμένη πρότασις, οὖσα καθόλου ἐστίν, ὅτι ὁ τὸ ὂν λέγων, ὅτι ἐστίν, ἀληθεύει. διήρηται δὲ ἡ, Δίων δὲ ἡμέρας οὔσης, καὶ λέγει ὅτι ἡμέρα ἐστίν. αὕτη γὰρ διήρηται εἴς τε τήν, λέγει Δίων ὅτι ἡμέρα ἐστί, καὶ τὴν καὶ ἡμέρα ἐστί. συμπέρασμα καὶ συλλογιστικῶς οὐκέτ' ἀμεθόδως, οὕτως ληφθεισῶν τῶν προτάσεων, τό, Δίων ἀληθεύει. ὅσον δὴ οἱ οὕτως λαμβανόμενοι, τῶν, ἐκείνως διαφέρουσι, τοσοῦτον καὶ οἱ κατηγορικοὶ συλλογισμοὶ, τῶν λεγομένων ἀμεθόδως περαίνειν.

Ἐνίων μὲν οὖν ῥᾴδιον ἰδεῖν τὸ ἐνδεές, ἔνιοι δὲ λανθάνουσι καὶ δοκοῦσι συλλογίζεσθαι, διὰ τὸ ἀναγκαῖόν τι συμβαίνειν ἐκ τῶν κειμένων.

E Ἐπ' ἐνίων φησὶ λέγων, οὐ χαλεπὸν τὸ συνιδεῖν τί ἐνδεῖ πρὸς τὸ πλήρη τὸν συλλογισμὸν γενέσθαι. καὶ τί παραλέλειπται, ὡς ἐφ' ὧν προειρήκαμεν λόγων. δῆλον γὰρ ἐν τούτοις τὸ παρειμένον, ἀλλὰ καὶ ἐφ' ὧν ἄλλο τι συμπέρασμα ἐπενήνεκται, καὶ οὐκ ἐκ τῶν κειμένων συναγόμενον, ὡς ἔχει ἐπὶ τοῦ Ἐπικούρου λόγου ἠρωτημένου τοῦ, ὁ θάνατος οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς. τὸ γὰρ διαλυθὲν ἀναισθητεῖ, τὸ δ' ἀναισθητοῦν, οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς. ἀλλ' οὐ τοῦτο, τὸ συναγόμενον. ἀλλ' ὅτι τὸ διαλυθὲν οὐδὲν πρὸς ἡμᾶς, ἐν πρώτῳ σχήματι. ὁμοίως καὶ ἐπὶ τοῦ Παρμενίδου λόγου, συνάγοντος ὅτι ἓν τὸ ὄν, ἐκ τοῦ τὸ παρὰ τὸ ὄν, οὐκ ὄν, τὸ οὐκ ὄν, οὐδέν. καὶ γὰρ ἐνταῦθα τὸ συναγόμενον φανερόν ἐστι. συνάγεται γὰρ ἐκ τῶν κειμένων, τὸ παρὰ τὸ ὄν, μηδὲν εἶναι, ἐν πρώτῳ σχήματι, ἀλλ' οὐ τό, ἓν ἄρα τὸ ὄν, ὡς ἐκεῖνος οἴεται. δεῖ γὰρ καθόλου τὸ συμπέρασμα, ἐκ τῶν ἄκρων τῶν εἰλημμένων ἐν ταῖς προτάσεσι ταῖς δύο, συγκεῖσθαι. ἄκροι δέ εἰσιν ἐν προτάσεσιν, οἱ ἅπαξ εἰλημμένοι ἐν τῇ θέσει τῶν προτάσεων. ὁ γὰρ ἐν ἀμφοτέραις κείμενος ταῖς προτάσεσι καὶ ἑκατέρῳ τῶν ἄκρων συναπτόμενος, ὁ μέσος ἐστίν. ἐπ' ἐνίων μὲν οὖν ὡς ἔφησε, ῥᾷον τὸ φωρᾶσαι τὴν κατὰ τοὺς λόγους ἁμαρτίαν. ἐπ' ἐνίων δέ, οὐ ῥᾴδιον συνιδεῖν. ἀλλὰ δοκοῦσι συλλογισμοὶ εἶναι οὐκ ὄντες, διὰ τὸ τοῖς κειμένοις ἕπεσθαι τὸ ἐπιφερόμενον, ἐξ ἀνάγκης. ὡς ἐφ' ὧν γε νῦν εἰρήκαμεν δῆλόν ἐστι. καὶ ἐφ' οὗ αὐτὸς παρατίθεται παραδείγματος τοῦ μὴ οὐσίας ἀναιρουμένης μὴ ἀναιρεῖσθαι οὐσίαν. ἐξ ὧν δέ ἐστί τι ἀναιρουμένων, καὶ τὸ ἐκ τούτων φθείρεται. ἐκ γὰρ τούτων, ἀναγκαῖον μὲν τὸ οὐσίας μέρος εἶναι οὐσίαν. οὐ μὴν συλλογιστικῶς δέδεικται, ἀλλ' ἐλλείπουσί τινες προτάσεις, πρὸς τὸ γενέσθαι

συλλογισμόν. τουτέστιν οὐχ αἳ ἔδει ληφθῆναι κεῖνται, ἀλλ' αἱ ἰσοδυναμοῦσαι ταύταις, ἐξ ὧν ἂν δειχθείη τι συλλογιστικῶς, τί δέ, καὶ παρεῖται. ἂν δὴ εἰς ἐκείνας μεταληφθῶσιν αὗται αἱ ἐγκείμεναι, καὶ προσληφθείη τὸ λεῖπον, συλλογισμὸς ἔσται. τῇ μὲν γάρ, οὐσίας μὴ ἀναιρουμένης, μὴ ἀναιρεῖσθαι οὐσίαν, ἴσον δύναται ἡ ἀντιστρέφουσα αὐτῇ, ἡ λέγουσα οὐσία ὑπὸ οὐσίας ἀναιρεῖται, ἢ ἴσον δύναται ἡ λέγουσα τὸ συναναιροῦν οὐσία ἐστί. πάλιν δ' αὐτῇ λεγούσῃ, ἐξ ὧν ἐστιν ἀναιρουμένων καὶ τὸ ἐκ τούτων φθείρεται, προσληπτέον ὡς λεῖπον, τό, ἐκ δὲ τῶν μερῶν τὸ ὅλον. ἔσται γὰρ ἀληθές, καὶ τὸ τῶν μερῶν ἀναιρουμένων, καὶ τὸ ἐκ τούτων φθείρεσθαι, ᾧ ἕπεται, τό, ἐκ τῶν τῆς οὐσίας μερῶν ἀναιρουμένων, καὶ τὸ ἐξ αὐτῶν φθείρεσθαι, ᾧ ἴσον τό, τὰ μέρη τῆς οὐσίας συναναιροῦντα οὐσίαν εἶναι. ὃ μεταληφθὲν ἐξ ἐκείνων κεῖται. γίνονται οὖν προτάσεις, τὰ μέρη τῆς οὐσίας, συναναιρεῖ οὐσίαν, τὰ συναναιροῦντα οὐσίαν. ἐκ τούτων συνάγεται συμπέρασμα τό, τὰ μέρη τῆς οὐσίας ἄρα οὐσία, ἐν πρώτῳ σχήματι. ἄλλαι τε οὖν ἀντ' ἄλλων προτάσεις ἐλήφθησαν ἐν τῷ λόγῳ καὶ Παρμενίδου καὶ Ἐπικούρου.

Πάλιν εἰ ἀνθρώπου ὄντος, ἀνάγκη ζῷον εἶναι, καὶ ζῴου, οὐσίαν, ἀνθρώπου ἄρα ὄντος ἀνάγκη οὐσίαν εἶναι. οὐ γὰρ ἔχουσιν αἱ προτάσεις ὡς εἴπομεν.

A Ἵσταται καὶ τοῦτο τὸ παράδειγμα, ὡς ἔχον μὲν ἐξ ἀνάγκης τοῖς κειμένοις ἑπόμενον, τῷ γε ἀνθρώπου ὄντος, ζῷον εἶναι, καὶ ζῴου ὄντος, οὐσίαν εἶναι, τό, ἀνθρώπου ὄντος οὐσίαν εἶναι, οὐ μὴν συλλογιστικῶς. οὐ γὰρ ἔχουσιν αἱ προτάσεις ὡς εἴρηται δεῖν ἔχειν, εἰ μέλλοι συλλογισμὸς ἔσεσθαι. ἔστι δὲ τοῦτο, τό, δεῖν ἢ ἀμφοτέρας εἶναι τὰς προτάσεις καθόλου, ἢ πάντως γε τὴν ἑτέραν. ἐνταῦθα δὲ οὐδεμία εἴληπται καθόλου, τῷ μέντοι τὴν καθόλου ἀληθῆ εἶναι τὴν παρειμένην, ἧς τεθείσης, συλλογισμὸς ἔσται, ἀληθὲς δοκεῖ τό, τοῖς κειμένοις ἕπεσθαι δοκοῦν. ἔστι δὲ ἡ καθόλου πρότασις πᾶν τὸ ἑπόμενόν τινι, ἕπεται καὶ ᾧ ἐκεῖνο ἕπεται. ἐν δὲ τῷ, εἰ ἀνθρώπου ὄντος, ζῷόν ἐστι, καὶ ζῴου ὄντος, οὐσία. τῷ μὲν ζῴῳ ἕπεται ἡ οὐσία, τῷ δ' ἀνθρώπῳ ἕπεται τὸ ζῷον, καὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἄρα ἕπεται ἡ οὐσία. ἢ καὶ οὕτως, ἐν οἷς τρισὶν οὖσιν, ἕπεται τῷ πρώτῳ τὸ δεύτερον, καὶ τῷ δευτέρῳ τὸ τρίτον, ἐν τούτοις ἀκολουθεῖ καὶ τῷ πρώτῳ τὸ τρίτον. ἐν δὲ τῷ ἀνθρώπῳ, καὶ τῷ ζῴῳ καὶ τῇ οὐσίᾳ, τρισὶν οὖσιν, ἀκολουθεῖ, τῷ μὲν ἀνθρώπῳ τὸ ζῷον, τῷ δὲ ζῴῳ, ἡ οὐσία, ἐν τούτοις ἄρα ἀκολουθήσει καὶ τῷ ἀνθρώπῳ ἡ οὐσία. ληφθέντος γὰρ τοῦ καθόλου οὗ προειρήκαμεν, καὶ προσληφθέντος αὐτῷ τοῦ ἀνθρώπου δὲ ὄντος ζῷόν ἐστι, καὶ ζῴου, οὐσία, συνάγεται συλλογιστικῶς τὸ καὶ ἐν τούτοις ἀνθρώπου ὄντος οὐσίαν εἶναι. ὅτι γὰρ οὐ παρὰ τὴν κειμένην ἀκολουθίαν τὸ συμπέρασμα ἀλλὰ παρὰ τό, τὴν καθόλου, ἀληθῆ εἶναι ἣν προσειλήφαμεν, δῆλον ἂν γένοιτο εἰ ἄλλην τινὰ ἀκολουθίαν προχειρισαίμεθα, ἀληθῆ μὲν αὐτήν, οὐκέτι δὲ ὑπὸ τὸ ἀληθὲς καθόλου τεταγμένην, οἷά ἐστιν ἡ τοιαύτη. τὸ α τοῦ β πήχει ὑπερέχει, καὶ τὸ β τοῦ γ πήχει ὑπερέχει, οὐκέτι γὰρ καὶ τὸ α τοῦ γ πήχει ὑπερέξει, ψεῦδος γὰρ τοῦτο. ἡ δ' αἰτία τούτου, ὅτι καὶ ἡ

καθόλου, ψευδής, ἡ λέγουσα εἴ τί τινος ὑπερέχει μέτρῳ τινί, κἀκεῖνο ἄλλου τῷ αὐτῷ, καὶ τὸ πρῶτον τοῦ τρίτου τῷ αὐτῷ ὑπερέξει. δῆλος δέ ἐστι διὰ τούτων, καὶ τὸν διὰ τριῶν λεγόμενον λόγον, ἐξ ἀνάγκης μὲν λέγων ἔχειν τὸ ἑπόμενον, τοῦ γ τοῦ πρώτου ὄντος, τὸ τρίτον εἶναι, οὐ μὴν συλλογιστικῶς, οὐδ' εἶναι τὸν διὰ τριῶν λόγον, συλλογισμόν, οὐδ' ὅλως τὸν δι' ὅλων ὑποθετικὸν λεγόμενον, διὸ καὶ μᾶλλον δύναται ἐπὶ τοῦ παραδείγματος τοῦ, πάλιν εἰ ἀνθρώπου ὄντος ἀνάγκη ζῷον εἶναι, εἰρηκέναι τό, ἀλλ' οὔπω συλλελόγισται. οὐ γὰρ ἔχουσιν αἱ προτάσεις ὡς εἴπομεν, ὅτι μὴ δεικτικῶς, μὴ δὲ καθόλου ἐλήφθησαν. ἔστι γὰρ συλλογισμός, ἂν οὕτως ληφθῶσι, πᾶς ἄνθρωπος ζῷον. πᾶν ζῷον, οὐσία. ἐκείνως δὲ ληφθέντων, ἀναγκαῖον μὲν τὸ συμβαῖνον, οὐ μὴν συλλογιστικῶς, ἐπεὶ πᾶς συλλογισμὸς κεῖται ὑπάρχειν, ἢ μὴ ὑπάρχειν δεικνύναι. δυνατὸν πάλιν τὸ εἰ ἀνθρώπου ὄντος ἀνάγκη ζῷον εἶναι, καὶ ζῴου οὐσίαν, αἰτιᾶσθαι ὡς μὴ συλλογιστικῶς συνάγον, ὅτι ἀδιόριστοι αἱ προτάσεις, ἡ, ἄνθρωπος ζῷον, καὶ ἡ τὸ ζῷον οὐσία. λέγει μέντοι περὶ τούτων ἐν τοῖς ἑξῆς φανερώτερον. φανερῶς δὲ καὶ τὴν διαφορὰν τοῦ ἀναγκαίου καὶ τοῦ συλλογισμοῦ δηλοῖ, δι' ὧν ἐπενήνοχεν, ὧν δὲ χάριν ταῦτα προέθετο, αὐτὸς εἶπεν, ἔστι τό, ὡς ὅτε οὐκ ἔστι συμβαίνει τεθέντων τινῶν, πειρατέον ἀνάγειν εὐθύς. ὅταν γὰρ συλλογιστικῶς συμβαίνῃ τι, τότε δεῖ ἀνάγειν εἴς τι τῶν σχημάτων ὡς ὄντα συλλογισμόν. ἀλλ' οὐχ ὅταν ἁπλῶς ἐξ ἀνάγκης συμβαίνῃ τι. εἰ δὲ οὕτως ταῦτα λέγοιτο, εἴη ἂν καὶ ἐν τῷ τοῦ συλλογισμοῦ ὅρῳ, τό, τεθέντων, ἀντὶ τοῦ κατηγορικῶς ληφθέντων εἰρημένον, ἴσον τῷ εἶναι ἢ μὴ εἶναι ληφθέντων, ἀλλ' οὐχ ὑποτεθέντων. ἐπεὶ μὴ συλλογιστικῶς τοῖς ὑποτεθεῖσι τὸ ἀναγκαίως ἑπόμενον ἕπεται. εἰπὼν δὲ διὰ μέσου ταῦτα, ἐπανῆλθεν ἐπὶ τὸ προειρημένον τό, ὅτι πρῶτον ληπτέον τὰς δύο προτάσεις. ῥᾷον γὰρ εἰς τὰ μεγάλα, καὶ συγκείμενα διελεῖν. εἶτα οὕτως ἐκ τῶν προτάσεων, τοὺς ὅρους ἐκληπτέον, καὶ μέσον τὸν ὅρον θετέον, τὸν ἐν ἀμφοτέραις ὄντα ταῖς προτάσεσιν. ὁ γὰρ δὶς λαμβανόμενος, καὶ ἑκατέρῳ συντιθέμενος τῶν ὅρων ἐν πᾶσι τοῖς σχήμασιν, ὁ αὐτός ἐστιν ὁ μέσος ὅρος. τοιοῦτος γὰρ ὁ μέσος ἐν τοῖς τρισὶ σχήμασιν.

Ἐὰν μὲν οὖν κατηγορῇ, καὶ κατηγορῆται τὸ μέσον.

Μετὰ τὸ λαβεῖν τὰς κυρίας τοῦ συμπεράσματος προτάσεις, καὶ τοὺς ὅρους ἐκλαβεῖν ἀπ' αὐτῶν ῥᾳδία λοιπὸν ἡ ἀναγωγή, ἡ εἰς τὸ οἰκεῖον σχῆμα τοῦ ἀναγομένου συλλογισμοῦ. ἡ γὰρ τοῦ μέσου πρὸς τοὺς ἄκρους σχέσις, τοῦτο φανερὸν ποιεῖ. ἂν μὲν γὰρ ὁ μέσος ἐν ἀμφοτέραις ὢν ταῖς προτάσεσιν, οὕτως ᾖ, ὡς τοῦ μὲν κατηγορεῖσθαι αὐτῶν, τοῦ δὲ ὑποκεῖσθαι, πρῶτον ἔσται σχῆμα. τοῦτο γὰρ δηλοῖ, τὸ κατηγορῇ καὶ κατηγορῆται. τὸ γὰρ κατηγορῆται, σημαίνει τὸ ὑποκείμενον ὅταν ᾖ τι κατηγορούμενον αὐτοῦ καταφατικῶς. ὁμοίως κἂν αὐτὸ μέν τινος κατηγορῆται. ἄλλο δὲ αὐτοῦ ἀποφάσκηται. ἐὰν δὲ ἀμφοτέρων κατηγορῆται τῶν ἄκρων, ἀλλὰ τοῦ μὲν καταφατικῶς, τοῦ δὲ ἀποφατικῶς, ἐν δευτέρῳ σχήματι ὁ συλλογισμός. ἄλλως γὰρ ἔχοντος τοῦ μέσου πρὸς τοὺς ἄκρους ὧν κατηγορεῖται, ἔσται μὲν ἐν δευτέρῳ σχήματι ἡ συζυγία, ἀλλ' οὐ συλλογιστική. ἐὰν δὲ τὰ ἄκρα, ταῦτα γὰρ εἶπε τὰ ἄλ-

λα, τοῦ μέσου ἀμφότερα κατηγορῆται ἢ καταφατικῶς, ἢ θατέρου μὲν καταφατικῶς, θατέρου δὲ ἀποφατικῶς, ὁ συλλογισμὸς ἐν τρίτῳ σχήματι. ὁμοίως δὲ ἀναχθήσονται οἱ συλλογισμοί, καὶ μὴ ἀμφότεραι ὦσιν αἱ προτάσεις καθόλου ἀλλ' ἡ ἑτέρα μόνον. καὶ γὰρ καθόλου οὐσῶν τῶν προτάσεων ἀμφοτέρων, καὶ τῆς ἑτέρας μόνης, τριττὴ ἡ τοῦ μέσου πρὸς τοὺς ἄκρους ἡ σχέσις. κατὰ δὲ τὰς τῶν σχέσεων διαφοράς, ἡ τῶν σχημάτων διαφορά, δῆλον δέ φησιν ἐκ τῶν εἰρημένων εἶναι καὶ τοῦτο, ὅτι ἐν ᾧ λόγῳ ὁ αὐτὸς πλεονάκις οὐκ εἴληπται, οὗτος, οὐκ ἔστι συλλογισμός. ἀδύνατον γὰρ συλλογισμὸν γενέσθαι, χωρὶς μέσου ὡς δέδεικται. μέσον δέ, ἐστιν ἐν παντὶ σχήματι, ὁ δὶς λαμβανόμενος.

Ἐπεὶ δὲ ἔχομεν ποῖον ἐν ἑκάστῳ σχήματι περαίνεται τῶν προβλημάτων.

Καὶ ταύτην ὁδὸν ἡμῖν τῆς ἀναλύσεως τῶν συλλογισμῶν τῆς εἰς τὰ σχήματα, ὑπογράφει. ἐπεὶ γὰρ τεττάρων ὄντων τῶν προβλημάτων, ἔχομεν ποῖον ἐν ἑκάστῳ σχήματι δείκνυται, λαβόντας χρὴ τὸ πρόβλημα, καὶ τὸ συμπέρασμα, διὰ ποίου σχήματος τοῦτο συνάγεσθαι πέφυκεν, ἐν τούτῳ ζητεῖν καὶ μὴ ἐν πᾶσιν. ἐπὶ μὲν τοῦ καθόλου καταφατικοῦ, ῥᾴδιον τοῦτο, ἐν γὰρ τῷ πρώτῳ σχήματι μόνῳ, τοῦτο δείκνυται τὸ πρόβλημα. τῶν δ' ἄλλων προβλημάτων, τὸ μὲν καθόλου ἀποφατικόν, διά τε τοῦ πρώτου δείκνυται σχήματος, καὶ διὰ τοῦ δευτέρου. μοναχῶς μὲν διὰ τοῦ πρώτου. διχῶς δὲ διὰ τοῦ δευτέρου. τὸ δὲ ἐπὶ μέρους καταφατικὸν πάλιν, διά τε τοῦ πρώτου καὶ διὰ τοῦ τρίτου, μοναχῶς μὲν διὰ τοῦ πρώτου, τριχῶς δὲ διὰ τοῦ τρίτου. τὸ δὲ ἐπὶ μέρους ἀποφατικόν, καὶ διὰ τοῦ πρώτου καὶ διὰ τοῦ δευτέρου, καὶ διὰ τοῦ τρίτου. μοναχῶς μὲν διὰ τοῦ πρώτου, διχῶς δὲ διὰ τοῦ δευτέρου, τριχῶς δὲ διὰ τοῦ τρίτου. ἐπὶ δὲ τῶν διὰ πλειόνων σχημάτων δεικνυμένων προβλημάτων, ἐπιβλεπτέον μὲν καὶ ἐκεῖνο, διὰ ποίου μᾶλλον δείκνυται καὶ πολλάκις. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ γνώριμον ποιεῖ τὸ σχῆμα, ἡ τοῦ μέσου θέσις. εἰ μὲν γὰρ ὁ αὐτὸς ὑποκείμενος καὶ κατηγορούμενος εἴη, τὸ πρῶτον ἔσται σχῆμα. εἰ δὲ μόνον κατηγορούμενος, τὸ δεύτερον. εἰ δὲ μόνον ὑποκείμενος, τὸ τρίτον.

Πολλάκις μὲν ἀπατᾶσθαι συμβαίνει περὶ τοὺς συλλογισμούς, διὰ τὸ ἀναγκαῖον ὥσπερ εἴρηται πρότερον.

Ἐπιζητήσειε τις ἂν ἐνταῦθα γενόμενος, πῶς ἔτι ὁρισμὸς τοῦ συλλογισμοῦ ὁ ἀποδεδομένος λόγος. εἴγε καὶ ἄλλοι εἰσὶ λόγοι, ἐν οἷς τεθέντων τινῶν, ἕτερόν τι τῶν κειμένων ἐξ ἀνάγκης συμβαίνει. ἢ, λείπει τούτοις τοῖς λόγοις ὡς προείρηται ἐν τοῖς ἐπάνω, τό, τῷ ταῦτα κεῖσθαι. οὐ διὰ τὰ κείμενα, τὸ ἀναγκαῖον ἐν τούτοις, ἀλλὰ παρὰ τό, ἀληθὲς εἶναι τὸ καθόλου παρειμένον, οὐ προστιθέντος, γίνεται συλλογισμός· καὶ αὐτός. ὁ δὲ δι' ὅλων ὑποθετικὸς καὶ αὐτός, ἀποκρίνοιτο ἂν τοῦ συλλογισμοῦ, τῷ τεθέντων, ἐπεὶ ἔχει γε, καὶ οὗτος τὸ ἐπὶ τοῖς κειμένοις συμπέρασμα, ἀλλ' οὐ τῷ ταῦτα εἶναι. δείξας δὲ πῶς χρὴ τὴν ἀνάλυσιν τῶν συλλογισμῶν ποιεῖσθαι, νῦν ὑπογράφει τίνα δεῖ φυλάσσεσθαι ὡς δυνάμενα

ἡμᾶς ἐξαπατᾶν πρὸς τὸ ἡγεῖται τοὺς μὴ συλλογισμοὺς ἀναλύειν πειρώμενοι, τοὺς μὴ συλλογισμούς. πρῶτον μὲν οὖν οὐ χρὴ πρὸς τὸ ἀναγκαίως ἕπεσθαι τοῖς κειμένοις τὸ συμφερόμενον. βλέποντας, εὐθὺς ἡγεῖσθαι καὶ συλλογισμὸν εἶναι τὸν λόγον. ἀπάτη γὰρ γίνεται παρὰ τοῦτο. εἴρηται δὲ περὶ τούτου, καὶ δέδεικται ὅτι ἐπὶ πλέον τὸ ἀναγκαῖον τὸ ἐν λόγοις, τοῦ ἐν συλλογισμοῖς. ἐνίοτε δὲ ἀπατώμεθα διὰ τὴν ὁμοιότητα τῆς ὅρων θέσεως. οὐδὲν γὰρ δοκεῖ διαφέρειν, ἢ ἀδιορίστως θεῖναι τὴν πρότασιν, ἢ καθόλου. διὸ καὶ προτεινόντος τινὸς ἀδιόριστον πρότασιν, συγχωροῦμεν, ὡς οὐδὲν διάφορον οὖσαν τῆς καθόλου. τοιούτων δὲ ληφθεισῶν, οὐ γίνεται συλλογισμός. καὶ τοῦτο, καὶ διὰ παραδείγματος ἡμᾶς διδάσκει. λέγων ἐπὶ μὲν τοῦ α, τὸ ἀεὶ εἶναι, ἐπὶ δὲ τοῦ β, διανοητὸν ἀριστομένην, ἐπὶ δὲ τοῦ γ, ἀριστομένην, οὓς ὅρους καὶ κατηγορήσας τὸ μὲν α κατὰ τοῦ β, ἀδιορίστως. τὸ ἀεὶ εἶναι, κατὰ τοῦ διανοητοῦ ἀριστομένους, ἀληθὲς ὄν. διανοητὸς γὰρ ἀριστομένης ἀεί ἐστιν. τουτέστιν, οἷόν τε ἀεὶ διανοεῖσθαί τινα ἀριστομένην, καὶ διανοεῖσθαί τινα περὶ ἀριστομένους. τὸ δὲ β, κατὰ τοῦ γ, καὶ γὰρ τοῦτο, ἀληθές, τὸ, τὸν ἀριστομένην δ' εἶναι τὸ β. οὐκέτι φησὶν ἀληθὲς γίνεσθαι τὸ, τὸ α κατὰ τοῦ γ, τὸ ἀεὶ εἶναι κατὰ τοῦ ἀριστομένους, ὅπερ ἐστὶ τὸ συνάγεσθαι δοκοῦν. οὐ γὰρ ἀεί ἐστιν ἀριστομένης, φθαρτὸς γάρ. οὕτως δὲ δόξει διαβάλλεσθαι τοῦ πρώτου σχήματος ἡ πρώτη συμπλοκή, καὶ ὁ πρῶτος συλλογισμός. εἴγε ἀληθῶν οὐσῶν τῶν προτάσεων. τὸ συμπέρασμα ψεῦδος. ἀλλὰ τοῦτο αἴτιον, τὸ μὴ συλλογιστικῶς ληφθῆναι τὰς προτάσεις, ἀδιορίστως μὲν γὰρ λαμβανομένη ἡ α β πρότασις, ἀληθὴς εἶναι δύναται, ἡ λέγουσα διανοητὸν ἀριστομένην ἀεὶ εἶναι. αὐτή μέντοι καθόλου διαληφθεῖσα, καὶ γίνηται πᾶς ὁ διανοητὸς ἀριστομένης ἀεί ἐστι, ψευδής. ὁ γὰρ λέγων πᾶς ὁ διανοητὸς ἀριστομένης ἀεί ἐστιν, οὐκέτι λαμβάνει πάντα τὸν διανοητὸν ἀριστομένην ἀεὶ εἶναι δυνατὸν, ἀλλ' ἀριστομένην, ᾧ ὑπάρχει διανοητῷ εἶναι, ἀεὶ εἶναι. ὃ ψεῦδος. οὐ γὰρ μὲν ἐσήμαινε καὶ ἡ ἀδιόριστος ἡ λέγουσα διανοητὸς ἀριστομένης ἀεί ἐστι, ψευδὴς, αὕτη ἦν καὶ αὐτή, τῷ μηδένα ἀριστομένην ᾧ συμβέβηκε διανοητῷ εἶναι, δύνασθαι ἀεὶ εἶναι. νῦν δὲ ἄλλο μὲν ὑπ' ἐκείνης τῆς ἀδιορίστου ἐσημαίνετο, ἄλλο δὲ τὸ σημαινόμενον καὶ ἀλλοῖον ἐγένετο, τοῦ πᾶς προστεθέντος. ἐπεὶ εἰ καὶ προστεθέντος τοῦ, πᾶς, ταυτὸ ἔτι ἐσημαίνετο. ἦν ἂν καὶ ἡ καθόλου ὁμοίως τῇ ἀορίστῳ ἀληθής. πᾶς γὰρ ἀριστομένης, ἀεὶ διανοητός ἐστι. διὸ οὐ ταυτὸν τὸ νῦν εἰρημένον ὑπ' αὐτοῦ, τῷ πρὸ ὀλίγου. ὅτε ἔλεγε πάλιν εἶ ἀνθρώπου ὄντος, ἀνάγκη ζῷον εἶναι. οὕτως δὲ γε λαμβανομένης, ἀνάγκη συλλογιστικὴ γίνεται, ἀλλ' οὐκ ἀδιορίστως. δεῖ γὰρ ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι τὴν μείζονα πρότασιν, ἀεὶ καθόλου εἶναι. χρῆται δὲ καὶ ἄλλῳ παραδείγματι πρὸς τὴν αὐτοῦ ἀπόδειξιν. λαμβάνει γὰρ ἐπὶ τοῦ γ μίκκαλον, ἐπὶ δὲ τοῦ β, μουσικὸν μίκκαλον, ἐπὶ δὲ τοῦ α, τὸ φθείρεσθαι αὔριον. ἔπειτα τὸ μὲν β, τοῦ γ κατηγορεῖ, τὸν μουσικὸν μίκκαλον, μικκάλου, ὡς ἀληθὲς ὄν. ἦν γάρ τις ὡς ἔοικε μίκκαλος, μουσικός. τὸ δὲ α, τοῦ β, φθείρεσθαι αὔριον κατὰ μουσικοῦ μικκάλου. ὡς ἐνδεχόμενον δὲ λαμβάνει τοῦτο, ὡς καὶ τὸ διανοητὸν ἀριστομένην

ἀεὶ

ἀεὶ εἶναι, ἢ ὡς μικκάλου μουσικοῦ φθειρομένου αὔριον, τῷ ἀποβάλλειν τὴν μουσικήν. τούτων γὰρ ὄντων ἀληθῶν, οὐκέτι φησὶν ἀληθῶς τὸ α τοῦ γ κατηγορεῖσθαι, τὸ φθείρεσθαι αὔριον τὸ κατὰ τοῦ μικκάλου, δι' ὑποθέσεως γὰρ εἴληπται, καὶ τὸ μὴ φθείρεσθαι αὔριον, μουσικὸν μίκκαλον. ἀποβάλλειν αὔριον τὴν μουσικήν, οὐ ψεῦδος φησὶν αἴτιον εἶναι τὸ, ἀδιόριστον ληφθῆναι τὴν μείζονα πρότασιν, τὴν ἐγχωρεῖ λέγουσαν μουσικὸν μίκκαλον αὔριον φθαρῆναι, ὡς ἀδιορίστως μὲν αὐτῆς λαμβανομένης ἀληθοῦς οὔσης, καθόλου δὲ μηκέτι ἀληθοῦς, μὴ γὰρ ἀληθὲς, τὸ, πάντα τὸν μουσικὸν μίκκαλον ἐνδέχεσθαι αὔριον φθαρῆναι. τοῦτο δ' ἂν εἴη λέγων, ψεῦδος εἶναι. ἤτοι διὰ τὸ εἰληφέναι ὑπόθεσιν ταύτην τοὺς, τὸ σόφισμα ἐρωτῶντας. λαμβάνουσι γὰρ ὑποθέσεις οὐκ ἀδυνάτους, τό τε μὴ φθείρεσθαι αὔριον τὸν μουσικὸν μίκκαλον, καὶ τὸ ἀποβάλλειν αὐτὸν αὔριον τὴν μουσικήν. ὡς γὰρ δυνατοῖς οὖσι τοῖς ἐν ἀμφοτέραις ταῖς προτάσεσι λαμβάνειν ᾤοντο δείκνυσθαι ἀδύνατον ἑπόμενον. ἢ, λέγοι ἂν ψεῦδος εἶναι πάντα τὸν μουσικὸν μίκκαλον ἐνδέχεσθαι φθαρῆναι αὔριον. ὅτι ἐνδέχεταί τινα, καὶ μὴ δ' ἔτι εἶναι μουσικὸν, μίκκαλον, ἔσεσθαι δὲ ὂν τῇ θέσει μὲν ὁ λέγων πάντα τὸν μουσικὸν μίκκαλον ἐνδέχεσθαι μὴ προστιθεὶς τὸ, ὄντα ὡς ἐνδεχόμενον, καὶ αὐτὸν φθαρῆναι. οὐ μὴν ἐνδεχόμενον ὄντα φθαρῆναι, ἢ ὡς ὑπόθεσιν ἔλαβε, τό τινα μουσικὸν μίκκαλον. φθείρεσθαι. τούτου γὰρ ὑποτεθέντος ἀληθοῦς εἶναι, οὐ πάντως ἕπεται καὶ τοῦ

μίκκαλον αὔριον φθείρεσθαι. ζητήσαι δ' ἄν τις διὰ τί οὐκ ἔστιν ἀληθὲς τὸ συμπέρασμα ὡς ἐνδεχόμενον, τοῦ μίκκαλον αὔριον ἐνδέχεσθαι φθαρῆναι. καὶ γὰρ ἡ μείζων πρότασις, ἐνδεχομένη ἐλήφθη ἧς οὔσης ἐνδεχομένης, ἐνδεχόμενον ἔσται καὶ τὸ συμπέρασμα, ἢ, τὸ α τοῦ γ ψεῦδος εἶπεν, ὡς ἴσον τῷ, τὸ δὲ λέγειν ἐπὶ τούτοις συλλογιστικῶς τὸ α τοῦ γ κατηγορεῖσθαι ψευδές. καὶ γὰρ εἰ ἄλλως ἀληθὲς, ἀλλ' ὡς ἐν συλλογισμῷ, ψεῦδος. οὐ γὰρ περὶ τοῦ συμπεράσματος ἀκριβολογεῖται νῦν. ἀλλὰ μόνον ἡμῖν ἐνδείκνυται τὴν τῆς ἀδιορίστου, καὶ τῆς καθόλου προτάσεως διαφοράν, διὰ τοῦ λαβεῖν τῆς λεγούσης μουσικὸν μίκκαλον αὔριον φθείρεσθαι ἀληθοῦς οὔσης, μὴ πάντως ἀληθῆ γίνεσθαι τὴν λέγουσαν πάντα μουσικὸν μίκκαλον αὔριον φθείρεσθαι. τὸ γὰρ καθόλου μίκκαλος μουσικὸς, τὴν πᾶς μίκκαλος μουσικὸς σημαίνει. ἔστι δὲ τὸ λεγόμενον δεῖξαι, καὶ διὰ φανερωτέρων παραδειγμάτων. ἔστω ἐπὶ μὲν τοῦ α ἀγαθὸν, ἐπὶ δὲ τοῦ β, οἰκεῖον, ἐπὶ δὲ τοῦ γ, ἡδονή. τὸ δὴ α, κατὰ τοῦ β κατηγορείσθω, τὸ ἀγαθὸν κατὰ τοῦ οἰκείου, ἀλλὰ καὶ τὸ β, κατὰ τοῦ γ, τὸ οἰκεῖον κατὰ τῆς ἡδονῆς. ἀληθῶν δὴ τῶν προτάσεων οὐσῶν, οὐ πάντως τὸ ἀγαθὸν κατὰ τῆς ἡδονῆς. ὅτι μὴ ἐλήφθη τὸ ἀγαθὸν κατὰ παντὸς τοῦ οἰκείου, ἀλλ' ἀδιορίστως. ἀλλὰ κἂν λάβῃ τις, ὅτι ἡ ποιότης, ποιεῖ τὸ ποιοῦν σῶμα, οὐ συλλογίζεται ἡ ποιότης ἄρα σῶμα. οὐδὲ γὰρ ἔλαβε πᾶν τὸ ποιοῦν σῶμα. ψεῦδος γάρ. ἀδιορίστως γὰρ ληφθὲν, ἀληθὲς μέν. ἀσυλλόγιστον δέ. ὁμοίως δὲ, κἂν τὸν μὲν ἄνθρωπον λάβῃ ζῷον εἶναι, τὸ δὲ ζῷον γένος. οὐ γὰρ καὶ ὁ ἄνθρωπος

γένος γίνεται δὲ ἐν τοῖς τοιούτοις ἡ ἀπάτη, διὰ τὸ, τῷ καθόλου ἐφαρμόζειν τὸ ἀδιόριστον, καὶ γὰρ τοῦ ἀδιορίστου, ἴσον τῷ καθόλου δυναμένου, συγχωροῦσί καὶ δέχονται. πλεῖστον δὲ διαφέρει. τὸ μὲν γὰρ καθόλου καὶ ἀδιορίστως εἰπεῖν, ἀληθές, τὸ δὲ ἀδιορίστως ἀληθές, οὐκέτι καθόλου ἐξ ἀνάγκης. ταύτην μὲν οὖν καὶ τὴν τοιαύτην ἀπάτην, γίνεσθαί φησι διὰ τὸ παρὰ μικρὸν, ὡς γὰρ οὐδὲν διάφορον καθόλου πρότασιν λαβεῖν, ἢ ἀδιόριστον, συγχωρήσαντες τὴν καθόλου ὡς ἀδιόριστον ἀπατῶνται.

Πολλάκις δὲ διαψεύδεσθαι συμπεσεῖται παρὰ τὸ μὴ καλῶς ἐκτίθεσθαι τοὺς ὅρους.

Εἰ γὰρ λόγον ἀναλύοντες τὸν, τὸ ὑγιαίνειν οὐδενὶ νοσοῦντι, τὸ νοσεῖν παντὶ ἀνθρώπῳ ἐκτιθέμενοι τοὺς ὅρους μὴ τὸ ὑγιαίνειν, καὶ τὸ νοσεῖν λαμβάνοιμεν ἀλλὰ νόσον καὶ ὑγείαν, ἔσται τοῦτο ἡμῖν ἀπάτης αἴτιον. αἰτίαν γὰρ ἀπάτης φησὶ γίνεσθαι, καὶ τὴν ἔκθεσιν τῶν ὅρων ὅταν μὴ δεόντως γένηται. ὅταν ἀντὶ τῶν κατὰ τὰς ἕξεις, αὐτὰς τὰς ἕξεις ἐν τοῖς ὅροις λάβωμεν ὡς μηδὲν διάφορον οὕτως, ἢ ἐκείνως λαβεῖν, ἀσυλλογίστους ποιήσομεν τοὺς λόγους. ἐπεὶ γὰρ οὐκ ἔστιν ἀληθὲς οὐδὲ δυνατὸν, ἄνθρωπος ὑγεία ἐστὶν, ἢ ἄνθρωπος νόσος ἐστίν. δύναται μέντοι ἀληθὲς εἶναι τὸ ἄνθρωπος νοσεῖν, ἢ τὸ ὑπάρχειν νόσον, ἢ τὸ νοσεῖν ἀνθρώπῳ. ἢ πάλιν τὸ, ἄνθρωπος ὑγιαίνει, ἢ ὑπάρχει αὐτῷ ὑγίεια, ἢ τὸ ὑγιαίνειν. ἡ μὲν ὑγεία καὶ ἡ νόσος αἱ ἕξεις ἦσαν. τὸ δὲ ὑγιαίνει καὶ τὸ νοσεῖ, διαθέσεις κατὰ τὰς ἕξεις. ὅταν οὖν τοὺς ὅρους τούτους ἐκτιθώμεθα, καὶ κατηγορήσαντες τοῦ ἀνθρώπου, οὐ τὰς ἕξεις αὐτὰς χρὴ λαμβάνειν, ἀλλὰ τὰς, κατὰ τὰς ἕξεις, διαθέσεις, ἢ γὰρ ψευδῆ πρότασιν ληψόμεθα, ἢ ἀσυλλόγιστος ὁ λόγος ἔσται. εἰ γὰρ λάβοιμεν ἀντὶ τοῦ α ὑγείαν. ἀντὶ δὲ τοῦ β νόσον, ἀντὶ δὲ τοῦ γ ἄνθρωπον. ἔπειτα τὸ α ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ τῷ β λάβοιμεν ἀληθὲς ὂν, ἐξ ἀνάγκης γὰρ οὐδεμία νόσος, ὑγεία ἐστὶν, τὸ δὲ β τῷ γ ὑπάρχειν παντὶ θῶμεν τουτέστι νόσον παντὶ ἀνθρώπῳ. οὐ γὰρ ἀδύνατον δόξει. ἐπειδὴ πᾶς ἄνθρωπος δεκτικὸς εἶναι νόσου. δείξει μὲν συνάγεσθαι τὸ α ἐξ ἀνάγκης τὴν ὑγείαν μηδενὶ ἀνθρώπῳ. ἐπειδὴ εἴληπται ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι ἀναγκαία μὲν ἡ μείζων, ὑπάρχουσα δὲ ἡ ἐλάττων, ἐδόκει δὲ αὐτῷ ἐν ταῖς τοιαύταις μίξεσιν, ἀναγκαῖον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. ὅπερ ψεῦδός ἐστιν ἐπὶ τοῦ προκειμένου. τὸ γὰρ ὑγεία ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ ἀνθρώπῳ, ψεῦδος. τοῦτο δὴ τὸ ἄτοπον φησὶν ἠκολουθηκέναι, παρὰ τὸ, τοὺς ὅρους μὴ καλῶς ληφθῆναι. οὐ γὰρ τὰς ἕξεις ἐν τοῖς ὅροις δεῖ τιθέναι τοῖς α β τὴν ὑγείαν καὶ τὴν νόσον, ἀλλὰ τὸ, ὑγιαίνειν καὶ τὸ, νοσεῖν, ἅ ἐστι κατὰ τὰς ἕξεις. οὕτω γὰρ ληφθέντων οὐκέτι γίνεται ἀληθὲς τὸ ὑγιαίνειν ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ νοσοῦντι. οὕτως δὲ δεῖ λαμβάνειν, ὅτι τὸ μὲν πάντα ἄνθρωπον νοσεῖν, ἀδύνατον. ὡς ὑπάρχον ἀληθὲς ληφθῆναι καθ᾽ ὑπόθεσιν. τὸ, πάντα ἄνθρωπον νόσον εἶναι, ἀδύνατον. ὃ οὖν τοῦ ἀνθρώπου κατηγορεῖται, τοῦτο δεῖ μέσον ὅρον τιθέναι. ἔστι δὲ τὸ νοσεῖν. οὕτω γὰρ ἀληθὲς τὸ, νόσον παντὶ ἀνθρώπῳ εἶναι. ὅτι νοσεῖν οἷόν τε αὐτὸν, οὐχ ὅτι νόσον εἶναι. οὐ γὰρ ὁμοίως τοῦ ἀνθρώπου τὸ

ζῷον. καὶ ἡ νόσος κατηγορεῖται. τὸ μὲν γὰρ τὸν ἄνθρωπον ζῷον εἶναι, ἀληθές. τὸ νόσον εἶναι, οὐκ ἀληθές. ὅτι μὴ ἐν τῷ τί ἐστιν αὐτοῦ τῶν τοιούτων τι κατηγορεῖται. οὐδὲ μία δὲ νόσος, ὑγεία ἐξ ἀνάγκης, καθόσον οὐχ οἷόν τε τὴν νόσον, ὑγείαν εἶναι. καὶ ἄλλως τὸ ἀληθὲς ἐπὶ τῆς πρώτης προτάσεως, ἄλλως ἐπὶ τῆς δευτέρας. ἐπὶ μὲν γὰρ τῆς πρώτης, τῷ, τὴν νόσον εἰλῆφθαι. ἐπὶ δὲ τῆς δευτέρας, τῷ, τὸ νοσοῦν. τοῦ δὴ νοσοῦντος εἰ μὲν τὸ ὑγιαῖνον κατηγοροῖτο, ἐνδεχόμενον ἀποφατικὸν ἔσται, ἀλλ᾽ οὐκ ἀναγκαία, καὶ τὸ συμπέρασμα τοιοῦτον. τὸ γὰρ ὑγιαίνειν, ἐνδέχεται μηδενὶ ἀνθρώπῳ. εἰ δὲ ἡ ὑγεία, ἔσται καὶ τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον ἀποφατικόν. ἐξ ἀνάγκης γὰρ οὐδεὶς ἄνθρωπος ὑγεία ἐστίν. οὐ μὴν ἀληθὴς ἔτι ἡ τὴν νόσον παντὸς ἀνθρώπου κατηγοροῦσα οὕτως, ὥστε λέγειν τὸν ἄνθρωπον νόσον εἶναι. εἰ δὲ τὸ ὑπάρχειν προσθείη τις, οὐ τὸν αὐτὸν λήψεται μέσον. μεταληφθέντων γὰρ τῶν ὅρων ἀπὸ τῶν ἕξεων εἰς τὰ κατὰ τὰς ἕξεις, οὐκ ἔσεσθαι φησὶ συλλογισμὸν τοῦτον, ὃν ἔλεγεν, ἐξ ἀναγκαίας ἀποφατικῆς τῆς μείζονος καθόλου, καὶ καταφατικῆς ὑπαρχούσης τῆς ἐλάττονος, ἐν πρώτῳ σχήματι. οὐκέτι γὰρ γίνεται ἡ καθόλου ἀποφατικὴ ἀναγκαία. ἀλλ᾽ ἐνδεχομένη. ὅτι τοῦ μὲν ἀναγκαίου συλλογισμὸς οὐκ ἔσται, τοῦ δὲ ἐνδεχομένου ἔσται. γίνεται γὰρ ἡ μὲν μείζων, ἐνδεχομένη ἀποφατικὴ καθόλου, ἡ, τὸ ὑγιαίνειν οὐδενὶ νοσοῦντι. ὑπάρχουσα δὲ ἡ ἐλάττων καθόλου καταφατική, ἢ ἐνδεχομένη καὶ αὐτή, τὸ νοσεῖν παντὶ ἀνθρώπῳ, οὕτως δ᾽ ἂν ἔχῃ, συλλογιστικὴ μὲν ἡ συζυγία ἐν πρώτῳ σχήματι, οὐ μὴν ἐξ ἀνάγκης ἀλλὰ τὸ ἐνδέχεσθαι, τὸ συμπέρασμα. ὡς καὶ αὐτὸς εἶπεν. ἐνδέχεται γάρ φησι μηδενὶ ἀνθρώπῳ ὑπάρχειν ὑγείαν. ὃ ἴσον ἐστὶ τῷ ἐνδέχεσθαι μηδένα ἄνθρωπον ὑγιαίνειν. τὸ γὰρ ὑπάρχειν ὑγείαν ἢ νόσον, τὸ ὑγιαίνειν ἢ, νοσεῖν σημαίνει.

Πάλιν ἐπὶ τοῦ μέσου σχήματος, ὁμοίως ἔσται τὸ ψεῦδος.

Δείκνυσι καὶ ἐπὶ τοῦ β σχήματος παρὰ τὴν τῶν ὅρων ὁμοίαν ἔκθεσιν, τὸ δοκοῦν συμπέρασμα ψεῦδος γινόμενον ἐπὶ ταῖς προτάσεσι ταῖς λαμβανομέναις ἀληθέσιν. ἂν γὰρ λάβωμεν ὑγείαν νόσῳ μὲν μηδεμιᾷ ἐξ ἀνάγκης, ἀνθρώπῳ δὲ παντὶ ὑπάρχειν, συνάγεσθαι μὲν δόξει τὸ, νόσον ἐξ ἀνάγκης μηδενὶ ἀνθρώπῳ. ψεῦδος δὲ τοῦτο, ἐπειδὴ ἐπιδεκτικὸς ὁ ἄνθρωπος, νόσου, ὥσπερ οὖν καὶ ὑγείας. ἀλλ᾽ οὐχ ὁμοίως ἀληθής, ἥ τε λέγουσα ὑγείαν μηδεμιᾷ νόσῳ. οὕτως ἀληθὴς ὡς λέγουσα, οὐδεμία νόσος ὑγεία ἐστί. τοῦτο γὰρ σημαίνει, ἥ τε ὑγείαν παντὶ ἀνθρώπῳ οὐκέτι ὡς λέγουσα πᾶς ἄνθρωπος ὑγεία ἐστὶν, ἀλλ᾽ ὡς λέγουσα πᾶς ἄνθρωπος ὑγιαίνει, ἂν οὖν μεταλάβωμεν ἀντὶ τῆς ὑγείας καὶ τῆς νόσου, τὸ ὑγιαῖνον καὶ τὸ νοσοῦν, οὐκ ἔσται ἀναγκαία καθόλου ἀποφατικὴ ἀληθής, ἡ λέγουσα τὸ ὑγιαίνειν ἐξ ἀνάγκης οὐδενὶ νοσοῦντι. ἔνεστι δὲ καὶ ἐπὶ ταύτης τῆς συζυγίας, τὰ αὐτὰ εἰπεῖν, ὅπου οὐδὲ ἡ πρότασις ἀληθῶς, ἡ λέγουσα ὑγεία κατὰ παντὸς ἀνθρώπου. ὅτι μὴ δὲ ἀληθὲς εἶναι δύναται τὸ, πᾶς ἄνθρωπος ὑγεία ἐστίν. ὥστε διὰ τοῦτο, οὐ καλῶς οἱ ὅροι εἰσὶ κείμενοι, ἀλλὰ χρὴ μεταλαμβάνειν τὰς ἕξεις, εἰς τὰ κατὰ τὰς ἕξεις.

ὁ γὰρ λέγων παντὶ ἀνθρώπῳ ὑγείαν ὑπάρχειν, ἴσον λέγει τῷ, πᾶς ἄνθρωπος ὑγιαίνει. ὅρον οὖν τὸ ὑγιαίνειν θετέον, οὐ τὴν ὑγείαν. εἰ δέ τις ἐκείνην παραδέξεται ὡς ἀληθῆ, ἔσται καὶ τὸ συμπέρασμα ἀληθές, τὸ νόσον μηδενὶ ἀνθρώπῳ, ἀλλ' οὐκ ἀναγκαῖον, ἀλλὰ ὑπάρχον, ὅτι ἦν ἁπλῶς λεγόμενον αὐτῷ ἐπὶ τῆς προκειμένης λέξεως ἀναγκαῖον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα.

Ἐν δὲ τῷ τρίτῳ σχήματι κατὰ τὸ ἐνδέχεσθαι.

Δ Δείξας ἐπὶ τοῦ πρώτου καὶ δευτέρου σχήματος, ἀναγκαίας τῆς μείζονος λαμβανομένης, ὑπαρχούσης δὲ τῆς ἐλάττονος, μὴ γινόμενον ἀναγκαῖον τὸ συμπέρασμα, παρὰ τὸ μὴ γίνεσθαι τὴν ἔκθεσιν τῶν ὅρων οἰκείως, ἐπὶ τοῦ τρίτου σχήματος, οὐκέτι κατὰ τὸ ἐξ ἀνάγκης μέν τινα λαμβάνεσθαι τῶν προτάσεων, ἀδύνατον δὲ τῇ τοιαύτῃ προτάσει γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα, τὸ ἄτοπον γίνεσθαι λέγει. ἀλλ' ὅτι ἐνδεχομένων ἀμφοτέρων λαμβανομένων τῶν προτάσεων, ἀκολουθεῖ τὸ συμπέρασμα. ἔμπαλιν γὰρ ἐπὶ τούτου τοῦ σχήματος, τὸ συμβαῖνον, ἀναγκαῖον γὰρ ἀποφατικὸν συναγόμενον εὑρίσκεται τὸ συμπέρασμα, ἐξ ἐνδεχομένων καταφατικῶν, εἰ οὕτως οἱ ὅροι λαμβάνοιντο. ἐνδεχομένων γὰρ οὐσῶν καθόλου καταφατικῶν ἐν αὐτῷ τῶν δύο προτάσεων, τὸ συμπέρασμα οὔτ' ἐπὶ μέρους ἐνδεχόμενον καταφατικόν, ὃ συνάγεται ἐκ τῆς τοιαύτης συζυγίας, οὔτ' ἐπὶ μέρους ἐνδεχόμενον ἀποφατικόν. ἀλλ' οὐδὲ καθόλου καταφατικὸν ἐνδεχόμενον, οὔτε ἀποφατικόν, ἀλλ' ἀναγκαῖον ἀποφατικὸν καθόλου. διὸ καὶ οὕτως εἶπεν. ἐν δὲ τῷ τρίτῳ σχήματι, κατὰ τὸ ἐνδέχεσθαι συμβαίνει τὸ ψεῦδος. ἐν μὲν γὰρ τῷ πρώτῳ καὶ δευτέρῳ σχήματι, κατὰ τὸ ἀναγκαῖον ὡς προεῖπον. ἀναγκαίας γὰρ δοκούσης εἶναι τῆς μείζονος, οὐκ ἐγίνετο τὸ συμπέρασμα τοιοῦτον. ἐν δὲ τῷ τρίτῳ ἔμπαλιν, αἱ μὲν προτάσεις ἐνδεχόμεναι, τὸ συμπέρασμα ἀναγκαῖον. οὕτω γὰρ κειμένων τῶν ἄκρων, ἐξ ἀνάγκης οὐδενὶ ὁ ἕτερος τῷ ἑτέρῳ. εἰ δὲ τοῦτο, ἀσυλλόγιστος ἂν γένοιτο ἡ τοιαύτη συζυγία. ἣν φθάσας ἔδειξεν οὖσαν συλλογιστικήν. ὑγείαν γὰρ ἐνδέχεται παντὶ ἀνθρώπῳ, καὶ νόσον ἐνδέχεται παντὶ ἀνθρώπῳ, καὶ ὑγεία ἐξ ἀνάγκης οὐδεμιᾷ νόσῳ. αἴτιον τούτου δὲ πάλιν, τὸ μὴ καλῶς εἰλῆφθαι τοὺς ὅρους τοὺς ἄκρους τοὺς κατηγορουμένους τοῦ ἀνθρώπου. οὐ γὰρ τὴν ὑγείαν χρὴ λαβεῖν καὶ τὴν νόσον, ἀλλὰ τὸ ὑγιαῖνον, καὶ τὸ νοσοῦν. οὕτως γὰρ λαμβανομένων αὐτῶν, ἀληθεῖς αἱ προτάσεις ἐνδεχόμεναι καταφατικαὶ καθόλου, ἐκείνως δ' οὔ. ὁ γὰρ λέγων τὴν ὑγείαν ἐνδέχεσθαι παντὶ ἀνθρώπῳ, ἴσον λέγει τῷ, πάντα ἄνθρωπον ἐνδέχεται ὑγιαίνειν. τὴν ὑγείαν γάρ, ἀντὶ τοῦ ὑγιαίνειν λαμβάνειν. οὕτως γὰρ ἀληθὴς ἑκατέρα τῶν προτάσεων. ἀλλ' οὐχ ὅτι ἐνδέχεται τὸν ἄνθρωπον, ἢ νόσον, ἢ ὑγείαν εἶναι. ὥστε ἐν τῇ τῶν ὅρων ἐκθέσει, τὸ ὑγιαίνειν χρὴ τιθέναι. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς νόσου ληφθέντων δὲ ἀντὶ τῶν ἕξεων, τῶν κατὰ τὰς ἕξεις, ὁμοίως αἵ τε προτάσεις ἀληθεῖς, καὶ τὸ ἐπ' αὐταῖς συμπέρασμα. τό, τε γὰρ ὑγιαίνειν ἐνδέχεται παντὶ ἀνθρώπῳ, ὁμοίως καὶ τὸ νοσεῖν, καὶ τὸ ὑγιαίνειν ἐνδέχεταί τινι νοσοῦντι. ὅπερ ἐστὶ τῆς προκειμένης συζυγίας συμπέρασμα. ὁ δ' αὐτὸς λόγος, κἂν ἄλλαι τινὲς ἕξεις

ἐναντίαι ληφθῶσι. καὶ ἔοικέ γε φανερώτερον διαβεβλῆσθαι ἡ τοιαύτη τῶν ὅρων λῆψις ἐπὶ τοῦ τρίτου σχήματος, ἢ ἐπὶ τῶν πρὸ αὐτοῦ. ἐπ' ἐκείνων γὰρ προεβάλλετο ἐπικειμένῳ τῷ ἐξ ἀναγκαίας τῆς μείζονος, καὶ ὑπαρχούσης τῆς ἐλάττονος, ἀναγκαῖον γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα. ὃ οὐκ ἦν συγχωρούμενον. ἐπὶ δὲ τοῦ τρίτου ὁμολογούμενον ὄν, ἀναιρεῖται, τὸ ἐξ ἐνδεχομένων γίνεσθαι τὸ συμπέρασμα ἐνδεχόμενον. ἀξιοῖ δὲ καθόλου ἡμᾶς ἐν ταῖς τῶν τοιούτων συλλογισμῶν ἀναλύσεσι, τοὺς ὅρους ἐκτιθεμένους, μὴ τὰς ἕξεις αὐτὰς ἐκτίθεσθαι. ἀλλὰ τὰ κατὰ τὰς ἕξεις.

σημειωτέον δέ, ὅτι γίνεταί ποτε ἀπάτη, καὶ παρὰ τό, τὸν μέσον, μὴ τὸν αὐτὸν ἐν ἀμφοτέραις εἰλῆφθαι ταῖς προτάσεσιν ἢ τῇ λέξει μόνον, οἷον ἂν ληφθῇ τὸ χρῶμα κατὰ παντὸς λευκοῦ, τὸ λευκὸν κατὰ παντὸς κύκνου, οὐκέτι γὰρ τὸ χρῶμα κατὰ παντὸς κύκνου, οὐ γὰρ ὁ κύκνος χρῶμα. αἴτιον δ' ὅτι τὸ λευκόν, οὐ ταὐτὸν ἐν ἀμφοτέραις ταῖς προτάσεσιν ἐλήφθη. ἀλλ' ἐν μὲν τῇ πρώτῃ, ἡ ποιότης ὡς λευκότης, ὅπερ ἐστὶν ἡ ἕξις αὐτή. ἐν δὲ τῇ δευτέρᾳ, τὴν ποιότητα ἔχον. ὡσανεὶ τὸ κατὰ τὴν ἕξιν. οὐ γὰρ τὸ λευκὸν τὸ ὡς λευκότης ἀληθὲς κατὰ κύκνου. ἦν γὰρ ἂν πᾶς κύκνος, λευκότης, ἀλλ' ὡς τὸ λευκότητα ἔχον. ἢ καὶ τοῦτο τὸ εἶδος, ὑπάγεται τῷ τὴν μείζονα, ἀδιόριστον μὴ καθόλου λαμβάνεσθαι. οὐ γὰρ ἀληθὴς ἡ λέγουσα, τὸ χρῶμα κατὰ παντὸς λευκοῦ, ψεῦδος γὰρ τὸ πᾶν λευκόν, χρῶμα. οὕτω γὰρ καὶ Παρμενίδης παραλογίζεται, ἑαυτόν, λέγων. τὸ παρὰ τὸ ὄν, οὐκ ἔστιν ὄν, τὸ μὴ ὄν, οὐδέν ἐστι. τὸ μὲν γὰρ πρῶτον, οὕτως ἀληθὲς ἐλάμβανεν. ὅτι ἀντὶ τῆς οὐσίας, τῷ ὄντι ἐχρήσατο. τὸ γὰρ παρὰ τὴν οὐσίαν, οὐκ ἔστιν οὐσία. διὰ γὰρ τό, οὕτως λαμβάνειν τὸ ὄν, πειρᾶται ἐπιφέρειν τό, ἓν ἄρα τό, ὄν. τὸ δὲ β. οὐκ ἐπὶ τῆς οὐσίας φυλάσσει τὸ ὄν. οὐ γὰρ ἀληθές, τὸ παρὰ τὴν οὐσίαν, μηδὲν εἶναι. ἀλλ' ὡς λαβὼν τὸ πρῶτον τὸ παρὰ τὸ ὂν πᾶν, οὐκ ὂν εἶναι, οὕτω τὸ δεύτερον προστίθησι τό, τὸ οὐκ ὄν, οὐδέν. οἷς οὕτως εἰλημμένοις, ἕπεται συμπέρασμα τὸ παρὰ τὸ ὂν πᾶν, μηδὲν εἶναι. δι' οὗ συμπεράσματος, ὁμολογεῖται πολλὰ εἶναι τὰ ὄντα. τὸ γὰρ πᾶν, τοῦ πολλὰ δηλωτικόν. τοιοῦτός ἐστιν ὁ λέγων. τὸ πεπερασμένον ἀρχὴν ἔχει, τὸ ἀρχὴν ἔχον ἐγένετο, τὸ πεπερασμένον ἄρα, γέγονεν. οὕτως εἰ καὶ ὁ κόσμος πεπερασμένος, γέγονε. τὸ γὰρ ἀρχὴν ἔχον, ὅπου μὲν εἴληπται τὴν κατὰ μέγεθος. οὕτως γὰρ ἐπὶ τοῦ πεπερασμένου, καὶ τοῦ κόσμου. ἐν δὲ τῷ γεγονότι, τὴν κατὰ χρόνον. τὸ γὰρ τὴν κατὰ χρόνον ἀρχὴν ἔχον, γέγονεν, οὐ τό, τὴν κατὰ μέγεθος. διὰ τοῦτο πανταχοῦ λέγει. δεῖν φυλάττεσθαι τὰς ὁμωνυμίας. οὐδ' ἐνταῦθα δὲ ἡ μείζων πρότασις, καθόλου. οὐ γὰρ ἀληθὲς τό, πᾶν τὸ ἀρχὴν ἔχον γεγονέναι.

Οὐ δεῖ δὲ τοὺς ὅρους ἀεὶ ζητεῖν ὀνόματι ἐκτίθεσθαι. πολλάκις γὰρ ἔσονται λόγοι οἷς οὐκ ἔσται ὄνομα.

Π Πολλῶν φησι συλλογισμῶν τοὺς ὅρους, ἢ τινὰς ἢ πάντας, λόγῳ δηλοῦσθαι, καὶ λόγους εἶναι οὐκ ὀνόματα. ἐφ' ὧν, οὐ δεῖ φησι τοὺς ἀναλύειν βουλομένους, ζητεῖν πάντως τοὺς ὅρους δι' ὀνομάτων ἐκτίθεσθαι. ἀλλὰ τοὺς λόγους αὐτοὺς τοὺς κειμέ-

νους, ἐκθετέον ἐν τῇ τῶν ὅρων λήψει. παρὰ γὰρ τοῦτο, πολλάκις χαλεπὴ, καὶ δύσκολος ἡ ἀναγωγὴ γίνεται. τὸ μὴ εὑρίσκεσθαι τῶν ὅρων ὀνόματα. οἷον, εἴ τις συλλογίσαιτο τὸν ἀνδρεῖον, τιμῆς ἄξιον εἶναι, διὰ μέσου τοῦ καταφρονεῖν τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας, ὑπὲρ τοῦ κοινῇ συμφέροντος, πᾶς ὁ καταφρονῶν τῆς ἑαυτοῦ σωτηρίας, ὑπὲρ τοῦ κοινῇ συμφέροντος, τιμῆς ἄξιος. ὁ ἄρα ἀνδρεῖος, τιμῆς ἄξιος. τὸν γὰρ βουλόμενον ἐκλαμβάνειν τοὺς ὅρους τούτου τοῦ συλλογισμοῦ, οὐ δεῖ τὸν μέσον ὅρον, ὄνομα ζητεῖν. λόγος γάρ ἐστιν, οὗ φυλαχθέντος, ἥ τε διαίρεσις ἡ εἰς τοὺς ὅρους, φανερά. καὶ ἡ τοῦ συλλογισμοῦ ἡ εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα ἀνάλυσις. πάλιν εἴ τις λάβοι ὅτι ἡ τοῦ ὄντος ᾗ ὂν ἐπιστήμη, ἐπιστήμη ἐστὶ τοῦ πρώτου αὐτὸ κινοῦντος. ἡ δέ γε ἐπιστήμη ἡ τοῦ πρώτου αὐτὸ κινοῦντος, ἡ πρώτη ἐστὶ φιλοσοφία, καὶ συνάγοι ἐκ τούτων, ὅτι ἡ τοῦ ὄντος ᾗ ὂν ἐπιστήμη, ἡ πρώτη ἐστὶ φιλοσοφία. καὶ γὰρ οὕτω συλλογισάμενος, τοὺς ὅρους οὐκ ὀνόματα, ἀλλὰ λόγους εἴληφε πάντας, οὓς εἰ μὴ ὁ βουλόμενος ἀναλύειν τὸν λόγον, λάβοι. ὀνόματα δὲ ζητοίη ἀντ᾽ αὐτῶν, οὐκ ἂν εὕροι τὴν ἀνάλυσιν τοῦ συλλογισμοῦ εἰς τὸ οἰκεῖον σχῆμα, ὂν τὸ πρῶτον.

Ἐνίοτε δὲ καὶ ἀπατᾶσθαι συμβήσεται διὰ τὴν τοιαύτην ζήτησιν.

Ἐνίοτε παρὰ τὴν τοιαύτην ζήτησιν τῶν ὅρων φησὶ γίνεσθαι τὴν ἀπάτην. πολλοὺς γὰρ τῶν συλλογισμῶν, ἐπεὶ οὐκ ἔστι μέσον ὅρον δι᾽ ὀνόματος λαβόντας δεῖξαι τῶν ἄκρων συμπέρασμα ἡγεῖσθαι τὰ τοιαῦτα ἄμεσά τε εἶναι, καὶ ἀναπόδεικτα ὄντα ἢ ἀποδεικτὰ μὲν, ἀλλ᾽ οὐχ ὑπὸ ὀνόματος δηλωθῆναι δυναμένου τοῦ μέσου ὅρου, οὗ ὁ συλλογισμός, προλαβόντας δὲ εἶναι τὰ τοιαῦτα ἀναπόδεικτα, τοῖς βουλομένοις αὐτὰ διὰ τοῦ οἰκείου μέσου δεικνύειν, ὄντος λόγου, καλεῖν ὄντα ἀναπόδεικτα καὶ ἄμεσα τοῖς βουλομένοις ἀποδεικνύειν τε καὶ συλλογίζεσθαι. τοῦτο δ᾽ ἐστὶ τὸ λεγόμενον διὰ τούτων. οἷον ὅτι τῶν ἀμέσων ὁ συλλογισμός. τὸ δὲ παράδειγμα ᾧ κέχρηται, τοιοῦτον, ἔλαβε τὸ ἰσοσκελὲς τρίγωνον, τρίγωνον εἶναι μόνον. καὶ πᾶν τρίγωνον δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν τὰς τρεῖς γωνίας. τίθησι δὲ ἀντὶ μὲν τοῦ γ, τὸ ἰσοσκελὲς δηλονότι τρίγωνον. ἀντὶ δὲ τοῦ β, τὸ τρίγωνον, ἀντὶ δὲ τοῦ α τὸ, δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν τὰς τρεῖς γωνίας. τὸ μὲν οὖν συμπέρασμα τὸ κείμενον, διὰ μέσου ὀνόματος ὄντος, δείκνυται, εἰ δέ τις ἀντὶ τοῦ αβ, ὅτι μηκέτ᾽ ἔστι μέσον ὅρον δι᾽ ὀνόματος λαβεῖν, ἡγεῖτο τὸ παντὸς τριγώνου τὰς τρεῖς γωνίας δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας εἶναι, ἄμεσόν τε πρότασιν εἶναι καὶ ἀναπόδεικτον. καὶ αἴτιον τοῖς οὕτως δεικνύειν αὐτὸ πειρωμένους, ἀπατᾶσθαι. τὸ ἀποδεικτὸν ἀναπόδεικτον ἡγούμενοι. ἔστι γὰρ καὶ τούτου ἀπόδειξις. ἀλλ᾽ ὁ μέσος ὅρος, λόγος ἐστὶν οὐκ ὄνομα.

λόγου τοῦ τριγώνου αἱ τρεῖς γωνίαι, ταῖς ἐφεξῆς ἀλλήλαις ἴσαι.

ἐφεξῆς ἴσαι ἀλλήλαις, καὶ δυσὶν ὀρθαῖς ἴσαι. τοῦτο δ᾽ ἐπεὶ πᾶσα εὐθεῖα ἐπ᾽ εὐθεῖαν σταθεῖσα, τὰς ἐφεξῆς γωνίας, ἤτοι δύο ὀρθὰς, ἢ δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ποιεῖ. καὶ τότε αἱ τοῦ τριγώνου ἄρα γωνίαι τρεῖς, δυσὶν ὀρθαῖς ἴσαι εἰσίν. ὅτι μὲν οὖν ἀποδεικτὸν, δῆλον. ὁ δὲ μὴ οἰόμενος αὐτὸ ἀποδει-

κτὸν, ὅτι μὴ ὁ μέσος ὅρος ὄνομα εὑρίσκεται, ἀπατᾶται ἀγνοίᾳ τοῦ μὴ πάντας τοὺς ἐν τοῖς συλλογισμοῖς ὅρους, ὀνόματι ὀφείλειν δηλοῦσθαι. αὐτὸς μέντοι ἐν τῷ ἀποδεικτικὸν εἶναι τὸ αβ, τουτέστι τὸ τὰς τοῦ τριγώνου τρεῖς γωνίας δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας εἶναι, οὐκέτι παρέθετο τοῦ μέσου ὅρου, λόγου ὄντος, τὸ παράδειγμα, δι᾽ οὗ δείκνυται τὸ, ἄμεσον εἶναι δοκοῦν. ἡ δὲ δεῖξις, τρίγωνον λαμβάνεται τὸ αβγ. καὶ ἐκβάλλεται ἡ βγ α, ἐπὶ τὸ γ, καὶ δείκνυται ἡ ἐκτὸς γωνία τοῦ τριγώνου ἡ γ τῶν ἐντὸς τοῦ τριγώνου καὶ ἀπεναντίον αὐτῇ οὐσῶν δυσὶ γωνίαις ἴση. ἀχθείσης γὰρ διὰ τοῦ γ σημείου παραλλήλου, τῇ βα τῆς γδ. ἐπεὶ παράλληλοι ἡ αβ γδ, καὶ εἰς αὐτὰς εὐθεῖα ἐμπέπτωκεν ἡ αγ αἱ ἐναλλὰ γωνίαι ἴσαι αἱ αγδ, γαβ. πάλιν ἐπεὶ παράλληλοι, ἡ αβ. γδ, καὶ εἰς αὐτὰς ἐμπέπτωκεν ἡ βε. ἡ ἐκτὸς γωνία ἡ κατὰ τὸ γ, τῇ ἐντὸς καὶ ἀπεναντίον ἴση τῇ β γωνίᾳ, ὅλη ἄρα ἡ γ ἡ ἐκτὸς τοῦ τριγώνου, ἴση ἐστὶ ταῖς αβ γωνίαις τοῦ τριγώνου ταῖς ἀπεναντίον αὐτῆς γωνίαις. διότι τῇ τε ἐκτὸς τοῦ τριγώνου τῇ γ γίνονται ταῖς δύο ταῖς ἐφεξῆς αἱ τοῦ τριγώνου τρεῖς ἴσαι. αἱ δὲ ἐφεξῆς, δυσὶν ὀρθαῖς ἴσαι. ὥστε καὶ αἱ τρεῖς τοῦ τριγώνου, δυσὶν ὀρθαῖς ἴσαι.

Τότε ὑπάρχειν τὸν πρῶτον τῷ μέσῳ, καὶ τοῦτον τῷ ἄκρῳ, οὐ δεῖ λαμβάνειν. ὡς ἀεὶ κατηγορηθησομένων ἀλλήλων. ὁμοίως τότε πρῶτον τοῦ μέσου, καὶ τοῦτο τοῦ ἄκρου.

Διδάσκει ἡμᾶς διὰ τούτων, ὅτι μὴ δεῖ τοὺς ὅρους, ὡς εἰσὶν ἐκκείμενοι, οὕτως αὐτοὺς καὶ ἐν ταῖς προτάσεσι, καὶ ἐν ταῖς πρὸς ἀλλήλους συμπλοκαῖς σχηματίζειν κατὰ τὰς πτώσεις. τοὺς μὲν γὰρ ὅρους ἐν ταῖς ἐκλογαῖς, ἐκθετέον ἀεὶ κατ᾽ εὐθεῖαν πτῶσιν. τὰς δὲ συμπλοκὰς αὐτῶν, καθ᾽ ἣν ἂν ἐνδέχηται γίνεσθαι πτῶσιν, κατὰ ταύτην ποιητέον. ἐπειδὴ κατὰ πάσας τὰς πτώσεις, αἱ κατηγορίαι τῶν ὅρων γίνονται. οὐ γὰρ πάντα τὰ κατηγορούμενα, ὡς καθ᾽ ὑποκειμένου κατηγορεῖται. ἐπεὶ πάσας ἂν ἔδει τὰς προτάσεις, τοὺς ὅρους ἔχειν κατ᾽ εὐθεῖαν πτῶσιν συντεταγμένους. ὡς ἐπὶ τῶν, ὁ ἄνθρωπος ζῷόν ἐστιν, ἡ γραμματικὴ, ἐπιστήμη ἐστὶν, τὸ χρῶμα, ποιότης ἐστίν. ἐπειδὴ οὐ μόνα τὰ καθ᾽ ὑποκειμένου λεγόμενα, κατηγορεῖται. ἀλλὰ καὶ τὰ συμβεβηκότα, καὶ ἐν ὑποκειμένῳ ὄντα, ὧν οὐκ ἀεὶ κατ᾽ ὀρθὴν πτῶσιν αἱ κατηγορίαι, ἀλλά ποτε μὲν, κατ᾽ ὀρθὴν, ὡς ὅταν λέγωμεν τὸ σῶμα λευκόν ἐστιν. ἡ ὑγεία, ἀγαθόν. ποτὲ δὲ κατὰ γενικὴν, ὁ ἀδελφὸς τοῦ ἀδελφοῦ ἀδελφός ἐστι. ποτὲ δὲ κατὰ δοτικὴν, ὡς τὸ ὅμοιον ὁμοίῳ ὅμοιον, ποτὲ δὲ πρὸς αἰτιατικὴν, ὡς ὅταν λέγωμεν. τὸ μέγα, πρὸς μικρὸν λέγεται. καὶ Πλάτων ἐπαινεῖ Σωκράτην. ἐπεὶ τοίνυν αἱ κατηγορίαι τῶν κατηγορουμένων, κατὰ πάσας γίνονται τὰς πτώσεις, αἱ δὲ προτάσεις, ἐν ταῖς κατηγορίαις, δεῖν φησι τοὺς μὲν ὅρους ἐκτίθεσθαι τοὺς τῶν προτάσεων καὶ συλλογισμῶν, ὅταν ἐκλέγωμεν αὐτοὺς, κατ᾽ εὐθεῖαν πτῶσιν, τὰς δὲ κατηγορίας αὐτῶν, καὶ τὰς προτά-

σεις ἐν τῇ πρὸς ἀλλήλας συντάξει, οὕτω ποιῆσαι ὡς ἐγχωρεῖ. κατηγορουμένους δὲ ἀλλήλων, τοὺς κατ' εὐθεῖαν πτῶσιν λέγει. ὅπου γὰρ τὸ ὑποκείμενον πρᾶγμα ὑπὸ τῆς εὐθείας δηλοῦται, ὅταν οὖν κατηγορούμενον, κατ' εὐθεῖαν κατηγορεῖται, τότε κυρίως κατὰ τοῦ ὑποκειμένου κατηγορεῖται. καὶ γὰρ τὸ ὑποκείμενον τὸ κατ' εὐθεῖαν λαμβάνεται. αἱ δὲ κατὰ πτῶσιν, οὐκέτι κατ' αὐτοῦ τῷ, τὴν πτῶσιν μὴ τὸ ὑποκείμενον αὐτὸ σημαίνειν. τοῦ δὲ σημαινομένου ὑπὸ τῆς πτώσεως κατηγορεῖται, ἀλλ' οὐδ' ὁμοίως ὡς τὸ πρῶτον τοῦ δευτέρου κατηγορούμενον εἴληπται. καὶ καθ' ἣν πτῶσιν, κατὰ τὴν αὐτὴν καὶ τὸ β τοῦ γ ληπτέον πάντως κατηγορεῖσθαι. οὔτε γὰρ εἰ τὸ πρῶτον τοῦ δευτέρου κατ' εὐθεῖαν, δεῖ καὶ τοῦτο τοῦ ἐσχάτου ἄκρου κατ' εὐθεῖαν πτῶσιν κατηγορεῖν. τὴν γὰρ κατ' εὐθεῖαν βουλόμενος δηλῶσαι κατηγορίαν, εἶπεν ὡς ἀεὶ κατηγορηθησομένων ἀλλήλων. ἄκρον δὲ εἶπεν τὸν ἔσχατον ὅρον πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ μέσου, ἄκροι γὰρ οἱ παρὰ τὸν μέσον. εἰπὼν δὲ ἐπὶ τῆς εὐθείας πτώσεως μὴ ὁμοίως ἐν ἀμφοτέραις ταῖς προτάσεσι τὰς κατηγορίας ἔσεσθαι κατὰ τὴν πτῶσιν, ἐπήνεγκε καθολικώτερον τό, μηδὲ ὁμοίως τό, τε πρῶτον τοῦ μέσου μηδὲ καθ' οἵαν τοῦτο πτῶσιν, κατ' ἐκείνην πάντως, καὶ τὸ μέσον, καὶ τοῦτο τοῦ ἐσχάτου. τὸ δ' αὐτό, οὐ μόνον φησὶν ἐπὶ τῶν καταφατικῶν τουτέστι καταφατικῶς κατηγορουμένων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἀποφατικῶν ποιητέον.

Ἀλλ' ὁσαχῶς τὸ εἶναι λέγεται, καὶ τὸ ἀληθὲς εἰπεῖν τοῦτο.

Τουτέστιν καθ' ὅσους τρόπους, καὶ καθ' ὅσας πτώσεις ἄλλο ἄλλῳ συντάττοντες, τῷ εἶναι καὶ τῷ ἐστι χρώμεθα ἐπ' αὐτῶν. καὶ ὁσαχῶς συντεταγμένων ἀλλήλοις τῶν ὅρων, ἔστιν ἀληθῆ εἰπεῖν εἶναι, τὴν πρότασιν, τοσαυταχῶς χρὴ τοὺς ὅρους ἐν ταῖς προτάσεσι πειρᾶσθαι συμπλέκειν ἀλλήλοις, καὶ λέγειν ὑπάρχειν τὸν ἕτερον τῷ ἑτέρῳ. δείκνυσι δὲ δι' ὧν ἐπιφέρει, πῶς μὲν χρὴ τὴν ἔκθεσιν τῶν ὅρων τῶν ἐν ταῖς προτάσεσι, κατ' εὐθεῖαν ποιεῖσθαι. πῶς δ' αὐτοὺς ἐν τῇ γενέσει τῶν προτάσεων συμπλέκειν ἀλλήλοις. λαβόντες γὰρ πρότασιν τὴν λέγουσαν τῶν ἐναντίων μὴ εἶναι ἐπιστήμην, ἐκτιθέμενοι μὲν τοὺς ὅρους, μία ἐστὶν ἐπιστήμη καὶ τὰ ἐναντία ἀλλήλοις, ἐκθησόμεθα, λαβόντες τοὺς ὅρους ἐν τῇ προτάσει, οὐ τὰ ἐναντία, μία ἐπιστήμη ἐστὶν ἐροῦμεν. ἀλλ' ἀντὶ τοῦ τἀναντία ἐστὶ μία σχηματίσαντες, ποιήσομεν τῶν ἐναντίων ἐστὶ μία ἐπιστήμη. οὕτω γὰρ ἀληθὴς ἡ πρότασις. ὡς γὰρ εἴρηται ὁσαχῶς ἄλλο ἄλλου κατηγορούμενον, ἀληθεύεσθαι δύναται κατὰ τὸν τῆς λέξεως σχηματισμὸν καταφατικῶς τε καὶ ἀποφατικῶς. τοσαυταχῶς καὶ τὰς προτάσεις, καὶ τὰς τῶν ὅρων κατηγορίας ποιεῖσθαι χρή. ὡς ἂν ὑπακούωσιν οἱ κείμενοι ὅροι ἐν τῇ πρὸς ἀλλήλους συμπλοκῇ, πρός τε τὸ κατὰ φύσιν γίνεσθαι τὴν κατηγορίαν, καὶ πρὸς τὸ ἀληθές. τοῦτο γὰρ σημαίνει ἡ λέξις, ἡ δὲ ἀλλ' ὁσαχῶς τὸ εἶναι λέγεται, ἢ τὸ ἀληθὲς εἰπεῖν τοῦτο. τὸ μὲν οὖν ζῷον κατὰ ἀνθρώπου, καὶ ὁ ἄνθρωπος γραμματικός, καὶ τὸ ζῷον γραμματικοῦ, ὁμοίως πάντως κατηγορεῖται. κατὰ γὰρ εὐθεῖαν πτῶσιν ὅτε γραμματικός, ἄνθρωπός ἐστιν, καὶ ὁ ἄνθρωπος ζῷον. καὶ διὰ τοῦτο γραμματικὸν ζῷον. οὐ μὴν ἐπὶ πάντων τῶν συλλογισμῶν, οἷον ὅτι

οὕτως κατηγορεῖσθαι τὰ κατηγορούμενα. οἷον ἐν δὲ τῇ προτάσει ἣν αὐτὸς ἐξέθετο τῇ λεγούσῃ τῶν ἐναντίων ἀλλήλοις μίαν εἶναι ἐπιστήμην. κατηγορούμενον μέν ἐστι, τό, μία ἐπιστήμη ἐστί. διὸ καὶ ἐπὶ τοῦ α ἔθηκεν αὐτό. ὑποκείμενον δέ, τό, τῶν ἐναντίων ἀλλήλοις ὃ τίθησιν ἐπὶ τοῦ β. οὕτως ὑπάρχει τὸ α τῷ β ἐνταῦθα, ὡς δύνασθαι λέγειν, τόδε, τόδε ἐστίν. ὡς λεγόμενον ὁ γραμματικός, ἄνθρωπός ἐστιν. οὐ γάρ ἐστιν ἡ πρότασις λέγουσα τὰ ἐναντία μία ἐστὶν ἐπιστήμη. ἀδιανόητον γὰρ καὶ ἀσόλοικον λέγειν τὰ ἐναντία ἀλλήλοις, μία ἐπιστήμη ἐστίν. ἀλλ' ὅτι τῶν ἐναντίων ὅπερ ἐστὶ γενικὴ ἡ πτῶσις, μία ἐστὶν ἐπιστήμη. οὕτως γὰρ συντεταγμένων αὐτῶν, ἀληθές ἐστιν εἰπεῖν τό, τῶν ἐναντίων μία ἐστὶν ἐπιστήμη. ἐν μὲν οὖν τῇ ἐκθέσει τῶν ὅρων, ἐγκείμενον, τὰ ἐναντία, καὶ μία ἐπιστήμη. ἐν δὲ τῇ προτάσει οὐ τὰ ἐναντία ἥρμοσε λαβεῖν, ἀλλὰ τῶν ἐναντίων.

Συμβαίνει δ' ὅτε μὲν ἐπὶ τοῦ μέσου τὸ πρῶτον λέγεσθαι, τὸ δὲ μέσον ἐπὶ τοῦ γ μὴ λέγεσθαι.

Δείξας πῶς ἐν ταῖς προτάσεσιν οὐκ ἀεὶ κατ' εὐθεῖαν αἱ τῶν ὅρων κατηγορίαι γίνονται ἐπὶ παραδείγματος τοῦ, τῶν ἐναντίων μία ἐστὶν ἐπιστήμη, νῦν καθόλου ἐπὶ τῶν ἐν τοῖς συλλογισμοῖς προτάσεων δείκνυσιν ὅτι μὴ ἀεὶ αἱ κατηγορίαι τῶν ὅρων ὅμοιαι, καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν πτῶσιν, ἀλλ' ἐνίοτε μὲν ὁ πρῶτος ὅρος κατὰ τοῦ μέσου λέγεται, τουτέστι κατ' εὐθεῖαν πτῶσιν κατηγορεῖται, οὐκέτι δὲ ὁ μέσος, τοῦ τρίτου. ὡς ἐφ' οὗ παρέθετο αὐτός, ἔχει παραδείγματος, ἡ τοῦ ἀγαθοῦ γνῶσις, σοφία ἐστίν, ἡ σοφία ἐπιστήμη ἐστίν, ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ἄρα γνῶσις, ἐπιστήμη ἐστίν. ἡ μὲν γὰρ μείζων πρότασις ἡ λέγουσα ἡ σοφία, ἐπιστήμη ἐστίν, κατ' εὐθεῖαν πτῶσιν ἔχει τοὺς ὅρους. οὐκέτι δὲ ἡ ἐλάττων, ἡ λέγουσα τοῦ ἀγαθοῦ τὴν σοφίαν εἶναι. γενικὴ γὰρ ἡ πτῶσις ἡ τοῦ ἀγαθοῦ. ἐν δὲ τῇ ἐκθέσει τῶν προτάσεων, συνέλεξε τῇ ἐλάττονι προτάσει αὐτὸν μείζονα καὶ κατηγορούμενον, συνθεὶς αὐτὸν τῷ μέσῳ. εἰπὼν τοῦ δ' ἀγαθοῦ ἐστιν ἡ σοφία ἐπιστήμη. ἦν γὰρ ἡ πρότασις, ἡ τοῦ ἀγαθοῦ γνῶσις ἐστὶ σοφία. ἡ γὰρ ἐπιστήμη οὐ τῇ σοφίᾳ συνῆπται. οὐδὲ ἐστι τοῦ μέσου ὅρου μέρος. ἀλλ' ἔστιν ὁ κατηγορούμενος καὶ μείζων ὅρος. ἡ γὰρ σοφία, ἐπιστήμη. παρὸ καὶ ἀσαφεστέρα ἡ λέξις γέγονεν. ὅτι γὰρ ὁ κατηγορούμενος ὅρος ἐστὶν ἡ ἐπιστήμη, ἐδήλωσε δι' οὗ ἐπήνεγκε συμπεράσματος. γίνεσθαι γὰρ εἶπε συμπέρασμα τό, τοῦ ἀγαθοῦ ἐπιστήμην εἶναι. ὅ, οὐκ ἂν ἦν συμπέρασμα, εἰ ἡ ἐπιστήμη συνῆπτο τῇ σοφίᾳ, ὡς ἕνα καὶ μέσον ὅρον, τὸν ὅλον εἶναι. δύναται τό, ἐπιστήμη προστεθεικέναι, ὑπὲρ τοῦ δεῖξαι ὅτι κατὰ γενικὴν πτῶσιν λαμβανομένου τοῦ ἀγαθοῦ, ἡ σοφία κατηγορεῖται. ὅτι γὰρ ἐπιστήμη αὐτῆς ἡ σοφία. δύναται τό, ἐπιστήμη, καὶ ἀντὶ τοῦ γνῶσις, εἰρηκέναι. ἦν γὰρ ἡ τοῦ ἀγαθοῦ γνῶσις σοφία, ὡς ἴσον εἶπε, τοῦ ἀγαθοῦ ἡ σοφία ἐστὶν ἐπιστήμη, ἀντὶ τοῦ, τοῦ δ' ἀγαθοῦ ἡ γνῶσις ἐστὶ σοφία. ὡς μετειληφέναι τὴν γνῶσιν εἰς ἐπιστήμην, ἢ ἀμφοτέρους ἔλαβεν ἅμα, καὶ τὸν μέσον ὅρον τὴν σοφίαν καὶ τὸν μείζονα ἄκρον τὴν ἐπιστήμην, ὑπὲρ τοῦ δεῖξαι ὅτι καὶ ἡ πρότασις ἡ ἐλάττων, καὶ τὸ συμπέρασμα, τὴν αὐτὴν πτῶσιν ἔχει κειμένην. ὥσπερ δὲ ἡ ἐλάττων πρότασις οὐκ εἶχε κατ' εὐθεῖαν τὴν κατηγορίαν, οὕτως οὐδὲ τὸ συμπέρασμα.

Τὸ μὲν δὴ ἀγαθὸν, οὐκ ἔστιν ἐπιστήμη.

Δ ιὰ τούτου δείκνυσιν ὅτι μὴ δεῖ αὐτῷ συμπέρασμα, κατ' εὐθεῖαν ἡ κατηγορία. ἀλλ' ὥσπερ εἶχεν ἐν τῇ ἐλάττονι προτάσει. ἄλλοτε δ' αὖ πάλιν φησὶ τὴν μὲν ἐλάττονα πρότασιν κατ' εὐθεῖαν ἔχειν τὴν κατηγορίαν τοῦ μέσου κατὰ τοῦ ἐσχάτου ὅρου, τὴν δὲ μείζονα, μηκέτι κατ' εὐθεῖαν τῷ, τὸν μείζονα ὅρον, μηκέτι τοῦ μέσου οὕτως κατηγορεῖσθαι. ὃ καὶ αὐτὸ διὰ παραδείγματος δείκνυσιν ἐκθέμενος συλλογισμὸν τοιοῦτον, τοῦ ἐναντίου παντὸς ἐπιστήμη ἐστὶ, τὸ ἀγαθὸν ἐναντίον. συμπέρασμα μὲν τὸ, τοῦ ἀγαθοῦ ἐπιστήμη ἐστίν. ἐν δὲ ταῖς προτάσεσι τοῦ μὲν ἐλάττονος καὶ ὑποκειμένου ὅρου ὁ μέσος ὅρος κατ' εὐθεῖαν πτῶσιν κατηγορεῖται. οὕτως γὰρ ἔχει ἡ πρότασις ἡ λέγουσα τὸ ἀγαθὸν ἐναντίον. οὐκέτι δὲ τοῦ μέσου ὁ μείζων ἄκρος, οὕτως. ἐν γὰρ τῇ προτάσει τῇ μείζονι τῇ λεγούσῃ. ἐναντίον εἶναι, οὐ τὸ ἐναντίον ὑπόκειται ὥσπερ ἡ εὐθεῖα πτῶσις ἀλλὰ τοῦ ἐναντίου ἐστὶν ἡ γενική. λαμβάνει δὲ μέσον ποτὲ ἐναντίον, ποτὲ δὲ ποιόν. ὁπότερον δ' ἂν ληφθῇ, αἱ προτάσεις ὅμοιαι. ἔσται γὰρ τὸ ἀγαθὸν ποτὲ μὲν, ποιὸν τοῦ ποιοῦ ἐπιστήμη, ποτὲ δὲ τὸ ἀγαθὸν ἐναντίον, τοῦ ἐναντίου ἐπιστήμη ἐστίν. ἀλλ' οὐδὲ τὸ συμπέρασμα κατ' εὐθεῖαν γίνεται πτῶσιν. τοῦ γὰρ ἀγαθοῦ ἐπιστήμην εἶναι συνάγεται, ἀλλ' οὐ τὸ ἀγαθόν, ὥσπερ οὐδὲ τὸ ποιὸν ἐλέγετο, ἢ τὸ ἐναντίον. ἐπιστήμην εἶναι, ἃ ἦσαν οἱ μέσοι ὅροι. ἀλλὰ τοῦ ἐπιστήμη τὸ μέν τοι ἀγαθὸν ἐκεῖνο, ἢ ἐναντίον εἶναι, ἢ ποιὸν κατ' εὐθεῖαν πτῶσιν. τοῦτο γὰρ ἐδήλωσε διὰ τοῦ εἰπεῖν. ἀλλὰ τὸ ἀγαθὸν, ταῦτα ὧν ἐμνημόνευσε. τὸ γὰρ ἀγαθὸν ἐναντίον ἢ ποιὸν, ἄμφω κατ' εὐθεῖαν. ἔστι δὲ ἔφησεν ὅτε μήτε τὸ πρῶτον κατὰ τοῦ μέσου, μήτε τοῦτο κατὰ τοῦ τρίτου κατ' εὐθεῖαν πτῶσιν κατηγορεῖται. τὴν γὰρ κατ' εὐθεῖαν οὕτως κατηγορίαν, καὶ ἁπλῶς κατηγορίαν ὡς εἶπον λέγει. ὅταν ᾖ εἰπεῖν τόδε, τόδε εἶναι τὸ ὑποκείμενον, ὅπερ τὸ κατηγορούμενον. τὸ δὲ πρῶτον τοῦ τρίτου, οὕτως ἐχουσῶν τῶν προτάσεων, ὅτε μὲν κατ' εὐθεῖαν, ὅτε δὲ οὐ κατ' εὐθεῖαν κατηγορεῖται. παράδειγμα δὲ πάλιν παρέθετο τοῦ μὲν ἐν ᾧ συλλογισμῷ μήτε τῶν προτάσεων τις κατ' εὐθεῖαν εἴληπται, μήτε τὸ συμπέρασμα, τὸ λέγον, οὗ ἐστιν ἐπιστήμη, ἔστι τούτου γένος. τοῦ δὲ ἀγαθοῦ, ἔστιν ἐπιστήμη, τοῦ ἄρα ἀγαθοῦ ἐστι γένος. οὔτε γὰρ ἐν ταῖς προτάσεσιν εἴληπται ὅρος ὅρου κατ' εὐθεῖαν πτῶσιν κατηγορούμενος. καὶ γὰρ ἐν τῇ μείζονι εἴληπται οὗ ἐστιν ἐπιστήμη, τούτου γένος εἶναι. οὐχ ὅ ἐστιν ἐπιστήμη, τοῦτο γένος. καὶ ἐν τῇ ἐλάττονι, τοῦ ἀγαθοῦ εἶναι ἐπιστήμην οὐ τὸ ἀγαθὸν, καὶ ἐν τῷ συμπεράσματι, πάλιν τοῦ ἀγαθοῦ γένος εἶναι οὐ τὸ ἀγαθόν. οὐ γὰρ ταυτόν ἐστιν εἰπεῖν τὸ ἀγαθὸν γένος ἢ τοῦ ἀγαθοῦ γένος εἶναι. τοῦ δὲ ἐν ᾧ, ἐν μὲν ταῖς προτάσεσιν ἐν οὐδετέρᾳ αὐτῶν, κατ' εὐθεῖαν ἡ κατηγορία. ἐν μὲν τοιούτῳ συμπεράσματι κατ' εὐθεῖαν. τοῦ δὲ τοιούτου συλλογισμοῦ παράδειγμα παρέθετο, τοιοῦτον συλλογισμόν. οὗ ἐστιν ἐπιστήμη, γένος ἐστὶ τοῦτο, τοῦ ἀγαθοῦ ἐστιν ἐπιστήμη, συμπέρασμα τὸ ἀγαθὸν, ἄρα γένος, αὐτὸ μὲν κατ' εὐθεῖαν πτῶσιν ὄν. τῶν δὲ προτάσεων, μηδετέρας τοῦτ' ἐχούσης. ἄκρον δὲ πάλιν εἶπε, τὸν ἔσχατον ὅρον, τὸν ὑποκείμενον ἐν τῷ συμπεράσματι. εἰ δὲ τὸ ἀγαθὸν κατὰ μὲν γὰρ τούτου, τὸ, γένος αὐτὸ εἶναι κατηγορεῖται. ἐν δὲ ταῖς προτάσεσιν

οὔτε τούτου ἡ ἐπιστήμη, οὔτε τῆς ἐπιστήμης, τὸ γένος. τοῦτο γὰρ δηλοῖ τὸ, κατ' ἀλλήλων δὲ οὐ λέγεται.

Τὸν αὐτὸν δὲ τρόπον, καὶ ἐπὶ τοῦ μὴ ὑπάρχειν ληπτέον.

Δ είξας ἐπὶ τῶν καταφατικῶν προτάσεων οὐχ ἀεὶ τὴν κατηγορίαν ὁμοίως κατὰ τὰς πτώσεις γινομένην, φησὶν ὅτι ὁμοίως δεῖ καὶ ἐπὶ τῶν ἀποφατικῶν προτάσεων τε καὶ συμπερασμάτων, κατὰ τὴν ἁρμόζουσαν, καὶ ἀληθῆ πτῶσιν τοῦ ἀποφατικοῦ τὴν κατηγορίαν ποιεῖσθαι. ὃ καὶ αὐτὸ προσέθηκέ πως. οὐ γὰρ ἀεὶ ὁ λέγων τόδε, τόδε μὴ ὑπάρχειν. λέγων τόδε, τόδε οὐκ ἔστιν ὥσπερ ἐπὶ τοῦ, ὁ ἄνθρωπος, ἵππος οὐκ ἔστιν. ἀλλ' ἐνίοτε ὅτε μὴ ἔστι τόδε τοῦδε. ὡς ὅταν τις εἴπῃ τὴν ἐπιστήμην μὴ ὑπάρχειν τῷ μὴ ὄντι. ὁ γὰρ τοῦτο λέγων, οὐ τοῦτο λέγει ὅτι τὸ μὴ ὂν οὐκ ἔστιν ἐπιστήμη. ἐνίοτε δὲ, ὅτι τόδε τῷδε οὐχ ὑπάρχει. ὁ γὰρ τὸ νοσεῖν ἀποφήσας ἀνθρώπου, οὐ τοῦτο λέγει ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὐκ ἔστι νόσος, ἀλλ' ὅτι τῷ ἀνθρώπῳ οὐχ ὑπάρχει τὸ νοσεῖν, ἢ τὸ κινεῖσθαι, καὶ τὰ τοιαῦτα. δείκνυσι δὲ καὶ αὐτὸς τὸ εἰρημένον ὑπ' αὐτοῦ, πρῶτον ἐπὶ συλλογισμῶν ἀποφατικῶν δύο ἐν πρώτῳ σχήματι ἠρωτημένοιν. ἐν γὰρ ἀμφοτέροις, τὸ καθόλου ἀποφατικὸν δείκνυται ἐν πρώτῳ σχήματι. ἔστι δὲ τὸ μὲν πρότερον παράδειγμα, τοιοῦτον. οὐκ ἔστι κινήσεως κίνησις, ἢ οὐκ ἔστι γενέσεως γένεσις, ἡδονῆς δὲ ἔστιν γένεσις, ἢ ἡδονῆς ἐστι κίνησις. οὐκ ἄρα ἡ ἡδονὴ γένεσις, ἢ κίνησις. τῶν μὲν γὰρ προτάσεων, οὐδεμία κατ' εὐθεῖαν πτῶσιν συντέτακται. τὸ μέντοι συμπέρασμα, τὸ, οὐκ ἔστιν ἡ ἡδονὴ γένεσις, τοιοῦτον. τὸ δὲ δεύτερον παράδειγμα τοιοῦτον. γέλωτος ἐστὶ σημεῖον, σημείου δὲ οὐκ ἔστι σημεῖον, ὥστε οὐ σημεῖον ὁ γέλως. καὶ γὰρ ἐπὶ τούτων, τῶν μὲν προτάσεων οὐδετέρα οὔτε ἡ ἀποφατικὴ οὔτε ἡ καταφατικὴ, κατ' εὐθεῖαν πτῶσιν συντέτακται, τὸ μέντοι συμπέρασμα.

Ὁμοίως δὲ ἐν τοῖς ἄλλοις, ἐν οἷς ἀναιρεῖται τὸ πρόβλημα τῷ λέγεσθαί πως πρὸς αὐτὸ τὸ γένος.

Δ είξας ἐπὶ δύο συλλογισμῶν ἠρωτημένων ἐν πρώτῳ σχήματι, μήτε τὴν ἀποφατικὴν πρότασιν κατ' εὐθεῖαν ἀναλαμβανομένου, μήτε τὴν καταφατικὴν, ἀλλὰ κατὰ γενικὴν, καὶ τὸ συμπέρασμα ἀποφατικὸν γινόμενον κατ' εὐθεῖαν πτῶσιν, ὁμοίως φησὶν ἕξειν καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ἐν οἷς ἀποφατικὸν συνάγεται. τοῦτο γάρ ἐστι, τὸ, ἀναιρεῖται τὸ πρόβλημα, κατὰ τὴν ποιὰν σχέσιν τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τοὺς ὑποκειμένους. ἢ κατὰ σχέσιν πως καὶ κατὰ πτῶσιν ἐν τῇ ἀποφατικῇ προτάσει συντάττεσθαι, τὸν ὑποκείμενον τῷ κατηγορουμένῳ τε καὶ τῷ μέσῳ. ὃ γίνεται ἐν τῷ μέσῳ σχήματι. οὕτω καὶ τὸ συμπέρασμα ἀποφατικὸν γενήσεται. ἐν γὰρ τῷ δευτέρῳ σχήματι, ὁ μέσος ἐστὶν ὁ κατηγορούμενος ἀμφοτέρων. τῷ γὰρ λέγεσθαί πως πρὸς τὸ ὑποκείμενον τὸ κατηγορούμενον ἀποφατικῶς. καθ' ἣν δή ποτε πτῶσιν ἁρμόζει, τὸ συμπέρασμα ἀποφατικὸν ἔσται ἡ δὲ λέξις, ἀσαφής. ὅτι ἀντὶ τοῦ, κατηγορούμενον λαβεῖν καὶ μέσον, γένος εἶπεν. ὃ οὔτε ἐπὶ πάντων τῶν καταφατικῶν κατηγορούμενον ἀληθές, οὔτε ἔτι μᾶλλον ἐπὶ τῶν ἀποφατικῶν. ἐχρήσατο δ' αὐτῷ, ὅτι καὶ τὸ γένος ἀεὶ κατηγορεῖται ὧν ἐστι γένος. καὶ ἐν τῷ μέσῳ σχήματι ὁ μέσος πάντων τῶν ἄκρων κατηγορεῖται, καὶ κατὰ τοῦτο, ταυτὸν πε-

τίθεται τῷ γένει. γένους γὰρ χώραν ὁ μέσος ἐν τῷ σχήματι τῷ δευτέρῳ ἔχει, καθόσον πάντων κατηγορεῖται. ὅτι γὰρ ἀντὶ τοῦ δευτέρου σχήματος τὸ μέσον καὶ κατηγορούμενον, γένος εἶπεν. ὡς ὅπως ἂν καὶ ὁποίαν πτῶσιν συντάσσηται τῷ ἑτέρῳ τῶν ἄκρων ἀποφατικῶς, ἀναιρεῖ τὸ πρόβλημα, δῆλον δι' ὧν ἐπιφέρει. μετὰ γὰρ τό, πού τι εἰπεῖν, πάλιν ἀποφατικοῦ συλλογισμοῦ παράδειγμα ἐν τρίτῳ σχήματι ἐκτίθεται. ὡς οὐκέτι ἀντὶ τούτου τοῦ παραδείγματος, τοῦ μέσου ὅρου, γένος τάξιν ἔχοντος. ὅτι μηδὲ κατηγορεῖται. ἤ, οὐκ ἀντὶ τῆς ἀποφατικῆς προτάσεως εἶπε μόνης, τὸ λέγεσθαί πως πρὸς αὐτὸ τὸ γένος, ἀλλ' ἀντὶ τοῦ προβλήματος ὅλου. ὁ γὰρ μέσος ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι ἀμφοτέρων τῶν ἐν τῷ προβλήματι ὅρων κατηγορούμενος, αἴτιος τοῦ ἀποφατικοῦ συμπεράσματος. ἐν πᾶσι δὲ ἐν οἷς ἀποφατικόν τι συνάγεται τῷ κατὰ σχέσιν τινά, καὶ κατὰ πτῶσιν συντάττεσθαι τῷ αἰρουμένῳ ἐν τῷ προβλήματι τὸν μέσον, ἢ καταφατικῶς, ἢ ἀποφατικῶς οὐκ ἔσονται οἱ ὅροι πάντως κατ' εὐθεῖαν πτῶσιν ἀλλήλοις συντιθέμενοι. ἀλλ' οὕτως ὡς ἐπὶ τῶν προειρημένων παραδειγμάτων δέδεικται καὶ ἀπ' ἀρχῆς παρεωρᾶσθαι, καὶ εἶναι ἁμάρτημα ἐν τῇ λέξει. γραφέντος ἀντὶ τοῦ, τῷ λέγεσθαί πως πρὸς αὐτὸ τὸ μέσον, τοῦ τῷ λέγεσθαι πρὸς αὐτὸ τὸ γένος. ἔστι δὲ καὶ τὸ ἐν τῷ τρίτῳ παράδειγμα καὶ αὐτὸ τοιοῦτο. τὸ μὲν συμπέρασμα ἔχον ἀποφατικὸν ἐπὶ μέρους κατ' εὐθεῖαν πτῶσιν. τῶν μέντοι προτάσεων, οὔτε τὴν καταφατικὴν οὔτε τὴν ἀποφατικὴν κατ' εὐθεῖαν. θεοῦ γὰρ καιρός ἐστι. θεοῦ χρόνος δέων οὐκ ἔστιν. ἐξ ὧν συνάγεται ὅτι τὶς καιρός, χρόνος δέων οὐκ ἔστιν. ἐξηγούμενος δὲ τὴν δύναμιν τῆς ἀποφατικῆς προτάσεως, καὶ δεικνὺς ἅμα ὅτι ἐστὶν ἀληθής, προσέθηκε τό, διὰ τὸ, μηδὲν εἶναι θεῷ ὠφέλιμον, ὡς τῆς προτάσεως τῆς λεγούσης θεοῦ χρόνος δέων οὐκ ἔστι, σημαινούσης ὅτι θεῷ χρόνος ὠφέλιμος οὐκ ἔστι. τοῦτο δὲ ὡς ὁριζομένων τινῶν τὸν καιρόν, χρόνον ὠφέλιμον. τοὺς μὲν οὖν ὅρους ἐκλέγοντας, φησὶ δεῖν αὐτὰ τὰ ὀνόματα ἐκτίθεσθαι. ὀνόματα δέ ἐστι τὰ κατ' εὐθεῖαν λεγόμενα, καιρός, χρόνος, δέων, θεός. τὴν μέντοι πρότασιν λέγοι δ' ἂν τὴν ἀποφατικήν, ἢ πρότασιν, ἀντὶ τοῦ, προτάσεις, ἀντὶ γὰρ ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων ἀντὶ τούτου τοῦ παραδείγματος, ὁμοίως λαμβάνεται κατὰ δοτικὴν πτῶσιν. θεῷ γὰρ οὐ θεὸς οὐ κατὰ τὸ ὄνομα εἶναι τουτέστιν. οὐ κατὰ τὴν εὐθεῖαν πτῶσιν ληπτέον. λέγοντας θεὸς χρόνος δέων οὐκ ἔστιν, ἀλλὰ κατὰ τὴν πτῶσιν τοῦ ὀνόματος. τὴν γὰρ δοτικήν, θεῷ γὰρ ληπτέον ἐν ταῖς προτάσεσιν. ὃ καὶ καθόλου παραινεῖ δεῖν ποιεῖν. τοὺς μὲν ὅρους ἐκτίθεσθαι κατὰ τὰς κλήσεις τῶν ὀνομάτων, τουτέστι κατὰ τὰ ὀνόματα. τὰς γὰρ πτώσεις, οὐκ εἶναι ὀνόματα εἶπεν, ἐν τῷ περὶ ἑρμηνείας. συμπλέκειν δὲ αὐτοὺς ἐν ταῖς προτάσεσι κατὰ τὰς ἁρμοζούσας πτώσεις. τὰς δὲ διαφορὰς τῶν πτώσεων, διὰ τῆς τῶν πρός τι παραθέσεως ἐδήλωσε. τὰ μὲν γὰρ αὐτῶν, πρὸς δοτικὴν πτῶσιν λέγεται ὡς τὸ ἴσον καὶ ὅμοιον. ἴσῳ γὰρ τὸ ἴσον, ἴσον. ὁμοίῳ τὸ ὅμοιον, ὅμοιον. τὰ δὲ πρὸς γενικὴν ὡς τὸ διπλάσιον, ἡμίσεος γάρ. τὰ δέ, ὡς πρὸς αἰτιατικήν, ὡς τὸ τύπτον. τὸ γὰρ τύπτον, τυπτόμενον, τύπτει. τὸ δὲ

τυπτόμενον, κοινόν ἐστιν εὐθείας τε, καὶ αἰτιατικῆς πτώσεως. οὐ πάντως δὲ παραινεῖ, πρὸς πτῶσιν καὶ κατὰ πτῶσιν τὰς προτάσεις συντάσσειν. ἀλλ' ὅταν οὕτως ἁρμόζῃ. ὅταν δὲ κατ' εὐθεῖαν, τῇ εὐθείᾳ χρηστέον. ὃ ἐδήλωσε παραθέμενος καὶ τοῦτο παράδειγμα τό, ἢ ὅτι οὗτος, οἷον ὁ ἄνθρωπος, ζῷον.

Τὸ δ' ὑπάρχειν τόδε τῷδε, καὶ τὸ ἀληθεύεσθαι, τόδε κατὰ τοῦδε, τοσαυταχῶς ληπτέον, ὁσαχῶς αἱ κατηγορίαι διῄρηνται.

Εἰπὼν ἐν τοῖς προειρημένοις, ὁπαχῶς τὸ εἶναι λέγεται, καὶ τὸ ἀληθὲς εἰπεῖν τοῦτο, τοσαυταχῶς οἴεσθαι χρὴ καὶ τὸ ὑπάρχειν. οὐ γὰρ τοῖς ὀνόμασιν, ἢ τῇ τῶν ὀνομάτων πτώσει προσέχοντας, χρὴ τὰς κατηγορίας ἐν ταῖς προτάσεσι ποιεῖσθαι. ὡς εἰ μὲν κατ' εὐθεῖαν λέγοιτο, καὶ δὴ γίγνεσθαι κατηγορίαν. εἰ δὲ κατὰ πτῶσιν, μηκέτι. ἀλλὰ πρὸς τὰ πράγματα ἀποβλέπειν χρὴ καὶ τὰς ὑπάρξεις αὐτῶν, ἐνδέχεσθαι ταύτας σημαίνεσθαι. καὶ διὰ τῆς ἂν πτώσεως οὕτω καὶ τὰς προτάσεις σχηματίζειν, νῦν λέγει. τοσαχῶς ἀληθές ἐστιν ἄλλο ἄλλῳ ὑπάρχειν, ὁσαχῶς γὰρ αἱ κατηγορίαι, καὶ τὰ τῶν ὄντων γένη διῄρηνται. ἢ γὰρ ὡς οὐσίαν τὸ κατηγορούμενον τοῦ ὑποκειμένου, καὶ ἐν τῷ τί ἐστιν ὂν αὐτοῦ, ληπτέον ἐν ταῖς προτάσεσιν. ὡς ἐν τῇ, ὁ ἄνθρωπος ζῷόν ἐστιν, ἢ ὡς ποσότητα αὐτοῦ δηλοῦν, ὡς ἐν τῇ ὁ ἄνθρωπος τρίπηχύς ἐστιν. ἢ ὡς ποιότητα ἂν λευκὸς εἶναι ῥηθῇ. ἢ ὡς σχέσιν ἐὰν δεξιός, ἢ πατήρ. ἢ ὡς ἐνέργειαν ἂν διαλέγηται ἢ γράφῃ. ἢ ὡς πάθος ἂν τύπτηται ἢ ἀλγῇ. ἢ ὡς τόπον ἂν ἐν λυκείῳ εἶναι ῥηθῇ, ἢ ὡς χρόνον, ἂν λέγηται ὅτι χθὲς ἦν ἢ αὔριον. ἢ ὡς κεῖσθαι, ὅταν καθῆσθαι λέγοιτο. ἢ ὡς ἔχοντός τι, ἂν ὑποδεδέσθαι ἢ ὡπλίσθαι λέγοιτο. τοσαῦται γὰρ αἱ κατηγορίαι. καὶ τοσαυταχῶς οἷόν τε ἄλλο ἄλλῳ ὑπάρχειν καὶ ἀληθεύεσθαι κατ' αὐτοῦ. καὶ τούτων τῶν κατηγορουμένων, καὶ ἀληθευομένων κατά τινος, ἢ ἁπλῶς καὶ καθόλου ληπτέον τὰ κατηγορούμενα, κατηγορεῖσθαι, ἢ πῇ. τὰ μὲν γὰρ γένη, καὶ αἱ διαφοραί, καὶ τὰ ἴδια, καὶ οἱ ὁρισμοί, ἁπλῶς κατηγοροῦνται ὧν εἰσί, καὶ ἀληθεύονται κατ' αὐτῶν. τὸ δὲ συμβεβηκός, ποτὲ μὲν ἁπλῶς, ὡς ἐπὶ τῆς χιόνος, τὸ λευκόν, ποτὲ δὲ πῇ, ὡς τοῦ ὀφθαλμοῦ, τὸ λευκόν. ἔτι δὲ ἢ ἁπλῶς τε, καὶ ἄνευ συνθέσεως κατηγορητέον τουτέστι μιᾶς κατηγορίας, ἢ συμπεπλεγμένα τε, καὶ συγκείμενα. ἡ μὲν γὰρ σωκράτης ἄνθρωπός ἐστιν, ἁπλοῦν ἔχει. ἡ δὲ λέγουσα σωκράτης, ἄνθρωπος λευκός ἐστιν, ἢ σωκράτης καθήμενος διαλέγεται, σύνθετόν τι καὶ συγκείμενον. ἐπισκεπτέον δὲ ταῦτα, καὶ διοριστέον βέλτιον. ἐπεὶ τῶν συγκειμένων ἐν ταῖς κατηγορίαις, τὰ μέν, μίαν πρότασιν ποιεῖ, τὰ δ' οὐ μίαν. ἔστι δὲ τῶν ἰδίᾳ κατηγορουμένων ἀληθῶς, τὰ μέν, καὶ συντεθέντας ἀληθῶς κατηγορεῖν, τὰ δέ, συντεθέντας, οὐκ ἔστιν ἀληθῶς κατηγορεῖν. περὶ τούτων ἀξιοῖ ἄμεινον δεῖν ἐπεσκέφθαι. ἀλλὰ καὶ περὶ τῶν ἄλλων ὧν τὰ κεφάλαια, ἐκτίθεται. καὶ αὐτὸς μὲν γὰρ ἐν τῷ περὶ ἑρμηνείας ἐπὶ πλέον δὲ ὁ θεόφραστος ἐν τῷ περὶ καταφάσεως περὶ τούτων λέγει.

Τὸ δὲ ἐπαναδιπλούμενον ἐν ταῖς προτάσεσι, πρὸς τῷ πρώτῳ ἄκρῳ θετέον οὐ πρὸς τῷ μέσῳ.

Τὸ δὲ ἐπαναδιπλούμενον, ὅ ἐστι τὸ δὶς λαμβανόμενον, οὐχ ἁπλῶς τὸ προστιθέμενον καὶ προσκατηγορούμενον. τοῦτο γὰρ καὶ αὐτὸ τὸ ὄνομα δηλοῖ τὸ τῆς ἐπαναδιπλώσεως. ἔστι δὲ ὁ ἐπαναδιπλούμενος ἐν ταῖς προτάσεσιν, ὁ μέσος ὅρος. οὗτος γὰρ γίνεται προσκατηγορούμενος ἐπαναδιπλωθείς, οὔ φησι δὲ δεῖν ἐν ταῖς ἀναλύσεσι τῶν τοιούτων συλλογισμῶν, τῷ μέσῳ ὅρῳ τὸ δεύτερον λαμβανόμενον καὶ ἐπαναδιπλούμενον συντάσσεσθαι· ὡς δὶς εἶναι τὸν μέσον λεγόμενον, ἀλλὰ τῷ πρώτῳ τουτέστι τῷ μείζονι καὶ κατηγορουμένῳ. ὃ δὲ λέγει, διὰ τοῦ παραδείγματος σαφὲς πεποίηκεν. εἰ γὰρ γίνοιτο συμπέρασμα διὰ συλλαβῶν, ὅτι τῆς δικαιοσύνης ἐστὶν ἐπιστήμη, ὅτι ἀγαθόν. τὸ μὲν ἐπαναδιπλούμενον, ἐστὶ τὸ ἀγαθόν, ὃ πρόσκειται τῇ ἐπιστήμῃ, ἐπαναδιπλούμενον δέ, ὅτι καὶ ὁ μέσος ὅρος, τὸ ἀγαθόν ἐστιν. ὁ γὰρ συλλογισμὸς οὗτος, ἡ δικαιοσύνη ἀγαθόν, τοῦ ἀγαθοῦ ἐστιν ἐπιστήμη, ὅτι ἀγαθόν, τῆς δικαιοσύνης ἄρα ἐστὶν ἐπιστήμη ὅτι ἀγαθόν. οὕτως γὰρ κειμένων τῶν ὅρων, καὶ ὄντος μείζονος μὲν ἄκρου, ἐπιστήμης ὅτι ἀγαθόν, μέσου δέ, ἀγαθοῦ· ἐλάττονος δὲ ἄκρου, δικαιοσύνης δὲ ἔσται τὸ εἰρημένον συμπέρασμα, τὸ, τῆς δικαιοσύνης ἐπιστήμην εἶναι ὅτι ἀγαθόν, καὶ ἡ ἀνάλυσις εἰς τοὺς εἰρημένους ὅρους ἔσται τοῦ συλλογισμοῦ. ἐὰν δὲ τὸ ἐπαναδιπλούμενον τοῦτο δ' ἐστὶ τὸ ἀγαθόν, μὴ τῷ μείζονι ἄκρῳ συναφθῇ, ἀλλὰ τῷ μέσῳ καὶ γενήσεται ὁ μέσος ἀγαθὸν ὅτι ἀγαθόν, οὔτε ἔτι συμπέρασμα ἔσται τὸ, τὴν δικαιοσύνην ἐπιστήμην εἶναι, ὅτι ἀγαθόν τῷ μὴ εἶναι τῷ κατηγορουμένῳ προσκείμενον τὸ ἀγαθόν, ὅπερ ἦν τὸ ἀναδιπλούμενον. ἀλλ' οὐδ' ἡ ἐλάττων πρότασις συνέστη ἔτι. ἔσται γὰρ ἡ δικαιοσύνη ἀγαθόν, ἢ πάντως ἔσται προσκείμενον τῷ ἀγαθῷ τὸ ὅτι ἀγαθόν, μηδὲν συμβαῖνον, καὶ ἀσύνετος ἡ πρότασις ἔσται ἡ λέγουσα, ἡ δικαιοσύνη ἀγαθὸν ὅτι ἀγαθόν. ἢ σημαντική. διὰ τοῦτο τὴν δικαιοσύνην ἀγαθὸν εἶναι ὅτι μόνη ἀγαθόν ἐστι καὶ ταὐτὸν τῷ ἀγαθῷ, ψεῦδος ἂν τὸ λεγόμενον εἴη. σημειωτέον δὲ ὅτι ψεῦδος καὶ τὸ μὴ συνετὸν λέγει. οὐδὲ τῷ μέσῳ ὅρῳ χρὴ προσκεῖσθαι τὸ ἐπαναμετρούμενον, ὡς τὸν μέσον ὅρον εἶναι δὶς τὸν αὐτὸν λαμβανόμενον, ἀλλὰ τῷ κατηγορουμένῳ. τὸ δέ, ἡ γὰρ δικαιοσύνη, ὅπερ ἀγαθόν, δεικτικὸν ἅμα ἐστὶ τοῦ, κατ' εὐθεῖαν πῶς ἀληθής ἐστιν ἡ πρότασις. τὸ γὰρ ὅπερ τοῦ γένους αὐτῷ δηλωτικόν ἐστιν, διὰ τοῦτο οὖν ἀληθὴς ἡ ἐλάττων πρότασις ἡ λέγουσα, ἡ δικαιοσύνη ἀγαθόν, ὅπερ ἀγαθόν ἐστι, τουτέστιν, ὅτι ὡς ἐν γένει τῷ ἀγαθῷ ἐστιν. τοῦτο δέ, ἐπεὶ περιέχεται ὑπ' αὐτοῦ. ἅμα δὲ σημεῖον τὸ ὅπερ προκείμενον, τοῦ, κατ' εὐθεῖαν κατηγορεῖσθαι τὸ ἀγαθόν, τῆς δικαιοσύνης. οὐχ οὕτως δὲ τοῦτο ὑποκείμενον τῇ ἐπιστήμῃ. τοῦ γὰρ ἀγαθοῦ ἐπιστήμη, ἀλλ' οὐ τὸ ἀγαθὸν ἐπιστήμη. οὕτως μὲν οὖν τῆς δικαιοσύνης κατηγορεῖν τὸ ἀγαθὸν ἁπλῶς ὑγιές τε καὶ ἀληθές. τὸ γὰρ γένος τοῦ εἴδους, καὶ τὸ περιέχον, ὅλως τοῦ περιεχομένου κατηγορεῖται. διὸ καὶ ἁπλῶς, οὐκέτι μέντοι ἀληθές, τὸ, ἡ δικαιοσύνη ταὐτὸν

τῷ ἀγαθῷ ἐστιν, ὃ δηλοῖ ὁ λέγων ἡ δικαιοσύνη ἀγαθόν ἐστιν ὅτι ἀγαθόν. κοινότερον δὲ νῦν τὸ ἀγαθόν, τὸ μὲν ἀναδιπλούμενόν ἐστι τὸ ἀγαθόν, ἡ δ' ἀνάλυσις ἔσται καὶ τούτου τοῦ συλλογισμοῦ, εἰς τὴν τοὺς ὅρους καὶ τὰς προτάσεις, ἂν ᾖ τῷ μείζονί τε καὶ κατηγορουμένῳ ὅρῳ προσκείμενον τὸ ᾗ ἀγαθόν, ἵνα ᾖ μείζων μὲν ἄκρος, ἐπιστητὸν ᾗ ἀγαθόν, μέσος δέ, ἀγαθόν, ἔσχατος δέ, τὸ ὑγιεινόν. ἔσονται γὰρ αἱ μὲν προτάσεις, τὸ ὑγιεινόν, ἀγαθόν, τὸ ἀγαθὸν ἐπιστητὸν ᾗ ἀγαθόν. ἂν δὲ μὴ τῷ κατηγορουμένῳ τὸ ἐπαναδιπλούμενον ἐν τῇ ἀναλύσει προστιθῇ, ἀλλὰ ἐν τῷ μέσῳ, οὔτε τὸ συμπέρασμα ἐπιδειχθήσεται τὸ προκείμενον τό, τὸ ὑγιεινόν, ἐπιστητὸν ᾗ ἀγαθόν, οὔτε ἡ πρότασις ἀληθής ἐστιν, ἢ συνετή, ἡ λέγουσα τὸ ὑγιεινόν, ἀγαθὸν ᾗ ἀγαθόν, ὅμοιον τούτοις ἐστὶ καὶ τό, ὁ τραγέλαφος δοξαστὸν ᾗ μὴ ὄν. σφόδρα δὲ συντόμως εἰρημένον, ἀσάφειαν ἔχει. μόνον γὰρ ἔλαβε τὸ ἐπαναδιπλούμενον τοῦ ὑποκειμένου κατηγορούμενον, παραλιπὼν τῷ κατηγορουμένῳ προσκεῖσθαι αὐτῷ. δεῖν· ἔστι γὰρ τὸ συμπέρασμα τὸ τραγέλαφος δοξαστὸν ᾗ μὴ ὄν. ὁ δὲ συλλογισμὸς τραγέλαφος μὴ ὄν, τὸ μὴ ὂν δοξαστὸν ᾗ μὴ ὄν, ἐφ' αἷς προτάσεσι τὸ συμπέρασμα τὸ τραγέλαφος δοξαστὸν ᾗ μὴ ὄν. τινὲς δὲ ἤκουσαν οὕτως, ὁ τραγέλαφος μὴ ὄν, τὸ μὴ ὂν μὴ ὂν ᾗ μὴ ὄν, τραγέλαφος ἄρα μὴ ὂν ᾗ μὴ ὄν. ὅμοιον παράδειγμα τοῖς προειρημένοις, καὶ τό, ἄνθρωπος φθαρτὸν ᾗ αἰσθητόν. ἔστι γὰρ συμπέρασμα ἔχον ἐπαναδιπλούμενον τὸ αἰσθητόν, δῆλον ὡς διὰ μέσου ὅρου τοῦ αἰσθητοῦ γεγονότος καὶ δεδειγμένου. ὁ γὰρ ἄνθρωπος, αἰσθητόν, τὸ αἰσθητόν, φθαρτὸν ᾗ αἰσθητόν, ἐφ' οἷς τὸ κείμενον συμπέρασμα, τοῦ αἰσθητοῦ ἐπαναδιπλουμένου καὶ δεύτερον εἰλημμένου τῷ κατηγορουμένῳ ἄκρῳ συντεταγμένου τῷ φθαρτῷ, ἀλλ' οὐ τῷ μέσῳ. τὸ δ' ἐπαναδιπλούμενον, αὐτὸ κατηγορούμενον εἶπεν, ἐπεὶ τῷ κατηγορουμένῳ συντέτακται, καὶ ἔστιν ἐν τοῖς συμπεράσμασι προσκατηγορούμενόν τι καὶ αὐτὸ κατηγορούμενον. δύναται δὲ καὶ καθολικώτερον εἰρηκέναι νῦν, ὅτι ἐν πᾶσι τοῖς συλλογισμοῖς ἐν οἷς ἐστι προσκείμενόν τι τῷ κατηγορουμένῳ, καὶ αὐτὸ κατηγορούμενον ἐν τῷ συμπεράσματι, ἄν τε δὶς ᾖ, ταὐτὸν εἰλημμένον καὶ ἐπαναδεδιπλωμένον ὡς ἐφ' ὧν εἰρήκαμεν ἔχειν. ἦν γὰρ τῷ μέσῳ ταὐτόν, ἠδύνατο δὲ καὶ τῷ κατηγορουμένῳ ταὐτὸν ὡς αὐτὸ τοῦ τραγελάφου, ὃ ἐν τῷ συμπεράσματι λαμβάνοιτο, ὁ τραγέλαφος μὴ ὄν, ᾗ μὴ ὂν ἄν τε καὶ ἄλλως ᾖ ἔξωθεν προσειλημμένον, δεῖ τὰς ἀναλύσεις ποιουμένους ἐν ταῖς τῶν ὅρων ἐκθέσεσι, τὸ τοιοῦτον συντάσσειν τῷ μείζονι ἄκρῳ· ὃς κατηγορεῖται ἐν τῷ συμπεράσματι, οὕτως αὐτὸ κατηγορούμενόν τι καὶ προσκατηγορούμενον ἔσται ἐν τῷ συμπεράσματι. ἔοικε μέντοι ταὐτὸν λέγειν αὐτὸ κατηγορούμενόν τε καὶ ἐπαναδιπλούμενον. ἐπήνεγκε γὰρ τό, πρὸς τῷ ἄκρῳ τὴν ἐπαναδίπλωσιν θετέον.

Οὐχ ἡ αὐτὴ δὲ θέσις τῶν ὅρων ὅταν ἁπλῶς συλλογισθῇ καὶ ὅταν τὶ τόδε ἢ πῇ, ἢ πῶς.

Οὔ φησι δεῖν ἐν ταῖς τῶν συλλογισμῶν ἀναλύσεσι, τὴν αὐτὴν καὶ ὁμοίαν θέσιν καὶ [illegible] τῶν ὅρων ποιεῖσθαι, ὅταν τε ἁπλῶς τι ἐν τῷ συμπεράσματι ᾖ κατη-

γορούμενον εἰλημμένον, καὶ ὅταν μετὰ προσθήκης τινὸς ᾖ τὸ κατηγορούμενον, τῷ κατηγορουμένῳ συντεταγμένου, ὡς ἔδειξεν ἐν τοῖς, τὸ ἐπαναδιπλούμενον, προσκατηγορούμενον ἔχουσι συμπεράσμασιν. ὃ ἐδήλωσε διὰ τοῦ, τί, τόδε, ἢ πῇ, ἢ πῶς. τῶν γὰρ προσκατηγορουμένων, τὰ μὲν, τί ἐστι τὸ ὑποκείμενον δηλοῖ ὡς ἐπὶ τοῦ συμπεράσματος τοῦ, τὸ ἰσοσκελὲς δυσὶν ὀρθαῖς ἴσας ἔχειν ᾗ τρίγωνον. τὸ γὰρ προσκατηγορούμενον, ἐστὶ δὲ τὸ, ᾗ τρίγωνον, τί ἐστι τὸ ἰσοσκελὲς δηλοῖ. ὅ ἐστιν ὑποκείμενον ἐν τῷ συμπεράσματι. τὸ δὲ πῇ, ὡς ἐπὶ τοῦ, τὸ ὑγιεινὸν, ἐπιστητὸν ᾗ ἀγαθόν. πῇ γὰρ τὸ ὑγιεινὸν, ἐπιστητὸν, καθὸ γὰρ ἐπιστητόν, ὅταν δὲ τραγέλαφος δοξαστὸν ᾗ μὴ ὄν, τοῦ, πῶς. οὕτω γὰρ δοξαστὸν ὡς μὴ ὄν. τοιαῦτα μὲν τὰ συμπεράσματα, ἐν οἷς προσκατηγορεῖταί τι. καὶ τοιούτων τινὰ δηλωτικά. τὰ δὲ ἁπλᾶ, ὅταν τὸ κατηγορούμενον, ἁπλῶς ἄνευ προσθήκης τινὸς τοῦ ὑποκειμένου ἐν τῷ συμπεράσματι κατηγορηθῇ, οἷον ἂν ᾖ συμπέρασμα, τὸ, ἡ δικαιοσύνη, ἐπιστητὸν, ἢ τὸ ἀγαθὸν ἐπιστητόν. τὸ γὰρ ἐπιστητὸν, ἔνθεν μὲν τοῦ ἀγαθοῦ, ἔνθα δὲ τῆς δικαιοσύνης ἁπλῶς κατηγορεῖται. οὔσης τοίνυν τοιαύτης διαφορᾶς ἐν τοῖς συλλογιστικοῖς τε καὶ συμπεράσμασιν, οὔ φησιν δεῖν τοὺς ὅρους ὁμοίως ζητεῖν, ἔν τε τοῖς ἁπλῶς κατηγορουμένοις καὶ ἐν τοῖς μετὰ προσθήκης. ἀλλ' ὅταν μὲν ἁπλοῦν ᾖ τὸ συμπέρασμα οἷον ὅτι ἡ δικαιοσύνη ἢ τὸ ἀγαθὸν ὡς αὐτὸς λέγει, ἐπιστητὸν, τὸν μέσον ὅρον ζητητέον καὶ θετέον καὶ κοινότερόν τινα. οὐ ἁπλῶς ὑπάρχει τῷ ὑποκειμένῳ ὅρῳ, τῇ δικαιοσύνῃ ἢ τῷ ἀγαθῷ, καθ' οὗ δηλονότι καὶ ὁ κατηγορούμενος ἀληθῶς κατηγορηθήσεται, οἷον τὸ ὄν. γίνεται γὰρ συλλογισμὸς, ἡ δικαιοσύνη ἢ τὸ ἀγαθὸν ὄν, τὸ ὂν ἐπιστητὸν, ἡ δικαιοσύνη ἄρα. ὅταν δὲ ᾖ τὸ συμπέρασμα μὴ ἁπλοῦν, ἀλλ' ἔχον προσκείμενόν τε καὶ προσκατηγορούμενον, δεῖ καὶ τὸν μέσον ὅρον, μηκέτ' ἁπλῶς καὶ κοινῶς ζητεῖν ὑπάρχοντα τῷ ὑποκειμένῳ, ἀλλὰ προσεχέστερον καὶ κατὰ τὸν τρόπον τοῦτον ὑπάρχοντα, καθ' ὃν ληφθέντος αὐτοῦ, ἀληθὴς ὁ μείζων ἄκρος ἔσται κατ' αὐτοῦ, μετὰ τοῦ προσκειμένου κατηγορούμενος. τὸ μὲν γὰρ ἐπιστητὸν ἁπλῶς, κατὰ τοῦ ὄντος ἀληθὲς ἦν κατηγορεῖν, οὐκέτι δὲ τὸ ἐπιστητὸν ᾗ ἀγαθὸν, ἀληθὲς κατὰ τοῦ ὄντος, ἐπεὶ κοινότερον, τὸ ὂν καὶ ἐπὶ πλέον τοῦ κατηγορουμένου. οὐ γὰρ ἀληθὴς ἡ πρότασις ἡ λέγουσα τὸ ὄν, ἐπιστητὸν ᾗ ἀγαθόν. οὔτε γὰρ τὸ ὂν πᾶν, ἀγαθὸν, οὔτε μόνα τῶν ὄντων τἀγαθὰ, ἐπιστητὰ, εἴγε ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη τῶν ἀντικειμένων. οὐκέτ' οὖν ὁ μέσος ὅρος ἔσται, τὸ ὂν ἁπλῶς, ἀλλὰ τὶ ὄν, τουτέστιν οἰκειότερόν τι τῷ ὑποκειμένῳ καὶ προσεχέστερον, καὶ οὐχ ὁμοίως κοινὸν, ἀλλὰ οὕτως ὄν, ὡς κατηγορεῖσθαι αὐτοῦ ὁ μείζων ἄκρος δυνήσεται. ἔστι δὲ ὁ μείζων ἄκρος, ἐπιστητὸν ᾗ ἀγαθὸν, τί δὲ τοῦ ὄντος ἂν λάβωμεν ὃ οἰκειότερόν ἐστι τῇ δικαιοσύνῃ τῷ ἀγαθῷ, κατηγορηθήσεται κατ' αὐτοῦ τὸ ἐπιστητὸν ᾗ ἀγαθὸν, ἀλλὰ καὶ κατὰ τῆς δικαιοσύνης ἢ τοῦ ἀγαθοῦ ἀληθές ἐστι τὸ μέσον κατηγορεῖσθαι. ἀληθὲς γὰρ, τὸ, ἡ δικαιοσύνη, ἀγαθὸν, ἢ τὸ ἀγαθὸν, αἱρετὸν, καὶ οἰκειότερόν γε καὶ προσεχέστερον, τὸ, τῆς δικαιοσύνης τὸ ἀγαθὸν ἢ τὴν ἀρετὴν κατηγορεῖσθαι, ἤπερ τὸ ὄν. τὸ γὰρ ὂν, κοινότερον, καὶ τοῦ ἀγαθοῦ πάλιν, τὸ αἱρετόν. ὃ οὖν λέγει ἐστὶ, ὅτι ἐν οἷς συμπερά-

σμασι

σμασι τὸ κατηγορούμενον ἔχει προσκείμενόν τι δηλωτικὸν, τοῦ δέ τι, τόδε, ἢ πῇ, ἢ πῶς. ἃ κοινότερον περιλαβὼν δηλοῖ διὰ τοῦ, τὶ ὄν, δεῖ ἐν τούτοις τοῖς συλλογισμοῖς. καὶ τὸν μέσον ὅρον ἤτοι τὸν αὐτὸν τῷ προκειμένῳ λαμβάνειν. δύναται γὰρ τὸ τοιοῦτον συμπέρασμα γίνεσθαι, διὰ τοῦ μέσου ἐπαναδιπλασθέντος ὡς ἔδειξε. ἐδήλωσε δὲ καὶ αὐτὸς, καθόλου διὰ τῶν παραδειγμάτων. εἰπὼν γὰρ ἔστω τὸ μὲν α, ἐπιστήμη ὅτι τί ὄν, διὰ τοῦ, τὶ ὄν, τὸ προκείμενον δηλώσας, φησὶν, ἐφ' ὧ δὲ τὸ β, ὄν τι, ὃ ἦν ἐκεῖ προκείμενον ἐπὶ τοῦ α. τὸ τὶ ὄν, ἐνταῦθα λαβὼν ἐπὶ τοῦ β ὄν, τι. τὸ γὰρ ὄν, τι, καὶ τὸ τὶ ὄν, ταυτά. γὰρ ἐφ' ὧν τὸ γ ὄν, τι, ἀντὶ τοῦ, τοῦ γὰρ γ τὸ β κατηγορεῖται ὃ ἦν ὄν. τι. ἀλλ' οὐχ ἁπλῶς ὄν. δύναται καὶ αὐτοῦ τοῦ, τὶ ὄν μέσου τε ὅρου προσλαμβανομένου καὶ πάλιν προσκατηγορουμένου, ὁ συλλογισμὸς γενέσθαι, ὄντι δὲ ταυτὸν εἴτε καὶ μὴ ταυτὸν εἴη τῷ προκειμένῳ τὸ λαμβανόμενον μέσον. ἀλλ' οὖν οἰκειότερόν τε καὶ προσεχέστερον ὑπάρχον τῷ ὑποκειμένῳ δεῖ αὐτὸ εἶναι οὐ κοινῶς ὑπάρχον τὸ δὲ, ἦν γὰρ τὸ τὶ ὄν, τῆς ἰδίου σημεῖον οὐσίας, δηλωτικόν ἐστι. οἷον δεῖ τὸν μέσον, ὅ ἐστι τὸ β, λαμβάνεσθαι ἐπεὶ δεῖν εἰλῆφθαι ὄν, τι, οὐχ ἁπλῶς ὄν. τῆς γὰρ ἰδίου σημεῖον οὐσίας αὐτὸ δεῖν εἶναι τοῦ ἑκάστου ὅρου, ἀλλ' οὐ κοινῶς καὶ ἁπλῶς κατηγορούμενον, τοιούτῳ γὰρ ὄντι αὐτῷ, πάντως ὑπάρξει, καὶ τὸ προσκατηγορούμενον ὑπάρχον γε τῷ ὑποκειμένῳ. τοιοῦτον δὲ γίνεται, ὅταν ληφθῇ ἤτοι τὸ μέσον ταυτὸν εἶναι τῷ προκειμένῳ τε καὶ ἐπὶ κατηγορουμένῳ, ἢ προσεχὲς τῷ ὑποκειμένῳ. τὸ γὰρ ἀγαθὸν, τῆς ἰδίου οὐσίας ἐστὶ σημεῖον τῆς δικαιοσύνης. ὁμοίως δὲ καὶ ἡ ἀρετὴ, καὶ τὸ δι' αὐτὸ αἱρετόν. ἐν γὰρ τῷ λόγῳ αὐτῆς, ἀλλ' οὐ κοινὸν ὡς τὸ ὄν, ὁμοίως καὶ τὸ αἱρετὸν τοῦ ἀγαθοῦ. τὸ γὰρ ὂν, καὶ κατὰ τῆς ἀδικίας ἀληθὲς, καὶ κατὰ τοῦ κακοῦ. οὐ λέγει δὲ ὅτι ὁρισμὸν δεῖ εἶναι τὸ μέσον ὅρον, διὰ τὸ εἰπεῖν τῆς ἰδίου σημεῖον οὐσίας, ἀλλ' ὅτι αἰωτέρω μᾶλλον καὶ οἰκειότερον αὐτὸν δεῖ εἶναι τοῦ ὑποκειμένου ἐν τοῖς τοιούτοις συλλογισμοῖς, καὶ οὐ κοινὸν καὶ καθόλου ὁμοίως, ὡς ὅταν ἁπλοῦν ᾖ τὸ κατηγορούμενον. δείκνυσι δὲ ὅτι ἂν μὴ τοιοῦτον ληφθῇ τὸ μέσον ἀλλὰ κοινὸν, οὐ συνάγεται τὸ ἀνακείμενον συμπέρασμα, τὸ ἔχον προσκατηγορούμενον. εἰ γὰρ ἦν τὸ ὄν φησὶ μέσος ὅρος, καὶ μὴ τὸ τὶ ὄν, οἷον τὸ ἀγαθὸν, καὶ τὸ αἱρετόν. εἰ δὲ ἡ ἀρετὴ, οὐκ ἂν ἦν συμπέρασμα. ὅτι ἔστιν ἡ ἐπιστήμη ἡ τοῦ ἀγαθοῦ ἢ τῆς δικαιοσύνης, ὅτι ἐστὶν ἀγαθὸν, ἀλλ' ὅτι ὄν. ἦν γὰρ καὶ τῷ ἄκρῳ τουτέστιν τῷ κατηγορουμένῳ, τὸ ὄν, ἀλλ' οὐ τὸ τὶ ὄν, οἷον, τὸ ἀγαθὸν προσκείμενον. οὐδὲν δὲ διαφέρει, εἴτε δικαιοσύνη ἐστὶν εἴτε τὸ ἀγαθὸν ἦν τὸ κείμενον. ἔθηκε γὰρ αὐτὸς τοῦτο ἐν τοῖς προειρημένοις παραδείγμασιν, ὅτι εἰ ἦν τὸ ὂν κατηγορούμενον κατὰ τῆς δικαιοσύνης ἢ κατὰ τοῦ ἀγαθοῦ, ἐγένετο συμπέρασμα ὅτι ἡ δικαιοσύνη ἐπιστητὸν ὄν. τοῦτο γὰρ δηλοῖ διὰ τοῦ, ἀλλ' οὐ τὶ ὄν, οὐκέτι δὲ ἐπιστητὸν, ὅτι ἀγαθὸν τῷ μὴ εἶναι ἀληθῆ πρότασιν τὴν λέγουσαν, τὸ ὂν ἐπιστητὸν ᾗ ἀγαθόν. εἰ γὰρ ὅλως δεῖ προσκεῖσθαί τι, προστεθήσεται τοῦτο, ὃ ἦν μέσος ὅρος τὸ ὄν, καὶ ἔσται συμπέρασμα, ἡ ἡ δικαιοσύνη, ἢ τὸ ἀγαθὸν ἐπιστητὸν ᾗ ὄν, ἀλλ' οὐχὶ ᾗ ἀγαθόν.

Φανερὸν οὖν ὅτι ἐν τοῖς ἐν μέρει συλλογισμοῖς, οὕτως ληπτέον τοὺς ὅρους.

Ἐν μέρει συλλογισμοὺς εἶπε τοὺς οὐχ ἁπλῶς ἔχοντας τὸ κατηγορούμενον, ἀλλὰ μετὰ προσθήκης τῆς δηλούσης τί τόδε ἢ ποῖον ἢ πῶς. ταῦτα γὰρ καὶ τὰ τούτων δηλωτικὰ προσκείμενα τῷ κατηγορουμένῳ, μερικώτερον αὐτὸ ποιεῖ. οὐ γὰρ ὁμοίως καθόλου τό τε ἀγαθὸν ἐπιστητὸν, ἢ τὸ ἀγαθὸν, ἢ ἡ δικαιοσύνη, ἐπιστητὸν ἢ ἀγαθόν. ἐν τοῖς τοιούτοις οὖν συλλογισμοῖς, καὶ οὕτως ἐν μέρει, φανερόν φησιν εἶναι ὅτι οὕτως δεῖ λαμβάνειν τοὺς ὅρους. τὸν γὰρ μέσον, οὐ κοινὸν ληπτέον, ὄντος μερικωτέρου τοῦ συμπεράσματος διὰ τὸ προσκατηγορούμενον, ἀλλὰ προσεχῆ καὶ τῆς ἰδίας οὐσίας δηλωτικὸν, ἢ καὶ τὸν αὐτὸν τῷ προκειμένῳ. οὕτως γὰρ, αὐτῷ γὰρ ὑπάρξει ὁ μείζων ἄκρος. προειπὼν δὲ ἐπὶ τοῦ κατηγορουμένου περὶ τοῦ ἐπαναδιπλουμένου ὅτι δεῖ αὐτὸν προσκεῖσθαι τῷ κατηγορουμένῳ, μετὰ ταῦτα εἶπε τίνα μέσον ὅρον χρὴ λαμβάνειν, ἐν οἷς ἐπὶ κατηγορουμένου τι πρόσκειται τῷ κατηγορουμένῳ. καὶ ἐδίδαξεν ὅτι ἢ τὸ προσκείμενον, ἢ οἰκεῖόν γέ τινα καὶ προσεχῆ τῷ ὑποκειμένῳ.

Δεῖ δὲ καὶ μεταλαμβάνειν ἃ τὸ αὐτὸ δύναται.

Δεῖ φησιν ἐν ταῖς ἀναλύσεσι τῶν συλλογισμῶν ὑπὲρ τοῦ εὐκολώτερον ἀναλύειν μεταλαμβάνειν τὰ ἐν τοῖς ὅροις κείμενα εἰς τὰ τὸ αὐτὸ δυνάμενα. τὸ αὐτὸ δὲ δύναται, καὶ ὀνόματα, ὀνόμασι, καὶ λόγοι, λόγοις, καὶ ὀνόματα λόγοις. ἐπεὶ οὖν οὐκ ἐν ταῖς λέξεσιν ὁ συλλογισμὸς τὸ εἶναι ἔχει, ἀλλ᾽ ἐν τοῖς σημαινομένοις. σημαίνει δὲ λόγοις ὀνόματα ταὐτὸν, ὅταν ὦσιν οἱ ὅροι διὰ λόγων εἰλημμένοι, ἀναλύοντας χρὴ εἰς τὰ ἴσα τοῖς λόγοις ὀνόματα δυνάμενα καὶ σημαίνοντα ταὐτὸν προηγουμένως μεταλαμβάνειν τοὺς ὅρους. ῥάων γὰρ ἡ ἀνάλυσις τῶν συλλογισμῶν καὶ τὰς προτάσεις, καὶ ἡ εὕρεσις τοῦ σχήματος καθ᾽ ὃ ἠρώτηται γίνεται ὀνομάτων ὄντων ὅρων καὶ μὴ λόγων. οἱ γὰρ λόγοι, διὰ τὸ μῆκος ἀσάφειαν παρέχουσιν ἐν ταῖς τῶν προτάσεων εἰς τοὺς ὅρους διαιρέσεσί τε καὶ συμπλοκαῖς, οἷον ἂν ᾖ κείμενον κατὰ σωκράτους, ζῶον πεζὸν, δίπουν, κατὰ ζώου πεζοῦ δίποδος, οὐσία ἔμψυχος αἰσθητική. μεταληψόμεθα γὰρ τῶν λόγων τὸν μὲν, εἰς τὸ δίπουν, τὸν δὲ, εἰς τὸ ζῶον. πάλιν ἂν ᾖ κείμενον τῇ αὐτοῦ φύσει ἀγαθὸν, μεταληψόμεθα, εἰς τὸ δι᾽ αὑτὸ ἀγαθὸν, καὶ ὄνομα δὲ ἀντ᾽ ὀνόματος, οἷον ἀντὶ χαρᾶς ἡδονήν. συνηθέστερον γάρ, ὁποίαν δὲ χρὴ τὴν μετάληψιν τῶν ὅρων ποιεῖσθαι, καὶ πῶς, αὐτὸς διὰ τοῦ παραδείγματος ἐδήλωσεν. εἰ γὰρ ταὐτὸν σημαίνει τῷ λόγῳ τῷ λέγοντι τὸ ὑποληπτὸν, τοῦ δοξαστοῦ μὴ εἶναι γένος. ὁ λέγων τὸ δοξαστὸν, μὴ εἶναι ὅπερ ὑποληπτὸν, ληπτέον τὸ δοξαστὸν ὅρον καὶ τὸ ὅπερ ὑποληπτόν. ὁ γὰρ αὐτὸς ἔσται συλλογισμός. διὰ γὰρ τὰ σημαινόμενα ὑπὸ τῶν λεγόντων ὡς ἔφαμεν ὁ συλλογισμὸς γίνεται, οὐ διὰ τὰς λέξεις. ὅταν γοῦν μηδὲν σημαίνωσιν ἢ ἀμφίβολοι ὦσιν, οὐ γίνεται συλλογισμὸς οὐθ᾽ ὅταν ταὐτὰ σημαίνηται ὑπὸ διαφόρων λέξεων προηγουμένως, καὶ ὁμοίως λαμβάνηται, ὁ αὐτὸς ἔσται συλλογισμός. ταὐτὸν δὲ σημαίνει τῇ λέξει τῇ λεγούσῃ

τὸ ζῶον ἐν γένει ἐστὶν τῇ οὐσίᾳ, ἡ λέγουσα λέξις τὸ ζῶον ὅπερ οὐσία ἐστίν. γέγονε δὲ οὕτως λόγου εἰς λόγου μετάληψιν, ὥστε ἡ μετάληψις αὐτῶν εἰς ἄλληλα κατ᾽ οὐδὲν ἀνομοιοτέρους ποιήσει τοὺς συλλογισμούς. οὐκ ἔτι δὲ, τὸ νῦν εἰρημένον, μαχόμενον τῷ εἰρῆσθαι δοκοῦντι πρὸς ὀλίγον, τῷ, οὐ δεῖ δὲ τοὺς ὅροις ζητεῖν ὀνόματι ἐκτίθεσθαι. ἐκεῖ τὸ γὰρ εἶπεν, οὐκ ἀεὶ δεῖ ζητεῖν. διότι ἐπὶ ἐνίων, οὐχ οἷόν τε ἐστὶν εὑρεῖν, ἐνταῦθά τε ἀξιοῖ τοῦτο ποιεῖν, ἐφ᾽ ὧν οἷόν τε εὑρεῖν τὰ ἴσα δυνάμενα λόγοις ὀνόματα. ἀριστοτέλης μὲν οὖν, οὕτω περὶ τῶν κατὰ τὰς λέξεις μεταλήψεων φαίνεται, οἱ δὲ νεώτεροι ταῖς λέξεσιν ἐπακολουθοῦντες. οὐκ ἔτι δὲ τοῖς σημαινομένοις, οὐ ταὐτόν φασι γίνεσθαι ἐν ταῖς, εἰς τὰς ἰσοδυναμούσας λέξεις μεταλήψεσι τῶν ὅρων. ταὐτὸν γὰρ σημαίνοντος τοῦ, εἰ τὸ α τὸ β, τῷ ἀκολουθεῖν τῷ α τὸ β. συλλογιστικὸν μὲν λόγον φασὶν εἶναι τοιαύτης ληφθείσης τῆς λέξεως εἰ τῷ α τὸ β, τὸ δὲ α, τὸ ἄρα β. οὐκ ἔστι συλλογιστικὸν, ἀλλὰ περαντικόν, τὸ ἀκολουθεῖν τῷ α, τὸ β, τὸ δὲ α, τὸ ἄρα δεύτερον.

Ἐπεὶ δ᾽ οὐ ταὐτά ἐστι τὸ εἶναι τὴν ἡδονὴν ἀγαθὸν καὶ τὸ εἶναι τὴν ἡδονὴν τἀγαθόν.

Ὅτι ἐν οἷς μὲν ταὐτὸν ἡ λέξις σημαίνει κἂν παρ᾽ ὀλίγον ἡ τῆς λέξεως μετάληψις ᾖ, ἀκριβολογεῖται πρὸς τὸ σημαινόμενον, ἡγούμενος δεῖν βλέπειν οὐκ εἰς τὴν λέξιν ἀλλ᾽ εἰς τὸ σημαινόμενον ὑπὸ τῆς λέξεως καὶ τοῦτο σκοπὸν τίθεσθαι. δῆλον δὲ διὰ τοῦ νῦν λεγομένου. ἀξιοῖ γὰρ, ἐπεὶ μὲν γὰρ ταὐτὸν σημαίνει τὸ λέγειν τὴν ἡδονὴν, ἀγαθὸν εἶναι, καὶ τὴν ἡδονὴν τἀγαθὸν εἶναι. ὁ μὲν ἀγαθὸν τὴν ἡδονὴν λέγων, ἁπλῶς αὐτῆς κατηγορεῖ τὸ ἀγαθὸν, ὁ δὲ τἀγαθὸν λέγων, αὐτὴν τὴν ἐν τοῖς ἀγαθοῖς ὑπεροχὴν αὐτῆς κατηγορεῖ. ἐν δὲ ταῖς τῶν συλλογισμῶν ἀναλύσεσι φησὶ δεῖν παραφυλάττειν, κἂν μὲν ᾖ, τἀγαθὸν ἡ ἡδονὴ κείμενον, ὅρους τὴν ἡδονὴν καὶ τἀγαθὸν ληπτέον. ἐὰν δὲ ᾖ, ἁπλῶς ἡ ἡδονὴ ἀγαθὸν, ἡδονὴν καὶ ἀγαθὸν, ὁμοίως τούτοις οὐ ταὐτόν ἐστι λαβεῖν τὸν ἄνθρωπον ζῶον εἶναι, ἢ τὸ ζῶον. τὸ μὲν γὰρ εἰπεῖν τὸν ἄνθρωπον ζῶον εἶναι, ἀληθὲς, τὸ δὲ τὸν ἄνθρωπον τὸ ζῶον οὐκ ἀληθές. παρὰ τοῦτο γὰρ καὶ ὁ παραλογισμὸς ἐν τῷ λόγῳ τῷ, ὁ ἄνθρωπος ζῶον, τὸ ζῶον γένος. οὐκ ἔτι γὰρ ὁ ἄνθρωπος γένος. ὅτι μὲν δὴ τὴν ἀρχὴν ἐλήφθη ὁ ἄνθρωπος τὸ ζῶον εἶναι ἀλλ᾽ ἁπλῶς ζῶον, οὐχ ἁπλῶς δὲ ζῶον, γένος, ἀλλὰ τὸ ζῶον. οὐ γὰρ πᾶν ζῶον, γένος. διὸ, καὶ τοῦτο ὁ λόγος ἁμάρτημα ἔχει μὴ ληφθείσης καθόλου τῆς μείζονος προτάσεως. ὁμοίως καὶ τὸ μὲν εἰπεῖν ὅτι ἡ χιὼν λευκόν ἐστιν, ἀληθὲς, τὸ δὲ ἡ χιὼν τὸ λευκὸν, οὐκ ἀληθές. φησὶν οὖν δεῖν ἐν ταῖς τοιαύταις προσθήκαις ἀκριβολογεῖσθαι, καὶ πρὸς τὸ σημαινόμενον βλέποντας, τοὺς ὅρους ἐν ταῖς ἀναλύσεσι τῶν συλλογισμῶν ἐκλαμβάνειν καθὰ ἐτέθησαν οὕτως, καὶ ἐν τῷ εἰς διαβολὴν τῷ διὰ τριῶν φερομένῳ λόγῳ, τῷ, εἰ μηδέν ἐστιν, οὐδὲ νύξ ἐστιν, ἡμέρα ἐστὶν, εἰ μηδὲν ἄρα ἐστὶν, ἡμέρα ἐστὶν, χρὴ ποιεῖν. ἐπεὶ γὰρ ἕπεται τῷ μηδὲν εἶναι, οὐχ ἁπλῶς τὸ μὴ εἶναι νύκτα, ἀλλὰ μὴ δὲ νύκτα, τοῦτον χρὴ τῆς δευτέρας συνεχείας ὅρον ἡγούμενον λαμβάνειν. τὸν, εἰ μηδὲ νύξ ἐστιν, ᾧ οὕτως ληφθέντι. οὐκ ἔτι ἀκολουθήσει τὸ ἡμέραν εἶναι ἔτι. καθ᾽ αὑτὸ μὲν λαμβανόμενον

τὸ εἰ μὲν νύξ ἐστιν, ἡμέρα ἐστίν, ἀληθές· ἂν δὲ ἐπὶ τοῦ προκειμένου συνημμένου τῷ, εἰ μηδέν ἐστιν, οὐδὲ νύξ ἐστιν, οὐκέτι ἀληθές, τῷ τὸ μέσον τὸ ἑπόμενον μὲν ἐν τῷ πρώτῳ συνημμένῳ, ἡγούμενον δὲ ἐν τῷ δευτέρῳ μέν, ὁμοίως δεῖ ἐν ἀμφοτέροις λαμβάνεσθαι. ἐλήφθη γὰρ ἐν τῷ πρώτῳ συνημμένῳ τὸ οὐδὲ νύξ, ὡς ἴσον τῷ, πρὸς τοῖς ἄλλοις μηδὲ νύκτα ἔσεσθαι, ᾧ οὐκέτι ἕπεται τό, ἡμέραν εἶναι.

Οὐκ ἔστι δὲ ταὐτὸν οὔτ᾽ εἶναι οὔτ᾽ εἰπεῖν, ὅτι ᾧ τὸ β ὑπάρχει, τούτῳ παντὶ τὸ α ὑπάρχει.

E Ἐπεὶ γίνεται καὶ παρὰ τὸν τρόπον τῆς κατηγορίας, τὸ σημαινόμενον, διάφορον, φησὶ δεῖν καὶ τοῦτο παραφυλάττειν ἐν ταῖς ἀναλύσεσι τῶν συλλογισμῶν. πῶς ἡ κατηγορία γέγονε. καὶ ὅτι γε παρὰ τὸν τρόπον τῆς κατηγορίας τὸ σημαινόμενον διάφορον γίνεται, δείκνυσι. λέγει γὰρ ὅτι οὔτε ἐν τῇ ὑπάρξει τε καὶ τῷ σημαινομένῳ ταὐτόν ἐστιν, οὔτε ἐν τῇ φωνῇ τῇ σημαινούσῃ αὐτό, τό, ὅτι ᾧ τὸ β ὑπάρχει, τούτῳ παντὶ τὸ α ὑπάρχει· καὶ τό, ᾧ παντὶ τὸ β ὑπάρχει, τούτῳ καὶ τὸ α ὑπάρχει παντί. τοῦτο γάρ ἐστιν ὃ λέγει. καὶ ὅτι μὴ ταὐτὸν σημαίνει ταῦτα ἀλλήλοις, δείκνυσιν. ἂν μὲν γὰρ εἴπωμεν, ᾧ τὸ β ὑπάρχει μὴ προσθέντες τό, παντί, τούτῳ παντὶ τὸ α ὑπάρχει, ἀδιορίστως εἰλήφαμεν τὸ β κατηγορεῖσθαι, οὗ κατηγορεῖται οἷον τοῦ γ εἰ τούτου κατηγοροῖτο. τὸ δὲ ἀδιόριστον ἐφαρμόζει καὶ τῷ ἐπὶ μέρει. δύναται οὖν τὸ β τινὶ τῷ γ κεῖσθαι ὑπάρχειν. κἂν γάρ τινι αὐτῷ ὑπάρχῃ, ἀληθὲς τὸ ὑπάρχειν αὐτῷ τὸ α, καὶ γίνεται τὸ ἀδιορίστως λεγόμενον, ἴσον τῷ, ᾧ τινὶ τὸ β ὑπάρχει, τούτῳ παντὶ τὸ α. τούτου δὲ ὄντος καὶ κειμένου γίνεται τὸ α τινὶ τῷ β ὑπάρχον. ὅταν γὰρ ᾧ τινὶ τὸ β ὑπάρχει, τούτῳ ληφθῇ τὸ α ὑπάρχειν εἴτε ἁπλῶς εἴτε παντί, ἴσον λαμβάνεται τῷ, τὸ α τινὶ τῷ β. ὥσπερ καὶ ὅταν ληφθῇ ᾧ παντὶ τὸ β ὑπάρχει, τούτῳ ὑπάρχειν τὸ α παντί, κατὰ παντὸς τοῦ β εἴληπται τὸ α, εἴ γε κατὰ παντός ἐστι, τὸ μηδὲν εἶναι λαμβάνειν τοῦ ἑτέρου, καθ᾽ οὗ θάτερον οὐ ῥηθήσεται. ταὐτὸν γάρ ἐστι τό, καθ᾽ οὗ παντὸς τὸ β, κατ᾽ ἐκείνου τὸ α παντός, τῷ κατὰ παντὸς τοῦ β, τὸ α. ἔστι δὲ καὶ ἡ μείζων πρότασις αὕτη ἐν τῇ ἐκκειμένῃ συζυγίᾳ οὔσῃ ἐν πρώτῳ σχήματι. γίνεται οὖν οὕτως λαμβανομένης τῆς προτάσεως ἐν πρώτῳ σχήματι ἡ μείζων πρότασις ἐπὶ μέρει, ἀσυλλόγιστος δὲ ἡ τοιαύτη συζυγία, ἄν τε τὸ β τῷ γ παντὶ ὑπάρχῃ, ἄν τε τινί. ἔσται γὰρ ἡ ἐλάσσων αὕτη πρότασις. ἔσται δὲ ἐπὶ ὅρων σαφέστερον τὸ λεγόμενον. κείσθω ἐπὶ τοῦ β πτηνόν, ἐπὶ τοῦ α λευκόν, ἂν δὴ ῥηθῇ ᾧ πτηνὸν ὑπάρχῃ, τούτῳ παντὶ λευκόν. κύκνου μὲν δὴ ληφθέντος τοῦ πτηνοῦ, ἀληθὲς τὸ εἰρημένον. καὶ γὰρ πτηνὸν ὁ κύκνος καὶ λευκόν, ἂν δέ τις φησίν, ἀλλὰ κόρακι τὸ μὲν πτηνὸν ὑπάρχει, τὸ δὲ λευκόν, οὐκέτι, ῥητέον ὅτι οὐκ ἐρρήθη τὸ α παντὶ τὸ β, ἀλλ᾽ ἁπλῶς ᾧ ὑπάρχῃ, ὃ ἴσον ἐδύνατο εἶναι τῷ τινὶ τῷ β τὸ α. οὕτω δὲ λαμβανομένων, ἀσυλλόγιστος ἡ συζυγία. καὶ γὰρ ὑπάρξει τὸ α, τῶν ὑπὸ τὸ β τινὶ καὶ οὐχ ὑπάρξει. γίνεται γὰρ ἐπὶ τῇ ἐκκειμένῃ συμπλοκῇ, τὸ λευκὸν τινὶ πτηνῷ, καὶ τὸ λευκὸν παντὶ κύκνῳ, καὶ

παντὶ κόρακι. ὧν τῷ μὲν κύκνῳ παντί, τὸ λευκόν, τῷ δὲ κόρακι οὐδενί. ἔστω πάλιν ἐπὶ μὲν τοῦ α, λογικόν, ἐπὶ δὲ τοῦ β ἔμψυχον, καὶ εἰλήφθω, ᾧ τὸ ἔμψυχον ὑπάρχει, ἐκείνῳ παντὶ τὸ λογικόν. ἀνθρώπου μὲν ληφθέντος ὑπὸ τὸ ἔμψυχον, ἀληθές, ἵππου δέ, οὐκέτι. γίνεται μὲν γὰρ τὸ λογικόν, τινὶ ἐμψύχῳ, τὸ δὲ ἔμψυχον, καὶ ἀνθρώπῳ παντί, καὶ ἵππῳ παντί. ὅτι δὲ ἀσυλλόγιστοι αἱ τοιαῦται συζυγίαι, δῆλον. ὥστε οὐδὲ ἀναλύειν αὐτὰς ὡς συλλογιστικὰς χρή. τὸ δὲ ὡς ἀδιόριστον τῆς β γ προτάσεως, δεικνὺς ἐν τῇ τοιαύτῃ λήψει, παρέθετο ὅρους. ἐπὶ μὲν τοῦ β, καλόν, ἐπὶ δὲ τοῦ γ, λευκόν, ἂν δὲ ὑπάρχει τινὶ λευκῷ τὸ καλόν, ἀληθὲς μὲν ἔσται εἰπεῖν ἀδιορίστως ὅτι λευκῷ ὑπάρχει καλόν, καὶ ᾧ ὑπάρχει τὸ β ἀδιορίστως χωρὶς τοῦ τινί, ἢ παντί, οὐκέτι δὲ ἀληθές, τό, παντὶ λευκῷ ὑπάρχει καλόν. τὸ δὲ ἴσως προσέθηκε, λέγων ἀλλ᾽ οὐ παντὶ ἴσως, οὐ διὰ τοὺς ἐκκειμένους ὅρους, ἀλλὰ διὰ τό, τὸ ἀδιόριστον ἀληθεύεσθαι καὶ ἐπὶ τοῦ καθόλου ὥσπερ γε καὶ ἐπὶ τοῦ ἐπὶ μέρους.

Εἰ μὲν οὖν τὸ α τῷ β ὑπάρχει, μὴ παντὶ δὲ καθ᾽ οὗ τὸ β, οὔτ᾽ εἰ παντὶ τῷ γ τὸ β, οὔτ᾽ εἰ τινὶ μόνον ὑπάρχει, ἀνάγκη τὸ α, οὐχ ὅπου παντί, ἀλλ᾽ οὐδὲ ὑπάρχειν τῷ γ.

T Τὸ λεγόμενον ὑπ᾽ αὐτοῦ ἐστιν, ὅτι εἰ τὸ α τινὶ τῷ β ὑπάρχει, καὶ μὴ παντί, ἤγουν ἂν παντί, εἰ καθ᾽ οὗ τὸ β παντός, κατὰ τούτου παντὸς τὸ α κατηγορεῖτο. τὸ γὰρ μὴ παντὶ δὲ καθ᾽ οὗ τὸ β, ἴσον ἐστὶ τῷ μὴ κατὰ παντὸς δὲ τοῦ β λέγεται, καὶ καθ᾽ οὗ παντὸς τὸ β, οὐ μόνον φησὶν οὐ παντὶ ὑπάρξει τὸ α τούτῳ ᾧ τὸ β, ἀλλὰ ἐνδέξεται τὸ αὐτὸ μηδὲ ὅλως αὐτῷ ὑπάρχειν, ἄν τε τὸ β κατὰ παντός τινος ληφθῇ κατηγορούμενον, οἷον τοῦ γ, ὡς τὸ λευκὸν κατά τινος μὲν ἀψύχου, κατὰ πάσης δὲ χιόνος, ἄν τε κατά τινος, ὡς τὸ πτηνὸν κατά τινος μὲν μέλανος, κατὰ παντὸς δὲ κόρακος, καὶ οὐδετέρῳ αὐτῶν τὸ λευκόν, καίτοι τινὶ πτηνῷ. οὐ γὰρ περὶ τοῦ μὴ παντὶ τὸ α τῷ γ, ἢ ὑπάρχειν παντί, ὁ λόγος ἔσται ἐν τοιαύτῃ συζυγίᾳ, δύναται γὰρ καὶ μηδόλως αὐτῷ ὑπάρχειν. ἡ γὰρ μείζων πρότασις ἐν πρώτῳ σχήματι ἐπὶ μέρους οὖσα, ἀσυλλόγιστον τὴν συμπλοκὴν ποιεῖ, ὅπως ἂν ἡ ἐλάττων ἔχουσα ληφθῇ. τὸ δέ, οὔτ᾽ εἰ παντὶ τῷ γ τὸ β, οὔτ᾽ εἰ τινὶ μόνον ὑπάρχει, ἐν μέσῳ εἴρηται, ταὐτὸν ὂν τῷ, οὔτ᾽ εἰ ἐπὶ μέρους εἴη ἡ ἐλάττων λαμβανομένη πρότασις, οὔτ᾽ εἰ καθόλου. τὸ δέ, καθ᾽ οὗ τὸ β ἢ ἔλαβεν, οὐκ ἔστιν ἴσον τοῦ καθ᾽ ὅτου. τὸ μὲν γὰρ καθ᾽ ὅτου, διωρισμένον ἐστίν, δηλωτικὸν ὂν τοῦ καθόλου, ὃ ἴσον ἐστὶ τῷ κατὰ παντός. τὸ δὲ καθ᾽ οὗ, ἀδιόριστον, τὸ δὲ ἀδιόριστον ἐφαρμόζει τῷ ἐπὶ μέρει.

Εἰ δὲ καθ᾽ οὗ ἂν τὸ β λέγηται ἀληθῶς, τούτῳ παντὶ ὑπάρχει.

P Προσυπακουστέον ὅτι τὸ α, ἔστι δὲ τὸ καθ᾽ οὗ τοῦ ἂν ὡς ἔφαμεν ἴσον τῷ κατὰ παντὸς καθ᾽ οὗ τὸ β. πρόσκειται δὲ τό, ἀληθῶς, ἐπεὶ δύναται κατὰ παντὸς μὲν κατηγορεῖσθαι, ψευδῶς δέ. ἔστιν οὖν ἡ λέξις, εἰ δὲ καθ᾽ οὗ παντὸς τὸ β λέγεται, κατ᾽ ἐκείνου πάντως λέγεσθαι. ἐδήλωσε δὲ ὅτι τό, καθ᾽ ὅτου ἂν τὸ β, ἴσον ἐστὶ τῷ καθ᾽ οὗ παντὸς τὸ β μεταλαβὼν αὐτὸ εἰς τοῦτο αὐτό. γίνεται γὰρ οὕτω ληφθεί-

σης τῆς προτάσεως, τὸ α κατὰ παντὸς τοῦ β. ἔστω γὰρ ἐπὶ μὲν τοῦ α, ζῶον, ἐπὶ δὲ τοῦ β γελαστικόν, ἢ λογικόν, ἀλλὰ καὶ τὸ λογικὸν ὁμοίως εἰ τοῦτο ληφθείη οὕτως κατὰ παντὸς ἀνθρώπου. κατὰ παντὸς γὰρ αὐτοῦ, καὶ τὸ ζῶον ἄρα. ἴσον γάρ ἐστι τοῦτο, τῷ, τὸ ζῶον κατὰ παντὸς γελαστικοῦ, τὸ γελαστικὸν κατὰ παντὸς ἀνθρώπου, τὸ ζῶον ἄρα κατὰ παντὸς ἀνθρώπου. κἂν κατά τινος δὲ ληφθῇ, ἢ τὸ γελαστικὸν ἢ τὸ λογικόν, οὐδὲν ἧττον κἀκεῖνο τῷ, τινί, τὸ ζῶον συλλογιστικῶς, ὑπάρξει. εἰ μέντοι τὸ α λέγεται καθ' οὗ ἂν τὸ β λέγεται κατὰ παντὸς, ἀδιόριστον πάλιν λαμβάνει τὴν ἐλάττονα. τοιοῦτον γάρ ἐστι τὸ, καθ' οὗ ἄλλο ὄν, τοῦ, καθ' οὗτινος ἄν, ὥσπερ καὶ τὸ καθ' οὗ, τοῦ καθ' ὅτου, καὶ ἔστιν αὕτη ἡ αὐτὴ τῇ ἐν ἀρχῇ εἰρημένῃ τῇ ᾧ τὸ β ὑπάρχει, τούτῳ παντὶ τὸ α ὑπάρχει. ἂν δὴ οὕτως ἡ πρότασις ληφθῇ ἀδιορίστως καὶ ᾖ ἀληθὴς, τῷ, τὴν ἐπὶ μέρους ἀληθῆ εἶναι, τὴν ᾧ τὸ β τινί, τὸ α παντί, ὡς τὸ β τινί, τῷ γ ὑπάρχειν, ἀλλὰ μὴ παντί. τοῦτο γὰρ δηλοῖ, τὸ ᾧ, οὐδὲν κωλύει τῷ γ ὑπάρχειν τὸ β, μηδὲ παντὶ τὸ α ἢ ὅλως μὴ ὑπάρχειν. τότε γὰρ ἔσται ἀσυλλόγιστος ὅταν τὸ ἀδιορίστως εἰλημμένον, τῷ ἐπὶ μέρους ἐφαρμόζῃ. τὸ γὰρ ᾧ τὸ β τὸ α παντί, ἀσυλλόγιστον, ὅταν ἴσον ᾖ τῷ, ᾧ τὸ β, τὸ α παντί, ὃ οἷόν ἐστι τῷ, ᾧ τὸ β τινί, τὸ α. τότε γὰρ γίνεται τὸ α τινὶ τὸ β. τοῦτο δὲ γίνεται ὅταν ἴσον ᾖ τῷ, ᾧ τὸ β τινί, τὸ α παντί, ἀδιορίστως εἰρημένον, τὸ ᾧ τὸ β τινί, τὸ α παντί ὡς προείρηται. ὃ ἐδήλωσε διὰ τοῦ, εἰ τῷ γ ὑπάρχει τὸ β, μὴ παντὶ δέ. γίνεται γὰρ οὕτως ταύτης τοιαύτης, ἡ μείζων ἡ αβ, ἐπὶ μέρους λαμβανομένη ὡς προείρηται, καὶ ἐπάξεισι δὲ τὰ προειρημένα. οὕτως γὰρ ληφθείσης τῆς αγ, οὐκέτ' ἀληθὲς τὸ α, τῷ γ ὑπάρχειν. οὕτως γὰρ ληφθεισῶν, γίνεται ἡ μείζων ὡς ἐφαρμοζομένη, ἐπὶ μέρους.

Ἐν δὲ τοῖς τρισὶν ὅροις δηλονότι τὸ, καθ' οὗ τὸ β παντὸς τὸ α λέγεσθαι, τουτέστι καθ' ὅσων τὸ β λέγεται, κατὰ πάντων λέγεσθαι καὶ τὸ α.

Ὃ λέγει, τοιοῦτόν ἐστιν, ὅτι ἐν ταῖς τοιαύταις προτάσεσιν, αἳ δυνάμει τοὺς τρεῖς ὅρους ἐν αὑταῖς ἔχουσιν, ὁποῖαί εἰσιν ἃς ἐξέθετο νῦν, ὁποῖαί εἰσιν αἱ κατὰ πρόσληψιν ὑπὸ Θεοφράστου λεγόμεναι. αὗται γὰρ τοὺς τρεῖς ὅρους ἔχουσί πως. ἐν γὰρ τῇ καθ' οὗ τὸ β παντὸς, κατ' ἐκείνου καὶ τὸ α παντὸς, ἐν τοῖς δύο ὅροις τῷ τε β καὶ τῷ α τοῖς ὡρισμένοις ἤδη πως περιείληπται καὶ ὁ τρίτος καθ' οὗ τὸ β κατηγορεῖται. πλὴν οὐχ ὁμοίως ἐκείνοις ὡρισμένος φανερός. ἐν δὴ ταῖς τοιαύταις προτάσεσιν αἳ τῇ λέξει μόνον τῶν κατηγορικῶν διαφέρειν δοκοῦσιν, ὡς ἔδειξεν ἐν τῷ περὶ καταφάσεως Θεόφραστος. φησὶν ὅτι ἡ οὕτως λαμβανομένη ὅτι καθ' οὗ τὸ β παντὸς, κατ' ἐκείνου τὸ α παντὸς, σημαίνει τὸ, β, λέγεται, κατὰ πάντων τούτων λέγεσθαι καὶ τὸ α. τοῦτο γὰρ ἐδείχθη, διὸ εἰ μὲν εἴη τῷ β τὸ κατὰ παντὸς προσκείμενον, καὶ τὸ α κατὰ παντὸς ἔσται τοῦ β. οὕτως δὲ καὶ καθ' ὧν κατηγορεῖται τὸ β, κατηγορηθήσεται καὶ τὸ α. εἰ δὲ μὴ εἴη τῷ β τὸ κατὰ παντὸς προσκείμενον ἐν τῇ κατὰ πρόσληψιν προτάσει, ἀλλ' ἀδιορίστως λαμβάνοιτο, οὐκέτι

τι τὸ α κατὰ παντὸς κατηγορηθήσεται τοῦ β. οὕτως δὲ ἂν προσληφθῇ, ἀσυλλόγιστος ἡ συμπλοκή.

Καὶ εἰ μὲν κατὰ παντὸς τὸ β, καὶ τὸ α οὕτως.

λαβὼν ἐν τῷ καθ' οὗ τὸ β παντὸς τὸ α λέγεσθαι, τὴν μείζονα πρότασιν, τὴν αβ καθόλου. ἴσον γὰρ τὸ καθ' οὗ τὸ β παντὸς τὸ α, τῷ κατὰ παντὸς τοῦ β τὸ α. ἐπειδὴ τῆς ἐλάττονος προτάσεως, καὶ ἐπὶ μέρους οὔσης καταφατικῆς, καὶ καθόλου, συλλογιστικὴ ἡ συζυγία. ἀλλὰ καθόλου μὲν οὔσης, καὶ τὸ συμπέρασμα καθόλου, ἐπὶ μέρους δὲ, τοιοῦτον καὶ τὸ συμπέρασμα. διὰ τοῦτο προσέθηκε τούτου ὂν δηλωτικόν, τὸ, καὶ εἰ μὲν κατὰ παντὸς τὸ β καὶ τὸ α οὕτως, εἰ δὲ μὴ κατὰ παντὸς ὡς εἶναι τὴν πρότασιν τοιαύτην καθ' ὅσων ἂν τὸ β, κατὰ πάντων τὸ α. ἔπειτα τὸ δὲ β κατά τινος τοῦ γ, καὶ τὸ α ἄρα, ἢ τὸ δὲ β κατὰ παντὸς τοῦ γ ὥστε καὶ τὸ α. τὸ δὲ, οὐκ ἀνάγκη τὸ α, κατὰ παντὸς, ἴσον ἐστὶ τῷ, οὐδὲ τὸ α κατὰ παντὸς συλλογιστικῶς τοῦ ὑπὸ τὸ β κατηγορηθήσεται, εἰ τὸ β αὐτῷ τινὶ ὑπάρχει. ὁ μέντοι Θεόφραστος, ἐν τῷ περὶ καταφάσεως, τὴν καθ' οὗ τὸ β, τὸ α, ὡς ἴσον δυναμένην λαμβάνει τῇ, καθ' οὗ παντὸς τὸ β, κατ' ἐκείνου παντὸς τὸ α.

Οὐ δεῖ δ' οἴεσθαι παρὰ τὸ ἐκτίθεσθαί τι συμβαίνειν ἄτοπον.

Ἔκθεσιν μὲν λέγει τὴν τῶν ὅρων καταγραφήν. ἐπειδὴ δὲ ἐν τῇ τῶν συλλογισμῶν παραδόσει, κέχρηται τοῖς στοιχείοις ἀντὶ τῶν ὅρων, ἐπ' αὐτῶν δεδειχὼς τάς τε συλλογιστικὰς συζυγίας καὶ τὰς ἀσυλλογίστους, νῦν λέγει περὶ τούτου, ὅτι μὴ παρὰ τὴν τοιαύτην λῆψιν τῶν ὅρων καὶ ἔκθεσιν, ὑπολαμβάνειν χρὴ ἄτοπόν τι καὶ ψεῦδος συμβαίνειν, ὡς τῆς τῶν στοιχείων λήψεως, αἰτίας γινομένης τοῦ δοκεῖν δείκνυσθαί τι συνάγον ἢ μὴ δείκνυσθαι, ὡς πολλάκις δείκνυσθαί τινα παρὰ τὴν ὕλην συνάγοντά τι, οὐκ ὄντα συλλογιστικά. οὐδὲν γὰρ προσχρώμεθα τῇ διὰ τῶν στοιχείων λήψει. ἐκ δὲ τῶν οὕτως ἐχόντων πρὸς ἄλληλα, ἡ κατὰ τοὺς συλλογιστικοὺς δεῖξις. ὅταν γὰρ τὸ μὲν, ὡς ὅλον, τὸ δὲ ὡς μέρος, τῇ οἰκειότητι τῇ πρὸς ἀλλήλους τῶν ὅρων ὡς διὰ τούτου δείκνυται τὸ συναγόμενον, οἷον ὅτι τόδε τοῦδε ἐστὶ γένος, τόδε τοῦδε ἐστὶν ἴδιον ἢ ὁρισμὸς, ὥσπερ ἂν εἰ τὴν ὕλην παρατιθέμεθα. τὰ γὰρ στοιχεῖα, αὐτὸ μόνον σημεῖα κοινὰ τῶν ὅρων εἴληπται, οὐδὲν παρ' αὑτῶν συντελοῦντα, εἰς τὸ ἢ συνακτικὴν δειχθῆναι τὴν συζυγίαν, ἢ ἀσύνακτον. ὡς γὰρ ὁ γεωμέτρης ὑπὲρ σαφηνείας τῆς κατὰ τὴν διδασκαλίαν, καταγραφὴν ποιεῖταί τινα, καὶ λέγει. ἔστω δικαία ἥδε, ἢ ἔστω εὐθεῖα ἥδε, οὔτε τὴν ποδιαίαν, ποδιαίαν λαμβάνων. οὔτε τὴν εὐθεῖαν, εὐθεῖαν. οὐδὲ τοῖς καταγεγραμμένοις προσχρώμενος, δείκνυσιν αὐτῷ τὸ ἀκείμενον ἀλλὰ τούτοις σημείοις χρῆται οὐδὲν συντελοῦσιν ἢ συνεισφέρουσι πρὸς τὸ δεικνύμενον. οὐδὲν γὰρ ἔλαττον καὶ μὴ καταγράψας ταῦτα, μὴ δὲ προσχρησάμενος αὐτοῖς, δύναται δεῖξαι τὸ προκείμενον, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ

παρακολουθήσῃ, τοῦτο τοῖς λεγομένοις, ταῦτα λαμβάνει, ἵν᾽ ἔχουσά πως ἡ διάνοια ἐπαναπαύεσθαι, τούτοις ῥᾶον παρακολουθεῖ. οὕτως ἡμεῖς τὴν ἔκθεσιν τῶν στοιχείων ποιούμεθα, οὐδὲν ἡμῖν εἰς τὰ δεικνύμενα παρ᾽ αὐτῶν συνδιαφερόντων. οὐ γὰρ παρὰ τό, τὸ μὲν, α αὐτῶν εἶναι, τὸ δὲ, β ἢ γ, ἡ συναγωγή. τὸ γὰρ αὐτὸ γίνεται κἂν ἄλλοις ἀντὶ τούτων χρησώμεθα, ὃ οὐ γίνεται ἐπὶ τοῦ, πᾶς ἄνθρωπος ζῶον, πᾶν γελαστικὸν, ζῶον. ἐκ γὰρ τούτων συνάγεσθαι δοκεῖ τὸ πάντα ἄνθρωπον γελαστικὸν εἶναι. ἀλλὰ τοῦτο διὰ τὴν τῶν εἰλημμένων ὅρων σχέσιν τοιάνδε πρὸς ἀλλήλους, οὐ διὰ τὸ σχῆμα. ἄλλων γὰρ ὅρων τῇ τοιαύτῃ συζυγίᾳ ληφθέντων, οὐδὲν συνάγεται, ὥσπερ ἐπὶ τῶν, πᾶς ἄνθρωπος ζῶον, πᾶς ἵππος ζῶον. ἐπὶ δὲ τῆς τῶν στοιχείων ἐκθέσεως, οὐχ οὕτως. ὃ ἔδειξε καὶ αὐτὸς ἄλλοτε ἄλλοις χρησάμενος καθ᾽ ἕκαστον σχῆμα. οὐ γάρ ἐστιν ἐπὶ τῶν στοιχείων, ἵνα τὸ μὲν, ὡς ὅλον, τὸ δ᾽ ὡς μέρος τούτου ληφθῇ, ὡς ἔχει τὸ ἔμψυχον, καὶ τὸ ζῶον. τὸ μὲν γὰρ ὡς ὅλον ἐστὶν, ἐπὶ πλέον γὰρ καὶ καθόλου τὸ ἔμψυχον, τὸ δ᾽ ὡς μέρος τούτου ἐλήφθη. καὶ πάλιν αὖ ἄλλο τι πρὸς τοῦτο τὸ ζῶον ὃ ἦν ὡς μέρος εἰλημμένον ἐν τῇ   προτάσει, ὡς μέρος πρὸς ὅλον ληφθῇ, οἷον, ὁ ἄνθρωπος. μέρος γὰρ τοῦ ζώου ὃ ἦν μέρος τοῦ ἐμψύχου ἐκ τοῦ οὕτως ἐχόντων τουτέστιν   ὡς τὸν μὲν, κατηγορεῖσθαι τὸν δὲ, ὑποκεῖσθαι τῶν ὅρων ἐν ταῖς προτάσεσιν αἱ δείξεις, ἐξ οὐδενὸς γὰρ τῶν, ἃ μὴ ἔχει πρὸς ἄλληλα οἰκειότητα, οἷόν τε τι δειχθῆναι συναγόμενον συλλογιστικῶς. τὰ δὲ στοιχεῖα, οὐδεμίαν τοιαύτην ἔχει σχέσιν πρὸς ἄλληλα. οὐκοῦν παρὰ ταῦτα, ἢ συμβαίνει τι, ἢ οὐ συμβαίνει. διὸ καὶ ἐπὶ τούτων αἱ δείξεις ὃ οὐκέτ᾽ ἐνῆν λέγειν, εἰ ἐπὶ ὕλης ἡμῖν ἐφ᾽ ὧν χρώμεθα τοῖς συλλογισμοῖς, αἱ δείξεις ἐγίνοντο. παρὰ γὰρ τὴν ταύτης διαφορὰν πολλάκις συνακτικόν τι φαίνεται οὐκ ὂν τοιοῦτον, ὥστ᾽ οὐδὲ γίνεται συλλογισμὸς, ὅτι αἱ ἐπὶ τῶν τοιούτων στοιχείων δείξεις ὑπογραφαὶ συλλογιστικῶν εἰσι τρόπων, οὐ μὴν ἤδη συλλογισμοὶ, ἐδήλωσεν. ὁ γὰρ συλλογισμὸς μετὰ τῆς ὕλης ἐφ᾽ ἧς τι δείκνυται.

Ὅλως γὰρ ὃ μή ἐστιν ὅλον πρὸς μέρος, καὶ ἄλλο πρὸς τοῦτο ὡς μέρος πρὸς ὅλον.

Ἣν ἐκτίθεται ἀκολουθίαν καὶ συμπλοκὴν προτάσεων, ἐν πρώτῳ σχήματι, τρόπον δέ τινα, καὶ ἐν τοῖς ἄλλοις σχήμασιν ἡ αὐτὴ πρότασις, τῷ κἀκεῖνα δείκνυσθαι συλλογιστικὰ, διὰ τοῦ πρώτου σχήματος. λέγει δὲ ὡς ὅλον μὲν τὸν κατηγορούμενον ὅρον, ὡς μέρος δὲ τὸν ὑποκείμενον, τὸ ὡς προστιθεὶς, ὅτι μήτε πάντως ὁ κατηγορούμενος ἐπὶ πλέον, μήτε πᾶν τὸ ἐπὶ πλέον τινός ὄν, ὡς μέρος αὐτοῦ ὑπάρχει. οὐ γὰρ εἰ τὸ λευκὸν ἐπὶ πλέον τοῦ ἀνθρώπου, ἤδη ὁ ἄνθρωπος μέρος ἐστὶ τοῦ λευκοῦ.

Τῷ δ᾽ ἐκτίθεσθαι χρώμεθα, ὥσπερ καὶ τὸ αἰσθάνεσθαι τὸν μανθάνοντα λέγοντες.

Εἰπὼν ὅπου παρὰ τοὺς ἐκτιθεμένους ὅρους δείκνυταί τι. οὐδὲ γὰρ τὰ στοιχεῖα πρὸς

τὰ δεικνύμενα συντελεῖ παρ᾽ αὐτῶν, νῦν λέγει διατί ὅλως αὐτοῖς προσχρώμεθα. διὰ γὰρ τὸ εὐπαρακολουθητότερα τὰ λεγόμενα ἐπὶ τῆς καταγραφῆς εἶναι, ὥσπερ καὶ ἐπὶ τῶν γεωμετρικῶν δείξεων αἰσθητά τινα λαμβανόμενα ἐπὶ ταῖς καταγραφαῖς, οὐ περὶ αἰσθητῶν τὰς ἀποδείξεις ποιούμενοι. ὑπὲρ δὲ τοῦ εὐπαρακολουθητότερα τοῖς μανθάνουσι τὰ δεικνύμενα γίνεσθαι, ἐπεὶ οὐδὲν ἔλαττον καὶ λόγῳ ψιλῷ διεξιόντες ταῦτα δεικνύουσι καὶ χωρὶς καταγραφῆς. τὸ οὖν ὥσπερ καὶ τὸ αἰσθάνεσθαι τὸν μανθάνοντα λέγοντες, σημαίνει ὅτι πολλάκις διδάσκοντές τι οὐκ αἰσθητὸν, τὰς δείξεις ποιούμεθα τοῖς μανθάνουσιν ἐπὶ αἰσθητῶν παραδειγμάτων. διὰ τούτων ἐφιστῶντες αὐτοὺς ἐπὶ τὴν τῶν οὐκ αἰσθητῶν νόησιν. οὔτε γὰρ τότε χρώμεθα ταῖς τῶν αἰσθητῶν παραβολαῖς, ὡς ἐπ᾽ ἐκείνων καὶ δι᾽ ἐκείνων γινομένης τῆς δείξεως, οὔτε τῇ τῶν στοιχείων ἐκθέσει, ὡς ἄνευ τούτων μὴ δυναμένου γενέσθαι τοῦ συλλογισμοῦ. τὰ δὲ στοιχεῖα, οὐδ᾽ ἔνεστι τῶν δεικνυμένων μέρος. καὶ εἴη ἂν ἴσον τὸ εἰρημένον τῷ ὥσπερ καὶ ὑπὲρ τοῦ αἰσθάνεσθαι τὸν μανθάνοντα λέγοντες ἐπὶ τοιούτων.

Μὴ λανθανέτω δὲ ἡμᾶς ὅτι ἐν τῷ αὐτῷ συλλογισμῷ, οὐχ ἅπαντα τὰ συμπεράσματα δι᾽ ἑνός σχήματός ἐστιν.

Ἐπεὶ ὁ λόγος αὐτῷ περὶ ἀναλύσεως συλλογισμῶν, εἰσὶ δέ τινες καὶ σύνθετοι συλλογισμοὶ ἐν οἷς πλείω τὰ συμπεράσματα, καὶ πλείους οἱ συλλογισμοὶ, μὴ λανθανέτω ἡμᾶς φησιν ὅτι ἐν τοῖς ἐκ πλειόνων συλλογισμῶν καὶ συμπερασμάτων συγκειμένοις συλλογισμοῖς, οὐχ ἅπαντα τὰ συμπεράσματα κατὰ τοὺς συλλογισμοὺς ἅπαντας, ἀναγκαῖόν ἐστιν ἐν τῷ αὐτῷ γεγονέναι σχήματι, ἀλλ᾽ ἐγχωρεῖ, τὸ μέν τοι συμπέρασμα, κατὰ πρῶτον σχῆμα γεγονέναι, τὸ ἐν αὐτῷ, τὸ δέ τι, κατὰ β, ἢ γ. ἐν μὲν γὰρ τῷ τοιούτῳ, τὸ α κατὰ παντὸς τοῦ β, τὸ β κατὰ παντὸς τοῦ γ, τὸ γ κατὰ παντὸς τοῦ δ. κἄν τι προσληφθῇ κατὰ τὴν αὐτὴν πρότασιν, πάντα τὰ συμπεράσματα ἔσται δι᾽ ἑνὸς σχήματος. διὰ γὰρ τοῦ α, ὑπὸ μὲν τῶν αβ, αγ, συναγομένης τοῦ αγ ἐν πρώτῳ σχήματι. πάλιν δὲ τοῦ αγ συνάγοντος μετὰ τοῦ γδ, τὸ αδ ἐν τῷ αὐτῷ σχήματι. ἐὰν δὲ ᾖ τὸ α τῷ μὲν β οὐδενὶ, τῷ δὲ γ παντὶ, τὸ δὲ β παντὶ τῷ δ, τὸ ἄρα γ οὐδενὶ τῷ δ, σύνθετος μὲν καὶ οὗτος ὁ συλλογισμὸς, καὶ τὰ συμπεράσματα τὰ ἐν τῷ αὐτῷ σχήματι πάντα, ἀλλ᾽ οὐκ ἐν τῷ α, ἀλλ᾽ ἐν τῷ β, ἐκ τῶν αβ, αγ, συναγομένου τοῦ βγ, τοῦ, τὸ β οὐδενὶ τῷ γ ἀποφατικοῦ ἐν τῷ β σχήματι. πάλιν δὲ ἐκ τοῦ βγ, ἀποφατικοῦ, μετὰ τῶν βδ καταφατικοῦ, συναγομένου τοῦ, τὸ γ οὐδενὶ τῷ δ, ὃ ἦν κείμενον ἐν τῷ αὐτῷ σχήματι. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ τοιούτου συνθέτου συλλογισμῶν τὸ α καὶ τὸ β, παντὶ τῷ γ. ἀλλὰ καὶ τὸ δ παντὶ τῷ β, τὸ ἄρα δ, τινὶ τῷ α. πάλιν γὰρ καὶ οὗτος σύνθετος ὢν ὁ συλλογισμὸς, ἔχει πάντα τὰ συμπεράσματα ἐν τῷ γ σχήματι. ἐκ μὲν γὰρ τῶν αβ βγ, καταφατικῶν καθόλου, συνάγεται τὸ α τινὶ τῷ β ἐν τρί-

τῷ σχήματι. τούτου δὲ τοῦ συμπεράσματος μετὰ τοῦ, τὸ δ παντὶ τῷ β, συνάγοντος, ἐν τῷ αὐτῷ σχήματι τὸ δ τινὶ τῷ α. ἂν δὲ ὁ συλλογισμὸς οὕτως ἔχῃ, τὸ α παντὶ τῷ β, τὸ β παντὶ τῷ γ. τὸ α οὐδενὶ τῷ δ, συνάγει τὸ δ οὐδενὶ τῷ γ, ὁ μὲν συλλογισμὸς σύνθετος καὶ οὗτος, ἀλλ᾽ οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ σχήματι τὰ συμπεράσματα πάντα. ἀλλ᾽ ἔσται αὐτῶν, τὸ μὲν, ἐν πρώτῳ σχήματι, τὸ δὲ, ἐν δευτέρῳ. ὑπὸ μὲν γὰρ τῶν αβ, βγ, ἐν πρώτῳ σχήματι συνάγεται τὸ αγ. τούτου δὲ μετὰ τοῦ, τὸ α οὐδενὶ τῷ δ, συνάγει τὸ δ οὐδενὶ τῷ γ ἐν δευτέρῳ σχήματι. ἂν δὲ ὁ συλλογισμὸς ᾖ τοιοῦτος, τὸ α παντὶ τῷ β, τὸ β παντὶ τῷ γ, τὸ δ παντὶ ἤ τινι τῷ γ, τὸ ἄρα α τινὶ τῷ δ ἐν τρίτῳ σχήματι. πάλιν ἂν ᾖ συλλογισμὸς τοιοῦτος, τὸ α οὐδενὶ μὲν τῷ β, παντὶ δὲ τῷ γ, ἀλλὰ καὶ τὸ δ παντὶ τῷ γ, τὸ ἄρα β οὐ παντὶ τῷ δ, τὸ μὲν ἕτερον συμπέρασμα ἔσται ἐν δευτέρῳ σχήματι, τὸ δ᾽ ἕτερον ἐν τρίτῳ. τὸ μὲν γὰρ β οὐδενὶ τῷ γ, συνάγεται ἐν δευτέρῳ σχήματι, ὑπὸ τῶν αβ. αγ. τοῦτο δὲ μετὰ τοῦ, τὸ δ παντὶ τῷ γ, συνάγει τὸ κείμενον, τὸ, τὸ β οὐ παντὶ τῷ δ. μίξις δ᾽ ἂν γένοιτο καὶ τῶν τριῶν σχημάτων, ἐν τῷ τοιούτῳ συλλογισμῷ, τὸ α παντὶ τῷ β, τὸ β παντὶ τῷ δ, τὸ α οὐδενὶ τῷ δ, τὸ ε παντὶ τῷ γ, τὸ ἄρα δ, οὐδενὶ τῷ ε. συναγομένου μὲν ὑπὸ τοῦ αβ, βγ, τοῦ, τὸ α παντὶ τῷ γ, ἐν πρώτῳ σχήματι. τούτου δὲ μετὰ τοῦ, τὸ α οὐδενὶ τῷ δ, συνάγοντος τὸ, τὸ δ οὐδενὶ τῷ γ, ἐν δευτέρῳ σχήματι. τούτου δὲ μετὰ τοῦ, τὸ ε παντὶ τῷ γ, συνάγοντος τὸ κείμενον, τὸ, τὸ δ οὐ παντὶ τῷ ε ἐν τρίτῳ σχήματι ἡγουμένου μὲν τοῦ πρώτου σχήματος. ἡγεῖται γὰρ ὁ λόγος, οὗ τὸ συμπέρασμα, ἄλλου λῆμμα ἐστίν, ἑπομένου δὲ πᾶσι τοῦ τρίτου σχήματος, μέσου δ᾽ ὄντος τοῦ β.

πάλιν δ᾽ αὖ ἡγήσεται τὸ β, πάντων, ἐν τῷ τοιούτῳ συλλογισμῷ, τὸ α οὐδενὶ μὲν τῷ β, παντὶ δὲ τῷ γ, ἀλλὰ καὶ τὸ γ παντὶ τῷ δ. ἀλλὰ καὶ τὸ ε παντὶ τῷ δ, τὸ ἄρα β, οὐ παντὶ τῷ ε. συναγομένου μὲν ὑπὸ τῶν αβ, αγ, τοῦ, τὸ β οὐδενὶ τῷ γ, ἐν δευτέρῳ σχήματι. τούτου δὲ μετὰ τοῦ, τὸ γ παντὶ τῷ δ, συνάγοντος τὸ β οὐδενὶ τῷ δ ἐν πρώτῳ σχήματι. τούτου δὲ μετὰ τοῦ, τὸ ε παντὶ τῷ δ, συνάγοντος τὸ κείμενον, τὸ β οὐ παντὶ τῷ ε, ἐν τρίτῳ σχήματι. ἑπομένου μὲν πᾶσι

οὐχ ὅτι μὴ καὶ ἐν α οἷόν τε ἀμφότερα δεῖξαι, ἀλλὰ κατ᾽ ἀντιστροφὴν προτάσεων, καὶ οὐχ ὁμοίως ἐναργῶς. ἐλέγχεται γὰρ ὁ ὁρισμὸς οὐκ ὢν ὑγιὴς, ἤτοι ὅταν μὴ δύνηται ταὐτὸν ὑπάρχειν τῷ τε ὁρισμῷ καὶ τῷ ὁριστῷ, ὅ ἐστι τοῦ β σχῆμα, ἢ ὅταν μὴ ὑπάρχειν τῷ αὐτῷ δύνηται, ὅ,τε ὁρισμὸς καὶ τὸ ὁριστὸν, ὡς τῇ θαλάττῃ τὸ μὲν ὁριστὸν τὸ ὕδωρ ὑπάρχει. τῶν δ᾽ ἐν τῷ ὁρισμῷ τι ὑπάρχει. τὸ γὰρ ποτὸν, ὅ ἐστιν ἐν τρίτῳ σχήματι. οὕτως μὲν οὖν ἢ τῷ μηδενὶ ἢ τῷ μὴ παντὶ, τῷ ὁριστῷ, ὑπάρχοι ὁ ἀποδοθεὶς ὁρισμὸς, ἡ ἀνασκευὴ γίνοιτο. γίνεται δὲ ἀνασκευὴ ὅρου, καὶ διὰ τὸ δεῖξαι ὅτι μὴ μόνῳ ὁ ἀποδοθεὶς ὅρος ὑπάρχει, οἷον εἴ τις τὴν φρόνησιν ὁρίσαιτο, ἕξιν ποιητικὴν ἀγαθῶν, ἢ τὴν ἐγκράτειαν, ἕξιν ἡδονῶν κρείττω· καὶ γὰρ ἡ στρατηγικὴ καὶ ἡ ἰατρικὴ ἕξις ποιητικὴ ἀγαθῶν, καὶ ἡ σωφροσύνη ἕξις ἡδονῶν κρείττων, γὰρ ἤτοι αὕτη τῶν ὅρων ἀνασκευὴ, καὶ αὕτη ἐν τρίτῳ γίνεται σχήματι. τῷ γὰρ αὐτῷ ὅρῳ οἷον τῇ σωφροσύνῃ, ὁ μὲν ἀποδοθεὶς ὁρισμὸς τῆς ἐγκρατείας ὑπάρχει, ἡ δὲ ἐγκράτεια ἥτις ἦν τὸ ὁριστὸν, οὐχ ὑπάρχει. ὥστε οὐχ ὁρισμὸς τῆς ἐγκρατείας, ὁ ἀποδοθεὶς λόγος. οὐ γὰρ πᾶσα, ἕξις ἡδονῶν κρείττων, ἐγκράτεια.

Ὅτι δὲ τοὺς ἐξ ὑποθέσεως συλλογισμοὺς οὐ πειρατέον ἀνάγειν, οὐ γάρ ἐστιν ἐκ τῶν κειμένων ἀνάγειν.

Φησὶν ὅτι τοὺς ἐξ ὑποθέσεως δεικνύντας τι λόγους, οὐ χρὴ πειρᾶσθαι, ἀναλύειν καὶ ἀνάγειν εἰς τὰ σχήματα. οὐδὲ γὰρ οἷόν τε ἐστιν ἐκ τῶν κειμένων καὶ εἰλημμένων, ἀνάλυσιν αὐτῶν, καὶ ἀναγωγὴν εἰς τι τῶν σχημάτων ποιήσασθαι. τούτου δὲ τὸ αἴτιον προσέθηκεν αὐτὸς εἰπών. οὐ γὰρ διὰ συλλογισμῶν, δεδειγμένοι εἰσὶν, ἀλλὰ διὰ συνθήκης ὡμολογημένοι πάντες. ἐν πᾶσι γὰρ τοῖς ἐξ ὑποθέσεως, οὐ τοῦ τιθεμένου καὶ δεικνυμένου ὁ συλλογισμὸς γίνεται. ἀλλὰ τοῦτο μὲν διά τινος ὑποθέσεως τε καὶ συνθήκης λαμβάνεται. ὁ δὲ συλλογισμὸς πρὸς ἄλλο τι, καὶ ἄλλου τινὸς γίνεται. πρὸς γὰρ τὸ μεταλαμβανόμενον ὡς εἶπε. συλλογισμοὺς δὲ ἁπλῶς καὶ κυρίως λέγει, τοὺς κατηγορικούς, ὅτι δὲ τοιοῦτοι οἱ συλλογισμοὶ, οὓς λέγει ἐξ ὑποθέσεως, δῆλον. ὅ,τε δὲ ἐξ ὁμολογίας καὶ συνθήκης δεικνύς τι ἐξ ὑποθέσεως ὢν, ὁ μὲν βούλεται δεῖξαι, ὑποτίθεταί τε καὶ συντίθεται, καὶ οὐ συλλογίζεσθαι,

ἄλλο δέ τι ἀλλ' οὐχ ὃ ὑποτίθεται, συλλογίζεται. οἷον ὁ βουλόμενος τὴν ἀρετὴν ἐπιστήμην δεῖξαι, εἶτα συντιθέμενος ἂν δείξω τὴν ἀρετὴν διδακτήν τι, καὶ ἐπιστήμην αὐτὴν δεδέχθαι, ἔπειτα δεικνὺς καὶ συλλογιζόμενος ὅτι διδακτὸν ἡ ἀρετή, διὰ τοῦ, πᾶσα ἕξις λογικὴ, διδακτή, ἡ δὲ ἀρετὴ, ἕξις λογική. ὁ γὰρ συλλογισμὸς γίνεται τούτῳ, οὐ πρὸς τὸ προκείμενον, ἀλλὰ πρὸς τὸ μεταλαμβανόμενον, ὡς αὐτὸς προείρηκεν, ἐξ ὑποθέσεως δ' εἰσὶ, καὶ οἱ διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς δεικνύντες τι. ἐφ' ὧν οὐδ' αὐτοῦ ὁ συλλογισμὸς τοῦ δεικνυμένου γίνεται, ἀλλ' ὁ μὲν συλλογισμὸς, πρὸς τὸ ὑποτεθὲν καὶ τὸ ψεῦδος, τῇ δὲ ἀναιρέσει τοῦ διὰ τοῦ συλλογισμοῦ δειχθέντος ἀδυνάτου, τίθεται τὸ προκείμενον, οὐδενὸς πρὸς αὐτὸ συλλογισμοῦ προηγουμένως γενομένου, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν, διὰ τοῦ συνεχοῦς ὑποθετικῶν. ὁμοίως δὲ καὶ τοῦ διαιρετικοῦ, τὸ μὲν τιθέμενον οὐ διὰ συλλογισμῶν, λαμβάνεται, ἀλλὰ διὰ τὴν ὑπόθεσιν, ὁ δὲ συλλογισμὸς ἄλλου γίνεται. τοῦ γὰρ προσλαμβανομένου, ἢ μεταλαμβανομένου, σαφῶς δὲ διὰ τοῦ παραδείγματος, ὃ λέγει γνώριμον ποιεῖ. ἂν γὰρ ὑποθώμεθα καὶ συνθώμεθα, ἂν μὴ ᾖ μία δύναμις πάντων τῶν ἐναντίων. μὴ δὲ ἐπιστήμην εἶναι μίαν πάντων τῶν ἐναντίων, εἶτα συλλογιζώμεθα καὶ ἐπιδείξωμεν ὅτι μὴ ἔστι μία δύναμις τῶν ἐναντίων πάντων, λαβόντες τὸ ὑγιεινὸν καὶ τὸ νοσῶδες, ἐναντία τοῦ ὑγιεινοῦ καὶ τοῦ νοσώδους, οὐ μία δύναμίς ἐστιν. οὕτως ἂν καὶ αὐτὸ διὰ συλλογισμῶν δειχθείη. ὧν ἡ αὐτὴ δύναμις, ταῦτα τοῦ αὐτοῦ ποιητικά. τὰ γὰρ τὴν τοῦ θερμαίνειν δύναμιν ἔχοντα θερμαίνειν, καὶ τὰ τοῦ ψύχειν, ψύχει. τὸ δὲ ὑγιεινὸν καὶ νοσῶδες, οὐκ ἔστι τοῦ αὐτοῦ ποιητικά, οὐκ ἄρα τοῦ ὑγιεινοῦ καὶ νοσώδους, δύναμις ἡ αὐτή, αὐτὸς μέντοι διὰ τοῦ εἰπεῖν. ἅμα γὰρ ἔσται τὸ αὐτὸ ὑγιεινὸν καὶ νοσῶδες, ἔοικε μὴ οὐχ ὡς προείρηται δεδειχέναι. διότι μὴ ἔστιν ἡ αὐτὴ δύναμις τοῦ ὑγιεινοῦ καὶ νοσώδους, ἀλλ' ἐξ ὑποθέσεως αὐτὸ δέδειχε τοιαύτης. εἰ τοῦ ὑγιεινοῦ καὶ νοσώδους ἡ αὐτὴ δύναμις, ἅμα ἔσται τὸ αὐτὸ ὑγιεινὸν καὶ νοσῶδες. οὐχ οἷόν τε δὲ τοῦτο, οὐκ ἄρα οὐδὲ ἡ αὐτὴ δύναμις αὐτῶν, ἐὰν δὲ οὕτως ᾖ δεικνύμενον οὐκ ἔσται οὐδὲ τοῦτο διὰ συλλογισμοῦ δεδειγμένον, ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ἐξ ὑποθέσεως. τὸ μὲν δὴ μὴ εἶναι τῶν ἐναντίων πάντων μίαν δύναμιν, ἔσται διὰ συλλογισμῶν δεδειγμένον, καὶ ἔσται γε τούτων τὴν ἀνάλυσιν ποιεῖσθαι. ἔστι γὰρ ὁ μὲν, πρῶτος ἐν τρίτῳ σχήματι τῶν εἰρημένων, ὁ δὲ, δεύτερος ἐν δευτέρῳ. οὐδαμοῦ μέντοι διὰ συλλογισμῶν δέδεικται, ὅτι μὴ ἔστιν ἐπιστήμη μία τῶν ἐναντίων, ἀλλ' ἐκείνου δειχθέντος, τοῦτο συγχωρεῖται διὰ τὴν ὁμολογίαν. τὸ δὲ, εἶτα διαλεχθείη ὅτι οὐκ ἔστι μία δύναμις τῶν ἐναντίων, ἴσον ἐστὶ τῷ, δείξειε καὶ συλλογίσαιτο ὅτι μὴ ἔστιν τῶν ἐναντίων μία δύναμις. τοῦτο γὰρ σημαίνει, τὸ, οὐ πᾶσα δύναμις τῶν ἐναντίων μὴ γεγονότος δὲ ἢ πρὸς αὐτὸ συλλογισμῶν, οὐδ' ἀνάλυσις ἂν γένοιτο. τοῦτο δὲ καὶ αὐτὸς διὰ τοῦ, τοῦτον μὲν οὖν οὐκ ἔστιν ἀναγαγεῖν τὸν λόγον, εἴρηκε. συλλογισμὸς γάρ. οὐκ ἔστιν τιθέναι μὲν οὖν αὐτὸ ἀναγκαῖον, οὐ μὴν διὰ συλλογισμῶν, ἀλλὰ διὰ τὴν ὁμολογίαν τὴν ἐξ ἀρχῆς. τὸ δὲ, ὅτι μία δύναμις τῶν ἐναντίων, ἔστιν ἀναγαγεῖν, διὰ συλλογισμῶν γὰρ ἐκεῖνο ἐδείχθη, ὡς ἡμεῖς ἐφθάκαμεν δεδειχέ-

ναι. καὶ τούτου ἀνάλυσις ἂν εἴη. τὸ ὅτι μία δύναμίς ἐστιν, τοῦτο δ' εἴρηκεν ὡς ἴσον τῷ, ὅτι μία δύναμίς ἐστιν, λείπει δ' ἂν τῇ λέξει καὶ τὸ, τῶν ἐναντίων. τὸ δ' ἴσως προσέθηκεν, ὅτι μὴ πάντως τοῦτο διὰ συλλογισμῶν δείκνυται. ἀλλ' ἔνεστιν καὶ αὐτὸ ὡς ἐναργὲς, δι' ὑποθέσεως καὶ διὰ συνθήκης λαβεῖν, οἷον εἴ τις πάλιν βουλόμενος λαβεῖν, ὅτι ὑγιεινοῦ καὶ νοσώδους οὐχ ἡ αὐτὴ δύναμις, ὑπόθοιτο εἰπὼν, εἰ τῶν ἐναντίων οὐκ ἔστιν ἡ αὐτὴ δύναμις, οὐδὲ ὑγιεινοῦ καὶ νοσώδους, εἶτα ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων, τὸν λόγον ποιήσαιτο. ὁ γὰρ συλλογισμὸς ἔσται περὶ τὸ μὴ εἶναι περὶ τῶν ἀντικειμένων δύναμιν μίαν. ἀλλ' οὐ πρὸς τὸ, τοῦ ὑγιεινοῦ καὶ νοσώδους μὴ εἶναι δύναμιν μίαν, ἢ ὡς αὐτὸς δοκεῖ δεδειχέναι, εἰ τῶν ἐναντίων ἡ αὐτὴ δύναμις, ἅμα ἔσται τὸ αὐτὸ ὑγιεινόν τε καὶ νοσῶδες εἶναι. καὶ γὰρ ἡ αὐτὴ δεῖξις, ἐξ ὑποθέσεως μὲν, οὐ μὴν διὰ συλλογισμῶν, ὃ ἔοικε καὶ αὐτὸς τεθεικέναι ὡς εἶπον, διὰ τοῦ οἷον εἰ τοῦ ὑγιεινοῦ, καὶ νοσώδους, ἅμα γὰρ ἔσται τὸ αὐτὸ ὑγιεινόν, καὶ νοσῶδες. εἰ γὰρ διὰ τούτου δεικνύοιτο τὸ μὴ εἶναι μίαν τῶν ἐναντίων δύναμιν, διὰ συλλογισμῶν ἂν δεικνύοιτο ἀλλὰ καὶ αὐτὸ ἐξ ὑποθέσεως. οὔτε γὰρ εἰ ὡς ἐναργὲς λαμβάνοιτο μὴ εἶναι ἅμα τὸ ὑγιεινὸν καὶ νοσῶδες. οὔτε εἰ δι' ἐπαγωγῆς πιστὸν γένοιτο καὶ μὴ διὰ συλλογισμῶν τὸ προσλαμβανόμενον εἴη ἂν διὰ συλλογισμῶν γεγονυῖα ἡ δεῖξις, τοῦ μὴ εἶναι τῶν ἐναντίων μίαν ἐπιστήμην, ἀλλ' ἐξ ὑποθέσεως μόνον. διὸ οὐδὲ ἀναλύσεως ὁ τοιοῦτος δεήσεται λόγος συλλογιστικῆς. ἐπεὶ δ' οὖν αὐτὸς διὰ τούτου ἔδειξε, διὰ τοῦτο προσέθηκε τῷ, οὕτως γὰρ ἦν συλλογισμὸς, τὸ ἴσως. ὅτι μὴ δὲ πᾶν τὸ μεταλαμβανόμενον, διὰ κατηγορικοῦ δείκνυται συλλογισμοῦ, ἀλλ' ἔστιν πολλάκις καὶ διὰ τὴν ἐνάργειαν τιθέμενον, ὡς ἐκ τοῦ προειρημένου παραδείγματος δῆλον. τὸ γὰρ μὴ δύνασθαι συνυπάρχειν ὑγείαν καὶ νόσον, ὄντα ἐναντία, ὡς ἐναργὲς προσλαμβάνεται, ἀλλ' οὐχ ὡς δεδειγμένον διὰ συλλογισμῶν. καὶ θεόφραστος δὲ ἐν τῷ πρώτῳ τῶν προτέρων ἀναλυτικῶν, λέγει τὸ προσλαμβανόμενον, ἢ δι' ἐπαγωγῆς τίθεσθαι ἢ καὶ αὐτὸ ἐξ ὑποθέσεως, ἢ δι' ἐναργείας, ἢ διὰ συλλογισμῶν τοὺς ταύτην καὶ οὕτω ποιουμένοις τὴν πρόσληψιν λόγοις. συμβαίνειν μὲν ἀριστοτέλης λέγει καὶ

τὸ προκείμενον οὐ μὴν διὰ συλλογισμῶν εἶναι. τὸ δὲ, εἶτα διαλεχθείη ὡς οὐκ ἔστι πᾶσα δύναμις τῶν ἐναντίων. εἴρηκε τῷ, εἶτα διαλεχθείη καὶ δείξειεν ὅτι οὐκ ἔστι πάντων τῶν ἐναντίων δύναμις ἡ αὐτή, ὡς ἤδη προείρηται. εἰπὼν δὲ περὶ τῶν ἐξ ὁμολογίας ὑποθετικῶν, καὶ δείξας ὅτι μὴ γίνεται τοῦ τιθεμένου ὁ συλλογισμὸς ἀλλ' εἴπερ ἄρα ἄλλου τινὸς, ἑξῆς λέγει περὶ τῶν δι' ἀδυνάτου, οἳ καὶ αὐτοὶ τῶν ἐξ ὑποθέσεώς εἰσι. φησὶ γὰρ ὅτι μὴ δὲ τούτους ἔστιν ἀναλύειν, ὅτι μὴ δ' ἐπὶ τούτων, πρὸς τὸ τιθέμενον ὁ συλλογισμὸς, ἀλλ' ἄλλου τινός. διὰ γὰρ τὸ, τῷ ἀντικείμενον αὐτῷ ὑποτεθῆναι, ἀδύνατόν τι συμβαίνειν, δείκνυται διὰ συλλογισμοῦ. τὸ δὲ προκείμενον, τῇ τοῦ ἀδυνάτου διὰ συλλογισμοῦ δειχθέντος ἀναιρέσει, τίθεται, ἀλλ' οὐ δι' οἰκείου καὶ πρὸς αὐτὸ γεγονότος συλλογισμοῦ. ὁμολογουμένου γὰρ τοῦ, πᾶσαν ἀρετὴν καλὸν εἶναι, ἔτι δὲ τοῦ, πᾶν τὸ καλὸν ἐπαινετόν, πρὸς τὸν μὴ συγχωροῦντα πᾶσαν ἀρετὴν ἐπαινετὸν εἶναι. ἀποδεικνὺς τοῦτο διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγω-

γῆς, αὐτὸ μὲν οὐ συλλογίζεται. ὑποθέμενος δὲ τὸ ἀντικείμενον αὐτῷ, τὸ μὴ πᾶσαν ἀρετὴν ἐπαινετὸν εἶναι, καὶ προσλαβὼν τούτῳ, τὸ πᾶσαν ἀρετὴν καλὸν εἶναι, συλλογίζεται ἐν τρίτῳ σχήματι, τὸ μὴ πᾶν καλὸν, ἐπαινετὸν εἶναι. καὶ ὁ μὲν συλλογισμὸς, τούτου. τὸ δὲ ἐξ ἀρχῆς δείκνυται, διὰ τοῦ, τὸ συλλογισθὲν, ἀδύνατον εἶναι.

Διαφέρουσι δὲ τῶν προειρημένων.

Λέγει τὴν διαφορὰν ᾗ διαφέρουσιν, οἱ δι᾽ ἀδυνάτου, τῶν ἐξ ὁμολογίας. ἀμφότεροι μὲν γὰρ, ἐξ ὑποθέσεως, ἀλλ᾽ ἐπ᾽ ἐκείνων μὲν, εἰ μὴ πρῶτον ὁμολογία γένοιτο, ὡς ἐπὶ τοῦ δεικνυμένου ἔχει. οὕτως δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἔσεσθαι δεδειγμένον, οὐ πάντως δειχθέντος ἐκείνου, τοῦτο κατασκευάσασθαι, καὶ γὰρ ἔδειξεν ὅτι μὴ πάντων τῶν ἐναντίων ἡ αὐτή τις δύναμίς ἐστιν ἐξ ἀνάγκης ἑπόμενον τὸ, οὐδὲ ἐπιστήμη, εἰ μὴ προσσυνέθετο περὶ αὐτοῦ. ἐπὶ δὲ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, μηδεμιᾶς ὁμολογίας γενομένης, τῇ δείξει τοῦ ἀδυνάτου τίθεται τὸ ἀντικείμενον αὐτῶν, διὰ τὴν τῆς ἀντιφάσεως ἀνάγκην.

Οἷον τεθείσης τῆς διαμέτρου, συμμέτρου, τὸ, τὰ περιττὰ ἴσα εἶναι ἀρτίοις.

Παραδείγματι πάλιν τούτῳ χρῆται τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, οὗ τὴν δεῖξιν ἐν τοῖς ἔμπροσθεν, ἥτις ἐστὶν εἰρήκαμεν. εἰπὼν δὲ περὶ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, ὅτι καὶ μὴ προδιομολογησάμενοι, συγχωροῦσι, διὰ τὸ φανερὸν εἶναι τὸ ψεῦδος, τοῦ, πῶς φανερόν ἐστι τὸ ψεῦδος τὸ ἑπόμενον τῇ ὑποθέσει, παρέθετο παράδειγμα τοῦτο, τὸ, ὑποτεθείσης τῆς διαμέτρου, συμμέτρου εἶναι τῇ πλευρᾷ, ἕπεσθαι τὸ, τὰ περιττὰ τοῖς ἀρτίοις ἴσα. τῆς οὐχ ὡς φανερῶς καὶ γνωρίμως ἑπομένου τούτου τῇ ὑποθέσει. ἧς ἀναιρεθείσης διὰ τὴν τοῦ ἑπομένου ἀτοπίαν, τὸ ἀντικείμενον αὐτῇ τίθεται, ὅπερ ἦν προκείμενον. πῶς δὲ ἕπεται τῷ, ἂν ἡ διάμετρος σύμμετρος ᾖ τῇ πλευρᾷ, τὸ τὰ περιττὰ τοῖς ἀρτίοις εἶναι ἴσα, διὰ τῶν πρώτων ὡς εἴρηται ἐδείξαμεν.

Πολλοὶ δὲ καὶ ἕτεροι περαίνονται ἐξ ὑποθέσεως, οὓς ἐπισκέψασθαι δεῖ καὶ διασημῆναι καθαρῶς.

Εἰπὼν περὶ τῶν ἐξ ὁμολογίας καὶ τῶν διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, λέγει καὶ ἄλλους πολλοὺς ἐξ ὑποθέσεως περαίνεσθαι. περὶ ὧν ὑπερτίθεται μὲν, ὡς ἐρῶν ἐπιμελέστερον, οὐ μὴν φέρεται αὐτοῦ σύγγραμμα περὶ αὐτῶν. θεόφραστος δ᾽ αὐτῶν ἐν τοῖς ἰδίοις ἀναλυτικοῖς μνημονεύει, ἀλλὰ καὶ εὔδημος, καί τινες ἄλλοι τῶν ἑταίρων αὐτοῦ. λέγει δ᾽ ἂν τούς τε διὰ συνεχοῦς ὃ καὶ συνημμένον λέγεται, καὶ τῆς προσλήψεως ὑποθετικοὺς, καὶ τοὺς διὰ τοῦ διαιρετικοῦ τε καὶ διεζευγμένου, ἢ καὶ τοὺς διὰ ἀποφατικῆς συμπλοκῆς. εἰ ἄρα οὗτοι τῶν προειρημένων,

παρὰ τούς

παρὰ τοὺς εἰρημένους εἶεν ἂν καὶ οἱ ἐξ ἀναλογίας καὶ οὓς λέγουσι κατὰ ποιότητα. τοὺς ἀπὸ τοῦ μᾶλλον καὶ ἧττον, καὶ ὁμοίως, καὶ εἴ τινες ἄλλαι τῶν ἐξ ὑποθέσεως διαφοραὶ προτάσεων εἰσὶ, περὶ ὧν ἐν ἄλλοις εἴρηται. ἐκεῖνα δὲ ἄξιον ἐκ τῆς λέξεως ἐπισημήνασθαι. ὅτι συλλογισμοὺς μὲν ἁπλῶς, οὐ λέγει τοὺς ὑποθετικοὺς εἶναι. περαίνειν μέντοι καὶ αὐτοὺς λέγει ὡς περὶ προειρήκαμεν. ἤδη εἰπὼν, πολλοὶ δὲ καὶ ἕτεροι περαίνονται ἐξ ὑποθέσεως. καὶ τὸ ὅλον ἐξ ὑποθέσεως συλλογισμοὺς, τοῦτο γάρ ἐστι, τὸ τοὺς τοιούτους συλλογισμούς. εἶεν δ᾽ ἂν περαίνοντες μὲν μόνον, ὧν ἡ πρόσληψις, οὐ διὰ συλλογισμοῦ τίθεται, ἐξ ὑποθέσεως δὲ συλλογισμοὶ, οἱ τὴν πρόσληψιν ἔχοντες εἰλημμένην διὰ συλλογισμοῦ, ὥστε ἀνάπαλιν κατ᾽ αὐτὸν, ἢ ὡς οἱ νεώτεροι ἀξιοῦσιν, οἱ ὑποθετικοὶ λόγοι, περαντικοὶ μὲν, οὐ συλλογισμοὶ δὲ, ὡς προφθάνομεν εἰρηκότες, συλλογισμοὶ δ᾽ οἱ κατηγορικοὶ, διὸ καὶ ὁ διὰ τριῶν λεγόμενος κατ᾽ αὐτὸν, λόγος περαντικὸς ἂν εἴη οὐ συλλογιστικός.

Ὅσα δ᾽ ἐν πλείοσι σχήμασι δείκνυται τῶν προβλημάτων, ἂν ἐν θατέρῳ συλλογισμῷ, ἔστιν ἀνάγειν τὸν συλλογισμὸν εἰς θάτερον.

Ἐπειδή τι τὰ μὲν τῶν προβλημάτων, ἐν ἑνὶ μόνῳ δείκνυται σχήματι, ὡς τὸ καθόλου καταφατικόν. ἐν γὰρ τῷ πρώτῳ μόνῳ. τὰ δὲ, ἐν δύο ὡς τὸ καθόλου πάλιν ἀποφατικὸν, ἐν γὰρ τῷ α, καὶ β, ὁμοίως δὲ ἐν δύο, καὶ τὸ ἐπὶ μέρους καταφατικόν. καὶ γὰρ ἐν τῷ α καὶ τῷ γ. τὸ δ᾽ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν, ἐν τοῖς τρισὶν, οὕτως τοίνυν ἔχοντος τούτου, φησὶν ὅτι τὰ τῶν προβλημάτων μὲν πλειόνων δείκνυται σχημάτων, ἐὰν συλλογισθῇ ἔν τινι, δυνατὸν ἀναγαγεῖν τὸν συλλογισμὸν, καὶ εἰς τὸ ἄλλο σχῆμα, ἢ, εἰς τὰ ἄλλα, ἐν ᾧ ἢ ἐν οἷς καὶ αὐτοῖς τὸ αὐτὸ πρόβλημα δείκνυται, οἷον εἰ εἴη ἐν πρώτῳ σχήματι τὸ καθόλου ἀποφατικὸν δεδειγμένον, ἔνεστι τὸν συλλογισμὸν τὸν γινόμενον ἀναγαγεῖν καὶ εἰς τὸ β' σχῆμα, ἀντιστρέψαντας τὴν ἀποφατικὴν πρότασιν, ἐπειδὴ καὶ ἐν τούτῳ τῷ σχήματι, τὸ πρόβλημα τοῦτο δείκνυται. ὁμοίως δὲ κἂν ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι δεδειγμένον ᾖ τὸ καθόλου ἀποφατικὸν, ἔνεστι τὸν συλλογισμὸν ἀναγαγεῖν εἰς τὸ πρῶτον τῇ τῆς ἀποφατικῆς ἀντιστροφῇ. οὐ πάντας δέ φησιν οἷόν τε ἀνάγεσθαι, τοὺς δεικνυμένους ἔν τινι σχήματι συλλογισμοὺς, εἰς τὰ ἄλλα σχήματα, ἐν οἷς καὶ αὐτοῖς, τὸ αὐτὸ πρόβλημα δείκνυται. λέγει δὲ τοῦτο περὶ τοῦ δ' τοῦ ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι. ὃς ἐκ καθόλου καταφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς τῆς ἐλάττονος, ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν συνάγει, καὶ περὶ τοῦ ἕκτου τοῦ ἐν τῷ τρίτῳ σχήματι. ὃς καὶ αὐτὸς ἐκ καθόλου καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος, καὶ ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς τῆς μείζονος, ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν συνάγει. δείκνυται μὲν γὰρ τὸ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν πρόβλημα, ἐν τοῖς τρισὶ σχήμασιν, ἀλλ᾽ οἱ προειρημένοι συλλογισμοὶ, οὐ δύνανται εἰς ἄλλα σχήματα ἀναχθῆναι, τῷ, τὴν μὲν ἀναγωγὴν καὶ τὴν ἀνάλυσιν τὴν ἔκ τινος σχήματος εἰς ἄλλο σχῆμα δι᾽ ἀντιστροφῆς γίνεσθαι. τούτων δὲ

μηδ᾽ ἑτέρου, δείκνυσθαι δύνασθαι δι᾽ ἀντιστροφῆς, ἀλλ᾽ ἀμφοτέρους, διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς, ὡς ἐδείχθη. τοῦτο καὶ αὐτὸς προϊὼν, γνώριμον ποιήσει. δείκνυσι δὲ πρῶτον ἐπὶ ὧν, πῶς τοὺς ἐξ ἄλλου σχήματος συλλογισμοὺς, ἔστιν ἀνάγειν εἰς ἄλλο σχῆμα. καὶ ἔστιν ἡ ἔφοδος ἣν ποιεῖται, γνωρίμως λεγομένη. διὰ δὲ ταύτην τὴν ἔφοδον καὶ αὐτὸς προεῖπε, μέλλων περὶ τῆς τῶν συλλογισμῶν εἰς τὸ σχῆμα ἀναγωγῆς λέγειν, ὃ νῦν ἐστι γινόμενον ἰδεῖν. εἶπε γὰρ, συμβήσεται δ᾽ ἅμα καὶ τὰ πρότερον εἰρημένα, ἐπιβεβαιοῦσθαι καὶ φανερώτερα εἶναι.

Ἐὰν δὲ τὸ κατηγορικὸν ᾖ πρὸς τῷ β, τὸ δὲ στερητικὸν πρὸς τῷ γ.

Ὁ β ἐν τῷ β σχήματι ἦν, ὁ τὴν μείζονα ἔχων καθόλου καταφατικὴν, τὴν δὲ ἐλάττονα, καθόλου ἀποφατικὴν, δεικνύμενος διὰ δύο ἀντιστροφῶν. τῆς τε ἀποφατικῆς προτάσεως καὶ τοῦ συμπεράσματος. δείκνυσι δὲ πῶς τοῦτον ἀνάξομεν εἰς τὸ ἐν πρώτῳ καθόλου ἀποφατικόν. φησὶ δὲ δεῖν τὸν ἐλάττονα ὅρον πρῶτον τιθέναι ὡς μείζονα, καὶ πρὸ τοῦ μείζονος ἐν τῷ συμπεράσματι δεῖ κατηγορεῖσθαι, καὶ τὴν καθόλου ἀποφατικὴν πρότασιν καὶ ἀντιστρέψαντες αὐτὴν, προσλαμβάνειν τὴν μείζονα πρότασιν τὴν καθόλου καταφατικὴν ὡς ἐλάττονα. οὕτω γὰρ ἔσται τὸ πρῶτον σχῆμα, καὶ ἔσται συναγόμενον τὸ τὴν ἐλάττονα, μηδενὶ τῷ μείζονι. τὸ δὲ συμπέρασμα ἀντιστρέψαντες, ἡ γὰρ καθόλου ἀποφατικὴ ἀντιστρέφει, ἕξομεν τὸ προκείμενον δεδειγμένον, τὸ, τὴν μείζονα μηδενὶ τῷ ἐλάττονι. ἦν δὲ μέσος ὁ α, ἐν τῷ συλλογισμῷ, τῷ ἐν δευτέρῳ σχήματι, μείζων δὲ ὁ β, πρὸς ᾧ ἡ καταφατικὴ ἡ καθόλου ἔκειτο, ἐλάττων δὲ ὁ γ, πρὸς ᾧ οὐ καθόλου ἀποφατικόν.

Ὅταν δὲ τὸ κατηγορικὸν, οὐκ ἀναλυθήσεται.

Εἰπὼν περὶ τοῦ γ ἐν δευτέρῳ σχήματι, ὄντος ἐκ καθόλου ἀποφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ ἐπὶ μέρει καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος, καὶ δείξας αὐτὸν ἀναγόμενον, διὰ τῆς μείζονος προτάσεως ἀντιστραφείσης εἰς τὸν ἐν α σχήματι δ, νῦν λέγει περὶ τοῦ δ συλλογισμοῦ τοῦ ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι, φησὶ δὲ ὅταν ᾖ τὸ καταφατικὸν πρὸς τῷ μείζονι ἄκρῳ, τὸ δὲ στερητικὸν πρὸς τῷ ἐλάττονι. οὕτως δὲ ἐχουσῶν ἐξ ἀνάγκης ἡ συζυγία συλλογιστική ἐστιν ἔχουσα τὴν ἑτέραν ἐπὶ μέρει, τὴν δὲ ἑτέραν καταφατικὴν καθόλου, μείζων γὰρ αὕτη. ἀδύνατον γὰρ ὡς ἐδείχθη, ἐν δευτέρῳ σχήματι μὴ οὔσης τῆς μείζονος καθόλου συλλογισμὸν γενέσθαι. γίνεται οὖν ἡ ἀποφατικὴ, ἐπὶ μέρει. ἡ δὲ οὕτως ἔχουσα συζυγία, καὶ ὁ ἐκ τοιούτων προτάσεων συλλογισμὸς ἐν δευτέρῳ σχήματι ἔχων ἐπὶ μέρει ἀποφατικὸν τὸ συμπέρασμα, οὐκ ἀναχθήσεται εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα, καίτοι τοῦ ἐπὶ μέρους ἀποφατικοῦ, καὶ ἐν πρώτῳ δεικνυμένου σχήματι ὅτι μὴ δείκνυται ὁ συλλογισμὸς οὗτος δι᾽ ἀντιστροφῆς, ἀλλὰ διὰ μόνης τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς. ἡ δὲ ἀνάλυσις τῶν ἐξ ἄλλου σχήματος εἰς ἄλλο σχῆμα συλλογισμῶν, δι᾽ ἀντιστροφῆς ὡς ἔφαμεν γίνεται. τὸ δὲ, οὔτε γὰρ ἀντιστροφὴν τῆς αβ, εἴρηκεν, οὐχ ὅτι οὐδ᾽ ὅλως ἀντιστρέφει ἡ καθόλου, καθόλου γὰρ κεῖται ἡ αβ καταφατική. τῇ δὲ καταφατικῇ καθόλου, ἡ ἐπὶ μέρει

καταφατικὴ ἀντιστρέφει. ἀλλ᾽ ὅτι αὕτη οὐκ ἀντιστρέφει. αὗται γὰρ κυρίως ἀντιστρέφειν λέγονται, αἳ αὐταῖς ἀντιστρέφουσι. διὸ μάλιστα ἀντιστρέφειν δοκεῖ, ἡ καθόλου ἀποφατικὴ ὑπάρχουσά τι, καὶ ἀναγκαία, καὶ ἡ ἐπὶ μέρει καταφατική. ἡ δὲ καθόλου ἀποφατικὴ εἰ καὶ ἔχει τινὰ ἀντιστρέφουσαν ἑαυτῇ, ἀλλ᾽ οὐ πρὸς ἑαυτὴν ἀντιστρέφει. διὰ τοῦτο δ᾽ ἡ εἰπεῖν. οὔτε γὰρ ἐπιδέχεται ἀντιστροφὴν, οὔτε καὶ εἰ γένοιτο ἀντιστροφὴ, καὶ ληφθείη ἣν ἐπιδέχεται ἡ καθόλου καταφατικὴ ἀντιστροφὴν, ἐπιδέχεται δὲ τὴν τῆς ἐπὶ μέρει καταφατικῆς, συλλογιστικὴ ἔτι ἡ συζυγία. γίνεται γὰρ ἐν πρώτῳ σχήματι συζυγία ἔχουσα ἐπὶ μέρει καταφατικὴν τὴν μείζονα τὴν βα, ἐπὶ μέρους δὲ ἀποφατικὴν τὴν ἐλάττονα τὴν αγ. ἥτις καὶ ἀσυλλόγιστός ἐστιν. δύναταί τις καὶ οὕτως ἀκοῦσαι τοῦ, οὔτε γενομένης ἔσται συλλογισμὸς, ἀντὶ τοῦ, οὔτε εἰ μὴ συγχωρηθείη τὴν καθόλου καταφατικὴν ἀντιστρέφειν ἑαυτῇ, οὐδ᾽ οὕτως ἔσται συλλογισμός. καὶ γὰρ καὶ οὕτως, ἀσυλλόγιστος ἡ συζυγία. ἔσται γὰρ ἐν πρώτῳ σχήματι, ἡ μὲν μείζων πρότασις, καθόλου καταφατικὴ ἡ αβ, ἡ δὲ ἐλάττων ἐπὶ μέρους ἀποφατική. ἀδύνατον δὲ τῆς ἐλάττονος ἀποφατικῆς οὔσης, συλλογισμὸν ἐν πρώτῳ γενέσθαι σχήματι.

Πάλιν οἱ ἐν τρίτῳ σχήματι οὐκ ἀναλυθήσονται πάντες εἰς τὸ πρῶτον. οἱ δὲ ἐν τῷ πρώτῳ πάντες, εἰς τὸ τρίτον.

Ὅτι μὲν οἱ ἐν τῷ τρίτῳ οὐκ ἀναλυθήσονται πάντες εἰς τὸ πρῶτον, αἴτιος ὁ ἕκτος συλλογισμὸς ἐν αὐτῷ, ἐκ καθόλου καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος, καὶ ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς τῆς μείζονος, οὐ δυνάμενος δι᾽ ἀντιστροφῆς δειχθῆναι, ὥσπερ οὐδὲ ὁ δ ἐν δευτέρῳ σχήματι. καὶ γὰρ αὐτὸς διὰ τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς μόνης ἐδείκνυτο, ὡς προϊὼν δηλώσει. τὸ δὲ εἰρημένον ὅτι οἱ ἐν τῷ πρώτῳ πάντες εἰς τὸ τρίτον, οὐχ οὕτως εἴρηται, ὅτι ἁπλῶς πάντες. οὔτε γὰρ ὁ καθόλου καταφατικὸν ἔχων τὸ συμπέρασμα, οὔτε ὁ καθόλου ἀποφατικὸν εἰς τὸ τρίτον ἀνάγονται σχῆμα, ἀλλὰ πάντες οὗτοι ὅσοι δεικνύμενοι ἔχοιεν πρόβλημα, ὃ καὶ ἐν τῷ τρίτῳ σχήματι δείκνυται. περὶ γὰρ τούτων ὁ λόγος αὐτῷ. εἰσὶ δὲ οὗτοι οἱ δύο, οἱ ἔχοντες ἐπὶ μέρους τὸ συμπέρασμα, ὁ μὲν γὰρ καταφατικὸν, ὁ δὲ ἀποφατικόν. ταῦτα γὰρ καὶ ἐν τρίτῳ σχήματι τὰ συμπεράσματα δείκνυται. καὶ πρῶτόν γε τὴν ἀνάλυσιν ποιεῖται τοῦ, ἐκ καθόλου καταφατικοῦ τῆς μείζονος, καὶ ἐπὶ μέρους καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος, ἐπὶ μέρους καταφατικὸν συνάγοντος. ἀντιστραφείσης γὰρ τῆς ἐλάττονος τῆς ἐπὶ μέρους καταφατικῆς, τὸ τρίτον γίνεται σχῆμα, καὶ συζυγία ἡ, ταυτὸν συνάγουσα τῷ κειμένῳ ἐν πρώτῳ σχήματι. καὶ τὸν, ἐπὶ μέρους δὲ ἀποφατικὸν συνάγοντα ἐν πρώτῳ σχήματι, ἀναλύει εἰς τὸ τρίτον κατὰ τὴν τῆς ἐπὶ μέρους καταφατικῆς πάλιν ἀντιστροφήν. ἥτις ἐστὶν ἐλάττων. ὁ γὰρ συλλογισμὸς οὗτος, ἀποφατικῆς ἐστι τῆς μείζονος, καὶ ἐπὶ μέρους καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος, ἧς ἀντιστραφείσης, πάλιν τὸ τρίτον σχῆμα γίνεται, καὶ ἐν αὐτῷ συζυγία, ἐπὶ ἀποφατικὸν δεικνύουσα.

Τῶν δ' ἐν τῷ τελευταίῳ σχήματι εἷς μόνος οὐκ ἀνάγεται.

Δείξας τοὺς ἐν τῷ πρώτῳ, τοὺς τὸ ἐπὶ μέρους συνάγοντας δύο συλλογισμούς, ἀναγομένους εἰς τὸ τρίτον σχῆμα, λέγει πάλιν περὶ τῶν ἐν τρίτῳ σχήματι, καὶ τοὺς μὲν ε΄ τῶν ἐν τούτῳ τῷ σχήματι, φησί τε καὶ δείκνυσιν εἰς τὸ πρῶτον ἀναγομένους σχῆμα. καὶ γὰρ καὶ ἐδείχθησαν ὄντες συλλογιστικοί, τοῦτον τὸν τρόπον. τὸ δὲ ς΄ μηκέτι δι' ἣν εἰρήκαμεν αἰτίαν. πρῶτον δὲ ἀνάγει τόν, ἐκ δύο καθόλου καταφατικῶν. ἐπεὶ γὰρ αἱ καταφατικαὶ αἱ καθόλου, ἀντιστρέφουσι πρὸς τὰς ἐπὶ μέρους, κατηγορουμένων, τοῦ, τε α΄ καὶ τοῦ β΄ κατὰ παντὸς, τοῦ γ΄. εἰ ἀντιστρέψομεν τὴν βγ΄, ἔσται τὸ γ΄ τινὶ τῷ β΄. ἔκειτο δὲ καὶ τὸ α΄ παντὶ τῷ γ΄, γίνεται ἐν πρώτῳ σχήματι τὸ α΄ τινὶ τῷ β΄. ὃ ἦν δεικνύμενον καὶ διὰ τῆς ἐκκειμένης συζυγίας τῆς ἐν τρίτῳ σχήματι. τὸ δὲ, οὐκοῦν ἐπεὶ ἀντιστρέφει τὸ γ΄ πρὸς ἑκάτερον, ἴσον ἐστὶ τῷ ἐπεὶ ἀμφότεραι αἱ προτάσεις οὖσαι καθόλου καταφατικαὶ ἀντιστρέφουσι, δυνησόμεθα ἣν ἂν θελήσωμεν αὐτῶν ἀντιστρέψαι καὶ ἀναγαγεῖν τὸν συλλογισμὸν ἐπὶ τὸ πρῶτον σχῆμα. εἶτα ἑξῆς ἀνάγει τόν, ἐκ καθόλου καταφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ ἐπὶ μέρους καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος ἐν τρίτῳ σχήματι, ἀντιστρέψας πάλιν τὴν ἐπὶ μέρους καταφατικήν, τρίτον ἀνάγει τὸν ἐκ καθόλου καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος, καὶ ἐπὶ μέρους καταφατικῆς τῆς μείζονος, δι' ἀντιστροφῆς μὲν καὶ τοῦτον, τῆς ἐπὶ μέρους καταφατικῆς προτάσεως. ἐπειδὴ δὲ ἦν οὗτος διὰ δύο ἀντιστροφῶν δεικνύμενος. καὶ γὰρ τὸ συμπέρασμα ἀντιστρέφετο αὐτοῦ, πρὸς τῇ ἐπὶ μέρους προτάσει, οὕτως γὰρ ἐδείκνυτο τὸ προκείμενον, φησὶν ὅτι πρότερον καὶ μείζονα ὅρον ληπτέον τὸν β΄. ἐπεὶ γὰρ ἡ βγ΄ πρότασις ἐστὶν καθόλου δεῖ δὲ ἐν πρώτῳ σχήματι τὴν μείζονα, καθόλου εἶναι, φασὶ δεῖν ταύτην μείζονα ποιεῖν πρότασιν, καὶ τὴν αβ΄ ἐπὶ μέρους οὖσαν καταφατικήν, ἐλάττονα, ἧς ἀντιστραφείσης, ἔσται τὸ β΄ παντὶ τῷ γ΄, τὸ γ΄ παντὶ τῷ α΄, καὶ συναχθήσεται τὸ β΄ τινὶ τῷ α΄, συμπέρασμα, ὃ ἀντιστρέψαντες οὕτως ἕξομεν τὸ προκείμενον δεδειγμένον συμπέρασμα. ὃ ἦν καὶ διὰ τῆς προκειμένης τοῦ τρίτου σχήματος συζυγίας δεδειγμένον. ἐπὶ τούτοις, τέταρτον ἀναλύει στερητικὸν ἐπὶ μέρους συνάγοντα, τὸν ἐκ καθόλου ἀποφατικῆς τῆς μείζονος, τῆς αγ΄, καὶ ἐπὶ μέρους καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος τῆς βγ΄. ὁμοίως καὶ τοῦτον τῇ τῆς καταφατικῆς ἀντιστροφῇ.

Ἐὰν δὲ ἐπὶ μέρους ληφθῇ τὸ στερητικόν.

Ἐνταῦθα λέγει περὶ τοῦ ἕκτου. ἐν ᾧ τὸ ἀποφατικὸν ἐπὶ μέρους ἐστίν. οὔ φησι δὲ τοῦτον εἰς τὸ πρῶτον ἀναλυθήσεσθαι, καὶ ἀναχθήσεσθαι σχῆμα. ὅτι ἡ μὲν ἐπὶ μέρους ἀποφατική, οὐκ ἀντιστρέφει. ἐὰν δὲ ἡ καθόλου καταφατικὴ ἀντιστραφῇ, αἱ δύο ἐπὶ μέρους ἔσονται προτάσεις, δι' ἀντιστροφῆς δὲ ἡ ἀνάλυσις.

Φανερὸν δὲ καὶ ὅτι πρὸς τὸ ἀναλύειν εἰς ἄλληλα τὰ σχήματα. ἡ πρὸς τῷ ἐλάττονι πρότασις ἀντιστρεπτέα.

Εἰς ἄλληλα λέγει νῦν, ἐπὶ τοῦ πρώτου καὶ τρίτου, καὶ γὰρ οἱ ἐν τῷ πρώτῳ εἰς τοὺς ἐν τρίτῳ, καὶ οἱ ἐν τῷ τρίτῳ εἰς τοὺς ἐν πρώτῳ, διὰ τῆς ἐλάττονος καταφατικῆς οὔσης ἀντιστρεφομένης, γίνονται, οὐκ εἶχε δὲ οὕτως ἐπὶ τοῦ α΄ καὶ β΄, καὶ γὰρ ἐν ἐκείνοις εἰς ἀλλήλους ἀνήγοντο, τῆς μείζονος ἀντιστρεφομένης τῆς καθόλου ἀποφατικῆς.

Τῶν δ' ἐν τῷ μέσῳ σχήματι, ἅτερος μὲν ἀναλύεται. ἅτερος δ' οὐκ ἀναλύεται εἰς τὸ τρίτον.

Τὸ ἐπὶ μέρους ἀποφατικόν, διχῶς μὲν ἐν δευτέρῳ σχήματι δείκνυται, τριχῶς δὲ ἐν τρίτῳ. δείκνυσιν οὖν καὶ ἐπὶ τούτων τῶν σχημάτων, πῶς, τούς, ταυτὸν ἔχοντας συμπέρασμα συλλογισμούς. εἰ μὲν δὲ ἐν ἐν δευτέρῳ σχήματι ἠρωτημένοι, ἀναξόμεθ' εἰς τὸν γ΄. εἰ δ' ἐν γ΄, εἰς τὸν β΄. ἐπειδὴ περὶ τῆς ἐκ τοῦ πρώτου εἰς ταῦτα τὰ σχήματα καὶ τοῦ εἰς τὸν α΄ ἀναγωγῆς εἴρηκεν. λέγει δὲ ὅτι ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι δύο, ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν συναγόντων, τὸν μὲν ἕτερον ἀναλύομεν εἰς τὸ τρίτον σχῆμα. τὸν δὲ ἕτερον, οὔ. τὸν μὲν γὰρ ἐκ καθόλου ἀποφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ ἐπὶ μέρους καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος, ἀναλύσομεν ἀμφοτέρας τὰς προτάσεις ἀντιστρέψαντες. καὶ γὰρ ἡ καθόλου ἀποφατική, ἀντιστρέφει ἑαυτῇ, καὶ ἡ ἐπὶ μέρους καταφατικὴ ὁμοίως. ὥστε εἰ κεῖται τὸ α΄ τῷ μὲν β΄ οὐδενί, τῷ δὲ γ΄ τινί, ἔσται τὸ β΄ τῷ α΄ οὐδενί, τὸ γ΄ τῷ α΄ τινί, ἐν τρίτῳ σχήματι συζυγία ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν συνάγουσα. ὁ δὲ ἕτερος ὁ τὴν μείζονα ἔχων καθόλου καταφατικήν, τὴν δὲ ἐλάττονα ἐπὶ μέρους ἀποφατικήν, ὥσπερ οὐδὲ εἰς τὸ πρῶτον ἀνελύετο σχῆμα, οὕτως οὐδὲ εἰς τὸ τρίτον. δεῖ μὲν γὰρ ἀμφοτέρας ἀντιστραφῆναι, εἰ μέλλοι τις ἀναλύειν εἰς τὸ τρίτον σχῆμα, συλλογισμὸν ἠρωτημένον ἐν δευτέρῳ σχήματι. τῶν δὲ κειμένων προτάσεων, ἡ μὲν ἐπὶ μέρους ἀποφατική, οὐδόλως ἀντιστρέφει. ἡ δὲ καθόλου καταφατικὴ ἀντιστραφεῖσα, ἐπὶ μέρους γίνεται. αὐτὸς δὲ ταχέως εἴρηκε τὴν αἰτίαν. οὐδετέρα γὰρ τῶν προτάσεων, ἐκ τῆς ἀντιστροφῆς καθόλου. δεῖ μὲν γὰρ εἰ μέλλοι συλλογισμὸς ἔσεσθαι, καθόλου τινὰ πρότασιν εἶναι. οὐ γίνεται δὲ καθόλου πρότασις, ἀντιστραφείσης τῆς καθόλου καταφατικῆς. ἣν μόνην οἷόν τε ἀντιστρέψαι. καίτοι, οὐδ' εἰ αὐτὴ καθόλου ἀντιστρέφει, ἤδη ἐδύνατο ἡ ἀνάλυσις γενέσθαι εἰς τὸ τρίτον σχῆμα. ἐκ τοῦ δεῖν μὲν ἀμφοτέρας ἀντιστραφῆναι, μὴ ἀντιστρέφειν δὲ τὴν ἑτέραν.

Καὶ οἱ ἐκ τοῦ τρίτου δὲ σχήματος, ἀναλυθήσονται εἰς τὸ μέσον, ὅταν ᾖ καθόλου τὸ στερητικόν.

Τριῶν ὄντων ἐν τρίτῳ σχήματι τῶν, τὸ ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν, συναγόντων, δύο μὲν οἱ ἐκ καθόλου ἀποφατικῆς τῆς μείζονος, καὶ ἐκ καθόλου ἀποφατικῆς τῆς

ἐλάττονος ἢ ἐπὶ μέρους. ἑνὸς δὲ ἦν ἐκ καθόλου μὲν καταφατικῆς τῆς ἐλάττονος, ἐπὶ μέρους δὲ ἀποφατικῆς τῆς μείζονος. τῶν δὲ τριῶν τούτων, τοὺς μὲν δύο φησὶν ἀναλύεσθαι εἰς τὸ μέσον σχῆμα τοὺς ἔχοντας τὸ καθόλου ἀποφατικὸν, ἀντιστραφεισῶν ἀμφοτέρων τῶν προτάσεων. αἱ γὰρ ὑποκείμενον τὸ α τῷ γ οὐδενὶ, τὸ β τῷ γ ἢ παντὶ ἢ τινὶ, ἀντιστραφεισῶν μὲν ἀμφοτέρων, γίνεται τὸ γ τῷ α οὐδενὶ, τὸ γ τῷ β τινὶ, ἐν δευτέρῳ σχήματι συζυγία, ἐπὶ μέρους ἀποφατικὸν συνάγουσα. τὸν δὲ τρίτον τὸν τὴν ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴν ἔχοντα, φησὶν οὐ δύνασθαι ἀνάγεσθαι εἰς τὸ δεύτερον. ὥσπερ οὐδὲ ὁ ἐν δευτέρῳ ἐκ τῆς ἐπὶ μέρους ἀποφατικῆς εἰς τὸ τρίτον ἀνήγετο, καὶ ἡ αὐτὴ αἰτία. δεῖ μὲν γὰρ ἀμφοτέρας ἀντιστραφῆναι. τούτων δὲ ἡ μὲν οὐδόλως ἀντιστρέφει. ἡ δὲ ἀντιστραφεῖσα, ἐπὶ μέρους γίνεται. μὴ οὔσης δὲ καθόλου προτάσεως, ἀδύνατον συλλογισμὸν γενέσθαι. ἀμφότερα δὲ ἐδείξε σοι ὅπου τοι οἱ συλλογισμοὶ οἱ τὴν ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴν ἔχοντες, οὐκ ἀναλύονται εἰς ἄλλο σχῆμα. ἐπὶ μὲν τοῦ ἐν δευτέρῳ σχήματι, ἀντιτασσόμενος τὸ τὴν καθόλου καταφατικὴν δεῖ ἀντιστραφεῖν, ἐπὶ μέρους γίνεσθαι, ἧς ἐπὶ μέρους γενομένης καὶ ἀντιστρεφομένης τῆς ἑτέρας καὶ μὴ ἀντιστρεφομένης, ἀσυλλόγιστος ἡ συζυγία, τῷ ἀμφοτέρας ἐπὶ μέρους γίνεσθαι. ἐπὶ δὲ τοῦ ἐν γ, ὅτι μήτε οἷόν τε τὴν ἐπὶ μέρους ἀποφατικὴν ἀντιστρέψαι, ἃ ἀμφότερα αἴτια καθ' ἑκάτερον τῶν συλλογισμῶν ἐστι τοῦ μὴ δύνασθαι αὐτοὺς εἰς θάτερον ἀναχθῆναι σχῆμα. ὅτι δὲ οὐδ' εἰς τὸ πρῶτον ἀνάγονται σχῆμα, οὕτως ἔδειξε τῇ ἔμπροσθεν καὶ νῦν. ὑπέμνησε δὲ ἡμᾶς, καὶ ὅτι τῶν ἄλλων καὶ τῶν ἐν τῷ δευτέρῳ σχήματι καὶ τῶν ἐν γ συλλογισμῶν ἀναλυομένων εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα δι' ἀντιστροφῆς, καὶ τὴν πίστιν τοῦ συνάγειν παρ' ἐκείνου λαμβανόντων, οὗτοι μόνοι οἱ δύο, διὰ μὲν ἀντιστροφῶν οὐκ ἀνήγοντο εἰς τὸ πρῶτον σχῆμα. ἐδείκνυντο δὲ συνάγοντες, διὰ μόνης τῆς εἰς ἀδύνατον ἀπαγωγῆς.

Διαφέρει δὲ ἐπὶ τοῦ κατασκευάζειν ἢ ἀνασκευάζειν, τὸ ὑπολαμβάνειν ταὐτὸν ἢ ἕτερον σημαίνειν τὸ μὴ εἶναι τόδε, καὶ εἶναι μὴ τοῦτο.

Πρὸς τὸ συλλογίζεσθαι καὶ κατασκευάζειν τι ἢ ἀνασκευάζειν δύνασθαι διὰ συλλογισμοῦ, διαφέρειν φησὶ τὸ, εἰδέναι διακρίνειν καὶ χωρίζειν τὰς προτάσεις τὰς ἀποφατικὸν μὲν ἐχούσας τὸ σχῆμα, οὔσας δὲ καταφάσεις, ἀπὸ τῶν ἀποφάσεων. λέγει δὲ περὶ προτάσεων ἃς Θεόφραστος κατὰ μετάθεσιν λέγει, εἴρηκε δὲ καὶ αὐτὸς περὶ τούτων ἐν τῷ περὶ ἑρμηνείας. δηλῶν ὅτι οὐκ εἰσὶ καταφάσεων ἀποφάσεις, ἤτοι διὰ τὸ οὕτως ἂν πολλάκις καὶ τὰ συλλογιστικὰ καὶ δεικτικά τινος, ὑπολαμβάνειν ἀσυλλόγιστα, ὡς ἐκ δύο ἀποφατικῶν συγκείμενα, ἢ ὡς ἐν πρώτῳ σχήματι, ἢ τρίτον τὴν ἐλάττονα πρότασιν, ἀποφατικὴν ἔχοντα τὸν λόγον τὸν λέγοντα ὁ λίθος ἐστὶν οὐκ ἔμψυχον, πᾶν τὸ οὐκ ἔμψυχον, ἀναίσθητον. ἔπειτα τοῦ ἐμψύχου τι καθόλου κατηγορούμενον. ἔχει γὰρ ἀποφατικὴν τὴν ἐλάττονα ἐν πρώτῳ

σχήματι. ἔτι οὐδὲ ὁ μέσος ὁ αὐτὸς ἐν ἀμφοτέραις ταῖς συμπλοκαῖς. καθόλου δὲ ἐδήλωσε περὶ ὧν ποιεῖται τὸν λόγον, εἰπὼν τὸ μὴ εἶναι τόδε καὶ εἶναι μὴ τόδε. περὶ ὧν καὶ ἐν τῷ περὶ ἑρμηνείας φθάνει εἰρηκέναι ὡς ἔφην, δι' ὧν ἔδειξεν ὅτι μόνῳ τῷ ἐστὶ τοῦ ἀποφατικοῦ μορίου συντασσομένου, ἀπόφασις γίνεται, ἐν αἷς προτάσεσι, μὴ τρόπος προσκατηγορεῖται ὑπάρξεως. εἰ δὲ μὴ τῷ ἐστὶ εἴη συντεταγμένον, ἄλλῳ δέ τινι τῶν πρὸ τοῦ ἐστὶ κειμένων, οὐκ ἀπόφασις ἀλλὰ κατάφασις γίνεται. περὶ τούτου δὲ καὶ νῦν διαστέλλεται, καὶ δείκνυσιν ὅτι μὴ ταὐτὸν σημαίνει τὸ μὴ εἶναι λευκὸν, τῷ εἶναι μὴ λευκόν. οὐδὲ ἔστιν ἀπόφασις τοῦ, ἐστὶ λευκὸν, τὸ ἔστιν οὐ λευκὸν, ἀλλὰ τὸ οὐκ ἔστιν λευκόν. τοῦτο δὲ ποιεῖ, ἐπεὶ φαντασίαν ἀποστέλλουσιν ὡς οὖσαι αἱ τοιαῦται, αἱ αὐταὶ ταῖς ἀποφάσεσιν. ὡς γὰρ ἀδύνατον Σωκράτει ἅμα ἀγαθὸν εἶναι, καὶ εἶναι μὴ ἀγαθὸν, οὕτω καὶ εἶναι ἀγαθὸν καὶ εἶναι μὴ ἀγαθόν. δείκνυσιν οὖν ὅτι μὴ ταὐτὸν ἀλλήλαις αἱ οὕτω λαμβανόμεναι προτάσεις σημαίνουσι, μήτε εἰσὶν ἀποφάσεις. ἡ δὲ δεῖξις δι' ἀναλογίας. ἥτις ἐστὶ δεῖξις, ὑποθετικὴ καὶ αὐτή. ἡ δὲ ἀναλογία τοιαύτη. λαβὼν ὁμοίως ἔχειν πρὸς ἀλλήλας τὴν, ἔστι λευκὸν, πρὸς τὴν, ἔστιν οὐ λευκόν. καὶ τὴν, δύναται βαδίζειν, πρὸς τὴν, δύναται μὴ βαδίζειν. καὶ τὴν, ἐπίσταται τὸ ἀγαθὸν, πρὸς τὴν, ἐπίσταται τὸ οὐκ ἀγαθόν. ὡς γὰρ ἔχει πρὸς τὴν, ἔστι λευκὸν, ἡ λέγουσα ἔστιν οὐ λευκὸν, οὕτως ἔχει πρὸς μὲν τὴν, δύναται βαδίζειν, ἡ λέγουσα δύναται μὴ βαδίζειν. πρὸς δὲ καὶ τὴν, ἐπίσταται τὸ ἀγαθὸν, ἡ, ἐπίσταται τὸ οὐκ ἀγαθόν, ἔδειξεν ὅτι ὁμοίως ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας, διὰ τοῦ λαβεῖν ὅτι τῷ μὲν ἐπίσταται τὸ ἀγαθὸν, ἴσον ἐστὶ τὸ, ἐστὶν ἐπιστάμενος τἀγαθόν. ἐμπεριέχεται γὰρ τὸ ἐστὶ, τῷ ἐπίσταται. τῷ δὲ δύναται βαδίζειν, τὸ ἔστι δυνάμενος βαδίζειν. ἐν πάσαις γὰρ ταῖς ἀντιθέσεσι, τὸ ἔστιν προστέτακται. οὕτως ἔχει καὶ ἐπὶ τῆς ἔστι λευκόν. καὶ ἔστιν οὐ λευκόν. καὶ γὰρ ἐν ταύτῃ προστέτακται τὸ, ἔστιν ἐν ἀμφοτέραις. ὁμοίως ἄρα ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας, κατὰ τὴν τοῦ ἔστιν θέσιν τε καὶ τάξιν, ἀλλὰ μὴν οὐκ ἔστιν ἐν τῇ δύναται βαδίζειν. οὔτε τοῦ ἐπίσταται τὸ ἀγαθὸν, τὸ ἐπίσταται τὸ μὴ ἀγαθὸν, ἀπόφασις. οὗ σημεῖον, ὅτι αὗται μὲν ἅμα ἀληθεῖς εἰσιν ἥ τε δύναται βαδίζειν, καὶ ἡ δύναται μὴ βαδίζειν. τοιοῦτον γὰρ τὸ δυνατὸν, ὁμοίως καὶ ἡ ἐπίσταται τὸ ἀγαθὸν, καὶ ἡ ἐπίσταται τὸ μὴ ἀγαθόν. εἴγε ἡ αὐτὴ ἐπιστήμη τῶν ἐναντίων. τὰς δὲ ἀποφάσεις, ἀδύνατόν ἐστι ταῖς καταφάσεσι συναληθεύεσθαι. οὐδ' ἄρα τῆς ἔστι λευκὸν, ἀπόφασις τὸ, ἔστι οὐ λευκόν. τὸ μὲν ὡς ἐπ' ἐκείνων οὕτως ἔχειν καὶ ἐπὶ τούτων τῶν δοκουσῶν ἀντικεῖσθαι εἰ ὁμοίως ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας, δι' ὑποθέσεως λαβὼν, δείξας τε ὅτι ὁμοίως ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας, διὰ τοῦ, ἐν πάσαις αὐταῖς, τὸ ἔστιν ὁμοίως τετάχθαι. ἐν αἷς δὲ, τὸ, ἔστιν ὁμοίως τέτακται ταύτας ὁμοίως πρὸς ἀλλήλας ἔχειν. δείξας δὲ καὶ τὸ μὴ εἶναι ἀποφάσεις, μήτε τὴν δύναται μὴ βαδίζειν, τῆς δύναται βαδίζειν, μήτε τὴν, ἐπίσταται τὸ μὴ ἀγαθὸν τῆς, ἐπίσταται τὸ ἀγαθὸν, διὰ τοῦ ταύτας ἅμα ἀληθεῖς εἶναι ταῖς καταφάσεσι. τὰς δὲ ἀντικειμένας, μηκέτι, ἀσαφὴς δὲ ἡ λέξις ἐστίν, ὅτι δείξας ἐν τῷ δύνασθαι βαδίζειν, καὶ ἐπίστασθαι τὸ ἀγαθὸν, ἐμπεριεχόμενον δυνάμει τὸ ἔστιν, ἑξῆς προ-

στ' ἔλαβεν. ὥς τι καὶ τὰ ἀντικείμενα, ὡς οὐ κάλλιόν γε ταῦτα ἀντικείμενα λαβεῖν περὶ ὧν λέγειν αὐτῷ προέκειτο, ἢ τὰ συναληθευόμενα, ἃ οὐκ ὄντα ἀντικείμενα φαντασίαν ἀντικειμένων παρέχει. ἦν δὲ ταῦτα, τό, τε δύναται μὴ βαδίζειν, καὶ τὸ ἐπίσταται τὸ μὴ ἀγαθόν. παραλειπὼν δὴ καὶ τὸ δεῖξαι εὐθέως ὅτι καὶ τούτων ἑκάτερον, τὸ μὲν δύναται μὴ βαδίζειν, ἴσον ἐστὶ τῷ ἐστι δυνάμενος μὴ βαδίζειν, τὸ δὲ ἐπίσταται τὸ μὴ ἀγαθόν, τῷ ἔστιν ἐπιστάμενος τὸ μὴ ἀγαθόν, οἷς ὅμοιον ἐστὶν τὸ ἔστιν οὐ λευκόν, πρῶτον ἔλαβεν αὐτὸς τὰς κυρίως ἀποφάσεις τάς, οὐ δύναται βαδίζειν καὶ οὐκ ἐπίσταται τὸ ἀγαθόν, καὶ ἔδειξεν ὅτι ἡ, οὐ δύναται βαδίζειν, ἴση ἐστὶ τῇ, οὐκ ἔστι δυνάμενος βαδίζειν. ὁμοίως καὶ ἡ οὐκ ἐπίσταται τὸ ἀγαθόν, τῇ, οὐκ ἔστιν ἐπιστάμενος τὸ ἀγαθόν. ἣν οὐκέτι παρέθετο, ὡς δεδειχὼς αὐτὴν ἐν τῷ εἰπεῖν, περὶ τῆς οὐ δύναται βαδίζειν. βουληθεὶς πάσας τὰς ἀντικεῖσθαι δοκούσας, δεῖξαι πῶς ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας. καὶ ὅτι ὁμοίως συναληθεύουσι. μνημονεύσας δὲ τῆς κυρίως ἀποφάσεως καὶ δείξας ἣ ἴσον δύναται, μετὰ ταῦτα παρέθετο καὶ περὶ ἧς προέκειτο λέγειν αὐτῷ, τῆς δοκούσης καὶ αὐτῆς ἀντικεῖσθαι, εἰπὼν καὶ ἔστι δυνάμενος βαδίζειν καὶ μὴ βαδίζειν, ἴσον λέγων τῷ, καὶ αὐτά, ἴσον δύναται καὶ ταὐτὸν σημαίνουσιν, ἥ, τε ἔστιν δυνάμενος βαδίζειν καὶ ἡ δύναται μὴ βαδίζειν. οὐ μὴν ἀχρήστως, οὐδὲ ἀργῶς ἐμνημόνευσε καὶ τῆς ἀποφάσεως. ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ δεῖξαι ὅτι καὶ αὗται ἥ, τε οὐ δύναται βαδίζειν, καὶ ἡ, οὐκ ἐπίσταται τὸ ἀγαθόν, ὅμοιαί εἰσι τῇ οὐκ ἔστι λευκόν. ὡς γὰρ ἐν τῇ οὐκ ἔστιν λευκόν, τὸ ἐστι συντέτακται, τὸ ἀποφατικὸν πρὸ αὐτοῦ κείμενον. οὕτω καὶ ἐν ταῖς οὐ δύναται βαδίζειν, καὶ οὐκ ἐπίσταται τὸ ἀγαθόν, ὥστ' ἂν εἶεν ἀποφάσεις αὗται. ἡ μέν, τοῦ δύναται βαδίζειν, ἡ δέ, τοῦ ἐπίσταται τὸ ἀγαθόν. ἀπόφασις ἔσται καὶ ἡ οὐκ ἔστι λευκόν, τῆς, ἔστι λευκόν, ὁμοίως ἐκείναις ἔχουσα, ἀλλ' οὐχ ἡ ἔστιν οὐ λευκόν. εἰπὼν δὲ τὸ γὰρ ἐπίσταται τὸ ἀγαθόν, ἢ ἔστιν ἐπιστάμενος τὸ ἀγαθόν, οὐδὲν διαφέρει, οὐδὲ τὸ δύναται βαδίζειν, τοῦ, ἔστι δυνάμενος βαδίζειν. εἶτα ἐν μέσῳ παραθέμενος τό, ὅτι καὶ ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων τούτοις ἀποφατικῶν, ὁμοίως τό, ἔστι περιέχεται δυνάμει, τὸ γὰρ οὐ δύναται βαδίζειν, ἴσον ἐστὶ τῷ, οὐκ ἔστι δυνάμενος βαδίζειν, ἐπὶ τὴν ἑτέραν πρότασιν τοῦ δύνασθαι μετῆλθε τὴν ἐν τῇ ἀναλογίᾳ εἰλημμένην, ἥτις ἦν δύναται μὴ βαδίζειν, καὶ δείκνυσιν ὅτι καὶ ἐν ταύτῃ τὸ ἔστι περιέχεται, καὶ ἔστιν ἴσον τό, δύναται μὴ βαδίζειν, τῷ ἔστι δυνάμενος μὴ βαδίζειν. ὁ αὐτὸς οὕτως εἶπεν, ἢ μὴ βαδίζειν, χωρὶς τοῦ δύναται τοῦτο δὴ ἴσον καὶ αὐτό ἐστιν, τῷ ἔστι δυνάμενος μὴ βαδίζειν, οὕτως γὰρ ὅμοιον ὂν δειχθήσεται τῷ, ἔστιν οὐ λευκόν. ὃ δείξας, ἐπιφέρει τό, ταῦτα δὲ ἅμα ὑπάρχει τῷ αὐτῷ, ἴσον λέγων τῷ, ἀλλὰ μὴν ταῦτά γε ἅμα ὑπάρχειν οἷά τε τῷ αὐτῷ, τό τε δύναται βαδίζειν, καὶ τὸ δύναται μὴ βαδίζειν. καὶ πάλιν τό, ἐπίσταται τὸ ἀγαθόν, καὶ ἐπίστασθαι τὸ μὴ ἀγαθόν. καὶ τοῦ γε ἅμα ὑπάρχειν αὐτά, τῆς αἰτίας παρέθετο εἰπών· ὁ γὰρ αὐτὸς δύναται βαδίζειν καὶ μὴ βαδίζειν, καὶ ὁ ἐπιστήμων τοῦ ἀγαθοῦ, καὶ

τοῦ μὴ ἀγαθοῦ ἐστιν. ἐπιστωσάμενος δὲ τὴν πρότασιν τήν, ταῦτα δὲ ἅμα ὑπάρχει τῷ αὐτῷ, προσλαμβάνει αὐτῇ ἑτέραν πρότασιν τήν, ἡ φάσις δὴ καὶ ἀπόφασις οὐχ ὑπάρχουσιν ἅμα, αἱ ἀντικείμεναι ἅμα τῷ αὐτῷ. ἐξ ὧν ἐν δευτέρῳ σχήματι συνάγεται, τὰς προειρημένας προτάσεις μὴ ἀντικεῖσθαι ἀλλήλαις ὡς φάσιν καὶ ἀπόφασιν. ὃ συμπέρασμα μηκέτι προσθεὶς ὡς γνώριμον, μετῆλθεν ἐπὶ τὸ προκείμενον, καὶ δείκνυσιν ὅτι μὴ ταὐτὸν σημαίνει τό, τε οὐκ ἔστι λευκόν, καὶ τὸ ἔστιν οὐ λευκόν. οὐδ' ἔστιν ἀπόφασις ὅλως τό, ἔστιν οὐ λευκόν, καὶ λέγει. ὡς οὖν οὐ ταὐτόν ἐστι τὸ μὴ ἐπίστασθαι τὸ ἀγαθόν, καὶ τὸ ἐπίστασθαι τὸ μὴ ἀγαθόν. ἐνδέχεται γὰρ τὸ ἐπίστασθαι τὸ μὴ ἀγαθόν, συναληθευόμενον τῇ καταφάσει τῇ ἐπίστασθαι λεγούσῃ τὸ ἀγαθόν, οὐκέτι δὲ συναληθεύειν οἷόν τε τῇ καταφάσει, τὴν οὐκ ἐπίσταται τὸ ἀγαθόν, οὕτως οὐδὲ εἶναι μὴ ἀγαθόν, ταὐτόν, καὶ μὴ εἶναι ἀγαθόν, ἢ εἶναι μὴ λευκόν, καὶ μὴ εἶναι λευκόν. ὁ γὰρ αὐτὸς λόγος ἐπὶ πάντων τῶν ὁμοίων, καὶ ἀναλόγως ἐχόντων πρὸς ἄλληλα. καθόλου γὰρ οὐ ταὐτόν ἐστι τὸ μὴ εἶναι τόδε, τῷ μὴ εἶναι μὴ τόδε. ἐπεὶ δὲ τὸ ἀνάλογον ἀεὶ θάτερον ἢ ἕτερα, καὶ τὰ ἕτερα ἀνάλογον δ' ὄντων τοῦ ἐπίστασθαι τὸ ἀγαθόν. καὶ τοῦ εἶναι λευκόν, καὶ εἶναι μὴ λευκόν, ἐπίστασθαι τὸ μὴ ἀγαθόν, ἄλλο ἐστί, τοῦ μὴ ἐπίστασθαι τὸ ἀγαθόν. τὸ μὲν γὰρ ἐπίστασθαι τὸ μὴ ἀγαθόν, τῷ ἐπίστασθαι τὸ ἀγαθὸν συνυπάρχει ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ. τὸ δὲ μὴ ἐπίστασθαι τὸ ἀγαθόν, οὐχ οἷόν τε ἀληθὲς εἶναι ἐφ' οὗ ἀληθὲς τὸ ἐπίστασθαι τἀγαθόν, καὶ τὸ εἶναι ἄρα μὴ λευκόν, ἄλλο ἐστὶ τοῦ μὴ εἶναι λευκόν.

Οὐδὲ τὸ εἶναι μὴ ἴσον, καὶ μὴ εἶναι ἴσον, τῷ μὲν γὰρ ὑπόκειταί τι.

Δείξας καὶ διὰ τῆς ἀναλογίας τῆς πρὸς τὸ δύναται βαδίζειν, καὶ δύναται μὴ βαδίζειν, καὶ ἐπίστασθαι τὸ ἀγαθόν, καὶ ἐπίστασθαι τὸ μὴ ἀγαθόν, μὴ ὂν τὸ αὐτὸ τὸ εἶναι μὴ ἀγαθόν, τῷ μὴ εἶναι ἀγαθὸν τῇ ἀποφάσει, καὶ καθόλου τὸ εἶναι μὴ τόδε, ἕτερον ὂν τοῦ μὴ εἶναι τόδε, νῦν καὶ ἄλλο τι προστίθησι. δι' οὗ δείκνυσιν, ὅτι μὴ ταὐτά ἐστιν ἀλλήλοις. τό, τε εἶναι μὴ τόδε, καὶ τὸ μὴ εἶναι τόδε. τῷ μὲν γὰρ ἔστιν οὐ τόδε, ὑπόκειταί τι. ὁ γὰρ λέγων ἔστιν οὐκ ἴσον, εἶναι μέν τι λέγει, καὶ κατηγορεῖ τινος, τὸ εἶναι οὐ μὴν ἴσον αὐτό φησιν εἶναι. ὁ γὰρ λέγων ἔστιν οὐκ ἴσον, τιθεὶς τι εἶναι, τὸ ἴσον αὐτοῦ χωρίζει. κατὰ ὡρισμένου γάρ τινος ἡ τοιαύτη κατηγορία, καὶ ὑποκειμένου. οὐ γὰρ ἀληθὲς κατὰ τοῦ μηδόλως ὄντος, κατηγορῆσαι τὸ ἔστιν οὐκ ἴσον. τῷ δὲ οὐκ ἔστιν ἴσον, οὐδὲν ὑπόκειται ὡρισμένον. ὅτι καὶ ἐπὶ ὄντος καὶ μὴ ὄντος λέγεσθαι δύναται. τὸ γὰρ οὐκ ἔστιν ἴσον, οὐκ ἐπὶ ὄντων μόνον ἀληθεύεται, ἢ ποσῶν οἷον τῶν ἀνίσων, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ μὴ ὄντων πάντων. ἐπὶ παντὸς γὰρ μὴ ὄντος, ἀληθὲς τὸ μὴ εἶναι αὐτὸ μὴ ἴσον. διὰ τὸ μὲν ἴσον, ἢ οὐκ ἴσον, ἐπὶ παντὸς διαιρεῖ τἀληθές τε καὶ ψεῦδος. ὄντος τε ὁμοίως καὶ μὴ ὄντος· ἀντίφασις γάρ ἐστιν. ἴσον δὲ καὶ ἄνισον, ᾧ ὅμοιον τὸ ἔστιν οὐκ ἴσον, οὐκ ἐπὶ παντὸς διαιρεῖ τό, τε ἀληθές τε καὶ ψεῦδος. ἀλλ' ἐπὶ ὄντων τε καὶ ποσῶν.

Ἔτι τὸ, ἔστιν οὐ λευκὸν ξύλον, καὶ οὐκ ἔστι λευκὸν ξύλον, οὐχ ἅμα ὑπάρχει.

Ὅτι μὴ ἔστι ταὐτά ἐστιν· μήτε ταὐτὰ σημαίνει, τά τε τὸ ἀποφατικὸν τῷ εἶναι ἔχοντα προκείμενον, καὶ τὰ μὴ τοῦτο ἔχοντα, ἀλλ' ὑποτεταγμένον αὐτὸ, δείκνυσί γε καὶ ἐκ τοῦ μὴ ἅμα αὐτὰ ἀληθῆ εἶναι, προχειρισάμενος προτάσεις οὕτως ἐχούσας, τήν τε ἔστιν οὐ λευκὸν ξύλον, καὶ τὴν οὐκ ἔστι λευκὸν ξύλον. ἡ μὲν γὰρ λέγουσα, ἔστιν οὐ λευκὸν ξύλον, ἀληθής ἐστιν ἐπὶ ξύλου μὴ λευκοῦ· τίθησι γὰρ εἶναί τι ξύλον, ἡ δὲ λέγουσα, οὐκ ἔστι ξύλον λευκὸν, ἀληθὴς εἶναι δύναται, καὶ μὴ ὄντος ξύλου. δείξας δὲ διὰ τούτων ὅτι μὴ ταὐτόν ἐστι τὸ, ἔστιν οὐ τοῦτο, τῷ, οὐκ ἔστι τοῦτο. μὴ ὂν δὲ τούτῳ ταὐτὸν ὄντι ἀποφατικῷ, τὸ ἔστιν οὐ τοῦτο· οὐδ' ἀπόφασις ἂν εἴη ὑπ' αὐτῶν ἀναφορᾶ, κἂν δεικνύοιεν ὅτι κατάφασίς ἐστι πᾶν τὸ οὕτως λεγόμενον καί φησιν·

Εἰ οὖν κατὰ παντὸς ἡ φάσις, ἢ ἀπόφασις ἀληθὴς, ὃ μὴ ἔστιν ἀπόφασις, δῆλον ἢ κατάφασις ἂν πως εἴη.

Τὸ λεγόμενον τοιοῦτον ἂν εἴη· πᾶσα πρότασις καὶ πᾶς λόγος ἀποφατικὸς ἀληθεύεταί τι κατά τινος, ἢ ὡς κατάφασις ὤν, ἢ ὡς ἀπόφασις. ἀληθεύεται δὲ οὕτως τὰ λεγόμενα κατά τινων, καὶ οὐχ ὡς ἀπόφασις. δῆλον οὖν ὡς κατάφασις ἂν εἴη. τὸ δὲ πως, προσέθηκεν, ὅτι μὴ ὅμοια ταῦτα ταῖς ἁπλαῖς καὶ κυρίως καταφάσεσιν. ἐκεῖναι μὲν γὰρ τιθέασί τι, οἷον, ἡ λέγουσα, ἔστι λευκὸν, καὶ ἡ λέγουσα, ἔστιν ἀγαθόν· αὗται δὲ αἱ οὕτως λεγόμεναι ἐκ μεταθέσεως, τὸ εἶναι κατηγοροῦσαι τῶν ὑποκειμένων, καὶ κατὰ τοῦτο καταφάσεις οὖσαι, ἀναιροῦσιν αὐτῶν τὸ κατηγορούμενον, ὃ καὶ ἀποφάσκουσι τρόπον τινά· τοιαῦται γὰρ αἱ ἔστιν οὐ λευκὸν, καὶ ἔστιν οὐκ ἀγαθὸν, εἶναι μὲν τοιοῦτον τὸ ὑποκείμενον λέγουσαι, δύναται καὶ τοιοῦτον εἶναι τό. εἰ οὖν κατὰ παντὸς ἡ φάσις ἢ ἀπόφασις, εἰ κατὰ πάσης προτάσεως, καὶ κατὰ παντὸς ἀποφατικοῦ λόγου ἀληθεύεται τὸ, ἢ καταφατικὸν αὐτὸ, ἢ ἀποφατικὸν εἶναι. τὰ δ' οὕτως λεγόμενα, ὄντες ἀποφατικοὶ λόγοι καὶ προτάσεις, οὐκ εἰσὶν ἀποφάσεις. ἐδείχθη γὰρ τοῦτο. εἰ γὰρ μὴ τοῦ κειμένου, οὐδ' ἄλλου τινὸς, καταφάσεις ἂν εἶεν. ἐπεὶ οὖν πάσης καταφάσεως ἀπόφασίς ἐστιν, καὶ τῶν οὕτως λεγομένων ἔστιν οὐ τοῦτο, ἀποφάσεις ἔσονται αἱ λέγουσαι οὐκ ἔστιν οὐ τοῦτο. τῆς μὲν γὰρ ἔστιν οὐ λευκὸν, ἡ οὐκ ἔστι λευκόν· τῆς δ' ἔστιν οὐκ ἀγαθὸν, ἡ, οὐκ ἔστιν οὐκ ἀγαθόν. καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων ὁμοίως ἔχουσιν. Ἀριστοτέλης μὲν οὖν τῆς, σωκράτης λευκὸς καταφάσεως, ἀπόφασιν λέγει, τὴν, σωκράτης οὐκ ἔστι λευκὸς, οὐ τὴν, σωκράτης ἔστιν οὐ λευκός. εἰσὶ δὲ οἷς δοκεῖ μηδέπω μηδὲ ἡ οὕτως λαμβανομένη, ἀπόφασις εἶναι. μὴ γὰρ ὀφείλειν τὸ ἀποφατικὸν πρὸ τοῦ, ἔστιν, μηδὲ πρὸ τοῦ κατηγορουμένου τίθεσθαι μόνου, ἀλλ' ἡ ἀπόφασις, ἡ τὸ ἀποφατικὸν πρὸ πάσης τῆς καταφάσεώς τε, καὶ προτάσεως ἔχουσα κείμενον. τῆς γὰρ σωκράτης ἐστὶ λευκὸς, ἀπο-

φάσις εἶναι ἡ, οὐχὶ σωκράτης ἐστὶ λευκός. φασὶ γὰρ διττὸν εἶναι τὸ μὴ περιπατεῖν καλλίαν. ὅτε μὲν ὅλῳ τῷ περιπατεῖν καλλίαν, προστιθεμένου τοῦ ἀποφατικοῦ μορίου, ὃ καὶ ἀπόφασις εἶναι. ὅτε δὲ μόνῳ τῷ περιπατεῖν προστιθεμένου, ὅ φασιν οὐδὲν ἧττον εἶναι καταφατικὸν λόγον, καλλίας οὐ περιπατεῖ. σημειοῦνται δὲ τοῦτο, τῷ, ἅμα μὲν δύνασθαι ψευδῆ ποτε εἶναι τό, τε καλλίαν περιπατεῖν, καὶ τὸ καλλίας οὐ περιπατεῖ. μηδέποτε δὲ τὰ ἀντικείμενα ἀποφατικῶς, ἅμα γίνεται ψευδῆ. μὴ γὰρ ὄντος καλλίου, οὐδὲν ἧττόν φασι τῆς, καλλίας περιπατεῖ, ψευδῆ εἶναι τὴν, καλλίας οὐ περιπατεῖ. ἐν ἀμφοτέραις γὰρ αὐταῖς εἶναι τὸ σημαινόμενον. ἔστι τίς καλλίας. τούτῳ δὲ ὑπάρχει ἢ τὸ περιπατεῖν, ἢ τὸ μὴ περιπατεῖν. τὸ μέντοι οὐ καλλίας περιπατεῖ, οὐδέποτε δύναται ψευδοῦς οὔσης τῆς καταφάσεως τῆς, καλλίας περιπατεῖ, ψεῦδος εἶναι καὶ αὐτό. ἔτι τοῦ μὴ δεῖν οὕτω τὴν ἀπόφασιν ποιεῖσθαι, πίστιν δὲ τοιαύτην προφέρουσιν, οὗτος περιπατεῖ, οὗτος οὐ περιπατεῖ, δεικνυμένου θήλεως, ἄμφω γὰρ πάλιν οὕτως λαμβανόμενα, ψευδῆ γίνεσθαί φασιν εἴτε περιπατοίη τὸ δεικνύμενον εἴτε μή. ὁμοίως τούτοις ἔχειν, καὶ τὰ τοιαῦτά φασι. καλλίας ὁ γραμματικὸς περιπατεῖ. καλλίας ὁ γραμματικὸς οὐ περιπατεῖ. καὶ γὰρ ταῦτα ἄμφω ψευδῆ, μὴ ὄντος γραμματικοῦ τοῦ καλλίου. ὧν τὸ μὲν κατὰ παρέμφασιν μοχθηρόν, τὸ δὲ δεύτερον κατὰ παράληψιν λέγουσιν. οὐκέτι μέντοι ἄμφω ψευδῆ γίνεσθαι. εἰ πρὸ πάσης τῆς προτάσεως τεθείη τὸ ἀποφατικόν. τοῦ δὲ κατὰ τούτων ἅμα γίνεσθαι ψευδῆ τὰ οὕτως ἀντικείμενα, αἴτιόν φασι τὸ αὐτό. οὕτως γὰρ τὸν λέγοντα. οὗτος οὐ περιπατεῖ. ἴσον λέγειν τῷ, ἔστιν ὁ δεικνύμενος οὗτος οὐ περιπατεῖ. τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τῆς μοχθηρᾶς παραλήψεώς φασι γίνεσθαι. καὶ γὰρ ἐπ' ἐκείνης τὸν λέγοντα, καλλίας ὁ γραμματικὸς οὐ περιπατεῖ, ἴσον λέγειν τῷ, ἔστι τίς καλλίας γραμματικὸς ὃς οὐ περιπατεῖ. ἔτι φασὶν ἀληθοῦς ὄντος τοῦ, σωκράτης περιεπάτησεν, οὐδὲν ἧττον ἀληθῆ εἶναι τὴν, σωκράτης οὐ περιεπάτησε. καὶ γὰρ περιεπάτησε, καὶ οὐ περιεπάτησεν. ἀδύνατον δὲ ὥσπερ συμψεύδεσθαι τὰ ἀντικείμενα, οὕτως δὲ καὶ ἀληθῆ εἶναι. ἀλλ' ὅτι γε τὸ λεγόμενον ὑπ' αὐτῶν, ψεῦδός ἐστι, καὶ οὐ σημαίνει τὸ ὄνομα ἐν ταῖς προτάσεσιν, ὅταν χωρὶς τοῦ ἀποφατικοῦ λαμβάνηται, τὸ εἶναι τὸ ὀνομαζόμενον. μάλιστα δῆλον ἐκ τῶν καταφάσεων, αἳ καὶ κατὰ τῶν γινομένων ἔτι καὶ μηδέπω ὄντων κατηγοροῦνται. ἀληθὲς μὲν γὰρ τὸ, ἐπὶ τῆς οἰκοδομουμένης οἰκίας, εἰπεῖν, οἰκία οἰκοδομεῖται. καὶ ἐπὶ τῆς γινομένης ἔτι χλαμύδος, τὸ χλαμὺς ὑφαίνεται. οὐκ ἀληθὲς δὲ οὔτε τὸ, ἔστι τίς οἰκία ἥτις οἰκοδομεῖται, ἐπὶ τῆς οἰκοδομουμένης ἔτι. οὔτε τὸ, ἔστι τίς χλαμὺς ἥτις ὑφαίνεται, ἐπὶ τῆς ὑφαινομένης ἔτι. πῶς γὰρ ἂν εἴη ἤδη, τὸ γινόμενον ἔτι. μάχεται γὰρ τῷ εἶναί τι, τῷ γίνεσθαι αὐτό. ὥς τε οὐ σημαίνει τὸ ὄνομα τὸ ἐν ταῖς καταφάσεσι, τὸ εἶναι τοῦτο. εἰ δὲ μὴ ἐν ταῖς καταφάσεσιν, οὐδ' ἂν ἐν ταῖς ἀποφάσεσι τοῦτο σημαίνει, ταῖς οὐκ ἐχούσαις πρὸ τοῦ ὀνόματος, τὸ ἀποφατικὸν μόριον κεί-

μένον. ἔτι εἰ διὰ τοῦτο ψευδής ἐστιν, ἡ λεγομένη ἀπόφασιν, ἡ λέγουσα, σωκράτης οὐ ζῇ, ὅτι σημαίνει τὸ, ἔστι τις σωκράτης ὅς τις οὐ ζῇ. διὰ τὸ αὐτὸ ἔσται ψευδὴς ἔσται ἡ λέγουσα. σωκράτης ἀπέθανεν. ἔσται γὰρ κἀκείνη σημαίνουσα, τὸ ἔστι σωκράτης, ὃς ἀπέθανε. τὸ δὲ λέγειν ὅτι τὸ σωκράτης ἀπέθανε, διττόν ἐστιν, ἓν μὲν, ὃ σύγκειται ἐξ ὀνόματος αὐτοῦ σωκράτης, ῥήματος δὲ, τοῦ ἀπέθανεν ὃ καὶ ψεῦδός ἐστιν. ἄλλο δὲ ὃ ἐγκέκλιται ὅλον ἀπὸ τοῦ, σωκράτης ἀποθνήσκει. ὃ καὶ ἀληθὲς οὐχ ὑγιῶς λέγουσι. τὰ γὰρ κατὰ τοὺς χρόνους ἐγκλινόμενα, τὰ ῥήματά ἐστιν. ὃ δὲ μὴ χρόνου ἐστὶ, σημαντικόν, οὐδ᾽ ἐγκλίνεται κατὰ χρόνον. τοιαῦτα δὲ τὰ ὀνόματα ὥς τι οὐδ᾽ ἔτι σύγκειται ἐξ ὀνόματος καὶ ῥήματος, τοῦθ᾽ ὅλον ἐγκλινόμενον ἂν κατὰ χρόνον εἴη. ἤγουν διὰ τὸ, θάτερον τῶν ἐν τῇ συνθέσει, ἀνέγκλιτον εἶναι. ἔτι τὸ σωκράτης ἀπέθανεν εἰ ὅλου ἦν ἐγκλινόμενον, οὐκ ἂν ἦν ἀποφαντικόν. τὸ γοῦν σωκράτην τεθνάναι, οὐκ ἔστιν ἀποφαντικὸς λόγος. ὅτι ὅλου ἡ ἔγκλισις δοκεῖ γεγονέναι. τὸ δὲ σωκράτης ἀπέθανεν, ἀποφαντικὸς λόγος. ὅτι τὸ μὲν ἕτερον μένει τὸ ὄνομα, ἐγκέκλιται δὲ θάτερον τὸ ῥῆμα. οὐ ταυτὸν μὲν οὖν σημαίνει τὸ σωκράτης, ἔν τε τῷ, ἀποθνήσκει, καὶ ἐν τῷ ἀπέθανεν. ὅτε μὲν γὰρ τοῦ σωκράτης ἀποθνήσκει, τοῦ ὄντος σωκράτης ἐστὶ δηλωτικόν, ὅτε δὲ τοῦ, σωκράτης ἀπέθανεν, κατ᾽ ἀναφορὰν λέγεται. σημαίνει γὰρ τότε τὸ, σωκράτης τοῦτον ὃς ἦν σωκράτης. οὐχ ὃς ἐστιν καὶ διὰ τοῦτο ἀληθής ἐστιν ἡ πρότασις, σωκράτης ἀπέθανεν. ὃν γὰρ ἐσήμαινε, τὸ, σωκράτης ὄνομα, οὗτος ἀπέθανε. τοιοῦτον δ᾽ ἔστι καὶ τὸ, πεχήσεταί μοι υἱός. οὐ γὰρ ὃς ἔστιν υἱὸς, ἀλλ᾽ ὃς ἔσται. καὶ τὸ ἔσται μοι οἰκία. οὐ γὰρ τοῦτο λέγομεν ὅτι ἐστὶν οἰκία ἥτις ἔσται. ἀλλ᾽ οὐδ᾽ ἀπό τινος ἐγκέκλιται. οὕτως μὲν λαμβανομένου τοῦ ὑποκειμένου, ἀληθεύεται ἑκάστη τῶν προειρημένων προτάσεων. οὐ μὴν ὁ λέγων τὴν πρότασιν, ἐν τῷ, τὸ ὄνομα λέγειν, προσδιορίζει τοῦτο, ὅτι ἄλλως ἔχοντος τοῦ ὑποκειμένου ὅρου ἐν τῇ προτάσει, ἀληθὴς ἡ πρότασις γίνεται ἢ οὕτως ἔχειν λαμβάνεται. εἰ μὲν οὖν τινι τῶν ὑποκειμένων μὴ ὑπάρχοι τὸ κατηγορούμενον, οὕτως. εἰ δὲ δὴ ὅτι μὴ ἔστιν, ἐκείνως τὸ γὰρ ὄνομα αὐτὸ καθ᾽ αὑτὸ λεγόμενον ὑπ᾽ αὐτοῦ, οὔτε τὸ εἶναι σημαίνει, οὔτε τὸ μὴ εἶναι. τὸ γὰρ σημαινόμενον ὑπ᾽ αὐτοῦ, οὔτε τὸ μὴ εἶναι προσσημαίνει, οὔτε τοῦ ὄντος μᾶλλον ἢ γεγονότος ἢ ἐσομένου, δηλωτικόν ἐστι καθ᾽ αὑτό, ἀλλ᾽ αὐτὸ τοῦτο μόνον ἐστὶ πράγματος, ὃ ἦν ἢ ἔστιν, ἢ ἔσται τὸ συντασσόμενον αὐτῷ δηλοῖεν, οὕτως τοίνυν καὶ τὸ, ἔζησε σωκράτης, ἢ ἀπέθανεν, ἢ ἐφιλοσόφησε, πάντα πρὸς ἀναφορὰν λέγεται, τῷ, τὰ προστιθέμενα τῶν ὀνομάτων, δηλοῦν ὅτι τὸ σημαινόμενον ὑπὸ τοῦ ὀνόματος, πρότερον ἦν. διὸ οὖν ἑκάστου τούτων ἀληθὲς, ψεῦδος τὸ ἀντικείμενον, τὸ οὐκ ἀπέθανεν, ἢ οὐκ ἔζησεν, ἢ οὐκ ἐφιλοσόφησεν. ὅτι δὲ ἀληθὲς μέν ἐστι τὸ, ἔστι τὸ ὂν, ἀδιανόητον δὲ τὸ ὂν κατὰ τοῦτό ἐστιν. εἰ γὰρ μὴ τούτῳ ἴσον ἔσται τὸ, ἔστι τὸ ὂν, οὐδὲ τὸ, μὴ ὂν οὐκ ἔστιν, ἴσον ἔσται τῷ, ἔστι τὸ μὴ ὂν ὃ μὴ ἔστιν. οὐ δ᾽ ὅλως γὰρ ἡ κατάφασις τοῦτο λέγει. ὅτι ἐστὶ τόδε. ᾧ τόδε ὑπάρχει. οὐδὲ ἐφ᾽ ὧν κατὰ τὸ εἶναι γίνεται ἡ κατηγορία, ὡς ἐπὶ τοῦ, τὸ

ὂν ἔστιν, καὶ οὗτος ζῇ, καὶ οὗτός ἐστι, καὶ θεοί εἰσι. πάντα γὰρ ταῦτα καὶ τὰ τοιαῦτα, ἀληθῆ μὲν οὕτω λεγόμενα. μεταλαμβανόμενα δέ, ἄτοπα καὶ ἀδιανόητα. ἔτι ἀληθὲς μὲν τὸ εἰπεῖν τὸ ἔστι. ἔστι παντελῶς δὲ ἀδύνατον τὸ εἰπεῖν ὅτι ἐστί τι ἐστιν ᾧ οὐχ ὑπάρχει τὸ εἶναι, καὶ ἀληθὲς μέν, ἀδύνατόν τι ἀδύνατον εἶναι. ψεῦδος δὲ τὸ, ἔστι τι ἀδύνατον ᾧ ὑπάρχει τὸ, ἀδύνατον αὐτὸ εἶναι. καὶ ἀναγκαῖον μὲν πάντα τὰ τρέχοντα κινεῖσθαι, οὐκέτι δὲ ἀναγκαῖον τὸ εἶναί τινα τρέχοντα, ὃς κινεῖται ἐξ ἀνάγκης. καὶ ἀναγκαῖον μὲν πάντα τὸν τρωθέντα καρδίαν ἀποθανεῖν ἀναγκαῖον δὲ τὸ εἶναί τινα τὸν καρδίαν τετρωμένον. καὶ γὰρ εἰ τὰ ὀνόματα ἐν ταῖς προτάσεσι τοῦτο σημαίνει, καὶ καθ᾽ αὑτὰ λεγόμενα, τοῦτο γὰρ ἂν σημαίνοι, οὕτως δὲ καὶ πᾶς, ὁ, ὄνομα λέγων, προτάσεως ἂν λέγοι κατάφασιν. ἔτι ὁ λέγων σωκράτης περιπατεῖ, ἴσον λέγει τῷ, ἔστι τὶς σωκράτης κἀκεῖνος περιπατεῖ, καὶ ὁ λέγων σωκράτης οὐκ ἔστι, ἴσον λέγοι ἂν τῷ, ἔστι σωκράτης, κἀκεῖνος οὐκ ἔστι. ὅπερ ἀδιανόητον, καὶ τὸ μὲν σωκράτης οὐκ ἔστιν ἀληθές. τὸ δὲ εἶναί τινα σωκράτην, ὃς οὐκ ἔστι ψεῦδος. καὶ τὸ οὗτος δὲ περιπατεῖ, καὶ οὗτος οὐ περιπατεῖ, ἄμφω δοκεῖ ψευδῆ εἶναι, θήλεος ὄντος τοῦ δεικνυμένου διὰ τὸ ἀνοίκειον τῆς παρεμφάσεως, καὶ τὸ δοκεῖν τὸν λέγοντα οὗτος οὐ περιπατεῖ, ἴσον λέγει τῷ, ὁ ἀνὴρ οὗτος διὰ τοῦ οὗτος ἐστὶν ὁ δεικνύμενος ὃς οὐ περιπατεῖ. ταῦτα δ᾽ οὐκ ἂν ἔλεγον εἰ συνεῖσαν οἱ λέγοντες, τί σημαίνει ἡ ἀπόφασις. σημαίνει γὰρ τὸ ᾧ λέγεται τοῦτο ὑπάρχειν, μὴ ὑπάρχειν, λοιπὸν εἴτε ἔστι τοῦτο εἴτε καὶ μὴ, ἀμφοτέρου τυγχάνει. εἴτε γὰρ ἔστιν ᾧ λέγεται τόδε τι ὑπάρχειν, ἡ ἀπόφασις μὴ ὑπάρχειν αὐτῷ. εἴτε μὴ ἔστιν, καὶ οὕτω λέγειν μὴ ὑπάρχειν αὐτῷ ἡ ἀπόφασις οὐ προσσημαίνουσα ἢ τὸ μὴ εἶναι τὸ ὑποκείμενον. οὐδὲ οὕτω μὲν λεγομένη ἀληθής, ἐκείνως δὲ οὔ. ἀλλ᾽ ἀμφοτέρως ἀληθής. εἰ ἡ κατάφασις ψευδής, ὥς τε καὶ εἰ περιπατεῖ ἀλλὰ τῷ οὗτος ὑπάρχει, ᾧ φησιν ὑπάρχει τὸ περιπατεῖν. εἴγε μὴ τὸ δεικνύμενον, οὗτός ἐστιν, τὸ αὐτὸ καὶ ἐπὶ τοῦ, οὗτος ὁ γραμματικὸς περιπατεῖ, μὴ ὄντος αὐτοῦ γραμματικοῦ. καὶ γὰρ εἰ περιπατεῖ, αὐτὸ μὲν ψεῦδος τὸ τῆς καταφάσεως, ἀληθὲς δὲ τὸ, οὗτος ὁ γραμματικὸς οὐ περιπατεῖ. ᾧ γὰρ φησὶν ὑπάρχει τὸ περιπατεῖν, ἐκείνῳ οὐχ ὑπάρχει. τὸ δὲ σωκράτης περιεπάτησε, καὶ σωκράτης οὐ περιεπάτησεν, ἄμφω ἐστὶν ἀληθῆ οὐκ ἐν τῷ αὐτῷ χρόνῳ. ὥστ᾽ οὐκ ἀντικείμενα. οὐ γὰρ τοιοῦτον ἡ ἀντίφασις, καὶ οὐδέν γε μᾶλλον ἀληθὲς ἅμα τὸ, σωκράτης περιεπάτησεν, καὶ τὸ σωκράτης οὐ περιεπάτησεν. καθ᾽ ὧν γὰρ τὸ ἀόριστον ὄνομα, τούτων τὶς περιεπάτησεν. οὐχ ὑγιεῖς δ᾽ ἡ ἂν προτάσεις ἂν, πρὸς τὸ δεῖν τὸ ἀποφατικὸν ἐν ταῖς τῶν καθ᾽ ἕκαστα ἀποφάσεσι τῷ κατηγορουμένῳ συντάσσεσθαι γινόμενοι.

Ἔχει δὲ τάξιν τήνδε πρὸς ἄλληλα. ἔστω τὸ εἶναι ἀγαθὸν ἐφ᾽ οὗ α.

Δείξας τὴν, ἔστιν οὐ λευκὸν, καὶ ἔστιν οὐκ ἀγαθὸν, καὶ πάσας τὰς, ὁμοίως ταύταις τὸ κατηγορούμενον ἐχούσας τὸ ἔστιν οὐ τόδε, ἄλλας οὔσας τῶν ἀποφάσεων, τῶν

οὐκ ἔστι λευκόν, καὶ οὐκ ἔστιν ἀγαθόν, καὶ καθόλου οὐκ ἔστι τοῦτο, καὶ οὔσας, καὶ αὐτὰς καταφάσεις. ὥσπερ καὶ ἔστι λευκόν, καὶ ἔστιν ἀγαθόν, καὶ καθόλου ἔστι τόδε τι, καὶ οὔσας αὐτῶν ἀποφάσεις, τήν, οὐκ ἔστι λευκόν, καὶ οὐκ ἔστιν ἀγαθόν, καὶ ὅλως, τὸ οὐκ ἔστι τοῦτο. καθόλου γὰρ ἐν οἷς τὸ ἔστι τρίτον προσκατηγορεῖται, δύο ἀντιθέσεις γίνονται, καὶ δύο ἀντιφάσεις, αἵ τε ἁπλαῖ, καὶ αἱ ἐκ μεταθέσεως. ὡς ἔδειξεν ἐν τῷ περὶ ἑρμηνείας. καὶ νῦν τίνα πρότασιν καὶ ἀκολουθίαν ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας ἥ τε ἁπλῆ ἀντίφασις, καὶ ἡ ἐκ μεταθέσεως ὑπογράφει. καὶ ἔστι ταῦτα δεικνύμενα νῦν ὑπ' αὐτοῦ, ὧν ἐμνημονεύσαμεν, ἐν τῷ περὶ ἑρμηνείας. ἔοικε δὲ εἰρῆσθαι περὶ τῆς τάξεως αὐτῶν ἐν τοῖς ἀναλυτικοῖς, διὰ τῆς λέξεως τῆς. ὅταν δὲ τὸ ἔστι τρίτον προσκατηγορῆται, ἤδη διχῶς λέγονται αἱ ἀντιθέσεις. λέγω δὲ οἷον ἔστι δίκαιος ἄνθρωπος, τὸ ἔστι, τρίτον φημὶ συγκεῖσθαι ὄνομα ἢ ῥῆμα ἐν τῇ καταφάσει, ἕως τοῦ. ταῦτα μὲν οὖν ὡς περὶ ἐν τοῖς ἀναλυτικοῖς λέγεται, οὕτω τέτακται. ἃ δὴ ἐκεῖ φησὶν ἐν τούτοις τετάχθαι, ταῦτα ἐνταῦθα διδάσκει. τάσσων τε καὶ ὑπογράφων. τίθησι δὲ τὴν ἁπλῆν μὲν ἀντίφασιν ἐπὶ τῶν αβ, καὶ ἐπὶ μὲν τοῦ α τὴν κατάφασιν τήν, ἄνθρωπος ἔστιν ἀγαθός. ἐπὶ δὲ τοῦ β, τὴν ἀπόφασιν αὐτοῖς τήν, ἄνθρωπος οὐκ ἔστιν ἀγαθός. καὶ τούτοις ὑποτάσσει τὴν ἐκ μεταθέσεως ἀντίφασιν. ὑπὸ μὲν τὸ β ἐφ' οὗ ἦν ἡ ἀπόφασις, τάσσων τὸ γ, καὶ ἐπ' αὐτοῦ τὴν κατάφασιν τὴν ἐκ μεταθέσεως τὴν λέγουσαν ἄνθρωπος ἔστιν οὐκ ἀγαθός. ὑπὸ δὲ τὸ α οὗ ἦν ἡ ἁπλῆ κατάφασις, τιθεὶς τὸ δ, ἐπ' αὐτοῦ ἐκ μεταθέσεως ἀπόφασιν, τήν, ἄνθρωπος οὐκ ἔστιν οὐκ ἀγαθός. ὡς τέταχεν. ὑπὸ μὲν τὴν ἁπλῆν κατάφασιν, τὴν ἀπόφασιν, τὴν οὐκ ἁπλῆν, ἀλλὰ ἐκ μεταθέσεως λεγομένην. ὑπὸ δὲ τὴν ἁπλῆν ἀπόφασιν, τὴν κατάφασιν οὐ τὴν ἁπλῆν, ἀλλὰ τὴν ἐκ μεταθέσεως λεγομένην. μετὰ δὲ τὸ διάγραμμα, δείκνυσιν αὐτῶν τὴν πρὸς ἄλληλα σχέσιν τε καὶ ἀκολουθίαν. καὶ ὅτι ταῖς μὲν καταφάσεσιν, αἱ συντεταγμέναι αὐταῖς ἀποφάσεις ἀκολουθοῦσιν ἑκατέρᾳ ἑκατέρᾳ. οὐκέτι δὲ ταῖς ἀποφάσεσιν αἱ καταφάσεις.

Nota hoc documentum

Παντὶ δὴ ὑπάρξει, ἢ τὸ α, ἢ τὸ β καὶ οὐδενὶ τῷ αὐτῷ, καὶ ἢ τὸ γ, ἢ τὸ δ, καὶ οὐδενὶ τῷ αὐτῷ, καὶ ᾧ τὸ γ, ἀνάγκη τὸ β παντὶ ὑπάρχειν.

Παντὶ μὲν γὰρ θάτερον μόριον τῆς ἀντιφάσεως τῆς ἁπλῆς, ἃ ἦν ἐπὶ τῶν αβ, καὶ οὐδενὶ ἅμα ἄμφω. ἀδύνατον γὰρ συνυπάρχειν τὴν ἀντίφασιν. καὶ ὁμοίως πάλιν παντὶ μὲν θάτερον μόριον τῆς οὐχ ἁπλῆς ἀντιφάσεως, ἃ ἦν ἐπὶ τῶν γδ, καὶ ἀδύνατον ἅμα ἄμφω τῷ αὐτῷ. ἀντίφασις γὰρ καὶ αὕτη, καὶ φάσις ἀντιφάσεως πάσης ἡ αὐτή, καὶ ᾧ ὑπάρχει ἡ κατάφασις ἡ οὐχ ἁπλῆ ἣν λέγομεν ἐκ μεταθέσεως, ἐφ' ἧς ἐστι τὸ γ, ἡ ἄνθρωπος ἔστιν οὐκ ἀγαθός, καὶ ἐφ' οὗ αὕτη ἀληθεύεται, ἐπὶ τούτου ἐξ ἀνάγκης, καὶ ἡ ἁπλῆ ἀπόφασις ἡ ἐπὶ τοῦ β, ὑφ' ὃ τέτακται τὸ γ. ἡ λέγουσα ἄνθρωπος οὐκ ἔστιν ἀγαθός. ἐφ' οὗ γὰρ ἀληθές ὅτι ἔστιν οὐ λευκόν. ἡ ἔστιν

οὐκ ἀγαθόν, ἐπὶ τούτου ἐξ ἀνάγκης ἀληθές, καὶ τὸ οὐκ ἔστι λευκόν, καὶ οὐκ ἔστιν ἀγαθόν. ἀδύνατον γάρ τι ἅμα εἶναι λευκόν, καὶ εἶναι μὴ λευκόν. εἰ δὲ ἐπὶ τοῦ γ ἐφ' οὗ τὸ ἔστιν οὐ λευκόν, οὐχ οἷόν τε ἀληθῆ εἶναι τὴν ἁπλῆν κατάφασιν τὴν α, τὴν λέγουσαν ἔστι λευκόν, ἀληθὴς ἐπ' αὐτοῦ ἔσται ἡ ἀπόφασις αὐτῆς, ἡ β, ἡ λέγουσα περὶ αὐτοῦ. ὅτι οὐκ ἔστι λευκόν. ἐπὶ παντὸς γὰρ ἢ τὸ α, ἢ τὸ β ἔκειτο. ὅτι δὲ τὸ ἔστι λευκόν, καὶ ἔστιν οὐ λευκόν, οὐχ ὡς προτάσεις λαμβάνει, ἀλλ' ὡς κατηγορούμενα ἐν τῇ προτάσει, ἐδήλωσε διὰ τοῦ εἰπεῖν. ἔστι ξύλον οὐ λευκόν, καὶ ἔστι ξύλον λευκόν. αὗται γὰρ αἱ τοιαῦται, προτάσεις ὅλαι αἱ ἔχουσαι μετὰ τοῦ κατηγορουμένου, τὸν ὑποκείμενον ὅρον, ὃν εἴωθε παραλείπειν. ὅτι ὁ μὲν ὑποκείμενος ἐν ταῖς τέτταρσιν ἐκκειμέναις προτάσεσιν, ὁ αὐτός. ἡ δὲ διαφορὰ καὶ ἑτερότης τῶν προτάσεων τῶν τε καταφατικῶν πρὸς ἀλλήλας, καὶ τῶν ἀποφάσεων, καὶ τῶν καταφάσεων πρὸς τὰς ἀποφάσεις, διὰ τὸ διαφόρως λαμβάνεσθαι τὸ κατηγορούμενον, γίνεται. τῷ μέντοι β τουτέστι τῇ ἁπλῇ ἀποφάσει, οὐκέτι πάντως ἀκολουθεῖ τὸ γ, τουτέστιν ἡ κατάφασις ἡ ἐκ μεταθέσεως. ἡ μὲν γὰρ ἀπόφασις ἡ ἁπλῆ, οὐκ ἔστι ξύλον λευκόν, ἀληθὲς δύναται εἶναι καὶ ἐπὶ ξύλου. καὶ ἐπὶ μὲν ξύλου, καὶ ἐπὶ πάντων ἃ μή ἐστι λευκά, οὕτως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν μὴ ὄντων ὅλως. οὐδὲ γὰρ ταῦτα λευκά. ἡ δὲ γ ἡ κατάφασις ἡ ἐκ μεταθέσεως, ἡ λέγουσα ἔστι ξύλον οὐ λευκόν, ἐπὶ ὡρισμένων ἀληθεύει. ἐπὶ γὰρ μόνων τῶν ξύλων τῶν μὴ λευκῶν, ἔστιν ἀληθής. τίθησι γὰρ τὸ εἶναι ξύλον. διὰ τοῦτο καὶ κατάφασις οὖσα ἐδείχθη. διό, ὅταν μὴ ἐπὶ ξύλου ἀληθὴς ἡ ἀπόφασις, οὐκ ἀκολουθήσει αὐτῇ ἡ ἐκ μεταθέσεως κατάφασις. ὃ γὰρ ὅλως μή ἐστι ξύλον, τοῦτο οὐδὲ ξύλον οἷόν τε εἶναι μὴ λευκόν, ὃ σημαίνει ἡ ἐκ μεταθέσεως κατάφασις, ἡ, εἶναι ξύλον οὐ λευκὸν οὐ λέγουσα. ἀνάπαλιν δὲ δείκνυσι τὴν ἀκολουθίαν γινομένην ἐπί τε τοῦ α, καὶ τοῦ δ τοῦ ὑποτεταγμένου αὐτῷ, τουτέστιν ἐπὶ τῆς ἁπλῆς καταφάσεως, αὕτη γὰρ ἦν ἐπὶ τοῦ α ἡ λέγουσα ἔστι ξύλον λευκόν, καὶ ἐπὶ τῆς ἀποφάσεως τῆς οὐχ ἁπλῆς. αὕτη γὰρ ἦν ἐπὶ τοῦ δ ἡ λέγουσα οὐκ ἔστι ξύλον οὐ λευκόν. ἐπὶ μὲν γὰρ τῶν β καὶ γ. τῷ μὲν γ ὃ ἦν ὑποτεταγμένον τῷ β, ὂν κατάφασις ἐκ μεταθέσεως, εἵπετο πάντως τὸ β. ὃ ἦν ἁπλῆ ἀπόφασις, οὐκέτι μέντοι τῷ β τῷ ἡγουμένῳ, παντὶ καὶ τὸ γ τὸ ὑποτεταγμένον αὐτῷ ἠκολούθει. ἐπὶ δὲ τῶν α καὶ δ, ἔμπαλιν. τῷ μὲν α τουτέστι τῇ ἁπλῇ καταφάσει, πάντως ἕπεται ἡ ἐκ μεταθέσεως ἀπόφασις. ἐφ' οὗ γὰρ ἀληθὲς τὸ α τό, ἔστι ξύλον λευκόν. ἔστι δὲ ἐπὶ ξύλου μόνου, ἐπὶ τούτου ἐξ ἀνάγκης ἀληθὲς καὶ τὸ δ, τὸ οὐκ ἔστι ξύλον οὐ λευκόν. τοῦ δὲ ἐπακολουθεῖν τῷ α τὸ δ, ἀπόδειξις, ὅτι ἐπὶ παντὸς ἢ τὸ γ, ἢ τὸ δ. ἀντίφασις γάρ ἐστιν, ὥστε καὶ ἐπὶ

καθάπερ αὐτῶν, ἀλλὰ μὴν ἀδύνατον τὸ γ. εἵπετο γὰρ τῷ γ, τὸ β. ὃ ἀπόφασις ἦν τοῦ α. εἰ δὴ τῷ α ἕποιτο τὸ γ, ἕποιτο ἂν αὐτῷ οὐ τὸ β τὸ ἑπόμενον τῷ γ. ὅ ἐστιν ἀδύνατον. οὐ γὰρ οἷόν τε ἅμα τε λευκὸν εἶναι, καὶ μὴ εἶναι λευκόν. οὐ γὰρ συνυπάρχει ἡ ἀντίφασις οὐδ' οἷόν τε ἅμα τῷ αὐτῷ. τὸ δ ἄρα ἕπεται τὸ α. τῷ ἡγουμένῳ τὸ ὑποτεταγμένον. ὃ γὰρ ἂν ᾖ λευκόν, κατὰ τούτου ἀληθὲς τὸ μὴ

εἶναι αὐτὸ μὴ λευκόν, αὐτῷ μέντοι ὡς ἐναργεῖ ὄντι ἐχρήσατο τῷ μὴ δύνασθαι τῷ α τὸ γ ἀκολουθεῖν. ἦν γὰρ ἐπὶ τοῦ α, τὸ εἶναι λευκόν, κείμενον. ἐπὶ δὲ τοῦ γ τὸ εἶναι μὴ λευκόν, ἀδύνατον δὲ τὸ αὐτὸ ἅμα τε εἶναι λευκόν, καὶ εἶναι μὴ λευκόν, οὐκέτι μέντοι καθ' οὗ τὸ δ, κατ' ἐκείνου ἐξ ἀνάγκης τὸ α. κατὰ γὰρ τοῦ μὴ ξύλου, ἀληθὴς μὲν ἡ ἀπόφασις ἡ ἐκ μεταθέσεως, ἐφ' ἧς τὸ δ, ἡ λέγουσα οὐκ ἔστι ξύλον οὐ λευκόν. ὁ γὰρ τεῖχος οὐκ ἔστι ξύλον οὐ λευκόν. οὐ γὰρ δὴ ἡ τὸ γ ἐπ' αὐτοῦ ἀληθὲς οἷόν τε εἶναι. τοῦτο δέ ἐστι τὸ εἶναι ξύλον οὐ λευκόν, δεῖ δὲ ἢ τὸ γ, ἢ τὸ δ, διὰ δὲ τοῦ δεῖξαι ὅτι μὴ ἡ κατάφασις ἀληθής, ἔδειξε τὴν ἀπόφασιν ἀληθῆ. ὅτι μὴ ἦν αὐτόθεν γνώριμον τὸ σημαινόμενον ὑπὸ τῆς ἀποφάσεως τῆς οὐκ ἔστι ξύλον λευκόν, οὐκέτι μέντοι ἐφ' οὗ ἀληθὴς ἡ ἀπόφασις ἡ ἐκ μεταθέσεως. ἐπὶ γὰρ τοίχου ἀληθὴς ἡ λέγουσα, ὁ τοῖχος οὐκ ἔστι ξύλον οὐ λευκόν. οὐκέτι μέντοι ἐπ' αὐτοῦ ἀληθὴς καὶ ἡ κατάφασις ἡ ἁπλῆ ἡ λέγουσα, ὁ τοῖχος ἐστὶ ξύλον λευκόν, ἐφ' ἧς τὸ α. ἀκολουθεῖ ἄρα τῷ μὲν γ τὸ β, τῷ δὲ α τὸ δ, οὐ μὴν ἀνάπαλιν. ὥστε ταῖς μὲν καταφάσεσιν αἱ ἀποφάσεις ἀκολουθήσουσι, τῇ μὲν ἐκ μεταθέσεως καταφάσει, ἡ ἁπλῆ ἀπόφασις. τῇ δὲ ἁπλῇ καταφάσει, ἡ ἐκ μεταθέσεως ἀπόφασις. οὐκέτι δὲ ταῖς ἀποφάσεσιν αἱ καταφάσεις, ἐπὶ πλέον γὰρ αἱ ἀποφάσεις.

Δῆλον δὲ ὅτι καὶ τὸ αγ, οὐδενὶ τῷ αὐτῷ, καὶ τὸ β καὶ τὸ δ,
ἐνδέχεται ποτὲ τῷ αὐτῷ ὑπάρξαι.

Περὶ τῶν διαγωνίων λέγει, ἔστι γὰρ τὸ μὲν α τῷ γ διαγώνιον, αἱ καταφάσεις, τὸ δὲ β τῷ δ αἱ ἀποφάσεις. λέγει δὴ ὅτι τὰ μὲν αγ, ἀδύνατον συνυπάρξαι. ταῦτα δὲ ἦν ἥ, τε ἁπλῆ κατάφασις, καὶ ἡ ἐκ μεταθέσεως, ἀδύνατον γὰρ τὸ αὐτό, ἅμα καὶ λευκὸν εἶναι καὶ μὴ λευκόν, ὃ σημαίνεται ὑπὸ τῆς ἐκ μεταθέσεως καταφάσεως τῆς ἐπὶ τοῦ γ. λέγοι δ' ἂν ταῦτα ἐπὶ τῶν διωρισμένων προτάσεων. αὗται γὰρ εἰσὶν αἱ τὴν ἀντίφασιν ποιοῦσαι, ἐπεὶ τάς γε ἀδιορίστους, οὐδὲν κωλύει πάσας συναληθεύειν. ὅτι δὲ μὴ οἷόν τε τὰς καταφάσεις τὰς προειρημένας, ἅμα ἀληθεῖς εἶναι, ἱκανὴ μὲν καὶ ἡ ἐνάργεια δηλῶσαι. οὐ μὴν ἀλλὰ καὶ διότι ἅμα ἀληθεῖς ἔσονται καὶ αἱ ἀντιφατικῶς ἀντικείμεναι. τῇ μὲν γὰρ ἁπλῇ καταφάσει, ἕπεται ἡ ἐκ μεταθέσεως ἀπόφασις. ὥστε ἅμα ἀληθὴς ἔσται ἥ, τε κατάφασις ἡ ἐκ μεταθέσεως ἐφ' ἧς τὸ γ, καὶ ἡ ἀπόφασις αὐτῆς ἐφ' ἧς τὸ δ. πάλιν ἐπεὶ τῷ γ τῇ καταφάσει τῆς ἐκ μεταθέσεως, ἕπεται ἡ ἁπλῆ ἀπόφασις τὸ β, ἔσονται ἅμα ἀληθεῖς, ἥ, τε ἁπλῆ κατάφασις ἐφ' ἧς τὸ α, καὶ ἡ ἀπόφασις αὐτῆς. ἐφ' ἧς τὸ β, ταῦτα δὲ ἀδύνατον. τὰς μέντοι ἀποφάσεις τήν τε ἁπλῆν ἥτις ἦν ἐπὶ τοῦ β, καὶ τὴν ἐκ μεταθέσεως ἥτις ἦν ἐπὶ τοῦ δ, ἐνδέχεται φησὶν ἐπί τινος ἅμα ἀληθεῖς εἶναι. ἐφ' ὧν γὰρ ἡ μὲν ἁπλῆ ἀπόφασις, ἀληθὴς ἦν ἡ β, οὐκέτι δὲ καὶ ἡ ἐκ μεταθέσεως κατάφασις ἡ γ. οὐ γὰρ ἀντέστρεφεν ἐπὶ τούτων ἐξ ἀνάγκης ἀληθὴς ἡ δ, ἡ ἐκ μεταθέσεως ἀπόφασις. ἐπὶ παντὸς γὰρ ἢ τὸ γ, ἢ τὸ δ, ἀντίφασις γάρ, καὶ οὐχ

καὶ οὐκ εἵπετο τῷ β τὸ γ παντί. πάλιν ἐφ' ὧν ἀληθοῦς οὔσης τῆς δ τῆς ἐκ μεταθέσεως ἀποφάσεως, οὐκ ἦν ἀληθὴς ἡ α ἡ ἁπλῆ κατάφασις. οὐ γὰρ ἀντέστρεφεν, ἐπὶ τούτων ἀληθὴς ἡ ἁπλῆ ἀπόφασις αὐτῆς ἡ β, ἐπὶ παντὸς γὰρ ἢ τὸ α, ἢ τὸ β. ὥστε γίνονται ἅμα ἀληθεῖς αἱ ἀποφάσεις ἐπί τινων. ἐπὶ γὰρ τοῦ τοίχου, ἀληθής ἥ τε λέγουσα αὐτὸν μὴ εἶναι ξύλον, λευκὸν ἀπόφασις ἁπλῆ, καὶ ἡ λέγουσα αὐτὸν μὴ εἶναι ξύλον οὐ λευκὸν ἀπόφασις ἐκ μεταθέσεως οὖσα. ἐμνημόνευσε καὶ τούτου ἐν τῷ περὶ ἑρμηνείας ἐν οἷς λέγει. ὁμοίως δὲ ἔχει κἂν καθόλου τοῦ ὀνόματος ἡ κατάφασις. ἕως τοῦ, πλὴν οὐχ ὁμοίως τὰς κατὰ διάμετρον ἐνδέχεται ἀληθεύεται ἐνδέχεται δέ ποτε. ἐπὶ γὰρ τῶν διωρισμένων ἀντιφάσεων, αἳ κυρίως εἰσὶν ἀντιφάσεις, οὐ πάσας ἐνδέχεται τὰς κατὰ διάμετρον συναληθεύεσθαι. ἀλλὰ τινὰς καί ποτε. τὰς γὰρ ἀποφάσεις τὰς β δ ὡς ἔδειξεν ἄρτι. οὐκ ἔστι ξύλον λευκόν, οὐκ ἔστι ξύλον οὐ λευκόν.

Ὁμοίως δὲ ἔχουσι καὶ αἱ στερήσεις πρὸς τὰς κατηγορίας, ταύτῃ τῇ ἐκθέσει.

Οὗ καὶ αὐτοῦ ἐν τῷ περὶ ἑρμηνείας ἐμνημόνευσε, περὶ τούτου λέγει. εἰπὼν γὰρ ἐκεῖ, ἐν αἷς προτάσεσι τὸ ἐστὶ τρίτον προσκατηγορεῖται, δύο γίνεσθαι ἀντιφάσεις, καὶ προτάσεις τέτταρας προσέθηκεν. ὧν τὰ μὲν δύο πρὸς τὴν κατάφασιν καὶ ἀπόφασιν ἕξει κατὰ τὸ στοιχοῦν ὡς αἱ στερήσεις, τὰ δὲ δύο, οὔ. τοῦτο δὴ καὶ νῦν δείκνυσιν, ὅτι ἡ στερητικὴ ἀντίφασις, τὴν ὁμοίαν τάξιν σώζει πρὸς τὴν ἁπλῆν ἀντίφασιν ἐν τῇ θέσει τε καὶ ἀκολουθίᾳ, ἣν καὶ ἡ ἐκ μεταθέσεως ἀντίφασις. κατηγορίας δὲ εἴρηκεν, ἤτοι τὰς ἀντὶ κατηγορίας καὶ ἀκολουθίας, ὅτι ὁμοίως πρὸς τὰς ἀντὶ κατηγορίας καὶ ἀκολουθίας, ἤ, τὰς τὸ ἁπλοῦν τι, οὐχ αἱ στερήσεις εἰσί, κατηγορούσας καταφατικῶς, ἢ ἀποφατικῶς, καὶ κατηγορίας εἶπε τάς, ἔστιν ἴσον, καὶ οὐκ ἔστιν ἴσον. ἂν γὰρ τὴν στερητικὴν ἀντίφασιν ὑποτάξωμεν τῇ ἁπλῇ ἀντιφάσει. τῇ μὲν ἀποφάσει τὴν κατάφασιν, τῇ δὲ καταφάσει τὴν ἀπόφασιν, ὅμοιαι αἱ ἀκολουθίαι τῇ προτάσει ἔσονται, ταῖς μικρῷ πρόσθεν ἐπὶ τῆς μεταθέσεως ἀντιφάσεως. ταῖς μὲν γὰρ καταφάσεσιν αἱ ἀποφάσεις. αἱ κατὰ ταύτας τεταγμέναι ἀκολουθήσουσιν ἐξ ἀνάγκης, οὐκέτι δὲ ταῖς ἀποφάσεσι πάντως αἱ καταφάσεις. ἔστω γὰρ τὸ μὲν ἴσον ἐστὶν ἐπὶ τοῦ α, ἡ δὲ τούτου ἀπόφασις, τὸ οὐκ ἔστιν ἴσον, ἐπὶ τοῦ β. καὶ ὑποτετάχθω τῷ μὲν α τὸ γ, ἔχον ἐπ' αὐτοῦ τὴν τοῦ ἴσου στερητικὴν κατάφασιν, τὴν ἄνισόν ἐστι, στερητικὸς γὰρ τοῦ ἴσου, τό, ἄνισον, τῷ δὲ α, τὸ δ. ἔχον τὴν ἀπόφασιν τὴν τοῦ στερητικοῦ, τὴν οὐκ ἔστιν ἄνισον, ὅμοιαι δὲ καὶ αἱ τούτων ἀκολουθίαι. τῷ μὲν γὰρ γ, τῇ στερητικῇ καταφάσει ἐξ ἀνάγκης ἀκολουθήσει τὸ β, ἡ τοῦ ἴσου ἀπόφασις. δεῖ μὲν γὰρ ἐπὶ τοῦ ἄνισόν ἐστιν, ἀληθῆ εἶναι ἢ τὴν ἴσον ἐστίν, ἢ τήν, οὐκ ἔστιν ἴσον. ἀλλὰ ἀδύνατον τὸ ἄνισον, καὶ ἴσον εἶναι ἅμα. ἡ ἄρα ἀπόφασις ἡ οὐκ ἔστιν ἴσον. οὐκέτι μέντοι τῇ ἀποφάσει, τῇ οὐκ ἔστιν ἴσον

τὸ β, ἐξ ἀνάγκης ἀκολουθήσει ἡ στερητικὴ κατάφασις· ἡ ἔστιν ἄνισον, ἥτις ἦν τὸ γ· οὐ γὰρ ἀλλὰ πάντων ἐφ' ὧν ἀληθής ἐστιν ἡ ἀπόφασις ἡ ἁπλῆ, ἀλλὰ τούτων καὶ ἡ στερητικὴ κατάφασις· ἥτις ἦν τὸ γ. οὐκ ἴσον μὲν γὰρ χρῶμα καὶ φωνή, οὐ μὴν καὶ ἄνισον. τὸ γὰρ ἄνισον ὡς προεῖπεν, ἀλλ' ὡρισμένου τινὸς ἀληθές ἐστιν. ἀλλὰ γὰρ τοσοῦ ἀνάπαλίν ἐστι τοῦ α, καὶ τοῦ δ ἡ ἀκολουθία, τῷ μὲν γὰρ α τῇ ἁπλῇ καταφάσει, ἀκολουθήσει τὸ δ, ἡ στερητικὴ ἀπόφασις· τὸ γὰρ ἴσον οὐκ ἄνισον, οὐκέτι μέντοι τῇ στερητικῇ ἀποφάσει τῇ, οὐκ ἄνισον, ἐξ ἀνάγκης ἀκολουθήσει τὸ α, ἡ ἁπλῆ κατάφασις· τὸ μὲν γὰρ οὐκ ἄνισον, καὶ ἀλλὰ μὴ ποσῶν ἀληθές, τὸ δὲ ἴσον, οὐκέτι. ἴσον α ἐστί, β οὐκ ἔστι ἴσον, δ ἄνισόν ἐστι, γ ἴσον οὐκ ἔστιν, δ ἔστιν ἄνισον. καὶ ἀλλὰ πολλῶν δὲ ὧν τοῖς μὲν ὑπάρχει· τοῖς δὲ οὐχ ὑπάρχει τὸ αὐτό, ἡ μὲν ἀπόφασις ὁμοίως ἀληθεύει. ὅτι μὴ ταυτὸν σημαίνει τὸ ἔστιν οὐ τοῦτο, τῷ οὐκ ἔστιν τοῦτο. δείκνυσι καὶ ἐκ τοῦ, ἐφ' ὧν ταυτὸ τοῖς μὲν ὑπάρχει· τοῖς δὲ μὴ ὑπάρχει, τὸ ἐν τῷ αὐτῷ εἴδει μὴ συναληθεύεσθαι τὰ αὐτά. εἰ γὰρ τῶν ἀνθρώπων οἱ μὲν λευκοί εἰσιν, οἱ δὲ μή, τὸ μὲν οὐκ εἰσὶ πάντες ἄνθρωποι λευκοί· καὶ τὸ, οὐκ ἔστι λευκὸς ἕκαστος, ἀληθές. οὐκέτι δὲ ἀληθὲς τὸ, εἰσὶν οὐ λευκοὶ πάντες ἄνθρωποι, ἢ ἔστιν οὐ λευκὸς ἄνθρωπος ἕκαστος. ταῦτα γὰρ ταυτὸν σημαίνει, τῷ μηδένα ἄνθρωπον εἶναι λευκόν, ὅ ἐστι ψεῦδος. ἔτι, εἰ τὰ μὲν εἴη τῶν ζώων λευκά, τὰ δὲ μή, ψευδοῦς οὔσης τῆς καθόλου καταφάσεως, τῆς πᾶν ζῶον ἐστὶ λευκόν, ἀπόφασίς ἐστιν, οὐχ ἡ ἔστιν οὐ λευκὸν πᾶν ζῶον. καὶ γὰρ αὕτη ψευδὴς ὁμοίως τῇ πᾶν ζῶον, λευκόν ἐστιν, οὐδὲν γὰρ λευκὸν εἶναι λέγει. ἡ δὲ οὐ πᾶν ζῶον λευκόν ἐστιν, ἀπόφασίς τε αὐτῆς ἐστι, καὶ ἀληθής. εἰ δὲ τοῦτο, οὐ ταυτὸν σημαίνει, τῇ οὐ πᾶν ζῶον λευκόν, ἡ ἔστι πᾶν ζῶον οὐ λευκόν, εἰ δὲ μὴ ταυτὸν σημαίνει, οὐδὲ ταυτόν ἐστιν.

Ἐπεὶ δὲ δῆλον ὅτι ἕτερον σημαίνει τὸ ἔστιν οὐ λευκόν, καὶ οὐκ ἔστι λευκόν.

Δείξας διὰ πλειόνων ὅτι μὴ ταυτὸν σημαίνει τὸ, οὐκ ἔστι τόδε. καὶ ἔστιν οὐ τόδε. καὶ τὸ μὲν οὐκ ἔστι τόδε, ἀπόφασίς ἐστι. τὸ δὲ ἔστιν οὐ τόδε κατάφασίς ἐστιν, ἀκολούθως τοῖς δεδειγμένοις ἀλλὰ φέρει ὃ πάλαι ἦν προειρηκώς, τὸ, διαφέρει δέ τι ἐν τῷ κατασκευάζειν ἢ ἀνασκευάζειν τὸ ὑπολαμβάνειν, ἢ ταυτὸν, ἢ ἕτερον σημαίνειν τὸ μὴ εἶναι τόδε, καὶ εἶναι μὴ τοῦτο. τοῦτο δέ ἐστιν τὸ μὴ ὁμοίως δείκνυσθαι ἑκάτερον αὐτῶν, ἀλλὰ τὸ μὲν ἀποφατικὸν διὰ προτάσεως καταφατικῆς. τὸ δὲ καταφατικόν, ἐξ ἀμφοτέρων καταφατικῶν, καὶ τὸ μὲν καταφατικὸν ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι, τὸ δὲ ἀποφατικὸν ἐν τῷ δευτέρῳ καὶ ἐν τῷ πρώτῳ. πῶς δὲ γίνεται, προελθὼν, διδάσκει. ὃ μὲν οὖν προτέθειται δεῖξαι, τοιοῦτόν ἐστι χρήσιμον ὄν, καὶ πρὸς τὴν ἀνάλυσιν τοῦ συλλογισμοῦ. ὡς γὰρ δείκνυται ἑκάτερον αὐτῶν, οὕτως, καὶ ἀναλυθήσεται. ἀσάφειαν δὲ ἡ λέξις ἔχει, τῷ τὰς προτάσεις, μὴ συνήθως εἰλῆφθαι, μήτε τὰς καταφατικὰς μήτε τὰς ἀποφατικάς. εἰπὼν γὰρ ὅτι οὐχ ὁ αὐτὸς τρό-

πος τοῦ δεικνύναι ἑκάτερον, θέλων τὰς προτάσεις παραθέσθαι, καὶ δεῖξαι ὅτι ἄλλος ὁ τρόπος τῆς τοῦ ἀποφατικοῦ δείξεως, καὶ ἄλλος τῆς τοῦ καταφατικοῦ εἶπεν, οἷον, ὅτι, ὃ ἂν ᾖ ζῶον, οὐκ ἔστι λευκόν, ἢ ἐνδέχεται μὴ εἶναι λευκόν, ἀπὸ κοινοῦ γὰρ τὸ ἐνδέχεται μὴ εἶναι λευκὸν εἶπε, τοῦ, ὅτι ἂν ᾖ ζῶον. ἴσον γὰρ αὗται δύνανται, ταῖς οὐδὲν ζῶον λευκόν ἐστι, καὶ οὐδὲν ζῶον ἐνδέχεται λευκὸν εἶναι, ἡ μὲν οὖσα καθόλου ἀποφατικὴ ὑπάρχουσα ἡ δὲ καθόλου ἀποφατικὴ ἀναγκαία. δεῖ γὰρ ὡς εἶπον τῷ ἐνδέχεται μὴ εἶναι λευκὸν προσυπακούειν, τὸ, ὅτι ἂν ᾖ ζῶον. ὃ ἴσον γίνεται τῷ, οὐδὲν ζῶον ἐνδέχεται εἶναι λευκόν. οὕτω γὰρ αἱ ἀποφάσεις ἔσται, χωρὶς δὲ ἐκείνων, κατάφασις καὶ αὕτη δύναται τῷ ἐνδέχεται μὴ εἶναι λευκόν, καὶ αὐτὸ τὸ παράδειγμα εἰρηκέναι τῆς ἐκ μεταθέσεως καταφάσεως, ὥσπερ καὶ τὸ μετ' αὐτό, καὶ ὅτι ἀληθὲς εἰπεῖν μὴ λευκόν. ὡς εἶναι ἴσην αὐτήν, τῇ πάντα ἄνθρωπον ἐνδέχεται μὴ εἶναι λευκόν. εἴτε δὲ καὶ ἐκείνην ὡς ἀποφατικὴν ἔθηκεν, εἴτε καὶ αὐτὴν ὡς ἐκ μεταθέσεως κατάφασιν, ὅμοιος ὁ λόγος καὶ ἡ δεῖξις. χρησάμενος δὲ ἀλλὰ τῆς ἐκ μεταθέσεως καταφατικῆς τῷ, ἀληθὲς εἶναι μὴ λευκόν, τὸ ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι ποτὲ σημαίνει, ἐξηγούμενος προστέθεικε. τοῦτο γάρ ἐστιν εἶναι μὴ λευκόν, ὡς τῆς ἀληθὲς εἰπεῖν τῆς αὐτῆς οὔσης τῇ ἔστιν οὐ λευκὸν οὔσῃ καταφατικῇ, ὡς δέδεικται. τὸ γὰρ ἀληθὲς εἰπεῖν ἀντὶ τοῦ ἔστιν, ἔθηκεν, ὡς καὶ αὐτὸς προϊὼν δηλώσει. οἱ γὰρ τρόποι τὴν αὐτὴν χώραν ἐν ταῖς προτάσεσι τῷ ἔστιν ἔχουσιν. ὡς πρὸς τὸ κατάφασιν ἢ ἀπόφασιν ποιεῖν, καὶ τὸ ἀληθὲς δὲ τρόπος τις. καὶ εἴη ἂν πάλιν αὕτη ἡ πρότασις, τοιαύτη· ὅτι ἂν ᾖ ζῶον, τοῦτο ἀληθὲς εἰπεῖν μὴ εἶναι λευκόν. ἥτις ἴση ἐστί, τῇ πᾶν ζῶόν ἐστιν οὐ λευκόν, οὐχ ὁμοίως οὖν φησιν δειχθήσεται τά, τε ἀποφατικά, οἷον οὐδὲν ζῶον λευκόν ἐστι καὶ οὐδὲν ζῶον ἐνδέχεται εἶναι λευκόν, εἰ ὡς ἀποφάσεως καὶ ταύτης ἀκούοιμεν καθόλου, καὶ τὸ καταφατικόν, τὸ πᾶν ζῶόν ἐστιν οὐ λευκόν. ἀλλὰ τὰ μὲν καταφατικά, τό, τε ἀληθὲς εἰπεῖν. ὅτι πᾶν ζῶον ἐστι λευκόν, καὶ τὸ ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι πᾶν ζῶόν ἐστιν οὐ λευκόν. τοῦτο γὰρ σημαίνει, τὸ, εἴτε μὴ λευκὸν ὃ ἴσον δύναται, τὸ μὲν τῷ ἔστι λευκόν, τὸ δὲ τῷ ἔστιν οὐ λευκόν, ὁμοίως ἀλλήλοις, καὶ τῷ αὐτῷ τρόπῳ δειχθήσεται. παρέθηκε δὲ τῷ ἔστιν, οὐ λευκόν, τὸ, ἔστι λευκόν, εἰς ἔνδειξιν τοῦ ὁμοίως κἀκεῖνο τούτῳ κατάφασιν εἶναι. διὸ καὶ ὁμοίαν αὐτοῦ τὴν δεῖξιν ἔσεσθαι. ἀμφότερα γὰρ ταῦτα ὁμοίως ὄντα καταφατικὰ δειχθήσεται. κατασκευαστικῶς δέ, τουτέστι καταφατικῶς ἐν τῷ πρώτῳ σχήματι ἐν γὰρ τούτῳ μόνῳ, τὸ καθόλου καταφατικὸν δείκνυται. δεῖ δὲ τῷ ἀληθὲς εἰπεῖν λευκόν, ὅτι ἂν ἀληθὲς εἰπεῖν ὅτι οὐ λευκόν, ὡς καθόλου λεγομένων ἀκούειν. ἐνδεῖ γὰρ αὐτοῖς τὸ πᾶν ζῶον, ὡς αὐτὸς ἑξῆς δηλοῖ. εἰπὼν δὲ ὅτι τὰ τοιαῦτα προβλήματα καταφατικὰ ὄντα ἐν πρώτῳ καὶ διὰ πρώτου γίνεται σχήματος. ἐξηγεῖται, πῶς ἡ λέγουσα ἀληθὲς εἰπεῖν ἔστι λευκόν, κατάφασίς ἐστι καί τι σημαίνοι. τὸ γὰρ ἀληθὲς φησι, τῷ ἔστιν ὁμοίως τάττεται. ἴσον οὖν ἐστὶ τῷ ἀληθὲς εἶναι λευκόν, τὸ ἔστι λευκόν, τοῦτο δὲ κατάφασις, ἡ καταφάσεως οὔσης ὑπομιμνήσκει

ἡμᾶς πάλιν, ὅτι οὐκ ἔστιν ἀπόφασις ἡ ἀληθὲς εἰπεῖν μὴ λευκόν, ἀλλ' ἡ οὐκ ἀληθὲς εἰπεῖν λευκόν. ἐκείνη δὲ ἡ ἀληθὲς εἰπεῖν μὴ λευκόν, κατάφασις καὶ αὕτη, ὡς καὶ ἡ ἀληθὲς εἰπεῖν λευκόν. διὸ καὶ ὁμοίως, καὶ διὰ τοῦ αὐτοῦ δειχθήσονται σχήματος. καὶ ὅτι ἡ λέγουσα ἅπαν ζῷον ἀληθὲς εἰπεῖν μὴ εἶναι λευκόν, οὐκ ἔστιν ἀπόφασις οὔτε ἁπλῶς οὔτε τῆς λεγούσης πᾶν ζῷον λευκὸν εἶναι, ἀλλ' ἡ οὐ πᾶν ζῷον, ἢ οὐδὲν ζῷον ἀληθὲς εἰπεῖν λευκόν. πάλιν προσέθηκεν ὑπομιμνήσκων τε ἡμᾶς τῶν δεδιδαγμένων, καί τι σημαίνει ἀληθὲς εἰπεῖν μὴ εἶναι λευκὸν διδάσκων.

Εἰ δή ἐστιν ἀληθὲς εἰπεῖν, ὃ ἐὰν ᾖ ἄνθρωπος μουσικὸν εἶναι, ἢ μὴ μουσικὸν εἶναι, ὃ ἂν ᾖ ζῷον ληπτέον, ἢ εἶναι μουσικὸν ἢ εἶναι μὴ μουσικόν.

Εἰπὼν ὅτι ὁμοίως χρὴ τήν τε ἁπλῆν κατάφασιν καθόλου, καὶ τὴν ἐκ μεταθέσεως δεικνύναι, διὰ γὰρ πρώτου σχήματος, νῦν πῶς ποιήσομεν τὴν δεῖξιν ἑκατέρου αὐτῶν, καὶ τὸν συλλογισμὸν ὑπογράφει. ἔστι γὰρ ὃ λέγει τοιοῦτον, εἰ βουλοίμεθα δεῖξαι, ὅτι πᾶς ἄνθρωπος μουσικός ἐστιν, ἢ ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ἐστὶν οὐ μουσικός, δείκνυμεν οὕτως. ἡ μὲν ἀληθὲς εἰπεῖν ὃ ἂν ᾖ ἄνθρωπος μουσικὸν εἶναι, σημαίνει τήν, πᾶς ἄνθρωπος μουσικός, ἡ δὲ ἀληθὲς εἰπεῖν ὃ ἂν ᾖ ἄνθρωπος μὴ μουσικὸν εἶναι, σημαίνει τήν, πᾶς ἄνθρωπος ἐστὶν οὐ μουσικός. φησὶ δὲ χρῆναι ἐν τῇ ἑκατέρας τούτων δείξει, μέσον ὅρον λαμβάνειν τὸ ζῷον. κἂν μὲν βουλώμεθα δεῖξαι τό, πάντα ἄνθρωπον μουσικὸν εἶναι, μείζονα ἄκρον κατηγορούμενον καταφατικῶς τοῦ ζῴου παντός, ληπτέον τὸ μουσικόν, ἔσχατον δὲ καὶ ἐλάττονα, οὗ τὸ ζῷον κατηγορεῖται παντός, τὸν ἄνθρωπον. ἔσονται γὰρ αἱ προτάσεις, πᾶς ἄνθρωπος ζῷον, πᾶν ζῷον μουσικόν, πᾶς ἄρα ἄνθρωπος μουσικόν. ὃ ἦν προκείμενον, οὐ δεῖ δὲ τὰς προτάσεις αἷς χρῆται, ἀπαιτεῖν ὡς ἀληθεῖς. παραδείγματι γὰρ καὶ ὑπογραφῇ τῆς λέξεως χρῆται, τοῦ πῶς διὰ καταφατικῶν ἀμφοτέρων δείκνυται τό, τε πᾶς ἄνθρωπος μουσικός ἐστι, καὶ τὸ πᾶς ἄνθρωπος ἐστὶν οὐ μουσικός, ἂν δέ γε ᾖ προκείμενον ἡμῖν δεῖξαι πάντα ἄνθρωπον εἶναι μουσικόν, τὸ μὲν ζῷον πάλιν μέσος ὅρος ἔστω ὁ αὐτός, τὸ δὲ μουσικόν, μείζων, καταφατικῶς τοῦ ζῴου καὶ αὐτὸς κατηγορούμενος. ἄνθρωπος δὲ ὁ ἔσχατος, καὶ αἱ προτάσεις, πᾶς ἄνθρωπος ζῷον, πᾶν ζῷον ἐστὶν οὐ μουσικόν. κατάφασις γὰρ καὶ τοῦτο, πᾶς ἄρα ἄνθρωπος ἐστὶν οὐ μουσικός. εἰ μὲν οὖν ἡ πᾶς ἄνθρωπος ἐστὶν οὐ μουσικός, ἦν ἀπόφασις, οὐκ ἐν πρώτῳ ἂν τοῦτο τὸ συμπέρασμα σχήματι ἐδείκνυτο μόνῳ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ δευτέρῳ, ἀντιστρεφομένης τῆς καθόλου ἀποφατικῆς τῆς, πᾶς ἄνθρωπος ἐστὶν οὐ μουσικός, νῦν δὲ ἐν τούτῳ μόνῳ δείκνυται. ὅτι δὲ μὴ ἔστιν ἀπόφασις, δεικνύοιτο ἂν ἐκ τοῦ μὴ ἀντιστρέφειν αὐτήν. ἀληθοῦς γὰρ οὔσης τῆς λεγούσης, πᾶν ἄψυχόν ἐστιν οὐκ αἰσθητικόν, οὐκέτ' ἀληθὴς ἡ λέγουσα πᾶν οὐκ αἰσθητικόν, ἄψυχόν ἐστιν. ἀληθὴς δὲ ἡ ἐν μέρει, ἤ, τὶ οὐκ αἰσθητικόν, ἄψυχόν ἐστι λέγουσα. διὰ τοῦτο δὲ ἐν τῷ α δείκνυται

μόνῳ σχήματι, καὶ φανερώτατον σημεῖον τοῦ μὴ εἶναι ἀπόφασιν, τὴν ἐκ μεταθέσεως, τὸ μὴ ἀντιστρέφειν αὐτήν.

Τὸ δὲ μὴ εἶναι μουσικὸν ὃ ἂν ᾖ ἄνθρωπος, ἀνασκευαστικῶς δείκνυται.

Δείξας τὸ καταφατικὸν τό, πᾶς ἄνθρωπος ἐστὶν οὐ μουσικός, διὰ τοῦ α δεικνύμενον σχήματος μόνον ἐκ δύο καταφάσεων, νῦν δείκνυσι τὸ ἀποφατικὸν καθόλου πάλιν, πῶς καὶ διὰ τίνων δείκνυται. τὸ γάρ, τὸ δὲ μὴ εἶναι μουσικόν, ὃ ἂν ᾖ ἄνθρωπος, ἴσον ἐστὶ τῷ, οὐδεὶς ἄνθρωπος μουσικός. τοῦτο δέ φησι δείκνυσθαι κατὰ τοὺς προειρημένους τρόπους, τρεῖς εἰσὶ δὲ οὗτοι. ἐν μὲν γὰρ τῷ πρώτῳ σχήματι, εἷς. ὁ γὰρ β τρόπος τῶν ἐν πρώτῳ σχήματι, τοῦ καθόλου ἀποφατικοῦ συνακτικός ἐστιν. οἷον πᾶς ἄνθρωπος ζῷον. οὐδὲν ζῷον μουσικόν, οὐδεὶς ἄνθρωπος μουσικός. ἢ πᾶς ἄνθρωπος ζῷον, οὐδὲν ζῷον ἄψυχον, οὐδεὶς ἄνθρωπος ἄψυχον, εἰ ἦν προκείμενον δεῖξαι, ὅτι μηδεὶς ἄνθρωπος ἄψυχον, ἐν δὲ τῷ δευτέρῳ σχήματι, δύο οἱ πρῶτοι ἐκ καθόλου ἀποφατικῆς, καὶ καθόλου καταφατικῆς. ἀμφότεροι γὰρ τοῦ καθόλου ἀποφατικοῦ εἰσὶ δεικτικοί, οἷον, οὐδὲν ἄψυχον ζῷον, πᾶς ἄνθρωπος ζῷον, οὐδεὶς ἄνθρωπος ἄψυχον. ἢ πάλιν, οὐδεὶς ἄνθρωπος ἵππος, πᾶς ἵππος χρεμετιστικός, οὐδεὶς ἄνθρωπος χρεμετιστικός. πάλιν διὰ γὰρ τούτων, καθόλου ἀποφατικὸν ἐν δευτέρῳ δείκνυται σχήματι, τό, οὐδεὶς ἄνθρωπος χρεμετιστικός.

Ἁπλῶς δ' ὅταν ἔχῃ τὸ α, καὶ τὸ β, ὥσθ' ἅμα μὲν τῷ αὐτῷ μὴ ἐνδέχεσθαι.

Ἀναδεδράμηκε πάλιν ἐπὶ τὸ προδεδειγμένον αὐτῷ, περὶ τῆς τῶν προτάσεων ἀκολουθίας, τῶν τε τὴν ἁπλῆν ἀντίφασιν ἐχουσῶν, καὶ τῶν τὴν κατὰ μετάθεσιν. καὶ τὴν ἀκολουθίαν ἣν ἐπ' ἐκείνων τῶν προτάσεων ἔδειξε, νῦν καθολικώτερον δείκνυσιν, οὐκέτ' ἐπὶ ὕλης, ἀλλ' ἐπὶ στοιχείων μόνων. ἐφ' ὧν τὰς καθολικὰς δείξεις ἔθος αὐτῷ ποιεῖσθαι. τὴν δὲ τῶν ὅρων καταγραφὴν ὑπήλλαξε, διὸ δοκεῖ περὶ ἄλλου τινὸς λέγειν. τότε μὲν γὰρ ἦν τὸ α προτεταγμένον καὶ ὑποτεταγμένον τὸ δ. τῷ δὲ β ἀποφάσει ὄντι τοῦ α, τὸ γ ὂν κατάφασις τοῦ δ. καὶ ἦν τότε τῷ μὲν γ, τὸ β ἑπόμενον. τῷ δὲ α τὸ δ. νῦν δὲ λέγει τὸ αβ, ἀντίφασιν ὥσπερ καὶ τότε. ἀντιφάσεως γὰρ τό, ἅμα μὲν τῷ αὐτῷ μὴ ἐνδέχεσθαι, παντὶ δ' ἐξ ἀνάγκης θάτερον. ὁμοίως δὲ καὶ τὸ γδ ἀντίφασις, ἥτις ἦν τότε αὐτῷ ἐκ μεταθέσεως. ὑποτάσσει δέ, οὐκέτι τῷ β τὸ γ, ἀλλὰ τῷ α. τῷ δὲ δ, τὸ β. ὡς γὰρ ἐχούσης προτάσεως, πάντως τῷ τῆς ἑτέρας ἀντιφάσεως μορίῳ, τὸ τῆς ἑτέρας ἀκολουθήσει. τότε μὲν οὖν ἔλαβεν. ὑπὸ μὲν τὴν κατάφασιν τῆς ἁπλῆς ἀντιφάσεως, ἀπόφασιν. πάλιν δὲ ὑπὸ τὴν ἀπόφασιν τῆς ἁπλῆς, τὴν τῆς ἑτέρας καταφα

σιν. νῦν δὲ ἁπλῶς δύο ἀντιφάσεις λαμβάνει, οὐ διορίσας τινάς· καὶ ἐπ' αὐτῶν καθόλου δείκνυσιν ὅτι ἂν τῷ ἑτέρῳ τῆς πρώτης ἀντιφάσεως ἕπηται τὸ ἕτερον μόριον τῆς δευτέρας ἀντιφάσεως, καὶ μὴ ἀντιστρέψῃ, καὶ τῷ λοιπῷ μορίῳ τῆς δευτέρας ἀντιφάσεως τὸ λοιπὸν τῆς πρώτης ἀκολουθήσει, καὶ οὐκ ἀντιστρέψει. ἀνάπαλιν γὰρ ἡ ἀκολούθησις, εἴτε γὰρ τῇ καταφάσει ἡ κατάφασις, εἴτε τῇ καταφάσει ἡ ἀπόφασις, εἴτε τῇ ἀποφάσει ἡ κατάφασις, εἴτε ἔμπαλιν, καὶ τῶν καταλιμπανομένων μορίων τῶν ἀντιφάσεων ἡ ἀκολουθία ἔμπαλιν ἕξει, ὡς δείκνυσιν. ἁπλῶς γὰρ ὑποθέμενος τὸ α ὅ ἐστι μόριον τῆς αβ ἀντιφάσεως, τῷ γ, ὃ καὶ αὐτὸ μόριόν ἐστι τῆς γδ ἀντιφάσεως, ἕπεσθαι, δείκνυσιν ἔμπαλιν τῷ β τὸ δ τῆς γδ ἀντιφάσεως μόριον ἑπόμενον, οὐδὲν ἔτι προστιθείς, εἴτε κατάφασις τοῦτο εἴτε ἀπόφασις, καὶ εἴτε ὑποτεταγμένον αὐτῷ, εἴτε καὶ μὴ αὐτῷ. ἀλλὰ τῷ α. ἀλλὰ μηδ' εἰ ἡ μὲν ἑτέρα ἀντίφασις ἐκ μεταθέσεως, ἡ δὲ ἑτέρα ἁπλῆ, ὡς εἶχεν ἐπὶ τῶν πρὸ ὀλίγου δεδειγμένων. δείκνυσι δὲ κἂν θάτερα τὰ ἑπόμενα συναληθεύῃ, θάτερα τὰ προηγούμενα συναληθεύοντα, ἃ ἦν καὶ αὐτά, ἐπ' ἐκείνων τῶν ἀντιφάσεων δεδειγμένα, φησὶ γὰρ ὅτι καθόλου. τοῦτο γὰρ τό, ἁπλῶς σημαίνει, δύο ἀντιφάσεων ληφθεισῶν, οἷον τῆς αβ καὶ τῆς γδ, ἐὰν τῷ τῆς ἑτέρας ἀντιφάσεως μορίῳ ἕπηται θάτερον μόριον τῆς ἑτέρας ἀντιφάσεως, οἷον τὸ α τῷ γ, καὶ μὴ ἀντιστρέφῃ ὡς καὶ τὸ γ τῷ α ἕπεσθαι, ἀνάπαλιν τῷ τῆς ἑτέρας ἀντιφάσεως τῆς ὑποτεταγμένης ὑπολειπομένῳ μορίῳ, ἀκολουθήσει θάτερον μόριον τῆς ἡγουμένης ἀντιφάσεως, καὶ οὐκ ἀντιστρέψει. τὸ γὰρ δ τῷ β ἀκολουθήσει, οὐκέτι δὲ καὶ τὸ β τῷ δ, εἰ τῷ γ εἴη τὸ α ἀκολουθοῦν, καὶ μὴ ἀντιστρέφον. ταῦτα δὲ ὡς εἶπον ἐστὶν ἃ φθάσας ἔδειξεν ἐπὶ ὕλης τινὸς ὡρισμένης. νῦν δὲ καθολικὴν τὴν δεῖξιν ποιεῖται, διὸ καὶ τὴν τῶν στοιχείων ὑπήλλαξε τάξιν. οὐκέτι γὰρ τῷ μὲν γ ἀεὶ τὸ β ἀκολουθήσει, τῷ δὲ α τὸ δ. ὡς ἔδειξε πρὸ ὀλίγου, ἀλλὰ καθόλου ὁποίῳ ἂν τῆς ἑτέρας ἀντιφάσεως. καὶ πάλιν τῷ τῆς ἑτέρας ἀντιφάσεως μορίῳ, τὸ ἕτερον μόριον τῆς ἑτέρας ἀντιφάσεως ἕπηται ἂν μὴ ἀντιστρέφῃ, τῷ καταλειπομένῳ μορίῳ τὸ τῆς ἑτέρας ὑπολειπόμενον ἀκολουθήσει καὶ οὐκ ἀντιστρέψει, ἀλλὰ καὶ τὸ ἑξῆς λεγόμενον, ἔδειξεν. ὅτι τῶν διαγωνίων αἱ μέν, συναληθεύουσί ποτε ἀλλήλαις, αἱ δὲ οὔ. αἱ μὲν γὰρ ἡγούμεναι ἐν αἷς ἕπονται αἱ λοιπαί, οὐδέποτε ἅμα ἀληθεῖς ἔσονται. ἔσται γὰρ οὕτως ἀντίφασις συναληθευομένη, ὡς πρὸ ὀλίγου δέδεικται, τὰς δὲ ἐκείνας ἑπομένας, οὐδὲν κωλύει ποτὲ ἅμα ἀληθεῖς εἶναι.

Πρῶτον μὲν οὖν ὅτι τῷ β τὸ δ ἕπεται ἐνθένδε φανερόν.

A προέθετο δείκνυσιν ὅτι γε τῷ β τὸ δ ἕπεται, κειμένου ἕπεσθαι τῷ γ τοῦ α, οὕτως δείκνυσιν, ὡς εἴ γε ἔκειτο τὸ α τῷ γ ἕπεσθαι καὶ μὴ ἀντιστρέφειν, ἀνάπαλιν ἂν τῷ α τὸ β εἵπετο, ἡ δὲ δεῖξις, ἐπεὶ ἀντίφασίς ἐστι τὸ γδ καὶ παντὶ θάτε-

ρον αὐτῶν ὑπάρχει. ἐφ' οὗ δὲ ἀληθὲς τὸ β, οὐκ ἐνδέχεται τὸ γ, διὰ τῷ γ ἕπεσθαι τὸ α. ἕποιτο γὰρ ἂν τῷ β τὸ α, καὶ κατὰ τοῦ αὐτοῦ ἅμα ἂν εἴη ἀληθῆ τὰ αβ, ὅπερ ἀδύνατον, λείπεται ἄρα τὸ δ ἕπεσθαι τῷ β. πάλιν ἐπεὶ κεῖται τῷ μὲν γ ἕπεσθαι τὸ α, οὐ μὴν ἀντιστρέφειν· οὐ γὰρ καὶ τῷ α τὸ γ. κατὰ παντὸς δὲ τὸ γ ἢ τὸ δ, εἰ τῷ α μὴ ἕπεται τὸ γ διὰ τὸ μὴ ἀντιστρέφειν, τότε ἀκολουθήσει αὐτῷ τὸ δ. ἅμα ἄρα ἀληθές ἐστι ποτὲ τὸ α καὶ τὸ δ. εἰ δὲ ἦν ἀνάπαλιν τῷ α τῷ γ ἑπόμενον καὶ μὴ ἀντιστρέφον, εἵπετο μὲν ἂν καὶ τῷ δ καὶ τὸ β καὶ οὐκ ἀντέστρεφεν. ἦν δ' ἂν τὰ συναληθευόμενα, τὰ γβ, οὐ τὰ αβ. εἰ δὲ εἴη τὰ αδ, συναληθευόμενα, οὐκέτι τὰ γβ ἅμα ἔσται ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἀληθῆ, τῷ ἕπεσθαι μὲν τῷ γ τὸ α. τῷ δὲ β τὸ δ ἅμα, καὶ εἶεν ἂν ἀληθῆ τὰ βγ ἕπεσθαι ληφθέντος τοῦ β τῷ γ ἅμα ἂν ἀληθῆ γίγνοιτο, τὰ γδ, ὁμοίως καὶ τὰ αβ, εἰ ληφθείη ἕπεσθαι τῷ γ τὸ β. τῷ γὰρ γ τὸ δ ἕπεται, ὃ ἀδύνατον, ἀντίφασις γάρ ἐστι.

Φανερὸν οὖν ὅτι οὐδὲ τῷ δ τὸ β ἀντιστρέφει.

Δ Δείξας ὅτι τῷ β τὸ δ ἕπεται, ἑπομένου τῷ γ τοῦ α. δείξας δὲ καὶ ὅτι τὰ μὲν αδ ἐνδέχεταί ποτε ἅμα ἀληθῆ ὡς ἀποφατικὰ ὄντα, τὰ δὲ βγ, ἀδύνατον, εἰ δὲ εἶεν καταφατικά, νῦν τὸ καταλειπόμενον ἐπὶ τῶν προτεθέντων δείκνυσιν. ὅτι γὰρ μὴ δὲ τῷ δ τὸ β ἀντιστρέφει. ἐπεὶ μηδὲ τὸ αγ ἀντέστρεφεν. οὐ γὰρ οἷόν τε τῷ δ τὸ β ἀκολουθεῖν. ἐπεὶ γὰρ δέδεικται ὅτι ἐνδέχεται ἀληθῆ ποτε εἶναι τὰ δα, εἰ ἕποιτο τῷ δ τὸ α, ὅτε ἅμα ἀληθῆ ἐστι τὰ δα, τότε ἂν ἅμα ἀληθῆ γίγνοιτο καὶ τὰ αβ. ἐπὶ γὰρ τοῦ δ ἄμφω ἅμα ἔσται ἀληθῆ εἰ ἀντιστρέφοι, καὶ ἕποιτο τῷ δ τὸ β. ὅτε γὰρ καὶ ἐφ' οὗ ἀληθὲς τὸ δ, τότε καὶ ἐπὶ τούτου ἀληθὲς γίνεσθαι τὸ β εἶναι κείμενον. καὶ τὸ α ποτὲ συναληθεύειν αὐτῷ, εἴη ἄρα ὁμοίως ἀληθῆ τὰ αβ, ἀδύνατον δὲ ἅμα ἀληθῆ εἶναι τὰ αβ, τοῦτο γὰρ ἔκειτο.

Συμβαίνει δὲ ἐνίοτε καὶ ἐν τῇ τοιαύτῃ τάξει τῶν ὅρων ἀπατᾶσθαι, διὰ τὸ μὴ τὰ ἀντικείμενα λαμβάνειν ὀρθῶς, ὧν ἀνάγκη παντὶ θάτερον ὑπάρχειν.

Δείξας τίς ἡ ἀκολουθία ἅμα δύο ἀντιφάσεων ὅτι ἐὰν τῷ τῆς ἑτέρας μορίῳ, τὸ τῆς ἑτέρας μόριον ἀκολουθῇ μέν, μὴ μέντοι καὶ ἀντιστρέφῃ, ὅτι καὶ ἔμπαλιν τῷ καταλειπομένῳ μορίῳ τῆς ἑτέρας ἀντιφάσεως ἧς εἵπετο θάτερον μόριον τῆς ἑτέρας ἀντιφάσεως ἀκολουθήσει πάλιν τὸ λοιπὸν τῆς ἑτέρας μόριον, καὶ οὐκ ἀντιστρέψει. δύο γὰρ ἀντιφάσεων οὐσῶν τῆς αβ, καὶ γδ, ἐὰν ἕπηται τῷ γ τὸ α, μηκέτι δὲ καὶ τῷ α τὸ γ, ἀκολουθήσει μὲν καὶ τῷ β τὸ δ, οὐ μὴν ἀντιστρέφει. οὐ γὰρ καὶ τῷ δ, τὸ β, νῦν φησιν ὅτι εἰ μὴ καλῶς ληφθεῖεν αἱ ἀντιθέσεις καὶ ἀντιφάσεις, ὡς μήτε ἅμα ἀμφοῖν τῷ αὐτῷ, καὶ παντὶ θάτερον ἐξ ἀνάγκης, δόξει τῷ γ τοῦ α ἑπομένου, καὶ τῷ δ τὸ β ἕπεσθαι, ὃ ἔδειχεν μὴ οὕτως ἔχον. τῷ γὰρ μὴ εἶναι μὴ λευκόν,

οὐκ ἀκολουθεῖ μὲν ἀεὶ ἡ ἀντικειμένη ἀπόφασις τὸ μὴ εἶναι λευκόν, ἤ τινι αὕτη ἀεὶ ἠκολούθει ὡς ἐδείχθη. δόξει δὲ ἀκολουθεῖν, ἐὰν μὴ ὀρθῶς αἱ ἀντιφάσεις ληφθῶσιν. ἂν γάρ τις λάβῃ δύο ἀντιφάσεις τὴν αβ καὶ γδ, λάβῃ δὲ καὶ τῷ γ ἕπεσθαι τὸ α, καὶ μὴ ἀντιστρέφειν, δόξει καὶ τῷ δ ἕπεσθαι τὸ β, μὴ ὑγιῶς αὐτὸν τὰς ἀντιθέσεις ποιήσασθαι. εἰ γὰρ λάβοι ἀμφοτέρων ἀποφατικὸν τῶν αβ ἅμα ζ. ὁμοίως δὲ καὶ ἀμφοτέρων τῶν γδ, πάλιν ἀποφατικὸν τὸ θ, εἶτα οἴοιτο ἀμφοτέρων ἅμα ἀποφατικὰ εἶναι, καὶ ἑκατέρου αὐτῶν ἀποφατικὰ εἶναι. καὶ πρὸς ἑκάτερον αὐτῶν ἀντίφασιν ποιεῖν, τὸ μὲν ζ καὶ πρὸς τὸ α ἰδίᾳ καὶ πρὸς τὸ β. ὁμοίως τὸ θ καὶ πρὸς τὸ γ, καὶ τὸ δ, καὶ λαμβάνοι, ἐπεὶ ἀντίφασις τὸ α καὶ τὸ ζ, ἐξ ἀνάγκης παντὶ αὐτῶν θάτερον. καὶ πάλιν ἐπεὶ ἀντίφασις τὸ γ καὶ τὸ θ, καὶ τούτων ἐξ ἀνάγκης θάτερον, ἦν δὲ κείμενον τῷ γ ἀκολουθεῖν τὸ α, τῷ ζ, ὃ καταλείπεται τῆς αβ ἀντιφάσεως, ἀκολουθήσει τὸ θ, ὃ τῆς ἑτέρας τῆς γθ ἀντιφάσεως ὑπολείπεται. δύο γὰρ ἀντιφάσεων οὐσῶν τῆς αζ καὶ γθ, τῷ γ τὸ α ἕπεται, λείπεται τῷ ζ ἕπεσθαι τὸ θ, καθὰ δέδεικται πρὸ ὀλίγου. τούτων δ' οὕτως ἐχόντων, πάλιν ἐπεὶ ἀντίφασίς ἐστι βζ, καὶ τὸ θδ, καὶ τούτων ἐξ ἀνάγκης παντὶ τῷ ληφθέντι, θάτερον ὑπάρξει. κεῖται δὲ τῷ ζ τὸ θ ἕπεσθαι· ἀκολουθήσει ἄρα τῷ δ τῷ ὑπολειπομένῳ ἐκ τῆς θδ ἀντιφάσεως, τὸ ὑπολειπόμενον ἐκ τῆς ἑτέρας ἀντιφάσεως τῆς ζβ, τοῦτο δέ ἐστι τὸ β, ὥστε καὶ τῷ δ τὸ β ἀκολουθεῖ, κειμένου τοῦ γ ὃ ἦν ἀντικείμενον τῷ δ, τοῦ α ὃ ἀντέκειτο τῷ β. ἐδείχθη δὲ ὅτι οὕτως ἐχόντων, οὐ τῷ δ τὸ β, ἀλλὰ τὸ δ τῷ β ἀκολουθήσει. λύων δὲ τοῦτο καὶ δεικνὺς παρὰ τί τοῦ ψεύδους ἡ δεῖξις γέγονε, φησίν· οὐ γὰρ ἴσως ἀνάγκη παντὶ τῷ α ἢ τὸ ζ, ἢ πάλιν τὸ ζ ἢ τὸ β, λέγει δὲ διὰ τούτων, ὅτι μὴ ὑγιῶς ἐλήφθη ἡ ἀμφοτέρων ἅμα ἀπόφασις, καὶ ἑκατέρου αὐτῶν ἰδίᾳ ἀπόφασις οὖσα, τὸ γὰρ ζ ἦν ἀπόφασις αὐτῶν, ἀντιφατικῶς ἀλλήλοις ἀντικειμένων. εἰ γὰρ ἂν τὰ αβ, ἀγαθὸν καὶ οὐκ ἀγαθόν· ἡ ἀπόφασις αὐτῶν, τὸ ζ, οὔτε ἀγαθόν, οὔτε οὐκ ἀγαθόν. ὃ οὔτε τοῦ ἀγαθοῦ ἰδίως ἀπόφασίς ἐστιν, οὔτε τοῦ ἀγαθοῦ· τοῦ γὰρ οὐκ ἀγαθόν ἐστιν ἀπόφασις τὸ οὐκ ἔστι οὐκ ἀγαθόν· ἀλλ' οὐ τὸ οὔτε ἀγαθόν, οὔτε οὐκ ἀγαθόν ἐστιν. διαφέρει γὰρ ταῦτα ἀλλήλων. ὥστε οὐδὲ ὄντως ἀντιφάσεις ἐλήφθησαν, τό, τε αζ, καὶ τὸ γθ. ὁμοίως καὶ εἰ εἴη τὸ αβ ἴσον οὐκ ἴσον, ἡ ἀπόφασις αὐτῶν οὔτε ἴσον οὔτε οὐκ ἴσον. ὁ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τοῦ γδ. οὔτε γὰρ τούτων ἑκατέρου ἰδία ἀπόφασις ἦν τὸ θ. ἀλλ' ἅμα ἀμφοτέρων. εἰ γὰρ ἦν ἄνισον, οὐκ ἄνισον, ἡ ἀπόφασις ἦν αὐτῶν οὔτε ἄνισον, οὔτε οὐκ ἄνισον, καὶ εἰ ἦν ἂν καλὸν καὶ οὐ καλόν, ἡ ἀπόφασις αὐτῶν, οὔτε καλόν, οὔτε οὐ καλόν. καὶ εἰ ἦν ἔστιν οὐ λευκὸν καὶ οὐκ ἔστιν οὐ λευκόν, ἡ ἀπόφασις αὐτῶν, οὔτε ἔστιν οὐ λευκόν, οὔτε οὐκ ἔστιν οὐ λευκόν. δύο γὰρ ἀποφάσεις εἰσὶν ἐν τῇ, οὔτε ἀγαθὸν οὔτε οὐκ ἀγαθόν, ὁμοίως καὶ ἐν τῇ οὔτε ἴσον οὔτε οὐκ ἴσον, καὶ ἐν τῇ οὔτε ἄνισον οὔτε οὐκ ἄνισον, αἱ δὲ δύο ἀποφάσεις, οὐκ ἂν εἶεν μιᾶς προτάσεως καὶ καταφάσεως ἀπόφασις. ὅτι δὲ μὴ ἀντιφάσεις τὰ τοιαῦτα, δεικνύοιτο ἄν, καὶ

διὰ τοῦ, τὰς ἀμφοτέρων ἀποφάσεις τῷ ἑτέρῳ μορίῳ τῆς ἀντιφάσεως, ἀεὶ συμψεύδεσθαι. ἀεὶ μὲν γὰρ καὶ ἐπὶ παντὸς ψευδὴς ἡ ἀμφοτέρων ἀπόφασις. οὐ γὰρ οἷόν τε πρᾶγμα καὶ οὐκ ἀγαθὸν καὶ οὐχὶ οὐκ ἀγαθὸν εἶναι ὁποτέρα ἂν οὖν τῆς ἀποφάσεως ἀληθὴς ἦν ἀμφοτέρων ἀπόφασις μετὰ τῆς ἀντικειμένης τῇ ἀληθεῖ ἔσται ἀεὶ ψευδής. ἐπεὶ δ' ἦν ἐπὶ πάντων ψευδὴς ἡ ἀμφοτέρων ἀπόφασις, ὅταν ἐπί τινος τοῦ αὐτοῦ πρὸς ἑκάτερον μόριον τῆς ἀντιφάσεως ἂν ἀμφοτέρων ἐστὶν ἀπόφασις, ἀντιτίθεται ὡς ἀντίθεσιν πρὸς αὐτὰ ποιοῦσα, ἔσται ἑκατέρα ἐκείνων ἀληθής, καὶ ἡ κατάφασις καὶ ἡ ἀπόφασις. εἰ δὲ τοῦτο, ἅμα ἀληθὴς ἡ ἀντίφασίς ἐστιν, ἀλλὰ καὶ ἅμα ψευδής. εἰ γὰρ ἀντίφασις τὸ ἀγαθὸν καὶ τὸ οὐκ ἀγαθόν. καὶ τὸ, οὔτε ἀγαθόν, οὔτε οὐκ ἀγαθόν, καὶ ἐφ' οὗ ψεῦδος τὸ ἀγαθὸν εἶναι, ἐπὶ τούτου ψεῦδος καὶ τὸ, οὔτε ἀγαθόν, οὔτε οὐκ ἀγαθὸν εἶναι, ἅμα ψευδὴς ἔσται ἡ ἀντίφασις ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ. ταῦτα δὲ παρέθετο καθόλου πρὸς ἔνδειξιν τοῦ δεῖν ἀκριβῶς τὰς ἀντιθέσεις καὶ ἀντιφάσεις λαμβάνειν, ἐπειδὴ δόξει τοῖς μετ' ἀποστάσεως λαμβάνουσιν, ἄλλως τινὰ ἔχειν δύνασθαι ἀποδεδειγμένων.

ΤΕΛΟΣ.

Florentiæ per hæredes Philippi Iuntæ Anno Domini M.D.XXI. Mense Decembri Leone X. Pont. Maximo.

a b c d e f g h i k l m n o p q r ſ t u x y.

Quaterniones omnes. excepto y ternione.